

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-02-12

Närvarande: F.d. justitieråden Severin Blomstrand och Annika Brickman samt justitierådet Johnny Herre.

Nytt regelverk om upphandling

Enligt en lagrådsremiss den 4 juni 2015 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om offentlig upphandling,
2. lag om upphandling inom försörjningssektorerna,
3. lag om upphandling av koncessioner,
4. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
5. lag om ändring i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet,
6. lag om ändring i kulturmiljölagen (1988:950),
7. lag om ändring i lagen (1993:1651) om läkarvårdsersättning,
8. lag om ändring i lagen (1993:1652) om ersättning för fysioterapi,
9. lag om ändring i lagen (2008:962) om valfrihetssystem,
10. lag om ändring i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter,

11. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
12. lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare,
13. lag om ändring i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik,
14. lag om ändring i lagen (2010:1350) om uppgiftsskyldighet i fråga om marknads- och konkurrensförhållanden,
15. lag om ändring i lagen (2011:721) om märkning av vissa energirelaterade produkter,
16. lag om ändring i lagen (2011:846) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster,
17. lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
18. lag om ändring i lagen (2013:311) om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kansliråden Emma Regné, Jonatan Wahlberg och Andreas Ådahl, rättssakkunniga Susanne Ellegård, Mats Rundström och Johan Stensbäck samt ämnessakkunnige Mattias Almqvist.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Allmänt

Brister i direktiven

I remissen föreslås tre nya lagar, som ska ersätta nu gällande lagar om offentlig upphandling inom de klassiska sektorerna och upphandling inom försörjningssektorerna. Liksom de nuvarande lagarna bygger de föreslagna lagarna på EU-direktiv. Behovet av nya lagar förklaras av att en ny uppsättning EU-direktiv har ersatt de direktiv som de gällande lagarna bygger på. Genom de nya lagarna ska alltså de

nya direktiven genomförs i svensk rätt. Remissens förslag bygger på tanken att de nya lagarna ska ha samma struktur som de nuvarande lagarna om offentlig upphandling och om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster. Till detta kommer att det nu finns ett tredje direktiv om upphandling av koncessioner, som enligt remissen ska genomförs i en särskild lag.

Det är en naturlig utgångspunkt att de nya svenska reglerna ska ligga nära direktivens regler och i sina grunder bygga på de nu gällande lagarna. Att lagstiftningen inte sker förutsättningslöst begränsar emellertid ofrånkomligen möjligheterna att välja de bästa lösningarna. Lagrådet har i tidigare lagstiftningsärenden (se t.ex. prop. 2006/07:128 s. 595) påpekat att direktiven innehåller oklarheter och har framhållit det otillfredsställande i att tolkningsproblem förs vidare till den nationella lagstiftningen. Detta problem finns även nu och bundenheten till förebilderna kan inte tillåtas bli total. Lagrådet kommer i det följande att föreslå lösningar som på vissa punkter avviker från direktiven eller gällande svensk lag.

Direktiven uppvisar brister av olika slag. Det finns bestämmelser som är rätt och slätt obegripliga eller som är tvetydiga och kan ges olika innebörd. Andra har en innebörd som visserligen är begriplig, men som är oförnuftig. Det finns också bestämmelser som strider mot andra bestämmelser. Brister av nu angivna slag bör inte utan vidare godtas i den svenska lagstiftningen. I vissa fall kan man komma till rätta med bristen genom att den svenska versionen av en direktivbestämmelse tolkas med stöd av andra språkversioner av direktivet. I andra fall måste bestämmelser ges en rimlig innebörd efter vad som kan antas ha varit direktivförfattarnas avsikt. Det bör nämligen – som Lagrådet alltså har framhållit i tidigare lagstiftningsärenden – inte komma i fråga att låta en oklarhet i direktivet stå kvar i den svenska lagen.

Lagarnas vidlyftighet

Var och en av de tre föreslagna lagarna innehåller ett stort antal paragrafer, sammanlagt nära 1 000 paragrafer. Till detta kommer att den lika omfattande lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet behålls. Dessutom ska det finnas åtskilliga bestämmelser på förordningsnivå och en mängd kompletterande bestämmelser på EU-nivå. Redan genom sin omfattning blir regleringen svåröverskådlig och därmed svår att tillämpa. Lagarna innehåller bestämmelser av skiftande slag. Flera är sådana att de knappast kräver lagform – om de alls fyller någon funktion. I lagarna finns omfattande regleringar av förfaranden och metoder som ligger varandra så nära att det kan ifrågasättas att de behövs vid sidan av varandra, särskilt som det under föredragningen har upplysts att somliga av dem knappast används.

Ett syfte med den omfattande detaljregleringen kan antas vara att upphandlingsverksamheten ska styras så att utrymmet för missbruk minimeras. Det syftet motverkas dock om regleringen blir så omfattande att de som ska tillämpa den inte har möjlighet att överblicka den i alla dess detaljer.

Regelverket är mer vidlyftigt än vad som är motiverat och det borde vara möjligt att banta regelmassan avsevärt. Emellertid finns denna vidlyftighet redan på EU-nivå – det uttalade målet att få till stånd enklare regler har knappast uppnåtts – och det förefaller ofrånkomligt att detta återspeglas i den svenska regleringen.

Till regleringens vidlyftighet bidrar att det införs en särskild lag om upphandling av koncessioner vid sidan av de båda andra lagarna, som motsvarar de nuvarande lagarna om offentlig upphandling och upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och post-

tjänster. Koncessioner, som egentligen är en särskild finansieringsform, har hittills kunnat regleras inom ramen för lagen om offentlig upphandling. Lagrådet har inte blivit övertygat om att den ordningen inte kan behållas.

I sammanhanget kan det finnas anledning att erinra om vad Lagrådet uttalade i sitt yttrande över 1992 års upphandlingslagstiftning, som avsåg en lag med 132 paragrafer (se prop. 1992/93:88 s. 137):

Den föreslagna lagen har fått en omfattning och detaljeringsnivå som allmänt sett inte är önskvärd och som får anses strida mot den i Sverige normalt tillämpade lagstiftningstekniken.

Eftersom lagen kommer att i betydande omfattning röra förhållanden som avses i 8 kap. 2 § regeringsformen och då bestämmelserna i de EG-direktiv som föranleder lagstiftningen är mycket detaljerade och svårtillgängliga, anser lagrådet att det inte framstår som ett godtagbart alternativ att i stället implementera direktiven genom en kortfattad ramlag som i huvudsak skulle innebära att direktiven inkorporerades i svensk lagstiftning. Detta har emellertid medfört att den för lagrådsgranskningen tillgängliga tiden inte - i vidare mån än vad som framgår av vad lagrådet anför i det följande och av den författningsbilaga som fogas till detta yttrande - medgett en sådan analys och detaljgranskning av varje enskild bestämmelse i den föreslagna lagen som varit önskvärd för prövning av alla de frågor som aktualiseras. Bland dessa må särskilt framhållas kontroll av att lagen helt tillgodoser de krav som följer av vårt EES-åtagande och utsortering av regler som skulle kunna undvaras i lagen och i stället hänskjutas till förordningar, instruktioner eller liknande.

Det icke direktivstyrda området

I särskilda kapitel i var och en av lagarna finns bestämmelser om upphandlingar som inte omfattas av direktiven. Bestämmelserna i dessa kapitel styr den absolut övervägande delen av alla svenska upphandlingar oavsett om man ser till antal eller till sammanlagt belopp. Av de små och medelstora myndigheternas upphandlingar torde andelen icke direktivstyrda upphandlingar vara ännu mycket större.

Många paragrafer i dessa kapitel hänvisar till paragrafer i andra kapitel i lagarna. Andra paragrafer innehåller bestämmelser som helt eller delvis motsvarar bestämmelser i andra kapitel. Den valda lagstiftningstekniken gör regleringen svåröverskådlig och otymplig. Detta är särskilt olyckligt eftersom de som har att tillämpa regleringen i betydande utsträckning är myndigheter med små resurser och begränsad upphandlingskompetens. Att en sådan ordning har tillåtits bestå under lång tid gör inte saken bättre.

Bestämmelserna om upphandling utanför det direktivstyrda området har inte varit föremål för någon lagteknisk översyn i detta lagstiftningsärende utan har i allt väsentligt förts över oförändrade från de nuvarande lagarna. Av remissen framgår emellertid att regeringen överväger att tillsätta en utredning för att se över detta regelverk. Eftersom en så stor andel av alla upphandlingar ligger utanför det direktivstyrda området, finns det ett uppenbart intresse av att just denna reglering blir lätt att förstå och använda för de många myndigheter och företag som ska tillämpa den. Det bör därför i samband med en sådan utredning allvarligt övervägas att överföra dessa bestämmelser till en särskild lag.

Förhållandet till civilrätten

Upphandlingslagstiftningen reglerar hur offentliga organ ska anskaffa vissa slags nyttigheter. Anskaffningen ska ske affärsmässigt och främja konkurrensen inom näringslivet. De svenska lagarna bygger på EU-rätten, och grundläggande EU-rättsliga principer om icke-diskriminering, likabehandling, transparens och proportionalitet ska gälla. Lagstiftningen befinner sig i ett gränsland mellan förvaltningsrätt och civilrätt; i grunden handlar det om hur offentliga organ ska förhålla sig till avtalsrättsliga och obligationsrättsliga regler om förvärv av varor och tjänster. Noga taget reglerar upphandlingslagarna

hur upphandlande myndigheter och enheter ska förfara när de inhämtar anbud och bestämmer vilket anbud som ska väljas inför ingående av ett avtal enligt de civilrättsliga reglerna.

Inom upphandlingsrätten har utbildats ett särskilt system av begrepp och termer. Det har fått den olyckliga konsekvensen att vissa allmänna civilrättsliga uttryck används i en betydelse som avviker från den gängse, trots att det alltså i grunden handlar om att tillämpa civilrätten. Att civilrättsliga begrepp har en annan innebörd när de ska användas i upphandlingssammanhang försvårar tillämpningen och medför uppenbara risker för missförstånd. Till bilden hör att det i remissens lagförslag finns bestämmelser som reglerar civilrättsliga förhållanden. Som exempel kan nämnas reglerna om ogiltigförklaring av ingångna avtal. Under föredragningen har förts ett svårfångat resonemang om en skillnad mellan det kontrakt som har ingåtts eller ska ingås mellan parterna och det civilrättsliga avtalet. Det måste vara fråga om samma avtal som kan förklaras ogiltigt såväl enligt de allmänna avtalsrättsliga och obligationsrättsliga reglerna som enligt de särskilda bestämmelserna i upphandlingslagstiftningen. I remissens lagförslag finns inga bestämmelser om följderna av en ogiltighetsförklaring. I stället hänvisas till allmänna civilrättsliga regler. Det finns alltså en tydlig sammanflätning mellan upphandlingsrättsliga och civilrättsliga regler. Med hänsyn härtill är det uppenbart att begrepps- bildning och terminologi bör överensstämma.

Det finns också mer specifika civilrättsliga bestämmelser, se t.ex. 12 kap. 15 § andra stycket i förslaget till lag om offentlig upphandling.

I sammanhanget finns anledning att peka på användningen av begreppet "anbud", som har en central funktion i det upphandlingsrättsliga regelverket och som inte kan ha någon annan innebörd här än i avtalslagen. Det måste förstås så att avtalslagens regler om anbud

och accept ska tillämpas vid upphandling enligt de upphandlingsrättsliga lagarna.

Den kritik som ligger i det anförda riktar sig inte i första hand mot förslagen i remissen, som bygger på ett synsätt som genomsyrar EU-direktiven. Emellertid kan inte direktivens uppbyggnad hindra att den svenska lagen utformas på ett sätt som stämmer överens med det svenska regelsystemet i övrigt. Det är direktivens sakliga innehåll som ska införas i nationell lag. Den nationella lagstiftaren avgör hur det ska ske. (Se artikel 288 tredje stycket i EUF-fördraget.)

Till belysning av det anförda vill Lagrådet redan här beröra termen kontrakt. Termen spelar en viktig roll i civilrätten som beteckning på det som regleras i avtalslagen och där betecknas som avtal.

Enligt 1 kap. 9 § i remissens förslag till lag om offentlig upphandling avses med kontrakt ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer och som avser leverans av varor, tillhandahållande av tjänster eller utförande av byggentreprenader. Motsvarande definition finns i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna.

I förhållande till vad som gäller allmänt inom civilrätten begränsas kontraktsbegreppets innebörd både till form och till innehåll. För att det ska vara fråga om ett kontrakt (avtal) vid tillämpning av de upphandlingsrättsliga reglerna krävs att avtalet är skriftligt, att det har ingåtts mellan närmare angivna avtalsparter och att det har ett visst innehåll.

Definitionen har alltså konstruerats så att den innehåller ett antal materiella och formella regler som upphandlande myndigheter och en-

heter har att följa när de ingår avtal i upphandlingssammanhang. I Sverige är den normala lagstiftningsmetoden att en sådan reglering utformas så att man utgår från det civilrättsliga avtalsbegreppet och i särskilda bestämmelser anger de särregler som ska följas på det aktuella området. Då blir det naturligt att också föreskriva vad som ska gälla om reglerna inte följs.

Att remissens lagstiftningsteknik följer den som används i direktiven är inte ett oavvisligt argument mot det Lagrådet nu har anfört. Det är som sagt direktivens innehåll som ska införas; den svenska lagstiftaren bestämmer hur det ska ske.

När termen kontrakt har fått en inskränkt betydelse har det medfört egendomligheter i de föreslagna lagarna. Som några remissinstanser är inne på gäller detta t.ex. reglerna om lagarnas tillämpningsområden. Enligt 2 kap. 1 § förslaget till lag om offentlig upphandling gäller den lagen för offentlig upphandling och för projekttävlingar som en upphandlande myndighet anordnar. Med offentlig upphandling avses enligt 1 kap. 12 § de åtgärder som en eller flera upphandlande myndigheter vidtar i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggtjänster från en eller flera valda leverantörer genom ett kontrakt, oberoende av om det som anskaffas är avsett för ett offentligt ändamål eller inte. Av detta följer att lagen inte är tillämplig, om den upphandlande myndighetens avsikt är att ingå ett muntligt avtal. Detta kan rimligen inte vara avsikten. Motsvarande reglering finns i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna. Problemet finns även i direktiven.

Problemet uppmärksammas i remissen (s. 324 f.), men det avfärdas där med konstaterandet att det finns redan i dag genom utformningen av definitionen i 2007 års lagar och att det inte har framkommit att det har vållat några egentliga tillämpningsproblem. Lagrådet kan inte

godta en så sangvinisk inställning. Lagens bestämmelser ska kunna tillämpas efter sin ordalydelse och de måste vara förenliga med varandra.

I remissen hävdas också att definitionen inte ensam sätter gränsen för lagarnas respektive tillämpningsområde utan måste läsas tillsammans med bestämmelserna om överprövning av upphandling och avtal. Om detta är att säga att det inte är godtagbart att en bestämmelse i lagen har ett annat tillämpningsområde än det som fastslås i den inledande bestämmelsen om lagens tillämpningsområde.

Lagrådet återkommer till kontraktsbegreppet i anslutning till definitionen av kontrakt i 1 kap. 9 § förslaget till lag om offentlig upphandling. I det sammanhanget framhåller Lagrådet det angelägna i att en definierad term används i definitionens betydelse på alla ställen där termen förekommer.

Det nu anförda innebär inte att Lagrådet avstyrker ett krav på att det avtal som en upphandlande myndighet eller enhet ingår med den leverantör som har vunnit en upphandling ska vara skriftligt. Tvärtom talar goda skäl för en sådan ordning och den föreskrivs också i direktiven. Men en bestämmelse om detta bör ha formen av en föreskrift för den upphandlande myndigheten eller enheten. Och det bör klargöras vad som blir följderna av att kravet inte uppfylls.

Allmänna principer

Enligt 4 kap. 1 § i förslaget till lag om offentlig upphandling ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerade sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt och i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet. Författningskommentaren erinrar om att de principer

som bestämmelserna hänvisar till har sitt ursprung i EUF-fördraget och att den närmare tillämpningen av dem framgår av EU-domstolens praxis.

Det kan i och för sig ifrågasättas om det behövs en uttrycklig bestämmelse om att dessa grundläggande principer gäller även för medlemsstaternas offentliga upphandling. Om emellertid lagstiftaren som i detta fall väljer att redovisa de grundläggande principerna i en portalparagraf uppkommer frågan på vilket sätt dessa principer bör komma till uttryck i andra paragrafer i lagen. Det kan t.ex. hävdas att bestämmelsen i 4 kap. 2 § – att en upphandling inte får utformas i syfte att begränsa konkurrensen så att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt – följer direkt av 4 kap. 1§ och att 4 kap. 2 § alltså är överflödig. I motiven anför regeringen att det likväl finns anledning att "särskilt tydliggöra gränserna för de upphandlande myndigheternas och enheternas handlingsutrymme" och att "eventuella oklarheter avseende det tillåtna i att agera med sådana syften som avses i artiklarna undanröjs med nu aktuella bestämmelser" (s. 407).

I andra bestämmelser har kraven på tydlighet satts betydligt lägre. När det gäller grunderna för att utesluta en leverantör från en upphandling har regeringen t.ex. ansett att det är onödigt att genomföra ett undantag från uteslutning på grund av skatte- eller avgiftsskulder som uppgår till mycket små belopp eller som leverantören fått kännedom om så sent att den inte hunnit åtgärda dem (art. 57.3 andra stycket). Ett sådant undantag följer nämligen, enligt den uppfattning som regeringen redovisar i allmänmotiveringen, redan av proportionalitetsprincipen (s. 682 f.). Regeringen har inte heller föreslagit några regler om hur lång tid ett brott eller annat missförhållande ska kunna medföra uteslutning (jfr art. 57.7). Även den tidsaspekten ska i

stället beaktas inom ramen för proportionalitetsbedömningen (s. 678-679).

Hur proportionalitetsbedömningen i uteslutningsfall ska gå till beskrivs i författningskommentaren till 13 kap. 7 § enligt följande (s. 943).

Den proportionalitetsbedömning som ska beaktas vid beslutsfattandet kan te sig något olika beroende på om det rör sig om obligatoriska eller fakultativa uteslutningsgrunder. Handlingsutrymmet för en upphandlande myndighet beträffande de obligatoriska grunderna är mer begränsat än det beträffande de fakultativa grunderna. För den obligatoriska grunden obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter enligt 2 § första stycket torde handlingsutrymmet vara högst begränsat. När det gäller grunden brott enligt 1 § tycks handlingsutrymmet vara något större, vilket följer redan av bestämmelserna i 5 § första och andra styckena. Vidare torde tiden som har gått sedan brottet begicks och domen meddelades vara vanligt förekommande omständigheter som aktualiseras vid bedömningen av om en leverantör ska uteslutas på grund av brott. Förutom att 5 § första och andra styckena ger stöd för ett visst handlingsutrymme i fråga om grunden allvarliga brister i fråga om hur verksamheten bedrivs i övrigt enligt 3 §, följer det av formuleringen att myndigheten "får" besluta om uteslutning att handlingsutrymmet är större än vid uteslutning enligt de obligatoriska grunderna enligt 1 § och 2 § första stycket.

Varken lagtexten eller författningskommentaren erbjuder alltså någon egentlig ledning för den myndighet som har att tillämpa proportionalitetsprincipen för att avgöra om en leverantör ska uteslutas från en upphandling. Det är mot den bakgrunden olyckligt att inte uteslutningsgrunder och undantag har preciserats i lagtexten och exemplifierats i författningskommentaren. Under den fortsatta beredningen bör således övervägas att genomföra direktiven i de delar där de preciserar vad den europeiske lagstiftaren uppenbarligen har funnit motsvara kraven på proportionalitet.

Författningskommentarerna

I stora delar består de nya lagarna av bestämmelser som har förts över från de tidigare lagarna. I dessa delar inskränker sig författningskommentaren huvudsakligen till hänvisningar till gamla lagförarbeten. Lagrådet har ingen erinran mot detta; gamla bestämmelser bör inte förse med nya förarbeten.

Som Lagrådet har varit inne på innehåller regleringen emellertid många oklarheter som behöver redas ut. Så kan ofta ske genom författningskommentarer. I det följande efterlyser Lagrådet på olika ställen sådana klargöranden. Ett problem är därvid att den svenske lagstiftaren har endast begränsade möjligheter att göra auktoritativa uttalanden om sådant som regleras i direktiven. Det måste dock vara möjligt att ge rättstillämpningen någon vägledning där direktiven inte gör det. En användbar rättskälla är praxis från EU-domstolen.

Lagtekniska egenheter

På olika ställen i lagförslagen finns bestämmelser som ålägger upphandlande myndigheter eller andra att vidta särskilda åtgärder. I många fall föreskrivs ingen påföljd för den händelse åliggandet inte efterföljs. Åliggandet kan då inte genomdrivas och det kan ifrågasättas att bestämmelserna alls föreskriver någon skyldighet. Sådana bestämmelser kallas ibland *lex imperfecta*. I några fall kan det förekomma rättsverkningar av en underlåtelse som indirekt innebär en sanktion. Detta bör i så fall utvecklas i motiven.

Enligt Lagrådets mening bör det undvikas att i lag ta in bestämmelser som har formen av ett åliggande men som i själva verket inte är något åliggande därför att det saknas en sanktion. Lagrådet vill dock

inte generellt motsätta sig sådana bestämmelser när de utformas i enlighet med direktivbestämmelser.

Ett annat grepp i direktiven som på sina ställen har förts över till de svenska lagarna är att föreskriva att någon "får" göra något, när det knappast skulle föresväva någon att det inte skulle vara tillåtet om föreskriften inte fanns. Bestämmelser av detta slag bör inte tynga lagtexten om inte någon rättsverkan är knuten till tillåtelsen.

Ett liknande fenomen är bestämmelser som har formulerats som handlingsregler för den upphandlande myndigheten eller enheten, men som rimligen avser att åstadkomma en skyldighet för leverantören. I en paragraf kan t.ex. föreskrivas att en myndighet "får begära" att en leverantör ska lämna in viss utredning. Eftersom en sådan åtgärd inte gärna skulle kunna vara förbjuden – förutsatt att likabehandlingsprincipen iakttas – framstår bestämmelsen som meningslös om den inte är avsedd att läsas som ett åläggande för leverantören att lämna den begärda utredningen. Även av bestämmelser som påbjuder att en myndighet ska begära vissa uppgifter bör det framgå att leverantören är skyldig att lämna dem. Lagrådet föreslår i det följande att bestämmelser av detta slag ska utformas i enlighet med sin innebörd. Att en leverantör som vägrar eller inte förmår efterkomma en sådan anmaning riskerar att inte få sitt anbud antaget är ofta en självklarhet som inte behöver regleras i lag.

Det förekommer också bestämmelser som snarast framstår som följdföreskrifter eller förfaranderegler till en outtalad/implicit grundläggande handlingsregel. Exempelvis finns i 19 kap. 20-21 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling bestämmelser om hur och när en upphandlande myndighet ska inhämta uppgifter för att kontrollera en leverantörs lämplighet. Grundläggande regler om myndighetens

skyldighet att utföra sådan kontroll saknas emellertid helt. En sådan lagstiftningsteknik är inte invändningsfri.

Ytterligare en egenhet i direktiven är uppräkningsav exempel på något som föreskrivs. I remissen har regeringen i de flesta fallen valt att inte ta in exemplen i lagtexten. Detta förfaringsätt har stöd i EU-domstolens avgörande i överträdelseärendet rörande den svenska implementeringen av direktivet om oskälliga avtalsvillkor i konsumentförhållanden och Lagrådet har ingen erinran mot det.

Under föredragningen har det i anslutning till artikel 4.3 i LUF-direktivet gjorts gällande att en uppräkning kan vara inte bara exemplifierande utan också föreskriva att det som uppräknas faktiskt omfattas av bestämmelsen i fråga. Allmänt kan emellertid sägas att varje exemplifierande uppräkning får innebörden att det som uppräknas omfattas av bestämmelsen. För att synpunkten i ett visst fall ska motivera en exemplifierande uppräkning i lagtexten får det vara fråga om exempel som inte naturligen omfattas av bestämmelsens ordalydelse.

”Omfattas av” – ”faller in under”

I remissen används olika uttryck i olika situationer för att ange att en viss lag eller vissa lagbestämmelser ska tillämpas på ett visst förhållande. I 2 kap. 1 och 2 §§ lagen om offentlig upphandling används sålunda uttrycket ”gäller för”. I 3 § talas om ”upphandling enligt denna lag”, i 4 och 6 §§ om ”upphandling som faller in under denna lag”. Enligt 7 § ska den upphandlande myndigheten ”tillämpa” vissa bestämmelser. Ytterligare ett exempel finner man i 3 kap. 1 § 1, som föreskriver att lagen om offentlig upphandling inte gäller för en upphandling som ”omfattas av” lagen om upphandling inom försörjningssektorerna.

Det är helt i sin ordning att språkbruket varierar när det inte inverkar på förståelsen av texten. När ord med närliggande betydelse används för att skilja mellan olika företeelser blir ordvalet mer grannlaga.

I remissen har detta uppmärksammats särskilt i fråga om blandade kontrakt (se s. 341 f.). Där sägs bl.a. att uttrycket "is covered by" i den engelska direktivtexten, som motsvarar "omfattas av" i den svenska versionen, snarare borde översättas med "faller in under". Tanken är att "omfattas av" betyder "är tillämplig", medan "faller in under" har en annan betydelse, som förefaller mer svårgripbar. Att det i allmänt språkbruk skulle finnas en sådan betydelseskillnad mellan de båda uttrycken kan betvivlas. Uttrycket "faller in under" är inte heller vanligt i lagtext. Ordvalet är därför knappast ägnat att åstadkomma det som åsyftas, nämligen att "omfattas av" ska hänvisa till de bestämmelser som anger när de materiella bestämmelserna i en lag ska tillämpas och "faller in under" ska hänvisa till materiella bestämmelser i lagen.

Lagrådet återkommer i anslutning till de olika bestämmelserna till frågan hur den avsedda innebörden bör komma till uttryck.

Bestämmelser om annonsering

Ett viktigt inslag i upphandlingsreglerna är att meddelanden av olika slag ska lämnas till intressenter; ofta föreskrivs att meddelanden ska offentliggöras genom annonsering. I var och en av lagarna finns ett särskilt kapitel om annonsering (10 kap. lagen om offentlig upphandling, 10 kap. lagen om upphandling inom försörjningssektorerna och 8 kap. lagen om upphandling av koncessioner). Vidare har varje lag ett kapitel om kommunikation, information till leverantörer och dokumentation (12 kap. lagen om offentlig upphandling, 12 kap. lagen om

upphandling inom försörjningssektorerna och 10 kap. lagen om upphandling av koncessioner). Dessutom finns på olika håll i lagarna särskilda bestämmelser om information och annonsering.

Regelsystemet i denna del är svåröverskådligt. Det är inte lätt att se någon systematik i bestämmelsernas placering på olika ställen i lagarna. Bestämmelserna är svåra att hitta och det finns en risk för att bestämmelser lappar över varandra. Under den fortsatta beredningen bör övervägas om bestämmelserna kan struktureras på ett bättre sätt.

Projekttävlingar

I förslagen till lagar om offentlig upphandling och om upphandling inom försörjningssektorerna finns ett kapitel (18 resp. 17 kap.) om projekttävlingar på tjänsteområdet. Enligt 1 § i vart och ett av kapitlen avses med projekttävling en tävling som är öppen för alla och som anordnas av en upphandlande myndighet eller enhet i syfte att förvärva en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag. Av 2 kap. 1 § i resp. lag framgår att det är avsett att en projekttävling ska vara någonting annat än en upphandling. Emellertid definieras offentlig upphandling i 1 kap. 12 § i förslaget till lag om offentlig upphandling som de åtgärder som en eller flera upphandlande myndigheter vidtar i syfte att anskaffa bl.a. tjänster från en eller flera valda leverantörer genom ett kontrakt. Samma innebörd har definitionen av upphandling i 1 kap. 17 § i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna. Det som ska förvärfvas genom en projekttävling får anses vara en tjänst. Därmed omfattar upphandlingsdefinitionerna även projekttävlingar.

Det framgår inte varför projekttävlingar särregleras trots att företeelsen omfattas av begreppet upphandling enligt definitionen i lagarna.

Visserligen är regleringen i direktiven uppbyggd på samma sätt. Men det blir förvirrande och oklart när lagtexten inte använder ord i full överensstämmelse med definitionerna. Lagrådet återkommer till detta i anslutning till remissens definition av offentlig upphandling.

CPV-nomenklaturen

I upphandlingsdirektiven används Common Procurement Vocabulary, CPV-nomenklaturen. Det är ett EU-rättsligt regelsystem som gör det möjligt att standardisera referenser som de upphandlande myndigheterna och enheterna använder för att beskriva föremålet för upphandlingen. Nomenklaturen är uppbyggd så att det finns sifferkoder med förklarande benämningar. I direktivtexterna används sifferkoderna, ibland med en förklaring som kan vara mer allmän än benämningarna i nomenklaturen. Kommissionen antar bestämmelser som behövs när CPV-nomenklaturen ska revideras.

Ett direktivnära genomförande av direktiven kräver att CPV-nomenklaturen används i de svenska lagarna, men det är inte givet hur det bör ske.

I remissen föreslås en bestämmelse av innebörd att alla hänvisningar till nomenklatur inom upphandling ska göras med användning av CPV-nomenklaturen (4 kap. 16 § första stycket förslaget till lag om offentlig upphandling). Men där CPV-koder används i direktiven för att benämna olika slag av tjänster och byggtreprenader, förekommer koderna inte i motsvarande bestämmelser i de svenska lagarna i andra fall än där det bedöms vara nödvändigt för en korrekt förståelse och tillämpning av bestämmelserna.

Liksom enligt gällande rätt ska koderna enligt remissens förslag tillkännages i Svensk författningssamling. I vissa fall ska koderna an-

vändas i lagtexten. Då ska de inte tillkännages. I stället får ändringarna i koderna föranleda lagändringar.

I remissens lagförslag förekommer alltså två metoder. I vissa fall anges specifika CPV-koder i lagtexten, vilket medför att lagen behöver ändras om angivna koder ändras. I andra fall anges i lagtexten det som koderna betecknar och regeringen bemyndigas att tillkänna koderna. Om kommissionen ändrar en sådan kod, får regeringen utfärda ett nytt tillkännagivande.

Att två olika metoder används framstår som inkonsekvent. Visserligen sägs huvudprincipen vara att koderna inte ska anges i lagen, men inte sällan har principen frångåtts. Så som principen tillämpas är den inte invändningsfri. Belysande är den föreslagna bestämmelsen i 2 kap. 2 § andra stycket lagen om offentlig upphandling, som innehåller en uppräkningslista av olika forsknings- och utvecklingstjänster som överlappar varandra på ett sätt som knappast kan godtas i en svensk lag. Detta är en följd av CPV-nomenklaturens uppbyggnad. Även på andra ställen i nomenklaturen finns överlappningar av detta slag. Överlappningarna blir mindre iögonenfallande om koderna används i stället för benämningarna i nomenklaturen. Nackdelen att lagen måste ändras när koderna ändras får godtas; under föredragningen har upplysts att koderna inte ändras särskilt ofta.

Lagrådet förordar att de svenska lagarna utformas på samma sätt som direktiven, nämligen så att CPV-koderna tas in i lagens bestämmelser, eventuellt tillsammans med en sammanfattande förklaring. Vidare kan en definition vara på sin plats i det inledande kapitlet i varje lag.

Bilagan

Lagrådsgranskningen har inriktats i första hand på förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådets synpunkter på de andra lagförslagen har många gånger – men inte alltid – varit en följd av synpunkter på det först nämnda lagförslaget. I en bilaga till Lagrådets yttrande finns en uppställning i tabellform över remissens förslag till lag om offentlig upphandling paragraf för paragraf med Lagrådets inställning till varje paragraf.

Förslaget till lag om offentlig upphandling

1 kap.

Lagförslagets första kapitel, som har rubriken "Lagens innehåll och definitioner", inleds med en paragraf om lagens innehåll. Övriga paragrafer i kapitlet tillhandahåller definitioner och anvisningar om var i lagen definitioner som inte finns i 1 kap. kan återfinnas.

Den nya lagen om offentlig upphandling kommer att utgöra en av fyra lagar som rör olika typer av upphandling som genomförs av myndigheter eller enheter. Lagrådet föreslår att detta klargörs genom två inledande paragrafer i lagen, dels en paragraf som övergripande anger lagens tillämpningsområde, dels en paragraf som anger lagens förhållande till övriga upphandlingslagar. Var och en av de övriga lagarna får på motsvarande sätt innehålla en paragraf som anger den lagens tillämpningsområde. I varje lag får dessutom regleras närmare hur den lagen förhåller sig till de andra lagarna. Det kan också behövas undantagsbestämmelser av olika slag. En reglering av detta slag är vanlig när flera lagar behandlar samma rättsområde, se t.ex. köplagen, konsumentköplagen och lagen om internationella köp. Denna systematik ger den som är verksam inom rättsområdet

ett klart besked om vilka lagar som finns och om vilken av dem som är aktuell för hans vidkommande.

I LUK-direktivet finns ingen bestämmelse om förhållandet till de andra direktiven. Det hindrar inte att den svenska lagstiftaren kan – och bör – ta ställning till de svenska lagarnas inbördes förhållande.

En reglering som anger lagens tillämpningsområde finns i förslagets 2 kap. 1 §. Där anges att lagen gäller för offentlig upphandling och för projekttävlingar. Offentlig upphandling definieras i 1 kap. 12 § och projekttävlingar i 18 kap. 1 §. Lagrådet föreslår i det följande att en definition av begreppet ”upphandling” bör införas och att den definitionen bör omfatta också projekttävlingar.

Lagrrådet föreslår att rubriken till 1 kap. och kapitlets första paragraf ges följande lydelse.

1 kap. Lagens tillämpningsområde, innehåll och definitioner

Offentlig upphandling

1 § Denna lag gäller när en upphandlande myndighet vidtar åtgärder i syfte att anskaffa vara, tjänst eller byggentreprenad från en leverantör.

I en andra paragraf bör anges att lagen om offentlig upphandling inte gäller när någon av de andra lagarna på upphandlingsområdet är tillämplig. Paragrafen kan ges exempelvis följande lydelse.

Andra lagar om upphandling

2 § Lagen gäller inte när lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet är tillämplig.

Av 5 kap. i lagen framgår att olika regler i lagen ska tillämpas beroende på om en upphandlings värde överstiger eller understiger ett visst tröskelvärde. I en följande paragraf bör tas in en bestämmelse

om tröskelvärdenas betydelse för vilka regler i lagen som är tillämpliga, exempelvis med följande lydelse.

Tröskelvärden

3 § Om det beräknade värdet av en upphandling överstiger det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. och upphandlingen inte avser en tjänst av sådant slag som anges i bilaga 2, ska den genomföras med tillämpning av denna lag utom 19 kap. Om det beräknade värdet understiger tröskelvärdet eller om upphandlingen avser en tjänst av sådant slag som anges i bilaga 2, ska den genomföras med tillämpning av 19 kap.

Bestämmelser om värdet av en upphandling finns i 5 kap.

Om Lagrådets förslag till nya paragrafer följs, får de följande paragraferna i kapitlet numreras om.

1 kap. 1 §

I paragrafen ges en innehållsförteckning till lagen. Paragrafen bör ändras så att den speglar de nya kapitelrubriker som Lagrådet föreslår.

1 kap. 2 §

I andra stycket finns en uppräkningslista av begrepp, termer och uttryck som förklaras i olika paragrafer i lagen. Lagrådet föreslår i det följande ändringar som, om de följs, påverkar paragrafens innehåll.

1 kap. 3–18 §§ (definitioner)

I 3–18 §§ ges ett antal definitioner av begrepp som används i lagen. Lagrådet föreslår att en definition slopas helt och att ytterligare en definition införs.

I kapitlets 9 § definieras begreppet kontrakt. Ordet kontrakt förekommer i ett stort antal paragrafer i lagen. Det används i flera olika betydelser. En betydelse är upphandlingsprocessen som sådan. Ett exempel är den föreslagna regleringen i 2 kap. 2 §, där det anges att lagen "gäller för kontrakt som avser vissa forsknings- och utvecklingstjänster". Eftersom lagen huvudsakligen reglerar upphandlingsförfarandet från initiativ till beslut att anta anbud framgår av paragrafen att lagen gäller för upphandlingar som avser sådana forsknings- och utvecklingstjänster.

Ordet kontrakt används i lagen också för att beskriva vilken typ av anskaffning som avses. Regleringen i 3 kap. 6 § utgör ett av många exempel på en sådan tillämpning. Där anges att lagen inte gäller för kontrakt som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att tillhandahålla eller driva allmänna kommunikationsnät. Denna tillämpning medför inte sällan att det som anges i paragrafen får ett annat innehåll än avsett. Så är fallet med den nyssnämnda paragrafen. Det som synes vara syftet med regleringen är att ange att när en *upphandlingsprocess* syftar till en anskaffning av visst slag, nämligen sådant som ger myndigheten möjlighet att tillhandahålla eller driva ett allmänt kommunikationsnät, så ska inte lagen om offentlig upphandling tillämpas för förfarandet från initiativ till anskaffning, eventuell annonsering, urval och beslut om att anta anbud.

Kontrakt används till sist som uttryck för det avtal som ingås mellan den upphandlande myndigheten och leverantören och det är för den betydelsen av uttrycket som definitionen av kontrakt tillhandahålls och då som ett "skriftligt avtal med ekonomiska villkor". Ordet används sedan i den betydelsen i t.ex. 17 kap. 1 §, där det anges att myndigheten får "ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras". När emellertid avtalsrelation-

en mellan myndighet och leverantör beskrivs på andra ställen i lagen, t.ex. i 12 kap. 13 §, används ordet inte på detta sätt. Här anges nämligen att anbudsgivarna ska underrättas om de beslut som har fattats om att "tilldela ett kontrakt". Här kan uppenbarligen inte betydelsen vara att man beslutat att tilldela ett skriftligt avtal, eftersom det i samma paragraf anges att underrättelsen ska innehålla uppgift om den period under vilken "avtal ... inte får ingås". Det avtal som avses i paragrafen är det civilrättsliga avtalet mellan myndighet och leverantör avseende den aktuella anskaffningen. Då kan inte tilldelningen av kontraktet avse tilldelning av ett skriftligt avtal.

Mot denna bakgrund föreslår Lagrådet att ordet "kontrakt" inte används i lagen i någon annan betydelse än den som är normal på andra rättsområden. Definitionen i 9 § kan då slopas. I stället bör det tydligt anges i varje enskild paragraf vilken företeelse som paragrafen avser, d.v.s. om det är fråga om att beskriva upphandlingsprocessen, den anskaffning som upphandlingen avser eller det avtal som myndigheten efter genomförd upphandling önskar ingå med en eller flera leverantörer.

I lagen används genomgående uttrycket "Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG" som benämning på det aktuella direktivet som nu genomförs. Direktivet bör definieras som direktiv 2014/24/EU och denna kortform bör användas i de paragrafer där det finns skäl att hänvisa till direktivet.

I lagen förekommer uttrycket "tilldelning av kontrakt" på ett stort antal ställen. Uttrycket bör enligt Lagrådets mening inte användas. Det som åsyftas i de paragrafer där uttrycket används är myndighetens beslut att efter utvärdering välja en viss eller vissa leverantörer som myndigheten avser att ingå avtal med, i förekommande fall efter ut-

gången av en avtalsspärr. Ordet "tilldelning" används också i andra betydelser i lagen. Varje paragraf där dessa begrepp används bör skrivas om så att det klart framgår vad som avses.

I lagen används ordet "vara" utan att det förklaras. Ordet förekommer i ett antal andra lagar. I köplagen, som är tillämplig vid köp av "lös egendom" och därmed vid köp av sådan egendom som inte är fast (jfr 1 och 2 kap. jordabalken), används ordet vara som beskrivning av köpobjektet. Också i konsumentköplagen, som är tillämplig vid köp av lösa saker och därmed vid köp av rörliga fysiska föremål, används ordet "vara" som beteckning på köpobjektet. I den internationella köplagen, CISG, används ordet "goods" på engelska och ordet översätts med ordet "vara". Här råder det i dag närmast enighet om att "goods" är lös sak och därmed inte omfattar annan lös egendom än lösa saker. I lagen om offentlig upphandling används emellertid ordet "vara" utan att det anges om det som avses är anskaffning av lösa saker eller om ordet också omfattar anskaffning av annan lös egendom, såsom rättigheter, aktier, andelar, optionsrätter, olika slags immaterialrätter samt bostadsrätter. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör utvecklas vilka slag av anskaffning som ska omfattas av lagens regler.

1 kap. 4 §

I paragrafen definieras begreppet "byggentreprenadkontrakt". Lagrådet har i inledningen berört användningen av ordet "kontrakt" i lagen och återkommer vid upprepade tillfällen till frågan nedan. Det är enligt Lagrådets mening lämpligare att, oavsett hur ordet "kontrakt" med dess olika betydelser hanteras i lagförslaget, begreppet "byggentreprenad" i stället definieras i paragrafen. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *byggentreprenad* avses

1. utförande eller både projektering och utförande av arbete som är hänförligt till en verksamhet som anges i bilaga 1,
2. utförande eller både projektering och utförande av ett byggnadsverk, eller
3. förverkligande av ett byggnadsverk enligt krav som ställs upp av en upphandlande myndighet som utövar ett avgörande inflytande över typen av byggnadsverk eller över projekteringen.

1 kap. 5 §

Paragrafen bör ges följande, något modifierade lydelse.

Med *byggnadsverk* avses det samlade resultatet av bygg- och anläggningsarbeten, om resultatet självständigt fyller en teknisk eller ekonomisk funktion.

1 kap. 6 §

I paragrafen definieras begreppet "central upphandlande myndighet".

Paragrafen bör ges följande lydelse.

Med *central upphandlande myndighet* avses en statlig myndighet och en sådan upphandlande myndighet som anges i bilaga I till direktiv 2014/24/EU, i den ursprungliga lydelsen.

1 kap. 7 §

Paragrafen definierar uttrycket "elektroniska medel". Paragrafen bör utformas i närmare anslutning till motsvarande definition i direktiv 2014/24/EU (artikel 2.19) och ges följande lydelse.

Med *elektroniska medel* avses elektronisk utrustning för behandling och lagring av data som sänds, överförs eller tas emot via kabel eller radiovågor eller på optisk eller annan elektromagnetisk väg.

1 kap. 8 §

Med *inköpscentral* avses en upphandlande myndighet som stadigvarande tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet i form av

1. anskaffning av varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter, eller
2. ingående av avtal eller av ramavtal om varor, tjänster eller byggtreprenader som är avsedda för upphandlande myndigheter.

1 kap. 9 §

Lagrådet har i det föregående föreslagit att definitionen av kontrakt slopas.

1 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *livscykel* avses samtliga skeden, inklusive forskning och utveckling, som en vara, en tjänst eller ett byggnadsverk genomgår från råvaruanskaffning eller generering av resurser till bortskaffande, sanering och tjänstens eller användningens slut.

1 kap. 12 §

I paragrafen definieras vad som avses med offentlig upphandling. Lagrådet föreslår att definitionen ersätts med en definition av begreppet "upphandling". Det uttrycket används också i de andra upphandlingslagarna. Lagrådet ser en fördel med att samma begrepp används i alla lagarna och det preciseras i var och en av dem hur det ska tillämpas. Begreppet behövs bland annat i de regler som klargör när lagen eller andra bestämmelser ska tillämpas vid en viss anskaffning. Det behövs också för att neutralt kunna beskriva alla de åtgärder som någon, exempelvis en upphandlande myndighet, vidtar för att anskaffa en vara, tjänst eller byggtreprenad.

En form av upphandling av tjänst är när det anordnas en projekttävling, d.v.s. en tävling som är öppen för alla och som anordnas i syfte att förvärva en ritning eller projektbeskrivning. I direktivet behandlas projekttävlingar som en särskild företeelse vid sidan av upphandlingar. Det står emellertid klart att en projekttävling som syftar till att den upphandlande myndigheten ska förvärva en ritning uppfyller alla faktiska krav på en upphandling. Med Lagrådets syn på begreppet "kontrakt" bör 12 § definiera vad som utgör "upphandling" och projekttävling anges vara en form av tjänsteupphandling.

I remissens förslag till definition ingår som ett moment av vad som utgör offentlig upphandling och som alltså bestämmer när lagen ska vara tillämplig, att myndigheten vidtar åtgärden i syfte att anskaffa prestationen "genom ett kontrakt". Enligt ordalydelsen innebär definitionen att en myndighet som inte har för avsikt att ingå ett skriftligt avtal inte genomför en offentlig upphandling. Eftersom lagen enligt 2 kap. 1 § "gäller för offentlig upphandling" innebär definitionen att det förhållandet att avsikten inte är att ingå ett skriftligt avtal medför att lagen alls inte är tillämplig. Det kan naturligtvis inte vara avsikten.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *upphandling* avses de åtgärder som någon vidtar i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader från en leverantör, oberoende av om det som anskaffas är avsett för ett offentligt ändamål eller inte. En sådan åtgärd kan vara att anordna en tävling som är öppen för alla och som anordnas i syfte att förvärva en ritning eller projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag (projekttävling).

1 kap. 13 §

Paragrafen definierar begreppet "offentligt styrda organ". I punkt 1 anges att offentligt styrda organ är juridiska personer som till största delen är finansierade av staten, en kommun, ett landsting eller en

upphandlande myndighet. Eftersom en upphandlande myndighet inte är något annat än en statlig eller kommunal myndighet och personer som är finansierade av stat eller kommun redan är inbegripna synes "upphandlande myndighet" vara överflödigt. Under föredragningen har emellertid anförts att avsikten är att "upphandlande myndighet" ska innefatta även det som enligt 16 § andra stycket ska jämföras med myndighet. Detta bör i så fall klargöras i 16 §. Lagrådet utgår i sitt resonemang från remissens lagtext.

I punkt 2 används orden "står under kontroll" av staten. I direktivet används uttrycket "står under administrativ tillsyn av". I den engelska versionen används uttrycket "subject to managerial supervision". Lagrådet föreslår att uttrycket "under överinseende av staten eller en kommun på lokal eller regional nivå" används i stället för den nu föreslagna formuleringen "står under kontroll". Det som definieras bör vidare anges i singularis.

Som Lagrådet återkommer till i anslutning till 16 § används ordet "kommun" med olika betydelser i olika lagar. Ibland innefattar ordet kommuner på såväl lokal som regional nivå (se t.ex. 1 kap. 7 § regeringsformen). I den aktuella paragrafen betecknar ordet bara den lokala nivån; det blir tydligt eftersom "landsting" nämns särskilt. För att terminologin i lagen ska bli enhetlig föreslår Lagrådet uttrycket "kommuner på lokal och regional nivå".

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *offentligt styrt organ* avses en sådan juridisk person som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att dess verksamhet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och

1. som till största delen är finansierad av staten eller en kommun på lokal eller regional nivå,
2. vars verksamhet står under överinseende av staten eller en kommun på lokal eller regional nivå, eller

3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten eller en kommun på lokal eller regional nivå.

1 kap. 14 §

Enligt den föreslagna definitionen syftar ett ramavtal till att fastställa villkoren för senare tilldelning av kontrakt under en given tidsperiod.

Ordalydelsen innebär att det ramavtalet ska reglera är villkoren för senare tilldelning, d.v.s. de villkor som myndigheten ska tillämpa vid beslut att anta anbud som har lämnats inom ramen för avtalsförhållandet. Av regleringen i 7 kap. 1–9 §§ framgår emellertid att detta inte är avsikten.

Paragrafen följer ordvalet i artikel 33.1 andra stycket i den svenska språkversionen av direktivet, som anger att syftet med ett ramavtal är att fastställa villkoren för tilldelning av kontrakt, men med tillägget ”särskilt i fråga om tänkt pris och ... uppskattade kvantiteter”. Enligt den engelska språkversionen är syftet ”to establish the terms governing contracts to be awarded during a given period, in particular with regard to price and ... the quantity envisaged”. Också bestämmelserna om ramavtal i 7 kap. visar att de villkor som fastställs i ramavtalet ska avse det materiella innehållet, d.v.s. reglerna om sådant som pris, kvantitet, kvalitet, betalningsvillkor, påföljder etc., i de senare avtal som grundas på detta. Hur leverantör för en viss anskaffning ska väljas ska i stället framgå av villkor i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

Lagrådet föreslår därför att paragrafen ges följande lydelse.

Med ramavtal avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa de villkor

som ska gälla i de avtal om anskaffning av varor, tjänster och byggtrepreneurader som grundas på ramavtalet.

1 kap. 15 §

I paragrafen definieras "tjänstekontrakt". Lagrådet föreslår, på motsvarande sätt som för byggtrepreneuradkontrakt, att det som ska definieras är tjänsten och inte själva avtalet. Paragrafen bör ges följande lydelse.

Med tjänst avses annan tjänst än sådan byggtrepreneurad som avses i X §.

1 kap. 16 §

I paragrafen definieras "upphandlande myndighet". Därmed ska förstås statliga och kommunala myndigheter. Ordet "kommun" har ingen enhetlig betydelse i svensk lag. Enligt 1 kap. 7 § regeringsformen finns kommuner på lokal och regional nivå. Landsting nämns inte. Slutsatsen blir att landsting är kommuner på regional nivå. I kommunallagen används en annan terminologi. Enligt 1 kap. 1 § första stycket kommunallagen är Sverige indelat i kommuner och landsting. Lagen skiljer genomgående mellan kommuner och landsting. Dock förekommer ofta uttrycket "kommun och landsting". Det finns också avledningar av "kommun" som används så att de inbegriper landsting, t.ex. "kommunal angelägenhet", "kommunala företag", "kommunala entreprenader", "kommunalförbund", se 3 kap. 16 § f.

I den nu aktuella paragrafen används uttrycket "kommunala myndigheter". Det framgår inte om det inbegriper myndigheter hos landsting. Med tanke på att både kommuner och landsting nämns i paragrafens andra stycke, är den närmast till hands liggande tolkningen att bara kommuner på lokal nivå omfattas. En sådan innebörd kan knappast

vara avsedd. För tydlighets skull föreslår Lagrådet uttrycket "kommuner på lokal och regional nivå" när landstingen omfattas.

Lagrådet föreslår vidare att "upphandlande myndighet" i stället för "upphandlande myndigheter" definieras i paragrafen.

Med *upphandlande myndighet* avses en statlig eller kommunal myndighet.

Vid tillämpning av denna lag ska med myndighet jämföras

1. beslutande församling i kommun på lokal eller regional nivå,
2. offentligt styrt organ som avses i 13 §, och
3. sammanslutning av
 - a) myndigheter enligt första stycket eller församlingar enligt 1, eller
 - b) organ enligt 2.

1 kap. 17 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *upphandlingsdokument* avses varje dokument som den upphandlande myndigheten använder för att beskriva eller fastställa vad upphandlingen gäller.

1 kap. 18 §

Av definitionen i direktivet och i paragrafen framgår att med "varukontrakt" avses också annat än köp av vara. Här inbegrips också upphandlingar där anskaffningen avser en mer begränsad rätt till varan eller en i vart fall temporal begränsning i rätten till varan. Lagrådet föreslår att det som definieras ska vara "upphandling av vara" och att uttrycket, liksom enligt förslaget, ska omfatta anskaffning i form av köp, leasing, hyra eller hyrköp av vara.

Paragrafen kan ges följande lydelse:

Med *upphandling av vara* avses en upphandling som gäller köp, leasing, hyra eller hyrköp av vara. En upphandling av vara kan som ett underordnat inslag avse även kompletterande monterings- och installationsarbeten.

2 kap. 1 §

Lagrådet har i det föregående föreslagit att det som anges i första stycket delvis flyttas till en inledande paragraf i första kapitlet, delvis tas om hand genom en definition av vad som avses med upphandling.

I paragrafens andra stycke anges att bestämmelserna i 19 kap. gäller för 1. offentlig upphandling eller projekttävling vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. och 2. offentlig upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster i bilaga 2. Lagrådet har i det föregående föreslagit att det införs en paragraf i 1 kap. som anger att tröskelvärdena i 5 kap. avgör om upphandlingen ska genomföras med tillämpning av 19 kap. i lagen eller inte. Den paragrafen reglerar alltså det som anges i första punkten i paragrafens andra stycke. I det följande föreslår Lagrådet också att en paragraf införs i 5 kap. som anger att reglerna i 19 kap. ska tillämpas också vid upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster i bilaga 2.

Dessa förslag innebär att 2 kap. 1 § i dess helhet kan slopas. Rubriken till kapitlet bör därför ändras till "Upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster och blandad upphandling".

2 kap. 2 §

I paragrafen regleras när lagens bestämmelser om upphandling ska tillämpas vid anskaffning av vissa forsknings- och utvecklingstjänster. Lagrådet föreslår att inledningen och rubriken till paragrafen ges följande lydelse.

Upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster

Denna lag gäller för upphandling av vissa forsknings- och utvecklingstjänster om ...

Under rubriken "Allmänt" har Lagrådet förordat att CPV-koderna ska användas i den svenska lagen och inte – som här har gjorts – beskrivningarna av vad koderna står för. I enlighet med detta förordar Lagrådet att paragrafens andra stycke utformas i närmare anslutning till direktivet.

2 kap. 3–13 §§

I paragraferna 3–13 i kapitlet behandlas vad som benämns som blandade kontrakt. Lagrådet föreslår att avsnittet inleds med en paragraf som anger vad som avses med en blandad upphandling.

Det är enligt Lagrådets mening olämpligt att tala om blandade kontrakt. Ett skäl till det är att blandat kontrakt enligt definitionen i 1 kap. 9 § är ett blandat skriftligt avtal. Eftersom det skriftliga avtalet kan bli följden av ett upphandlingsförfarande som avslutas med ett beslut om att anta ett anbud, bör en reglering av vilka bestämmelser som ska tillämpas på den upphandlingsprocess som ska avslutas med beslutet att anta anbudet och avtalsskrivningen inte utgå från det som möjligen kommer att ske därefter. Bättre är då att anknyta till upphandlingen i sig, d.v.s. alla de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa en vara, tjänst eller byggentreprenad.

Blandad upphandling

Med blandad upphandling avses

1. upphandling som inbegriper sådana anskaffningar av flera olika nyttigheter som alla regleras i denna lag, eller
2. upphandling som inbegriper dels anskaffningar som regleras i denna lag, dels andra anskaffningar.

Upphandlingar enligt första stycket 1 regleras i 3 §. Upphandlingar enligt första stycket 2 regleras i 4-13 §§.

2 kap. 3 §

I paragrafen föreskrivs vilka bestämmelser som ska tillämpas för ett upphandlingsförfarande när det som ska anskaffas är flera slag av prestationer – varor, tjänster eller byggentreprenader – som alla regleras av lagen.

Lagrådet föreslår att paragrafen och dess rubrik ges följande lydelse.

Blandad upphandling som avser sådana anskaffningar av flera olika nyttigheter som alla regleras i denna lag

Om en blandad upphandling avser anskaffning enligt denna lag av mer än ett slag av nyttigheter (varor, tjänster eller byggentreprenader) ska upphandlingen genomföras i enlighet med bestämmelserna för det som är huvudföremålet för upphandlingen.

För en blandad upphandling som avser dels tjänster som anges i bilaga 2, dels andra tjänster, ska huvudföremålet bestämmas utifrån det högsta av de uppskattade värdena för tjänsterna. För en blandad upphandling som avser dels varor, dels tjänster, ska huvudföremålet bestämmas utifrån det högsta av de uppskattade värdena för tjänsterna eller varorna.

2 kap. 4–13 §§

Lagrådet föreslår, som en följd av det som sagts i det föregående, att 4–13 §§ och där förekommande rubriker ges följande lydelse.

Blandad upphandling som regleras såväl i denna lag som av andra bestämmelser

2 kap. 4 §

Blandad upphandling med inslag av anskaffning enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna

Om en blandad upphandling avser både anskaffning som regleras i denna lag och anskaffning som regleras i lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, avgör 2 kap. 12–28 §§ i lagen om upphandling inom försörjningssektorerna vilka bestämmelser som ska tillämpas för upphandlingen.

2 kap. 5 §

Delbar och odelbar blandad upphandling

En delbar blandad upphandling är en upphandling där det ingår delar som kan särskiljas objektivt. Sådana upphandlingar behandlas i 6–12 §§.

En odelbar blandad upphandling är en upphandling där det ingår delar som inte kan särskiljas objektivt. Sådana upphandlingar behandlas i 13 §.

2 kap. 6 §

Hur får en delbar blandad upphandling genomföras?

Om en delbar blandad upphandling avser både anskaffning som regleras i denna lag och anskaffning som inte regleras i denna lag, får den upphandlande myndigheten genomföra separata upphandlingar för de olika delarna. Myndigheten får också genomföra upphandlingen som en enda upphandling.

2 kap. 7 §

När en blandad upphandling genomförs som flera upphandlingar

Om den upphandlande myndigheten eller enheten delar upp en blandad upphandling i flera separata upphandlingar, ska för varje upphandling tillämpas de bestämmelser som gäller för den upphandlingen.

2 kap. 8 §

När en delbar blandad upphandling genomförs som en upphandling

Om den upphandlande myndigheten genomför en delbar blandad upphandling som en upphandling, ska denna lag tillämpas på upphandlingen, om inte något annat följer av 9–12 §§.

2 kap. 9 §

Om en upphandlande myndighet genomför en delbar blandad upphandling som en upphandling och den gäller dels anskaffning av varor, tjänster eller byggtreprenader enligt denna lag, dels anskaffning som regleras i lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, ska upphandlingen genomföras med tillämpning av

1. bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag, om värdet av den anskaffning som regleras i lagen beräknas uppgå till minst det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 §, eller
2. bestämmelserna i 19 kap. i denna lag, om värdet av den anskaffning som regleras i lagen beräknas understiga det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 § och värdet av den anskaffning som avser koncessioner beräknas understiga det tröskelvärde som ska tillämpas enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner.

2 kap. 10 §

När en delbar blandad upphandling med försvars- eller säkerhetsaspekter genomförs som en enda upphandling

Om den upphandlande myndigheten genomför en delbar blandad upphandling som en enda upphandling får upphandlingen genomföras utan tillämpning av denna lag om anskaffningen till en del omfattas av artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Detta gäller även om upphandlingen också avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

2 kap. 11 §

Om den upphandlande myndigheten genomför en delbar blandad upphandling som en enda upphandling och den till en del avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, får myndigheten välja att genomföra upphandlingen med tillämpning av bestämmelserna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller denna lag.

2 kap. 12 §

Bestämmelserna i 10 och 11 §§ gäller bara om beslutet att genomföra upphandlingen som en enda upphandling fattas på objektiva grunder och inte i syfte att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i antingen denna lag eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet inte ska bli tillämpliga.

2 kap. 13 §

Odelbar blandad upphandling

Vid en odelbar blandad upphandling ska de bestämmelser som gäller för upphandlingens huvudföremål tillämpas.

Om en sådan upphandling inbegriper anskaffning som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget, får den upphandlande myndigheten genomföra upphandlingen utan tillämpning av denna lag. Om upphandlingen i stället till en del avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, får den upphandlande myndigheten genomföra upphandlingen med tillämpning av bestämmelserna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller denna lag.

3 kap. 1 §

Lagrådet har i det föregående föreslagit att det bland de inledande paragraferna i 1 kap. ska tas in en paragraf som anger att lagen om offentlig upphandling inte är tillämplig bl.a. när lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna är tillämplig. Lagrådet föreslår därför att punkten 1 i 1 § slopas. Däremot behövs fortfarande en bestämmelse som anger att lagen om offentlig upphandling inte är

tillämplig när upphandlingen är undantagen enligt de paragrafer som anges i punkten 2. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Viss upphandling inom försörjningssektorerna

Denna lag gäller inte för en upphandling som är undantagen enligt 3 kap. 4, 10 eller 25 § lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna.

3 kap. 2 §

I paragrafen anges att lagen inte gäller ”för ett kontrakt som tilldelas av en upphandlande myndighet som tillhandahåller posttjänster” i vissa särskilda fall. Paragrafens ordalydelse innebär att lagen inte är tillämplig för det skriftliga avtal som någon tilldelas av en upphandlande myndighet. Vad som ska gälla för upphandlingsprocessen intill dess beslutet att välja anbud fattas och kommuniceras framgår inte. Emellertid står det klart att det paragrafen avser att förmedla är att lagen inte gäller för en upphandling, d.v.s. för de åtgärder som vidtas av en upphandlande myndighet som tillhandahåller aktuella posttjänster i syfte att anskaffa vissa i paragrafen närmare angivna typer av tjänster, t.ex. adresseringstjänster (se punkt 1). Vidare har rubriken fått en olycklig utformning (jfr ”varm korvgubbe”). Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Vissa tjänster som är posttjänster närstående

Denna lag gäller inte för en upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet som tillhandahåller posttjänster enligt 2 kap. 7 § lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, om upphandlingen avser

1. adresshanteringstjänster, överföring av registrerad e-post, säker elektronisk överföring av kodade dokument eller liknande tjänster, om tjänsterna har anknytning till och utförs helt med elektroniska medel,
2. tjänster som avser postanvisningar eller girobetalningar eller finansiella tjänster som omfattas av CPV-koderna 66100000-1–66720000-3 eller av 3 kap. 31 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna,

3. filatelitjänster, eller
4. tjänster där fysisk leverans eller magasinering kombineras med andra tjänster som inte är posttjänster (logistik tjänster).

Rubrikerna till 3 kap. 3–5 §§

Rubriken till 3 § lyder ”Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet”. De följande paragraferna, 4 och 5 §§, har rubriken ”Sekretess”. Emellertid finns inga bestämmelser om sekretess i dessa paragrafer. Liksom i 3 § föreskrivs i paragraferna undantag från lagens tillämpningsområde på grund av rikets säkerhetsintressen. Lagrådet föreslår att alla tre paragraferna förs in under en gemensam rubrik, ”Upphandling som rör försvar eller säkerhet”.

3 kap. 3 §

Lagrådets förslag till ny bestämmelse i 1 kap. 2 § medför att punkten 1 kan utgå. Eftersom Lagrådet har föreslagit att begreppet upphandling ska definieras och innefatta projekttävling föreslås att orden ”eller en projekttävling” slopas.

3 kap. 4 §

I paragrafen används uttrycket ”rikets väsentliga säkerhetsintressen”. Lagrådet föreslår att ”riket” i denna och följande paragraf byts ut mot ”Sverige” (jfr paragraferna i 15 kap. offentlighets- och sekretesslagen, 2009:400).

I paragrafen används uttrycket ”inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder”. Syftet med regleringen är att situationerna ska vara undantagna från lagens tillämpning endast när sekretesskyddet eller skyddet av Sveriges väsentliga intressen inte kan åstadkommas

på annat sätt än genom att myndigheten väljer att inte tillämpa lagen. Enligt Lagrådets mening kan detta uttryckas tydligare.

Lagrådet föreslår vidare vissa redaktionella ändringar och att paragrafen ges följande lydelse.

Även om en upphandling inte är undantagen enligt 3 § eller 1 kap. 2 §, ska denna lag inte gälla för upphandlingen, om

1. skyddet av Sveriges väsentliga säkerhetsintressen inte kan säkerställas om upphandling genomförs enligt denna lag, eller
2. en tillämpning av denna lag skulle kräva att en upphandlande myndighet tillhandahåller information vars avslöjande strider mot Sveriges väsentliga säkerhetsintressen.

3 kap. 5 §

I paragrafen behandlas två olika skeden, nämligen dels själva upphandlingsprocessen från upphandlingens inledning till den upphandlande myndighetens beslut att anta ett anbud, dels den tid då avtalet mellan myndigheten och leverantören fullgörs. Om båda dessa skeden omfattas av sekretess eller rör Sveriges väsentliga intressen, ska lagen inte gälla. Liksom i föregående paragraf används här uttrycket ”inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder”. Se Lagrådets kommentar till den paragrafen. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Denna lag gäller inte när såväl upphandlingen som fullgörandet av det ingångna avtalet omfattas av sekretess eller rör Sveriges väsentliga intressen, om det skydd som behövs inte kan säkerställas vid upphandling enligt denna lag.

3 kap. 6 §

I 1 kap. 7 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation definieras ”allmänt kommunikationsnät” och ”elektronisk kommunikation”.

Lagrådet föreslår att 6 § ändras så att det i lagtexten refereras till dessa företeelser i singularis. Vidare föreslås att rubriken ändras på så sätt att den närmare anknyter till de företeelser som regleras. Lagtexten bör därför ges följande lydelse, där kontrakt bytts ut mot upphandling för att närmare beskriva processen.

Allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst

Denna lag gäller inte för upphandling som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att

1. tillhandahålla eller driva ett allmänt kommunikationsnät, eller
2. för allmänheten tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst.

Allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.

3 kap. 7 och 8 §§

Lagrådet föreslår att rubriken ändras till "Upphandling enligt vissa internationella regler" och att paragraferna 7 och 8 byter plats.

I 7 § och 8 § anges enligt ordalydelsen att lagen inte gäller för "ett kontrakt eller en projekttävling" som tilldelas eller anordnas enligt vissa närmare angivna andra regler. Eftersom kontrakt definieras som skriftligt avtal innebär regleringen enligt dess ordalydelse att lagen inte gäller för skriftliga avtal som ingås enligt vissa andra regler. Vad som gäller för muntliga avtal framgår inte. Inte heller framgår vad som gäller för den process som syftar till att ett sådant avtal ska ingås efter iakttagande av andra regler. Avsikten med regleringen är emellertid att lagen inte ska tillämpas när myndigheten använder sig av ett annat förfarande för sin upphandlingsprocess och det förfarandet är reglerat av andra bestämmelser som har fastställts på vissa sätt. Myndigheten ska alltså inte under något skede av upphandlingsprocessen behöva tillämpa lagen om offentlig upphandling i dessa fall. Det nu sagda bör komma till klarare uttryck i lagtexten.

I 7 §, som alltså bör komma efter 8 §, bör klargöras att det är fråga om situationer där upphandling sker enligt andra bestämmelser än enligt lagen om offentlig upphandling. I första punkten bör det vidare framgå att det är fråga om internationella rättsliga skyldigheter, eftersom tillämpningsområdet för regleringen annars ger ett intryck av att vara alltför omfattande.

I 8 § första stycket anges att lagen inte gäller för sådant som "avser försvars- eller säkerhetsaspekter". Direktivets bestämmelse har samma utformning. Avsikten med regleringen torde vara att lagen inte ska tillämpas om upphandlingen berör försvars- eller säkerhetsintressen. Det torde alltså inte vara nödvändigt att upphandlingen i dess helhet avser sådana intressen för att lagen inte ska vara tillämplig.

I 8 § punkt 1 används lokutionen "projekt som är gemensamt för de avtalsslutande parterna". I direktivets artikel 17.1 a) anges att det är fråga om projekt som "signatärerna ska genomföra eller utnyttja gemensamt". Artikel 15 i 2004 års direktiv innehöll motsvarande formulering men genomfördes med den lokution som nu föreslås i lagen. Emellertid är ett gemensamt projekt inte nödvändigtvis samma sak som ett projekt som ska genomföras och/eller utnyttjas gemensamt. Lagrådet föreslår därför ett mer direktivnära genomförande på denna punkt.

I både 7 § och 8 § används uttrycket "internationell organisation". Begreppet är inte närmare definierat. Avsikten kan inte gärna vara att vilken som helst internationell organisation ska omfattas. Frågan bör klargöras under den fortsatta beredningen.

Lagtexten i de båda paragraferna bör enligt Lagrådets mening utformas enligt följande.

Upphandling enligt vissa internationella regler

7 § Denna lag gäller inte för en upphandling som berör försvars- eller säkerhetsintressen och som en upphandlande myndighet är skyldig att genomföra enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden, om bestämmelserna har fastställts

1. genom ett internationellt avtal eller arrangemang som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som de avtalslutande parterna ska genomföra eller utnyttja gemensamt,
2. genom ett internationellt avtal eller arrangemang som avser stationering av militär personal och som rör en stats åtaganden, eller
3. av en internationell organisation [som måste preciseras under den fortsatta beredningen].

8 § Denna lag gäller inte för en upphandling som en upphandlande myndighet är skyldig att genomföra enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden än i denna lag, om bestämmelserna har fastställts

1. genom ett rättsligt instrument som medför internationella rättsliga skyldigheter och som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som är gemensamt för de avtalslutande parterna, eller
2. av en internationell organisation [se 7 §].

3 kap. 9 §

Beträffande formuleringen att lagen inte gäller för "ett kontrakt eller en projekttävling som en upphandlande myndighet tilldelar eller anordnar", se kommentaren till 3 kap. 7 och 8 §§. Det bör mot den bakgrunden anges i första stycket att lagen inte gäller "för en upphandling som genomförs enligt regler som har fastställts" av exempelvis en internationell organisation.

I andra stycket anges att regleringen inte gäller om "kontraktet eller projekttävlingen till största delen medfinansieras" av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut. Lagrådet föreslår att

det i stället anges att den inte gäller om ”anskaffningen till största delen finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut”.

Lagrådet föreslår vidare att rubriken till 9 § ges följande lydelse.

Anskaffning som helt eller delvis finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut

Denna lag gäller inte för en upphandling som genomförs enligt regler som har fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när anskaffningen eller projekttävlingen helt finansieras av den organisationen eller det institutet.

Om anskaffningen eller projekttävlingen till största delen finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna komma överens om vilka regler som ska tillämpas för förfarandet.

3 kap. 10 §

Rubriken till paragrafen talar om kontrakt som tilldelas på grund av en ensamrätt. Paragrafen anger dock att den träffar situationer där kontraktet tilldelas en annan myndighet som har ensamrätt att utföra tjänsten. Det paragrafen, liksom artikel 11 i direktivet, synes ta sikte på är att den tjänst som upphandlas till följd av en ensamrätt som innehas av annan myndighet ska utföras av den myndigheten. Denna myndighet behöver då inte handla i egenskap av upphandlande myndighet. Lagrådet föreslår att rubriken och paragrafen ges följande lydelse.

Upphandling av tjänst som annan myndighet har ensamrätt att utföra

Denna lag gäller inte när en upphandlande myndighet upphandlar en tjänst som ska utföras av en annan myndighet som på grund av lag eller annan författning har ensamrätt att utföra tjänsten.

3 kap. 11–17 §§

I paragraferna, som syftar till att undanta olika typer av interna avtal, synes fyra olika situationer regleras, nämligen – med associationsrättslig terminologi – (i) förhållanden mellan moderbolag och dotterbolag, (ii) förhållanden där flera moderbolag tillsammans kontrollerar dotterbolag, (iii) förhållanden där ett dotterbolag upphandlar från moderbolaget och (iv) förhållanden mellan systerbolag som kontrolleras av moderbolaget.

I 11 § anges att lagen inte gäller för "avtal" som sluts mellan en upphandlande myndighet och en avtalspart av närmare angivet slag. Här används inte ordet kontrakt, som definieras i lagen som skriftligt avtal. Det synes därför inte krävas att det avtal som anskaffningen syftar till ska vara skriftligt.

Vad som torde avses med regleringen är att lagen inte ska tillämpas för en upphandling, d.v.s. alla de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa prestationen av en avtalspart, om det avtal som processen syftar till är att karakterisera på sätt som framgår av 12–17 §§. Som regleringen nu är utformad gäller undantagen bara för de avtal som ingås. Det borde tydliggöras att undantagen gäller för hela processen som syftar till att avtal ska ingås.

I förslaget har man valt uttrycket "internt kontrakt" för de företeelser som ska undantas. Begreppet definieras inte. Emellertid används uttrycket "kontrakt" som i lagen definieras som skriftligt avtal. Det innebär alltså att de företeelser som man önskar undanta är interna skriftliga avtal som träffas mellan upphandlande myndighet och vissa närmare angivna avtalsparter. Detta torde inte vara avsikten med regleringen. Den torde i stället vara att från upphandlingsreglerna undanta anskaffningar som görs mellan myndigheten och aktörer

som har en viss relation till den. Lagrådet föreslår att rubriken till paragraferna ändras till ”**Intern upphandling**”.

I 16 § har man samlat bestämmelser om den närmare innebörden av kontrollen i de olika fall som regleras i 12–15 §§. Lagrådet föreslår att dessa regler införs i respektive paragraf.

3 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Denna lag gäller inte när den upphandlande myndighetens motpart är en juridisk person eller en gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900), om upphandlingen är en intern upphandling enligt någon av 12–15 §§.

3 kap. 12 §

I paragrafens andra punkt talas om ”80 procent av sin verksamhet”. Det bör övervägas om en hänvisning bör göras till 17 §. I samma punkt anges i slutet ”som myndigheten utövar kontroll över”. Det är osäkert om den kontroll som avses här är densamma som enligt den första punkten och som närmare definieras i 16 §. Den frågan bör behandlas i den fortsatta beredningen.

Med reservation för vad som just anförts föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandling ska anses vara en intern upphandling, om

1. den upphandlande myndigheten utövar kontroll över motparten motsvarande den som myndigheten utövar över sin egen förvaltning,
2. motparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet, bestämt enligt 17 §, för myndighetens räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som myndigheten utövar kontroll över, och

3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i motparten.

En upphandlande myndighet ska anses utöva kontroll enligt första stycket 1 om den har ett avgörande inflytande över motpartens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan juridisk person eller gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900) som själv kontrolleras på samma sätt av myndigheten.

3 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandling ska anses vara en intern upphandling, om

1. den upphandlande myndigheten gemensamt med andra upphandlande myndigheter utövar kontroll över motparten motsvarande den som myndigheterna utövar över sina egna förvaltningar,
2. motparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet, bestämt enligt 17 §, för myndigheternas räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som myndigheterna utövar kontroll över, och
3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i motparten.

Upphandlande myndigheter ska anses utöva sådan gemensam kontroll som avses i första stycket 1, om

1. motpartens beslutsorgan består av representanter från samtliga myndigheter,
2. myndigheterna tillsammans har ett avgörande inflytande över motpartens strategiska mål och viktiga beslut, och
3. motparten inte har något eget intresse som strider mot myndigheternas intressen.

3 kap. 14 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandling ska anses vara en intern upphandling, om

1. den upphandlande myndigheten står under en kontroll av motparten som motsvarar den som motparten utövar över sin egen förvaltning,
2. myndigheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet, bestämt enligt 17 §, för den kontrollerande motpartens räkning eller för andra sådana juri-

diska personer eller organ som avses i 11 § och som den kontrollerande motparten utövar kontroll över, och

3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i motparten.

En motpart ska anses utöva sådan kontroll som avses i första stycket 1 om den har ett avgörande inflytande över den upphandlande myndighetens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan juridisk person eller gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900) som själv kontrolleras på samma sätt av motparten.

3 kap. 15 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandling ska anses vara en intern upphandling, om

1. den upphandlande myndigheten står under en kontroll som motsvarar den som den kontrollerande personen utövar över sin egen förvaltning och den kontrollerande personen dessutom utövar sådan kontroll över motparten,

2. myndigheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet, bestämt enligt 17 §, för den kontrollerande personens räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som den kontrollerande personen utövar kontroll över, och

3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i motparten.

Den kontrollerande personen ska anses utöva sådan kontroll som avses i första stycket 1, om den har ett avgörande inflytande över den upphandlande myndighetens och motpartens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan juridisk person eller gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900) som själv kontrolleras på samma sätt av den kontrollerande personen.

3 kap. 16 §

Lagrådet har i det föregående föreslagit att paragrafens innehåll flyttas till 12–15 §§. Om förslaget följs, ska denna paragraf utgå och de följande paragraferna i kapitlet numreras om.

3 kap. 17 §

I paragrafen används formuleringen "under de tre år som föregår kontraktet". Detta är ett närmast ordagrant återgivande av direktivets text, se artikel 12.5 första stycket i LOU-direktivet. Formuleringen ger intryck av att den period som är relevant ska räknas tre år tillbaka från det att ett skriftligt avtal ingås som ett resultat av upphandlingsprocessen. Paragrafen syftar dock, tillsammans med 18 §, till att ange att lagen inte ska gälla för en viss företeelse. Är lagen tillämplig måste upphandlingsprocessen från och med initiativ och annonsering hanteras med iakttagande av lagens regler. Motsvarande process för anskaffningen behöver inte iakttas om lagen inte är tillämplig. Myndigheten måste naturligtvis kunna avgöra om lagen är eller inte är tillämplig redan när initiativ tas till en anskaffning. Det som torde åsyftas är därför att omsättningen under de tre år som föregår initiativet till anskaffning uppfyller de kriterier som lagregeln ställer upp. Trots direktivets otydlighet föreslår Lagrådet att paragrafen utformas i enlighet med detta.

Lagrådet föreslår alltså att paragrafens första stycke ges följande lydelse.

Verksamhetsandelen enligt 12 § 2, 13 § 2, 14 § 2 och 15 § 2 ska bestämmas på grundval av den genomsnittliga totala omsättningen i fråga om varor, tjänster och byggentreprenader under treårsperioden närmast innan upphandlingen påbörjas eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter avseende samma tidsperiod.

3 kap. 18 §

I punkten 3 används formuleringen "myndigheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 procent av de verksamheter som berörs av samarbetet". Formuleringen "utövar verksamhet ... i en omfattning", som återfinns i artikel

12.4 c) i direktivet, överensstämmer inte med hur omfattningskravet formuleras i punkt 2 i 12, 13, 14 och 15 §§ där uttrycket ”utför mer än ... av sin verksamhet” används. I den engelska direktivtexten anges att undantaget gäller om myndigheterna ”perform on the open market less than 20 % of the activities concerned by the cooperation”. Lagrådet föreslår att punkt 3 omformuleras och att det anges att undantaget gäller om ”myndigheterna på den öppna marknaden utövar mindre än 20 procent av den verksamhet som berörs av samarbetet”. Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken över den ges följande lydelse.

Upphandling mellan upphandlande myndigheter

Denna lag gäller inte för upphandling mellan två eller flera upphandlande myndigheter, om

1. upphandlingen syftar till att upprätta eller reglera formerna för ett samarbete mellan myndigheterna som ska säkerställa att de offentliga tjänster som myndigheterna ska utföra tillhandahålls för att uppnå myndigheternas gemensamma mål,
2. samarbetet styrs endast av överväganden som hänger samman med allmänintresset, och
3. myndigheterna på den öppna marknaden utövar mindre än 20 procent av den verksamhet som berörs av samarbetet.

3 kap. 19 §

Texten i första stycket överensstämmer med formuleringen i artikel 12.5 i direktivet. Texten ger intryck av att det är myndighetens totala omsättning avseende varor, tjänster och byggtreprenader som ska inverka bestämmande på verksamhetsandelen. Detta torde inte vara avsikten, eftersom 19 § kvalificerar det som anges i 18 § 3. I stället torde avsikten vara att det som ska beaktas är omsättningen i sådan verksamhet som omfattas av samarbetet. Detta bör komma till uttryck i lagtexten.

I stycket används formuleringen "under de tre år som föregår kontraktet". Motsvarande formulering i 17 § har föranlett invändningar från Lagrådets sida och Lagrådet hänvisar dit.

Lagrådet föreslår att stycket formuleras enligt följande.

Verksamhetsandelen enligt 18 § 3 ska bestämmas på grundval av de upphandlande myndigheternas sammanlagda genomsnittliga omsättning i fråga om varor, tjänster och byggentreprenader avseende de verksamheter som har omfattats av samarbetet under treårsperioden närmast innan upphandlingen påbörjas eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter avseende samma tidsperiod.

3 kap. 20 §

I paragrafens första mening anges att lagen inte gäller för "förvärv av fastighet". Med användning av gängse juridisk terminologi kan förvärv av fastighet inte anses utgöra upphandling av vara, tjänst eller byggentreprenad. I direktivets motsvarande bestämmelse, artikel 10 a), anges att direktivet inte ska tillämpas på "offentligt tjänstekontrakt som avser a) förvärv ... av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom". Ett offentligt tjänstekontrakt definieras som ett offentligt kontrakt som avser tillhandahållandet av andra tjänster än offentliga byggentreprenadkontrakt. Byggentreprenadkontrakt gäller sådant som "utförande eller projektering och utförande av byggentreprenader", "utförande, eller både projektering och utförande, av ett byggnadsverk" samt realisering av ett byggnadsverk (se artikel 2. 6 och 2.9). Det står klart att med tjänst avses någon typ av aktivitet eller funktion som tillför värde till mottagaren utan att nödvändigtvis vara kopplad till att ett föremål tillförs mottagaren. Det är alltså själva prestationen, arbetet, som karakteriserar en tjänst.

När det i direktivet, liksom i artikel 16 a) i 2004 års direktiv, anges att från direktivets tillämpningsområde undantas "tjänstekontrakt som

avser ... förvärv ... av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom” kan detta alltså inte naturligt tolkas som att det som avses är själva förvärvet av fast egendom utan någon form av tjänst som avser förvärv av sådan egendom. Ett förvärv av fast egendom är ett köp och inte en tjänst. Undantaget motiveras i beaktandesats 24 i 2004 års direktiv med att ”inom ramen för tjänster har kontrakt för förvärv eller hyra av fast egendom eller rättigheter till sådan egendom särdrag som gör att regler för offentlig upphandling inte bör tillämpas.” Det är klart att det finns särdrag med förvärv av fast egendom som gör att det kan vara naturligt att undanta sådana avtal från upphandlingsregleringen, exempelvis att det är fråga om utpräglade icke-generiska objekt där det inte är naturligt att flera leverantörer samtidigt kan erbjuda den upphandlande myndighet ett objekt på viss plats. Detta medför dock inte att det är fråga om en tjänst i direktivets mening. Eftersom förvärv av fast egendom inte heller kan utgöra förvärv av vara borde det stå klart att förvärv av fast egendom redan är undantaget genom definitionerna av de prestationer som omfattas av lagen.

Slutsatsen av det ovanstående är att förvärv av fast egendom borde anses vara undantaget alldeles oavsett en reglering som den som föreslås i 20 §. Undantaget i direktivet för tjänstekontrakt som avser förvärv av fast egendom kan emellertid omfatta något annat än själva överlåtelseavtalet. Frågan bör behandlas under den fortsatta beredningen.

I andra stycket anges närmare vad som i lagen ska avses med fastighet. Enligt första meningen avses det som enligt jordabalken utgör eller tillhör en fastighet. Det innebär att fastighetstillbehör, liksom byggnadstillbehör och industritillbehör som tillhör fastighetens ägare, enligt 2 kap. 1–3 §§ jordabalken också är undantagna.

I andra stycket anges också att en befintlig byggnad som tillhör någon annan än ägaren till jorden också ska anses utgöra en fastighet, liksom sådana tillbehör till byggnaden som avses i 2 kap. 2 och 3 §§ jordabalken, om de tillhör byggnadens ägare. Det senare tillägget föranleddes av Lagrådets yttrande (se prop. 2006/07:128 s. 290). En byggnad som har tillförts en fastighet av annan än fastighetsägaren, t.ex. genom att vara uppförd med stöd av arrenderätt, räknas som lös egendom (se 2 kap. 2 och 4 §§ jordabalken). Direktivet gäller också tjänstekontrakt som avser förvärv av befintliga byggnader.

Lagstiftningstekniken i andra stycket innebär, genom att byggnad som tillförts fastigheten av annan än fastighetsägaren anses utgöra fastighet, att begreppet fastighet får ett annat innehåll i lagen om offentlig upphandling än i 2 kap. jordabalken. Det är enligt Lagrådets mening bättre att använda grundläggande begrepp på samma sätt i olika lagar om så kan ske. Lagrådet förordar därför att undantaget för förvärv av byggnader som tillhör annan än ägaren till jorden undantags explicit. Så kan ske om det i första stycket läggs till ”, liksom förvärv av befintlig byggnad som tillhör någon annan än ägaren till jorden”. Andra stycket kan då formuleras på följande sätt.

Med fastighet avses här det som enligt jordabalken utgör eller tillhör en fastighet. Det som gäller för fastighet gäller också för befintlig byggnad som tillhör någon annan än ägaren till jorden liksom sådana tillbehör till byggnaden som avses i 2 kap. 2 och 3 §§ jordabalken, om de tillhör byggnadens ägare.

3 kap. 21 §

Andra punkten i paragrafen bör formuleras i närmare anslutning till Europaparlamentets och Rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av

audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster).
Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Denna lag gäller inte för upphandling

1. som ska genomföras av en leverantör av medietjänster och som avser anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för medietjänster, eller
2. som avser sändningstid eller program inom radio- och tv-området som ska tillhandahållas av en leverantör av medietjänster.

Leverantör av medietjänster har samma betydelse som i radio- och tv-lagen (2010:696).

3 kap. 22 §

Lagrådet föreslår att ordet "kontrakt" byts ut mot "upphandling".

3 kap. 23 §

I paragrafen undantas vissa fall där anskaffningen avser biträde till en klient av en advokat. I de tre punkterna specificeras vilka uppdrag som omfattas av undantaget. Undantaget i första punkten avser skiljeförfaranden och förlikningsförfaranden i Sverige, i någon annan stat eller inför en internationell skiljemanna- eller förlikningsinstans. Uppräkningen medför att undantaget omfattar alla situationer. Lokutionen "i Sverige, i någon annan stat eller inför en internationell skiljemanna- eller förlikningsinstans" bör därför kunna utgå.

I andra och tredje punkten används uttrycket "i ett rättsligt förfarande". Lagrådet föreslår att "i" byts ut mot "vid" (jfr t.ex. 4 kap. 13 § lag 2000:562 om internationell rättslig hjälp i brottmål).

Uttrycket "i ett rättsligt förfarande inför en domstol, tribunal eller hos myndighet i någon annan stat eller inför en internationell domstol, tribunal eller institution" i tredje punkten bör förkortas till "vid ett na-

tionellt eller internationellt rättsligt förfarande inför en domstol, tribunal eller vid myndighet eller institution”.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Denna lag gäller inte för upphandling som avser biträde till en klient av en advokat

1. i ett skiljemanna- eller förlikningsförfarande,
2. vid ett rättsligt förfarande inför en svensk domstol eller hos en svensk myndighet, eller
3. vid ett nationellt eller internationellt rättsligt förfarande inför en domstol, tribunal eller vid myndighet eller institution.

Undantagen gäller även för juridisk rådgivning som ges av en advokat inför ett sådant förfarande, eller när det finns en påtaglig indikation för och är mycket sannolikt att den sak som rådgivningen gäller kommer att bli föremål för ett sådant förfarande.

3 kap. 24 §

Orden ”för kontrakt” bör bytas ut mot ”upphandling” i inledningen till paragrafen.

I punkten 2 undantas juridiska tjänster som tillhandahålls av förmyndare, förvaltare eller god man. Uttryckssättet ger intrycket att det rör sig om familjerättsliga företrädare. Samma intryck ger inte den engelska versionen, som talar om ”appointed guardians” och ”trustees”. Under den fortsatta beredningen bör övervägas vad som ska omfattas av undantaget.

3 kap. 25 §

Orden ”för kontrakt” bör bytas ut mot ”upphandling” i inledningen till paragrafen.

I punkten 1 anges att lagen inte gäller för upphandling som avser finansiella tjänster. Begreppet definieras emellertid inte. Vad som avses bör belysas i det fortsatta beredningsarbetet.

I punkten 2 regleras verksamhet som rör förvaltning av statsskulden och tjänster som utförs av en centralbank. I direktivet nämns bara centralbankstjänster. Skillnaden bör förklaras i den fortsatta beredningen.

3 kap. 26 §

I paragrafen bör ordet kontrakt bytas ut mot upphandling.

3 kap. 27 §

I paragrafen bör ordet "kontrakt" bytas ut mot "upphandling".

I paragrafen behandlas upphandling av vissa typer av tjänster för vilka lagen om offentlig upphandling inte ska tillämpas. Här bör i stället för texterna i punkterna 1–9 anges CPV-koder (se vad som har anförts allmänt om CPV-koder i det föregående).

3 kap. 28 §

I paragrafen bör dels uttrycket kontrakt bytas ut mot upphandling, dels CPV-koderna anges. Inledningen till paragrafen bör ges följande lydelse.

Denna lag gäller inte för upphandling som avser politisk kampanj som upphandlas av ett politiskt parti i samband med en valkampanj och omfattas av någon av CPV-koderna...

4 kap. 2 §

I paragrafen finns två regler, dels att en upphandling inte får utformas i syfte att undandra den från lagens tillämpningsområde, dels att en upphandling inte får utformas i syfte att begränsa konkurrensen så att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt. Reglerna bör hållas isär, vilket enklast görs på så sätt att den sist nämnda regeln stryks, eftersom den redan finns i 1 §, som föreskriver att leverantörer ska behandlas på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt.

4 kap. 3 §

Enligt paragrafen bör en upphandlande myndighet beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid offentlig upphandling, om upphandlingens art motiverar detta. Paragrafen har förts över från 1 kap. 9 a § i den nuvarande lagen om offentlig upphandling. Den sägs vara en målsättningsbestämmelse och när den infördes förklarade regeringen att den ansåg att det fanns starka skäl att skapa incitament för de upphandlande myndigheter som ännu inte prövade möjligheten att integrera miljöhänsyn och sociala hänsyn i sina upphandlingar (prop. 2009/10:180 s. 272). Under föredragningen har framhållits att bestämmelsen ska tillämpas inom ramen för de allmänna principer som regleras i 1 och 2 §§; miljöhänsyn och sociala hänsyn får inte beaktas på ett sätt som strider mot dessa principer.

Bestämmelsen har formen av en rekommendation ("bör") och den är inte försedd med någon sanktion. Den ger i sig inte något stöd för att påkalla domstolsprövning av en upphandling där myndigheten inte har tagit några miljöhänsyn eller sociala hänsyn (se a. prop. s. 317). Bestämmelsens faktiska innebörd blir att en upphandlande myndighet får – men inte måste – ta miljöhänsyn och sociala hänsyn så

länge det inte strider mot 1 och 2 §§. Som Konkurrensverket har anfört i sitt remissyttrande kan en sådan bestämmelse ifrågasättas.

4 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken före paragrafen ges följande lydelse.

Grundläggande bestämmelser om val av anbud

En upphandlande myndighet ska inför ett beslut om att anta ett anbud

1. kontrollera att anbudet uppfyller de krav, villkor och kriterier som anges i något av upphandlingsdokumenten,
2. ta ställning till om leverantören ska uteslutas med stöd av 13 kap., och
3. kontrollera att leverantören uppfyller de kriterier som myndigheten har angett att den kommer att tillämpa enligt 6 § och de krav som myndigheten har ställt enligt 14 kap. 1–5 §§.

Vid en kontroll ska myndigheten tillämpa 15 kap.

När leverantören ska utnyttja ett annat företags kapacitet för att uppfylla något krav enligt 14 kap. 1 § första stycket 2 eller 3, ska detta företag kontrolleras enligt första stycket 2 och 3 med avseende på det kravet.

4 kap. 5 §

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om det som i remissen benämns som tilldelning av kontrakt. Enligt andra stycket kan en upphandlande myndighet vid ett öppet förfarande välja att först utvärdera anbuden och därefter genomföra kontrollen enligt 4 § första stycket 2 och 3 av den leverantör som myndigheten avser att tilldela kontraktet.

I tredje stycket föreskrivs att, om myndigheten bedömer leverantörens anbud enligt andra stycket och finner att leverantören ska tilldelas kontraktet, kontrollen av villkoren enligt 4 § första stycket 2 och 3 ska göras på ett opartiskt och öppet sätt innan kontraktet tilldelas.

Lagrådet ifrågasätter att tredje stycket behövs. Det enda som tillförs synes vara att kontrollen ska göras opartiskt och öppet. Detta framstår som så självklart att det inte behöver föreskrivas särskilt.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet ska välja leverantör enligt bestämmelserna i 16 kap.

När myndigheten använder ett öppet förfarande vid upphandlingen, får myndigheten välja leverantör enligt första stycket innan den kontrollerar om leverantören uppfyller villkoren enligt 4 § första stycket 2 och 3.

4 kap. 6–8 §§

Lagrådet föreslår att paragraferna ges följande lydelse.

6 § När en upphandlande myndighet använder ett selektivt förfarande, ett förhandlat förfarande med föregående annonsering, en konkurrenspräglad dialog eller ett förfarande för inrättande av innovationspartnerskap, får den begränsa antalet anbudssökande som får lämna anbud.

Den upphandlande myndigheten ska i annonsen eller i inbjudan att bekräfta intresse ange

1. de kriterier och regler som den kommer att tillämpa vid urvalet av anbudssökande som ska få lämna anbud, och
2. det lägsta antal anbudssökande som kommer att få lämna anbud och, i förekommande fall, det högsta antal som kommer att bjudas in.

En upphandlande myndighet ska bjuda in åtminstone så många anbudssökande till att lämna anbud som har angetts i annonsen eller inbjudan att bekräfta intresse. Om antalet anbudssökande som uppfyller de angivna kriterierna är lägre än det angivna lägsta antalet, får den upphandlande myndigheten fortsätta förfarandet genom att bjuda in de kvalificerade anbudssökande som har begärt att få delta.

Rätten att få delta i en upphandling

7 § En leverantör som enligt bestämmelser i den stat i vilken leverantörens verksamhet är etablerad har rätt att leverera den tjänst som upphandlingen avser får inte uteslutas från att delta i en upphandling endast på grund av krav på att leverantören ska vara en fysisk eller en juridisk person.

När det gäller sådan upphandling av vara som också omfattar tjänster eller monterings- och installationsarbeten, upphandling av tjänst eller upphandling av byggentreprenad får en juridisk person åläggas att i anbudet eller anbudsansökan uppge namn på de personer som ska utföra tjänsterna och deras yrkeskvalifikationer.

8 § En grupp av leverantörer får delta i en upphandling. En upphandlande myndighet får inte ställa upp villkor om att en sådan grupp ska ha en viss juridisk form för att få lämna en anbudsansökan eller ett anbud. Myndigheten får dock begära att en sådan grupp ska ha en viss juridisk form när avtalet ingås, om det krävs för att avtalet ska kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt.

Myndigheten får ange i något av upphandlingsdokumenten hur en grupp av leverantörer ska uppfylla kraven på ekonomisk och finansiell ställning enligt 14 kap. 3 och 4 §§ eller teknisk kunskap och yrkeskunskap enligt 14 kap. 5 §, om det är berättigat av objektiva skäl.

Myndigheten får ställa upp särskilda villkor om hur en grupp av leverantörer ska fullgöra avtalet om det är berättigat av objektiva skäl.

4 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att ordet "garantera" i andra stycket byts mot ordet "säkerställa". Vidare är det knappast adekvat att i styckets andra mening tala om att en anbudssökande eller anbudsgivare ska "bevisa" att deras deltagande i förberedelserna inte kan leda till en snedvridning av konkurrensen. Det handlar snarare om att yttra sig eller lägga fram utredning i frågan. (Jfr 16 kap. 10 §.)

Under föredragningen har uppmärksammats att bestämmelsen i andra stycket handlar om en fakultativ uteslutningsgrund. Det är då inte rätt att uteslutning "ska" ske. I stället bör det stå "får uteslutas endast om".

Under den fortsatta beredningen bör övervägas om tredje stycket behövs.

4 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken före den ges följande lydelse.

Separata avtal i en upphandling

En upphandlande myndighet får besluta att separata avtal ska ingås för olika delar av en upphandling. Myndigheten får då också fastställa storleken på och föremålet för dessa delar.

4 kap. 11–14 §§

Som just anförts ska en upphandlande myndighet enligt 4 kap. 10 § få besluta att ett kontrakt ska tilldelas i separata delar. Syftet är att små och medelstora företag ska få större möjligheter att delta i offentliga upphandlingar. Emellertid finns ingen skyldighet för en upphandlande myndighet att dela upp ett kontrakt, och ett beslut att inte göra det ska inte kunna överprövas. Trots det föreskrivs i 11 § att en upphandlande myndighet som beslutar att inte tilldela ett kontrakt i separata delar ska ange skälen för detta på visst sätt. Någon sanktion mot den som försummar detta föreskrivs inte.

Regleringen är ett exempel på *lex imperfecta*, som Lagrådet har uppehållit sig vid inledningsvis. Som där anges får denna bristfälliga lagreglering godtas, eftersom den följer av direktivet.

Lagrådet föreslår att 11–14 §§ och rubrikerna till dem ges följande lydelse.

Skyldighet att motivera att separata avtal inte ska ingås i en upphandling
11 § Om en upphandlande myndighet beslutar att inte ingå separata avtal för olika delar i en upphandling, ska skälen för detta anges. Skälen ska lämnas i något av upphandlingsdokumenten eller i en sådan individuell rapport som avses i 12 kap. 17 §.

Anbud i en upphandling

12 § En upphandlande myndighet som enligt 10 § beslutar att separata avtal ska ingås för olika delar i en upphandling, ska bestämma om leverantörerna får lämna anbud på en, flera eller alla delar i upphandlingen.

Om anbud får lämnas på flera eller alla delar i en upphandling enligt första stycket, får myndigheten begränsa det antal separata avtal som myndigheten kommer att ingå med en och samma leverantör. När myndigheten beslutar om en sådan begränsning, ska den också fastställa den ordning som ska tillämpas när myndigheten ska besluta att ingå avtal med en och samma leverantör avseende fler delar av upphandlingen än vad begränsningen tillåter.

Avtal om kombinerade delar av en upphandling som har delats upp

13 § En upphandlande myndighet som delar upp en upphandling i delar enligt 10 § och bestämmer att anbud får lämnas på flera eller alla delar av den enligt 12 §, får bestämma att avtal ska kunna ingås med en och samma leverantör avseende flera eller alla delar som kombinerade delar.

Om myndigheten har beslutat att avtal i en uppdelad upphandling ska kunna ingås i kombinerade delar enligt första stycket, får den besluta att ingå avtal i flera eller alla delar med den leverantör vars anbud sammantaget bäst uppfyller de uppställda kriterierna. Ett sådant beslut om avtalsingående omfattas inte av några begränsningar enligt 12 § andra stycket.

När myndigheten bestämmer att avtal i en uppdelad upphandling ska kunna avse kombinerade delar enligt första stycket, ska den också fastställa vilken ordning som ska tillämpas för att bedöma dels med vilken eller vilka leverantörer som avtal ska ingås, dels om avtal ska ingås i delar eller kombinerade delar.

Annonsering och offentliggörande i övrigt

14 § En upphandlande myndighet som beslutar att separata avtal ska ingås för olika delar i en upphandling enligt 10 §, ska i annonsen eller i inbjudan att bekräfta intresse ange om anbud får lämnas avseende en, flera eller alla delar av upphandlingen enligt 12 § första stycket.

Om myndigheten avser att begränsa antalet delar av upphandlingen som myndigheten kan komma att ingå avtal om med en leverantör enligt 12 § andra stycket, ska myndigheten

1. i annonsen eller inbjudan ange det största antal delar som myndigheten kommer att ingå avtal om med en och samma leverantör och
2. i något av upphandlingsdokumenten ange den ordning som ska tillämpas när myndigheten beslutar att ingå avtal med samma leverantör om fler delar av upphandlingen än vad begränsningen medger.

Om myndigheten avser att ingå avtal om kombinerade delar enligt 13 §, ska myndigheten i annonsen eller inbjudan enligt första stycket ange

1. att avtal kan komma att ingås om kombinerade delar enligt 13 § första stycket och
2. den ordning som ska tillämpas enligt 13 § tredje stycket.

4 kap. 15 §

Enligt sin rubrik handlar paragrafen om reserverade kontrakt. I enlighet med vad Lagrådet har anfört i det föregående bör rubriken lyda "Reserverad upphandling" och de två första styckena ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får för en upphandling

1. reservera deltagandet för skyddade verkstäder eller för leverantörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller av personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden eller
2. föreskriva att ett avtal ska fullgöras inom ramen för ett program för skyddad anställning.

En förutsättning för att en leverantör ska få delta i en upphandling enligt första stycket är att minst 30 procent av dem som sysselsätts i den skyddade verkstaden, hos leverantören eller i programmet för skyddad anställning är personer med funktionsnedsättning eller personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

I tredje stycket föreskrivs om annonseringen av en upphandling enligt paragrafen. Bestämmelser om detta finns i EU-förordning (se artikel 51.1 i LOU-direktivet och bilaga V Del C 11 a)) som är direkt tillämplig och inte ska genomföras i nationell rätt. Stycket bör därför utgå. Emellertid behövs en bestämmelse av denna innebörd för upphandling enligt 19 kap. och den tas lämpligen in i det kapitlet.

4 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att inledningen till första stycket ges följande lydelse.

Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för en upphandling enligt denna lag ska göras genom användning av den terminologi som fastställs i...

I det inledande avsnittet har Lagrådet uppehållit sig vid CPV-nomenklaturen och hur den bör behandlas i de nya lagarna. Lagrådet har där förordat att CPV-koderna används i lagtexterna på samma sätt som har gjorts i direktiven. Om detta förslag följs, kan andra stycket i förevarande paragraf utgå.

5 kap. 1 §

I 5 kap. finns bestämmelser om tröskelvärden. Enligt 1 § ska lagen tillämpas på offentliga upphandlingar vilkas värde beräknas uppgå till minst de tröskelvärden som anges i LOU-direktivet, om upphandlingen avser vissa slag av kontrakt som anges i fem punkter i paragrafens första stycke. Med denna utformning blir paragrafen missvisande, eftersom den inte beaktar att det finns bestämmelser i 19 kap. om upphandlingar vilkas värde understiger tröskelvärdena eller som anges i bilaga 2 till lagen.

Regleringen skulle vinna i klarhet och exakthet om den delades upp i två paragrafer. Den första skulle då ange tröskelvärdenas funktion och föreskriva att lagens bestämmelser utom 19 kap. tillämpas på upphandlingar över tröskelvärdena, utom sådana som anges i bilaga 2 till lagen, samt att 19 kap. tillämpas på upphandlingar under tröskelvärdena och sådana som anges i bilaga 2 till lagen. Denna para-

graf placeras lämpligen, såsom har föreslagits av Lagrådet i det föregående, i det inledande kapitlet till lagen.

Den andra paragrafen skulle innehålla bestämmelser om vad tröskelvärdena är. I remissens lagförslag anges tröskelvärdena i 1 § genom en hänvisning till LOU-direktivet. Hänvisningen följs av en uppräkningslista av skilda slag av upphandlingar där olika tröskelvärden aktualiseras. Uppräkningen är avsedd att uttömmande ange de slag av upphandling där direktivets tröskelvärden ska tillämpas. Trots det har lagtexten utformats som en villkorssats, vilket indikerar att uppräkningslistan utgör en begränsning i förhållande till direktivet. I själva verket innehåller uppräkningslistan inte mer än vad som uttrycks genom hänvisningen till direktivet. Sakligt sett behövs den därför inte. Om den ska behållas, får den en rent upplysande funktion och bör formuleras i enlighet därmed.

Remissens lagförslag innehåller dels en statisk hänvisning till direktivet i dess ursprungliga lydelse, dels en hänvisning till beslut eller meddelanden vid var tid av kommissionen. Den sist nämnda hänvisningen är alltså dynamisk. Kommissionens avgörande grundar sig emellertid på ett bemyndigande i direktivet. Bemyndigandet omfattas av den statiska hänvisningen till direktivet. Enligt Lagrådets mening är denna reglering godtagbar.

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Tillämpliga tröskelvärden

De tröskelvärden som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § anges i direktiv 2014/24/EU i den ursprungliga lydelsen eller i beslut eller meddelanden av Europeiska kommissionen enligt artikel 6 i direktivets ursprungliga lydelse.

Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling tröskelvärdena i euro och svenska kronor samt en förteckning över de försvarsprodukter som omfattas av bilaga III till direktiv 2014/24/EU i den ursprungliga lydelsen.

5 kap. 2 §

I paragrafen föreskrivs att lagen i vissa angivna fall ska tillämpas på kontrakt som upphandlas av någon annan än en upphandlande myndighet eller av en upphandlande myndighet för någon annans räkning. Det sista uttrycket är oklart; det framgår inte om det är ett fullmaktsförhållande eller ett kommissionsförhållande som avses. Detta måste klargöras under den fortsatta beredningen.

Inte heller i denna paragraf beaktas att 19 kap. innehåller bestämmelser om upphandlingar under tröskelvärdena. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört om detta problem i anslutning till 1 §.

Under föredragningen har uppmärksamats att det finns en brist i 3 kap. 2 § gällande LOU, som har förts över till remissens lagförslag. Bristen har samband med genomförandet av artikel 8 i 2004 års LOU-direktiv (jfr artikel 13 i 2014 års direktiv). Lagrådet förutsätter att bristen kommer att undanröjas vid den fortsatta beredningen.

5 kap. 3 och 4 §§

Lagrådet konstaterar att paragraferna inte föreskriver metoder för beräkning av en upphandlings värde. De reglerar i stället hur detta värde ska bestämmas (3 §), när värdet ska uppskattas särskilt för en enhet inom en myndighet (4 §) och den tidpunkt som värdet ska avse (5 §).

Lagrådet föreslår att paragraferna och rubriken över dem ges föl-

jande lydelse.

Värdet av en upphandling

3 § Värdet av en upphandling är det totala belopp som enligt den upphandlande myndighetens uppskattning ska betalas för de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska anskaffas. När värdet bestäms ska options- och förlängningsklausuler som anges i något av upphandlingsdokumenten inbegripas som om de hade utnyttjats. Vidare ska de premier och ersättningar som den upphandlande myndigheten planerar att betala till anbudssökande eller anbudsgivare inkluderas i värdet.

Värdet ska bestämmas exklusive mervärdesskatt.

4 § Om en upphandlande myndighet består av separata operativa enheter ska värdet av en upphandling uppskattas till det samlade värdet för alla sådana enheter. Värdet får dock uppskattas särskilt för en sådan enhet, om den ansvarar självständigt för sina anskaffningar eller för vissa kategorier av anskaffningar och en uppdelning av värdet är motiverad av objektiva skäl.

5 kap. 5 §

I paragrafen finns bestämmelser om värdetidpunkten vid tillämpningen av bestämmelserna om tröskelvärde. Tidpunkten ska vara den då anbudsinfordran skickas ut eller, om en sådan inte krävs, den tidpunkt då den upphandlande myndigheten inleder upphandlingsförfarandet. Bestämmelsen anknyter till bestämmelserna i 10 kap. om annonsering. I fall som avses i 10 kap. 1 §, dvs. fall då den upphandlande myndigheten är skyldig att annonsera upphandlingen, ska tidpunkten vara den då annonseringen sker. I fall som avses i 6 kap. 12–19 §§, dvs. vid förhandlat förfarande utan föregående annonsering, ska tidpunkten vara den då den upphandlande myndigheten inleder upphandlingsförfarandet.

Tidpunkten för annonsering är lättare att fastställa än tidpunkten då den upphandlande myndigheten inleder förfarandet. Regleringen bör därför utformas så att den först nämnda tidpunkten blir tillämplig i så

stor utsträckning som möjligt. Den föreslagna bestämmelsen innebär att tidpunkten då upphandlingsförfarandet inleds ska gälla i fall som avses i 6 kap. 12–19 §§, även om annonsering faktiskt har skett. Så är också direktivet utformat. Emellertid bör det inte möta hinder att bestämmelsen utformas så att annonseringstidpunkten ska gälla i alla fall där annonsering har skett. Lagrådet förordar att bestämmelsen ges en sådan innebörd.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Uppskattningen av en upphandlings värde enligt 3 § ska avse värdet vid den tidpunkt då anbudsinfördran skickas ut, eller, om en sådan inte görs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten påbörjar upphandlingsförfarandet.

5 kap. 6 §

Mot bakgrund av det tidigare anförda föreslår Lagrådet att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Förbud mot kringgående

Metoden för att uppskatta en upphandlings värde får inte väljas i avsikt att undvika att bestämmelserna i denna lag om upphandling över tröskelvärdena blir tillämpliga.

5 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse och att den förs in under samma rubrik som föregående paragraf.

En upphandling får delas upp så att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena inte blir tillämpliga endast om en sådan uppdelning är berättigad av objektiva skäl.

5 kap. 8 §

Lagrådet, som ifrågasätter parallellställningen av punkterna 1 och 2 i andra stycket av remissens lagförslag, föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Upphandling som delas upp på flera anskaffningar

Om en upphandling får delas upp på flera anskaffningar, ska det sammanlagda värdet av anskaffningarna beaktas när det avgörs om upphandlingens värde uppgår till tröskelvärdet enligt 1 §. Om tröskelvärdet överskrids, ska varje enskild anskaffning göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet.

En enskild anskaffning ska inte göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet, om den anskaffningens värde är lägre än

1. 80 000 euro när det gäller varor eller tjänster, eller
2. 1 000 000 euro när det gäller byggentreprenader.

Finns det flera anskaffningar av sådant slag som anges i föregående stycke, ska var och en av dem göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet, om det sammanlagda värdet av dessa anskaffningar överstiger 20 procent av det totala värdet av upphandlingen.

För sådana anskaffningar som enligt denna paragraf undantas från bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet tillämpas bestämmelserna i 19 kap.

5 kap. 9 §

Rubriken till paragrafen är enligt förslaget "Byggentreprenadkontrakt". Den bör ändras till "Byggentreprenad".

Paragrafen syftar till att precisera hur värdet av en upphandling av en byggentreprenad ska uppskattas. Det bör klargöras att detta värde ska bestå av dels kostnaden för själva byggentreprenaden, d.v.s. det som totalt ska betalas till den eller de som utför denna, dels värdet av

de varor och tjänster som myndigheten tillhandahåller entreprenören och som är nödvändiga för att entreprenaden ska kunna utföras. Eftersom det som ska bestämmas enligt huvudprincipen i 3 § är "värdet av upphandlingen" bör också 9 § avse värdet av upphandlingen av byggentreprenaden.

Paragrafen bör ges följande lydelse.

I värdet enligt 3 § av en upphandling av en byggentreprenad ska ingå, utöver det belopp som enligt myndighetens uppskattning ska betalas för den byggentreprenad som ska anskaffas, värdet av varor och tjänster som den upphandlande myndigheten tillhandahåller entreprenören och som är nödvändiga för att entreprenaden ska kunna fullgöras.

5 kap. 10 §

Rubriken till paragrafen är enligt förslaget "Varukontrakt som löper på viss tid eller på obestämd tid". Varukontrakt definieras i förslaget 1 kap. 18 § som "kontrakt som gäller köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor". Paragrafen behandlar emellertid bara "leasing, hyra eller hyrköp av varor". Rubriken blir därmed missvisande. Utöver sådana kontrakt som löper på bestämd tid och obestämd tid, som är de fall som nämns i rubriken, regleras i paragrafen också kontrakt vars löptid inte kan bestämmas, något som alltså inte nämns i rubriken. Den bör därför ändras till "Leasing, hyra och hyrköp av varor".

Paragrafen syftar till att precisera hur värdet av en upphandling av vissa typer av varor ska uppskattas. Eftersom det som ska bestämmas enligt huvudprincipen i 3 § är "värdet av upphandlingen" bör också 10 § avse värdet av dessa upphandlingar.

Paragrafen bör förenklas och ges följande lydelse.

Värdet av en upphandling som avser leasing, hyra eller hyrköp av varor på en bestämd tid om högst tolv månader ska uppskattas med utgångspunkt i den totala kostnaden under löptiden.

Om löptiden är längre än tolv månader ska värdet uppskattas med utgångspunkt i den totala kostnaden, inklusive varans restvärde.

Om löptiden är obestämd eller inte kan fastställas vid värdetidpunkten ska värdet bestämmas till 48 månadskostnader.

5 kap. 11 §

Rubriken till paragrafen är enligt förslaget "Varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas". Den bör ändras till "Vissa regelbundet återkommande upphandlingar och avtal som ska förnyas".

Paragrafen preciserar hur värdet ska uppskattas av regelbundet återkommande upphandlingar av varor eller tjänster, liksom för avtal om varor eller tjänster som ska förnyas inom en viss tid. Syftet med punkterna 1 och 2 i paragrafen synes vara att precisera den period under vilken värdet av de återkommande upphandlingarna eller de förnyade avtalen ska bestämmas.

Det framgår av punkten 1 att man kan välja mellan det verkliga värdet av antingen det som har skett under den föregående tolv månadersperioden eller under det föregående räkenskapsåret. Eftersom den relevanta värdetidpunkten är den då en viss upphandling inleds, kan värdet alltså fastställas för den aktuella upphandlingen och de upphandlingar som har genomförts under de föregående tolv månaderna. Alternativt kan värdet fastställas för det föregående räkenskapsåret, varmed måste avses det räkenskapsår som har avslutats och ersatts med det räkenskapsår under vilket den aktuella upphand-

lingen sker. Om det föregående räkenskapsåret antas ha löpt under 12 månader och avslutades för exempelvis 11 månader sedan, verkar regleringen innebära att hänsyn ska tas till det som inträffade under en period som inleddes för nästan två år sedan.

För båda fallen synes dock gälla att värdet ska korrigeras med hänsyn till ändringar i kvantitet eller värde under de tolv månader som följer efter den första upphandlingen. Vad som avses är oklart. Regleringen ger i den delen närmast intryck av att om perioden som läggs till grund är de senaste tolv månaderna före upphandlingen och den första upphandlingen under den perioden ägde rum först den femte månaden, så ska hänsyn tas till värdet av upphandlingar fyra eller fem månader efter den aktuella upphandlingen, eftersom hänsyn ska tas till de tolv månader som följer denna första upphandling. Om den relevanta perioden i stället är det föregående räkenskapsåret och den första upphandlingen skedde först den femte månaden under detta, ska hänsyn tas till de tolv följande månaderna. Det kan då inträffa, beroende av hur lång tid som har förflutit sedan det föregående räkenskapsåret avslutades, att tolv månadersperioden inbegriper månader efter den upphandling som är aktuell.

Enligt punkten 2 kan beräkningen alternativt ta sin utgångspunkt i en prognos av värdet av de upphandlingar som kommer att ske ("de kontrakt som kommer att upphandlas") antingen under den tolv månadersperiod som följer på den första leveransen eller "om räkenskapsåret är längre än tolv månader, under räkenskapsåret".

Frågan är här för det första vad som avses med "den första leveransen". Troligen avses något annat än "det första kontraktet" som används i punkt 1 i direktivets artikel 5.11 a) och lagförslaget. Möjligen avses den första leverans som kommer att ske som ett resultat av den nu aktuella upphandlingen. Det är emellertid svårt att förstå

vilken relevans en första leverans som sker till uppfyllande av det avtal som utgör resultatet av en upphandling har.

Frågan är vidare vilken period som avses med lokutionen "under räkenskapsåret" och varför räkenskapsåret bara kan vara relevant om det är längre än 12 månader. Om med uttrycket "under räkenskapsåret" avses det räkenskapsår under vilket den aktuella upphandlingen sker, kan den relevanta perioden, beroende på när den aktuella upphandlingen inträffar under räkenskapsåret, vara kort eller lång. Om man exempelvis antar att räkenskapsåret är 18 månader och den aktuella upphandlingen äger rum månad 17, blir den relevanta perioden som kan användas bara en månad och därmed 11 månader kortare än den tolv månadersperiod som utgör alternativet till räkenskapsåret som metod. Om upphandlingen i stället äger rum månad tre, blir perioden med dessa antaganden 15 månader och därmed längre än tolv månadersperioden. En alternativ tolkning, som inte ligger lika nära lagtexten, är att alternativet med räkenskapsår endast träffar fall där en längre period erhålls än enligt den tolv månadersperiod som följer den första leveransen. Det skulle i så fall betyda att räkenskapsåret som period bara skulle vara relevant om det återstående räkenskapsåret är mer än 12 månader.

Regleringen är så oklar att det under den fortsatta beredningen måste göras klart hur paragrafen ska tillämpas av den upphandlande myndigheten.

Utöver de klagöranden genom ändringar i lagtexten som Lagrådet efterlyser, bör paragrafen också ändras så, att de kontrakt som ska förnyas regleras i ett nytt andra stycke, exempelvis på följande sätt.

Det som sägs i första stycket ska gälla också för avtal som enligt villkoren ska förnyas inom en viss tid.

5 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och dess rubrik ges följande lydelse.

Vissa tjänster

12 § Hur värdet av vissa upphandlingar av tjänster ska uppskattas framgår av följande uppställning:

När upphandlingen avser	ska värdet uppskattas med utgångspunkt i
1. försäkringstjänster	den premie som ska betalas och andra ersättningar för tjänsten
2. banktjänster och andra finansiella tjänster	arvoden, provisioner, ränta och andra ersättningar för tjänsten
3. projektering	arvoden eller den provision som ska betalas och andra ersättningar för projekteringen.

5 kap. 13–15 §§

Lagrådet föreslår att paragraferna ges följande lydelse.

13 § Om en tjänst upphandlas utan att det totala belopp som ska betalas för tjänsten anges, ska värdet enligt 3 § vara det som ska betalas för tjänsten under avtalets löptid, om denna är högst 48 månader. Om löptiden är längre eller om den är obestämd, ska värdet bestämmas till 48 månaderskostnader.

14 § Värdet enligt 3 § av ett ramavtal eller ett dynamiskt inköpssystem ska uppskattas med utgångspunkt i det högsta sammanlagda värdet av planerade anskaffningar av varor, tjänster eller byggtreprenader inom ramen för ramavtalet eller det dynamiska inköpssystemet under löptiden.

15 § Värdet av ett innovationspartnerskap ska uppskattas till det högsta sammanlagda värdet av de forsknings- och utvecklingsinsatser som ska genomföras under alla stadier av det planerade partnerskapet samt värdet av de varor, tjänster och byggtreprenader som ska utvecklas och som ska anskaffas i slutet av partnerskapet.

6 kap. 2 §

Enligt paragrafen får vid ett öppet förfarande alla leverantörer lämna anbud efter en anbudsinfordran. Det bör preciseras att vad som avses är en anbudsinfordran enligt 10 kap. 1 §.

6 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande – något förenklade – lydelse.

Vid ett selektivt förfarande får alla leverantörer efter en anbudsinfordran enligt 10 kap. 1 § ansöka om att få delta genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt för urvalet. De anbudssökande som myndigheten bjuder in får lämna anbud.

När myndigheten enligt 4 kap. 6 § begränsar antalet anbudssökande som får lämna anbud, ska antalet vara så stort att effektiv konkurrens kan uppnås. Antalet får inte vara mindre än fem.

Andra styckets första mening innehåller en bestämmelse av allmän karaktär. I 4 kap. 6 § regleras samma slags förhållanden. Det vill synas som om även förevarande bestämmelse har sin plats där. Frågan bör övervägas under den fortsatta beredningen.

6 kap. 4 §

Paragrafens lydelse kan förenklas efter mönster av föregående paragraf. Även här bör det övervägas att flytta andra stycket första meningen till 4 kap. 6 §.

6 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Ett förhandlat förfarande med föregående annonsering får användas, om

1. det visserligen finns en lätt tillgänglig lösning men den inte kan tillfredsställa den upphandlande myndighetens behov utan anpassning,
2. föremålet för upphandlingen inbegriper formgivning eller innovativa lösningar,
3. beslut om att anta ett anbud inte kan fattas utan föregående förhandlingar på grund av särskilda omständigheter som avser arten, komplexiteten eller den rättsliga och ekonomiska utformningen av det som ska anskaffas eller på grund av riskerna i anslutning till dessa omständigheter, eller
4. den upphandlande myndigheten - - - teknisk referens.

6 kap. 6 §

Ordet "också" bör föras in framför "användas".

6 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten ska i upphandlingsdokumenten

1. fastställa föremålet för upphandlingen genom att beskriva myndighetens behov och vad som krävs i fråga om egenskaper hos de varor, tjänster eller byggentreprenader som ska anskaffas,
2. ange vad i beskrivningen som utgör de minimikrav som alla anbud ska uppfylla, och
3. ange de kriterier som ska tillämpas vid beslut om att anta anbud.

Den information som lämnas i upphandlingsdokumenten ska vara tillräcklig för att en leverantör ska kunna bedöma upphandlingens art och omfattning och därmed kunna ta ställning till om den ska ansöka om att få delta i förfarandet.

6 kap. 8 §

Enligt paragrafen ska den upphandlande myndigheten, om ändringar sker i upphandlingsdokumenten efter det att upphandlingsförfarandet påbörjats, informera alla kvarvarande anbudsgivare om detta.

Paragrafen väcker frågor.

Till att börja med noterar Lagrådet att bestämmelsen förutsätter att det är tillåtet att ändra i upphandlingsdokumenten under ett pågående förfarande. Lagrådet hittar inga regler om det i remissen. Jämför även 12 §.

Andra stycket i förevarande paragraf innehåller ett förbud mot ändringar i minimikraven. Förbudet gäller inte ändringar i upphandlingsdokumenten – annat än indirekt – och bestämmelsen hör inte hemma i denna paragraf.

Vidare används uttrycket anbudsgivare. Paragrafen förutsätter alltså att förfarandet har kommit så långt att inbjudna anbudssökande har lämnat anbud. Trots detta ska bestämmelsen vara tillämplig så snart som upphandlingen påbörjats, dvs. redan när första steget tas, exempelvis genom annons. Frågan är då vad som ska gälla om inga anbud ännu har kommit in, när ändringarna görs. Paragrafens avsedda innebörd bör klargöras under den fortsatta beredningen. Med reservation för det anförda föreslår Lagrådet att paragrafen – i förenklande och förtydligande syfte – ges följande lydelse.

Om ändringar görs i upphandlingsdokumenten efter det att anbud har lämnats, ska den upphandlande myndigheten skriftligen informera alla kvarvarande anbudsgivare om detta och ge dem skälig tid för att ändra sina anbud.

Den upphandlande myndigheten får inte ändra minimikraven efter det att upphandlingen påbörjats.

6 kap. 9 §

I första stycket kan den inskjutna satsen ”med undantag för de slutgiltiga anbuden” utgå. I andra stycket bör uttrycken ”annonsen om upphandlingen” och ”inbjudan att bekräfta intresse” preciseras genom hänvisningar till 10 kap. 2 § respektive 10 kap. 9 §.

Paragrafen bör ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten ska förhandla med anbudsgivarna om förbättringar i deras anbud. Förhandlingarna får inte avse minimikraven eller kriterierna för utvärdering av anbud.

Den upphandlande myndigheten får utan förhandlingar fatta beslut om att anta ett ursprungligt anbud om den i annonsen om upphandlingen enligt 10 kap. 2 § eller i inbjudan att bekräfta intresse enligt 10 kap. 9 § har meddelat att den förbehåller sig den rätten.

6 kap.10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Under förhandlingarna får den upphandlande myndigheten minska antalet anbudsgivare. Det slutliga antalet anbud ska vara så stort att effektiv konkurrens uppnås, under förutsättning att det från början fanns ett tillräckligt antal anbud eller lämpliga anbudssökande.

Förhandlingarna får delas upp i etapper, om det har angetts i något av upphandlingsdokumenten. Den upphandlande myndigheten får efter varje etapp välja de anbud som myndigheten ska fortsätta att förhandla om. Valet ska göras med användning av de kriterier som har angetts i upphandlingsdokumenten och med iakttagande av kravet på effektiv konkurrens.

6 kap. 11 §

Enligt paragrafen ska den upphandlande myndigheten, när den har för avsikt att avsluta förhandlingarna, informera de anbudsgivare som fortfarande deltar i förhandlingen och ange en gemensam tidsfrist för dem att komma in med eventuella nya eller ändrade anbud. Vad som avses torde vara att anbudsgivarna inom tidsfristen ska förklara om de står fast vid det senast lämnade anbudet eller om de vill ändra det. Lagrådet föreslår att detta formuleras så att myndigheten ska ange en gemensam tidsfrist för anbudsgivarna att lämna anbud, som därefter inte får vara föremål för ytterligare förhandlingar.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

När den upphandlande myndigheten har för avsikt att avsluta förhandlingarna, ska myndigheten informera de anbudsgivare som fortfarande deltar i förhandlingarna om detta och ange en gemensam tidsfrist för dem att lämna slutliga anbud som inte får vara föremål för förhandling.

6 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att den första meningen i paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering, om det vid ett öppet eller selektivt förfarande inte har lämnats några lämpliga anbudsansökningar eller anbud och de krav som har angetts i de ursprungliga upphandlingsdokumenten inte har ändrats väsentligt.

Innebörden av "lämpliga" anbudsansökningar är oviss. I direktivet används olika uttryck för bedömningsgrunder av liknande slag, se t.ex. "ogiltigt" och "oacceptabelt" i artikel 26.4 och "olämpligt" i artikel 32.2 a andra stycket. Uttrycket bör förklaras närmare i författningskommentaren.

6 kap. 13 §

I paragrafens första stycke bör det göras en hänvisning till 13 kap., som innehåller bestämmelser om uteslutningsgrunderna. Vidare bör termen "urvalskriterier" ersättas med "kvalificeringskrav", som har använts i lagförslaget i övrigt.

Förslaget har utformats så att paragrafens andra stycke överensstämmer med den svenska språkversionen av direktivet, vars innebörd emellertid är oklar. Lagrådet förordar att paragrafen ges följande lydelse.

En anbudsansökan ska anses vara olämplig om den berörda leverantören ska eller kan uteslutas enligt 13 kap. eller inte uppfyller de kvalifikationskrav som den upphandlande myndigheten har fastställt.

Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är uppenbart att det inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens krav enligt upphandlingsdokumenten.

6 kap. 14 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering om

1. syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation som kan tillhandahållas av endast en viss leverantör,
2. det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens, eller
3. det som ska anskaffas kan tillhandahållas av endast en viss leverantör därför att det skyddas av ensamrätt.

Ett sådant förfarande får användas i fall som avses i första stycket 2 och 3 endast om det inte finns något rimligt alternativ och avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstruerad avgränsning av förutsättningarna för upphandlingen.

6 kap. 15 §

I artikel 32.2 c) ställs upp som en förutsättning att det ska vara "absolut nödvändigt". Förstärkningsordet "absolut" tillför ingenting; är det nödvändigt så är det. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det, på grund av synnerlig brådska som beror på omständigheter som inte kan tillskrivas och inte har kunnat förutses av myndigheten, är omöjligt att hålla de tidsfrister som gäller vid öppet och selektivt förfarande eller vid förhandlat förfarande med föregående annonsering och anskaffningen är nödvändig.

6 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får i de fall som avses i 6 § avstå från att annonsera upphandlingen på nytt om den i förfarandet tar med endast de anbudsgivare som

1. inte ska uteslutas enligt bestämmelserna i 13 kap.,
2. uppfyller de krav som anges i 14 kap. och de kriterier eller regler som myndigheten har angett att den kommer att tillämpa vid urvalet av anbudssökande, och
3. i det föregående förfarandet har lämnat anbud som uppfyller de formella kraven för anbudsförfarandet.

6 kap. 17 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken före den ges följande lydelse.

Upphandling av varor i vissa fall

En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering för upphandling av varor, om

1. upphandlingen gäller varor som framställs endast för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål och anskaffningen

- a) inte omfattar tillverkning i kvantiteter som är ägnade att åstadkomma lönsamhet eller att täcka forsknings- och utvecklingskostnader, och
(b) inte påverkar efterföljande konkurrensutsatt upphandling avsedd särskilt för sådana ändamål,
2. upphandlingen gäller kompletterande anskaffningar från den ursprungliga varuleverantören som syftar till att ersätta eller utöka befintliga varor eller anläggningar, och ett byte av leverantör skulle medföra att myndigheten tvingades anskaffa varor som vore tekniskt oförenliga med de först anskaffade eller skulle leda till oproportionerliga tekniska svårigheter avseende drift och underhåll,
 3. upphandlingen gäller varor som är noterade och omsätts på en råvarumarknad, eller
 4. det är möjligt att anskaffa varor eller tjänster på särskilt förmånliga villkor i samband med att en leverantör upphör med sin verksamhet eller har trätt i likvidation, försatts i konkurs eller är föremål för motsvarande förfarande.

Ett avtal om kompletterande leveranser enligt första stycket 2 får gälla under längre tid än tre år endast om det finns särskilda skäl.

6 kap. 18 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering för upphandling av tjänster eller byggentreprenader om

1. tjänsterna eller byggentreprenaderna har anknytning till ett tidigare upphandlingsförfarande och anskaffas från samma leverantör som i det förfarandet,
2. de nya tjänsterna eller byggentreprenaderna hör samman med dem som anskaffades i den ursprungliga upphandlingen,
3. omfattningen av möjliga tillkommande tjänster eller byggentreprenader och villkoren för anskaffning av dem har angetts i upphandlingsdokumenten för den ursprungliga upphandlingen,
4. värdet av de nya anskaffningarna har ingått i beräkningen av värdet av den ursprungliga upphandlingen, och
5. det i samband med den ursprungliga upphandlingen har angetts att det nu avsedda förfarandet kunde komma att användas.

Ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt denna paragraf får användas under högst tre år efter det att det ursprungliga avtalet slöts.

6 kap. 19 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken före den ges följande lydelse.

Avtal om tjänst efter en projekttävling

En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering för upphandling av en tjänst som följer på en projekttävling, om avtal enligt tävlingsreglerna ska ingås med vinnaren eller en av vinnarna i tävlingen.

Om en tävling har avslutats med att fler än en vinnare har utsetts ska samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingar.

6 kap. 20 och 21 §§

I paragraferna finns inledande bestämmelser om konkurrenspräglad dialog. I 21 § första meningen anges vad som är syftet med dialogen. Det är lämpligt att inleda 20 § med denna mening.

I 20 § första stycket talas om en anbudsinfordran ”i form av en annons om upphandling”. Bestämmelser om annonsering finns i 10 kap. och de citerade orden bör utgå.

Beträffande andra stycket hänvisar Lagrådet till vad Lagrådet har anfört i anslutning till 3 §.

I 21 § finns, förutom den mening som bör flyttas till 20 §, en bestämmelse om att den upphandlande myndigheten under dialogen får diskutera alla aspekter av upphandlingen med de utvalda deltagarna. Detta är självklart och behöver inte lagfästas. Om den första meningen flyttas till 20 §, kan 21 § utgå. De följande paragraferna i kapitlet får då numreras om.

Lagrådet föreslår att 20 § ges följande lydelse.

Syftet med en konkurrenspräglad dialog ska vara att identifiera och ange hur den upphandlande myndighetens behov bäst kan tillgodoses. Vid en sådan dialog får alla leverantörer efter en anbudsinfordran ansöka om att få delta i förfarandet genom att lämna de uppgifter som myndigheten begärt för urvalet. Endast de anbudssökande som myndigheten bjuder in får delta i dialogen.

När myndigheten enligt 4 kap. 6 § begränsar antalet anbudssökande som får lämna anbud, ska antalet vara så stort att effektiv konkurrens kan uppnås. Antalet får inte vara mindre än tre.

6 kap. 23 §

I paragrafens första mening föreskrivs att den upphandlande myndigheten i en annons om upphandling ska ange om den avser att använda en konkurrenspräglad dialog. Bestämmelser om annonsering finns i 10 kap. Vad en annons ska innehålla anges i förordning utfärdad av Europeiska kommissionen. Meningen bör alltså utgå.

Återstående delar av paragrafen kan sammanföras i en mening:

I något av upphandlingsdokumenten ska den upphandlande myndigheten ange sina behov och krav, ange kriterierna för utvärdering av anbud och förklara deras innebörd samt ange en preliminär tidsplan.

Om Lagrådets förslag följs, bör paragrafens rubrik ändras till "Upphandlingsdokument".

6 kap. 24 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten får bestämma att dialogen ska genomföras i etapper för att antalet lösningar som ska diskuteras under dialogen ska begränsas. Detta ska i så fall anges i något av upphandlingsdokumenten.

ten. Begränsningen ska göras enligt kriterier för utvärdering som ska anges i samma dokument.

Det slutliga antalet lösningar ska vara så stort att effektiv konkurrens uppnås, under förutsättning att det från början fanns ett tillräckligt antal lösningar.

6 kap. 26 §

Paragrafen handlar enligt sin rubrik om uppmaning att lämna anbud. Enligt paragrafens andra mening ska anbuden innehålla alla de faktorer och villkor som är nödvändiga för projektets genomförande. Detta är en självklarhet som inte behöver lagfästas. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

När en underrättelse har lämnats enligt 25 §, ska den upphandlande myndigheten uppmana de deltagande anbudssökandena att lämna slutliga anbud på grundval av den eller de lösningar som har lagts fram och precisrats under dialogen.

6 kap. 27 §

Lagrrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse, som närmare ansluter till direktivet.

Den upphandlande myndigheten får uppmana en deltagande anbudsgivare att klarlägga, precisera och optimera sitt anbud.

Klarlägganden, preciseringar, optimeringar och kompletterande upplysningar får dock inte medföra ändringar av grundläggande delar av anbudet eller upphandlingen, däribland det behov myndigheten avser att tillgodose med upphandlingen och de krav som har ställts upp i annonsen, om ändringarna riskerar att snedvrیدا konkurrensen eller leda till diskriminering.

6 kap. 28 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Kriterium för utvärdering av anbud

Det enda kriteriet för utvärdering av anbud ska vara det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet enligt 16 kap. 1 § andra stycket 1.

6 kap. 29 §

Enligt paragrafen får den upphandlande myndigheten föra förhandlingar med en viss anbudsgivare i syfte att bekräfta villkor som anges i anbudet genom att slutgiltigt fastställa kontraktsvillkoren. Lagrådet ifrågasätter vissa ordval i paragrafen. En förhandling syftar till en förändring, inte till en bekräftelse. Vidare är det snarare fråga om att precisera villkor än att bekräfta dem.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten får förhandla med den anbudsgivare som har lämnat det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet för att de finansiella åtagandena eller andra villkor som anges i anbudet ska preciseras. Detta gäller - - - orsaka diskriminering.

Om förslaget följs, får rubriken ändras, förslagsvis till "Precisering av villkor".

6 kap. 30 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse, som anknyter närmare till art. 30.8 i LOU-direktivet.

Den upphandlande myndigheten får besluta om tävlingspriser eller annan ersättning för deltagande i dialogen.

Om förslaget följs, får paragrafens rubrik ändras, förslagsvis till "Ersättning för deltagande i dialogen".

6 kap. 31 och 32 §§

Paragraferna inleder ett avsnitt i kapitlet med bestämmelser om innovationspartnerskap. Inledningsvis regleras förfarandet i 31 §. Innovationspartnerskapet syftar till att den upphandlande myndigheten ska få tillgång till dels utveckling av en nyttighet, dels anskaffning av nyttigheten.

Området för upphandling genom innovationspartnerskap avgränsas i 32 §. Lagrådet föreslår att den paragrafen placeras först i avsnittet, direkt efter rubriken, och att 31 och 32 §§ ges följande lydelse.

31 § En upphandlande myndighet får inrätta ett innovationspartnerskap för att anskaffa en vara, tjänst eller byggentreprenad som tillgodoser behov som enligt myndighetens bedömning inte kan tillgodoses genom lösningar som finns på marknaden.

32 § När ett innovationspartnerskap ska inrättas får alla leverantörer efter en anbudsinfordran enligt 10 kap. 1 § ansöka om att få delta i upphandlingsförfarandet genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt för urvalet. De anbudssökande som myndigheten bjuder in får lämna anbud. Anbuderna ska ligga till grund för förhandlingar enligt 36 §.

När myndigheten enligt 4 kap. 6 § begränsar antalet anbudssökande som får lämna anbud, ska antalet vara tillräckligt stort för att en effektiv konkurrens ska kunna uppnås. Antalet får inte vara mindre än tre.

Se beträffande andra stycket vad Lagrådet har anfört i anslutning till 3 §.

Om förslaget att byta plats på avsnittets inledande paragrafer följs bör rubriken till 32 § utgå.

6 kap. 33 §

Lagrådet föreslår att paragrafens rubrik ändras till "Krav på anbuds-sökande".

6 kap. 34 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten ska i upphandlingsdokumenten ange

1. det behov av en vara, tjänst eller byggentreprenad som myndigheten inte kan tillgodose genom lösningar som finns på marknaden,
2. de delar av beskrivningen som är sådana minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud, och
3. vad som ska gälla i fråga om immateriella rättigheter.

Den information som lämnas i upphandlingsdokumenten ska vara tillräcklig för att en leverantör ska kunna bedöma upphandlingens art och omfattning och därmed kunna ta ställning till om den ska ansöka om att få delta i upphandlingsförfarandet.

6 kap. 35 §

Paragrafen har samma utformning som 8 §. Se vad Lagrådet har anfört i anslutning till den paragrafen.

6 kap. 36 §

Till paragrafen bör läggas ett andra stycke med en bestämmelse om vad som ska gälla när den upphandlande myndigheten avser att avsluta förhandlingarna.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten ska förhandla med anbudsgivarna om förbättringar i deras anbud. Förhandlingarna får inte avse minimikraven eller kriterierna för utvärdering av anbud.

När myndigheten har för avsikt att avsluta förhandlingarna, ska den informera de anbudsgivare som fortfarande deltar i förhandlingarna om detta och ange en gemensam tidsfrist för dem att lämna slutliga anbud som inte får vara föremål för förhandling.

6 kap. 37 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Förhandlingarna får delas upp i etapper, om den upphandlande myndigheten har angett detta i något av upphandlingsdokumenten. Myndigheten får efter varje etapp välja de anbud som myndigheten ska fortsätta att förhandla om. Valet ska göras med användning av de kriterier för utvärdering av anbud som har angetts i upphandlingsdokumenten.

6 kap. 38 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får inrätta innovationspartnerskap endast med sådana leverantörer som bedriver separat forsknings- och utvecklingsverksamhet.

6 kap. 39 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges samma lydelse som 28 § och dess rubrik.

6 kap. 40 §

Lagrådet ifrågasätter att denna paragraf behövs vid sidan av 32 § i remissen. Om paragrafen behålls bör dess innehåll samordnas med innehållet i den bestämmelsen.

6 kap. 41 §

I paragrafen föreskrivs att ett innovationspartnerskap ska delas upp i successiva etapper. En sådan skyldighet framstår som svårmotiverad. Eftersom bestämmelsen följer direktivet, vill Lagrådet dock inte motsätta sig den. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Ett innovationspartnerskap ska delas upp i etapper som följer stegen i forsknings- och innovationsprocessen. Processen får också inkludera tillverkningen av varorna, tillhandahållandet av tjänsterna eller utförandet av byggtreprenaderna.

6 kap. 42 §

Lagrrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Ett avtal om innovationspartnerskap ska innehålla delmål som leverantörerna ska uppfylla samt föreskrifter om ersättning genom lämpliga delbetalningar.

Med utgångspunkt i delmålen får den upphandlande myndigheten efter varje etapp avsluta innovationspartnerskapet eller, om partnerskapet omfattar flera leverantörer, minska antalet sådana genom att säga upp avtalet med vissa av dem. Sådana åtgärder förutsätter att myndigheten i upphandlingsdokumenten har angett att dessa möjligheter finns och på vilka villkor de kan användas.

6 kap. 43 §

Lagrrådet förordar att ordet "innovativ", för att beskriva en lösning som ännu inte finns på marknaden, utgår.

7 kap. 3 §

I paragrafens första stycke föreskrivs vilka som kan vara parter i ett avtal som grundar sig på ett ramavtal. Bestämmelsen i andra stycket handlar om någonting annat, nämligen om i vilken mån villkor i ett

avtal som grundar sig på ett ramavtal får avvika från ramavtalet.
Lagrådet ifrågasätter att bestämmelserna passar i samma paragraf.

Lagrådet förordar att paragrafens första stycke och rubriken till paragrafen ges följande lydelse.

Parterna i ett avtal som grundar sig på ett ramavtal

Avtal som grundar sig på ett ramavtal får ingås endast mellan å ena sidan en upphandlande myndighet som har identifierats i anbudsinfordran beträffande ramavtalet eller inbjudan att bekräfta intresse av ramavtalet och å andra sidan en leverantör som är part i ramavtalet.

Villkoren i ett avtal som grundar sig på ett ramavtal får inte avvika väsentligt från villkoren i ramavtalet.

7 kap. 4 §

Paragrafen handlar om avtal som grundas på ett ramavtal med en enda leverantör. Enligt första stycket får ett sådant avtal inte avvika från villkoren i ramavtalet. I andra stycket öppnas en möjlighet att komplettera ett anbud. Bestämmelserna är svårförenliga. Problemet bör behandlas under den fortsatta beredningen.

Med reservation för det anförda föreslår Lagrådet att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Avtal som grundar sig på ramavtal med en enda leverantör

Om ett ramavtal har ingåtts med en enda leverantör får villkoren i ett avtal som grundas på ramavtalet inte avvika från villkoren i detta.

Den upphandlande myndigheten får inför beslut om ett sådant avtal skriftligen samråda med leverantören och vid behov uppmana denne att komplettera sitt anbud.

7 kap. 5 §

Paragrafen behandlar situationen att ett ramavtal har ingåtts med flera leverantörer. Om ett sådant ramavtal "har samtliga villkor fastställda" för tillhandahållandet av de nyttigheter som ramavtalet avser får specifika avtal ingås antingen enligt 6 § helt utan förnyad konkurrensutsättning eller enligt 7 § delvis utan en sådan. Om samtliga villkor inte är fastställda i ramavtalet ska ett specifikt avtal enligt 8 § föregås av en förnyad konkurrensutsättning.

Lagrådet konstaterar att det är ogörligt att i ett avtal – särskilt ett ramavtal – fastställa "samtliga villkor för tillhandahållandet" av de nyttigheter avtalet avser. I praktiken förutsätter alla avtal av de slag som kan komma att omfattas av denna lagstiftning att de villkor som parterna kommit överens om kompletteras med regler i köplagen eller annan lagstiftning. Det kan mot den bakgrunden inte rimligen vara avsikten att "samtliga" villkor ska vara fastställda i ramavtalet för att 6 eller 7 § ska vara tillämplig.

Vid föredragningen har upplysts att de villkor som avses i paragrafen är de villkor som är av upphandlingsrättsligt intresse. Det är visserligen svårt att föreställa sig att de villkor som är av intresse i en upphandling är andra eller ens färre än de som är viktiga i andra avtal. Om det emellertid är möjligt att göra en sådan distinktion bör det tydligt framgå av lagtexten vilka villkor som avses. Också bestämmelsen i tredje stycket, att första och andra styckena gäller även delar av ett ramavtal, måste förtydligas.

Lagrådet förordar vidare att orden "Tilldelning av kontrakt" i rubriken ersätts med orden "Beslut att anta anbud" och ordet "kontrakt" i paragraftexten ersätts med "avtal".

Med reservation för vad som har anförts i det föregående föreslår Lagrådet att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Beslut att anta anbud som grundar sig på ramavtal med flera leverantörer
När ett ramavtal som har ingåtts med flera leverantörer har samtliga villkor fastställda för tillhandahållandet av de varor, tjänster eller byggtreprenader som ramavtalet avser, ska beslut att anta anbud som grundas på ramavtalet fattas enligt 6 eller 7 §. När ramavtalet inte har samtliga sådana villkor fastställda ska beslutet i stället fattas enligt 8 §.
Första stycket gäller även delar av ett ramavtal.

7 kap. 6 §

Paragrafen reglerar en av de möjligheter som den upphandlande myndigheten kan välja i den situation som beskrivs i 5 § första stycket, dvs. när ett ramavtal som har ingåtts med flera leverantörer har samtliga villkor fastställda för tillhandahållandet av de varor, tjänster eller byggtreprenader som ramavtalet avser. Eftersom paragrafen innehåller en hänvisning till 5 § första stycket, behöver beskrivningen inte upprepas.

Enligt tredje stycket ska de objektiva villkor som ska användas anges i en fördelningsnyckel i något av upphandlingsdokumenten. Ordet "fördelningsnyckel" förekommer inte på något annat ställe i lagen och behövs inte heller här för att texten ska bli begriplig. Snarare kan det leda till missförstånd så till vida som det kan uppfattas som ett formkrav. Lagrådet förordar att ordet utmönstras ur lagtexten. Under föredragningen har anförts att ordet används allmänt som benämning på den företeelse som regleras i bestämmelsen och att det har förts in i lagen i syfte att detta språkbruk ska bekräftas. Enligt Lagrådets mening bör detta syfte kunna uppnås redan genom att ordet används i författningskommentaren.

Lagrådet föreslår att paragrafen och dess rubrik ges följande lydelse.

Beslut att anta ett anbud utan en förnyad konkurrensutsättning

En upphandlande myndighet får besluta att anta ett anbud som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § första stycket utan en förnyad konkurrensutsättning enligt 9 §, om myndigheten tillämpar objektiva villkor som anges i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

7 kap. 7 §

Enligt paragrafen får en upphandlande myndighet tilldela kontrakt som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § första stycket delvis utan en förnyad konkurrensutsättning, delvis med en förnyad konkurrensutsättning. Bestämmelsen, som har hämtat sitt innehåll från artikel 33.4 b) i LOU-direktivet, är svår att förstå. En och samma anskaffning kan inte gärna ske både med och utan förnyad konkurrensutsättning. Det är uppenbart att något sådant inte kan vara avsett. Lagrådet kan inte tillstyrka paragrafen i dess föreslagna utformning, trots att den troget återger direktivets text. Paragrafen måste ges ett förnuftigt innehåll, som kan antas vara avsett.

I artikel 33.4 b) första stycket sista meningen föreskrivs att det i upphandlingsdokumenten ska anges vilka villkor som kan bli föremål för en förnyad konkurrensutsättning. Denna bestämmelse, som har förts över till paragrafens andra stycke 1, kan tjäna som utgångspunkt för en tolkning av paragrafen efter dess ändamål. Att en tilldelning skulle kunna ske delvis med en förnyad konkurrensutsättning skulle då innebära att inte ramavtalets alla villkor för tilldelning skulle omfattas av konkurrensutsättningen; endast vissa villkor skulle omfattas. Avrop skulle det däremot inte vara fråga om i någon del.

Med denna tolkning skulle paragrafens första stycke och den föregående rubriken kunna ges följande lydelse.

Beslut att anta ett anbud delvis med en förnyad konkurrensutsättning

En upphandlande myndighet får besluta att anta ett anbud som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § första stycket delvis med en förnyad konkurrensutsättning enligt 9 §, om det har angetts i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet att myndigheten ska ha den möjligheten.

En alternativ tolkning, som dock inte ligger särskilt nära till hands, skulle kunna vara att bestämmelsen handlar om flera olika anskaffningar och att någon av dem får ske efter avrop och någon annan efter förnyad konkurrensutsättning. Andra meningen i artikel 33.4 b) första stycket kan läsas som ett stöd för den tolkningen. Men ordet ”delvis” passar inte för en sådan tolkning.

Lagrådet föreslår vidare att paragrafens andra stycke ges följande lydelse.

I upphandlingsdokumentet ska i sådana fall också anges

1. de av ramavtalets villkor för tillhandahållande som kan bli föremål för en förnyad konkurrensutsättning, och
2. de objektiva villkor som myndigheten avser att använda när den avgör om anbud ska antas efter eller utan en förnyad konkurrensutsättning.

7 kap. 8 §

Enligt paragrafen ska förnyad konkurrensutsättning användas vid tilldelning av kontrakt som grundar sig på ett ramavtal i vilket inte alla villkor för handahållande är fastställda.

Som Lagrådet har anfört i anslutning till 5 § är det svårt att föreställa sig ett fall där samtliga villkor för tillhandahållandet finns fastställda i ett ramavtal. Därför kan det befaras att det blir svårt att i rättstillämp-

ningen avgöra i vilka fall som förnyad konkurrensutsättning ska vara obligatorisk enligt paragrafen.

I enlighet med vad Lagrådet har anfört i det föregående bör uttrycket "tilldela kontrakt" ändras till "besluta att anta anbud". Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Beslut att anta anbud efter en förnyad konkurrensutsättning

En upphandlande myndighet ska besluta att anta anbud som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § andra stycket efter en förnyad konkurrensutsättning för de leverantörer som är parter i ramavtalet på sätt som anges i 9 §.

7 kap. 9 §

Enligt paragrafen ska vid en förnyad konkurrensutsättning parterna inbjudas att på nytt lämna anbud i enlighet med de villkor för tillhandahållande som anges i ramavtalet. Motsvarande bestämmelse i LOU-direktivet, artikel 33.5 första meningen, har en annan innebörd. Den föreskriver att de förnyade konkurrensutsättningarna ska grundas på samma villkor som tillämpas vid tilldelningen av ramavtalet. Direktivets bestämmelse väcker frågor. Villkoren för tilldelning av ramavtalet är knappast relevanta när det gäller en anskaffning i ett enskilt fall med stöd av ramavtalet. Under föredragningen har påpekats att 2004 års direktiv är annorlunda utformat i denna del och att någon saklig ändring inte har varit avsedd. I artikel 32.4 andra stycket i det direktivet föreskrivs så vitt nu är i fråga att tilldelning av kontrakt som grundar sig på ett ramavtal som ingåtts med flera ekonomiska aktörer kan ske, om inte alla villkor är fastställda i ramavtalet, efter det att parterna blivit föremål för förnyad inbjudan att lämna anbud på grundval av samma villkor. De villkor som avses här är uppenbarligen de villkor som enligt ramavtalet ska gälla för de enskilda avtal som ingås med ramavtalet som grund. Mot den nu angivna

bakgrunden har Lagrådet ingen erinran mot den innebörd som bestämmelsen har fått i remissen.

Lagrådet föreslår emellertid att paragrafen ges följande lydelse.

Vid en förnyad konkurrensutsättning ska de leverantörer som är parter i ramavtalet inbjudas att på nytt lämna anbud i enlighet med de villkor som anges i ramavtalet. Dessa villkor får, om det är nödvändigt, preciseras och vid behov kompletteras med andra villkor som har angetts i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

Vid tillämpningen av första stycket ska

1. den upphandlande myndigheten för varje anskaffning skriftligen samråda med de leverantörer som kan genomföra anskaffningen,
2. den upphandlande myndigheten ange en tidsfrist som är tillräcklig för att lämna anbud, varvid särskild hänsyn ska tas till hur komplicerad anskaffningen är och hur lång tid som leverantörerna kan antas behöva för att utarbeta anbuden,
3. anbuden lämnas skriftligen och den upphandlande myndigheten inte ta del av innehållet i anbuden innan den angivna svarstiden har löpt ut, och
4. den upphandlande myndigheten besluta att ingå avtal med den anbudsgivare som har lämnat det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt.

7 kap. 10–13 §§

I 7 kap. 10–13 §§ finns bestämmelser om inköpscentraler.

Begreppet inköpscentral definieras i 1 kap. 8 §. En inköpscentral är en upphandlande myndighet som stadigvarande tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet i form av 1. anskaffning av varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter eller 2. tilldelning av kontrakt eller ingående av ramavtal om varor, tjänster eller byggentreprenader som är avsedda för upphandlande myndigheter.

Enligt 10 § får en upphandlande myndighet anlita en inköpscentral för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet utan att upphandla tjänsten. I 11 § föreskrivs att en upphandlande myndighet

får anskaffa varor eller tjänster från en inköpscentral. Och i 12 § föreskrivs att en upphandlande myndighet får anskaffa varor, tjänster eller byggentreprenader genom 1. kontrakt som tilldelas av en inköpscentral, 2. dynamiska inköpssystem som drivs av en inköpscentral eller 3. ramavtal som ingås av en inköpscentral.

Regleringen väcker frågor.

Till en början är det oklart hur det är tänkt att 10 § ska förhålla sig till 11 och 12 §§.

Genom 10 § avses direktivets artikel 37.4 bli genomförd. Innebörden i artikeln är inte entydig. En tolkning kan vara att en upphandlande myndighet får anlita en inköpscentral för att den ska ta hand om myndighetens inköpsverksamhet. Det handlar då inte om enskilda anskaffningar, som regleras i artikel 37.1, utan om inköpsverksamheten som sådan, eller kanske en del av den. Stöd för en sådan tolkning kan man möjligen finna i ingressens skäl 70, enligt vilket de upphandlande myndigheterna bör tillåtas att tilldela ett offentligt tjänstekontrakt för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till en inköpscentral utan att tillämpa de förfaranden som anges i direktivet. Sådana offentliga tjänstekontrakt ska få omfatta en bestämelse om tillhandahållande av stödverksamheter för inköp. Tjänstekontrakt av detta slag ska inte behöva upphandlas.

Det är denna tolkning av artikel 37.4 som har legat till grund för remissens lagförslag. Lagrådet godtar tolkningen.

Enligt 11 § får en upphandlande myndighet anskaffa varor eller tjänster direkt från inköpscentralen – tydligen utan upphandlingsförfarande. Det förutsätts att inköpscentralen i sin tur har anskaffat nyttigheterna genom upphandling, eftersom inköpscentralen är en upp-

handlande myndighet. En alternativ anskaffningsmöjlighet erbjuds en upphandlande myndighet enligt 12 §. Myndigheten kan anlita inköpscentralen för att genomföra ett upphandlingsförfarande som syftar till att anskaffa nyttigheterna. Det tycks inte krävas att myndigheten upphandlar inköpscentralens tjänst.

Frågan är då om den upphandlande myndigheten kan använda en anskaffningsmöjlighet enligt 11 eller 12 § utan att dessförinnan ha etablerat en relation med inköpscentralen enligt 10 §. Det svenska lagförslaget ger inget svar på frågan. Enligt 10 § "får" den upphandlande myndigheten anlita en inköpscentral utan att upphandla tjänsten. I 11 och 12 §§ sägs ingenting om upphandling i förhållandet mellan den upphandlande myndigheten och inköpscentralen.

Inte heller direktivet är särskilt upplysande. Som nyss anfördes får de upphandlande myndigheterna enligt artikel 37.4 tilldela ett offentligt tjänstekontrakt för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet till en inköpscentral. Men det sägs inte att detta är en förutsättning för att en upphandlande myndighet ska få anskaffa varor och/eller tjänster direkt från en inköpscentral (artikel 37.1 första stycket) eller anskaffa byggentreprenader, varor och tjänster med hjälp av kontrakt som tilldelas av en inköpscentral osv. (artikel 37.1 andra stycket).

Under föredragningen har framhållits att artikel 11 i 2004 års direktiv, som innehåller en motsvarande reglering, inte kräver en varaktig relation mellan inköpscentralen och den upphandlande myndigheten och att det under förhandlingarna om det nya direktivet inte förekom någonting som tydde på att en ändring eftersträvades.

Slutsatsen måste bli den som har gjorts i remissen, nämligen att det inte krävs en varaktig relation enligt artikel 37.4 mellan inköpscen-

tralen och den upphandlande myndigheten för att myndigheten ska få anlita inköpscentralen för anskaffning enligt artikel 37.1. Lagrådet godtar alltså den lösning i sak som har valts i remissen.

Beträffande paragrafernas utformning har Lagrådet den synpunkten att orden ”för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet” kan strykas. Orden ingår nämligen i definitionen av ”inköpscentral”. I 12 § bör vidare orden ”kontrakt som tilldelas av en inköpscentral” i punkten 1 ersättas med ”avtal som ingås av en inköpscentral”.

7 kap. 14 §

I paragrafen används uttrycket ”gränsöverskridande gemensam upphandling”. Uttrycket är inte definierat. Det är inte alldeles klart vad som avses med uttrycket. Det kan emellertid utgå ur paragrafen utan att innehållet i den förändras. Det bör vidare av paragrafen framgå att den ger en svensk upphandlande myndighet rätten att agera gemensamt med upphandlande myndigheter i andra medlemsstater. Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken över den ges följande lydelse.

Gemensam upphandling med myndighet från annan medlemsstat

En upphandlande myndighet får genomföra en upphandling gemensamt med en upphandlande myndighet från en annan medlemsstat med användning av upphandlingsåtgärder enligt 15–23 §§.

En viss upphandlingsåtgärd får inte väljas i syfte att undvika tillämpningen av tvingande föreskrifter som är förenliga med EU-rätten.

7 kap. 15 §

Enligt paragrafen får en upphandlande myndighet använda centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat inom EU än den där myndigheten

har sin hemvist. Bestämmelsen syftar till att ange att en upphandlande myndighet i Sverige får använda sig av en centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral i en annan medlemsstat i EU. För att detta ska framgå tydligare föreslår Lagrådet att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Inköpscentral i annan medlemsstat

En upphandlande myndighet får använda centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral i en annan medlemsstat i EU.

7 kap. 16 §

I paragrafens andra stycke 3 talas om vilken leverantör som ”ska utföra en viss uppgift”. Av artikel 39.3 andra stycket c, tillsammans med artikel 33.4 a och b, framgår att den uppgift som avses är anskaffningen.

Lagrådet föreslår att paragrafen därutöver ändras redaktionellt och ges följande lydelse.

Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 15 § tillämpas bestämmelserna i den medlemsstat där inköpscentralen är belägen.

De bestämmelser som är tillämpliga enligt första stycket ska också tillämpas om en upphandlande myndighet

1. beslutar att ingå avtal inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral enligt första stycket,
2. genomför en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal som har ingåtts av en inköpscentral enligt första stycket, eller
3. enligt 6 och 7 §§ beslutar vilken leverantör som myndigheten ska ingå avtal med inom ramen för ett ramavtal som har ingåtts av en inköpscentral enligt första stycket.

7 kap. 17 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken över den ges följande lydelse.

Avtal, ramavtal och dynamiska inköpssystem

En upphandlande myndighet får gemensamt med upphandlande myndigheter i andra medlemsstater i EU vidta upphandlingsåtgärder genom att

1. besluta att ingå avtal,
2. ingå ett ramavtal, eller
3. inrätta ett dynamiskt inköpssystem.

En upphandlande myndighet som har ingått ett ramavtal enligt första stycket 2 eller inrättat ett dynamiskt inköpssystem enligt första stycket 3 får besluta att ingå avtal inom ramen för ramavtalet eller inköpssystemet.

7 kap. 18 §

Enligt paragrafen ska vid en gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 17 § delar som är nödvändiga för samarbetet följa av en överenskommelse. I den följande paragrafen anges sedan vad en sådan överenskommelse ska innehålla. Lagrådet föreslår att det som föreskrivs i 18 § förs över till inledningen av 19 § och att 18 § slopas. Om så sker, får de följande paragraferna numreras om.

7 kap. 19 §

I paragrafen föreskrivs vad en överenskommelse som träffas enligt 18 § mellan de deltagande myndigheterna ska innehålla. Paragrafen är utformad så att det lämnas öppet att överenskommelsens innehåll delvis kan bestämmas av de deltagande staterna genom regler på en högre nivå.

I första stycket 1 föreskrivs att de deltagande myndigheterna ska fastställa myndigheternas ansvarsområden och relevanta nationella

bestämmelser som ska vara tillämpliga. Enligt andra stycket "kan" detta preciseras på närmare angivet sätt. Preciseringsen av ansvarsområdena tillför ingenting till vad som sägs i första stycket och kan undvaras. I fråga om tillämpliga bestämmelser innebär preciseringen en tydlig begränsning och rimligen "ska" den tillämpas.

Enligt författningskommentaren omfattas inte bestämmelser om rättsmedel av uttrycket "relevanta nationella bestämmelser som ska vara tillämpliga". Lagrådet ifrågasätter att detta kan utläsas av lagtexten. Under alla förhållanden bör det klargöras vad som ska gälla i fråga om överprövning vid gränsöverskridande gemensam upphandling.

Med reservation för det just anförda föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse, med beaktande också av vad Lagrådet har anförts vid 18 §.

Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 17 § ska de deltagande myndigheterna, om det behövs, i en överenskommelse fastställa

1. myndigheternas ansvarsområden och relevanta nationella bestämmelser som ska vara tillämpliga, och
2. sättet att organisera upphandlingsförfarandet, innefattande ledning, fördelning av varor, tjänster eller byggtreprenader som ska upphandlas och ingående av avtal.

Tillämpliga bestämmelser enligt första stycket 1 ska vara bestämmelserna i en medlemsstat där minst en av myndigheterna har sin hemvist.

7 kap. 20 §

Lagrrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

I något av upphandlingsdokumenten ska anges det som har fastställts enligt 19 § första stycket 1.

Det bör övervägas om paragrafen kan utgöra ett stycke i föregående paragraf.

7 kap. 21 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En myndighet som deltar i en upphandling enligt 17 § ska anses uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag, om någon annan deltagande myndighet uppfyller de skyldigheter som föreskrivs i den lag som ska tillämpas till följd av en överenskommelse enligt 19 §.

7 kap. 22 §

I denna och den följande paragrafen finns bestämmelser om vad som kallas en gemensam enhet. Lagrådet föreslår att rubriken före paragrafen ges lydelsen "Gemensam enhet". Lagrådet föreslår vidare att orden "räknas som" sist i andra stycket ändras till "anses vara".

7 kap. 23 §

I paragrafen finns bestämmelser om tillämplig nationell lag vid gränsöverskridande gemensam upphandling genom en gemensam enhet. Enligt andra stycket ska tillämpliga nationella bestämmelser vara bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten antingen har sitt registrerade säte eller bedriver sin verksamhet. Denna utformning förutsätter att den gemensamma enheten bedriver verksamhet endast i en stat. Så kan naturligtvis inte vara fallet. Även tredje stycket bör formuleras om. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 22 § ska den gemensamma enhetens behöriga organ besluta om tillämpliga nationella bestämmelser.

Tillämpliga nationella bestämmelser ska vara bestämmelserna i en medlemsstat där den gemensamma enheten antingen har sitt registrerade säte eller bedriver verksamhet.

Ett sådant beslut får antingen gälla tills vidare, om det fattas när den gemensamma enheten inrättas, eller begränsas till en viss tidsperiod, till vissa slag av upphandlingar eller till en eller flera enskilda anskaffningar.

8 kap.

I kapitlet har samlats bestämmelser som reglerar dynamiska inköpsystem, elektroniska auktioner och elektroniska kataloger. Ett dynamiskt inköpssystem ska enligt regleringen drivas som en helt elektronisk process. Det innebär att kapitlet i dess helhet reglerar vissa metoder för upphandling som har det gemensamt att de är elektroniska. Lagrådet föreslår därför att kapitlet ges följande rubrik.

Elektroniska metoder för upphandling

8 kap. 1 §

I paragrafens första stycke anges att en upphandlande myndighet får använda ett dynamiskt inköpssystem för återkommande inköp av sådant som är allmänt tillgängligt på marknaden och som tillgodoser den upphandlande myndighetens behov. Eftersom dynamiska inköpssystem kan användas vid anskaffning av varor, tjänster och byggentreprenader bör det anges i den inledande paragrafen. Av direktivet får det anses framgå att det är egenskaperna hos det anskaffade som ska tillgodose myndighetens behov. Av regleringen framgår att ett dynamiskt inköpssystem ska ha en bestämd giltighetstid. Det anförda bör komma till klarare uttryck i paragrafen.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får använda ett dynamiskt inköpssystem för återkommande anskaffning av varor, tjänster eller byggentreprenader som är allmänt tillgängliga på marknaden och har egenskaper som tillgodoser den upphandlande myndighetens behov.

Ett dynamiskt inköpssystem ska drivas som en helt elektronisk process. Det ska ha en bestämd giltighetstid och under den tiden vara öppet för varje leverantör som uppfyller kvalificeringskraven enligt 14 kap. 1–5 §§.

8 kap. 2 §

Enligt paragrafen får ett dynamiskt inköpssystem delas in i kategorier av varor, tjänster eller byggentreprenader. Ordet kategorier används i direktivets motsvarande bestämmelse, artikel 34.1, i såväl den svenska språkversionen som i den engelska ("categories"). Enligt Lagrådets mening är uttrycket "kategorier" missvisande. Det som avses med bestämmelsen är att det är tillåtet att dela in inköpssystemet i grupper för vilka olika kvalificeringskrav kan specificeras.

I paragrafen används vidare uttrycket "definieras objektivt på grundval av egenskaperna" hos upphandlingen. Uttrycket är svårtolkat. Det som torde avses är att de anskaffningar som myndigheten planerar att genomföra inom ramen för det dynamiska inköpssystemet ska bestämma hur indelningen sker. Detta bör komma till tydligare uttryck i lagtexten. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Ett dynamiskt inköpssystem får delas in i grupper av varor, tjänster eller byggentreprenader. Grupperna ska bestämmas objektivt med hänsyn till de anskaffningar som ska göras.

8 kap. 3 §

I paragrafen används uttrycket urvalskriterier. Under föredragningen har det upplysts att avsikten är att det uttryck som ska användas genomgående i lagen är kvalificeringskrav.

I paragrafens första stycke anges att alla anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna ska få delta i systemet. Detta framgår redan av 1 § andra stycket. Bestämmelsen är därför överflödigt.

Med hänsyn till detta och till vad som har anförts i kommentarerna till 1 och 2 §§ föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

Vid upphandlingar i ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten tillämpa 6 kap. 3 § om selektivt förfarande. Antalet anbudssökande som får delta i systemet får dock inte begränsas.

Om myndigheten har delat in systemet i grupper av varor, tjänster eller byggtreprenader, ska kvalificeringskrav specificeras för varje grupp.
8 kap. 4 §

Av paragrafens första stycke framgår att en upphandlande myndighet som inrättar ett dynamiskt inköpssystem ska informera om detta genom att publicera en anbudsinfordran. I sista stycket anges emellertid att om systemet drivs av en inköpscentral och får användas av andra myndigheter, ska detta anges i den anbudsinfordran som upprättar systemet. Någon skillnad mellan "inrättar" i första stycket och "upprättar" i sista stycket torde inte vara avsedd. Sista stycket bör ändras så att bestämmelsen, liksom första stycket, bygger på att systemet kan inrättas genom ett beslut och att myndigheten sedan informerar om det genom publicering. Paragrafen bör ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet som inrättar ett dynamiskt inköpssystem ska informera om detta genom en anbudsinfordran och ange att den avser ett sådant system. I anbudsinfordran ska systemets giltighetstid anges.

Om ett dynamiskt inköpssystem delats in i grupper av varor, tjänster eller byggtreprenader, ska dessa och vad som karakteriserar grupperna anges i annonsen om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse.

Om det dynamiska inköpssystemet drivs av en inköpscentral och får användas av andra upphandlande myndigheter, ska detta anges i anbudsinfordran.

8 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Av upphandlingsdokumenten ska framgå

1. de anskaffningar och de kvantiteter som systemet avser, och
2. nödvändig information om inköpssystemet, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang och specifikationer för anslutning.

Den upphandlande myndigheten ska ge tillgång till upphandlingsdokumenten enligt 10 kap. 8 § första stycket under systemets hela giltighetstid.

8 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet ska under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid ge leverantörer möjlighet att ansöka om att få delta i systemet på de villkor som anges i 3 §.

Den upphandlande myndigheten ska utvärdera en anbudsansökan med tillämpning av kvalificeringskrav enligt 14 kap. 1–5 §§ inom 10 arbetsdagar från mottagandet. När det finns skäl till det får tidsfristen förlängas till 15 arbetsdagar.

Den upphandlande myndigheten får förlänga utvärderingsperioden ytterligare om ingen inbjudan att lämna anbud ännu har utfärdats i det dynamiska inköpssystemet. Ingen inbjudan får utfärdas under utvärderingsperiodens förlängning. Den upphandlande myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange den förlängda period som den avser att tillämpa.

8 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Tidsfrist för anbudsansökningar

Den tid inom vilken en anbudsansökan ska vara den upphandlande myndigheten till handa får inte vara kortare än 30 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller från den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena.

Inga ytterligare tidsfrister ska gälla för anbudsansökningar efter det att inbjudan att lämna anbud för den första upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet har skickats.

8 kap. 9 §

I paragrafen används uttrycket underrättelse om "tillträde till" systemet. Lagrådet föreslår att uttrycket "deltagande i" används. Paragrafen och rubriken till den bör ges följande lydelse.

Underrättelse om beslut om deltagande i ett dynamiskt inköpssystem

En upphandlande myndighet ska snarast möjligt underrätta en leverantör om det beslut som har fattats om leverantörens deltagande i det dynamiska inköpssystemet. Ett beslut att inte godkänna en leverantör som deltagare ska motiveras.

8 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten ska i varje enskild upphandling bjuda in alla leverantörer som godkänts som deltagare i det dynamiska inköpssystemet att lämna anbud.

Om det dynamiska inköpssystemet har delats in i grupper av varor, tjänster eller byggtreprenader, ska myndigheten bjuda in samtliga leverantörer

som godkänts som deltagare inom den grupp som motsvarar berörd upphandling att lämna anbud.

8 kap. 11 §

I paragrafens första stycke anges att tidsfristen för att komma in med anbud ska vara minst 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades. Vad som närmare avses med att ett anbud kommer in anges inte i lagen. Paragrafen bör i detta hänseende anknyta närmare till allmänna principer. Om en part uppfordrar en annan part att avge ett anbud och anger viss tid för anbudet, följer av dessa principer att anbudet ska vara parten till handa inom fristen, d.v.s. att anbudet ska vara hos parten på ett sådant sätt att denne har möjlighet att omedelbart ta del av innehållet i det. Lagrådet föreslår att första stycket och rubriken till paragrafen ges följande lydelse.

Tidsfrist för anbud

Tidsfristen för när anbud ska vara den upphandlande myndigheten till handa ska vara minst tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud enligt 10 § skickades till berörda leverantörer.

8 kap. 12 §

Enligt paragrafens första stycke ska den upphandlande myndigheten besluta att anta det anbud som enligt de kriterier som anges i annonsen om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse är det ekonomiskt mest fördelaktiga. En reglering med samma innebörd finns i 16 kap. 1 §. Lagrådet ifrågasätter denna dubbelreglering.

8 kap. 13 §

I lagen föreskrivs inte någon sanktion för en leverantör som inte skickar in en ny och uppdaterad version av sin egen försäkran eller

som gör det för sent. Enligt 3 § ska det selektiva förfarandet tillämpas på dynamiska inköpssystem. De sanktioner som gäller för det förfarandet blir därmed tillämpliga. Syftet med myndighetens begäran verkar vara att leverantörens lämplighet ska kontrolleras på grund av tillkomna omständigheter. Det finns emellertid ingen tydlig sanktion för det fallet att en leverantör inte längre uppfyller kraven. Dock måste det vara så att leverantören i en sådan situation kan uteslutas ur systemet. Av allmänna principer följer att uteslutning inte får ske utan att leverantören har haft tillfälle att yttra sig. En bestämmelse om att en leverantör ska lämna in en ny och uppdaterad version inom fem arbetsdagar från den dag då begäran ”skickades” kan inte innebära att en sanktion får genomföras innan leverantören verkligen fått tillfälle att yttra sig. För att bestämmelsen ska överensstämma bättre med vad som sålunda måste gälla bör den ändras så att tidsfristen inleds först när begäran kommit leverantören till handa.

I den föreslagna lydelsen ger paragrafen den upphandlande myndigheten en rätt att framställa en begäran. Lagrådet förordar att paragrafen i stället utformas som en skyldighet för leverantören att efterkomma myndighetens begäran. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Försäkran av leverantörer

En leverantör som har godkänts som deltagare i ett dynamiskt inköpssystem efter att ha lämnat en sådan försäkran som avses i 15 kap.

1–3 §§ är skyldig att när som helst under systemets giltighetstid på begäran av den upphandlande myndigheten lämna en ny, uppdaterad version av sin försäkran inom fem arbetsdagar från den dag då begäran kom leverantören till handa.

Bestämmelserna i 15 kap. 4–6 §§ gäller under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid.

8 kap. 14 §

Av paragrafen framgår att inga administrativa avgifter får före eller under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid tas ut av leverantörer som vill delta eller deltar i systemet. I författningskommentaren klargörs att avgifter inte heller får tas ut efter systemets giltighetstid. Detta kommer till klarare uttryck om paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Administrativ avgift

Den upphandlande myndigheten får inte ta ut någon administrativ avgift av en leverantör som deltar eller vill delta i det dynamiska inköpssystemet.

8 kap. 15–19 §§

Paragraferna inleder ett avsnitt i 8 kap. som behandlar elektroniska auktioner. Lagförslaget tillhandahåller ingen definition av företeelsen. Av bestämmelserna kan slutsatsen dras att de inte kan tillämpas på alla former av auktion. Regleringen tar uppenbarligen sikte på allmänt förekommande former innefattande traditionell budgivning. I lagstiftningsärendet har inte diskuterats i vilken utsträckning andra slag av auktion kan komma i fråga. Frågan får anses vara överlämnad till kommande rättstillämpning.

8 kap. 15 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får använda en elektronisk auktion där nya lägre priser eller nya värden för vissa delar av anbuden läggs fram.

Den upphandlande myndigheten ska utforma den elektroniska auktionen som en upprepad elektronisk process.

8 kap. 16 §

I paragrafen finns en uppräknig av de upphandlingsförfaranden där elektronisk auktion får användas. I uppräknigen ingår förenklat förfarande (p. 6) och urvalsförfarande (p.7), som förekommer vid offentlig upphandling enligt 19 kap. I 19 kap. 2 § finns en hänvisning till 15 kap. 15–28 §§, som inte är helt invändningsfri. I klarhetens intresse föreslår Lagrådet att punkterna 6 och 7 stryks och att det i stället tas in en bestämmelse i 19 kap. om när elektronisk auktion får användas vid offentlig upphandling enligt det kapitlet.

Paragrafen kan då ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får, om innehållet i upphandlingsdokumenten kan fastställas med tillräcklig grad av exakthet, som en avslutande del genomföra en elektronisk auktion vid

1. öppet förfarande,
2. selektivt förfarande,
3. förhandlat förfarande med föregående annonsering,
4. förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 och 8 §§, och
5. inbjudan att lämna anbud inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem.

8 kap. 17 §

Lagrådet föreslår att paragrafen får en ny rubrik och kompletteras med de bestämmelser som i förslaget har införts i 23 § andra och tredje styckena samt i 25 §. Rubriken och paragrafen bör således, med vissa redaktionella ändringar, ges följande lydelse.

Genomförande av en elektronisk auktion

Vid en elektronisk auktion ska budgivningen avse

1. priser, när anbudena ska utvärderas enbart på grundval av lägsta pris, eller
2. priser eller nya värden på de delar av anbudena som angetts i upphandlingsdokumenten, när anbudena ska utvärderas på grundval av bästa förhållandet mellan pris och kvalitet eller lägsta kostnad.

Budens värden ska kunna kvantifieras och uttryckas i siffror och procenttal. Buden ska rangordnas med hjälp av automatiska utvärderingsmetoder och med användning av en matematisk formel. När anbudena ska rangordnas med hänsyn till bästa förhållandet mellan pris och kvalitet ska den matematiska formeln beakta viktningen av de kriterier som fastställts för att bestämma vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Om viktningen av kriterierna har angetts i intervall ska dessa fastställas till ett bestämt värde. Om alternativa anbud är tillåtna ska separata formler användas för varje anbud

En elektronisk auktion får genomföras i på varandra följande etapper.

8 kap. 18 §

I paragrafen regleras den upphandlande myndighetens skyldighet att ange i annonsen att en elektronisk auktion kommer att användas. Paragrafen placeras lämpligen under rubriken "Upphandlingsdokumenten" som nu föregår 19 §.

8 kap. 19 §

I paragrafen föreskrivs att vissa uppgifter ska lämnas i upphandlingsdokumenten. Enligt 27 § ska en elektronisk auktion avslutas vid den tidpunkt som angetts i upphandlingsdokumenten. Detta bör framgå av förevarande paragraf. Vidare bör en uppgift i paragrafens punkt 1 om värden som kan kvantifieras och uttryckas i siffror flyttas till 17 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

I upphandlingsdokumenten ska lämnas följande uppgifter om den elektroniska auktionen:

1. de delar av anbudena som kommer att vara föremål för den elektroniska auktionen,
2. eventuella gränser för de värden som får ingå i buden, baserade på en bedömning av specifikationerna för det som ska anskaffas,
3. de uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta kommer att ske,
4. relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen,

5. de villkor på vilka anbudsgivarna kan lämna anbud, däribland de minsta skillnaderna mellan anbuderna som kan ha bestämts,
6. relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som ska användas och om anslutningen till denna utrustning, och
7. tidpunkten då den elektroniska auktionen ska avslutas.

8 kap. 20 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande förenklade lydelse.

Innan en upphandlande myndighet inleder en elektronisk auktion ska myndigheten utvärdera anbuderna i enlighet med tilldelningskriterierna och viktningen av dessa.

8 kap. 21 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken över den ges följande lydelse.

Inbjudan att delta i en elektronisk auktion

En anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud ska bjudas in att delta i den elektroniska auktionen genom att från en viss tidpunkt använda de anslutningssätt som anges i inbjudan.

Ett anbud är godtagbart om det stämmer överens med de tekniska specifikationerna och inte är ogiltigt, oacceptabelt eller olämpligt samt har lämnats av en anbudsgivare som inte har uteslutits från anbudsförfarandet och som uppfyller kvalificeringskraven.

Vad som avses med ett olämpligt anbud framgår av 6 kap. 13 §.

8 kap. 22 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

I inbjudan ska den upphandlande myndigheten informera om resultatet av utvärderingen enligt 20 § av anbudsgivarens anbud.

8 kap. 23 §

Lagrådet har förordat att bestämmelserna i paragrafens andra och tredje stycken förs över till 17 §. Paragrafen kan därefter ges följande lydelse.

Inbjudan ska innehålla information om den matematiska formel som avses i 17 § och som ska användas för att bestämma rangordningen mellan anbudet med hänsyn till de nya priser och värden som lämnas under auktionen.

8 kap. 25 §

Lagrådet har i det föregående förordat att paragrafen flyttas till ett nytt tredje stycke i 17 §.

8 kap. 26 §

Enligt paragrafen ska den upphandlande myndigheten "under varje etapp" i en auktion "omedelbart" lämna varje anbudsgivare tillräckliga upplysningar för att de ska ha kännedom om sin plats i rangordningen. I direktivet föreskrivs dessutom att kännedomen ska föreligga "vid varje tidpunkt". Lagrådet anser att detta uttryck är tillräckligt för att beskriva när upplysningar ska lämnas. Paragrafen kan ges följande lydelse.

Under en elektronisk auktion ska den upphandlande myndigheten lämna alla anbudsgivare tillräckliga upplysningar för att de vid varje tidpunkt ska ha kännedom om sin plats i rangordningen.

Myndigheten får också lämna andra upplysningar om priser eller värden under förutsättning att detta har angetts i upphandlingsdokumenten.

Myndigheten får lämna upplysningar om antalet deltagare i den elektroniska auktionen.

8 kap. 27 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om när den elektroniska auktionen ska avslutas och att detta förutsätter att information har lämnats i upphandlingsdokumenten. Lagrådet förordar att det i 19 § förs in en bestämmelse om att det ska framgå av upphandlingsdokumenten när den elektroniska auktionen ska avslutas. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En elektronisk auktion ska avslutas av den upphandlande myndigheten

1. vid den tidpunkt som angetts i upphandlingsdokumenten,
2. när det inte längre lämnas några nya priser eller nya värden som motsvarar angivna krav på minsta skillnader, eller
3. när det antal auktionsetapper som angetts i upphandlingsdokumenten har genomförts.

I det fall som avses i första stycket 2 ska myndigheten i upphandlingsdokumenten ha angett hur långt efter det att den har tagit emot det sista priset eller värdet som den kommer att avsluta den elektroniska auktionen.

I det fall som avses i första stycket 3 ska tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.

8 kap. 28 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten ska ingå avtal med den anbudsgivare som i den elektroniska auktionen har lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

8 kap. 29 §

Lagrådet förordar att innebörden i uttrycket "elektronisk katalog" förtydligas, förslagsvis genom att paragrafens första stycke utformas enligt följande.

En upphandlande myndighet får begära eller godta att anbud med elektroniska medel ska lämnas i ett format för att presentera och organisera information som är gemensamt för alla deltagande anbudsgivare och som lämpar sig för elektronisk behandling (elektronisk katalog).

8 kap. 30 §

Lagrådet föreslår att rubriken "Upphandlingsdokumenten" förs in före paragrafen och att paragrafen ges följande lydelse.

Av annonsen om upphandling eller inbjudan att bekräfta intresse ska det framgå om anbud ska eller får

1. lämnas i form av en elektronisk katalog eller
2. innehålla en elektronisk katalog.

Något av upphandlingsdokumenten ska innehålla nödvändiga uppgifter om

1. den elektroniska utrustning som används och om anslutningen till denna utrustning, samt
2. format och specifikationer för den elektroniska katalogen.

8 kap. 31 §

Lagrådet förordar att paragrafen ges följande lydelse.

En elektronisk katalog ska upprättas av en anbudssökande eller anbudsgivare enligt specifikationer och format som har fastställts av den upphandlande myndigheten. Om en katalog ska uppdateras enligt 32 § eller 35 § andra stycket ska dess format tillåta en sådan uppdatering.

8 kap. 32 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken före den ges följande lydelse.

Uppdatering av katalog

Om ett ramavtal har sluitits efter det att anbud har lämnats i form av en elektronisk katalog eller har innehållit en sådan, får den upphandlande myndigheten besluta att en förnyad konkurrensutsättning enligt 7 kap.

6–9 §§ ska genomföras med användning av en elektronisk katalog som uppdateras enligt 33 §.

8 kap. 33 §

Lagrådet föreslår att paragrafen förtydligas och ges följande lydelse.

För att uppdatera en elektronisk katalog ska den upphandlande myndigheten antingen

1. uppmana varje anbudsgivare att lämna in en uppdaterad katalog som har anpassats till den förnyade konkurrensutsättningen, eller
2. meddela varje anbudsgivare att myndigheten avser att samla in uppgifter från den redan inlämnade elektroniska katalogen för att anpassa den till den förnyade konkurrensutsättningen.

En katalog får uppdateras enligt första stycket 2, om detta har angetts i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

8 kap. 34 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

I ett meddelande enligt 33 § första stycket 2 ska den upphandlande myndigheten informera varje anbudsgivare om när den avser att samla in uppgifter för en uppdaterad elektronisk katalog och ge anbudsgivaren möjlighet att avböja en sådan uppgiftsinsamling. Meddelandet ska lämnas så lång tid före den planerade uppgiftsinsamlingen att anbudsgivaren får skälig tid för att ta ställning till den.

Innan myndigheten fattar beslut om att ingå avtal med utgångspunkt i uppgifter i en elektronisk katalog som myndigheten har uppdaterat, ska den ge varje anbudsgivare möjlighet att kontrollera att det på så sätt upprättade anbudet inte innehåller några fel.

Lagrådet förordar vidare att frågan om vilka följder det kan få för en anbudsgivare om han vägrar myndigheten att uppdatera den elektroniska katalogen berörs närmare i författningskommentaren.

8 kap. 35 och 36 §§

Lagrådet föreslår att 36 § inarbetas i 35 §. Sista stycket i 35 § kan ersättas av en hänvisning till 33 § andra stycket. Om Lagrådets förslag vinner gehör, kan 36 § utgå samt 35 § och rubriken till den paragrafen ges följande lydelse.

Elektroniska kataloger vid dynamiska inköpssystem

Vid upphandling inom ett dynamiskt inköpssystem ska en leverantör på begäran av den upphandlande myndigheten lämna anbud som har form av en elektronisk katalog eller innehåller en sådan.

Myndigheten får, om den har begärt att leverantörer till ansökan om att få delta i det dynamiska inköpssystemet bifogar en elektronisk katalog, besluta att upphandlingen ska genomföras med användning av elektroniska kataloger som uppdateras med tillämpning av bestämmelserna i 33 § första stycket 2 och andra stycket samt 34 §.

9 kap. 1 §

Lagrådet har i anslutning till definitionen av "livscykel" i 1 kap. 11 § konstaterat att det är oklart vad som avses med de olika skeden som en vara, en tjänst eller ett byggnadsverk genomgår. Behovet av ett klargörande framstår som särskilt påtagligt i fråga om tjänster. I den nu aktuella bestämmelsen har definitionens uttryck "byggnadsverk" ersatts av "byggentreprenader", så som det står i direktivet. Lagrådet förutsätter att det är ett förbiseende.

Paragrafens sista stycke hör sakligt samman med 6 § och bör flyttas dit.

Med reservation för det anförda föreslår Lagrådet att paragrafens tre första stycken efter viss redaktionell justering ges följande lydelse.

De tekniska egenskaper som varan, tjänsten eller byggentreprenaden ska ha ska anges som specifikationer enligt bilaga 3. De tekniska specifikation-

erna ska ingå i något av upphandlingsdokumenten. De ska vara utformade på något av de sätt som anges i 3–5 §§ förutsatt att det inte står i strid med tvingande tekniska regler.

De egenskaper som specificeras får också avse

1. processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla varan, tjänsten eller byggentreprenaden, eller
2. en process som avser ett annat skede i varans, tjänstens eller byggnadsverkets livscykel.

Föregående stycke gäller också när de egenskaper som avses inte är egenskaper hos den berörda varan, tjänsten, byggentreprenaden eller det berörda byggnadsverket. Egenskaperna måste dock ha anknytning till det som ska anskaffas.

9 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken ändras redaktionellt och ges följande lydelse.

Anskaffning för fysiska personers användning

När det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.

Undantag får göras endast om det finns särskilda skäl

Om Europeiska unionen i en rättsakt har antagit obligatoriska krav på tillgänglighet ska de tekniska specifikationer som avses i första stycket bestämmas med hänvisning till den rättsakten.

9 kap. 3 §

Upplysningen i första stycket att miljöegenskaper kan ingå i prestanda- och funktionskrav uttrycker en självklarhet och behöver inte tynga lagtexten.

Med hänvisning till vad Lagrådet anför i det följande i fråga om 4 § bör ”tekniska specifikationer” i andra stycket ersättas med ”standarder och bedömningar”.

Lagrådet föreslår därför att paragrafen, efter viss förenkling, ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får ange de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav. Kraven ska vara utformade så att det klart framgår vad som ska anskaffas.

Myndigheten får tillåta att en leverantör åberopar sådana standarder eller bedömningar som avses i 4 § för att visa att kraven enligt första stycket är uppfyllda.

9 kap. 4 §

Enligt paragrafen ska de tekniska specifikationerna i vissa fall ”hänvisa till tekniska specifikationer” i en viss uppräknad ordning. Formuleringen är mindre lyckad. Lagrådet förordar att ”tekniska specifikationer” i det senare ledet ersätts med ”standarder och bedömningar”, som bättre beskriver vad myndigheten ska hänvisa till.

Lagrådet konstaterar vidare att hänvisningen i paragrafens första stycke 3 har ändrats i förhållande till gällande rätt på grund av att beteckningen ”europeiskt tekniskt godkännande” har ersatts av beteckningen ”europeisk teknisk bedömning”. Det är inte uppenbart att innebörden av den förändringen bör medföra att beteckningen ”svenskt tekniskt godkännande” bör ändras på motsvarande sätt. Att ”bedömning” är en mer allmän term, som inkluderar även godkännande, och att denna term har valts för den europeiska nivån, talar emellertid för beteckningen ”svensk teknisk bedömning”, vilken också bättre svarar mot Lagrådets förslag till utformning av paragrafens första stycke. Lagtexten bör utformas i enlighet med detta.

Lagrådet föreslår att paragrafen förtydligas och ges följande lydelse.

Om de tekniska specifikationerna inte anges som prestanda- eller funktionskrav ska de hänvisa till standarder och bedömningar, och i fallande prioritetsordning till

1. svensk standard som stämmer överens med europeisk standard,
2. europeisk teknisk bedömning,
3. gemensam teknisk specifikation,
4. internationell standard,
5. annat tekniskt referenssystem som utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan, eller
6. annan svensk standard eller svensk teknisk bedömning eller, i fråga om en byggtreprenad eller användning av en vara, svensk teknisk specifikation för projektering, beräkning och utförande.

Varje hänvisning som avses i första stycket ska följas av orden "eller likvärdig".

9 kap. 5 §

Lagrådet ifrågasätter att denna paragraf behövs, men om den ska behållas föreslår Lagrådet med hänvisning till vad som har anförts i fråga om 3 och 4 §§ att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får ange de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav enligt 3 § i fråga om vissa egenskaper och med hänvisning till standarder och bedömningar enligt 4 § i fråga om andra egenskaper.

Rubriken bör utformas enligt följande.

Tekniska specifikationer som kombinerar prestanda- och funktionskrav med standarder och bedömningar

9 kap. 6 §

Paragrafen innehåller bestämmelser som förbjuder hänvisningar till varumärken, ursprung, framställningssätt etc., som antingen karakte-

riserar nyttigheter som tillhandahålls av en viss leverantör eller leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas.

Till skillnad från direktivet innehåller den föreslagna lagtexten inget undantag för den situationen att en sådan hänvisning är motiverad eller berättigad på grund av det som är föremålet för anskaffningen. Det undantag som föreskrivs i andra stycket är mer begränsat. Paragrafen framstår därför som mer restriktiv än vad som följer av direktivet.

Vidare har paragrafens första stycke delats upp i två led, där det ena får förstås så att hänvisningar som pekar ut en viss leverantör är förbjudna och det andra förbjuder sådana hänvisningar som kan leda till att vissa företag gynnas eller missgynnas. Enligt den engelska språkversionen av direktivet krävs att en hänvisning leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas för att den ska vara förbjuden. Att en viss leverantör pekats ut är alltså inte tillräckligt.

Beskrivningen av de hänvisningar som avses innehåller termer som förefaller beteckna samma sak ("källa" och "ursprung", "framställningssätt" och "tillverkning") eller framstår som åtminstone delvis överlappande ("fabrikat", "varumärke", "patent" och "typ"). Om det bedöms som nödvändigt att behålla alla dessa termer i lagtexten bör de – och skillnaden mellan dem – förklaras i författningskommentaren.

Lagrådet har i det föregående föreslagit att 1 § sista stycket flyttas till denna paragraf.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Om det leder till att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas och det inte motiveras av föremålet för anskaffningen, får de tekniska specifikationerna inte innehålla hänvisningar till

1. ett fabrikat, ett ursprung eller ett framställningssätt som karakteriserar varor eller tjänster som tillhandahålls av en viss leverantör,
2. varumärke, patent eller typ,
3. ursprung, eller
4. tillverkning.

En sådan hänvisning får dock förekomma om det annars inte är möjligt att beskriva det som ska anskaffas tillräckligt tydligt. En sådan hänvisning ska följas av orden "eller likvärdigt".

I de tekniska specifikationerna får anges om överlåtelse av immateriella rättigheter kommer att krävas.

9 kap. 7 §

Lagrådet förordar, i enlighet med vad som har anförts i fråga om 4 §, att "tekniskt godkännande" i första stycket 2 ersätts med "teknisk bedömning" och att paragrafen i tydlighetens intresse ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet som i enlighet med 3 § anger de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav får inte förkasta ett anbud som avser vara, tjänst eller byggentreprenad som motsvarar de standarder eller bedömningar som anges i 4 § första stycket 1–5 eller likvärdiga standarder eller bedömningar.

Första stycket gäller bara om

1. den åberopade standarden eller bedömningen avser de prestanda- eller funktionskrav som myndigheten har angett, och
2. anbudsgivaren visar att nyttigheten uppfyller de angivna kraven.

9 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Om en upphandlande myndighet ställer krav genom att hänvisa till en standard eller bedömning enligt 4 § får den inte förkasta ett anbud endast på grund av att en vara, tjänst eller byggtreprenad inte motsvarar denna standard eller bedömning om det i anbudet visas att de föreslagna lösningarna uppfyller kraven på ett likvärdigt sätt.

9 kap. 9 §§

Lagrådet föreslår att paragrafen och dess rubrik ges följande lydelse.

Utredning om överensstämmelse

En upphandlande myndighet får som bevis för överensstämmelse med kraven i de tekniska specifikationerna, kriterierna för utvärdering av anbud enligt 16 kap. eller villkoren för fullgörande av avtalet enligt 17 kap. kräva att leverantören ska uppvisa en provningsrapport eller ett intyg från ett organ för bedömning av överensstämmelse. Detta organ ska vara ackrediterat för denna uppgift i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknadskontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, i den ursprungliga lydelsen.

9 kap. 10 §

Till skillnad från 9 § nämner denna paragraf bara intyg och inte provningsrapporter. Så är det även i direktivet. Skillnaden är oförklarlig. Lagrådet föreslår att den elimineras. Paragrafen kan ges följande lydelse.

Om en upphandlande myndighet kräver ett intyg eller en provningsrapport som ska vara utfärdat av ett visst organ för bedömning av överensstämmelse ska den också godta ett intyg eller en provningsrapport från likvärdiga organ.

9 kap.11 §

Paragrafen reglerar situationen när en leverantör inte i tid kan skaffa fram viss angiven bevisning. Den upphandlande myndigheten ska i ett sådant fall godta annan lämplig utredning om det "inte beror på leverantören" att den begärda bevisningen inte kan hämtas in. Det är en snävare avgränsning av leverantörens ansvar än direktivets, som talar om att de omständigheter som utgör hinder för att hämta in den begärda bevisningen inte ska kunna "tillskrivas" leverantören. En tydligare lokution med samma innebörd som direktivets finns i 30 § köplagen (1990:931), som reglerar vad som ska gälla när en vara är felaktig och detta inte beror "på köparen eller något förhållande på hans sida". Lagrådet förordar att någon av de senare lokutionerna väljs i stället för den som föreslagits i remissen och att paragrafen ges t.ex. följande lydelse.

När en leverantör inte inom den angivna tidsfristen kan få tillgång till en provningsrapport eller ett intyg som avses i 9 eller 10 § och detta inte beror på leverantören eller något förhållande på leverantörens sida, ska den upphandlande myndigheten godta annan lämplig utredning. Denna utredning ska visa att varan, tjänsten eller byggentreprenaden uppfyller kraven i de tekniska specifikationerna, kriterierna för utvärdering av anbud eller villkoren för fullgörande av avtalet.

9 kap. 12–15 §§

Paragraferna innehåller bestämmelser om när och hur en upphandlande myndighet får begära ett "märke" som bevis för att de nyttigheter som ska upphandlas har de egenskaper som "krävs". Med "märke" avses enligt definitionen i 12 §, "alla dokument, certifikat eller intyg som bekräftar att varor, tjänster, byggentreprenader eller processer eller berörda förfaranden uppfyller vissa krav". Vilka "vissa krav" som avses samt om och hur de skiljer sig från de krav som avses i 3–5 §§ framgår inte av lagtexten. Av författningskommentaren

och de upplysningar som har lämnats vid föredragningen förefaller avsikten vara att peka ut varor, tjänster och byggentreprenader med andra egenskaper än de som beskrivs med sådana tekniska specifikationer som anges i 3–5 §§. Det kan t.ex. vara fråga om miljömässiga eller sociala egenskaper.

Enligt den föreslagna 3 § kan miljöegenskaper ingå i prestanda- eller funktionskraven; sociala egenskaper nämns däremot inte. Att sådana egenskaper föreligger kan enligt 4–11 §§ visas på flera olika sätt. Det är oklart om de miljömässiga och sociala egenskaper som märkesbestämmelserna rör över huvud taget kan påvisas på annat sätt än genom hänvisning till ett särskilt märke enligt 13 §, ett annat märke enligt 14 § eller, i undantagsfall enligt 15 §, till annan utredning som visar att kraven för ett visst märke är uppfyllda. Märkningarna utförs, så vitt får förstås, av organisationer som bevakar egna intresseområden. Huruvida dessa intresseområden sammantagna representerar en större eller mindre del av de miljömässiga eller sociala krav som kan beaktas vid offentliga upphandlingar är oklart.

För att de föreslagna bestämmelserna om märken ska kunna läggas till grund för lagstiftning måste det göras klart hur de förhåller sig till övriga bestämmelser i 9 kap. och till principerna för offentlig upphandling i 4 kap.

9 kap. 12 §

Termen "märke" kan i svenskan användas i en rad olika betydelser, t.ex. för att beskriva ett emblem eller annat tecken eller ett oönskat avtryck på en yta. Vissa förståelser av termen ligger nära begrepp som förekommer i upphandlingslagstiftningen. Ett sådant begrepp är varumärke, som visserligen får anses falla utanför definitionen i 12 §. En annan användning hänför sig till de standarder och bedömningar

som avses i 4 § och som ibland kan manifesteras med en märkning, t.ex. den CE-märkning som behandlas i författningskommentaren till den paragrafen.

Att i författningstext använda ett vanligt förekommande ord som i vardagsspråket betecknar vitt skilda och oklart definierade företeelser kan lätt leda till missförstånd och feltolkningar. Remissförslaget har i denna del utformats i enlighet med direktivet, som talar om "märke", (eng. "label", ty. "Gütezeichen"). Lagrådet ifrågasätter emellertid om inte den näraliggande termen "märkning" på ett tydligare sätt motsvarar vad som rimligen avses med regleringen.

För att texten ska bli begriplig krävs också tydlighet i definitionen och annan lagtext samt klargöranden i författningskommentaren. Den föreslagna definitionen innehåller så många obestämda element att det är omöjligt att förstå vad den handlar om. Det framgår inte vilka slag av dokument, certifikat eller intyg som avses eller hur de förhåller sig till de olika dokument etc. som avses i 4 och 9–11 §§, inte heller vilka processer och förfaranden som kan komma i fråga för märkning eller vad som ska förstås med "vissa krav". Inte heller författningskommentaren ger någon närmare ledning. Lagrådet förutsätter att definitionen och ordvalet övervägs i det fortsatta beredningsarbetet.

9 kap. 13 §

Som det remitterade förslaget är utformat uppkommer frågan om själva det fysiska märket – t.ex. en etikett – ska kunna utgöra tillräcklig bevisning för att de önskade egenskaperna föreligger.

Vidare är det oklart om kraven på förfarandet i första stycket 4–6 är tillräckliga för att säkerställa att de krav som en upphandlande myn-

dighet kan ställa genom att begära en viss märkning är förenliga med de allmänna principerna för offentlig upphandling. Det beror delvis på att det inte framgår vilka materiella krav som de märkesutfärdande organisationerna kan ställa på miljömässiga och sociala egenskaper eller på andra prestationer. Det finns inte heller – till skillnad från vad som gäller för de institutioner som beslutar om standarder och bedömningar enligt 4 § – några som helst krav på dessa organisationer utöver vad som framgår av förfarandekraven i första stycket 4–6.

Hur de berörda bristerna och oklarheterna ska hanteras – med förtydliganden i lagtexten eller i författningskommentaren – bör övervägas under den fortsatta beredningen av lagförslaget.

Lagrådet förordar vidare, med reservation för de förändringar som kan följa av vad som har anförts i det föregående, att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får i de tekniska specifikationerna, kriterierna för utvärdering av anbud eller villkoren för fullgörande av avtalet kräva ett visst märke som bevis för att varan, tjänsten eller byggentreprenaden motsvarar de egenskaper som krävs, om

1. kraven för märket endast rör kriterier som har anknytning till det som ska anskaffas,
2. kraven för märket är lämpliga för att definiera egenskaperna hos den vara, tjänst eller byggentreprenad som ska anskaffas,
3. kraven för märket grundas på objektiva kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier,
4. märket har antagits genom ett öppet och transparent förfarande i vilket samtliga berörda kan delta,
5. märket är tillgängligt för alla berörda, och
6. kraven för märket fastställs av ett organ som den som ansöker om märket inte har ett avgörande inflytande över.

Om myndigheten inte kräver att det som ska anskaffas har alla egenskaper som krävs för ett märke, ska den ange vilka krav för märket som ska uppfyllas.

Om ett märke uppfyller villkoren i första stycket 3–6, men kraven för märket också rör kriterier som inte har anknytning till det som ska anskaffas, får

myndigheten inte kräva att leverantören har rätt att använda märket för varan, tjänsten eller byggtreprenaden. Myndigheten får dock fastställa de tekniska specifikationerna genom hänvisningar till sådana detaljerade specifikationer för märket som har anknytning till det som ska anskaffas.

9 kap. 14 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet som kräver ett visst märke enligt 13 § ska godta ett annat märke om kraven för detta märke är likvärdiga med kraven för det angivna märket.

9 kap. 15 §

Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till 11 §.

9 kap. 16 och 17 §§

Lagrådet konstaterar att uttrycket ”alternativa utföranden” kan ge det felaktiga intrycket att bestämmelserna gäller en upphandlande myndighet som begär att varje anbudsgivare ska ge in två eller flera anbud med olika utföranden. Vid föredragningen har upplysts att vad som avses är att myndigheten får tillåta eller kräva anbud med lösningar som avviker från den som den upphandlande myndigheten har presenterat. Den svenska språkversionen av direktivet talar om ”alternativa anbud”, medan den engelska versionen använder ”variants”.

I artikel 45.2 föreskrivs att den upphandlande myndigheten ser till att de valda tilldelningskriterierna kan tillämpas såväl på alternativa anbud som uppfyller minimikraven som på anbud som uppfyller kraven men som inte utgör alternativ. Detta uttrycker en självklarhet som inte behöver stå i lagen.

Lagrådet föreslår att paragraferna och rubriken till dem ges följande lydelse.

Anbud med avvikande lösningar

16 § En upphandlande myndighet får tillåta eller kräva att anbudsgivare lämnar anbud med lösningar som avviker från dem som myndigheten har angett. Ett sådant anbud får beaktas endast om myndigheten i annonsen eller i inbjudan att bekräfta intresse har angett att den tillåter eller kräver sådana anbud.

17 § En upphandlande myndighet som tillåter eller kräver anbud som avses i 16 § ska i upphandlingsdokumenten ange

1. vilka minimikrav som gäller för anbud,
2. vilka särskilda villkor som gäller för redovisningen av anbud, och
3. om anbud med en avvikande lösning får lämnas endast tillsammans med ett anbud som utgår från samma lösning som myndigheten har angett.

Anbud med avvikande lösningar får beaktas endast om de uppfyller minimikraven.

9 kap. 18 §

Om Lagrådets förslag till ändring i 16 och 17 §§ godtas, behövs en följdändring i denna paragraf.

10 kap. 1 och 2 §§

Lagrådet föreslår att 1 § ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet ska genom en anbudsinfordran informera om sin avsikt att ingå ett avtal eller ett ramavtal.

En anbudsinfordran ska göras genom en annons om upphandling eller, i de fall som regleras i [3] §, en förhandsannons.

Särskilda regler om upphandling utan föregående annonsering finns i 6 kap. 12–19 §§.

Med denna lydelse kan 2 § utgå.

10 kap. 3 och 4 §§

Lagrådet föreslår att paragraferna ges följande lydelse.

3 § En upphandlande myndighet som inte är en central upphandlande myndighet får använda en förhandsannons som anbudsinfordran när upphandling ska göras genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering.

En myndighet som ska upphandla tjänster av sådant slag som anges i bilaga 2 får också använda en förhandsannons som anbudsinfordran.

4 § En upphandlande myndighet får i en förhandsannons informera om planerade upphandlingar. Bestämmelser om förkortade tidsfrister efter en sådan förhandsannonsering finns i 11 kap. 5 §.

10 kap. 5 §

I paragrafen regleras den upphandlande myndighetens skyldighet att informera marknaden om resultatet av en upphandling genom en s.k. efterannons. Paragrafens första stycke har sin motsvarighet i 7 kap. 3 § nu gällande LOU, där det stadgas att en ”upphandlande myndighet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska till Europeiska kommissionen skicka en annons om upphandlingsresultatet senast 48 dagar efter det att kontraktet tilldelats eller ramavtalet ingåtts (efterannonsering)”. Den bestämmelsen genomförde art. 35.4 i 2004 års direktiv, där det på motsvarande sätt stadgades att en ”upphandlande myndighet som har tilldelat ett offentligt kontrakt eller ingått ett ramavtal skall skicka ett meddelande om upphandlingsresultatet senast 48 dagar efter det att kontraktet tilldelats eller ramavtalet ingåtts”.

I art. 50.1 i 2014 års direktiv anges emellertid att en ”upphandlande myndighet ska sända ett meddelande om kontraktstilldelning om resultatet av upphandlingsförfarandet senast 30 dagar efter det att ett

kontrakt eller ett ramavtal, som följer efter beslutet om tilldelning eller ingående, har ingåtts". Artikeln har således materiellt förändrats i jämförelse med motsvarande reglering i 2004 års direktiv.

I art. 50.1 görs skillnad mellan å ena sidan beslut om att ingå avtal eller ramavtal och å andra sidan det faktiska avtalsingåendet. Tidsfristen för annonsering räknas enligt direktivet från den senare tidpunkten. Den föreslagna paragrafen utgår dock från, liksom nu gällande lagregel, att tidsfristen ska räknas från det att "kontraktet tilldelats" eller "ramavtal ingåtts". Med det förra uttrycket avses, som Lagrådet tidigare har konstaterat, den tidpunkt vid vilken myndigheten har fattat sitt beslut om att ingå avtal med viss eller vissa leverantörer. På motsvarande sätt används uttrycket "ramavtalet ingåtts" i lagförslaget för att uttrycka den tidpunkt vid vilken myndigheten beslutar att ingå själva ramavtalet. Detta framgår exempelvis av 12 kap. 13 §, där det anges att en upphandlande myndighet snarast möjligt skriftligen ska underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som har fattats om att sluta ett ramavtal eller att tilldela ett kontrakt. Underrättelsen ska innehålla skälen för beslutet och uppgift om den period under vilken avtal enligt 20 kap. 1 § inte får ingås (avtalsspärr).

Eftersom tidsfristen enligt art. 50.1 ska räknas från en annan tidpunkt än den när beslutet om att ingå avtal fattades och kommunicerades med leverantören måste första stycket, som utgår från denna tidpunkt, skrivas om. Lagrådet föreslår att första stycket ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet som har beslutat att ingå ett avtal eller ramavtal ska skicka en efterannons om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att avtalet eller ramavtalet ingicks.

Trots första stycket får myndigheten, vid beslut om att ingå avtal enligt ett dynamiskt inköpssystem eller avtal som avser tjänster av sådant slag som

anges i bilaga 2, samla efterannonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas senast 30 dagar efter utgången av det kvartal under vilket avtalen ingicks.

Första stycket gäller inte avtal om anskaffning som ingås med stöd av ett redan gällande ramavtal.

I paragrafens andra stycke anges att myndigheten för vissa typer av upphandlingar får gruppera, d.v.s. samla, efterannonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal. Tidsfristen ska enligt den föreslagna bestämmelsen räknas från utgången av det kvartal under vilket myndigheten tilldelat kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem eller ett kontrakt som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 till lagen. Paragrafen genomför bland annat art. 50.3 i 2014 års direktiv.

Artikeln utgår emellertid från tidpunkten för tilldelning av kontrakt och inte tidpunkten för det avtalsingående som har följt på ett beslut om tilldelning. Varför man enligt direktivet ska använda sig av en annan starttidpunkt för avtal som ingås inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem eller avtal som avser sociala tjänster m.m. framgår inte. Skillnaden är svårförklarlig. Det kan emellertid konstateras att motsvarande reglering i 2004 års direktiv för båda situationerna utgick från tilldelningen av kontrakt och inte det faktiska avtalsingäendet. När nu en materiell förändring har gjorts enligt huvudregeln i art. 50.1 borde motsvarande förändring ha gjorts också för avtal inom ramen för dynamiska inköpssystem och för sociala tjänster m.m. Det finns därför skäl att överväga att ändra bestämmelsen i andra stycket enligt följande.

Trots första stycket får den upphandlande myndigheten, vid beslut om att ingå avtal enligt ett dynamiskt inköpssystem eller avtal som avser tjänster av sådant slag som anges i bilaga 2, samla efterannonserna kvartalsvis. I

sådana fall ska de samlade annonserna skickas senast 30 dagar efter utgången av det kvartal under vilket avtalen ingicks.

Från skyldigheten att efterannonsera undantas i sista stycket de beslut att ingå avtal om anskaffning som fattas med stöd av ett redan ingånget ramavtal. Eftersom första stycket ska utgå från den faktiska avtalstidpunkten och inte tidpunkten för beslutet att ingå avtal föreslår Lagrådet att bestämmelsen ges följande lydelse.

Första stycket gäller inte avtal om anskaffning som ingås med stöd av ett redan gällande ramavtal.

10 kap. 6 §

I paragrafen föreskrivs att den upphandlande myndigheten får skicka en annons till kommissionen om sin avsikt att upphandla genom ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Genom annonsen får leverantörer möjlighet att ansöka om överprövning av en upphandling innan avtal har slutits. För myndigheten har förfarandet den fördelen att enligt 20 kap. 15 § bestämmelserna om ogiltighet i 20 kap. 13 § inte ska tillämpas. Uttrycket "förhandsinsyn" används förutom i denna paragraf i 19 kap. 13 § samt 20 kap. 3 och 15 § för att beteckna förfarandet. Beteckningen är missvisande och onödig.

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Annons om avtal utan föregående annonsering

En upphandlande myndighet som avser att ingå avtal efter förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 12–19 §§ får informera om sin avsikt genom en annons.

10 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i och offentliggörandet av annonser enligt detta kapitel.

10 kap. 8 §

I paragrafens andra stycke regleras den upphandlande myndighetens skyldighet att i annons ange hur leverantörerna kan få tillgång till upphandlingsdokumenten när det inte är möjligt för myndigheten att med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dokumenten. I andra meningen föreslås att en sådan upplysning ska i förekommande fall innehålla uppgift om tidsfristen för att begära tillgång till dokumentet. Enligt Lagrådets mening är en sådan bestämmelse mindre väl förenlig med offentlighetsprincipen. Leverantören har rätt att när som helst få tillgång till allmänna handlingar. Lagrådet föreslår att paragrafens andra stycke ges följande lydelse.

Om myndigheten inte kan ge tillgång till något upphandlingsdokument enligt första stycket, ska myndigheten i annonsen upplysa om hur leverantörerna kan få tillgång till dokumentet på något annat sätt.

10 kap. 9 §

I tredje stycket punkt 7 anges att en inbjudan ska innehålla uppgift om kriterier för tilldelning av kontrakt samt kriteriernas inbördes vikt eller kriteriernas prioritetsordning, om detta inte redovisas i förhandsannonsen, i de tekniska specifikationerna eller i inbjudan att komma in med anbud eller att förhandla. Regleringen stämmer överens med punkten 2 h i bilaga IX till LOU-direktivet. En liknande reglering finns i art. 47.5 i 2004 års LUF-direktiv. Där anges emellertid i den engelska språkversionen att uppgiften kan lämnas i "the specifications". I den

svenska språkversionen av direktivet och 8 kap. 14 § LUF motsvaras detta uttryck av "förfrågningsunderlaget". I punkten 2 h har i stället angivits "tekniska specifikationerna" ("technical specifications" i den engelska språkversionen), vilket framstår som inkonsekvent. Uppgifter om kriterier för val av anbud lämnas rimligen inte i tekniska specifikationer. Innebörden av bestämmelsen torde vara att uppgift om tilldelningskriterier inte behöver lämnas i inbjudan att bekräfta intresse, om den i stället framgår av något annat upphandlingsdokument.

Lagrådet föreslår att paragrafen, med redaktionella ändringar, ges följande lydelse.

Om en förhandsannons har använts som anbudsinfordran, ska den upphandlande myndigheten vid ett och samma tillfälle skicka en skriftlig inbjudan till samtliga anbudssökande att bekräfta sitt intresse. Först när myndigheten har fått veta vilka anbudssökande som fortfarande är intresserade, får den ange vilka leverantörer som ska få lämna anbud eller delta i förhandlingar.

Om upphandlingsdokumenten har gjorts fritt, direkt, fullständigt och kostnadsfritt tillgängliga med elektroniska medel ska inbjudan innehålla en hänvisning till den internetadress där så skett. Ett upphandlingsdokument som inte har gjorts tillgängligt för anbudssökandena med elektroniska medel eller på något annat sätt, ska bifogas inbjudan.

En inbjudan ska dessutom innehålla

1. uppgift om art och mängd av det som ska upphandlas, option på ytterligare avtal och om möjligt beräknad tidsfrist för optionen samt, när det gäller avtal som kan förnyas, art och mängd och, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande annonser om upphandling av varor, tjänster eller byggtreprenader,
2. uppgift om huruvida selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering ska användas,
3. uppgift om dag för leverans av varor eller för påbörjande eller avslutande av tjänsterna eller byggtreprenaderna,
4. uppgift om adress till den upphandlande myndigheten,
5. uppgift om ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från leverantörer,

6. uppgift om huruvida anskaffningen av vara avser köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa,
7. uppgift om kriterier för val av anbud samt kriteriernas inbördes vikt eller prioritetsordning, om detta inte redovisas i något annat upphandlingsdokument, samt
8. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen.

10 kap. 10 §

I rubriken till paragrafen bör uttrycket "komma in med anbud" ändras till "lämna anbud".

Paragrafens andra stycke bör utformas efter förebild av 9 § andra stycket.

I tredje stycket punkt 5 används uttrycket "tekniska specifikationerna". På samma sätt som i 10 kap. 9 § bör de uppgifter som avses kunna lämnas "i något annat upphandlingsdokument". Även i övrigt bör punkten utformas i överensstämmelse med punkt 7 i 9 §, trots att det finns skillnader mellan direktivets bilaga IX punkt 1 e och punkt 2 h. Lagrådet föreslår att tredje stycket ges följande lydelse.

En inbjudan ska dessutom innehålla

1. uppgift om tidsfristen för att begära kompletterande upplysningar och handlingar samt belopp och betalningssätt, om det ska betalas en avgift för handlingarna,
2. uppgift om sista dag för att ta emot anbud samt till vilken adress anbudet ska skickas och på vilket eller vilka språk det ska skrivas, eller, vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om dag och plats för dialogens början samt om det eller de språk som ska användas,
3. en hänvisning till annonsen om upphandling eller till förhandsannonsen, om en sådan annons har använts som anbudsinfordran,
4. uppgift om de handlingar som ska bifogas,
5. uppgift om kriterier för utvärdering av anbud samt kriteriernas inbördes vikt eller prioritetsordning, om detta inte redovisas i något annat upphandlingsdokument, samt
6. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen.

11 kap.

Lagrådet föreslår att rubriken till kapitlet ges följande lydelse.

Tidsfrister för anbudsansökningar och anbud

11 kap. 1 §

Paragrafen reglerar de förhållanden som ska beaktas när tidsfrister bestäms. Det anges i paragrafen att särskild hänsyn ska tas till hur komplicerad upphandlingen är och hur lång tid som leverantörerna kan antas behöva för att utarbeta anbudsansökningarna eller anbudena. I 8 § 1 ges en särskild bestämmelse om hur tidsfristen ska bestämmas när anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats. Enligt bestämmelsen ska tiden då vara så lång att alla leverantörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud. Eftersom 8 § i övrigt reglerar fall där en förlängning av en redan bestämd tidsfrist ska ske föreslår Lagrådet att bestämmelsen i punkt 1 flyttas till första paragrafen. Paragrafen och rubriken kan då, med vissa ytterligare redaktionella ändringar, ges följande lydelse.

Förhållanden som ska beaktas när tidsfrister för anbudsansökningar eller anbud bestäms

När tidsfrister för anbudsansökningar eller anbud bestäms av den upphandlande myndigheten, ska särskild hänsyn tas till hur komplicerad upphandlingen är och hur lång tid som leverantörerna kan antas behöva för att utarbeta anbudsansökningarna eller anbudena. Om anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats ska tiden vara så lång att alla leverantörer kan få kännedom om all information som behövs för att utarbeta ett anbud.

Vid bestämning av tidsfrister enligt första stycket ska dock bestämmelserna i detta kapitel iakttas.

11 kap. 2 och 3 §§

I paragraferna regleras inom vilka tider anbud ska komma in till den upphandlande myndigheten vid öppet förfarande (2 §) respektive selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och förfarande för inrättande av innovationspartnerskap (3 §). I båda paragraferna används uttrycket tidsfristen för att "komma in med" anbudet eller anbudsansökningen. Vad som ska anses uppfylla kravet på att ansökningen eller anbudet har kommit in är inte klart. Det finns här anledning att i stället anknyta till den terminologi som används i avtalslagen för att precisera vad som krävs för att ett anbud eller en accept ska anses ha getts i tid. Där används uttrycket "till handa", vilket betyder att meddelandet ska vara mottagaren till handa på ett sådant sätt att mottagaren omedelbart kan ta del av innehållet i det.

Lagrådet föreslår att paragraferna ges följande lydelse.

2 § Vid öppet förfarande får den tid inom vilken anbudet ska vara den upphandlande myndigheten till handa inte vara kortare än 35 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.

Första stycket gäller om inte något annat följer av 5–11 §§.

3 § Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och förfarande för inrättande av innovationspartnerskap får den tid inom vilken anbudsansökningen ska vara den upphandlande myndigheten till handa inte vara kortare än 30 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller, när en förhandsannons har använts som anbudsinfordran, från den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena. Detta gäller om inte något annat följer av 10 och 11 §§.

Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får den tid inom vilken anbudet ska vara myndigheten till handa inte vara kortare än 30 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades till utvalda anbudssökande. Detta gäller om inte något annat följer av 5–11 §§.

11 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

I 8 kap. 8 och 11 §§ finns bestämmelser om tidsfrister för anbudsansökningar och anbud vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem.

11 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Om den upphandlande myndigheten har förhandsannonserat utan att annonsen använts som anbudsinfordran, får den tid inom vilken anbudet ska vara myndigheten till handa

1. vid öppet förfarande inte vara kortare än 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering, och
2. vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering inte vara kortare än 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades till utvalda anbudssökande.

En tidsfrist får förkortas enligt första stycket endast om förhandsannonsen

1. innehöll de uppgifter som anges i bilaga V del B avsnitt I till direktiv 2014/24/EU, i den ursprungliga lydelsen, i den mån uppgifterna fanns att tillgå när förhandsannonsen publicerades, och
2. skickades för publicering minst 35 dagar men högst 12 månader före den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.

11 kap. 6 §

Av paragrafen framgår att tidsfristerna i 2 och 3 §§ för vissa typer av förfaranden får förkortas med fem dagar. Enligt Lagrådets mening blir paragrafen tydligare om det i stället anges den kortaste tidsfrist som får tillämpas vid förfarandena om myndigheten tillåter att anbuden skickas in elektroniskt. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Om den upphandlande myndigheten tillåter att anbuden skickas elektroniskt, får tidsfristen

1. vid öppet förfarande enligt 2 § inte vara kortare än 30 dagar, och
2. vid selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering enligt 3 § andra stycket inte vara kortare än 25 dagar.

11 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Tidsfrist för anbud efter överenskommelse

Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får en upphandlande myndighet, som inte är en central upphandlande myndighet enligt 1 kap. 6 §, komma överens med de utvalda anbudssökandena om en gemensam tid inom vilken anbud ska vara myndigheten till handa.

Om en sådan överenskommelse inte nås, får den tid inom vilken anbud ska vara myndigheten till handa inte vara kortare än tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades till anbudssökandena.

Första stycket gäller inte om tidsfristen ska förlängas enligt 8 §.

11 kap. 8 §

Lagrådet har i det föregående föreslagit att punkten 1 flyttas till 1 §.

Resterande delar av paragrafen och rubriken till den kan ges följande lydelse.

Förlängning av tidsfristen för anbud

Den tid inom vilken anbud ska vara den upphandlande myndigheten till handa ska förlängas om

1. kompletterande handlingar eller upplysningar inte kan lämnas ut inom de tidsfrister som anges i 12 kap. 12 §, eller
2. väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten.

11 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den tid inom vilken anbud ska vara den upphandlande myndigheten till handa ska förlängas med fem dagar, om myndigheten inte med elektroniska medel ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten

1. från den dag då en annons om upphandling eller en förhandsannons publiceras, eller
2. från och med den dag då en inbjudan att bekräfta intresse skickas till anbudssökandena.

Första stycket gäller inte om tidsfristen anges efter en överenskommelse enligt 7 § första stycket eller förkortas vid ett påskyndat förfarande enligt 10 och 11 §§.

11 kap. 10 och 11 §§

Paragraferna behandlar s.k. påskyndat förfarande. Lagrådet föreslår att paragraferna slås ihop till en paragraf. Paragrafen och rubriken till den kan ges följande lydelse.

Påskyndat förfarande

Om det på grund av tidsbrist inte är möjligt att tillämpa de tidsfrister som anges i detta kapitel får vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering den tid inom vilken anbudsansökningar ska vara den upphandlande myndigheten till handa inte vara kortare än 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.

Om det på grund av tidsbrist inte är möjligt att tillämpa de tidsfrister som anges i detta kapitel får vid öppet förfarande tidsfristen för anbud inte vara kortare än 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering. Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får tidsfristen för anbud dock inte vara kortare än 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades till utvalda anbudssökande.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte om tidsfristen ska förlängas enligt 8 §.

12 kap. 1–5 §§

I paragraferna finns bestämmelser om hur en upphandlande myndighet och leverantörerna ska kommunicera med varandra under en upphandling. Direktivets motsvarande bestämmelser finns i artikel 22. Det är fråga om ett antal regler med ett inbördes samband som inte är helt lätt att läsa ut av bestämmelserna. Svårigheterna hänger delvis samman med den tekniska utvecklingen.

I 1 § föreskrivs en huvudregel. Kommunikationen ska ske med hjälp av elektroniska medel. Därmed avses enligt definitionen i 1 kap. 7 § medel som överför signaler via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier. Direktivets motsvarande definition i artikel 2.19 är annorlunda utformad. Lagrådet har i det föregående föreslagit att ”elektroniska medel” definieras i närmare anslutning till direktivets bestämmelse. Med elektroniska medel avses där elektronisk utrustning för behandling (även digital komprimering) och lagring av data som sänds, överförs och mottas via kabel, radiovågor, på optisk eller annan elektromagnetisk väg. Att utrustningen ska användas även för lagring är en precisering som underlättar förståelsen av de andra reglerna. Lagrådet återkommer till det.

Huvudregeln i 1 § begränsas enligt andra stycket. De elektroniska medlen ska vara icke-diskriminerande och allmänt tillgängliga samt möjliga att använda tillsammans med sådan maskin- och programvara och utrustning som i allmänhet används. I 5 § föreskrivs ett undantag från denna begränsning. En upphandlande myndighet får vid behov anvisa leverantörerna ett lämpligt elektroniskt medel för kommunikation trots att medlet inte uppfyller kraven i 1 § andra stycket.

Enligt rubriken före 2–4 §§ innehåller dessa paragrafer bestämmelser om kommunikation med andra medel än elektroniska.

I 2 § föreskrivs att en upphandlande myndighet får använda eller anvisa andra medel för kommunikation än elektroniska, om det på grund av upphandlingens beskaffenhet inte är möjligt att använda något elektroniskt medel som uppfyller kraven i 1 § andra stycket. Exempel på sådana situationer lämnas i direktivets artikel 22.1. I dessa fall behöver man inte överväga att med tillämpning av 5 § använda andra elektroniska medel. Vilka kommunikationsmedel som avses framgår inte. Muntlig kommunikation regleras till synes uttömmande i 4 §.

Även enligt 3 § får en upphandlande myndighet använda eller anvisa andra medel för kommunikation än elektroniska, nämligen i den utsträckning det är nödvändigt på grund av omständigheter som räknas upp i tre punkter. I dessa fall ska man dock överväga om elektroniska medel enligt 5 § kan användas.

Slutligen öppnas alltså i 4 § möjligheter att använda muntlig kommunikation. Det är oklart vad som avses med muntlig kommunikation. Klart är att uttrycket omfattar samtal mellan parter som äger rum vid fysiska möten. Antagligen omfattas även traditionella telefonsamtal som äger rum genom användning av trådbunden telefoni eller mobiltelefoni. Sådan kommunikation kan inte sägas utgöra kommunikation med elektroniska medel enligt direktivets definition eftersom definitionen innebär att utrustningen ska användas även för lagring. Men hur ska man bedöma samtal med modern telefonutrustning som äger rum med användning av utrustningens lagringsfunktioner, exempelvis när någon skickar inspelade meddelanden (t.ex. som MMS)? I så fall utgör utrustningen ett kommunikationsmedel som ska väljas i

första hand enligt 1 § och någon begränsning i rätten att använda denna form för muntlig kommunikation finns inte.

Enligt Lagrådets mening underlättas förståelsen av bestämmelsernas inbördes förhållande om dispositionen ändras så att 5 § placeras omedelbart efter 1 §.

Lagrådet föreslår att paragraferna och deras rubriker ges följande lydelse.

Kommunikation med allmänt tillgängliga elektroniska medel

1 § En upphandlande myndighet och en leverantör ska använda elektroniska medel när de kommunicerar med varandra under en upphandling. Myndigheten ska anvisa de elektroniska medel som ska användas.

Elektroniska medel som avses i första stycket ska vara icke-diskriminerande och allmänt tillgängliga. Medlen ska vara möjliga att använda tillsammans med sådan maskin- och programvara samt sådan annan utrustning som används i allmänhet.

I 2–5 §§ finns bestämmelser om undantag från skyldigheten att kommunicera med allmänt tillgängliga elektroniska medel.

Kommunikation med andra medel

2 § En upphandlande myndighet får vid behov anvisa leverantörerna ett lämpligt elektroniskt medel för kommunikation trots att medlet inte uppfyller kraven enligt 1 § andra stycket. Myndigheten ska i sådana fall erbjuda kostnadsfri tillgång till det elektroniska medlet.

3 § Om det på grund av upphandlingens beskaffenhet inte är möjligt att använda något elektroniskt medel som uppfyller kraven enligt 1 § andra stycket, får en upphandlande myndighet använda eller anvisa andra medel för kommunikation.

Om förutsättningen enligt första stycket gäller en del av upphandlingen, får myndigheten använda eller anvisa andra medel för kommunikation endast i den delen.

4 § En upphandlande myndighet får använda eller anvisa andra medel för kommunikation än sådana elektroniska medel som avses i 1 § i den utsträckning det är nödvändigt på grund av

1. säkerhetsbrister i allmänt tillgängliga tjänster för elektronisk kommunikation,
2. brister i informationssäkerheten hos myndigheten, eller
3. den särskilt känsliga karaktären hos de uppgifter som ska lämnas.

Möjligheten att använda eller anvisa andra medel för kommunikation än elektroniska gäller endast om ett tillräckligt skydd för uppgifterna inte kan ges genom användning av elektroniska medel som avses i 2 §.

5 § Samma lydelse som i 4 § i remissens lagförslag.

12 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att ordet ”parter” sist i paragrafen stryks.

12 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet ska se till att kommunikation med elektroniska medel under en upphandling sker på ett säkert sätt med hänsyn till de risker som är förknippade med olika skeden av upphandlingen.

Myndigheten ska ha sådan utrustning att den på ett säkert sätt elektroniskt kan ta emot och fastställa exakt tidpunkt för mottagande av anbudsansökningar och anbud samt ritningar och planer i projekttävlingar. Utrustningen ska vara försedd med sådana säkerhetsanordningar att det inom rimliga gränser kan säkerställas att

1. ingen har tillträde till de uppgifter som överförts elektroniskt före utgången av den fastställda tidsfristen,
2. bara behöriga personer därefter kan få tillgång till uppgifterna, och
3. det går att spåra om någon obehörig har tagit del av uppgifterna.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om säkerhetsanordningarna.

12 kap. 9 §

I paragrafen föreskrivs att uppgifter som har lämnats vid kommunikation under en upphandling ska bevaras säkert. Genom paragrafen ska artikel 22.3 i direktivet genomföras. Direktivets regel är mer upplysande än den föreslagna paragrafen, som talar om säkerhet utan någon precisering. Enligt direktivet ska de upphandlande myndigheterna säkerställa att kommunikationen, informationsutbytet och lagringen av uppgifterna sker på sådant sätt att alla uppgifters integritet och den sekretess som gäller för anbudena och anbudsansökningarna bevaras. En nära till hands liggande tolkning av regeln om att uppgifternas integritet ska bevaras är att uppgifterna ska skyddas mot risken att de förvanskas. Det framgår inte om det är detta som avses med uttrycket att uppgifter ska bevaras säkert. Detta bör klargöras under den fortsatta beredningen, liksom förhållandet till 19 §, som innehåller bestämmelser om hur handlingar ska förvaras när en upphandling har avslutats. Rubrikens utformning bör också övervägas.

Vid sidan av detta handlar artikeln om sekretess. Som anges i författningskommentaren finns regler om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och i lagen (1990:409) om skydd för företagshemligheter.

12 kap. 10 §

I paragrafens första stycke föreskrivs att en upphandlande myndighet inte får ta del av innehållet i anbudsansökningarna och anbudena förrän tidsfristen för att komma in med anbudsansökan respektive anbud har gått ut. I andra stycket föreskrivs en procedur för hur anbud ska öppnas. Till skillnad från första stycket gäller andra stycket inte anbudsansökningar. Under föredragningen har det förklarats med att 9 kap. 7 § i den gällande lagen om offentlig upphandling är utformad

på detta sätt. I författningskommentaren till den bestämmelsen anförde regeringen följande (se prop. 2006/07:128 s. 376).

Något särskilt förfarande vid öppning av anbudsansökningar är inte föreskrivet i andra stycket. I lagrådsremissen angavs att det saknas skäl att inte hantera anbudsansökningar och anbud på samma sätt. Lagrådet har ansett att detta bör komma till uttryck i lagtexten. Det kan dock, som Lagrådet också framhållit, finnas skäl för en något mindre strikt behandling av anbudsansökningar, jämfört med vad som gäller för anbud. En sådan bestämmelse har därför inte förts in i paragrafen. Det överensstämmer även med vad som gäller enligt LOU.

Regeringen ändrade alltså ståndpunkt från lagrådsremissen till propositionen. Något egentligt skäl till detta angavs inte. Som Lagrådet då anförde kan det finnas skäl att behandla anbudsansökningar något mindre strikt än anbud. Emellertid är även anbudsansökningar viktiga och regeringens ursprungliga ståndpunkt låter sig väl försvära. Lagrådet efterlyser en mer ingående diskussion i frågan.

12 kap. 11 §

Enligt paragrafen tillåts den upphandlande myndigheten begära att en eller flera leverantörer lämnar, kompletterar, förtydligar eller färdigställer relevant information eller dokumentation. Detta ska gälla om den information eller dokumentation som ska lämnas av leverantörerna är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om dokument saknas. I andra stycket föreskrivs att åtgärderna ska vara förenliga med principerna om likabehandling och öppenhet. Genom bestämmelsen genomförs artikel 56.3 i direktivet. Enligt författningskommentaren har bestämmelsen getts en direktivnära utformning och hur den ska tillämpas överlämnas till rättstillämpningen.

Författningskommentaren ger ett uppgivet intryck och det är lätt att sympatisera med den inställningen. Paragrafen och den bakomliggande artikelbestämmelsen är nämligen svåra att förstå.

Till att börja med framgår det inte i vilka situationer det är tänkt att leverantörer ska göra ändringar och tillägg. I lagförslaget är paragrafen placerad i ett kapitel med allmänna bestämmelser om kommunikation. Artikelns i direktivet har rubriken "Allmänna principer" och finns i ett avsnitt med rubriken "Val av deltagare och tilldelning av kontrakt". Det är alltså fråga om en allmän bestämmelse, som inte tar sikte på något särskilt upphandlingsförfarande. På andra ställen i lagen finns bestämmelser som också handlar om ändring i befintliga dokument. Ett exempel är 6 kap. 8 §, som föreskriver att den upphandlande myndigheten ska ge anbudsgivarna möjlighet att komma in med ändrade anbud, om ändringar sker i upphandlingsdokumenten. Den paragrafen gäller vid förhandlat förfarande med föregående annonsering. Vid sådant förfarande ska enligt 6 kap. 9 § den upphandlande myndigheten förhandla med anbudsgivarna om anbuden för att förbättra innehållet i dem. Ett annat exempel är 6 kap. 27 §, som gäller konkurrenspräglad dialog. Då får den upphandlande myndigheten uppmana en deltagande anbudsgivare att klarlägga, precisera och optimera sitt anbud. Den nu aktuella paragrafens plats i regelsystemet behöver klargöras.

Det framgår inte heller vilken information eller dokumentation från leverantörerna som bestämmelsen tar sikte på. Om det är meningen att lämnade anbud ska få ändras eller kompletteras med nya dokument, påverkar det upphandlingsförfarandet i grunden. Det är vidare svårt att föreställa sig att det kan vara förenligt med principen om likabehandling att en eller flera av leverantörerna – men inte alla – ska få göra ändringar eller kompletteringar.

Enligt lagtexten gäller bestämmelsen, om den information eller dokumentation "som ska lämnas" av leverantörerna "är eller verkar vara" ofullständig eller felaktig. Tempusvalet gör ett förbryllande intryck. Det är först när informationen har lämnats som det går att be-

döma om den är ofullständig eller felaktig. Ett annat sätt att läsa "som ska lämnas" är att det handlar om information som leverantörerna är skyldiga att lämna. I så fall behöver det preciseras vilken skyldighet som avses.

Under den fortsatta beredningen behöver paragrafens innebörd klargöras, om den alls ska behållas. Enligt artikel 56.3 kan annat föreskrivas i nationell rätt som genomför direktivet.

12 kap. 12 §

Enligt paragrafen ska den upphandlande myndigheten lämna kompletterande handlingar och kompletterande upplysningar senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid. Upplysningarna ska lämnas till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet. Begränsningen till anbudsgivare, som finns också i den underliggande direktivbestämmelsen, artikel 53.2, är svår att förena med likabehandlingsprincipen. Begränsningen medför ju att endast de som har lämnat sitt anbud senast sex dagar före slutdagen ska få kompletteringarna. Lagrådet noterar att de gällande bestämmelserna i 8 kap. 9 § andra stycket och 12 § lagen om offentlig upphandling (2007:1091) inte har denna begränsning och att enligt motsvarande bestämmelse i förslaget till lag om upphandling av koncessioner, 10 kap. 11 §, kompletteringarna ska lämnas även till alla anbudssökande.

Frågan bör övervägas under den fortsatta beredningen.

12 kap. 13 §

I enlighet med vad Lagrådet har anfört i det föregående bör i första stycket texten ”att sluta ett ramavtal eller att tilldela ett kontrakt” ändras till ”att anta ett anbud om ett avtal eller om ett ramavtal” och ”en upphandlande myndighet” bytas ut mot ”myndigheten” i andra stycket. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet ska snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som har fattats om att anta ett anbud om ett avtal eller om ett ramavtal. Underrättelsen ska innehålla skälen för beslutet och uppgift om den period under vilken avtal enligt 20 kap. 1 § inte får ingås (avtalsspärr).

En skriftlig underrättelse ska snarast möjligt lämnas till anbudssökandena och anbudsgivarna även när myndigheten beslutar att avbryta en upphandling efter anbudsinfordran samt vid beslut att göra om upphandlingen. I underrättelsen ska skälen för beslutet anges.

12 kap. 14 §

I andra stycket 2 bör texten inledas med ”i förekommande fall”. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet ska till den anbudssökande eller anbudsgivare som begär det lämna upplysningar om skälen för att leverantörens ansökan har avslagits eller anbud förkastats.

En upphandlande myndighet ska på begäran av en anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud lämna upplysningar om

1. utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare vars anbud myndigheten har antagit eller namnet på parterna i ramavtalet, och
2. i förekommande fall hur förhandlingarna eller dialogen med anbudsgivarna har fortlöpt.

Upplysningar enligt första och andra styckena ska lämnas snarast möjligt och senast inom 15 dagar från det att en skriftlig begäran kom in.

12 kap. 15 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om en anbudsgivares bundenhet av sitt anbud. Det är överraskande att finna sådana grundläggande avtalsrättsliga regler i ett kapitel som i övrigt handlar om kommunikation, information och dokumentation. Paragrafen väcker frågor om förhållandet till civilrättslig lagstiftning, i första hand avtalslagen.

Redan rubriken innehåller en regel om ett centralt avtalsrättsligt förhållande: en anbudsgivare är bunden av sitt anbud. Lagrådet ifrågasätter det lämpliga i att en rubrik utformas som en regel. Bortsett från detta kan man undra vilken räckvidd regeln är avsedd att ha. Enligt paragrafens andra stycke ska bundenheten gälla även om anbudsgivaren har fått en underrättelse om att hans anbud inte har antagits. Ska bundenheten gälla oavsett om andra civilrättsliga regler leder till att anbudsgivaren inte är bunden, t.ex. vid ogiltighet, förklaringsmisslag eller motivvillfarelse?

Enligt paragrafens första stycke ska en upphandlande myndighet i annonsen om upphandling eller i förhandsannonsen ange den tid som en anbudsgivare ska vara bunden av sitt anbud. Bestämmelsen innehåller alltså en föreskrift om vad en annons ska innehålla. Det finns inte någon motsvarande materiell regel om att en anbudsgivare ska vara bunden på det sätt som anges i annonsen. Allmänna regler om uppfordran att avge anbud torde då bli tillämpliga. Vidare framgår det inte vad som ska gälla om en annons inte innehåller en uppgift om den tid under vilken anbudsgivaren ska vara bunden. Ska då allmänna avtalsrättsliga regler träda in? Ska andra stycket gälla ändå?

Paragrafen reglerar endast begränsade delar av förhållandet mellan upphandlingsreglerna och civilrätten. Lagrådet efterlyser en mer fullständig redovisning.

12 kap. 16 §

Enligt paragrafen ska en upphandlande myndighet dokumentera genomförandet av en upphandling. I andra meningen föreskrivs att dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens beslut under upphandlingens samtliga skeden. Detta innebär att det ställs upp materiella krav på beslutsunderlagets kvalitet. En sådan bestämmelse hör inte hemma i en paragraf om dokumentation. Här bör inte föreskrivas mer än att dokumentationen ska upplysa om skälen för myndighetens beslut under upphandlingens samtliga skeden och om underlaget för besluten. Lagrådet föreslår att paragrafens andra mening utformas i enlighet med det anförda.

12 kap. 18 §

Lagrådet föreslår att paragrafens första stycke ges följande lydelse.

Av en individuell rapport ska följande framgå:

1. skäl till att ett anbud som har förkastats har ansetts vara onormalt lågt,
2. skäl till att en leverantörs anbud om ett avtal eller ett ramavtal inte har antagits,
3. skäl till att en leverantör inte har godkänts som deltagare i ett dynamiskt inköpssystem,
4. skäl till att förhandlat förfarande med föregående annonsering, förhandlat förfarande utan föregående annonsering eller konkurrenspräglad dialog har tillämpats,
5. skäl till att inlämning av anbud med andra medel än elektroniska har godkänts, och
6. intressekonflikter och åtgärder som har vidtagits till följd av dem.

12 kap. 19 §

I paragrafen föreskrivs att upphandlande myndigheter är skyldiga att bevara handlingar i närmare angiven ordning. Enligt uttryckliga undantag i både första och andra styckena gäller skyldigheterna inte för upphandlande myndigheter som omfattas av arkivlagen. Som framgår av författningskommentaren är tanken att dessa myndigheter i stället ska bevara handlingar i enlighet med vad som föreskrivs i den lagen. Enligt Lagrådets mening bör detta uttryckas positivt så att arkivlagen gäller för dessa myndigheter.

Paragrafen reglerar inte vad som ska gälla i fråga om ramavtal och anskaffning från eller genom inköpscentraler. Lagrådet efterlyser besked om hur handlingar ska bevaras i sådana fall. Lagrådet noterar vidare att – med Lagrådets synsätt – projekttävlingar kommer att omfattas av paragrafen.

13 kap.

Kapitlet innehåller inledningsvis bestämmelser om när en leverantör ska eller får uteslutas från att delta i en upphandling. De omständigheter som ska eller får läggas till grund för uteslutning är viss brottslighet (1 §), obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter (2 §) och vissa allvarliga brister i leverantörens verksamhet (3 §).

13 kap. 1 §

Enligt första stycket ska en leverantör uteslutas om myndigheten får kännedom om att leverantören enligt en lagakraftvunnen dom har gjort sig skyldig till brott som ryms inom någon av de i paragrafen uppräknade brottskategorierna. De brott som ska föranleda uteslut-

ning avgränsas – i lagförslaget liksom i direktivet – genom hänvisningar till ett antal EU-rättsakter.

Samma metod för att i lag beskriva de gärningar som ska föranleda uteslutning ur en upphandling har använts för att genomföra motsvarande tidigare direktivbestämmelser (prop. 2006/07:128). I lagrådsremissen i det lagstiftningsärendet föreslogs en bestämmelse om uteslutning på grund av brott som i sina huvuddelar liknade det förslag som nu föreligger. Om det förslaget uttalade Lagrådet bl. a. följande.

Vid utformningen av dessa bestämmelser måste beaktas att det här är fråga om en skyldighet för den upphandlande att utesluta leverantör och att bestämmelserna skall tillämpas av ett stort antal upphandlare med högst varierande förutsättningar och kompetens att hantera frågor av nämnt slag. Mot denna bakgrund anser Lagrådet att de föreslagna bestämmelserna har getts en utformning som inte svarar mot ens mycket begränsade krav på tydlighet och tillgänglighet. De är därför inte acceptabla i sin nuvarande form.

Lagrrådet föreslog som ett alternativ att brotten skulle beskrivas genom hänvisning till svenska straffbestämmelser.

Författningskommentaren i den nu aktuella lagrådsremissen upplyser att den närmare innebörden av hänvisningarna till olika EU-rättsakter behandlas i övervägandena. Detta får sägas vara en sanning med modifikation. I övervägandena beskrivs tämligen utförligt hur rättsakterna har genomförts i Sverige. Det framgår emellertid att vissa gärningar som avses i rättsakterna inte är kriminaliserade i Sverige. I fråga om andra gärningar saknas det särskilda beteckningar för sådana brott, t.ex. bedrägerier som riktas mot EU:s intressen och som inbegrips i någon av rättsakterna endast när så är fallet. Även när det är fråga om en svensk dom torde det därför ofta krävas en

betydande utredningsinsats för att avgöra om domen avser ett brott som ska leda till utslutning.

Vidare framgår det över huvud taget inte av övervägandena i vilken utsträckning brotten är straffbara eller har särskiljbara beteckningar i andra länder. Frågan hur en utländsk dom ska beaktas avfärdas med en hänvisning till "den aktuella statens" straffbestämmelser och hur de förhåller sig till EU-rättsakterna.

Det är alltså uppenbart att bestämmelsen är ägnad att föranleda betydande tillämpningsproblem. Det framstår emellertid som tveksamt om dessa svårigheter skulle minska nämnvärt om brotten beskrevs med hänvisningar till svenska straffbestämmelser. En sådan ordning skulle däremot riskera att skapa en påtaglig skillnad i behandlingen av personer som begått brott i Sverige och sådana som begått brott utomlands, närmast på grund av svårigheterna att förstå innebörden av en utländsk dom. Ordningen skulle förmodligen också medföra att lagen behövde ändras ofta.

Vissa svårigheter och oklarheter som Lagrådet pekade på i 2007 års lagförslag, särskilt när det gällde hur myndigheten skulle kunna få kännedom om domar och deras innehåll, har delvis avhjälpats genom de nya reglerna i 15 kapitlet om egen försäkran och utredning om leverantörer. Också förstärkningen under senare år av det internationella rättsliga samarbetet bör skapa bättre förutsättningar för att utreda om en leverantör har lagförts för brott och hur dessa brott kan beskrivas. Mot den bakgrunden och framför allt med hänsyn till direktivets utformning finner Lagrådet att den föreslagna bestämmelsen i denna del svarar mot kraven på tydlighet och tillämplighet i den utsträckning som direktivet tillåter.

I paragrafens andra stycke föreskrivs att en juridisk person ska kunna uteslutas för att en person i dess förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för något brott som avses i första stycket. Detsamma ska gälla om någon som har dömts för ett sådant brott är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören. Regeringen gör bedömningen att det inte kan uteslutas att förslaget indikerar att EU-lagstiftaren av rättssäkerhetsskäl har önskat få till stånd en något striktare bedömning än den som följer av gällande praxis. De enda befattningshavare som pekas ut som exempel i remissen är – när leverantören är ett aktiebolag – styrelsemedlemmar, verkställande direktör och firmatecknare.

Lagrådet konstaterar att den personkrets som beskrivs i förslaget – liksom i direktivbestämmelsen – framstår som både otydlig och skäliggen vidsträckt. Vad gäller för en advokat som företräder leverantören eller för en extern revisor? Vilka anställda eller uppdragstagare anses ingå i förvaltnings- och kontrollorgan på ett sådant sätt att deras brottslighet kan tillskrivas leverantören? Det kan inte rimligen – som regeringen föreslår – lämnas åt rättstillämpningen att tolka en lagtext som har så stor betydelse för enskilda och myndigheter och som är så oklar. Lagrådet förutsätter att avgränsningen av personkretsen preciseras under det fortsatta beredningsarbetet.

Lagrådet förordar vidare ett tillägg till orden ”om myndigheten får kännedom om att” i paragrafens första stycke. Det framstår som överflödigt att lagstifta om det självklara att myndigheten måste känna till ett förhållande för att lägga det till grund för beslut. Det drag av slumpmässighet som vidlåder formuleringen korresponderar dessutom mindre väl med de regler om utredning m.m. som nu föreslås i 15 kap. Lagrådet föreslår att paragrafens inledning ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten genom kontroll enligt 15 kap. eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som har vunnit laga kraft är dömd för brott som innefattar - - -

Lagrådet konstaterar slutligen att varken denna paragraf eller någon annan bestämmelse i kapitlet reglerar hur lång tid efter ett brott som myndigheten ska vara skyldig att lägga det till grund för uteslutning.

Enligt de föreslagna bestämmelserna kan sålunda en leverantör på grund av ett tidigare brott vara utesluten från alla upphandlingar under obegränsad tid. Hur lång uteslutningsperioden faktiskt blir är helt beroende av om den upphandlande myndigheten efter en proportionalitetsbedömning i det enskilda fallet anser att uteslutningsperioden har upphört, låt vara att myndighetens beslut kan överprövas. Inget hindrar att olika myndigheter – eller rent av samma myndighet – gör olika bedömningar i fråga om samma eller likartade brott.

Det är uppenbart att en sådan ordning svårligen låter sig förenas med elementära krav på rättssäkerhet för leverantören eller för den delen med proportionalitets- och likabehandlingsprinciperna. Den ställer också närmast orimliga krav på den myndighet som är skyldig att utesluta en leverantör när en uteslutningsgrund enligt 1 § föreligger.

Av allt att döma har den europeiska lagstiftaren uppmärksammat problemet med en i tiden obegränsad uteslutningsskyldighet.

Enligt artikel 57.7 i direktivet ska medlemsstaterna nämligen fastställa villkoren för tillämpningen av artikeln, dvs. för bestämmelserna om uteslutning. Medlemsstaterna ska särskilt fastställa den längsta tillåtna uteslutningsperioden om en leverantör inte har vidtagit några sådana åtgärder som den enligt artikel 57.6 får åberopa för att visa

sin tillförlitlighet trots att det föreligger skäl för uteslutning. Om inte den längsta tillåtna uteslutningsperioden har fastställts i en lagakraftvunnen dom i vilken leverantören har uteslutits från att delta i upphandlingsförfaranden, får uteslutningsperioden enligt artikeln inte överskrida fem år från domens dag i fall som avses i 1 § och tre år från den relevanta händelsen i fall som avses i 3 §.

I det remitterade förslaget finns inga bestämmelser om närmare villkor för tillämpningen av artikel 57 och alltså inte heller någon regel om en längsta tillåten uteslutningsperiod. Av remissen framgår att artikel 57.7 inte har genomförts. Någon förklaring till detta förhållande anges emellertid inte. Enligt den kortfattade redovisningen i allmänmotiveringen ställs det stora krav på att en så ingripande åtgärd som en uteslutning är proportionerlig och en förseelse som ligger alltför långt tillbaka i tiden ska därför inte vara uteslutningsgrundande. Det uppges att "den ovan berörda tidsaspekten" inte har lett till några uttryckligen bestämda tidsgränser i vare sig 2004 eller 2014 års direktiv och att tidsaspekten får beaktas inom ramen för proportionalitetsbedömningen.

Vidare anförs att det är medlemsstater som tillämpar en ordning där ett beslut om uteslutning också ska innehålla en bestämmelse om en uteslutningsperiod som ska tillämpa tidsgränserna i art. 57.7. Eftersom det emellertid inte finns några tydliga direktivbestämmelser om att en sådan ordning ska införas är detta enligt regeringens bedömning inte nödvändigt, och det är då inte heller nödvändigt att införa bestämmelser om tidsgränser. Huruvida art. 57.7 ändå kan ge någon ledning beträffande tidsaspekten måste enligt regeringen bedömas med försiktighet. Detta sägs bero på att det centrala momentet vid en uteslutningsbedömning är den proportionalitetsbedömning som ska göras och som innefattar de omständigheter som är av betydelse i det enskilda fallet (s. 679).

Lagrådet instämmer i bedömningen att det inte finns några direktivbestämmelser som behandlar frågan om medlemsstaterna ska eller får införa en ordning där ett uteslutningsbeslut också ska bestämma en uteslutningsperiod. Att det saknas sådana direktivbestämmelser ger emellertid närmast vid handen att de tidsgränser som föreskrivs i art. 57.7 ska gälla i alla fall där inte en uteslutningsperiod har fastställts i en dom. Det ligger också nära till hands att anta att tidsgränserna i artikeln kan tillmätas betydelse vid den proportionalitetsbedömning som ska göras vare sig en viss uteslutningsperiod fastställs i en dom eller inte.

Frågan måste analyseras från grunden i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

13 kap. 2 §

I paragrafens första stycke föreskrivs att en leverantör ska uteslutas om myndigheten får kännedom om att leverantören inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter i det egna landet eller i den stat där upphandlingen äger rum. Denna uteslutningsskyldighet förutsätter att misskötsamheten har fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller ett myndighetsbeslut som har vunnit laga kraft.

Enligt andra stycket får leverantören emellertid också uteslutas om myndigheten på ett annat lämpligt sätt kan visa att de skyldigheter som avses i första stycket inte har fullgjorts.

Beviskravet i första stycket antas i författningskommentaren innebära att den obligatoriska uteslutningsgrunden sällan blir aktuell i fråga om obetalda svenska skatter och avgifter, eftersom sådana

beslut normalt kan överklagas i sex år efter beskattnings- eller avgiftsåret. I fråga om svenska pålagor skulle därför oftast andra stycket behöva tillgripas. Om det finns ett underskott på leverantörens skattekonto på grund av obetalda skatter eller socialförsäkringsavgifter ska det enligt författningskommentaren ha påvisats på ett lämpligt sätt att leverantören inte har fullgjort sina skyldigheter.

Regleringen väcker frågor. Det framstår till att börja med som oklart varför en misskötsamhet ska föranleda obligatorisk uteslutning om den har fastställts genom ett lagakraftvunnet beslut, medan den upphandlande myndigheten själv får besluta i saken om samma misskötsamhet visas på annat lämpligt sätt.

Vidare kan de aktuella grundbesluten visserligen överklagas under lång tid. Om emellertid ett beslut överklagas i anslutning till beslutstillfället, t.ex. för att den skattskyldige vill slippa betala den skatt som han anser är oriktigt påförd, kommer en lagakraftvunnen dom oftast att föreligga efter ett par år. Är skatten då obetald kan samma faktiska förhållande påvisas på två sätt, varav det ena gör uteslutning obligatorisk medan det andra låter myndigheten välja att låta nåd gå före rätt.

Enligt direktivet kan medlemsstaterna välja mellan obligatorisk och fakultativ uteslutning i de fall som avses i paragrafens andra stycke. Av lagrådsremissen framgår inte varför Sverige har valt den ovanliga ordningen att låta beviskravet vara avgörande för om uteslutning ska vara obligatorisk eller om beslutet ska överlämnas till myndigheten. Lagrådet förutsätter att regeringen, om den står fast vid den bedömning som gjorts i remissen, redovisar skälen för det beslutet. Lagrådet konstaterar också att det följer av det svenska skatteförfarandet att en beslutad skatt normalt ska betalas även om den överklagas. Den som på grund av bristande vilja eller förmåga underlåter

att betala skatten under den tid då ett skattemål pågår kommer därför att ha ett minussaldo på sitt skattekonto. Det kan ifrågasättas om detta ska kunna föranleda uteslutning från all upphandling under den tid då processen pågår, eller om uteslutning efter ett överklagande ska förutsätta att skatten har fastställts genom ett lagakraftvunnet avgörande. I remissen berörs inte heller frågan om skillnader mellan skattesystemen i olika länder i de avseenden som berörs här kan medföra risk för att vissa leverantörer missgynnas.

Lagrådet föreslår att orden "om myndigheten får kännedom om att" i paragrafens första stycke byggs ut på det sätt som Lagrådet har föreslagit beträffande samma uttryck i 1 §.

13 kap. 3 §

I paragrafen redovisas ett antal förhållanden som medför att en upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling.

Punkt 1 a) – e) i förslaget handlar om fem situationer, En av dem gäller generellt att leverantören har avbrutit sin näringsverksamhet (d). En annan (e) uttrycker att leverantören befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar. Med denna utformning kommer (e) att hänvisa till alla de tidigare punkterna. En rimligare tolkning av direktivet är att (e) hänföra sig endast till (d). Punkten ska alltså ges följande lydelse.

1. leverantören

- a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden,
- b) är föremål för tvångsförvaltning,
- c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer eller
- d) har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett förfarande enligt nationella lagar och andra författningar som liknar dem som avses i a)–c).

När det gäller punkt 4 framgår av direktivet att även brister i fullgörandet av ett avtal enligt lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet ska kunna medföra uteslutning. Vidare synes fullgörandet av andra avtal med upphandlande enheter än sådana som omfattas av upphandlingslagstiftningen kunna beaktas. Texten bör ändras så att detta framgår. Lagrådet föreslår också, med utgångspunkt i den engelska språkversionens "substantive requirement" att "materiellt krav" i samma punkt ändras till "väsentligt krav". Punkten bör därefter ges följande lydelse.

4. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något väsentligt krav i ett tidigare avtal enligt
- a. denna lag,
 - b. lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna,
 - c. lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner,
 - d. lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, eller
 - e. något annat avtal med en upphandlande myndighet eller enhet och detta har medfört att det tidigare avtalet har sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,

Lagrådet förordar vidare att författningskommentaren närmare belyser hur en jävssituation som avses i punkt 5 skulle kunna uppkomma och hur jävssituationen förhåller sig till den situation som beskrivs i punkt 6.

I punkten 7 c) bör orden "kunnat lämna" ändras till "lämnat".

När det gäller frågan under vilken tid ett visst förhållande ska kunna åberopas som grund för uteslutning hänvisar Lagrådet till vad som i tillämpliga delar har anförts i den frågan i anknytning till 1 §.

Lagrådet noterar de varierande och svårfångade beviskraven, t.ex. punkt 2: "på lämpligt sätt kan visa", punkt 3: "har tillräckligt sannolika indikationer på" och punkt 4: "har visat". I övriga punkter anges inga

beviskrav. I författningskommentaren motiveras att dessa har tagits in i lagen med att man inte vill "äventyra kopplingen till direktivet och till EU-domstolens tolkning av detta". Lagrådet finner att motiveringen till nöds kan godtas.

13 kap. 4 §

Paragrafen föreskriver i första stycket att en upphandlande myndighet som överväger att utesluta en leverantör ska ge leverantören tillfälle att yttra sig över de omständigheter som åberopas för uteslutning.

Enligt andra stycket ska en leverantör som anser att det inte finns skäl för uteslutning ange detta i sitt yttrande och ge in den utredning i saken som myndigheten har begärt enligt 15 kap. 7–10 §§. Leverantören bör också ge in annan utredning som visar att den är tillförlitlig.

Med undantag för vad som sägs om utredning enligt 15 kap. innehåller anvisningarna i andra stycket självklarheter som inte behöver regleras i lag. Att en leverantör ska vara skyldig att lämna sådan utredning som myndigheten kan begära enligt 15 kap. bör föreskrivas i berörda paragrafer i det kapitlet, se vad Lagrådet har anfört i anslutning till dessa bestämmelser. Andra stycket bör således utgå.

13 kap. 5 §

I paragrafen finns bestämmelser om när en myndighet kan medge undantag från uteslutning. En leverantör som visar att den har vidtagit i paragrafens första stycke uppräknade åtgärder ska sålunda inte uteslutas enligt 1 eller 3 §.

Enligt andra stycket ska myndigheten, ”när den bedömer om åtgärderna är tillräckliga”, beakta allvarlighetsgraden och de särskilda omständigheterna kring brottet eller felet. Som bestämmelsen i första stycket är utformad är det svårt att se att det finns utrymme för en sådan prövning. Enligt författningskommentaren är paragrafen ett uttryck för proportionalitetsprincipen på så sätt att förhållandena enligt 1–3 §§ inte alltid kan påverka den aktuella upphandlingen på ett sådant sätt att uteslutning ska beslutas. När det gäller uteslutning enligt 2 § kan medlemsstaterna enligt artikel 57.3 andra stycket föreskriva att obligatorisk uteslutning inte ska tillämpas när det skulle vara klart oproportionerligt. Någon motsvarande möjlighet till undantag för uteslutningsgrunderna i 1 och 3 §§ finns inte i direktivet. Lagrådet ifrågasätter mot den bakgrunden att proportionalitetsprincipen är tillämplig på det sätt som författningskommentaren ger uttryck för.

Däremot framgår av artikel 57.6 första stycket att en leverantör som befinner sig i någon av de situationer som avses i 1 eller 3 § får lämna bevis för att åtgärder som den vidtagit är tillräckliga för att visa dess tillförlitlighet trots att det finns grund för uteslutning. Om bevisningen bedöms vara tillräcklig ska leverantören inte uteslutas från upphandlingen. Artikeln, som alltså föreskriver ett explicit undantag från uteslutning, bör i denna del genomföras som en inledning till första stycket i denna paragraf.

Enligt artikel 57.6 fjärde stycket får en leverantör som genom en lagkraftvunnen dom har uteslutits från deltagande i upphandlingar under en viss period inte under den perioden åberopa de exculpringsgrunder som anges i denna paragraf. Artikeln har i denna del inte genomförts, vilket enligt ett esoteriskt resonemang i allmänmotiveringen tycks bero på att därigenom skulle införas en ordning som innebär att ett beslut om uteslutning ska gälla för alla upphand-

lingar under en viss period (s. 679). Regeringen gör bedömningen att en dom med en bestämd uteslutningsperiod medför att leverantören inte får åberopa bevis enligt 57.6 första och andra styckena, men bara i länder som själva har infört ett system med uteslutningsperioder. Lagrådet ifrågasätter att bestämmelsen i direktivet kan tillmätas en så begränsad betydelse och förordar att frågan utreds under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Enligt paragrafens tredje stycke ska en leverantör inte uteslutas enligt 2 § när den har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter och socialförsäkringsavgifter eller ingått en bindande överenskommelse om betalning eller motsvarande.

Det kan ifrågasättas på vilket sätt en "bindande överenskommelse om betalning eller motsvarande" är mer tvingande än ett skattebeslut, och varför ett sådant åtagande ska medföra att en leverantör inte ska uteslutas enligt 2 §. Bestämmelsen har emellertid utformats i enlighet med direktivet och får godtas.

Enligt författningskommentaren ska ordet "när" i tredje stycket inte förstås så att en leverantör kan återinträda i upphandlingen om han betalar skatten efter beslutet om uteslutning, vilket sägs framgå av allmänmotiveringen. Ordvalet är i denna del detsamma som i direktivet, men det är, bl. a. med hänsyn till vad som sägs i artikel 57.3 andra stycket rimligt att tolka bestämmelsen på det sätt som görs i författningskommentaren. Detta bör emellertid framgå av lagtexten, som med hänsyn till det anförda kan ges följande lydelse.

En leverantör som omfattas av någon uteslutningsgrund enligt 1 eller 3 § ska inte uteslutas, om leverantören visar att den är tillförlitlig genom att den har

1. ersatt eller åtagit sig att ersätta skador som har orsakats av brottet eller misskötsamheten,

2. klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt genom att aktivt samarbeta med de utredande myndigheterna samt
3. vidtagit konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder som är ägnade att förhindra brott eller misskötsamhet.

De åtgärder som leverantören har vidtagit ska bedömas med beaktande av brottets eller misskötsamhetens allvar och de särskilda omständigheterna kring handlandet.

En leverantör som har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter och socialförsäkringsavgifter inklusive ränta och sanktionsavgifter eller ingått en bindande överenskommelse om betalning eller motsvarande ska inte uteslutas enligt 2 §.

13 kap. 6 §

Enligt paragrafen får en upphandlande myndighet låta bli att följa en skyldighet att utesluta en leverantör ”om det finns tvingande hänsyn till allmänintresset”. Enligt Lagrådets erfarenhet finns det alltid hänsyn till allmänintresset som måste betecknas som tvingande. En annan sak är att sådana hänsyn kan motivera att en annars obligatorisk uteslutningsgrund inte beaktas, vilket enligt direktivet bara bör förekomma i undantagsfall. Det anförda bör framgå av paragrafen, som förslagsvis kan ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet får i undantagsfall låta bli att följa en skyldighet att utesluta en leverantör om det är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset.

13 kap. 7 §

Enligt paragrafen kan en upphandlande myndighet när som helst under en upphandling utesluta en leverantör om det visar sig finnas grund för uteslutning med hänsyn till leverantörens handlande eller brist på handlande före eller under upphandlingen. Bestämmelsen har på grund av en mindre lyckad översättning i direktivet blivit otyd-

lig såtillvida att det inte framgår att en uteslutning under förfarandet förutsätter att det först då uppdagas att det finns grund för uteslutning. Lagrådet, som i och för sig ifrågasätter att bestämmelsen behövs, föreslår, om den ska finnas kvar, att dess första stycke ges följande lydelse.

Myndigheten får utesluta en leverantör när det under ett upphandlingsförfarande uppdagas att det finns grund för uteslutning.

14 kap.

Enligt rubriken till kapitlet handlar det om kvalificering och urvalsbedömning. Urvalsbedömning regleras inte i kapitlet och Lagrådet föreslår att rubriken till kapitlet ges följande lydelse.

Kvalificering

14 kap. 1 §

Paragrafen reglerar de krav på kvalifikationer som den upphandlande myndigheten får ställa på en leverantör. Den bör utformas som en skyldighet för leverantören att uppfylla kraven. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En leverantör ska vara kvalificerad i vissa avseenden, om en upphandlande myndighet kräver det. Kraven får avse endast

1. behörighet att utöva yrkesverksamhet enligt 2 §,
2. ekonomisk och finansiell ställning enligt 3 och 4 §§ eller
3. teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt 5 §.

De krav som myndigheten ställer ska vara lämpliga för att säkerställa att leverantören har den rättsliga och finansiella förmåga och den tekniska och yrkesmässiga kapacitet som krävs för att utföra det som upphandlingen syftar till att anskaffa. Alla krav ska ha samband med det som ska anskaffas och stå i proportion till detta. Kraven kan uttryckas som minimikrav på förmåga.

Myndigheten ska i annonsen eller i en inbjudan att bekräfta intresse ange vilka kvalificeringskrav som ska tillämpas i upphandlingen och vilken utredning leverantören bör lämna.

14 kap. 2 §

I paragrafens första stycke anges att den upphandlande myndigheten får ställa krav på leverantörens behörighet att utöva yrkesverksamhet. Att myndigheten får ställa sådana krav framgår redan av 1 §. Lagrådet föreslår därför att paragrafens första stycke utgår.

I andra stycket första punkten anges att ett sådant krav får avse att leverantören är registrerad i aktiebolags- eller handelsregister eller motsvarande register. I bilaga XI till direktiv 2014/24/EU förtecknas yrkes- och handelsregister samt motsvarande försäkringar och intyg för varje medlemsstat. För Sverige anges här "Aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren". Det är svårt att se sambandet mellan en registrering i ett sådant register och ett krav på leverantörens behörighet att utöva yrkesverksamhet. Emellertid är detta direktivets innebörd och motsvarande uttryck bör användas i paragrafen. Lagrådet föreslår att paragrafen, med vissa ytterligare redaktionella ändringar, ges följande lydelse.

Ett krav enligt 1 § första stycket 1 får innebära att leverantören ska

1. vara registrerad i ett aktiebolags-, handels- eller föreningsregister eller motsvarande register som förs i den stat där leverantörens verksamhet är etablerad eller
2. ha ett sådant tillstånd eller vara medlem i en sådan organisation som, när ett beslut om att ingå avtal fattas med tillämpning av bestämmelserna om upphandling av tjänster, krävs för att leverantören ska kunna tillhandahålla tjänsten i den stat där leverantören är etablerad.

14 kap. 3 §

På motsvarande sätt som beträffande 2 § föreslår Lagrådet att första stycket får utgå. Paragrafen bör ges följande lydelse.

Ett krav enligt 1 § första stycket 2 får innebära att leverantören ska ha

1. en viss minsta årsomsättning eller en minsta omsättning inom det område som omfattas av anskaffningen,
2. en viss kvot mellan tillgångar och skulder eller
3. en lämplig ansvarsförsäkring.

14 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Ett krav på minsta omsättning enligt 3 § andra stycket 1 får inte bestämmas till ett belopp som är mer än två gånger så högt som det uppskattade värdet av upphandlingen. Om det finns särskilda skäl med hänsyn till det som upphandlingen syftar till att anskaffa, får omsättningskravet bestämmas till ett högre belopp. Den upphandlande myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten eller i en individuell rapport enligt 12 kap. 17 och 18 §§ ange vilka omständigheter som utgör eller har utgjort sådana särskilda skäl.

Ett krav enligt 3 § andra stycket 2 på en viss kvot mellan tillgångar och skulder får ställas endast om metoderna och kriterierna för beräkning av kvoten anges i något av upphandlingsdokumenten.

När myndigheten ska genomföra separata upphandlingar för olika delar, gäller första stycket för varje enskild del. Om myndigheten kan komma att acceptera anbud från en och samma leverantör avseende flera delar och dessa ska utföras samtidigt, får kravet enligt första stycket på en minsta omsättning bestämmas till ett belopp som motsvarar det sammanlagda beloppet för de delar som kan komma att omfattas.

Om en anskaffning som grundas på ett ramavtal ska ske efter en förnyad konkurrensutsättning, ska det uppskattade värdet enligt första stycket beräknas på grundval av den förväntade största storleken på de avtal som ska fullgöras samtidigt eller, om den uppgiften inte är känd, på grundval av ramavtalets uppskattade värde.

Om en anskaffning ska ske inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem, ska det uppskattade värdet enligt första stycket beräknas på grundval av

den förväntade största storleken på de anskaffningar som kommer att ske inom ramen för systemet.

14 kap. 5 §

Liksom 2 och 3 §§ bör paragrafen inledas med en hänvisning till relevant del av 1 §.

Enligt första stycket i paragrafen får en upphandlande myndighet ställa krav på leverantörers tekniska och yrkesmässiga kapacitet för att säkerställa att leverantörerna förfogar över nödvändiga personalresurser, tekniska resurser och sådan erfarenhet som krävs för att fullgöra kontraktet enligt en lämplig kvalitetsstandard.

Av paragrafens andra stycke framgår att den upphandlande myndigheten som ett led i att säkerställa detta kan kräva att leverantören visar att den har tillräcklig erfarenhet genom att ge in lämpliga referenser från tidigare fullgjorda kontrakt. Eftersom det redan i första stycket föreskrivs att myndigheten får säkerställa att leverantören har erforderlig erfarenhet och den rätten inte är begränsad framstår andra stycket som överflödigt. Lagrådet föreslår därför att stycket utgår. Med vissa ytterligare redaktionella ändringar föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

Ett krav enligt 1 § första stycket 3 får innebära att leverantören ska förfoga över nödvändiga personalresurser och tekniska resurser samt ha sådan erfarenhet som behövs för att avtalet ska kunna fullgöras enligt en ändamålsenlig kvalitetsstandard.

14 kap. 6 §

I första meningen i paragrafens första stycke anges att en leverantör för att uppfylla tillämpliga kvalificeringskrav som avser ekonomisk

och finansiell ställning och teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt 1 § första stycket 2 och 3 får "utnyttja" andra företags kapacitet. Eftersom paragrafen syftar till att klargöra hur leverantören kan visa att den uppfyller kraven, bör det i stället anges att leverantören får åberopa andra företags kapacitet.

I första styckets andra mening anges att när kapaciteten gäller sådana utbildnings- och yrkeskvalifikationer som avses i 15 kap. 12 § 7 får leverantören åberopa ett annat företags kapacitet endast om det företaget också ska utföra den tjänst eller byggtreprenad för vilken kapaciteten krävs. I artikel 63.1 första stycket i direktivet anges att när det gäller de kriterier avseende utbildnings- och yrkeskvalifikationer som anges i del II led f i bilaga XII, dvs. utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter, eller avseende relevant yrkeserfarenhet får leverantörerna åberopa andra företag om dessa också kommer att utföra tjänsterna eller byggtreprenaderna. I förslaget nämns inte yrkeserfarenhet. Frågan uppkommer därför om uttrycket "yrkeskvalifikationer" kan anses inbegripa även yrkeserfarenhet eller om också det senare uttrycket behöver anges i paragrafen. Enligt Lagrådets mening bör det räcka med det nu valda uttrycket yrkeskvalifikationer och en uppgift i författningskommentaren att avsikten med detta uttryck är att det ska inbegripa också yrkeserfarenhet. Visst stöd för detta ges i direktivet 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer, där det i artikel 3.1 b anges att beteckningen yrkeskvalifikationer betyder "kvalifikationer som intygas i ett bevis på formella kvalifikationer, ett kompetensbevis enligt artikel 11 a i och/eller yrkeserfarenhet".

14 kap. 7 §

Första stycket bör utformas som en skyldighet för leverantören. Andra stycket, som handlar om vad myndigheten ska göra, bör utformas i enlighet med den engelskspråkiga versionen av direktivet.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

På begäran av en upphandlande myndighet som vid en kontroll enligt 4 kap. 4 § tredje stycket finner att ett företag som åberopas av en leverantör inte uppfyller de krav företaget åberopas för eller att företagets förhållanden är skäl för uteslutning enligt 13 kap. 1–3 §§, ska leverantören byta ut företaget mot ett annat företag.

Myndigheten ska begära byte om grunden för uteslutning anges i 13 kap. 1 § eller 2 § första stycket eller om företaget inte uppfyller de krav som det åberopats för.

14 kap. 8 §

I inledningen till paragrafen anges att en upphandlande myndighet får besluta att leverantörerna och de företag vars kapacitet leverantörerna avser att utnyttja ska vara solidariskt ansvariga för fullgörandet av kontraktet. Det framgår inte av det valda uttryckssättet när myndigheten får fatta ett sådant beslut. Vad som torde avses är att myndigheten under upphandlingen – och således före beslutet att acceptera ett anbud från en leverantör – kan kräva att leverantören tillser att det företag vars kapacitet leverantören avser att utnyttja åtar sig ett solidariskt ansvar med leverantören för leverantörens förpliktelser enligt avtalet med myndigheten. Detta bör komma till uttryck i bestämmelsen. Motsvarande justering av texten bör göras i andra stycket; även där är det oklart när myndigheten får fatta sitt beslut.

Lagrådet föreslår att paragrafen, med vissa ytterligare redaktionella ändringar, ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten får ställa som villkor i upphandlingen att det företag vars kapacitet leverantören avser att utnyttja åtar sig ett solidariskt ansvar för leverantörens fullgörande av avtalet, om den kapacitet som ska utnyttjas avser ekonomisk och finansiell ställning enligt 1 § första stycket 2.

Myndigheten får ställa som villkor i upphandlingen att vissa uppgifter som är avgörande för anskaffningen ska utföras av leverantören själv, om upphandlingen avser en tjänst, en byggtreprenad eller ett monterings- eller installationsarbete inom ramen för en upphandling av en vara.

15 kap. 1–3 §§

Paragraferna har rubriken Europeiskt enhetligt upphandlingsdokument. Bestämmelser om detta dokument finns i artikel 59 i LOU-direktivet. Enligt artikel 59.2 ska det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet upprättas på grundval av ett standardformulär, som ska fastställas av kommissionen genom genomförandeakter. Ett utkast till kommissionens genomförandeförordning om fastställande av standardformuläret har förevisats för Lagrådet under föredragningen. I formuläret ska leverantören lämna information bl.a. om uteslutningskriterier och urvalskriterier. Leverantören ska vidare intyga att den lämnade informationen är riktig.

Den föreslagna regleringen i 1–3 §§ bygger på att det ska finnas bestämmelser, utfärdade av kommissionen med stöd av artikel 59.2 i LOU-direktivet, om ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument med ett intyg av leverantören, som i direktivet benämns ”egen försäkran”. Paragraferna reglerar dels vad en försäkran ska innehålla, dels rättsverkningarna av en försäkran. Lagrådet förordar att bestämmelserna delas upp i två paragrafer i enlighet med detta. I 2 § i remissens lagförslag finns dessutom bestämmelser om vad ett europeiskt

enhetligt upphandlingsdokument ska innehålla i övrigt. Enligt artikel 59.2 i LOU-direktivet ankommer det på kommissionen att meddela sådana bestämmelser och de bör inte finnas i den svenska lagen.

Enligt 1 § första stycket 2 ska leverantören försäkra att den uppfyller de krav som myndigheten har ställt enligt bl.a. 4 kap. 6 §. I den paragrafen finns bestämmelser om att en upphandlande myndighet får begränsa antalet anbudssökande med tillämpning av angivna kriterier eller regler. Det kan inte krävas att en leverantör ska försäkra att den uppfyller kraven så att den kommer att bli utvald i konkurrens med andra. Försäkran kan inte avse mer än att leverantören uppfyller kraven så att den kan komma i fråga för att bli utvald.

Lagrådet föreslår att 1–3 §§ ersätts med två paragrafer av följande lydelse. Även rubriken bör ändras.

Försäkran av leverantör samt utredning om leverantörer

1 § En leverantör som lämnar ett anbud eller en anbudsansökan får också lämna en försäkran om

1. att det inte finns grund enligt 13 kap. 1–3 §§ för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen,
2. att leverantören uppfyller de krav som den upphandlande myndigheten ställt enligt 14 kap. 1–5 §§, och
3. att leverantören uppfyller de kriterier som myndigheten i förekommande fall ställt upp enligt 4 kap. 6 §.

Om leverantören avser att utnyttja andra företags kapacitet enligt 14 kap. 6 §, ska leverantörens försäkran åtföljas av en särskild försäkran för vart och ett av de företag vilkas kapacitet åberopas.

En försäkran enligt första eller andra stycket ska lämnas i det standardformulär som europeiska kommissionen har fastställt enligt artikel 59.2 i direktiv 2014/24/EU.

2 § Den upphandlande myndigheten ska preliminärt godta en försäkran enligt 1 § som bevis för att leverantören inte ska uteslutas och uppfyller de krav och kriterier som myndigheten har ställt.

En försäkran som har lämnats i en tidigare upphandling ska godtas om leverantören bekräftar att den fortfarande är korrekt.

Om Lagrådets förslag vinner gehör, får de följande paragraferna i kapitlet numreras om.

15 kap. 4 §

Bestämmelsen bör utformas som en skyldighet för en leverantör att efterkomma en begäran av en upphandlande myndighet, inte som en rätt för myndigheten att begära något av leverantören. Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Kompletterande intyg

På begäran när som helst under ett upphandlingsförfarande av den upphandlande myndigheten ska en leverantör som har lämnat en försäkran enligt 1 § komplettera den med ett eller flera av de intyg som anges i försäkran. En begäran ska göras, om myndigheten anser det vara nödvändigt för att upphandlingen ska kunna genomföras korrekt.

15 kap. 5 och 6 §§

Lagrådet föreslår att paragraferna ges följande lydelse.

5 § På begäran av den upphandlande myndigheten ska den leverantör som myndigheten avser att ingå avtal med lämna sådana kompletterande dokument enligt 7–14 §§, och i förekommande fall enligt 15 och 16 §§, som visar aktuella förhållanden. En sådan begäran ska göras innan myndigheten beslutar att anta ett anbud.

Detta gäller inte för avtal som grundar sig på ramavtal som har ingåtts enligt 7 kap. 4 och 6 §§.

Leverantören ska på begäran av myndigheten komplettera eller förtydliga de dokument som myndigheten har begärt.

6 § En leverantör är inte skyldig att lämna in kompletterande intyg eller andra skriftliga bevis, om den upphandlande myndigheten
1. redan har tillgång till materialet, eller

2. själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt med hjälp av elektroniska medel

15 kap. 7 §

Enligt paragrafens första stycke får en upphandlande myndighet begära att leverantörer ska till myndigheten lämna in sådan utredning som avses i 8–16 §§ och som visar förhållanden som anges i tre punkter. Enligt andra stycket får myndigheten inte begära att leverantörer ska lämna in annan utredning än sådan som avses i 8–16 §§.

Paragrafen tycks innehålla två olika regler. I första stycket anges förhållanden som leverantörer ska visa på begäran av den upphandlande myndigheten. Andra stycket preciserar vilken utredning myndigheten får kräva av leverantörerna. Inslag av regleringen i andra stycket finns emellertid även i första stycket. Lagrådet förordar att styckena renodlas så att det blir klart att reglerna i styckena är olika.

Paragrafen knyter an till 4 och 5 §§, enligt vilka en upphandlande myndighet ”får” respektive ”ska” begära dokument som kompletterar det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet. Lagtexten bör därför utformas genom hänvisningar till paragraferna så att det framgår att förutsättningarna för en begäran enligt respektive paragraf ska vara uppfyllda, dvs. att myndigheten ”ska” begära utredning i sådana fall som avses i 5 §, medan den i fall enligt 4 § ”får” begära utredning. Det centrala i bestämmelserna är emellertid att en leverantör ska vara skyldig att efterkomma myndighetens begäran.

Lagrådet föreslår att paragrafens första stycke ges följande lydelse.

På begäran av en upphandlande myndighet i fall som avses i 4 och 5 §§ ska en leverantör visa

1. att det inte finns grund enligt 13 kap. för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen,
2. att leverantören uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav enligt 14 kap. 1–5 §§, och
3. att, om leverantören avser att enligt 14 kap. 6 § utnyttja andra enheters kapacitet, dessa enheter inte omfattas av någon uteslutningsgrund och uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav.

15 kap. 8 §

Enligt paragrafens första stycke får en upphandlande myndighet begära att en leverantör lämnar in ett utdrag ur ett officiellt register eller en annan likvärdig handling som visar att det inte finns skäl för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 13 kap. 1 §. I andra stycket finns en bevisvärderingsregel, enligt vilken det ska anses saknas grund för att utesluta leverantören, om det av den begärda utredningen inte framgår att leverantören har dömts för sådana brott som avses i 13 kap. 1 §. Men enligt en särskild bestämmelse i andra stycket kan en annan bedömning göras om utredningen i övrigt tyder på något annat.

Genom paragrafen avses artikel 60.2 första stycket punkten a i LOU-direktivet bli genomförd. Enligt den bestämmelsen ska den upphandlande myndigheten godta angivna intyg som tillräckligt bevis på att inga av de situationer som anges i artikel 57 (enligt punkten a sådana brott som anges i 13 kap. 1 §) är tillämpliga på den ekonomiska aktören. I remissen har bestämmelsen tolkats så att den presumtion som uttrycks där kan motbevisas och att bestämmelsen därmed tillåter att den svenska principen om fri bevisprövning vidmakthålls. Därvid har det fästs vikt vid att den upphandlande myndigheten enligt artikel 57.1 ska utesluta en ekonomisk aktör inte bara om myndigheten genom kontroll i enlighet med artiklarna 59, 60 och 61 har fastställt att aktören har varit föremål för en lagakraftvunnen dom utan även om myndigheten på annat sätt får kännedom om det. Vidare

föreskrivs i artikel 60.2 första stycket punkten a att myndigheten ska godta angivna handlingar ”som visar att dessa krav är uppfyllda”. Visst intresse i sammanhanget har också bestämmelserna i artikel 57.6, enligt vilka en ekonomisk aktör inte ska uteslutas om han bevisar att han har vidtagit åtgärder som visar att han är tillförlitlig trots att det föreligger en uteslutningsgrund.

Det är oklart vad som är direktivets avsedda innebörd. Emellertid är det tillräckligt mycket som talar för remissens ståndpunkt för att Lagrådet inte ska motsätta sig att principen om fri bevisprövning ges ett visst genomslag.

Lagrådet förordar att den utredning som en upphandlande myndighet får begära av en leverantör beskrivs i närmare anslutning till direktivtexten. Paragrafen och den föregående rubriken kan ges följande lydelse.

Utredning om skäl för uteslutning

På begäran av en upphandlande myndighet ska en leverantör lämna in ett utdrag ur ett brottsregister eller en likvärdig handling som har utfärdats av en behörig myndighet i ursprungsstaten eller den stat där leverantören är etablerad och som visar att det inte finns omständigheter som enligt 13 kap. 1 § utgör skäl för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen.

Visar inte den begärda utredningen att leverantören enligt en dom som har fått laga kraft har dömts för något sådant brott som avses i 13 kap. 1 §, ska leverantören inte med stöd av den bestämmelsen uteslutas från att delta i upphandlingen, om inte något annat framgår av utredningen i övrigt.

15 kap. 9 §

Lagrådet förordar att paragrafen formuleras efter mönster av vad Lagrådet har föreslagit i fråga om 8 §.

I paragrafen används uttrycket "det berörda landet", som i direktivet (artikel 60.2 första stycket punkten b) motsvaras av "den berörda medlemsstaten eller det berörda landet". Vilken stat som avses kan inte utläsas ur direktivet. Dock framgår det att det kan vara fråga om en stat såväl inom som utom EU. I kommissionens utkast till genomförandeförordning finns ett avsnitt som tyder på att kommissionen anser att det rör sig om dels den stat där leverantören är etablerad, dels den upphandlande myndighetens medlemsstat, om den är en annan stat än etableringsstaten. Ett sådant urval av tänkbara stater förefaller inte särskilt väl motiverat. Varje stat där leverantören är skyldig att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter får anses vara berörd. Framtida rättstillämpning får utvisa hur långt utredningskravet ska drivas.

15 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Om sådana dokument som avses i 8 eller 9 § inte utfärdas i staten i fråga eller om de inte omfattar alla situationer som är relevanta enligt 13 kap. 1 och 2 §§ samt 3 § 1, får dokumenten ersättas av en utsaga som leverantören har lämnat på heder och samvete inför ett behörigt organ eller av en liknande försäkran.

15 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

På begäran av en upphandlande myndighet ska en leverantör lämna in utredning om sin ekonomiska och finansiella ställning i första hand i form av

1. lämpliga intyg från banker eller, i förekommande fall, bevis om lämplig ansvarsförsäkring,
2. årsredovisningar eller utdrag ur dem, om offentliggörande av årsredovisningar krävs enligt lagen i den stat där leverantören är etablerad, eller

3. uppgift om företagets samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller, för högst de tre senaste verksamhetsåren, om uppgifter om denna omsättning är tillgängliga.

Om en leverantör har godtagbara skäl för att inte lämna in sådan utredning som myndigheten begär, får leverantören i stället åberopa annan utredning.

15 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att ingressen till paragrafen ges följande lydelse.

På begäran av en upphandlande myndighet ska en leverantör lämna in utredning om sin tekniska kapacitet i form av

I punkten 2 används uttrycket "de viktigaste leveranser eller tjänster som har utförts". Under den fortsatta beredningen bör klargöras vad för slags leveranser som avses, jfr 13 §. Punkterna 6 och 12 bör utformas så att de passar bättre till ingressen. I punkten 8 bör "tilllämpa" ändras till "vidta".

15 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Om det är nödvändigt för att en effektiv konkurrens ska säkerställas, ska en leverantör på begäran av en upphandlande myndighet lämna en utredning till myndigheten om relevanta varuleveranser, tjänster eller byggentreprenader som har utförts tidigare än vad som anges i 12 § 1 och 2.

15 kap. 14 §

Lagrådet föreslår att paragrafens inledning ges följande lydelse.

En kontroll enligt 12 § 6 ska avse - - -

15 kap. 15 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Om den upphandlande myndigheten kräver att leverantörerna visar upp ett intyg, utfärdat av ett oberoende organ, om att leverantören följer vissa kvalitetssäkringsstandarder, inklusive standarder för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, ska myndigheten precisera kraven genom att hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standardserier och är certifierade av organ som har ackrediterats för uppgiften.

Myndigheten ska godta ett likvärdigt intyg från något annat organ som är etablerat inom EES.

När en leverantör inte kan få tillgång till intyget inom den angivna tidsfristen och detta inte beror på leverantören eller något förhållande på leverantörens sida, ska myndigheten godta även andra bevis om att leverantören har vidtagit åtgärder som leder till likvärdig kvalitetssäkring, om leverantören visar att åtgärderna stämmer överens med de kvalitetssäkringsstandarder som myndigheten har krävt.

15 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att ingressen till paragrafen ges följande lydelse.

Om den upphandlande myndigheten kräver att leverantörerna visar upp ett intyg, utfärdat av ett oberoende organ, om att leverantören följer vissa miljöledningssystem eller miljöledningsstandarder, ska myndigheten precisera kraven genom att hänvisa till - - -

Paragrafens andra stycke bör ersättas med följande text.

Myndigheten ska godta ett likvärdigt intyg från något annat organ som är etablerat inom EES.

När en leverantör inte kan få tillgång till intyget inom den angivna tidsfristen och detta inte beror på leverantören eller något förhållande på leverantörens sida, ska myndigheten godta andra bevis om att leverantören har vidtagit miljöledningsåtgärder, om leverantören visar att åtgärderna är likvär-

diga med dem som erfordras i det miljöledningssystem eller den miljöledningsstandard som myndigheten har krävt.

15 kap. 17 §

Orden "får det antas" bör ändras till "ska det anses".

16 kap.

Kapitlet innehåller bestämmelser om hur en upphandlande myndighet ska gå till väga när den väljer mellan olika anbud.

I 1–8 §§ föreskrivs inledningsvis att en upphandlande myndighet ska välja den leverantör som har lämnat det för myndigheten ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. I förslaget används skilda lokutioner för att beskriva hur myndigheten ska utvärdera anbuden för att kunna välja det som är ekonomiskt mest fördelaktigt. Enligt 1 § ska sålunda ett anbud utvärderas på grundval av 1. bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, 2. kostnad eller 3. pris. I författningskommentaren betecknas dessa alternativ som "grunder för utvärderingen", medan begreppet "det ekonomiskt mest fördelaktiga" är överordnat dessa grunder. I den gällande lagen används "grunder för tilldelning" för att beteckna dels "pris", dels "det ekonomiskt mest fördelaktiga".

I 2 §, som har rubriken "Tilldelningskriterier för utvärdering av anbud", föreskrivs i första stycket att den upphandlande myndigheten, om den utvärderar ett anbud utifrån bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, ska göra sin bedömning på grundval av "tilldelningskriterier, såsom kvalitetsaspekter, miljöaspekter eller sociala aspekter".

Enligt andra stycket ska en myndighet som utvärderar ett anbud på grundval av kostnad bedöma dess "effekter i fråga om kostnadseffek-

tivitet, såsom en analys av kostnaderna under livscykeln för en vara, tjänst eller byggtreprenad”.

I 3 och 4 §§, under rubriken ”Tilldelningskriteriernas utformning”, redovisas allmänna krav på dessa kriterier.

I de följande 5 och 7 §§, som har rubriken ”Livscykelkostnader”, beskrivs sådana kostnader, till vilka också räknas ”kostnader för externa miljöeffekter”. Slutligen ska enligt 8 § tilldelningskriterierna viktas inbördes när ett anbud utvärderas utifrån bästa förhållandet mellan pris och kvalitet eller på grundval av kostnad.

Som 1–7 §§ har utformats kan läsaren bibringas intrycket att tilldelningskriterier bara ska användas för att värdera anbud utifrån bästa förhållandet mellan pris och kvalitet (2 § första stycket), medan anbud som ska utvärderas med utgångspunkt i kostnad ska värderas med hänsyn till ”effekter i fråga om kostnadseffektivitet”, som livscykelkostnader (2 § andra stycket). Livscykelkostnader framstår genom rubriksättningen över 2–7 §§ som ett fenomen som är skilt från tilldelningskriterierna. Enligt 8 § ska tilldelningskriterierna viktas inbördes när ett anbud ska utvärderas utifrån bästa förhållandet mellan pris och kvalitet eller på grundval av kostnad.

Termen ”tilldelningskriterier” förekommer i ett stort antal paragrafer i andra kapitel i lagen – ibland som ”kriterier för tilldelning” – men ges inte heller i dessa kapitel någon närmare förklaring.

I allmänmotiveringen används ”tilldelningskriterier” för sådana egenskaper med anknytning till det som ska anskaffas som kan användas vid utvärderingen av ett anbud (s. 725). Samma term används också för livscykelkostnader (s. 729) liksom för vad som i författningskom-

mentaren till 16 kap. 1 § betecknas som "grunder för utvärderingen", alltså pris, kostnad och bästa förhållande mellan pris och kvalitet (s. 724).

I kommissionens standardformulär för meddelande om upphandling ska under "Tilldelningskriterier" i ruta II.2.5 kryssmarkeras "Kvalitetskriterium", "Kostnadskriterium" eller "Pris" (bil. II till kommissionens genomförandeförordning 2015/1986 (EU) om fastställande av standardformulär för offentliggörande av meddelanden om offentlig upphandling och om upphävande av genomförandeförordning (EU) nr 842/2011).

Det är alltså oklart vad som avses med begreppet "tilldelningskriterium" och hur detta förhåller sig till uttryck som "grunder", "kostnadseffektivitet" och "livscykelkostnader" i paragrafer och författningskommentarer i 16 kap.

Det framgår inte heller hur de nämnda begreppen förhåller sig till de tekniska krav och specifikationer som avses i 9 kap. – se t.ex. 9 kap. 9 och 13 §§ – eller till de särskilda villkoren för fullgörande av kontrakt enligt 17 kap. 1 §. Av författningskommentaren till 17 kap. 1 § framgår visserligen att de särskilda villkoren inte ska påverka utvärderingen av anbudet, vilket antyder att det finns en skillnad.

Det är uppenbart att ett för upphandlingslagstiftningen så centralt begrepp måste vara klart och tydligt definierat och väl avgränsat mot andra uttryck för egenskaper och omständigheter som enligt lagstiftningen ska beaktas på ett eller annat sätt vid upphandlingen. Vad som ryms i de olika begreppen måste klargöras under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Det finns skäl att begreppsmässigt skilja mellan de grunder för utvärderingen som anges i 1 §, alltså pris, kostnad och förhållandet mellan pris och kvalitet, och de egenskaper och förhållanden som ska beaktas vid själva utvärderingen av anbuden. Den först nämnda kategorin kan lämpligen betecknas som grunder för valet av anbud, medan den andra kan betecknas som kriterier för utvärderingen av anbud. Beteckningarna är något otympliga, men den första behöver inte användas särskilt ofta i lagtexten och den andra kan där det är lämpligt förkortas till "utvärderingskriterier".

Med reservation för de ytterligare förändringar som kan aktualiseras på grund av vad Lagrådet har anfört om begreppsanvändningen föranleder de enskilda paragraferna och rubrikerna följande kommentarer.

Lagrådet föreslår att rubriken till kapitlet ges följande mer rättvisande lydelse.

Utvärdering av anbud

16 kap. 1 §

Paragrafen anger de grunder som en myndighet kan använda vid utvärderingen av anbuden. Enligt direktivets huvudregel ska "det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ... fastställas på grundval av priset eller kostnaden ... och får innefatta det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet". Den gåtfulla formuleringen till trots får bestämmelsen anses innebära att utvärderingen ska göras med utgångspunkt i priset eller kostnaden och att den alternativt får beakta det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet.

I förslaget redovisas grunderna för valet i motsatt ordning. Det beror, enligt vad som har upplysts vid föredragningen, på att signalvärdet

av den omvända ordningen ansetts svara bättre mot EU-kommisionens ambitioner att tillmäta priset en mindre dominerande betydelse.

Lagrådet konstaterar att en medlemsstat enligt direktivet kan välja att inte tillåta att enbart priset eller kostnaden används som grund för valet av anbud eller att begränsa användandet av dessa grunder till vissa kategorier av myndigheter eller avtal. Sverige har inte infört någon sådan begränsning. Det har upplysts att priset är den oftast använda grunden vid upphandlingar i Sverige. Med hänsyn till detta och eftersom en så subtil signal får antas ha begränsad effekt på myndigheternas upphandlingsbeteende föreslår Lagrådet att direktivets ordningsföljd används även i den svenska lagtexten.

Vidare ska enligt författningskommentaren "pris" motsvara "lägsta pris" i den nuvarande lagen. Att detta möjligen kan framstå som självklart bör inte hindra att den gällande, tydligare lydelsen överförs till den nya lagen och att den preciseringen görs också i fråga om "kostnad". På så sätt formuleras dessa grunder för valet av anbud också analogt med "bästa förhållandet mellan pris och kvalitet".

Slutligen framgår det av bilaga V till direktivet att uppgifter om de urvalsgrunder m.m. som den upphandlande myndigheten avser att tillämpa ska offentliggöras. Grunderna för valet av anbud hör till det mest centrala i lagen och det kan ifrågasättas om det inte bör framgå av lagen – och inte bara möjligen av en förordning – att uppgifter om dessa grunder ska ingå i något av upphandlingsdokumenten (jfr 12 kap. 1 § tredje stycket i gällande LOU).

Rubriken till 1–9 §§ bör mot bakgrund av det anförda ändras till **"Grunder för val av anbud och kriterier för utvärderingen av anbud"**.

Lagrådet föreslår mot bakgrund av det anförda att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Val av anbud

En upphandlande myndighet ska välja det för myndigheten ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

När myndigheten inleder upphandlingsförfarandet ska den bestämma att någon av följande grunder ska användas vid valet enligt första stycket:

1. lägsta pris,
2. lägsta kostnad, eller
3. bästa förhållande mellan pris och kvalitet.

Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange den grund för valet av anbud som den avser att använda.

16 kap. 2–4 §§

I 2 § första stycket föreskrivs att en upphandlande myndighet som utvärderar ett anbud på grundval av bästa förhållandet mellan pris och kvalitet enligt 1 § andra stycket 1 ska bedöma anbudet på grundval av tilldelningskriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom kvalitetsaspekter, miljöaspekter eller sociala aspekter.

När myndigheten utvärderar ett anbud på grundval av kostnad enligt 1 § andra stycket 2, ska den enligt 2 § andra stycket bedöma anbudets ”effekter i fråga om kostnadseffektivitet, såsom en analys av kostnaderna under livscykeln för en vara, tjänst eller byggentreprenad”.

Direktivet ger intrycket att många skilda kriterier kan användas. Den uppräkningslista som görs får antas vara exempel. I enlighet med den princip som har tillämpats på andra ställen i remissen bör uppräkningslistan inte tas in i lagen. Vidare tycks remissens lagtext innebära att olika utvärderingskriterier ska användas vid tillämpning av de olika

grunderna för val av anbud. En sådan skillnad har inte stöd i direktivet och lagtexten kan leda tanken fel.

Lagrådet förordar i enlighet med vad som har föreslagits i den inledande kommentaren till detta kapitel att paragrafen utformas som en beskrivning av det som bör betecknas som "kriterier för utvärdering av anbud". I ett första stycke bör sålunda förklaras vad som ska förstås med detta begrepp. I ett andra stycke, motsvarande förslagets 3 §, bör anges vad som avses med kravet att dessa kriterier ska ha anknytning till det som ska anskaffas. Ett tredje stycke, som motsvarar remissens 4 §, bör redovisa de huvudsakliga krav som lagen ställer på utvärderingskriterierna.

Eftersom även kostnadseffektivitet, bl.a. uttryckt som livscykelkostnaden, bör anses vara ett utvärderingskriterium kan paragrafens andra stycke flyttas till den föreslagna 5 §, som handlar om sådana kostnader. Efter vissa redaktionella och språkliga justeringar kan 2 § och rubriken över den ges följande lydelse.

Kriterier för utvärdering av anbud

När en upphandlande myndighet utvärderar ett anbud ska den bedöma anbudet utifrån kriterier som har anknytning till det som ska anskaffas.

Ett utvärderingskriterium ska anses ha anknytning till den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska anskaffas om kriteriet i något avseende hänför sig till denna nytthet under något skede av livscykeln.

Utvärderingskriterierna ska säkerställa en effektiv konkurrens och får inte ge den upphandlande myndigheten en obegränsad valfrihet. De ska preciseras så att det utifrån leverantörens uppgifter går att kontrollera hur väl ett anbud uppfyller kriterierna. Om det behövs ska myndigheten kontrollera att leverantörens uppgifter är riktiga.

Om Lagrådets förslag i denna del följs får de efterkommande paragraferna numreras om.

16 kap. 5 §

I andra stycket finns en uppräkningslista av kostnadsslag som utgör livscykelkostnader. Med hänsyn till hur definitionen av livscykel i 1 kap. är utformad behövs uppräkningslistan inte.

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken över den ges följande lydelse.

Livscykelkostnad som kriterium för utvärdering av anbud

När en upphandlande myndighet utvärderar ett anbud utifrån lägsta kostnad eller bästa förhållande mellan pris och kvalitet får bedömningen utgå från en analys av kostnaderna under livscykeln för den vara, den tjänst eller det byggnadsverk som ska anskaffas (livscykelkostnader).

Livscykelkostnader får omfatta kostnader för externa miljöeffekter som har anknytning till det som ska anskaffas, om miljöeffekterna kan fastställas till ett belopp i pengar som kan kontrolleras.

Om myndigheten avser att beakta livscykelkostnader vid utvärderingen ska den i upphandlingsdokumenten ange vilka uppgifter leverantörerna ska lämna för detta ändamål och vilken metod myndigheten kommer att använda för att bestämma livscykelkostnaderna.

16 kap. 6 §

Om Lagrådets förslag till utformning av 5 § följs ska 6 § utgå.

16 kap. 7 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om en upphandlande myndighets metod för att bedöma kostnader för externa miljöeffekter enligt 5 § tredje stycket. Mot bakgrund av vad Lagrådet har föreslagit i fråga om 5 § kan första stycket 3 utgå. Lagrådet föreslår vidare att andra stycket utformas i närmare anslutning till direktivtexten och att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighets metod för att bedöma kostnader för externa miljöeffekter enligt 5 § tredje stycket ska grundas på objektiva verifierbara och icke-diskriminerande kriterier. Den får inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna vissa av leverantörerna.

Metoden ska utformas så att de uppgifter som krävs med rimliga ansträngningar ska kunna tillhandahållas av en omdömesgill leverantör.

16 kap. 8 och 9 §§

Lagrådet föreslår att paragraferna förs samman till en paragraf samt att den och rubriken till den ges följande lydelse.

Viktning av kriterier för utvärdering av anbud

När grunden för val av anbud är lägsta kostnad enligt 1 § andra stycket 2 eller bästa förhållande mellan pris och kvalitet enligt 1 § andra stycket 3, ska kriterierna för utvärdering av anbud viktas inbördes. De får viktas inom intervall med en lämplig största spridning.

Om kriterierna inte kan viktas, ska den upphandlande myndigheten beakta dem genom en prioritetsordning.

Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange hur kriterierna ska viktas eller vilken prioritetsordning som ska tillämpas.

16 kap. 10 och 11 §§

Paragraferna föreskriver att en upphandlande myndighet som finner att ett anbud förefaller vara onormalt lågt ska begära att leverantören förklarar det låga priset (10 §). Om förklaringen inte är tillfredsställande ska anbudet förkastas (11 §). Av artikel 69 i direktivet framgår att bestämmelserna ska tillämpas också om det är en kostnad som är onormalt låg.

I paragrafen finns en uppräkningslista i fem punkter om vad förklaringen kan innehålla. Uppräkningslistan kan lämpligen – i enlighet med den tidigare nämnda principen – flyttas till författningskommentaren.

Paragraferna kan läggas samman genom att 11 § läggs till 10 § som ett sista stycke.

Lagrådet föreslår att paragraferna ges följande lydelse.

Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt ska den upphandlande myndigheten begära att leverantören förklarar priset eller kostnaden.

Myndigheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat priset eller kostnaden.

16 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att uttrycket "kunnat visa" i andra stycket ändras till "visat" och att orden "En upphandlande myndighet" i sista stycket ändras till "En myndighet".

17 kap.

Kapitlet behandlar enligt rubriken fullgörande av kontrakt. I kapitlet har emellertid samlats paragrafer som reglerar olika förhållanden: vissa villkor som enligt den upphandlande myndighetens bestämmande ska ingå i det avtal som upphandlingen ska resultera i, uppgifter som ska lämnas av leverantören om underleverantörer samt ändringar i ett redan träffat avtal som får göras utan att myndigheten måste genomföra en ny upphandling. Den föreslagna rubriken speglar inte innehållet i kapitlets paragrafer och leder tanken närmast till att kapitlet behandlar hur avtalet mellan myndigheten och leverantören ska fullgöras. Rubriken bör därför omformuleras så att den närmare anknyter till innehållet i paragraferna.

17 kap. 1 §

I paragrafen anges att en upphandlande myndighet får ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras, att dessa villkor ska vara kopplade till kontraktsföremålet i den mening som avses i 16 kap. 3 § och att villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten. Paragrafen genomför till en del art. 70 i LOU-direktivet. Där anges att myndighetens krav får omfatta ekonomiska, innovationsrelaterade, miljörelaterade, sociala eller sysselsättningsrelaterade hänsyn. Frågan hur arbetsrättsliga frågor ska behandlas är föremål för ett särskilt lagstiftningsarbete. De ”andra villkor” som anges i lagförslaget omfattar exempelvis sådana ekonomiska och innovationsrelaterade hänsyn som nämns i direktivbestämmelsen. Enligt Lagrådets mening bör paragrafen på ett sätt som motsvarar direktivbestämmelsen uttryckligen ange samtliga hänsyn som myndigheten får kräva att leverantören beaktar.

I den föreslagna paragrafen används, på motsvarande sätt som i direktivbestämmelsen, uttrycket ”kopplade till kontraktsföremålet i den mening som avses i 16 kap. 3 §”. Vad som avses med att ett villkor för hur avtalet ska fullgöras ska vara kopplat till kontraktsföremålet utvecklas inte i författningskommentaren och det är inte lätt att inse vad som avses. Vad som skulle kunna utgöra sådana villkor som inte har en tillräcklig anknytning till det som ska anskaffas och därmed vara otillåtna villkor för fullgörandet bör utvecklas i författningskommentaren så att viss ledning ges för hur paragrafen ska tillämpas.

För att beskriva hur anknytningen mellan det som ska anskaffas och villkoret ska vara beskaffad hänvisar paragrafen till 16 kap. 3 §. På motsvarande sätt hänvisar art. 70 i direktivet till artikel 67.3. Av 16 kap. 3 § framgår att tilldelningskriterierna ska anses vara kopplade till

föremålet för kontraktet, om de i något avseende avser den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska levereras, tillhandahållas eller utföras genom kontraktet och berör kontraktetsföremålet under dess livscykel. Lagrådet föreslår att kravet på anknytning anges uttryckligen i 17 kap. 1 § i stället för att detta indirekt framgår genom en tolkning av 16 kap. 3 §.

Lagrrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Särskilda villkor om hur avtal ska fullgöras

En upphandlande myndighet får ställa särskilda villkor om ekonomiska, innovationsrelaterade, sociala, miljömässiga och andra hänsyn för hur ett avtal ska fullgöras. Dessa villkor ska anknyta till den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska levereras, tillhandahållas eller utföras genom avtalet under någon del av nyttighetens livscykel. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumenten.

17 kap. 2 och 3 §§

I inledningen till 2 § anges att en upphandlande myndighet får begära att leverantörer ska lämna in uppgifter om hur stor del av kontraktet som leverantören kan komma att fullgöra genom att anlita underleverantörer. Formuleringen tycks utgå från att en leverantör kommer att anlita någon underleverantör. Så behöver naturligtvis inte vara fallet. Det bör därför av paragrafen framgå att myndigheten får begära uppgift om och i så fall i vilken utsträckning underleverantörer kommer att anlitas. Inledningen bör vidare formuleras om, så att det framgår att leverantören på begäran av myndigheten ska lämna uppgifter avseende eventuell avsikt att anlita underleverantörer för att fullgöra någon del av avtalet. En underlåtenhet i det avseendet får konsekvenser för leverantörens fortsatta deltagande i upphandlingen. Som paragrafen nu är formulerad anger den bara det självklara, nämligen att myndigheten får begära sådana uppgifter.

Rubriken till 2–5 §§ anger att paragraferna behandlar frågor i anslutning till när en leverantör anlitar underleverantörer för att fullgöra ett kontrakt. Den bör ändras till "Anlitande av underleverantör". Rubriken till 2 § anger sedan att paragrafen behandlar uppgifter om hur leverantörer planerar att kontraktet ska fullgöras. Rubriken bör ändras så att den närmare speglar det i föregående stycke föreslagna innehållet.

Den förpliktelse att lämna uppgifter som regleras i 2 § avser att leverantören ska ange hur stor del av kontraktet som leverantören "kan komma att fullgöra" genom att anlita underleverantören och i så fall vilka underleverantörer som leverantören "avser att anlita". Som påpekas i författningskommentaren är dessa krav utformade på ett sådant sätt att det inte går att ställa högre krav på precisionen i de uppgifter som leverantörerna ska lämna. Paragrafen synes medföra att mer långtgående krav inte kan ställas. En sådan ordning är mindre lämplig med hänsyn till det befogade intresse en myndighet typiskt sett har av att veta vilka som är engagerade i de anskaffningar som görs. Frågan om myndigheten får ställa längre gående krav, exempelvis krav på att leverantören anger vilka underleverantörer och underleverantörer till dessa som kommer att anlitas, bör utvecklas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Det framgår inte av 2 § vilka rättsverkningar en underlåtenhet att hörsamma myndighetens begäran kan få. I författningskommentaren anges att rättsverkan av att en leverantör inte lämnar begärt besked kan bli att den utesluts från upphandlingen. Det skulle betyda att en leverantör som alls inte lämnar uppgifter kan uteslutas medan den som anger att vissa underleverantörer kan komma att anlitas men sedan i det faktiska fullgörandet av avtalet anlitar andra underleverantörer inte utesluts. En sådan ordning kan ifrågasättas. Det är vidare oklart vad som ska gälla om leverantören som svar på myndig-

hetens begäran anger att det inte är klart i dagsläget om och i så fall vilka underleverantörer som kan komma att anlitas. Frågan om rättsföljderna av de nu nämnda och likartade fall bör klargöras i det fortsatta beredningsarbetet.

I direktivet anges att uppgifterna ska avse hur stor del av kontraktet som "kan komma att läggas ut på tredje part". På engelska används uttrycket "it may intend to subcontract to third parties". Härav framgår att begäran får avse uppgifter om vilka som leverantören kommer att anlita i alla tidigare led, det må vara underleverantören själv eller underleverantörer till denne eller andra i ännu tidigare avtalsled. I 2 § används uttrycket "genom att anlita underleverantörer". För att det tydligare ska framgå att de uppgifter som kan begäras kan avse avtalsparter till leverantören och andra i tidigare avtalsled föreslår Lagrådet att uttrycket ändras till "hur stor del av avtalet som kan komma att läggas ut på någon annan än leverantören".

I 3 § anges bara att den upphandlande myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange de uppgifter leverantörerna ska lämna in till myndigheten. Enligt Lagrådets mening är det lämpligare att bestämmelsen förs in i 2 § som ett andra stycke. Lagrådet föreslår att den sammanslagna paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Uppgift om planerat anlitage av underleverantörer

På begäran av den upphandlande myndigheten ska en leverantör i anbudet uppge

1. om någon del av avtalet kan komma att läggas ut på någon annan än leverantören och i så fall hur stor del av avtalet detta gäller samt
2. vilka andra än leverantören som kan komma att anlitas.

Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange de uppgifter leverantören ska lämna.

Om Lagrådets förslag följs, får de följande paragraferna numreras om.

17 kap. 4 och 5 §§

I paragraferna föreskrivs att uppgifter om anlitade underleverantörer ska lämnas till den upphandlande myndigheten. Som bestämmelserna nu är formulerade förpliktar de myndigheten att kräva in sådana uppgifter. Däremot framgår inte att leverantören har en skyldighet att lämna uppgifterna. Eftersom bestämmelserna uppenbarligen syftar till att upphandlande myndigheter vid vissa typer av anskaffningar ska få uppgifter om anlitade underleverantörer föreslår Lagrådet att paragraferna formuleras om så att leverantören ska lämna uppgifterna.

Enligt 4 § ska en leverantör "som har tilldelats ett kontrakt" lämna uppgifterna "innan leverantören påbörjar fullgörandet" av avtalet. Paragrafen stämmer i den delen överens med vad som anges i artikel 71.5 första meningen i LOU-direktivet. Det kan emellertid ifrågasättas om leverantören ska ha en skyldighet att lämna uppgifter om underleverantörer som anlitas innan myndigheten och leverantören har ingått ett avtal som ger leverantören förpliktelser. Vad som torde avses är att myndigheten efter avtalsingåendet, dvs. efter myndighetens beslut att acceptera leverantörens anbud och utgången av avtalsspärren, får kräva att uppgifterna lämnas och att de lämnas innan leverantören påbörjar avtalsfullgörelsen. Att direktivet, och lagen, använder uttrycket kontraktet tilldelats torde också här bero på att begreppet används för att i mer obestämt hänseende beskriva att leverantören har valts ut.

Av paragraferna framgår vidare inte om kravet att leverantören ska lämna uppgifter kan framställas utan stöd i parternas avtal eller om

förpliktelsen att lämna uppgifter ska framgå av avtalet. Enligt Lagrådets mening är det lämpligt att det av paragrafen framgår att leverantören enligt avtalet ska lämna de berörda uppgifterna.

Enligt paragraferna ska de uppgifter som leverantören ska lämna avse namn på och kontaktuppgifter för de underleverantörer som anlitas samt ändring av namn och kontaktuppgifter. Av direktivets bestämmelse framgår att uppgifter som begärs ska lämnas också om de nya underleverantörer som huvudentreprenören därefter engagerar. Att skyldigheten avser också uppgifter om underleverantörer som tillkommer medan avtalet fullgörs bör komma till tydligare uttryck i paragraferna.

I 4 § 1 anges att uppgiftsskyldigheten gäller vid kontrakt som avser "färdigställande av en byggentreprenad". Vad som avses med uttrycket är inte klart. I artikel 71.5 anges att regleringen gäller "byggentreprenadkontrakt". Paragrafen bör ändras så att ordalydelsen närmare ansluter till vad som framgår av direktivet.

I paragraferna regleras bara leverantörens skyldighet att lämna uppgifter om de underleverantörer som leverantören själv anlitar. Kravet i paragraferna, liksom i artikel 71.5 i direktivet, gäller alltså inte uppgifter om underleverantörer som anlitas i tidigare led. Däremot framgår av artikel 71.5 femte stycket att den upphandlande myndigheten får utvidga, och kan av medlemsstater åläggas att utvidga, skyldigheten exempelvis till underleverantörer till huvudentreprenörens underleverantörer, eller ännu längre ned i underleverantörskedjan. Enligt Lagrådets mening bör det framgå av paragraferna att myndigheten har denna möjlighet att utvidga uppgiftsskyldigheten.

Lagrådet föreslår att bestämmelserna i paragraferna förs samman till en paragraf. Paragrafen och rubriken till den kan, efter ytterligare några redaktionella ändringar, ges följande lydelse.

Uppgifter om anlitade underleverantörer

4 § Vid upphandlingar som avser en byggtreprenad eller en sådan tjänst som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av myndigheten ska leverantören i avtalet med den upphandlande myndigheten förpliktas att lämna namnuppgifter och kontaktuppgifter för de underleverantörer som anlitas och för legala ställföreträdare för dessa underleverantörer. Denna skyldighet ska dock inte gälla om underleverantören är en leverantör av varor.

Leverantören ska lämna uppgifterna

1. innan leverantören börjar fullgöra avtalet, för de underleverantörer som då har anlitats,
2. när en ändring av namn eller kontaktuppgifter görs under avtalstiden och
3. när leverantören anlitar nya underleverantörer sedan den har börjat fullgöra avtalet.

Myndigheten har rätt att i avtalet utvidga leverantörens uppgiftsskyldighet. En sådan utvidgning kan avse uppgifter om sådana underleverantörer som en underleverantör har anlitat och uppgifter om underleverantörer som anlitas i tidigare led.

Om Lagrådets förslag följs, får de följande paragraferna numreras om.

17 kap. 6 §

Paragrafen anger att ett kontrakt eller ett ramavtal inte får ändras under sin löptid utan att den upphandlande myndigheten genomför en ny upphandling. Detta anges dock inte gälla om ändringarna är sådana som avses i de följande paragraferna 7–12 §§. En motsvarande reglering finns i artikel 72 i LOU-direktivet. Av regleringen får anses följa att om en ändring av avtalet inte har stöd i de följande paragraferna, så måste den upphandlande myndigheten genomföra en ny upphandling. Resultatet av en sådan upphandling blir att myn-

digheten ingår ett nytt avtal med en eller flera leverantörer. I så fall är det inte fråga om en ändring av det tidigare avtalet. Förslagets formulering måste redan av det skälet ändras. Det är vidare lämpligare att paragrafen formuleras på ett sådant sätt att det anges när avtalsändringar får ske utan att den upphandlande myndigheten måste genomföra en ny upphandling.

Lagrådet föreslår att rubriken till paragrafen utgår och att paragrafen samt rubriken till avsnittet ges följande lydelse.

Ändringar utan krav på ny upphandling

Ett avtal eller ett ramavtal får ändras utan en ny upphandling om ändringen görs med stöd av någon bestämmelse i 7–12 §§.

17 kap. 7 §

Paragrafen reglerar enligt rubriken avtalsändringar av mindre värde. Enligt paragrafen får ändring ske utan att en ny upphandling genomförs om ändringen inte uppgår till vissa angivna värden och ändringen inte medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras. Vad som avses med det senare uttrycket är inte klart. I skäl 107 anges att ett nytt upphandlingsförfarande krävs om väsentliga ändringar görs av det ursprungliga kontraktet, särskilt i fråga om omfattningen av och innehållet i parternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, inbegripet fördelningen av immateriella rättigheter. Sådana ändringar visar enligt skälet att parterna har för avsikt att omförhandla viktiga kontraktsvillkor. Detta är fallet särskilt om de ändrade villkoren skulle ha påverkat resultatet av förfarandet, om de hade funnits med från början. Uttalandena ger en viss uppfattning om vad som avses med ändringar som medför att den övergripande karaktären ändras.

Det framgår inte av paragrafen om den träffar både ändringar som medför att värdet av avtalet ökar och ändringar som medför att värdet minskar. Viss ledning ges i skäl 107 där det talas om väsentliga ändringar som görs av det ursprungliga kontraktet, särskilt i fråga om omfattningen av och innehållet i parternas ömsesidiga rättigheter och skyldigheter, något som antyder att såväl minskningar som höjningar av värdet träffas av bestämmelsen. Detta bör dock utredas närmare i den fortsatta beredningen.

Lagrådet föreslår, med utgångspunkt i att såväl ökningar som minskningar av värdet träffas av paragrafen, att ordningen i paragrafen ändras och att den ges följande lydelse.

Ett avtal eller ett ramavtal får ändras utan en ny upphandling om ändringen inte medför att avtalets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras och ökningen eller minskningen av upphandlingens värde är lägre än

1. det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 §, och
2. 10 procent av det ursprungliga avtalets eller ramavtalets värde, om det är fråga om en varuupphandling eller upphandling av en tjänst, eller 15 procent av det ursprungliga avtalets eller ramavtalets värde, om det är fråga om upphandling av en byggentreprenad.

När värdet av ändringen uppskattas ska samma principer användas som vid uppskattning av värdet av en upphandling enligt 5 kap.

Värdet av ändringen ska, om den genomförs i etapper, uppskattas utifrån det samlade nettovärdet av ändringen.

17 kap. 8 §

Paragrafen reglerar, tillsammans med 17 kap. 6 §, rätten att ändra avtalet med stöd av en ändringsklausul utan att en ny upphandling behöver göras. En ändring av rättigheter eller förpliktelser i ett avtal är inte en ändring i avtalet, när ändringen görs med stöd av en uttrycklig rätt i avtalet. Paragrafen får anses ta sikte på att någon ny upphandling inte behöver genomföras om en förpliktelse eller rättig-

het ändras i kvantitativt eller kvalitativt hänseende och det framgår klart av ändringsklausulen att och i vilka avseenden förpliktelsen kan komma att ändras.

I direktivet anges att en ändring som görs med stöd av "ändringsklausuler ... eller optioner" får, under de närmare förutsättningar som anges i regleringen, vidtas utan en ny upphandling. I lagtexten nämns bara ändringsklausuler. Enligt Lagrådets mening bör även optionsklausuler nämnas i paragrafen.

För att förändringar av nu angivet slag ska få göras utan att en ny upphandling måste genomföras krävs enligt remissens lagförslag att klausulen klart, exakt och entydigt beskriver under vilka förutsättningar den kan tillämpas. Det säger sig självt att en tolkning av kravet enligt ordalydelsen skulle medföra att endast få ändringsklausuler skulle uppfylla kravet. Avsikten kan dock inte vara att bara klausuler som uppfyller dessa mycket högt ställda krav ska få användas utan ny upphandling. Eftersom paragrafen i den delen överensstämmer med motsvarande reglering i artikel 72 får formuleringen emellertid accepteras.

I 6 kap. 18 § regleras en upphandlande myndighets rätt att använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det gäller en ny tjänst eller byggentreprenad som är en upprepning av tidigare tjänster eller byggentreprenader, under förutsättning bl.a. att de nya arbetena ingår i ett projekt som tidigare varit föremål för ett upphandlingsförfarande, arbetena tilldelas samma leverantör, de nya tjänsterna eller byggentreprenaderna är i överensstämmelse med det ursprungliga projektet och omfattningen av möjliga nya tjänster eller byggentreprenader och villkoren för tilldelningen av dem angetts i upphandlingsdokumenten för det ursprungliga projektet. Paragrafen ser ut att delvis överlappa regleringen i 17 kap. 8 §. Hur relationen

mellan bestämmelserna gestaltar sig bör klargöras i den fortsatta beredningen.

Lagtexten talar om ändring av kontrakt. Som Lagrådet har framhållit är det inte fråga om någon avtalsändring. Paragrafen måste därför formuleras om. Det kan också ifrågasättas om den alls hör hemma bland bestämmelser om tillåtna ändringar i avtal.

17 kap. 9 §

Paragrafen behandlar fall där kompletterande beställningar får göras utan att den upphandlande myndigheten behöver genomföra en ny upphandling. Liksom beträffande föregående paragraf kan det ifrågasättas om kompletterande beställningar ska klassificeras som förändringar av ett redan träffat avtal. Snarare kan dessa beställningar betraktas som nya avtal. I 6 kap. 17 och 18 §§ behandlas fall där en upphandlande myndighet får använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering. Innehållet i paragraferna ser ut att delvis överlappa regleringen i 17 kap. 9 §. I den fortsatta beredningen bör förhållandet mellan dessa paragrafer klargöras.

Enligt 9 § får kompletterande beställningar göras utan att en ny upphandling genomförs om priset för anskaffningen inte ökar med mer än 50 procent av det ursprungliga avtalets värde. I juridiskt språkbruk används ordet pris normalt för något som bestäms av parterna och avser då det penningbelopp som en enhet av en vara eller tjänst betingar vid exempelvis försäljning eller köp. Enligt paragrafen ska värdet av det ursprungliga avtalet relateras till en ökning av priset och inte till ökningen av avtalsvärdet. Språkbruket är detsamma i artikel 72.1 b i direktivet. Det är inte klart varför värdet ska relateras till prisökningen vid tillämpningen av paragrafen. Formuleringen väcker frågan hur paragrafen, liksom nästföljande paragraf där motsvarande

uttryck används, ska tillämpas för avtal som pågår under längre tid och där det pris som ska betalas för den kompletterande beställningen har ökat till följd av penningvärdeförändringar. Man kunde här tänka sig att priset på den kompletterande beställningen skulle relateras till värdet av det ursprungliga avtalet vid jämförelsetidpunkten, dvs. efter justering till följd av penningvärdeförändringen som ägt rum under mellantiden. En sådan ordning hade också varit den naturliga.

I motsvarande paragraf i lagen om upphandling av koncessioner, 14 kap. 8 §, anges att kompletterande beställning får göras utan att ny upphandling behöver genomföras om ändringen inte innebär att "värdet ökar med mer än 50 procent av värdet på den ursprungliga koncessionen". Här ska alltså *värdet* av den kompletterande beställningen, och inte priset, relateras till värdet av det ursprungliga avtalet. Formuleringen i den paragrafen stämmer överens med vad som anges i motsvarande direktivbestämmelse, artikel 43.1 b andra stycket. Varför olika formuleringar används för att beskriva samma företeelse är svårt att inse. Regleringen i lagen om offentlig upphandling skiljer sig emellertid från den i lagen om upphandling av koncessioner också på en annan punkt som har betydelse för den nu diskuterade frågan. I den sist nämnda lagen anges i 14 kap. 12 § att om koncessionen inte innehåller någon indexeringsklausul, ska den ursprungliga koncessionens värde i stället beräknas med hänsyn till den genomsnittliga inflationen i Sverige. Här ska alltså hänsyn tas till den penningvärdeförändring som har ägt rum sedan det ursprungliga avtalet ingicks. Någon motsvarande reglering finns inte i LOU-direktivet eller i förslaget till lag om offentlig upphandling. Detta kan innebära att hänsyn inte får tas till en eventuell penningvärdeförsämring som har ägt rum sedan det ursprungliga avtalet ingicks och värdet av det kunde bestämmas. I belysning av regleringen i förslaget till lag om upphandling av koncessioner framstår det som uppenbart att

det under den fortsatta beredningen bör övervägas om en mer rationell ordning kan införas i lagen om offentlig upphandling.

I andra stycket 2 anges som en förutsättning för att kompletterande beställning ska få göras utan att myndigheten genomför en ny upphandling att ett byte av leverantör inte kan göras av "ekonomiska eller tekniska skäl". Enligt Lagrådets mening är det oklart vad som avses med kravet. I artikel 72.1 b 1 anges som exempel krav på utbytbarhet eller driftskompatibilitet med redan befintlig utrustning och tjänster eller installationer som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen. Frågan är om det förhållandet att ett byte skulle innebära större eller mindre merkostnader i jämförelse med en kompletterande beställning från den ursprungliga avtalsparten innebär att förutsättningen är uppfylld oavsett storleken på merkostnaden eller om det krävs viss storlek på den. Det är också oklart hur förutsättningen i punkt 2 förhåller sig till förutsättningen i punkt 3 att ett byte skulle medföra betydligt större omkostnader för myndigheten. Också dessa frågor bör belysas i den fortsatta beredningen.

Med reservation för det anförda föreslår Lagrådet att paragrafen, efter ytterligare några redaktionella ändringar, ges följande lydelse.

En kompletterande beställning av varor, tjänster eller byggentreprenader får göras från den leverantör som den upphandlande myndigheten har ingått det ursprungliga avtalet med utan att en ny upphandling måste genomföras, om ändringen inte innebär att priset ökar med mer än 50 procent av det ursprungliga avtalets värde och under förutsättning att

1. beställningen har blivit nödvändig,
2. leverantören av ekonomiska eller tekniska skäl inte kan bytas och
3. ett byte av leverantör skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande myndigheten.

Om flera kompletterande beställningar görs efter varandra, ska begränsningen i fråga om ökningen av priset tillämpas på varje enskild beställning.

17 kap. 10 §

I paragrafen behandlas fall där ändringar får göras utan förnyad upphandling till följd av oförutsedda omständigheter. Liksom i 9 § anges att jämförelsen ska göras mellan prisökningen och det ursprungliga värdet av avtalet (se vad Lagrådet har anfört i anslutning till den paragrafen).

I paragrafen anges som en förutsättning att behovet av ändringar har uppstått till följd av omständigheter som myndigheten inte har kunnat förutse. Uttrycket har sin motsvarighet i artikel 72.1 c i) i direktivet. Frågan är om det för en tillämpning av undantaget enligt direktivet räcker med att myndigheten i det enskilda fallet inte har kunnat förutse behovet av ändringen eller om det också krävs att myndigheten vid en objektiv bedömning inte kunnat förutse behovet. Frågan är med andra ord om det krävs att en myndighet av motsvarande slag inte borde ha förutsett behovet. Viss ledning ges av skäl 109, där det anges att begreppet oförutsebara omständigheter avser omständigheter som inte hade kunnat förutses trots att den upphandlande myndigheten har visat skälig omsorg i förberedelserna av den ursprungliga kontraktstilldelningen med hänsyn till tillgängliga medel, det berörda projektets beskaffenhet och egenskaper, god praxis på det berörda området samt behovet av att säkerställa ett lämpligt förhållande mellan de resurser som ägnas åt att förbereda kontraktstilldelningen och dess förutsebara värde. Av skälet följer att det krävs att myndigheten inte borde ha förutsett att behovet skulle uppkomma, dvs. att en objektiv bedömning ska göras av om förutsättningen är uppfylld.

I paragrafen anges inte heller vilken tidpunkt som är relevant för bedömningen av vad som inte kunde förutses. Här bör myndighetens kunskap vid beslutet att anta leverantörens anbud vara avgörande.

Kunskap som myndigheten har fått därefter bör alltså inte ingå i bedömningen av vad myndigheten kunde förutse.

Lagrådet föreslår att paragrafen, med ytterligare några redaktionella ändringar, ges följande lydelse.

Ett avtal eller ett ramavtal får ändras utan en ny upphandling, om behovet av ändringen beror på omständigheter som den upphandlande myndigheten vid beslutet att acceptera leverantörens anbud inte borde ha förutsett och om ändringen varken medför att avtalets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras eller innebär att priset ökar med mer än 50 procent av det ursprungliga avtalets eller ramavtalets värde.

Om flera på varandra följande ändringar genomförs, ska begränsningen i fråga om ökningen av priset enligt första stycket tillämpas på varje enskild ändring.

17 kap. 11 §

I paragrafen anges de fall där ett byte av leverantör utgör en avtalsändring som inte medför att myndigheten måste genomföra en ny upphandling. Paragrafen reglerar bara byten av leverantörer i avtal och inte i ramavtal. Bedömningen baseras på en tolkning av ordalydelsen i artikel 72.1 d i direktivet, som anger att bestämmelsen är tillämplig om den entreprenör som den upphandlande myndigheten ursprungligen hade tilldelat kontraktet byts ut mot en ny entreprenör.

Det står klart att användningen av uttrycken kontrakt och ramavtal är synnerligen inkonsekvent i artikel 72. Artikeln inleds i artikel 72.1 med orden att kontrakt och ramavtal får ändras i följande fall. I punkten a anges sedan att ändringar som är föranledda av ändringsklausuler eller optioner som skulle medföra en ändring av kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär inte är tillåtna.

I punkten b, som rör kompletterande prestationer, anges att eventuella prisökningar inte får vara högre än 50 procent av värdet på det ursprungliga kontraktet. När sedan i punkten c samma fråga regleras för fall där ett behov av ändring har uppkommit till följd av oförutsedda omständigheter heter det att eventuella prisökningar inte får vara högre än 50 procent av värdet av det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet. Trots denna skillnad mellan fallen b och c anges i punkt 1 andra stycket att en myndighet som har ändrat ett kontrakt i de fall som avses i leden b och c ska offentliggöra detta på visst sätt. Här nämns alltså bara kontrakt och inte ramavtal, trots att punkten b nämner bara kontrakt och punkten c kontrakt och ramavtal.

I punkten 2 anges vidare att ett kontrakt får ändras om värdet av ändringen är lägre än både tillämpligt tröskelvärde och vissa angivna andelar av det ursprungliga kontraktets värde. Trots det anges i punktens andra stycke att ändringen inte får medföra att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras.

Beträffande fallen b och c i första punkten och punkten 2, som alltså i sig innehåller inkonsekvenser, anges än vidare i punkten 3 att när det gäller beräkning av det pris som nämns i dessa punkter ska det uppdaterade priset vara referensvärdet när kontraktet omfattar en indexeringsklausul.

Det är mot denna bakgrund artikel 72.1 d ska tolkas. Klart är att ordalydelsen är entydig i punkten. Det är bara kontrakt som nämns. Punkten ingår emellertid bland de punkter som enligt inledningen behandlar fall där ändringar får göras i kontrakt och ramavtal, något som talar för att båda avtalsslagen omfattas. Det synes vidare inte finnas något ändamålsskäl som talar för att en part inte ska få inträda i en annan parts ställe i ett ramavtal när den ursprungliga ramavtalsparten exempelvis har blivit uppköpt, slagits samman med den nya par-

ten eller verksamheten tagits över av den nya parten efter ett insolvensförfarande. När en direktivbestämmelse är så inkonsekvent skriven som artikel 72 krävs det att den svenska bestämmelsen ges ett förnuftigt innehåll, som så långt möjligt är förenlig med bestämmelsens ordalydelse. Lagrådet förordar därför att paragrafen bör ändras så att den omfattar både avtal och ramavtal.

I paragrafen anges som ett villkor för byte utan att ny upphandling måste genomföras att den nya leverantören inte "ska uteslutas enligt 13 kap. och denna leverantör uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav i den ursprungliga upphandlingen enligt 14 kap. 1–5 §§". I artikel 72.1 d ii) i direktivet anges denna förutsättning som att leverantören uppfyller kriterierna för det kvalitativa urval som ursprungligen fastställts. Bestämmelserna i 13 kap. 1 och 2 §§ innehåller obligatoriska uteslutningsgrunder. I 13 kap. 2 § andra stycket och 3 § anges emellertid att en upphandlande myndighet *får* utesluta en leverantör från att delta i upphandlingen. Det är alltså inte fråga om ett fall där leverantören *ska* uteslutas. I stället kan myndigheten välja att utesluta leverantören om myndigheten anser att detta bör ske. För dessa uteslutningsgrunder kan man inte ställa upp som villkor för att byte ska få ske utan genomförande av en ny upphandling att uteslutning *ska* ske. I stället bör det av paragrafen följa att ett byte av leverantör förutsätter att myndigheten inte med tillämpning av 13 kap. beslutar att utesluta leverantören.

I första stycket punkt 2 anges som en förutsättning att leverantören helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe "till följd av företagsomstruktureringar". Ordet företagsomstruktureringar förekommer inte sedan tidigare i svensk lagstiftning. I direktivets bestämmelse, artikel 72.1 d ii), anges i en exemplifiering att uttrycket "till följd av företagsomstruktureringar" innefattar uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens. Trots att direktivets uppräknings

en exemplifiering – och därmed enligt en i remissen tillämpad princip inte ska tas in i den svenska lagtexten – bör den enligt Lagrådets mening anges i paragrafen så att det framgår exempel på situationer där bestämmelsen kan vara tillämplig.

I första stycket punkt 3 anges som en förutsättning att dessa omstruktureringar inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet. Formuleringen innebär att det är företagsomstruktureringen som inte ska medföra en väsentlig ändring av avtalet eller ramavtalet. I direktivets bestämmelse anges denna förutsättning som att ”detta inte medför” sådana förändringar. Det är inte klart vad ”detta” syftar på. Enligt Lagrådets mening är den naturliga tolkningen att förhållandet att den nya leverantören inträder i den ursprungliga leverantörens ställe inte medför en väsentlig ändring av avtalet eller ramavtalet.

I artikel 72.1 d iii) anges ytterligare ett fall där byte av leverantör får ske. Bestämmelsen anger som förutsättning att den upphandlande myndigheten själv tar på sig huvudentreprenörens skyldigheter gentemot dennes underleverantörer, om denna möjlighet föreligger enligt nationell lagstiftning i enlighet med artikel 71. Det är oklart vad som avses med bestämmelsen. Den tolkning som har gjorts i remissen och som kommer till uttryck i paragrafens andra stycke bör läggas till grund för lagstiftningen, trots att den föreslagna bestämmelsen i paragrafen uttrycker något annat än vad som framgår av direktivbestämmelsen. Bestämmelsen bör dock formuleras något annorlunda.

Lagrådet föreslår att paragrafen, med ytterligare några redaktionella ändringar, ges följande lydelse.

Ett avtal eller ett ramavtal får ändras genom att en leverantör byts ut mot en annan leverantör utan en ny upphandling, om

1. den nya leverantören helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, inklusive uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens och
2. det förhållandet att en ny leverantör helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe inte medför andra väsentliga ändringar av avtalet eller ramavtalet.

Ett byte av leverantör enligt första stycket förutsätter dels att den upphandlande myndigheten inte med tillämpning av 13 kap. beslutar att utesluta den nya leverantören, dels att den leverantören uppfyller de kvalificeringskrav som har ställts i den ursprungliga upphandlingen enligt 14 kap. 1–5 §§.

En underleverantör till leverantören får utan en ny upphandling också inträda i leverantörens ställe till följd av en överenskommelse mellan leverantören, myndigheten och underleverantören.

17 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Ett avtal eller ett ramavtal får ändras utan en ny upphandling, trots att ändringen inte omfattas av bestämmelserna i 7–11 §§, om den inte är väsentlig.

En ändring ska anses vara väsentlig, bl.a. om den

1. inför nya villkor som, om de hade ingått i den ursprungliga upphandlingen, skulle ha medfört att andra anbudssökande bjudits in att lämna anbud, att andra anbud skulle ha ingått i utvärderingen eller att ytterligare leverantörer skulle ha deltagit i upphandlingen,
2. innebär att avtalets eller ramavtalets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för den upphandlande myndighetens avtalspart eller den som är part i ramavtalet,
3. medför att avtalets eller ramavtalets omfattning utvidgas betydligt, eller
4. innebär byte av leverantör i avtalet eller ramavtalet.

17 kap. 13 §

Lagrådet har i kommentaren till 17 kap. 9 § berört frågan om en uppräknings ska kunna ske av avtalsvärdet eller ramavtalsvärdet med hänsyn till penningvärdeförändringar. Bestämmelsen i 17 kap. 13 §

reglerar bara hur det ursprungliga avtalets eller ramavtalets värde ska beräknas om det i avtalet finns en indexeringsklausul. Däremot saknas en reglering som motsvarar 14 kap. 12 § i lagen om upphandling av koncessioner enligt vilken hänsyn också ska tas till inflation. Härigenom uppkommer en svårförklarlig skillnad mellan lagarna som måste ifrågasättas, se vad Lagrådet har anfört i anslutning till 17 kap. 9 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Beräkning av det ursprungliga avtalets värde

Vid tillämpning av 7, 9 och 10 §§ ska det ursprungliga avtalets eller ramavtalets värde beräknas i enlighet med en indexeringsklausul om en sådan ingår i avtalet eller ramavtalet.

17 kap. 14 §

I paragrafen regleras den upphandlande myndighetens skyldighet att upplysa om ändringar i ett avtal som gjorts med stöd av 9 eller 10 §. Motsvarande bestämmelse i direktivet, artikel 72.1 andra stycket, anger att offentliggörande ska ske av upphandlande myndigheter som har ändrat ett kontrakt. Det är här oklart om annonseringsskyldigheten ska anses gälla också för ändringar i ramavtal. Lagrådet har i det föregående föreslagit att 10 § ska tillämpas också på ändringar i ramavtal som föranleds av omständigheter som inte kunde förutses när ramavtalet ingicks. Det saknas skäl att inte föreskriva en annonseringsskyldighet beträffande också sådana ändringar.

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Annonsering om ändring av avtal eller ramavtal

En upphandlande myndighet som har ändrat ett avtal eller ramavtal med stöd av 9 eller 10 § ska upplysa om detta i en annons.

Regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i och offentliggörandet av annonsen.

18 kap.

Rubriken till kapitlet är "Projekttävlingar på tjänsteområdet". Precisionen till tjänsteområdet fyller ingen funktion och kan utgå.

18 kap. 1 §

I paragrafen definieras ordet "projekttävling". Lagrådet har i det föregående föreslagit att projekttävling ska definieras som en form av tjänsteupphandling. I Lagrådets förslag till definition av "upphandling" har definitionen i förevarande paragraf tagits in. Om Lagrådets förslag godtas, behövs inte paragrafen och de följande paragraferna i kapitlet får numreras om.

18 kap. 2 §

I paragrafen anges i två punkter sådana projekttävlingar som kapitlet gäller. Mot bakgrund av vad Lagrådet har anfört om uttrycket "tilldelning av kontrakt" och i förtydligande syfte föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

Detta kapitel gäller projekttävlingar som

1. ingår i en upphandling av en tjänst, eller
2. innefattar ersättningar till deltagarna eller tävlingspriser.

18 kap. 3 och 4 §§

I paragraferna finns bestämmelser om beräkning av tröskelvärden för projekttävlingar. Det görs skillnad mellan projekttävlingar som avses i

2 § 1 (3 §) och projekttävlingar som avses i 2 § 2 (4 §). Innehållet i paragraferna är emellertid detsamma och endast en paragraf behövs. Enligt 5 kap. 1 § anges tröskelvärdena i direktivet och de ska inte beräknas av den upphandlande myndigheten. Vad som avses måste vara en uppskattning av projekttävlingens värde för att det ska kunna avgöras om projekttävlingen ska regleras av bestämmelserna i 19 kap. eller av lagen i övrigt.

Lagrådet föreslår att paragrafen flyttas till 5 kap., där övriga bestämmelser om detta slags uppskattningar finns, och att den ges följande lydelse. Den kan lämpligen placeras efter 15 § i det kapitlet. Om paragrafen flyttas måste rubriken ändras.

Lagrådet föreslår följande lydelse.

Projekttävlingar

5 kap. 16 § Värdet av en projekttävling som avses i 18 kap. 2 § ska uppskattas till summan av sådana ersättningar och tävlingspriser som kan komma att tilldelas deltagarna samt det beräknade värdet av de avtal om tjänst som kan komma att ingås med vinnaren eller vinnarna i tävlingen.

18 kap. 5 §

I paragrafen finns föreskrifter om annonsering. Det ska annonseras att en projekttävling ska anordnas. Även resultatet av tävlingen ska annonseras. Så som paragrafen är utformad är det inte tydligt att det rör sig om två olika annonser.

Enligt artikel 79.2 i LOU-direktivet ska en upphandlande myndighet som har anordnat en projekttävling sända ett meddelande om resultatet av projekttävlingen enligt artikel 51. I den artikeln hänvisas det till standardformulär, fastställda av kommissionen, och föreskrivs det att meddelanden ska skickas till Europeiska unionens publikationsbyrå. Vidare hänvisas det till artikel 50, där det finns bestämmelser,

bl.a. om tidsfrister, rörande meddelanden om kontraktstilldelning. I artikel 79.2 föreskrivs också att en upphandlande myndighet ska kunna bevisa vilken dag meddelandet avsänts.

En del av dessa bestämmelser – dock inte alla – har införts i 10 kap. 5 §, som blir tillämplig på projekttävlingar med Lagrådets förslag att de ska anses vara upphandlingar. Under den fortsatta beredningen bör övervägas om inte fler av direktivets bestämmelser bör tas in i lagen och, i så fall, om rätt plats är i detta kapitel eller i 10 kap. Jämför vad Lagrådet har anfört inledningsvis.

På motsvarande sätt som i 10 kap. 7 § behövs ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om innehållet i och offentliggörandet av annonser.

Med reservation för vad som kan komma fram under den fortsatta beredningen föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet som avser att anordna en projekttävling ska annonsera tävlingen. Om projekttävlingen ska följas av en upphandling i enlighet med bestämmelserna om förhandlat förfarande utan föregående annonsering, ska det anges i annonsen om tävlingen.

Myndigheten ska skicka en efterannons om resultatet av projekttävlingen.

Regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i och offentliggörandet av annonser enligt detta kapitel.

18 kap. 6 §

Enligt paragrafen får en projekttävling begränsas till ett visst antal deltagare. Den upphandlande myndigheten ska ange krav för urvalet av deltagare. Lagrådet förordar att ordet ”krav” ersätts med ”kriterier”.

I Bilaga V Del E till LOU-direktivet föreskrivs att uppgifter enligt denna paragraf ska annonseras. Paragrafen bör därför komma före paragrafen om annonsering.

I artikel 80.2 b) föreskrivs att rätten att delta i projekttävlingar inte får begränsas till enbart fysiska personer eller juridiska personer med hänvisning till att lagstiftningen i den medlemsstat där projekttävlingen anordnas skulle kräva detta. Bestämmelsen har inte genomförts i remissens lagförslag. Lagrådet ifrågasätter om den inte kräver lagstiftning. Frågan bör övervägas under den fortsatta beredningen.

18 kap. 7 §

I paragrafen föreskrivs att det ska finnas en jury och hur juryn ska vara sammansatt. Där föreskrivs bl.a. att ledamöterna ska vara oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Det bör föreskrivas att ledamöterna också ska vara opartiska (jfr NJA 2010 s. 274 och NJA 2014 s. 482). Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En jury ska utse vinnande bidrag i en projekttävling. Juryn ska bestå av fysiska personer som är opartiska och oberoende i förhållande till deltagarna i tävlingen. Om det krävs särskilda yrkesmässiga kvalifikationer för att få delta i en projekttävling, ska minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha motsvarande kvalifikationer.

18 kap. 8 och 9 §§

Rubriken före 8 och 9 §§ lyder "Juryns beslut". Emellertid innehåller paragraferna bestämmelser inte bara om beslut utan även om förfarandet inför juryn.

Av 8 § första stycket framgår att juryn kan dels avge yttranden, dels meddela beslut. I vilka situationer juryn ska yttra sig och inte meddela beslut kan inte utläsas ur bestämmelserna.

Enligt 8 § tredje stycket får vid granskningen endast de kriterier som angetts i annonsen om projekttävlingen beaktas. Denna bestämmelse förutsätter regler som borde ha kommit till uttryck i lagen. Tydligt ska den upphandlande myndigheten bestämma kriterier som ska användas då juryn bedömer tävlingsbidragen. Kriterierna ska anges i annonsen om projekttävlingen. I artikel 79.3 föreskrivs vidare att kommissionen ska fastställa standardformulär för uppgifter som den upphandlande myndigheten ska lämna i annonsen.

I 9 § finns bestämmelser om protokoll. Enligt första stycket ska juryn lämna ett av ledamöterna undertecknat protokoll i vilket tävlingsbidragen rangordnas. I andra stycket finns en bestämmelse om att tävlingsdeltagarna kan uppmanas av juryn att besvara frågor som juryn har noterat i protokollet. Tredje stycket, slutligen, föreskriver att fullständiga protokoll ska upprättas över dialogen mellan ledamöterna i juryn och tävlingsdeltagarna. Det är oklart hur dessa tre bestämmelser förhåller sig till varandra. Av deras innehåll att döma måste det vara fråga om tre olika protokoll, ett i vilket frågor till tävlingsdeltagarna noteras, ett som redovisar dialogen mellan ledamöterna i juryn och tävlingsdeltagarna och ett tredje i vilket tävlingsbidragen rangordnas.

I 8 § andra stycket föreskrivs att tävlingsdeltagarna ska vara anonyma för juryn fram till dess att juryn har lämnat sitt yttrande eller meddelat sitt beslut. Det är oklart hur denna bestämmelse förhåller sig till bestämmelserna i 9 § andra och tredje styckena om frågor från juryn till tävlingsdeltagarna och om en dialog mellan ledamöterna i juryn och tävlingsdeltagarna.

Under den fortsatta beredningen bör utformningen av rubriken och paragraferna övervägas i enlighet med det anförda.

19 kap.

Kapitlet innehåller bestämmelser om offentliga upphandlingar och projekttävlingar vars värden beräknas understiga de tröskelvärden som gäller enligt 5 kap. och alltså inte omfattas av upphandlingsdirektivet.

Bestämmelserna om upphandling utanför det direktivstyrda området har inte varit föremål för någon lagteknisk översyn i detta lagstiftningsärende utan har i allt väsentligt förts över oförändrade från 15 kap. i den gällande LOU (s. 774). Av remissen framgår emellertid att regeringen överväger att tillsätta en utredning för att se över detta regelverk.

Kapitlet innehåller vidare bestämmelser om upphandlingar, oavsett värdet, av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster som räknas upp i bilaga 2 till lagen. Inte heller dessa bestämmelser har omfattats av översynen i det här lagstiftningsärendet. Det regelverket är emellertid föremål för en översyn av en särskild utredare.

Eftersom flertalet av bestämmelserna i kapitlet inte har berörts av det aktuella lagstiftningsärendet saknas det beredningsunderlag för större förändringar av dessa bestämmelser. Vidare pågår det eller planeras översyner av bestämmelserna. Lagrådet anpassar sin granskning av kapitlet efter dessa förutsättningar.

Kapitlet handlar enligt sin rubrik om offentlig upphandling som inte omfattas av direktivet samt offentlig upphandling av sociala tjänster

och andra särskilda tjänster. Lagrådet föreslår att kapitelrubriken ges följande lydelse.

Upphandling under tröskelvärdena samt upphandling av tjänster enligt bilaga 2

19 kap. 1 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om kapitlets tillämpningsområde. Eftersom detta regleras i Lagrådets förslag till 1 kap. 3 § och bestämmelserna i 5 kap. kan paragrafen utgå.

19 kap. 2 §

Paragrafen innehåller en lång uppräkningslista av bestämmelser som ska tillämpas vid offentlig upphandling enligt detta kapitel. Om Lagrådets förslag till disposition av 1–3 kap. följs får beskrivningarna av innehållet i dessa kapitel justeras. Detsamma gäller innehållsbeskrivningar som påverkas av Lagrådets förslag om en ändrad terminologi i vissa avseenden.

19 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att första stycket och – om Lagrådets förslag till ändring av 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 § följs – inledningen till paragrafens andra stycke ges följande lydelse.

Vid upphandling enligt detta kapitel tillämpas även bestämmelserna om konkurrenspräglad dialog i 4 kap. 6 §, 6 kap. 1 § 5 och 20–30 §§, 10 kap. 10 § och 11 kap. 3 §.

Vid sådan upphandling av tjänst enligt bilaga 2 vars värde uppgår till minst det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 § gäller även bestämmelserna ...

19 kap. 4 §

I paragrafen finns en definition av uttrycket ”direktupphandling”, varmed ska avses en upphandling utan krav på viss form. Definitionen har tagits över utan ändring från 2 kap. 23 § i gällande LOU. Definitionen förefaller vara alltför snäv. Det är inte bara anbudets form som ska vara oreglerad utan förfarandet som sådant. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med direktupphandling avses en upphandling som inte måste göras enligt ett visst förfarande.

19 kap. 5 §

Paragrafen definierar förenklat förfarande och föreskriver bl.a. att deltagande leverantörer ska lämna anbud, vilket framstår som onödigt. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande nedtonade lydelse.

Med förenklat förfarande avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att delta och lämna anbud och där den upphandlande myndigheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.

19 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med urvalsförfarande avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att ansöka om att få lämna anbud och där den upphandlande myndigheten bestämmer vilka som ska få lämna anbud samt får förhandla med en eller flera anbudsgivare.

Antalet leverantörer som får lämna anbud ska bestämmas med hänsyn till arten av det som ska anskaffas och vara tillräckligt stort för att effektiv konkurrens ska uppnås.

19 kap. 7 §

I paragrafen redovisas de förfaranden som kan förekomma i upphandlingar enligt 19 kap. samt när konkurrenspräglad dialog och direktupphandling får användas. Det kan ifrågasättas om inte bestämmelserna blir mer lättillgängliga om paragrafen disponeras om så att de olika förfarandena behandlas i skilda paragrafer där också de bestämmelser anges som ska gälla för varje förfarande. Med hänsyn till de översyner av bestämmelserna i kapitlet som pågår respektive planeras, föreslår Lagrådet för närvarande ingen sådan omarbetning.

I paragrafen föreskrivs att upphandling vid ett dynamiskt inköpssystem ska göras genom ett selektivt förfarande enligt 6 kap. 3 §. Vid föredragningen har anförts att detta inte ska förstås så att alla bestämmelser som gäller för selektiva förfaranden vid upphandlingar över tröskelvärdena blir tillämpliga vid upphandlingar under tröskelvärdena inom ramen för sådana inköpssystem. I stället ska de särskilda bestämmelserna i 19 kap. gälla. Detta måste klargöras under det fortsatta beredningsarbetet.

Enligt tredje stycket får direktupphandling användas i tillämplig omfattning om vissa närmare angivna förutsättningar föreligger eller det finns synnerliga skäl. Vad som avses med preciseringen ”i tillämplig omfattning” framgår inte. Den förklaring som har lämnats i prop. 2009/10:180 del 1 s. 344 f. är svårtillgänglig. Lagrådet ifrågasätter att uttrycket tillför någonting utöver de andra preciseringar som görs.

Vid föredragningen har uppmärksamats att det i tredje stycket hänvisas till 18 kap. 5 § andra stycket. I 32 § finns andra hänvisningar till 18 kap. Även den nu aktuella hänvisningen bör tas in i den paragrafen.

Om Lagrådets förslag om ändring av 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 § följs, bör tredje styckets första mening ges följande lydelse.

Direktupphandling får användas om upphandlingens värde uppgår till högst 28 procent av det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 §.

19 kap. 8 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur värdet av en upphandling ska beräknas. Den motsvarar delvis 5 kap. 3, 4 och 6 §§. Till skillnad från vad som gäller enligt 5 kap. 3 § ska emellertid inte premier och andra ersättningar till anbudssökande och anbudsgivare räknas in i värdet. Det är oklart vad som kan motivera ett sådant undantag. Vidare ska myndigheten enligt tredje stycket beakta "direktupphandlingar av samma slag gjorda av myndigheten under räkenskapsåret". Vilka direktupphandlingar som är av "samma slag" och vad som avses med "räkenskapsåret" framgår inte (se beträffande det sist nämnda uttrycket också vad Lagrådet har anfört i det föregående). Det framgår inte heller varför någon bestämmelse om värdetidpunkt inte har ansetts nödvändig i fråga om upphandlingar enligt 19 kap.

Författningskommentaren hänvisar till vad som sägs om motsvarande paragraf i den gällande lagen, prop. 2009/10:180 del 1 s. 345. Där sägs att, vid behov av vägledning för tolkningen av bestämmelsen, stöd får sökas "i motiven för och praxis avseende motsvarande bestämmelser över tröskelvärdena". Vilka "bestämmelser över tröskelvärdena" som skulle kunna bidra till en ökad förståelse i frågorna om varför vissa ersättningar inte ska ingå i värdet av en upphandling med lägre värde eller vad som ska anses vara direktupphandlingar "av samma slag" anges inte.

Frågorna måste besvaras under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet. Lagrådet hänvisar också till vad som har anförts i anknytning till 5 kap. 3 och 6 §§.

19 kap. 9 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om annonsering som ska gälla vid olika förfaranden som regleras i kapitlet. Paragrafen har vid föredragningen uppgetts i huvudsak motsvara 10 kap. 1 och 2 §§.

Bestämmelsen i andra stycket andra meningen föreskriver att myndigheten i sin inbjudan "får" ange det antal leverantörer som den avser att bjuda in. En sådan får-regel är överflödig. Bestämmelsen kan utgå. Lagrådet har i det föregående föreslagit att tredje meningen förs in i 6 §.

Lagrrådet hänvisar i övrigt till vad som har anförts i anslutning till 10 kap. 1 och 2 §§.

19 kap. 10 §

Enligt paragrafen får en upphandlande myndighet publicera annonser om upphandlingar på det sätt som gäller för upphandlingar enligt 10 kap. Lagrådet konstaterar att en annonsering enligt 10 kap. inte rimligen skulle kunna uppfattas som otillåten utan den föreslagna bestämmelsen. I remissen (s. 583) har anförts – med hänvisning till gällande rätt – att bestämmelsen behövs på grund av möjligheten att genom efterannonsering förkorta den tidsfrist som gäller för att ansöka om överprövning av ett avtals giltighet. Om bestämmelsen ska behållas, bör den inriktas på vad som har avsetts.

19 kap. 11 §§

I paragrafen föreskrivs att en annons enligt 9 § om upphandling ska innehålla uppgift om föremålet för upphandlingen och kontaktuppgifter till den upphandlande myndigheten.

Enligt 19 kap. 2 § är bestämmelsen i 4 kap. 15 § om reserverade upphandlingar tillämplig även i detta kapitel, där den emellertid inte omfattas av Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/1986 om fastställande av standardformulär för offentliggörande av meddelanden om offentlig upphandling. Eftersom en sådan upphandling bör annonseras föreslår Lagrådet att paragrafen kompletteras med ett andra stycke som ges följande lydelse.

En myndighet som avser att reservera en upphandling enligt 4 kap. 15 §, ska i annonsen enligt 9 § ange att upphandlingen ska genomföras enligt bestämmelserna om reserverade upphandlingar.

19 kap. 12 §

Orden "senast ska ha kommit in" i första och andra styckena bör ersättas med "ha kommit den upphandlande myndigheten till handa".

19 kap. 13 §

Paragrafen motsvarar delvis 10 kap. 6 §. I likhet med vad Lagrådet har förordat där bör ordet "förhandsinsyn" strykas.

Paragrafen och rubriken till den bör ges följande lydelse.

Annons om avsikt att anta anbud genom direktupphandling

En upphandlande myndighet som avser att anta ett anbud genom direktupphandling enligt 7 § tredje stycket får informera om sin avsikt genom en annons i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig.

19 kap. 14 §

Enligt paragrafen ska en upphandlande myndighet vid annonsering enligt 9 eller 13 § ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten med elektroniska medel från den dag då annonsen publiceras. Hänvisningen till 13 § tycks förutsätta att det finns upphandlingsdokument även i en direktupphandling, vilket med hänsyn till definitionen i 4 § inte alltid torde vara fallet. Om hänvisningen ska vara kvar bör innebörden av bestämmelsen belysas i författningskommentaren.

Paragrafens första två stycken motsvarar 10 kap. 8 §. Lagrådet hänvisar i dessa delar till vad som har anförts i anslutning till den paragrafen.

19 kap. 15 §

Utgångspunkten för tidsfristen inom vilken en anbudsansökan ska komma in är enligt paragrafen den dag då anbudsansökningen blev publicerad. På det direktivstyrda området ska i stället utgångspunkten vara den dag då annonsen skickades för publicering. Skillnaden har inte förklarats i remissen. Om det inte finns något särskilt skäl, bör fristen i denna paragraf regleras på samma sätt som på det direktivstyrda området. Lagrådet föreslår – med reservation för det anförda och med hänvisning till vad Lagrådet har anført i anslutning till 8 kap. 8 § och 11 kap. 3 § – att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Tidsfrister för anbudsansökningar och anbud

Den upphandlande myndigheten ska bestämma en skälig tid inom vilken en anbudsansökan eller ett anbud ska vara myndigheten till handa. För en anbudsansökan får tiden inte vara kortare än tio dagar från den dag då ansökningsinbjudan skickades för publicering.

Vid ett dynamiskt inköpssystem ska inte några tidsfrister gälla för anbudsansökningar efter det att inbjudan att lämna anbud för den första upphandlingen inom ramen för systemet har skickats.

19 kap. 16-18 §§

Enligt första meningen i 16 § ska bestämmelserna i 12 kap. 1–9 §§ och 10 § första stycket gälla vid offentlig upphandling som avses i kapitlet. Bestämmelserna i förslagets 19 kap. 17 och 18 §§ är identiska med 12 kap. 10 § andra stycket och 12 kap. 11 §. Lagrådet föreslår därför, och med ett förtydligande av andra meningen, att 16 § ges följande lydelse.

Bestämmelserna i 12 kap. 1–11 §§ gäller vid upphandling som avses i detta kapitel. Bestämmelserna i 12 kap. 1–5 §§ gäller dock inte vid direktupphandling enligt 4 § och 7 § tredje stycket.

Om Lagrådets förslag till utformning av 16 § godtas kan 17 och 18 §§ utgå.

19 kap. 19 §

Enligt paragrafens första två stycken ska en leverantör uteslutas från deltagande i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 13 kap. 1 § och får uteslutas enligt 13 kap. 2 och 3 §§. I tredje stycket föreskrivs att en upphandlande myndighet, som av leverantören begär upplysningar om förhållanden som kan föranleda uteslutning, i något av upphandlingsdokumenten eller i begäran om upplysningar ska ange på vilket sätt leverantören kan lämna upplysningarna. Lagrådet förordar att även bestämmelserna i de första styckena utformas som handlingsregler för myndigheten och att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från deltagande i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 13 kap. 1 §.

Myndigheten får utesluta en leverantör enlighet med det som föreskrivs 13 kap. 2 och 3 §§.

En myndighet som av leverantören begär upplysningar om förhållanden som avses i första och andra styckena ska i något av upphandlingsdokumenten eller i begäran om upplysningar ange på vilket sätt leverantören kan lämna upplysningarna.

19 kap. 20 och 21 §§

Paragraferna innehåller bestämmelser om hur en upphandlande myndighet ska gå till väga när den inhämtar uppgifter om förutsättningarna för uteslutning. Enligt 20 § ska myndigheten vid kontroll av om en leverantör har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter i Sverige inhämta uppgifter om detta från behörig myndighet. Enligt 21 § första stycket får myndigheten begränsa kontrollen av handlingar som avser leverantörens lämplighet. I paragrafens andra och tredje stycken anges vilka leverantörer som i olika förfaranden ska avkrävas sådana handlingar. Vilka handlingar som avses och vilka begränsningar som kan komma i fråga framgår inte.

Det saknas en entydig regel om att myndigheten ska kontrollera om förutsättningar för uteslutning föreligger. Bestämmelserna om hur myndigheten ska genomföra kontrollen bör inledas med en föreskrift om att kontroll i fråga om uteslutningsgrunderna ska genomföras. Därefter bör följa tydliga regler om hur en sådan kontroll ska gå till, lämpligen efter förebild av 15 kap., och i vilken utsträckning undantag från eller begränsningar av kontrollen är tillåtna. Lagrådet förutsätter att ett sådant förtydligande av de föreslagna reglerna genomförs under den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

19 kap. 22 §

Enligt paragrafen får en leverantör som ansöker om att få delta i ett dynamiskt inköpssystem lämna in en "egen försäkran", där leverantören intygar att det inte finns grund för uteslutning av leverantören enligt 19 § och att den i övrigt uppfyller de krav som den upphandlande myndigheten har ställt. Paragrafen är utformad efter mönster av 15 kap. 1, 4 och 5 §§, som inte har gjorts tillämpliga i 19 kap. Lagrådet hänvisar i relevanta delar till vad som anförts i fråga om 15 kap. 1–5 §§ och noterar att uttrycket "egen försäkran" framstår som än mer udda utan den hänvisning till det enhetliga europeiska upphandlingsdokumentet som finns i bestämmelserna i 15 kap.

Lagrådet konstaterar också att det inte framgår av denna eller av de följande paragraferna vad som blir följden av att en leverantör inte lämnar någon förnyad försäkran eller underlåter att lämna uppgifter som gör det möjligt att kontrollera innehållet i den. Detta bör klargöras.

19 kap. 23 §

Enligt paragrafen ska en upphandlande myndighet pröva alla anbudsansökningar och anbud som har kommit in i rätt tid, om inte något annat följer av 19 §.

Lagrådet efterlyser en förklaring till att bestämmelsen, som inte har någon motsvarighet i de kapitel som reglerar det direktivstyrda området, behövs i detta kapitel.

19 kap. 24 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att en leverantör får åberopa ett annat företags kapacitet för att visa att den kommer att förfoga över nödvändiga resurser när ett kontrakt ska fullgöras.

Paragrafen motsvarar 14 kap. 6 §. Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till den paragrafen och föreslår att den nu aktuella paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Åberopande av ett annat företags kapacitet

En leverantör får när det gäller en viss upphandling åberopa andra företags kapacitet. Leverantören ska visa att den kommer att förfoga över nödvändiga resurser när avtalet ska fullgöras.

19 kap. 25 §

Paragrafen motsvarar 16 kap. 1 och 2 §§. Lagrådet hänvisar till det som har anförts i anslutning till dessa paragrafer.

19 kap. 26 §

Paragrafen motsvarar 16 kap. 8 och 9 §§. Lagrådet hänvisar till det som har anförts i anslutning till dessa paragrafer.

19 kap. 27 §

Paragrafen motsvarar delvis 16 kap. 10 och 11 §§. Lagrådet hänvisar till det som har anförts i anslutning till dessa paragrafer.

19 kap. 28 §

Paragrafen motsvarar 12 kap. 12 § första stycket. Lagrådet hänvisar till det som har anförts i anslutning till den paragrafen.

19 kap. 29 §

När det gäller paragrafens första och tredje stycken hänvisar Lagrådet till vad som har anförts i anslutning till 12 kap.13–15 §§.

Lagrådet föreslår att andra stycket ges följande lydelse.

Vid direktupphandling ska myndigheten, när beslut om val av leverantör och anbud fattats, snarast möjligt underrätta anbudsgivarna om beslutet.

19 kap. 30 §

Paragrafens första stycke motsvarar 12 kap. 16 §. Lagrådet hänvisar i denna del till det som har anförts i anslutning till den paragrafen.

Av andra stycket framgår att dokumentationskravet enligt första stycket inte gäller om upphandlingens värde understiger 100 000 kronor. Det bör åtminstone i författningskommentaren anges vilka regler som kan vara tillämpliga i sådana fall.

19 kap. 31 §

Paragrafen motsvarar 12 kap. 19 §. Lagrådet hänvisar till det som har anförts i anslutning till den paragrafen.

19 kap. 32 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om projekttävlingar. Enligt första stycket ska vissa angivna bestämmelser i 18 kap. gälla även för ”projekttävlingar som understiger tröskelvärdet i 5 kap. 1 §” om tävlingens värde överstiger det värde som anges i 7 § tredje stycket. Enligt andra stycket ska 7 § tillämpas vid anordnandet av projekttävlingar.

Under föredragningen har uppmärksammats att hänvisningen i andra stycket till 13 § kan ifrågasättas. Lagrådet förutsätter att frågan övervägs under den fortsatta beredningen.

Lagrådet hänvisar vidare till kommentaren till 7 §.

Paragrafens tredje stycke motsvarar delvis 6 kap. 19 §. Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till den paragrafen.

Lagrådet har vidare föreslagit att 18 kap. 3 och 4 §§ slås samman till en paragraf, 5 kap. 16 §.

Lagrådet förordar att paragrafen ges följande lydelse.

Bestämmelserna i 18 kap. 2 och 6–9 §§ gäller för en projekttävling med ett värde som understiger det tröskelvärde som enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 § ska tillämpas på projekttävlingar som anordnas av en central upphandlande myndighet men överstiger 28 procent av det tröskelvärde som enligt samma bestämmelser ska tillämpas på andra projekttävlingar.

Vid anordnande av en projekttävling med ett värde som understiger det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och i 5 kap. 1 § gäller 7 §. En sådan projekttävling ska annonseras enligt 9 eller 13 §.

En projekttävlings värde enligt första eller andra stycket ska beräknas enligt 5 kap. 16 §.

Om ett avtal om tjänst enligt tävlingsreglerna ska ingås med vinnaren eller en av vinnarna, ska vinnaren eller samtliga vinnare bjudas in att delta i förhandlingar. En sådan avsikt ska anges i annonsen om tävlingen.

20 kap.

Kapitlet innehåller enligt sin rubrik bestämmelser om avtalsspärr, överprövning och skadestånd. Bestämmelserna har förts över från 16 kap. i den nuvarande lagen om offentlig upphandling i stort sett oförändrade. Med anledning av de föreslagna nya reglerna om dynamiska inköpssystem har dock vissa kompletteringar gjorts. I remissen (s. 769) framhålls att en översyn av regleringen i 16 kap. inte har ingått i lagstiftningsärendet och att det därmed inte finns beredningsunderlag för att föreslå sakliga ändringar i de nuvarande bestämmelserna. Lagrådets granskning begränsas av detta förhållande.

20 kap. 1 §

I paragrafen föreskrivs att en viss tid ska förflyta från det att en upphandlande myndighet har skickat en underrättelse om ett tilldelningsbeslut innan myndigheten får ingå avtal. Om underrättelsen har skickats med elektroniska medel är tiden 10 dagar (första stycket). Om den har skickats på annat sätt är tiden 15 dagar (andra stycket).

Den motsvarande direktivbestämmelsen (direktiv 2007/66/EG om ändring i bl.a. direktiv 89/665/EEG, artikel 2a.2) anger två tidsfrister när meddelandet skickas på annat sätt än med elektroniska medel, antingen 15 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet översändes till de berörda anbudsgivarna och anbudssökandena eller 10 kalenderdagar räknat från och med dagen efter det att beslutet om tilldelning av kontraktet har erhållits. I ett tidigare lagstiftningsärende (se prop. 2009/10:180

s. 109) har regeringen funnit att den senare tidsfristen inte ska införas i lagen. Med hänvisning till vad Lagrådet har anfört inledningsvis till detta kapitel tar Lagrådet inte ställning till frågan.

Ett syfte med ett ramavtal är att anskaffningar ska kunna ske inom ramen för det avtalet utan förnyad konkurrensutsättning. Eftersom ingåendet av ramavtalet är det enda tillfället då anskaffning utsätts för marknadskrafterna, bör det utlösa en avtalsspärr. Detta kommer att framgå genom hänvisningen till 12 kap. 13 §, om den paragrafen ändras enligt Lagrådets förslag. I enlighet med det förslaget bör ordet "tilldelningsbeslut" i första stycket ändras till "beslut om att anta ett anbud om ett avtal eller ett ramavtal".

Lagrådet förordar vidare att "en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare" i andra stycket ändras till "någon anbudssökande eller anbudsgivare".

Lagrådet har i det föregående (se kommentaren till definitionen av upphandling i 1 kap.) kommit fram till att en projekttävling kan vara en upphandling för sig. Beroende på tävlingens utformning kan den uppvisa likheter med ett ramavtal eller en anskaffning av en tjänst. Under den fortsatta beredningen bör undersökas om en projekttävling ska utlösa en avtalsspärr och i så fall när det ska ske.

20 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Avtalsspärr gäller inte för ingående av avtal

1. efter upphandling utan föregående annonsering med stöd av 6 kap. 12–19 §§,
2. efter förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 och 8 §§,
3. enligt ett dynamiskt inköpssystem, eller

4. efter direktupphandling enligt 19 kap. 7 § tredje stycket.

20 kap. 3 §

I enlighet med Lagrådets förslag att ordet "förhandsinsyn" inte ska användas i lagen, bör det ordet i paragrafens inledning ändras till "annonsering" och orden "om förhandsinsyn" i slutet av paragrafen strykas.

20 kap. 4 §

I paragrafen finns allmänna bestämmelser om överprövning. Den ska ske efter ansökan av en leverantör "som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada". Det citerade uttrycket framstår som en förutsättning för behörighet att ansöka om överprövning. En sådan ordning är inte lämplig. Förutsättningen, uttryckt på samma sätt, finns med som rekvisit i 6 och 13 §§ där överprövningen regleras i sak. Det är också där skadeprovningen hör hemma.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Efter ansökan av en leverantör får allmän förvaltningsdomstol

1. enligt 6 § överpröva en upphandling och
2. enligt 13 § överpröva giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör.

20 kap. 5 §

Enligt paragrafen ska en överprövning göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten har sitt hemvist. Bestämmelsen föreskriver forum när svensk domsrätt är för handen. Det saknas regler om när det föreligger svensk domsrätt. Sådana regler behövs särskilt för fall av gränsöverskridande gemensam upp-

handling som regleras i 7 kap. 14–23 §§. Lagrådet efterlyser en mer ingående analys än den som görs i remissen (s. 525).

20 kap. 6 §

I paragrafen finns bestämmelser om överprövning när den upphandlande myndigheten har brutit mot ”de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag”. Det är svårt att förstå varför myndigheten ska ha brutit mot alla de grundläggande principerna när det annars räcker att den har brutit mot en bestämmelse. Även 4 kap. 1 § är ju en bestämmelse i lagen och den behöver inte nämnas särskilt.

Enligt andra stycket får en upphandling inte överprövas efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör. I bestämmelsen nämns inte ramavtal. Det framgår alltså inte hur denna bestämmelse ska tillämpas på ramavtal och avtal som sluts med stöd av ett ramavtal. Frågan bör besvaras under den fortsatta beredningen.

Med reservation för det anförda föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

En upphandling får inte överprövas efter det att avtal har slutits mellan myndigheten och en leverantör.

20 kap. 7 §

I paragrafen föreskrivs att, om den upphandlande myndigheten under pågående överprövning av en upphandling ingår avtal i strid med 1,

3, 8, 9 eller 10 §, rätten ska på yrkande av leverantören överpröva avtalets giltighet i enlighet med 13–15 §§.

Med "leverantören" kan inte menas någon annan leverantör än den som är part i överprövningsärendet.

I förarbetena till den nuvarande bestämmelsen uttalas (prop. 2009/10:180 s. 359) att en domstol som har fått kännedom om att ett avtal har slutits och därför överväger att avskryva målet i många fall torde upplysa leverantören om detta innan avskrivning sker och att leverantören, om denne så önskar, därmed kan justera sitt yrkande. Uttalandet framstår som alltför försiktigt. Det kan inte råda något tvivel om att domstolen måste bereda leverantören tillfälle att yttra sig i avskrivningsfrågan.

20 kap. 9 §

Under föredragningen har upplysts att remissbehandling pågår av en promemoria i vilken föreslås att paragrafen ändras. Lagrådet föreslår att paragrafen tills vidare ges följande lydelse.

När avtalsspärr enligt 1, 3 eller 8 § inte gäller får rätten besluta att den upphandlande myndigheten inte får ingå avtal innan något annat har bestämts.

Rätten ska avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som beslutet skulle kunna medföra är större än den skada som skulle kunna drabba den leverantör som begär överprövning.

20 kap. 10 §

I paragrafen föreskrivs att avtal inte får ingås förrän 10 dagar har gått från det att förvaltningsrätten har avgjort målet (första stycket) samt från det att domstolen avgjort målet eller upphävt beslutet resp. från beslutet om återförvisning (andra stycket). För att det inte ska kunna

råda någon tvekan om utgångspunkten för tidsfristerna föreslår Lagrådet att den ska vara den dag då avgörandet meddelades.

20 kap. 13 §

Paragrafen föreskriver att rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt, om det har slutits i vissa situationer som räknas upp i paragrafen. En förutsättning anges vara att "leverantören" har lidit eller kan komma att lida skada. Här torde avses en annan leverantör än den som har slutit avtal med den upphandlande myndigheten.

I paragrafens sista stycke anges vidare att för ogiltighet i ett visst fall krävs att "de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag har överträtts". I denna del hänvisar Lagrådet till vad Lagrådet har anfört i anslutning till 6 §.

Paragrafen bör formuleras om i enlighet med det anförda.

Lagrådet noterar vidare att ogiltighetens innebörd inte regleras i lagen. Frågan behandlas i prop. 2009/10:180 s. 136 f. och s. 361. Med hänsyn till den begränsning som gäller för Lagrådets granskning av detta kapitel föranleder vad som där anförs ingen invändning nu.

20 kap. 14 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Om det motiveras av tvingande hänsyn till ett allmänintresse, ska rätten besluta att avtalet får bestå trots att förutsättningarna för ogiltighet enligt 13 § är uppfyllda.

20 kap. 16 §

Under föredragningen har upplysts att remissbehandling pågår av en promemoria i vilken föreslås att paragrafen ändras. Lagrådet föreslår att paragrafen tills vidare ges följande lydelse.

Rätten får besluta att ett avtal inte får fullgöras innan något annat har bestämts.

Rätten ska avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som beslutet skulle kunna medföra är större än den skada som skulle kunna drabba den leverantör som begär överprövning.

20 kap. 17 §

I paragrafen föreskrivs när en ansökan om överprövning av ett avtals giltighet senast ska ha kommit in till förvaltningsrätten. Enligt andra stycket 2 är utgångspunkten för tiden att den upphandlande myndigheten skriftligen har underrättat anbudssökandena och anbudsgivarna om att avtalet har slutits samt har lämnat en sammanfattning av sådana upplysningar som avses i 12 kap. 14 §.

Att den upphandlande myndigheten – vid sidan av sin skyldighet att lämna upplysningar enligt 12 kap. 14 § – dessutom ska lämna en sammanfattning av dessa upplysningar fyller inget meningsfullt syfte. Trots att direktivets bestämmelse har samma innebörd som förslaget i remissen, föreslår Lagrådet att orden ”en sammanfattning av” stryks.

20 kap. 19 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Ett beslut enligt denna lag får inte överklagas med stöd av 10 kap. kommunallagen (1991:900).

20 kap. 20 §

Lagrådet föreslår att paragrafens anda stycke ges följande lydelse.

Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en leverantör som har deltagit i en offentlig upphandling för kostnader den har haft för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag menligt har påverkat leverantörens möjligheter att få sitt anbud antaget.

21 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10 000 kronor och högst 10 000 000 kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av upphandlingens värde enligt 5 kap. eller 19 kap. 8 §.

21 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att orden "samtliga beslut" på två ställen i första stycket ändras till "samtliga avgöranden".

22 kap.

I kapitlet finns bestämmelser om tillsyn. Det föreskrivs att tillsynsmyndigheten får förelägga upphandlande myndigheter att lämna uppgifter m.m. Föreläggandet kan inte förenas med vite och någon

annan sanktion anges inte. Vid sådant förhållande blir ett föreläggande tämligen verkningsslöst. Frågan behandlades i prop. 2009/10:180, där ett hinder mot vitessanktion ansågs föreligga med hänsyn till reglerna om förbud mot självinkriminering. Argumentet är inte övertygande, se t.ex. 6 kap. 1 §, jämförd med 5 kap. 1 § konkurrenslagen (2008:579). Frågan om behovet av en sanktion bör övervägas på nytt under den fortsatta beredningen.

22 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att paragrafens första stycke ges följande lydelse.

En myndighet ska utöva tillsyn över upphandling enligt denna lag.

22 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande förenklade och tydligare lydelse.

Tillsynsmyndigheten får från en upphandlande myndighet eller från den som tillsynsmyndigheten bedömer vara en upphandlande myndighet inhämta upplysningar som är nödvändiga för tillsynsverksamheten. Om det behövs på grund av brådska, materialets omfång eller något annat förhållande, får upplysningarna inhämtas genom besök hos den upphandlande myndigheten.

22 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet är skyldig att tillhandahålla de upplysningar som tillsynsmyndigheten begär för sin tillsyn. Detsamma gäller den som tillsynsmyndigheten bedömer vara en upphandlande myndighet.

22 kap. 4 och 5 §§

Lagrådet föreslår att paragraferna – med reservation för vad Lagrådet har anfört i det föregående – och den gemensamma rubriken till dem ges följande lydelse.

Föreläggande

4 § Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt denna lag, får myndigheten förelägga en upphandlande myndighet eller den som tillsynsmyndigheten bedömer vara en upphandlande myndighet att lämna uppgifter, visa upp en handling eller lämna över en kopia av handlingen.

5 § Tillsynsmyndighetens föreläggande får överklagas till den förvaltningsrätt i vars domkrets den som föreläggandet riktar sig till har sin hemvist. När ett föreläggande överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Det föreslås att lagen ska träda i kraft den 1 april 2016. Det framstår som alltför optimistiskt att lagstiftningsarbetet ska hinna slutföras till dess.

Enligt punkten 2 ska bestämmelserna i 3 kap. 11–19 §§ tillämpas även om avtal har slutits före ikraftträdandet. De angivna bestämmelserna gäller interna kontrakt och kontrakt mellan upphandlande myndigheter. Bestämmelsernas innebörd är att lagen inte ska gälla för sådana avtal. Att dessa bestämmelser ska tillämpas på avtal som har slutits före ikraftträdandet förklaras med att de ger uttryck för vad som redan är gällande rätt enligt avgöranden av EU-domstolen (se s. 793 i remissen).

Den föreslagna övergångsbestämmelsen har tillkommit efter önskemål från några remissinstanser men den har inte remissbehandlats. Det går knappast att slå fast att bestämmelserna i 3 kap. 11–19 §§ helt överensstämmer med EU-domstolens praxis. Visserligen torde de göra det i de flesta fall, men undantag kan inte uteslutas. Lagrådsremissens förslag torde i så fall innebära en utvidgning, vilket medför ett utökat skydd för avtalsparterna. När en övergångsbestämmelse övervägs måste emellertid alla berörda intressen beaktas, i detta fall t.ex. andra leverantörer. Med hänsyn till osäkerheten om bestämmelsens konsekvenser ifrågasätter Lagrådet det lämpliga i att den införs.

Bilagorna

Av 1 kap. 1 § framgår att det till lagen hör tre bilagor:

Bilaga 1 – Förteckning över byggentreprenadkontrakt

Bilaga 2 – Förteckning över sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Bilaga 3 – Förteckning över vissa tekniska specifikationer

Bilaga 1 är utformad som en tabell med kolumner som anger nummer för och beskrivningar av olika huvudgrupper, grupper och undergrupper av byggverksamhet. Tabellen, som omfattar fem och en halv sida, har rubriken Nace Rev. 1. Enligt en text över tabellen ska CPV-nomenklaturen tillämpas om tolkningen skiljer sig åt mellan CPV och Nace. Till skillnad från bilaga II i direktivet innehåller tabellen emellertid inte någon CPV-nomenklatur. Det har vid föredragningen upplysts att det numera finns ett dokument som betecknas Nace Rev. 2, men det är obekant om detta innebär att Nace Rev. 1, som bilaga 1 förefaller vara en del av, har upphävts. Det är alltså oklart om uppgifterna i bilaga 1 är aktuella.

Oavsett hur det förhåller sig med detta ifrågasätter Lagrådet bilagans utformning. Den avgörande informationen är CPV-koderna och dessa måste framgå. Lagrådet ifrågasätter om detta behöver regleras i en bilaga. Informationen förefaller inte vara mer omfattande än att den kan tas in i paragrafer i lagen. Om bilagan ska behållas, bör bestämmelsen om förhållande mellan Nace och CPV framgå i en paragraf i lagen

Bilaga 2 har rubriken "Förteckning över sociala tjänster och andra särskilda tjänster". Förteckningen, som är drygt två och en halv sida lång, redovisar i vänsterspalten ett stort antal CPV-koder, vissa, synbarligen slumpmässigt valda, med en åtföljande beskrivning i ett eller ett par ord. Vissa grupper av CPV-koder innehåller inga verbala beskrivningar alls, medan snart sagt var och varannan CPV-kod i gruppen Hotell och restaurangtjänster åtföljs av en verbal precisering. I högerspalten finns sammanfattande beskrivningar av de motstående CPV-koderna i vänsterspalten.

Vid beskrivningen Hälsovård, socialtjänst och närbesläktade tjänster finns CPV-koder för bl.a. Förmedling av läkare, Privata hushåll med anställd personal och Kontorspersonal för enskilda. Beskrivningen Administration inom socialtjänsten, utbildningsadministration, hälsovårdsförvaltning och administration avseende kultur omfattar CPV-koder för Undervisning och utbildning, Festarrangemang och Anordnande av modevisningar. Andra gruppbeskrivningar avser Undersöknings- och säkerhetstjänster (bl.a. Grafologi och Avfallsanalys), Posttjänster (som Förhyrning av postbox, Posterestantetjänster och Internpost) samt Diverse tjänster (Regummering av däck och Smedtjänster).

Förteckningen är alltså påfallande osystematisk och motsvarar inte ens lågt ställda krav på fullständighet, enhetlighet eller överlapp-

ningsfri kategoriindelning – vanliga krav på en förteckning som ska användas för att skilja vissa företeelser från andra.

Regleringen väcker inledningsvis frågan varför dessa disparata verksamhetsområden betecknas som "sociala och särskilda tjänster". En annan fråga är varför de har undantagits från direktivets fulla tillämpning, och en tredje hur det är möjligt att med denna förteckning som enda lagstöd skilja ut de tjänster som ska omfattas av 19 kap. från andra tjänster.

Enligt direktivet har vissa tjänster, nämligen de som kallas "personliga tjänster", en "begränsad gränsöverskridande dimension" och "tillhandahålls i ett särskilt sammanhang som varierar mellan medlemsstaterna på grund av olika kulturella traditioner" (skäl 114). Till dessa hör de tjänster som betecknas som sociala och särskilda. Det har vidare ansetts lämpligt att identifiera dessa tjänster genom att hänvisa till CPV-koder (skäl 119). Av motiven framgår att medlemsstaterna också kan organisera sociala tjänster och andra särskilda tjänster som "icke-ekonomiska tjänster av allmänt intresse", vilket innebär att de över huvud taget inte omfattas av direktivet (s. 778). Jfr artikel 1.4 i LOU-direktivet.

Det finns alltså stöd i direktivet för att exkludera en lösligt bestämd grupp av tjänster från direktivets fulla tillämpning och att göra det genom att hänvisa till vissa CPV-koder. En annan sak är att förteckningen över sådana koder i bilaga 2 framstår som otjänlig för ändamålet. För att en sådan förteckning ska vara till ledning för en upphandlande myndighet – eller för en näringsidkare som ifrågasätter en direktupphandling – krävs att den är enhetlig, systematisk och begriplig. Lagrådet förordar att förteckningen ersätts med lagtext, eller om den ska vara kvar, ges en mer välordnad form.

I bilaga XIV till direktivet anges att vissa juridiska tjänster samt vissa säkerhets- och räddningstjänster är undantagna. Dessa undantag finns inte i bilagan till lagen. Däremot föreskrivs i 3 kap. att lagen inte gäller för kontrakt som avser dessa tjänster. Enligt 19 kap. 2 § ska 3 kap. tillämpas vid upphandling enligt 19 kap. Förhållandet mellan dessa bestämmelser och det som regleras i bilagan måste klargöras.

I bilaga 3 finns enligt rubriken "Definitioner av vissa tekniska specifikationer". Rubriken följs av orden "I lagen gäller följande definitioner". Texten är indelad i sex definitioner, numrerade 1. a), 2. b), 3, 4, 5 och 6. Den första texten har följande lydelse.

Tekniska specifikationer i fråga om offentliga byggentreprenadkontrakt: samtliga tekniska föreskrifter, i synnerhet de som anges i upphandlingsdokumenten och som anger de egenskaper som krävs av ett material, en produkt eller en vara för att det eller den ska lämpa sig för den av den upphandlande myndigheten planerade användningen. Dessa egenskaper omfattar miljö- och klimatprestanda, formgivning för alla användningsområden (inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning), bedömning av överensstämmelse, bruksegenskaper, säkerhet eller dimensioner, inbegripet förfaranden för kvalitetssäkring, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning och etikettering, bruksanvisningar samt produktionsprocesser och produktionsmetoder i alla faser av byggentreprenadens livscykel. De innefattar även bestämmelser om projektering och kostnadsberäkning, provnings- och kontrollregler, villkoren för att byggentreprenaden ska godkännas, tekniken eller metoderna för byggverksamheten samt samtliga övriga tekniska villkor som den upphandlande myndigheten i enlighet med allmänna eller särskilda förordningar kan föreskriva i fråga om den fullbordade byggentreprenaden samt om ingående material eller delar.

Nästa stycke, 2. b) avser teknisk specifikation i fråga om offentliga tjänste- eller varukontrakt. Texten är något kortare men den speglar samma ambition att redovisa allt som kan förekomma i en teknisk specifikation eller i en annan beskrivning av något som ska upphandlas.

Det är uppenbart att dessa ordmängder inte med normalt språkbruk kan beskrivas som definitioner. Det är också svårt att förstå på vilket sätt uppräkningsarna kan användas för att förklara eller förtydliga beskrivningarna av tekniska specifikationer i t.ex. 9 kap. Lagrådet förordar att de utgår.

De därpå följande punkterna – med undantag för den förnumstiga tredje punkten – är förhållandevis kortfattade preciseringar av termer som används i 9 kap. Det framstår som en enklare och smidigare ordning att de förs in i 9 kap. i anslutning till eller i de paragrafer som berörs. På så sätt kan bilagan slopas.

Förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna

1 kap.

Lagrådet föreslår att, liksom i lagen om offentlig upphandling, rubriken till kapitlet ändras och tre nya paragrafer införs enligt följande.

1 kap. Lagens tillämpningsområde, innehåll och definitioner

Upphandling inom försörjningssektorerna

1 § Denna lag gäller när en upphandlande enhet vidtar åtgärder i syfte att anskaffa vara, tjänst eller byggtreprenad från en leverantör för sådan verksamhet inom områdena vatten, energi, transporter eller posttjänster som omfattas av lagen enligt bestämmelserna i 2 kap. (försörjningssektorerna).

Andra lagar om upphandling

2 § Lagen gäller inte när lagen (0000:000) om offentlig upphandling, lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet är tillämplig.

Tröskelvärden

3 § Om det beräknade värdet av en upphandling överstiger det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. och upphandlingen inte avser en tjänst av sådant slag som anges i bilaga 2, ska den genomföras med tillämpning av

denna lag utom 19 kap. Om det beräknade värdet understiger tröskelvärdet eller om upphandlingen avser en tjänst av sådant slag som anges i bilaga 2, ska den genomföras med tillämpning av 19 kap.

Bestämmelser om värdet av en upphandling finns i 5 kap.

1 kap. 1 §

I paragrafen ges en innehållsförteckning till lagen. Paragrafen bör ändras så att den speglar de nya kapitelrubriker som Lagrådet föreslår.

1 kap. 2 §

I paragrafens andra stycke finns en uppräkningslista av begrepp, termer och uttryck som förklaras i olika paragrafer i lagen. Lagrådet föreslår i det följande ändringar som, om de följs, påverkar paragrafens innehåll.

1 kap. 3–19 §§ (definitioner)

Lagrådet föreslår, på samma sätt som i lagen om offentlig upphandling, att definitionen av ”kontrakt” slopas och att definitionerna av byggentreprenad (4 §), byggnadsverk (5 §), elektroniska medel (6 §), leverantör (9 §), livscykel (10 §), offentligt styrt organ (11 §), ramavtal (12 §), tjänst (14 §), upphandlande myndighet (16 §), upphandling (17 §), upphandlingsdokument (18 §) och upphandling av vara (19 §) ges en lydelse motsvarande den som föreslås i lagen om offentlig upphandling.

1 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att paragrafen delas upp i två paragrafer, en för ensamrätt och en för särskild rättighet. I vardera definitionen enligt

direktivet och remissens lagförslag finns en begränsning som innebär att definitionen ska gälla bara om rättigheten väsentligt påverkar andra företags möjlighet att bedriva sådan verksamhet som ensamrätten respektive den särskilda rättigheten avser. Begränsningen måste gälla i alla situationer då rättigheten förekommer och är överflödig. Lagrådet föreslår att paragraferna ges följande lydelse.

Med *ensamrätt* avses en rättighet som beviljats enligt lag eller annan författning, som begränsar rätten att utöva en verksamhet som avses i 2 kap. 2–9 §§ till ett enda företag.

En rättighet utgör inte en ensamrätt enligt första stycket om den beviljats genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och om beviljandet grundats på objektiva kriterier.

Med *särskild rättighet* avses en rättighet som beviljats enligt lag eller annan författning, som begränsar rätten att utöva en verksamhet som avses i 2 kap. 2–9 §§ till två eller flera företag.

En rättighet utgör inte en särskild rättighet enligt första stycket om den beviljats genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och om beviljandet grundats på objektiva kriterier.

1 kap. 15 §

Lagrrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *upphandlande enhet* avses i denna lag dels en upphandlande myndighet enligt X §, dels ett sådant företag som

1. en upphandlande myndighet kan utöva ett bestämmande inflytande över på det sätt som anges i andra stycket, eller
2. bedriver verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 2 kap. 2–9 §§ med stöd av en ensamrätt enligt Y § eller en särskild rättighet enligt Z §.

Ett bestämmande inflytande enligt första stycket 1 ska anses föreligga om en upphandlande myndighet, direkt eller indirekt, innehar mer än hälften av andelarna i företaget eller kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieäggande eller motsvarande eller kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

2 kap.

Lagrådet har i det föregående föreslagit att det som anges i första stycket delvis flyttas till en inledande paragraf i första kapitlet, delvis tas om hand genom en definition av vad som avses med upphandling.

I paragrafens andra stycke anges att bestämmelserna i 19 kap. gäller för 1. offentlig upphandling eller projekttävling vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. och 2. offentlig upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster i bilaga 2. Lagrådet har i det föregående föreslagit att det införs en paragraf i 1 kap. som anger att tröskelvärdena i 5 kap. avgör om upphandlingen ska genomföras med tillämpning av 19 kap. i lagen eller inte. Den paragrafen reglerar alltså det som anges i första punkten i paragrafens andra stycke. I det följande föreslår Lagrådet också att en paragraf införs i 5 kap. som anger att reglerna i 19 kap. ska tillämpas också vid upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster i bilaga 2.

Dessa förslag innebär att 2 kap. 1 § i dess helhet kan slopas. Rubriken till kapitlet bör därför ändras till "Verksamheter som omfattas av lagen, upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster samt blandad upphandling".

2 kap. 2–9 §§

Lagrådet föreslår att förekommande rubriker och paragraferna ges följande lydelse.

Verksamheter som omfattas av lagen

Gas, värme, el och dricksvatten

2 § En verksamhet omfattas av denna lag utom i fall som avses i 3 och

4 §§ om den består av

1. tillhandahållande eller drift av fasta publika nät i samband med produktion, transport eller distribution av gas, värme, el eller dricksvatten, eller
2. leverans av gas, värme, el eller dricksvatten till sådana nät som avses i 1.

Med leverans enligt första stycket 2 förstås generering eller produktion, grossistförsäljning och detaljförsäljning.

3 § Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar gas eller värme till ett publikt nät, ska detta inte anses utgöra en sådan verksamhet som avses i 2 §, om

1. enhetens produktion av gas eller värme är en oundviklig följd av en annan verksamhet än någon av dem som avses 2, 5 eller 6 §,
2. leverans till det publika nätet endast syftar till att utnyttja denna produktion ekonomiskt, och
3. sådana leveranser uppgår till högst 20 procent av enhetens omsättning, beräknat efter genomsnittet för de senaste tre åren.

4 § Om en annan upphandlande enhet än en upphandlande myndighet levererar el eller dricksvatten till ett publikt nät, ska detta inte anses utgöra en sådan verksamhet som avses i 2 §, om

1. enhetens produktion av el eller dricksvatten behövs för en annan verksamhet än någon av dem som avses i 2, 5 eller 6 §,
2. leverans till det publika nätet beror endast på enhetens egen förbrukning, och
3. sådana leveranser uppgår till högst 30 procent av enhetens totala produktion av el respektive dricksvatten, beräknat efter genomsnittet för de senaste tre åren.

5 § Denna lag gäller även för upphandling som genomförs av en upphandlande enhet som bedriver verksamhet som avser dricksvatten enligt 2 §, om upphandlingen har anknytning till

1. vattenbyggnadsprojekt, konstbevattning eller dränering och den volym vatten som används för dricksvattenförsörjningen utgör mer än 20 procent av den totala volym vatten som tillhandahålls genom dessa projekt eller konstbevattnings- och dräneringsanläggningar, eller
2. bortskaffande eller rening av avloppsvatten.

Transporttjänst

6 § En verksamhet omfattas av denna lag om den har samband med tillhandahållande eller drift av nät i syfte att tillhandahålla tjänst för allmänheten i form av transporter med järnväg, automatiserade system, spårväg, tunnelbana, buss, trådbuss eller linbana.

Ett publikt nät för transporttjänster ska anses finnas om tjänsten tillhandahålls enligt villkor som fastställts av en behörig myndighet och som avser

linjesträckning, tillgänglig transportkapacitet, turtäthet och liknande förhållanden.

Posttjänst

7 § En verksamhet omfattas av denna lag om den har samband med tillhandahållande av posttjänst och närstående posttjänst.

Med posttjänster avses insamling, sortering, transport eller överlämnande av postförsändelser.

Med postförsändelse avses en adresserad försändelse i den slutliga utformning i vilken den ska överlämnas.

Med posttjänst närstående tjänster avses följande som tillhandahålls av en upphandlande enhet som även tillhandahåller posttjänster:

1. tjänster som innebär hantering såväl före som efter avsändandet av postförsändelser, och
2. tjänster som avser oadresserad direktreklam och andra försändelser som inte omfattas av tredje stycket.

Tillhandahållande av hamn eller flygplats

8 § En verksamhet omfattas av denna lag om den har samband med utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att tillhandahålla flygplats, hamn eller annan terminal för transporter i luften eller till havs eller på inre vattenvägar.

Utvinning av olja och gas samt prospektering eller utvinning av kol eller andra fasta bränslen

9 § En verksamhet omfattas av denna lag om den har samband med utnyttjande av ett geografiskt område i syfte att

1. utvinna olja eller gas, eller
2. prospektera eller utvinna kol eller andra fasta bränslen.

2 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafens inledning ges följande lydelse.

Denna lag gäller för upphandling av vissa forsknings- och utvecklingstjänster om ...

Beträffande paragrafens andra stycke, se vad Lagrådet har anfört i anslutning till 2 kap. 2 § förslaget till lag om offentlig upphandling.

2 kap. 11–28 §§

Liksom beträffande lagen om offentlig upphandling föreslår Lagrådet att avsnittet om blandad upphandling inleds med en paragraf som anger vad som avses med en blandad upphandling. Paragrafen bör ges följande lydelse.

Blandad upphandling

Med blandad upphandling avses

1. upphandling som inbegriper sådana anskaffningar av flera olika nyttigheter som alla regleras i denna lag, eller
2. upphandling som inbegriper dels anskaffningar som regleras i denna lag, dels andra anskaffningar.

Upphandlingar enligt första stycket 1 regleras i X §. Upphandlingar enligt första stycket 2 regleras i Y–Z §§.

2 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges samma innehåll som motsvarande paragraf i lagen om offentlig upphandling.

2 kap. 12–20 §§

Lagrådet föreslår, som en följd av det som sagts i det föregående, att 12–20 §§ och där förekommande rubriker ges följande lydelse.

Blandad upphandling, inom en och samma verksamhet, som avser anskaffning som regleras såväl i denna lag som i andra bestämmelser

2 kap. 12 §

Delbar och odelbar blandad upphandling

En delbar blandad upphandling inom en och samma verksamhet är en upphandling där det ingår delar som kan särskiljas objektivt. Sådana upphandlingar behandlas i X–Y §§.

En odelbar blandad upphandling är en upphandling där det inte ingår delar som kan särskiljas objektivt. Sådana upphandlingar behandlas i Z §.

2 kap. 13 §

Hur får en delbar blandad upphandling genomföras?

Om en delbar blandad upphandling avser både anskaffning som regleras i denna lag och anskaffning som inte regleras i denna lag, får den upphandlande enheten genomföra separata upphandlingar för de olika delarna. Myndigheten får också genomföra upphandlingen som en enda upphandling.

2 kap. 14 §

När en blandad upphandling genomförs som flera upphandlingar

Om den upphandlande enheten delar upp en blandad upphandling i flera separata upphandlingar, ska för varje upphandling tillämpas de bestämmelser som gäller för den upphandlingen.

2 kap. 15 §

När en delbar blandad upphandling genomförs som en upphandling

Om den upphandlande enheten genomför en delbar blandad upphandling som en upphandling, ska denna lag tillämpas på upphandlingen, om inte något annat följer av X–Y §§.

2 kap. 16 §

Om den upphandlande enheten genomför en delbar blandad upphandling som en upphandling och den gäller dels anskaffning av varor, tjänster eller byggentreprenader enligt denna lag, dels anskaffning som regleras i lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, ska upphandlingen genomföras med tillämpning av

1. bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag, om värdet av den anskaffning som regleras i lagen beräknas uppgå till minst det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap, eller
2. bestämmelserna i 19 kap. i lagen, om värdet av den del av upphandlingen som regleras i denna lag beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. och värdet av den anskaffning som regleras i lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt den lagen.

2 kap. 17 §

När en delbar blandad upphandling med försvars- eller säkerhetsaspekter genomförs som en enda upphandling

Om den upphandlande enheten genomför en delbar blandad upphandling som en enda upphandling får upphandlingen genomföras utan tillämpning av denna lag om anskaffningen till en del omfattas av artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Detta gäller även om upphandlingen också avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

2 kap. 18 §

Om den upphandlande enheten genomför en delbar blandad upphandling som en enda upphandling och den till en del avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, får myndigheten välja att genomföra upphandlingen med tillämpning av bestämmelserna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller denna lag.

2 kap. 19 §

Bestämmelserna i X och Y §§ gäller bara om beslutet att genomföra upphandlingen som en enda upphandling fattas på objektiva grunder och inte i syfte att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i antingen denna lag eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet inte ska bli tillämpliga.

2 kap. 20 §

Odelbar blandad upphandling

Vid en odelbar blandad upphandling ska de bestämmelser som gäller för upphandlingens huvudföremål tillämpas.

Om en sådan upphandling inbegriper anskaffning som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget, får den upphandlande enheten genomföra upphandlingen utan tillämpning av denna lag. Om upphandlingen i stället till en del avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, får den upphandlande myndigheten eller enheten genomföra upphandlingen med tillämpning av bestämmelserna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller denna lag.

2 kap. 21–28 §§

Lagrådet föreslår, som en följd av det som sagts i det föregående, att 21–28 §§, som behandlar blandade upphandlingar som rör mer än en verksamhet, och där förekommande rubriker ges följande lydelse.

2 kap. 21 §

Upphandling som rör mer än en verksamhet

Om en upphandling rör mer än en verksamhet, får den upphandlande enheten i enlighet med bestämmelserna i X–Y §§ välja att genomföra en upphandling för varje verksamhet eller en enda upphandling.

2 kap. 22 §

Den upphandlande enheten får inte genomföra en upphandling för varje verksamhet eller som en enda upphandling i syfte att undvika att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i antingen denna lag, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner blir tillämpliga.

2 kap. 23 §

Separata upphandlingar för olika verksamheter

Om den upphandlande enheten genomför en upphandling för varje verksamhet, ska för varje upphandling tillämpas de bestämmelser som gäller för den upphandlingen.

2 kap. 24 §

En enda upphandling som rör flera verksamheter

Om en upphandling rör mer än en verksamhet och den upphandlande enheten genomför en enda upphandling, ska för upphandlingen tillämpas de bestämmelser som gäller för den verksamhet som upphandlingen huvudsakligen rör.

Om upphandlingen till någon del rör verksamhet som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, ska dock X–Y §§ tillämpas.

2 kap. 25 §

Om det inte är objektivt möjligt att avgöra vilken verksamhet som upphandlingen huvudsakligen rör ska följande gälla.

1. Om upphandlingen för en av verksamheterna regleras i lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ska upphandlingen genomföras i enlighet med bestämmelserna i den lagen.
2. Om upphandlingen för en av verksamheterna regleras i lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, ska upphandlingen genomföras i enlighet med bestämmelserna i denna lag.
3. Om upphandlingen för en av verksamheterna regleras i denna lag och upphandlingen för den eller de andra verksamheterna inte regleras i denna lag, lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, ska upphandlingen genomföras i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

2 kap. 26 §

En enda upphandling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

Om en upphandling rör flera verksamheter och genomförs som en enda upphandling, får den upphandlande enheten genomföra den utan tillämpning av denna lag om en av verksamheterna omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget. Detta gäller även om upphandlingen också innehåller delar som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

2 kap. 27 §

Om en upphandling rör flera verksamheter och genomförs som en enda upphandling, får den upphandlande enheten, om upphandlingen till en del avser upphandling för en verksamhet som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, genomföra upphandlingen med tillämpning av bestämmelserna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller denna lag.

2 kap. 28 §

Bestämmelserna i X och Y §§ gäller bara om beslutet att genomföra upphandlingen som en enda upphandling fattas på objektiva grunder.

3 kap. 1–3 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 3 kap. 3–5 §§ lagen om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i de paragraferna. Motsvarande ändringar bör göras i 1–3 §§.

3 kap. 4 §

Paragrafen reglerar anskaffningar som görs vid återförsäljning eller uthyrning till tredje man. I artikel 18 i LUF-direktivet anges att en förutsättning för att direktivet inte ska tillämpas är att ”andra enheter fritt kan sälja eller hyra ut” kontraktsföremålet på samma villkor som den upphandlande enheten. I artikel 7.1 i 1993 års försörjningsdirektiv (93/38/EEG) användes uttrycket ”och om andra företag fritt kan sälja och hyra ut” kontraktsföremålet. Den formuleringen ändrades i artikel 19.1 i 2004 års direktiv (2004/17/EG) till en lydelse som motsvarar artikel 18 i 2014 års direktiv.

I 2007 års lag valde lagstiftaren att i den paragraf som genomförde 2004 års direktiv använda sig av formuleringen ”och även andra har rätt att sälja eller hyra ut” kontraktsföremålet. Enligt Lagrådets mening talar syftet med bestämmelsen för att det som avses med ”andra enheter” i direktivet inte kan vara begränsat till andra upphandlande enheter. Det som är avgörande för undantaget är i stället att såväl andra upphandlande enheter som företag har rätt att sälja eller hyra ut motsvarande slags föremål. Om anskaffningen i så fall görs för återförsäljning eller uthyrning till tredje man verkar den upp-

handlande enheten på en konkurrensutsatt marknad som medför att det inte finns skäl att tillämpa upphandlingsreglerna. Det nu sagda bör komma till klarare uttryck i bestämmelsen. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Anskaffning för återförsäljning eller uthyrning till tredje man

Denna lag gäller inte för anskaffning som görs för återförsäljning eller uthyrning till tredje man, om den upphandlande enheten inte har någon särskild rättighet eller ensamrätt att sälja eller hyra ut föremålet och även andra upphandlande enheter eller företag har rätt att sälja eller hyra ut föremål av samma slag på samma villkor som den upphandlande enhet som gör anskaffningen.

En upphandlande enhet är skyldig att på begäran av Europeiska kommissionen anmäla de varukategorier och verksamheter som den anser vara undantagna enligt första stycket.

Bestämmelserna i första och andra styckena ska inte tillämpas på upphandling som genomförs av en inköpscentral för att den ska kunna bedriva centraliserad inköpsverksamhet.

3 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Verksamhet i en stat utanför EES

Denna lag gäller inte för upphandling som syftar till att sådan verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 2 kap. 2–9 §§ ska utövas i en stat som inte ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) utan fysisk användning av något nät eller geografiskt område i en EES-stat.

En upphandlande enhet är skyldig att på begäran av Europeiska kommissionen anmäla de verksamheter som den anser vara undantagna enligt första stycket.

3 kap. 6–9 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 3 kap. 7–10 §§ lagen om

offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i dessa och föreslår att motsvarande ändringar görs i 6–9 §§.

3 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen och dess rubrik ges följande lydelse.

Upphandling som avser vatten, energi eller bränsle i vissa fall

Denna lag gäller inte för en upphandling som genomförs av en upphandlande enhet och som avser

1. anskaffning av vatten, om den upphandlande enheten bedriver sådan verksamhet enligt 2 kap. 2 § som avser dricksvatten, eller
2. leverans av energi eller bränsle för energiproduktion, om den upphandlande enheten bedriver sådan verksamhet enligt 2 kap. 2 § som avser el, gas eller värme eller bedriver verksamhet som avses i 2 kap. 9 §.

3 kap. 11–19 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 3 kap. 11–19 §§ lagen om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i dessa och föreslår att motsvarande ändringar görs i 11–19 §§.

3 kap. 20 §

År 2013 infördes ett totalharmoniseringsdirektiv rörande årsredovisning (2013/34/EU). Under den fortsatta beredningen bör övervägas om den invecklade hänvisningen till de tidigare direktiven kan ersättas med en hänvisning till den svenska årsredovisningslagen, som har anpassats till det nya direktivet (SFS 2015:813). Denna hänvisning innefattar det som ska vara huvudregeln i paragrafen och bör därför utgöra första stycket.

I sista stycket regleras när ett bestämmande inflytande ska anses finnas. Det framgår inte om regeln ska avse även ett bestämmande inflytande som uppkommer genom avtal, jfr 1 kap. 11 § tredje stycket aktiebolagslagen (2005:551). Frågan besvaras inte i direktivet, men den bör belysas under den fortsatta beredningen.

3 kap. 21 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Under de förutsättningar som anges i 22 § gäller inte denna lag när anskaffningen genomförs av

1. en upphandlande enhet från ett anknutet företag, eller
2. ett samriskföretag, bildat uteslutande av flera upphandlande enheter för att bedriva verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 2 kap. 2–9 §§, från ett företag som är anknutet till någon av dessa enheter.

3 kap. 22 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse (jfr vad Lagrådet har anfört i anslutning till 3 kap. 17 § förslaget till lag om offentlig upphandling).

Bestämmelserna i 21 § gäller under förutsättning att värdet av leveranser med anledning av upphandlingen av varor, tjänster eller byggtreprenader motsvarar minst 80 procent av det anknutna företagets genomsnittliga årsomsättning av varor, tjänster respektive byggtreprenader under treårsperioden närmast innan upphandlingen påbörjas.

Om tidpunkten då företaget etablerades eller verksamheten påbörjades medför att företagets omsättning för de föregående tre åren inte kan redovisas, får omsättningen i stället uppskattas genom prognoser för verksamheten eller på något annat sätt.

Om mer än ett företag som är anknutet till den upphandlande enheten tillhandahåller samma eller liknande byggtreprenader, varor eller tjänster, ska andelen beräknas med hänsyn till den totala omsättning som härrör från varor, tjänster respektive byggtreprenader från dessa anknutna företag.

3 kap. 23 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Denna lag gäller inte när anskaffningen genomförs

1. av ett samriskföretag, bildat uteslutande av upphandlande enheter för att bedriva verksamhet som omfattas av lagens tillämpningsområde enligt 2 kap. 2–9 §§, från en av dessa upphandlande enheter, eller
2. av en upphandlande enhet från ett sådant samriskföretag som enheten ingår i.

Undantagen gäller om samriskföretaget har bildats för att utföra den aktuella verksamheten under en tid av minst tre år och om det i den handling som upprättats för bildandet av företaget anges att de upphandlande enheter som det består av kommer att ingå i det under minst samma tid.

3 kap. 24 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

På begäran av Europeiska kommissionen ska en upphandlande enhet som har beslutat att ingå avtal med tillämpning av något av undantagen i 21 eller 23 § lämna uppgifter till kommissionen om

1. namnen på de berörda företagen eller samriskföretagen, och
2. de berörda avtalens art och värde.

Den upphandlande enheten ska också tillhandahålla det underlag som kommissionen anser vara nödvändigt för att visa att relationerna mellan företaget eller samriskföretaget och den upphandlande enheten motsvarar kraven i 21–23 §§.

3 kap. 25 §

I andra stycket bör det göras klart att en upphandlande enhet har rätt att fråga kommissionen om förutsättningarna i första stycket är uppfyllda. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Denna lag gäller inte om verksamheten är direkt konkurrensutsatt på marknader med fritt tillträde och detta har fastställts enligt det särskilda förfa-

rande som anges i artikel 35 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU, i den ursprungliga lydelsen.

En upphandlande enhet får begära att Europeiska kommissionen prövar om förutsättningarna enligt första stycket är uppfyllda för en viss verksamhet.

3 kap. 26 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 3 kap. 20 § lagen om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i den paragrafen och föreslår att motsvarande ändringar görs i 26 §.

3 kap. 27 §

Paragrafens första stycke har ett innehåll som motsvarar 3 kap. 21 § lagen om offentlig upphandling. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Denna lag gäller inte för upphandling som avser sändningstid eller program inom radio- och tv-området som ska tillhandahållas av en leverantör av medietjänster.

Leverantör av medietjänster har samma betydelse som i radio- och tv-lagen (2010:696).

3 kap. 28–30 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 3 kap. 22–24 §§ lagen om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i dessa och föreslår att motsvarande ändringar görs i 28–30 §§.

3 kap. 31 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 3 kap. 25 § punkterna 1, 3 och 4 i lagen om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående förslagit att vissa ändringar görs i dessa och föreslår att motsvarande ändringar görs i denna paragraf.

3 kap. 32 och 33 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående förslagit att vissa ändringar görs i dessa och föreslår att motsvarande ändringar görs i 32 och 33 §§.

4 kap. 2 och 3 §§

Se Lagrådets kommentarer till 4 kap. 2 och 3 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling.

4 kap. 4 och 5 §§

De föreslagna paragraferna motsvarar 4 kap. 7 och 8 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet föreslår att paragraferna utformas i enlighet med Lagrådets förslag till lydelse av paragraferna i den sist nämnda lagen.

4 kap. 6 §

Paragrafen motsvarar 4 kap. 9 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Se Lagrådets kommentarer i anslutning till den paragrafen.

I paragrafens tredje stycke finns en föreskrift om att information ska lämnas till Europeiska kommissionen. En sådan föreskrift finns i en EU-förordning och ska inte tas in i den svenska lagen.

4 kap. 7–13 §§

Paragraferna motsvarar 4 kap. 10–16 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Se Lagrådets kommentarer i anslutning till de paragraferna.

5 kap. 1–14 §§

Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i fråga om motsvarande paragrafer i förslaget till lag om offentlig upphandling, 5 kap. 1–15 §§.

6 kap. 2 §

Enligt rubriken innehåller paragrafen bestämmelser om begränsning av antalet leverantörer som får delta i en upphandling. Paragrafen motsvarar 4 kap. 6 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Att den har placerats i 6 kap. har under föredragningen förklarats med att lagen om upphandling inom försörjningssektorerna inte innehåller sådana allmänna bestämmelser som har föranlett placeringen i lagen om offentlig upphandling. Enligt Lagrådets mening kan paragrafen dock med fördel placeras efter 4 kap. 5 §.

Bland annat för att paragrafen ska bli lättare att läsa föreslår Lagrådet att första stycket ges följande lydelse.

Den upphandlande enheten får vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och innovationspartnerskap begränsa antalet anbudssökande genom att använda kriterier som grundar sig på

1. ett behov av att minska antalet till en nivå som kan anses rimlig med hänsyn till särskilda förhållanden vid upphandlingen, och
2. de resurser som behövs för dess genomförande.

Beträffande andra stycket hänvisar Lagrådet till vad Lagrådet har anfört i anslutning till 6 kap. 3 § i förslaget till lag om offentlig upphandling.

6 kap. 3–11 och 13–37 §§

Paragraferna motsvaras i förslaget till lag om offentlig upphandling av 6 kap. 2–4, 12–15, 17–21, 23–33 och 35–43 §§, som dock är mer utförliga. Lagrådet hänvisar i relevanta delar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till respektive paragraf i förslaget till lag om offentlig upphandling.

6 kap. 12 §

Enligt paragrafen får en upphandlande enhet använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering när det är möjligt att anskaffa varor genom att utnyttja särskilt förmånliga erbjudanden som gäller under mycket kort tid, när priset ligger betydligt under det normala marknadspriset. En liknande bestämmelse finns i 11 § 3 och Lagrådet föreslår att bestämmelsen i 12 § förs samman med den i 11 § 3. Om Lagrådets förslag vinner gehör, får de följande paragraferna numreras om.

7 kap. 3 §

I paragrafen föreskrivs att den upphandlande myndigheten i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet ska ange objektiva bestämmelser om förfarandet vid tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtalet och att enheten också ska ange objektiva villkor för tilldel-

ning av kontrakten. Den motsvarande bestämmelsen i LUF-direktivet är annorlunda utformad. Där finns först en bestämmelse om de regler och kriterier som ska gälla vid tilldelning som grundas på ett ramavtal. Därefter föreskrivs att dessa regler och kriterier ska anges i upphandlingsdokumenten för ramavtalet. Lagrådet förordar att även den svenska regleringen disponeras på detta sätt. Det centrala är vilka regler och kriterier som ska gälla. Att detta också ska anges i upphandlingsdokumenten är sekundärt.

Lagrådet föreslår att paragrafen och dess rubrik ges följande lydelse.

Anskaffning som grundas på ett ramavtal

En anskaffning som grundas på ett ramavtal ska genomföras med tillämpning av objektiva bestämmelser och kriterier. Den upphandlande enheten ska ange bestämmelserna och kriterierna i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet.

7 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En anskaffning enligt 3 § får genomföras med en förnyad konkurrensutsättning för de leverantörer som är parter i ramavtalet.

Vid en förnyad konkurrensutsättning ska den upphandlande enheten

1. ange en tidsfrist som är tillräcklig för att lämna anbud, varvid särskild hänsyn ska tas till hur komplicerad anskaffningen är och hur lång tid som leverantörerna kan antas behöva för att utarbeta anbuden, och
2. besluta att ingå avtal med den anbudsgivare som har lämnat det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt.

7 kap. 5–8 §§

Paragraferna, som handlar om inköpscentraler, överensstämmor med 7 kap. 10–13 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling.

Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de paragraferna.

7 kap. 9–18 §§

I paragraferna finns bestämmelser om gränsöverskridande gemensam upphandling. De överensstämmer med 7 kap. 14–23 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Se Lagrådets kommentarer till de paragraferna.

8 kap. 1–36 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 8 kap. 1–36 §§ lagen om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit ändringar i alla paragraferna utom 6 och 24 §§. Motsvarande ändringar bör göras i de nu aktuella paragraferna. Lagrådet föreslår därutöver några ändringar i 8 och 13 §§.

8 kap. 8 §

I första styckets sista mening anges att tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar inte i något fall får vara kortare än 15 dagar. Lagrådet föreslår att orden ”i något fall” utgår.

8 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att ordet ”urvalskriterier” byts ut mot ”kvalificeringskrav”.

9 kap. 1–11 och 13–19 §§

Paragraferna motsvarar 9 kap. 1-18 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har föreslagit ändringar i och förtydliganden till dessa paragrafer. Motsvarande ändringar och tillägg bör göras i detta lagförslag.

9 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att paragrafens första två stycken läggs samman och ges följande lydelse, i närmare överensstämmelse med direktivets engelska, franska och tyska versioner.

En upphandlande enhet ska på begäran tillhandahålla en leverantör de tekniska specifikationer som enheten regelbundet använder i sina upphandlingar eller förhandsannonser. Specifikationerna ska tillhandahållas med elektroniska medel som ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till dem. Om sådan tillgång inte kan ges till vissa specifikationer ska de tillhandahållas på något annat sätt.

10 kap. 1–4 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 10 kap. 1–4 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i dessa och föreslår att motsvarande ändringar görs i 1–4 §§.

10 kap. 5 §

Paragrafen behandlar annons om kvalificeringssystem. Lagrådet föreslår att den ges följande lydelse.

När en upphandlande enhet upprättar ett kvalificeringssystem enligt 14 kap. 3 § ska enheten i en annons upplysa om detta.

10 kap. 6–11 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 10 kap. 5–10 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i dessa och föreslår att motsvarande ändringar görs i 6–11 §§.

Lagrådet föreslår att rubriken till kapitlet ges följande lydelse.

Tidsfrister för anbudsansökningar och anbud

11 kap. 1 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 11 kap. 1 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i den paragrafen och föreslår att motsvarande ändringar görs i 1 §.

I 3 § första meningen stadgas att tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar ”bör” vara minst 30 dagar vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och förfarande för inrättande av innovationspartnerskap. I LUF-direktivets art. 46.1 andra stycket, art. 47.1 andra stycket, art. 48 andra stycket och art. 49.1 fjärde stycket anges att tidsfristen ”i regel” ska vara 30 dagar. Lagrådet föreslår att bestämmelsen i 3 § stryks och att det i författningskommentaren till 1 § anges att direktivet i nyssnämnda bestämmelser anger att tidsfristen enligt 1 § för att komma in med anbudsansökningar i regel bör vara 30 dagar enligt direktivet.

11 kap. 2 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 11 kap. 2 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i den paragrafen och föreslår att motsvarande ändringar görs i 2 §.

11 kap. 3 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 11 kap. 3 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att bestämmelsen om att tidsfristen "bör" vara 30 dagar stryks. Andra meningen i paragrafen anger att tidsfristen vid de förfaranden som regleras i paragrafen inte får vara kortare än 15 dagar. Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken till den ges följande lydelse.

Tidsfrister för anbudsansökningar

Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och förfarande för inrättande av innovationspartnerskap får den tid inom vilken anbudsansökningar ska vara den upphandlande myndigheten till handa inte vara kortare än 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller, när en förhandsannons har använts som anbudsinfordran, från den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena.

11 kap. 4–10 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 11 kap. 4–11 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i dessa och föreslår att motsvarande ändringar görs i 4–10 §§.

12 kap. 1–15 §§

Paragraferna överensstämmer i sak med 12 kap. 1–15 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de paragraferna.

12 kap. 16 och 17 §§

I paragraferna finns bestämmelser som ska tillämpas av upphandlande enheter som har ett kvalificeringssystem. Bestämmelserna reglerar prövning av ansökningar om att få delta i ett kvalificeringssystem och uteslutning från ett sådant system. Paragraferna är placerade under rubriken ”Information till leverantörer”. Deras rätta plats är snarare i kapitlen med andra regler om kvalificeringssystem, dvs. 13 och 14 kap.

12 kap. 18–20 §§

I väsentliga avseenden överensstämmer paragraferna med 16–19 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de paragraferna.

Rubrikerna över 1–2 §§ och 3–4 §§

Rubrikerna ger vid handen att det är olika omständigheter som ska föranleda uteslutning i de olika paragraferna. I själva verket är skillnaden mellan dem att 1–2 §§ riktar sig till upphandlande myndigheter medan 3–4 §§ riktar sig till upphandlande enheter. Lagrådet föreslår att rubrikerna ges följande lydelse: ”När en upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör” (1 och 2 §§) resp. ”När en upphandlande enhet får utesluta en leverantör” (3 och 4 §§).

13 kap. 1–4 §§

I paragraferna förekommer uttrycket ”ett kvalificeringssystem eller en upphandling”. Enligt Lagrådets mening räcker uttrycket ”en upphandling”. Lagrådet har nämligen föreslagit att det uttrycket definieras som de åtgärder som enheten vidtar i syfte att anskaffa en vara, tjänst eller byggentreprenad.

13 kap. 1–2 och 4–8 §§

Paragraferna motsvarar 13 kap. 1–7 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till dessa paragrafer.

14 kap.

I fråga om rubriken till kapitlet hänvisar Lagrådet till vad Lagrådet har anförts i anslutning till rubriken till 14 kap. i förslaget till lag om offentlig upphandling.

I kapitlet finns dels allmänna bestämmelser om kvalificering, dels särskilda bestämmelser för kvalificeringssystem. De olika slagen av bestämmelser går delvis in i varandra och det är inte alldeles lätt att utläsa till vilken kategori en viss bestämmelse hör. Regleringen skulle antagligen vinna i klarhet om de allmänna bestämmelserna kom först och de bestämmelser som handlar om kvalificeringssystem samlades i slutet av kapitlet. Lagrådet inser att en sådan omredigering skulle medföra komplikationer, men vill ändå förordas att den övervägs under den fortsatta beredningen.

14 kap. 1 §

I paragrafen föreskrivs att en upphandlande enhet, innan den tilldelar ett kontrakt, ska kontrollera (1) att leverantören inte ska uteslutas enligt 13 kap. och (2) att leverantören uppfyller krav som enheten har ställt. Denna beslutsordning ska gälla som huvudregel. Enligt 2 § får den motsatta ordningen tillämpas när enheten använder ett öppet förfarande.

Kontrollen enligt denna paragraf avser samtliga anbudsgivare. Den leverantör vars anbud enheten beslutar att anta utsätts för en mer grundlig kontroll när beslutet har fattats. Om detta är bestämmelsens innebörd kan kontrollen inte avse "leverantören"; det handlar om att kontrollera alla kvarvarande leverantörer och sålla bort dem som inte kan komma i fråga.

Enligt 8 § i detta kapitel får en upphandlande enhet i en upphandling fastställa objektiva villkor för uteslutning och kvalificering. Villkoren ska, i den utsträckning som framgår av 13 kap., innefatta grunder för uteslutning av leverantörer. Det är då inte relevant att föreskriva som en självständig punkt i förevarande paragraf att den upphandlande enheten ska kontrollera att leverantören inte ska uteslutas med stöd av 13 kap. En sådan kontroll blir aktuell först om enheten har ställt upp ett villkor om uteslutning och då ska kontroll ske enligt den andra punkten. Den första punkten i paragrafen kan alltså strykas.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Innan en upphandlande enhet utvärderar anbuden enligt 15 kap., ska den kontrollera att anbudsgivarna uppfyller de villkor som enheten har ställt enligt detta kapitel.

14 kap. 2 §

Enligt paragrafen får en enhet som använder ett öppet förfarande först utvärdera anbuderna och därefter kontrollera leverantören. Här är det alltså fråga om den leverantör som enheten har valt för att sluta avtal med. Enligt vad som har kommit fram vid föredragningen ska även i detta fall kontrollen göras på grundval av leverantörens försäkran. Men den kontrollen ska sedan omedelbart följas av den mer grundliga kontrollen av den valda leverantören. Det kan ifrågasättas om det i praktiken finns anledning att dela upp kontrollen på det sättet.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Vid ett öppet förfarande får den upphandlande enheten utvärdera anbuderna enligt 15 kap. innan den kontrollerar om den anbudsgivare som har lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet uppfyller villkoren enligt 1 §.

14 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att paragrafens första stycke ges följande lydelse.

En upphandlande enhet får ha ett kvalificeringssystem för att på förhand välja ut leverantörer som ska få delta i selektiva förfaranden, förhandlade förfaranden, konkurrenspräglade dialoger eller förfaranden för inrättande av innovationspartnerskap. Deltagande i ett kvalificeringssystem får begränsas till upphandlingar av en eller flera kategorier av varor, tjänster och byggentreprenader.

Enligt andra stycket kan ett kvalificeringssystem omfatta flera kvalificeringsfaser. Innebörden i ordet "faser", som finns också i den svenska versionen av direktivet, är inte helt lättfångad. I andra språkversioner används ord med liknande innebörd (danska "trin", tyska "Stufen", engelska "stages", franska "stades", nederländska "fasen", italienska "stadi", spanska och portugisiska "fases"). På svenska

ligger enligt Lagrådets mening ordet ”steg” närmast till hands, men ”faser” kan godtas, inte minst därför att det finns redan i den nuvarande lagen.

14 kap. 4 §

I paragrafen finns bestämmelser om fastställande av krav och regler för kvalificeringssystem. Enligt första styckets tredje mening får enheten upplysa om kraven och reglerna genom en hänvisning till andra företags kvalificeringssystem. En bestämmelse med samma innebörd finns i 11 kap. 3 § första stycket i den nuvarande lagen. Emellertid har direktivets motsvarande bestämmelse en annan innebörd. I artikel 77.3 andra stycket föreskrivs att, om en upphandlande enhet anser att vissa andra enheters kvalificeringssystem uppfyller de krav som ställs, den ska meddela de berörda ekonomiska aktörerna namnen på dessa andra enheter.

Lagrådet förordar att bestämmelsen utformas i enlighet med direktivets innebörd.

I artikel 77.2 andra stycket föreskrivs att den upphandlande enheten ska fastställa vissa angivna regler för kvalificeringssystemet. Bl.a. ska det finnas regler om systemets varaktighet. En bestämmelse om detta bör tas in i denna paragraf, jfr beträffande dynamiska inköpsystem 8 kap. 4 § i förslaget till lag om offentlig upphandling.

14 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Om kraven för deltagande i kvalificeringssystemet omfattar tekniska specifikationer, ska bestämmelserna i 9 kap. 1–11 och 13–16 §§ tillämpas i fråga om specifikationerna.

14 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att i första meningen uttrycket ” har ansetts kvalificerade att delta i kvalificeringssystemet” ändras till ”har antagits till kvalificeringssystemet”.

14 kap. 7 §

Paragrafen väcker frågan om en upphandlande enhet som har inrättat ett kvalificeringssystem måste använda systemet när den gör en upphandling. Hittills har ansetts att det är tillåtet (se prop. 2006/07:128 del 1 s. 535) och den föreslagna regleringen är avsedd att inte ändra detta ställningstagande. Med den utgångspunkten föreslår Lagrådet att paragrafen ges en lydelse i närmare anslutning till artikel 77.5 i direktivet:

Om en upphandlande enhet begär in anbud med hänvisning till ett kvalificeringssystem, får enheten inte ingå avtal med en anbudsgivare som inte redan är kvalificerad i systemet.

14 kap. 8 §

I paragrafen finns bestämmelser om fastställande av villkor för uteslutning och kvalificering. Enligt första stycket ska en upphandlande enhet få fastställa sådana villkor. Det framgår inte hur detta förhåller sig till regleringen om uteslutning i 13 kap. Ska enheten kunna fastställa villkor som går utöver uteslutningsgrunderna enligt 13 kap.? Regleringen i artiklarna 78.1 och 80 kan läsas så att frågan ska besvaras jakande. Ett klarläggande behövs.

I andra stycket föreskrivs att villkoren, i den utsträckning som framgår av 13 kap., ska innefatta grunder för uteslutning av leverantörer. Av direktivet framgår att denna skyldighet endast gäller för upphand-

lande enheter som är myndigheter. Detta bör komma till uttryck i lagtexten. Lagrådet föreslår att andra stycket ges följande lydelse.

Om den upphandlande enheten är en upphandlande myndighet ska den fastställa grunder för uteslutning av leverantörer i den utsträckning som framgår av 13 kap.

14 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande enhet får tillämpa sådana kvalificeringskrav som avses i 14 kap. 1 § första stycket lagen (0000:000) om offentlig upphandling för att välja ut leverantörer till att delta i ett kvalificeringssystem och i en upphandling. Enheten ska i så fall tillämpa 14 kap. 1–5 §§ den lagen.

14 kap. 10 §

I paragrafen finns bestämmelser om den upphandlande enhetens kontroll av leverantörer. Det hänvisas till 15 kap. 1–14 §§ lagen om offentlig upphandling. I andra stycket anges att enheten ska tillämpa bestämmelserna på samma sätt som en upphandlande myndighet. Enligt Lagrådets mening behöver lagtexten inte tyngas med en sådan bestämmelse. Det räcker att saken behandlas i författningskommentaren.

14 kap. 11 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse

En leverantör får åberopa andra företags kapacitet för att uppfylla krav som avser ekonomisk och finansiell ställning eller teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt 14 kap. 1 § 2 och 3 lagen (0000:000) om offentlig upphandling, oavsett den rättsliga arten av förbindelserna mellan leverantören och företagen.

14 kap. 12 §

Paragrafens inledning bör ges följande lydelse.

En leverantör som ansöker om att få delta i ett kvalificeringssystem får åberopa andra företags kapacitet endast om samma företag ska utföra de tjänster eller byggentreprenader för vilka kapaciteten åberopas,

14 kap. 13 §

Artikel 79.1 skiljer sig något från artikel 79.2. Skillnaden kan inte vara genomtänkt. I den svenska lagen bör bestämmelserna ges samma innehåll, jfr 16 §.

Lagrådet föreslår att paragrafen förs in som ett sista stycke i 12 § och ges följande lydelse.

Leverantören ska visa att den förfogar över de nödvändiga resurserna under kvalificeringssystemets giltighetstid.

14 kap. 14 §

Paragrafen behandlar förhållanden av sådant slag som regleras i 14 kap. 8 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till den bestämmelsen.

14 kap. 15 §

Lagrådet föreslår att uttrycket "kommer att " ändras till "ska".

14 kap. 16 §

Lagrådet föreslår att paragrafen förs in som ett andra stycke i 15 § och ges följande lydelse.

Leverantören ska visa att den förfogar över de nödvändiga resurserna.

14 kap. 17 §

Paragrafen behandlar förhållanden av sådant slag som regleras i 14 kap. 8 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till den bestämmelsen.

14 kap. 18 och 19 §§

Paragraferna reglerar vissa förhållanden som gäller dels kvalificeringssystem, dels upphandlingar, utan att det görs någon klar skillnad mellan dem. Regleringen vinner i klarhet om vad som ska gälla för kvalificeringssystem och upphandlingar behandlas i skilda paragrafer. Paragraferna bör placeras i anslutning till andra paragrafer som reglerar kvalificeringssystem respektive upphandlingar, dvs. efter 14 § resp. 17 § i remissens lagförslag.

Lagrådet föreslår att paragraferna ges följande lydelse.

14 a § Om kvalificeringskraven eller uteslutningsgrunderna är sådana som avses i 9 § och 13 kap. 1–4 §§, ska en upphandlande enhet tillämpa 15 kap. 1–14 §§ lagen (0000:000) om offentlig upphandling när den kontrollerar om de andra företag vars kapacitet en leverantör åberopar uppfyller kraven för kvalificeringssystemet och om dessa företags förhållanden är skäl för uteslutning.

Om det vid kontrollen visar sig att det åberopade företaget inte uppfyller krav enligt 13 kap. 1 och 2 §§ som den upphandlande enheten har hän-

visat till, ska den upphandlande enheten begära att leverantören åberopar ett annat företags kapacitet.

17 a § Om kvalificeringskraven eller uteslutningsgrunderna är sådana som avses i 9 § och 13 kap. 1–4 §§, ska en upphandlande enhet tillämpa 15 kap. 1–14 §§ lagen (0000:000) om offentlig upphandling när den kontrollerar om de andra företag vars kapacitet en leverantör åberopar uppfyller kvalificeringskraven för upphandlingen och om dessa företags förhållanden är skäl för uteslutning.

Om det vid kontrollen visar sig att det åberopade företaget inte uppfyller krav enligt 13 kap. 1 och 2 §§ som den upphandlande enheten har hänvisat till eller tillämpliga kvalificeringskrav, ska den upphandlande enheten begära att leverantören åberopar ett annat företags kapacitet.

14 kap. 20 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse, jfr 14 kap. 8 § andra stycket i förslaget till lag om offentlig upphandling.

En upphandlande enhet får ställa som villkor i upphandlingen att vissa uppgifter som är avgörande för anskaffningen ska utföras av leverantören själv, om upphandlingen avser en tjänst, en byggentreprenad eller ett monterings- eller installationsarbete inom ramen för en upphandling av en vara.

14 kap. 21 och 22 §§

Paragraferna motsvarar 15 kap. 15 och 16 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de paragraferna.

15 kap.

Kapitlet motsvarar 16 kap. förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till det kapitlet.

16 kap. 1–14 §§

Paragraferna motsvarar i huvudsak 17 kap. 1–14 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de paragraferna.

17 kap. 1–5 och 7–10 §§

Paragraferna motsvarar 18 kap. 1–9 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de paragraferna.

17 kap. 6 §

I paragrafen föreskrivs att resultatet av en projekttävling ska sändas till Europeiska unionens publikationsbyrå inom 30 dagar efter det att projekttävlingen har avslutats. I det föregående har Lagrådet föreslagit att projekttävlingar definieras som upphandling. En följd av det förslaget är att bestämmelserna om efterannons i 10 kap. 6 § blir tillämpliga och förevarande paragraf kan utgå. Lagrådet noterar dock att det inte står i 10 kap. 6 § vart annonsen ska skickas.

18 kap.

I kapitlet finns enligt rubriken bestämmelser om anbud som omfattar varor med ursprung i tredjeland. Bestämmelserna gör undantag, i förhållande till länder utanför den europeiska unionen, från principen om likabehandling. Det är fråga om ett politiskt ställningstagande som Lagrådet inte yttrar sig över.

I kapitlet används ordet "tredjeland". Det är inte definierat, men

uppenbarligen avses land utanför den europeiska unionen. Ordet förekommer i annan lagtext med annan betydelse, se 2 § kameraövervakningslagen (2013:460). Att samma ord används i lagtext med olika betydelser bör undvikas. I förevarande kapitel kan bestämmelserna utformas så att ordet "tredjeland" inte behövs. Om Lagrådets förslag i denna del följs, bör kapitlets rubrik ges följande lydelse:

Anbud som omfattar varor med ursprung i en stat utanför Europeiska unionen

Även ordet "ursprung" används utan att det definieras. Detta är olyckligt, eftersom innebörden är oviss och det saknas underlag för en tolkning. Emellertid är ordet hämtat från direktivet och kan inte undvikas i den svenska lagen.

I kapitlet finns tre paragrafer, var och en försedd med en rubrik. Rubriken till 2 § uttrycker en bestämmelse som är mer kategorisk än det som föreskrivs i paragrafen. Lagrådet förordar att rubriken tas bort och som en konsekvens av det även övriga rubriker. Eftersom kapitlet är så kort, kan rubrikerna avvaras utan att överblicken går förlorad.

18 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

För anbud som omfattar varor med ursprung i en stat som inte ingår i Europeiska unionen och med vilken unionen inte har slutit avtal som tillförsäkrar företag från unionen jämförbart och faktiskt tillträde till marknaden i denna stat tillämpas 2 och 3 §§. Detta gäller dock inte om något annat följer av ett åtagande som unionen eller Sverige har med en stat utanför unionen.

18 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

När en upphandlande enhet väljer leverantör av varor får enheten förkasta ett anbud som omfattar varor med ursprung i en stat utanför Europeiska unionen, om andelen sådana varor, bestämd enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen, uppgår till mer än hälften av det totala värdet av de varor som anbudet omfattar.

Det som föreskrivs i första stycket gäller även programvara för användning i ett telekommunikationsnät.

19 kap.

Kapitlet motsvarar 19 kap. i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till det kapitlet.

20 kap.

Kapitlets paragrafer överensstämmer med paragraferna i 20 kap. i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anført i anslutning till det kapitlet.

Därutöver noterar Lagrådet följande.

20 kap. 1 §

Hänvisningen i paragrafens första stycke till 19 kap. 29 § ska avse den paragrafens första stycke.

20 kap. 15 §

I paragrafens punkt 1 bör "en upphandlande myndighet" och "den upphandlande myndigheten" ersättas med "en upphandlande enhet" respektive "enheten".

21 kap. 4 och 7 §§

Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till 21 kap. 4 och 7 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling.

22 kap. 1–5 §§

Förslaget motsvarar 22 kap. 1–5 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till dessa paragrafer.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Förslaget till kraftträdande- och övergångsbestämmelser överensstämmer med motsvarande bestämmelser i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de bestämmelserna.

Bilagorna

Bilagorna 1–3 motsvarar bilagorna 1–3 i lagen om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till dessa bilagor.

Förslaget till lag om upphandling av koncessioner

1 kap.

Lagrådet föreslår att rubriken till första kapitlet, på samma sätt som i lagen om offentlig upphandling, ändras till "Lagens tillämpningsområde, innehåll och definitioner" samt att kapitlets första paragraf och dess rubrik ges följande lydelse.

Upphandling av koncessioner

1 § Denna lag gäller när en upphandlande myndighet eller enhet vidtar åtgärder i syfte att anskaffa byggentreprenad eller tjänst, där ersättningen för arbetet utgörs antingen av enbart rätten att utnyttja det som är föremål för upphandlingen eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

I en andra paragraf bör anges att lagen om upphandling av koncessioner inte gäller när någon av de andra lagarna på upphandlingsområdet är tillämplig. Paragrafen kan ges exempelvis följande lydelse.

Andra lagar om upphandling

2 § Lagen gäller inte när lagen (0000:000) om offentlig upphandling, lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet är tillämplig.

1 kap. 1 §

I paragrafen ges en innehållsförteckning till lagen. Paragrafen bör ändras så att den speglar de nya kapitelrubriker som Lagrådet föreslår.

1 kap. 2–19 §§ (definitioner)

I 2–19 §§ ges ett antal definitioner av begrepp som används i lagen. Lagrådet föreslår att en definition slopas helt och att ytterligare två definitioner införs.

I kapitlets 8 § definieras begreppet koncession som byggkoncession enligt 4 § eller tjänstekoncession enligt 14 §. Dessa koncessioner definieras som ”skriftliga kontrakt med ekonomiska villkor”. Uttrycket kontrakt definieras emellertid inte. En sådan definition ges dock i 1 kap. 9 § lagen om offentlig upphandling och i 1 kap. 8 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna. Lagrådet har i det föregående riktat invändningar mot de olika användningarna av ordet kontrakt i dessa lagar. Samma invändningar kan göras mot användningen av uttrycket koncession i lagen om upphandling av koncessioner. Lagrådet föreslår mot den bakgrunden att det tydligt anges i varje enskild paragraf vilken företeelse som paragrafen avser, d.v.s. om det är fråga om att beskriva upphandlingsprocessen, den anskaffning som upphandlingen avser eller det avtal som myndigheten efter genomförd upphandling önskar ingå med en eller flera leverantörer.

Lagrrådet föreslår – på samma sätt som i fråga om lagen om offentlig upphandling och lagen om upphandling inom försörjningssektorerna – att Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner definieras som ”direktiv 2014/23/EU” och att den korta benämningen används i lagtexten.

1 kap. 3 §

Lagrrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *anbudssökande* avses den som har ansökt om att få eller inbjudits att delta i ett förfarande för upphandling av en bygg- eller tjänstekoncession.

1 kap. 18 §

I paragrafen definieras begreppet ”utförande av byggentreprenad”. Lagrådet föreslår att definitionen i stället ska avse ”byggentreprenad” (jfr vad Lagrådet har sagt i anslutning till 1 kap. 4 § i förslaget till lag om offentlig upphandling) och att paragrafen ges följande lydelse.

Med *byggentreprenad* avses

1. utförande eller både projektering och utförande av arbete som är hänförligt till en verksamhet som anges i bilaga 1,
2. utförande eller både projektering och utförande av ett byggnadsverk, eller
3. förverkligande av ett byggnadsverk enligt krav som ställs upp av en upphandlande myndighet som utövar ett avgörande inflytande över typen av byggnadsverk eller över projekteringen.

1 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *byggkoncession* avses utförande av byggentreprenad enligt X §, där sådan verksamhetsrisk som avses i Y § överförs till koncessionshavaren och ersättningen för arbetet utgörs antingen av enbart rätten att utnyttja det byggnadsverk som är föremål för entreprenaden eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

1 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *byggnadsverk* avses det samlade resultatet av bygg- och anläggningsarbeten, om resultatet självständigt fyller en teknisk eller ekonomisk funktion.

1 kap. 6 §

Paragrafen definierar uttrycket "elektroniska medel". Enligt Lagrådets mening bör paragrafen utformas i närmare anslutning till motsvarande uttryck i direktivet 2014/23/EU och ges följande lydelse.

Med *elektroniska medel* avses elektronisk utrustning för behandling och lagring av data som sänds, överförs eller tas emot via kabel eller radiovågor eller på optisk eller annan elektromagnetisk väg.

1 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande, något modifierade, lydelse (se vad Lagrådet har anfört i anslutning till 1 kap. 13 § i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna).

Med *ensamrätt* avses en rättighet som beviljats enligt lag eller annan författning, som begränsar rätten att utöva en verksamhet till ett enda företag.

1 kap. 8 §

Lagrådet föreslår att definitionen av ordet "koncession" slopas och att uttrycket bygg- eller tjänstekoncession används genomgående i lagen.

1 kap. 9 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande, något modifierade, lydelse.

Med *koncessionsdokument* avses alla dokument som den upphandlande myndigheten eller enheten använder för att beskriva eller fastställa vad upphandlingen gäller.

1 kap. 10 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *koncessionshavare* avses en leverantör med vilken den upphandlande myndigheten eller enheten har ingått avtal om en bygg- eller tjänstekoncession.

1 kap. 11 §

I remissens lagförslag definieras leverantör som den som på marknaden tillhandahåller varor eller tjänster eller utför byggentreprenader. Varor är inte aktuella i fråga om koncessioner enligt denna lag och kan uteslutas från definitionen. Det hindrar inte att en leverantör enligt denna definition också kan tillhandahålla varor.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Med *leverantör* avses den som på marknaden tillhandahåller byggentreprenader eller andra tjänster.

Med leverantör avses också grupper av leverantörer.

1 kap. 12 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges en lydelse som motsvarar den paragraf i lagen om offentlig upphandling som definierar offentligt styrt organ.

1 kap. 13 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande, något modifierade, lydelse. Jämför vad Lagrådet har anfört i anslutning till 7 §.

Med *särskild rättighet* avses en rättighet som beviljats enligt lag eller annan författning, som begränsar rätten att utöva en verksamhet till två eller flera företag.

1 kap. 14 §

I paragrafen definieras begreppet tjänstekoncession. Lagrådet föreslår att det införs en ny paragraf som, på motsvarande sätt som i lagen om offentlig upphandling, definierar begreppet tjänst. Paragrafen bör ges följande lydelse.

Med *tjänst* avses annan tjänst än sådan byggtrepenad som avses i X §.

Lagrådet föreslår vidare att definitionen i 14 § ändras och ges följande lydelse.

Med *tjänstekoncession* avses utförande av tjänst, där sådan verksamhetsrisk som avses i X § överförs till koncessionshavaren och ersättningen för arbetet utgörs antingen av enbart rätten att utnyttja de tjänster som avses eller av dels en sådan rätt, dels betalning.

1 kap. 15 §

I paragrafen definieras "upphandlande enheter". I förslagen till lag om offentlig upphandling, upphandling inom försörjningssektorerna och upphandling av koncessioner används uttrycken "upphandlande myndighet" och "upphandlande enhet" med olika innebörd i de olika lagarna. Olikheterna kan leda till att en företeelse omfattas av definitionen enligt en av lagarna men inte av en annan. Risken för att något oavsiktligt faller mellan lagarnas tillämpningsområden måste

undvikas. I remissen förs inte något resonemang om förhållandet mellan lagarna i detta hänseende. Frågan bör belysas under den fortsatta beredningen.

Med reservation för vad Lagrådet anför angående bilaga 2 till lagen föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

Med *upphandlande enhet* avses i denna lag en enhet som bedriver någon av de verksamheter som anges i bilaga 2 och avser att ingå avtal om en bygg- eller tjänstekoncession för bedrivande av sådan verksamhet och som är

1. en statlig eller kommunal myndighet, en beslutande församling i kommun eller landsting, eller ett offentligt styrt organ som avses i 12 § eller en sammanslutning av en eller flera myndigheter eller församlingar eller en sammanslutning av ett eller flera offentligt styrda organ,
2. ett företag som en upphandlande myndighet kan utöva ett bestämmande inflytande över på det sätt som anges i andra stycket, eller
3. en annan enhet än de som anges i 1 och 2, om den bedriver sin verksamhet med stöd av en sådan ensamrätt enligt 7 § eller en särskild rättighet enligt 13 § som beviljats för bedrivande av någon av de verksamheter som anges i bilaga 2.

Ett bestämmande inflytande enligt första stycket 2 ska anses föreligga om en upphandlande myndighet direkt eller indirekt, innehar mer än hälften av andelarna i företaget eller kontrollerar majoriteten av röstetalet på grund av aktieäggande eller motsvarande eller kan utse mer än halva antalet ledamöter i företagets styrelse eller motsvarande ledningsorgan.

En sådan enhet som anges i första stycket 3 utgör inte en upphandlande enhet om den har beviljats särskilda rättigheter eller ensamrätter genom ett förfarande som offentliggjorts på lämpligt sätt och om beviljandet av dessa rättigheter har grundats på objektiva kriterier.

1 kap. 16 §

Lagrrådet föreslår att paragrafen ges ett innehåll som motsvarar definitionen av upphandlande myndighet i 1 kap. 16 § i förslaget till lag om offentlig upphandling.

1 kap. 17 §

Lagrådet föreslår att paragrafen, på motsvarande sätt som i lagen om offentlig upphandling, ges följande lydelse.

Med *upphandling* avses de åtgärder som någon vidtar i syfte att anskaffa tjänster eller byggtreprenader från en leverantör, oberoende av om det som anskaffas är avsett för ett offentligt ändamål eller inte.

1 kap. 18 §

Som Lagrådet har anfört i det föregående, bör paragrafen i stället definiera vad som avses med byggtreprenad och därför flyttas.

1 kap. 19 §

Lagrådet föreslår att paragrafen delas upp i två paragrafer, där den första definierar verksamhetsrisk och den andra övertagande av verksamhetsrisk. Paragraferna kan ges följande lydelse.

X § Med *verksamhetsrisk* avses efterfrågerisk eller utbudsrisk eller båda.

Y § Med *övertagande av verksamhetsrisk* avses att en koncessionshavare genom koncessionen, vid normala verksamhetsförhållanden,
a) inte är garanterad att kompenseras för de investeringar som görs och de kostnader som uppstår vid utnyttjandet av det byggnadsverk eller tillhandahållandet av de tjänster som är föremål för koncessionen och
b) utsätts för en verklig exponering för förändringar på marknaden på så sätt att eventuella uppskattade förluster för koncessionshavaren inte är endast nominella eller försumbara.

2 kap. 1 §

Lagrådet har i det föregående föreslagit att det som anges i första stycket delvis flyttas till en inledande paragraf i första kapitlet, delvis

tas om hand genom en definition av vad som avses med upphandling.

I paragrafens andra stycke anges att bestämmelserna i 15 kap. gäller för 1. upphandling av koncessioner vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. och 2. upphandling av koncessioner som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 3. Lagrådet har i det föregående föreslagit att det införs en paragraf i 1 kap. som anger att tröskelvärdena i 5 kap. avgör om upphandlingen ska genomföras med tillämpning av 15 kap. i lagen eller inte. Den paragrafen reglerar alltså det som anges i första punkten i paragrafens andra stycke. I det följande föreslår Lagrådet också en paragraf införs i 5 kap. som anger att reglerna i 1 kap. ska tillämpas också vid upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster i bilaga 3.

Dessa förslag innebär att 2 kap. 1 § i dess helhet kan slopas. Rubriken till kapitlet bör därför ändras till "Upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster och blandad upphandling".

2 kap. 2 §

I paragrafen regleras när lagens regler om upphandling ska tillämpas vid anskaffning av vissa forsknings- och utvecklingstjänster. Lagrådet föreslår att inledningen och rubriken till paragrafen ges följande innehåll.

Upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster

1 § Denna lag gäller för upphandling av tjänstekoncession om upphandlingen avser forsknings- och utvecklingstjänster och ...

Beträffande paragrafens andra stycke, se vad Lagrådet har anfört i anslutning till 2 kap. 2 § förslaget till lag om offentlig upphandling.

2 kap. 3–21 §§

I paragraferna 3–21 i kapitlet behandlas vad som benämns som blandade kontrakt. Lagrådet föreslår att avsnittet inleds med en paragraf som anger vad som avses med en blandad upphandling. Det är enligt Lagrådets mening olämpligt att tala om blandade kontrakt som föreslås i rubriken till 3 § (se vad Lagrådet har anfört i det föregående om motsvarande paragraf i lagen om offentlig upphandling).

Blandad upphandling

Med blandad upphandling avses

1. upphandling som inbegriper sådana anskaffningar av flera olika nyttigheter som alla regleras i denna lag, eller
2. upphandling som inbegriper dels anskaffningar som regleras i denna lag, dels andra anskaffningar.

2 kap. 3 §

I paragrafen regleras vilka bestämmelser som ska tillämpas i ett upphandlingsförfarande när det som ska anskaffas är flera slag av prestationer – tjänster eller byggtreprenader – som alla regleras av lagen. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Blandad upphandling som avser flera typer av koncessioner enligt denna lag

Om en blandad upphandling avser dels byggkoncession, dels tjänstekoncession, ska upphandlingen genomföras i enlighet med bestämmelserna för det som är huvudföremålet för upphandlingen.

För en upphandling av en tjänstekoncession som gäller dels sådana tjänster som anges i bilaga 3, dels andra tjänster, ska huvudföremålet bestämmas utifrån det högsta av de uppskattade värdena för tjänsterna.

2 kap. 4–13 §§

Lagrådet föreslår, som en följd av det som sagts i det föregående, att 4–13 §§ och där förekommande rubriker ges följande lydelse.

Blandad upphandling, inom en och samma verksamhet, som regleras i såväl denna lag som i andra bestämmelser

2 kap. 4 §

Delbar och odelbar blandad upphandling

En delbar blandad upphandling inom en och samma verksamhet är en upphandling där det ingår delar som kan särskiljas objektivt. Sådana upphandlingar behandlas i X–Y §§.

En odelbar blandad upphandling är en upphandling där det inte ingår delar som kan särskiljas objektivt. Sådana upphandlingar behandlas i Z §.

2 kap. 5 §

Hur får en delbar blandad upphandling genomföras?

Om en delbar blandad upphandling avser både anskaffning som regleras i denna lag och anskaffning som inte regleras i denna lag, får den upphandlande myndigheten eller enheten genomföra separata upphandlingar för de olika delarna. Myndigheten får också genomföra upphandlingen som en enda upphandling.

2 kap. 6 §

När en blandad upphandling genomförs som flera upphandlingar

Om den upphandlande myndigheten eller enheten delar upp en blandad upphandling i flera separata upphandlingar, ska för varje upphandling tillämpas de bestämmelser som gäller för den upphandlingen.

2 kap. 7 §

När en delbar blandad upphandling genomförs som en upphandling

Om den upphandlande myndigheten eller enheten genomför en delbar blandad upphandling som en upphandling, ska denna lag tillämpas på upphandlingen, om inte något annat följer av X–Y §§.

2 kap. 8 §

Om en upphandlande myndighet genomför en delbar blandad upphandling som en upphandling och den gäller dels anskaffning av byggtreprenader eller tjänster enligt denna lag, dels anskaffning som regleras i lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ska upphandlingen genomföras med tillämpning av

1. bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i lagen om offentlig upphandling, om värdet av den anskaffning som regleras i den lagen beräknas uppgå till minst det tröskelvärde som gäller enligt den lagen, eller
2. bestämmelserna i 19 kap. lagen om offentlig upphandling, om värdet av den anskaffning som regleras i den lagen beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt den lagen och värdet av den anskaffning som regleras i denna lag beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap.

2 kap. 9 §

Om en upphandlande enhet genomför en delbar blandad upphandling som en upphandling och den gäller dels anskaffning av byggtreprenader eller tjänster enligt denna lag, dels anskaffning som regleras i lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, ska upphandlingen genomföras med tillämpning av

1. bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i lagen om upphandling inom försörjningssektorerna, om värdet av den anskaffning som regleras i den lagen beräknas uppgå till minst det tröskelvärde som gäller enligt den lagen, eller
2. bestämmelserna i 19 kap. lagen om upphandling inom försörjningssektorerna, om värdet av den anskaffning som regleras i den lagen beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt den lagen och värdet av den anskaffning som regleras i denna lag beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap.

2 kap. 10 §

När en delbar blandad upphandling med försvars- eller säkerhetsaspekter genomförs som en enda upphandling

Om den upphandlande myndigheten eller enheten genomför en delbar blandad upphandling som en enda upphandling får upphandlingen genomföras utan tillämpning av denna lag om anskaffningen till en del omfattas av artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Detta gäller även om upphandlingen också avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

2 kap. 11 §

Om den upphandlande myndigheten eller enheten genomför en delbar blandad upphandling som en enda upphandling och den till en del avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, får myndigheten välja att genomföra upphandlingen med tillämpning av bestämmelserna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller denna lag.

2 kap. 12 §

Bestämmelserna i X och Y §§ gäller bara om beslutet att genomföra upphandlingen som en enda upphandling fattas på objektiva grunder och inte i syfte att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i antingen denna lag eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet inte ska bli tillämpliga.

2 kap. 13 §

Odelbar blandad upphandling

Vid en odelbar blandad upphandling ska de bestämmelser som gäller för upphandlingens huvudföremål tillämpas.

Om en sådan upphandling avser både tjänstekoncession enligt denna lag och upphandling av varor, ska huvudföremålet bestämmas utifrån det högsta av de uppskattade värdena för tjänster respektive varor.

Om en sådan upphandling inbegriper anskaffning som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget, får den upphandlande myndigheten eller enheten genomföra upphandlingen utan tillämpning av denna lag. Om upphandlingen i stället till en del avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, får den upphandlande myndigheten eller enheten genomföra upphandlingen med tillämpning av

bestämmelserna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller denna lag.

2 kap. 14–21

Lagrådet föreslår, som en följd av det som sagts i det föregående, att 14–21 §§, som behandlar blandade upphandlingar som rör såväl verksamheter som anges i bilaga 2 till lagen som annan verksamhet, och där förekommande rubriker ges följande lydelse.

2 kap. 14 §

Upphandling som rör såväl verksamhet som anges i bilaga 2 som annan verksamhet

Om en upphandling rör såväl verksamhet som anges i bilaga 2 som annan verksamhet, får den upphandlande enheten i enlighet med bestämmelserna i X–Y §§ välja att genomföra en upphandling för varje verksamhet eller en enda upphandling.

2 kap. 15 §

Den upphandlande enheten får inte genomföra en upphandling för varje verksamhet eller som en enda upphandling i syfte att undvika att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i antingen denna lag, lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna blir tillämpliga.

2 kap. 16 §

Separata upphandlingar för olika verksamheter

Om den upphandlande enheten genomför en upphandling för varje verksamhet, ska för varje upphandling tillämpas de bestämmelser som gäller för den upphandlingen.

2 kap. 17 §

En enda upphandling som rör flera verksamheter

Om en upphandling rör mer än en verksamhet och den upphandlande enheten genomför en enda upphandling, ska för upphandlingen tillämpas de bestämmelser som gäller för den verksamhet som upphandlingen huvudsakligen rör.

Om upphandlingen till någon del rör verksamhet som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget eller om upphandlingen till någon del regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, ska dock X–Y §§ tillämpas.

2 kap. 18 §

Om det inte är objektivt möjligt att avgöra vilken verksamhet som upphandlingen huvudsakligen rör ska följande gälla.

1. Om upphandlingen för en av verksamheterna regleras av de bestämmelser i denna lag som gäller för en upphandlande myndighet och upphandlingen för övriga verksamheter regleras av de bestämmelser i denna lag som gäller för en upphandlande enhet, ska upphandlingen genomföras i enlighet med de bestämmelser i lagen som gäller för upphandling av upphandlande myndigheter.

2. Om upphandlingen för en av verksamheterna regleras i lagen (0000:000) om offentlig upphandling, ska upphandlingen genomföras i enlighet med bestämmelserna i den lagen.

3. Om upphandlingen för en av verksamheterna regleras i denna lag och upphandlingen för den eller de andra verksamheterna inte regleras i denna lag, lagen (0000:000) om offentlig upphandling eller lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, ska upphandlingen genomföras i enlighet med bestämmelserna i denna lag.

2 kap. 19 §

En enda upphandling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter

Om en upphandling rör flera verksamheter och genomförs som en enda upphandling, får den upphandlande enheten genomföra upphandlingen utan tillämpning av denna lag om en av verksamheterna omfattas av 346 i EUF-fördraget. Detta gäller även om upphandlingen också innehåller delar som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

2 kap. 20 §

Om en upphandling rör flera verksamheter och genomförs som en enda upphandling, får den upphandlande enheten, om upphandlingen till en del avser upphandling för en verksamhet som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, genomföra upphandlingen med tillämpning av bestämmelserna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller denna lag.

2 kap. 21 §

Bestämmelserna i X och Y §§ gäller bara om beslutet att genomföra upphandlingen som en enda upphandling fattas på objektiva grunder.

3 kap. 1 §

Enligt paragrafen undantas vissa upphandlingar som avser anskaffningar på försvars- och säkerhetsområdet. I fjärde punkten anges att lagen inte gäller för upphandlingar som, av operativa skäl, måste tilldelas och utföras av en leverantör i ett område utanför EES territorium där operationen genomförs. Samma lokution används i 1 kap. 10 § fjärde punkten lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. I art. 13 d i LUFSDirektivet, som bestämmelsen genomför, anges emellertid att undantaget avser kontrakt som tilldelas i ett tredje land, inbegripet kontrakt avseende civila inköp, när styrkor är stationerade utanför unionens territorium, och där de operativa behoven medför att kontrakt måste ingås med ekonomiska aktörer i det område där operationen genomförs. Enligt Lagrådets mening framgår det tydligare av bestämmelsen i direktivet vad undantaget tar sikte på, nämligen anskaffningar för såväl militära som civila ändamål och som måste ske där operationen genomförs.

I punkten 5 anges som ytterligare undantag upphandlingar ”som på annat sätt omfattas av ett undantag i denna lag”. Denna punkt torde

kunna utgå eftersom motsvarande bestämmelse i direktivet är be-
tingad av att utgångspunkten där är att direktivet gäller för alla kon-
cessioner på försvars- och säkerhetsområdet med undantag för det
som anges i artikeln, medan paragrafen anger att lagen inte ska vara
tillämplig för vissa upphandlingar på detta område. Övriga undantag
framgår härigenom av andra paragrafer i lagen och det behöver där-
för inte erinras om att det även för upphandlingar på försvars- och
säkerhetsområdet kan finnas andra undantag som är tillämpliga.

I sista stycket i paragrafen anges att uttrycket försvars- och säker-
hetsområdet har samma betydelse som i lagen (2011:1029) om upp-
handling på försvars- och säkerhetsområdet. I 2011 års lag definie-
ras emellertid inte uttrycket. Sista stycket bör därför utgå. I stället bör
i författningskommentaren anges vad som avses med försvars- och
säkerhetsområdet.

3 kap. 2–4 §§

Paragraferna har sina huvudsakliga motsvarigheter i 3 kap. 4–6 §§
lagen om offentlig upphandling. Lagrådet har föreslagit ändringar i
dessa paragrafer och föreslår att motsvarande ändringar görs i
2–4 §§.

3 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Verksamhet i stat utanför EES

Denna lag gäller inte för upphandling som avser utövande av verksamhet i
en stat som inte ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES)
utan fysisk användning av något nät eller geografiskt område i en eller flera
EES-stater.

3 kap. 6–8 §§

Enligt 6 § 3 ska lagen inte gälla koncessioner som avser försvars- och säkerhetsaspekter och som regleras av särskilda förfaranderegler som tillämpas av en internationell organisation som gör inköp för sitt eget bruk och inte heller koncessioner som ska tilldelas av en stat inom EES i enlighet med sådana särskilda förfaranderegler. Bestämmelsen genomför närmast ordagrant det som anges i den svenska versionen av artikel 10.5 c i LUK-direktivet. Regleringen undantar alltså inköp som den internationella organisationen gör ”för sitt eget bruk”. Det innebär att tillämpningsområdet för undantaget blir tämligen begränsat. I den engelska versionen av direktivets bestämmelse framgår att undantaget gäller i fall där det finns ”specific procedural rules of an international organisation purchasing for its purposes”. Den engelska lydelsen träffar sålunda alla inköp som sker för den internationella organisationens syfte eller ändamål och inte bara inköp för organisationens eget bruk. Den engelska lydelsen har sin motsvarighet i den tyska och den franska versionen av bestämmelsen (ty: ”die für ihre Zwecke Beschaffungen tätigt”, fr: ”les règles de procédure spécifiques d’une organisation internationale achetant pour l’accomplissement de ses missions”). Det finns mot den bakgrunden skäl att ändra bestämmelsen så att den närmare överensstämmer med dessa språkversioner av direktivet.

Lagrådet föreslår att paragrafernas ordning ändras samt att paragraferna och rubriken till dem ges följande lydelse (jfr vad Lagrådet har anfört i anslutning till 3 kap. 7 och 8 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling).

Upphandling som helt eller delvis finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut

6 § Denna lag gäller inte för en upphandling enligt regler som har fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när anskaffningen helt finansieras av organisationen eller institutet.

Om anskaffningen till största delen finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna komma överens om vilka regler som ska tillämpas för förfarandet.

För upphandling på försvars- och säkerhetsområdet gäller i stället bestämmelserna i 7 §.

Upphandling enligt vissa internationella regler

7 § Denna lag gäller inte upphandling på försvars- och säkerhetsområdet med tillämpning av

1. särskilda förfaranderegler i enlighet med ett internationellt avtal eller en överenskommelse mellan en eller flera av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon eller några andra stater,
2. särskilda förfaranderegler i enlighet med en internationell överenskommelse om stationering av militär personal som rör en stats åtaganden, eller
3. särskilda förfaranderegler som tillämpas av en internationell organisation när den gör inköp för organisationens ändamål eller avtal om koncessioner som ska ingås av en stat inom EES med tillämpning av sådana särskilda förfaranderegler.

8 § Denna lag gäller inte heller för upphandlingar som en upphandlande myndighet eller enhet är skyldig att genomföra enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden, om bestämmelserna har fastställts

1. genom ett rättsligt instrument som medför internationella skyldigheter och som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som är gemensamt för de avtalsslutande parterna, eller
2. av en internationell organisation.

3 kap. 9 §

Första stycket har sin motsvarighet i 3 kap. 10 § lagen om offentlig upphandling och bör formuleras på motsvarande sätt. Sista mening-
en i andra stycket bör närmare anknyta till rubriken till 8 kap. 6 § i lagen och därför ange att bestämmelserna om efterannonser om resul-

tatet av en upphandling i 8 kap. 6 § ska tillämpas om det inte i berörd lagstiftning finns särskild reglering av öppenhet och insyn.

3 kap. 11 §

I första punkten ges ett undantag för tillhandahållande eller drift av fasta nät i syfte att tillhandahålla tjänster för allmänheten i samband med produktion, transport eller distribution av dricksvatten. Bestämmelsen genomför art. 12.1 a LUK-direktivet som är identisk med art. 10.1 i LUF-direktivet som genomförs i 2 kap. 2 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna. Bestämmelserna i lagförslagen har utformats olika trots att direktivens bestämmelser är lika. Detta bör rättas till.

3 kap. 13–19 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 3 kap. 11–17 §§ förslaget till lag om offentlig upphandling och bör utformas på motsvarande sätt.

I 19 § första stycket anges att verksamhetsandelen ska bestämmas på grundval av genomsnittlig total omsättning i fråga om varor, tjänster och byggentreprenader, trots att lagen om upphandling av koncessioner bara gäller tjänster och byggentreprenader. Det bör utvecklas i den fortsatta beredningen varför upphandling av också varor ska inbegripas.

3 kap. 20 och 21 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 3 kap. 18 och 19 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling och bör utformas på motsvarande sätt.

3 kap. 22–27 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 3 kap. 20–25 §§ i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna och bör utformas på motsvarande sätt.

3 kap. 28–35 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 3 kap. 20–28 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling och bör utformas på motsvarande sätt.

3 kap. 36 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Lotteritjänster

Denna lag gäller inte för upphandling avseende lotteritjänster som omfattas av CPV-koden [för lotteriverksamhet; här bör koden anges] och som staten anskaffar av en leverantör på grund av en beviljad ensamrätt. En sådan ensamrätt ska offentliggöras i Europeiska unionens officiella tidning.

Med ensamrätt avses i denna paragraf inte en sådan ensamrätt som anges i 1 kap. 15 § tredje stycket.

4 kap. 1–8 §§

Paragraferna motsvarar 4 kap. 1–4, 7, 8, 15 och 16 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Se Lagrådets kommentarer i anslutning till de paragraferna.

4 kap. 9 och 10 §§

Paragraferna har en gemensam rubrik, "Koncessioners varaktighet". De är utformade i nära överensstämmelse med artikel 18 i direktivet. Enligt 9 § ska koncessioner vara tidsbegränsade och den upphand-

lande myndigheten eller enheten ska bedöma löptiden på grundval av de byggentreprenader eller tjänster som efterfrågas. I 10 § första stycket föreskrivs att koncessioner med längre löptid än fem år inte får ha längre maximal varaktighet än vad som kan förväntas rimligen gå åt för att koncessionshavaren ska kunna kompenseras i angiven utsträckning.

Av den föreslagna lagtexten till 9 § framgår inte vad den bedömning som ska göras enligt andra stycket innebär eller syftar till, särskilt som 10 § första stycket förefaller reglera delvis samma sak. Om avsikten är att koncessionens varaktighet ska bestämmas med hänsyn till hur länge byggentreprenaden eller tjänsten kommer att pågå, måste Lagrådet ifrågasätta det relevanta i att välja en sådan måttstock.

I rubriken och lagtexten används omväxlande orden "varaktighet" och "löptid". De engelska och franska versionerna har genomgående ett och samma ord ("duration" resp. "durée"). Det kan antas att någon betydelseskillnad inte är avsedd och ett av orden bör väljas genomgående i den svenska lagtexten.

Paragrafernas utformning bör övervägas ytterligare under den fortsatta beredningen.

5 kap. 1 §

I kapitlet finns bestämmelser om tröskelvärden. Beträffande första paragrafens disposition gör sig samma synpunkter gällande som Lagrådet har anfört i anslutning till 5 kap. 1 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet föreslår sålunda att paragrafen delas upp i två paragrafer, varav den första anger tröskelvärdenas funktion och föreskriver att lagen utom 15 kap. tillämpas på upphandlingar

över tröskelvärdena, utom sådana som anges i bilaga 3 till lagen, samt att 15 kap. tillämpas på upphandlingar under tröskelvärdena och sådana som anges i bilaga 3 till lagen. Den andra paragrafen innehåller bestämmelser om vad tröskelvärdena är.

Liksom i motsvarande paragrafer i förslagen till lag om offentlig upphandling och lagen om upphandling inom försörjningssektorerna bör första stycket preciseras till att gälla "en koncession vars värde uppskattas till - -".

5 kap. 2 §

I paragrafen finns en grundläggande bestämmelse om hur värdet av en koncession ska uppskattas vid tillämpningen av bestämmelserna om tröskelvärde. Enligt paragrafen ska den upphandlande myndigheten eller enheten beräkna värdet av en koncession efter en uppskattning av den sammanlagda omsättning som uppkommer för koncessionshavaren under kontraktets varaktighet som ersättning för de byggtreprenader och tjänster som koncessionen avser och för de varor som följer med sådana byggtreprenader och tjänster.

Hur bestämmelsen ska förstås är delvis omöjligt att läsa ut av lagtexten. Främst gäller det uttrycket "de varor som följer med sådana byggtreprenader och tjänster". Bestämmelsen har utformats i nära överensstämmelse med artikel 8.2 i direktivet och oklarheterna finns redan där. Det är inte godtagbart att en obegriplig bestämmelse införs i en svensk lag, och det gäller även när bristerna finns i en EU-bestämmelse som Sverige är förpliktat att införa.

EU-bestämmelsen måste vid genomförandet i svensk rätt ges en begriplig innebörd, som också bör vara ändamålsenlig. En utgångspunkt bör då tas i definitionerna av byggkoncession och tjänstekon-

cession enligt 1 kap. 4 resp. 14 § i lagförslaget. Av dessa bestämmelser framgår att ersättningen till koncessionshavaren utgörs antingen av enbart rätten att utnyttja byggnadsverket resp. tjänsterna eller av dels en sådan rätt, dels betalning. Vidare ligger det nära till hands att jämföra med bestämmelserna i LOU-direktivet och LUF-direktivet om värdering av byggtreprenader, som föreslås bli genomförda genom 5 kap. 9 § lagen om offentlig upphandling resp. 5 kap. 8 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna. I dessa bestämmelser föreskrivs att man ska räkna in värdet av varor och tjänster som den upphandlande myndigheten/enheten tillhandahåller entreprenören och som är nödvändiga för att entreprenaden ska kunna fullgöras. Mycket talar för att avsikten med förevarande bestämmelse har varit att värderingen av koncessioner ska grunda sig på det sammanlagda beloppet av de ersättningar av dessa slag som tillkommer koncessionshavaren under koncessionens löptid. En sådan tolkning framstår också som ändamålsenlig. I brist på tolkningsdata som talar för något annat föreslår Lagrådet att bestämmelsen utformas i enlighet med vad som sålunda kan antas vara avsett.

Enligt 5 kap. 9 § i förslaget till lag om offentlig upphandling och 5 kap. 8 § i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna ska man räkna in värdet av både varor och tjänster som den upphandlande myndigheten/enheten tillhandahåller. I den nu aktuella paragrafen föreskrivs däremot att bara varor ska räknas in när det gäller koncessioner. Det är svårt att se skälet till denna skillnad. Emellertid är direktivet entydigt på denna punkt och kan inte frångås.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Värdet av en koncession ska uppskattas till koncessionshavarens sammanlagda omsättning till följd av koncessionen under dess löptid samt till värdet av varor som den upphandlande myndigheten eller enheten tillhandahåller

koncessionshavaren och som är nödvändiga för att entreprenaden eller tjänsterna ska kunna utföras.

5 kap. 3 §

Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till 5 kap. 5 § i förslaget till lag om offentlig upphandling.

Lagrådet noterar vidare att ordet "koncessionsmeddelande" inte används i 8 kap. Det bör inte användas här heller.

5 kap. 4 §

I paragrafen föreskrivs att, om värdet av koncessionen vid tidpunkten för tilldelningen är mer än 20 procent högre än det uppskattade värdet enligt 3 §, värdet vid tilldelningen ska användas.

Paragrafen väcker frågor om tillämpningen i de fall då det uppskattade värdet är lägre än tröskelvärdet.

I författningskommentaren sägs (s. 1164) att, om en koncession ursprungligen har uppskattats till ett värde som understiger tröskelvärdet och det vid tilldelningen visar sig att värdet har ökat med mindre än 20 procent men ändå överstiger tröskelvärdet, detta inte torde innebära att förfarandet måste följa de regler som gäller upphandling över tröskelvärdet. Den osäkerhet som avspeglas i detta uttalande är oberättigad. Att det förhåller sig så som sägs följer otvetydigt av lagtexten, som troget återger artikel 8.2 tredje stycket i LUK-direktivet.

Det är svårt att förstå hur direktivets bestämmelse är tänkt att tillämpas när det uppskattade värdet är lägre än tröskelvärdet. I ett sådant fall regleras koncessionen inte av direktivet och det finns ingen bestämmelse om tilldelning som är tillämplig. I förslaget till svensk lag

finns bestämmelser i 15 kap. om upphandling av koncessioner som inte omfattas av direktivet. Inte heller här finns regler om tilldelning. Att tilldelning ska beslutas framgår – möjligen – indirekt av 15 kap. 6 §.

Enligt paragrafen ska värdet vid tilldelningen "användas". Det är oklart vad detta innebär. Ska upphandlingen fortsätta med tillämpning av de regler som gäller för upphandling över tröskelvärdet, eller ska upphandlingsförfarandet tas om med tillämpning av dessa regler? Direktivet, som föreskriver att den giltiga uppskattningen ska vara värdet av koncessionen vid tidpunkten för tilldelningen, ger inget svar på frågan. Ett klagörande behövs under den fortsatta beredningen.

5 kap. 5 §

Enligt rubriken till paragrafen reglerar den "Metod för beräkning av det uppskattade värdet". I paragrafen föreskrivs att metoden ska vara objektiv och att den ska anges i något av upphandlingsdokumenten. Vidare ska vid beräkningen i tillämpliga fall hänsyn tas till olika förhållanden som anges i sju punkter.

Vad ordet "metod" avser framgår inte. Enligt 6 § ska myndigheten eller enheten kunna välja mellan olika metoder.

Vidare inställer sig frågan hur denna paragraf förhåller sig till 2 §, som även den anger hur värdet av en koncession ska beräknas. Det kan antas att 2 § är avsedd att ha en generell innebörd och att uppräkningspunkterna i 5 § ska precisera beräkningsgrunderna i särskilda situationer. Uppräkningspunkterna innehåller punkter som är svåra att ge ett praktiskt innehåll. Under föredragningen har framlagts hypotesen att

sådana punkter kan ha tillkommit för att tillgodose önskemål från enskilda medlemsstater och att de behandlar situationer som inte är relevanta för svenska förhållanden.

Enligt punkten 7 ska vid beräkningen hänsyn tas till premier eller ersättningar till anbudssökande eller anbudsgivare. Vilka premier och ersättningar som avses framgår inte. Punkten är utformad i överensstämmelse med motsvarande punkt i artikel 8.3 i LUK-direktivet och man får hoppas att bestämmelsens innehåll kan klargöras i den kommande rättstillämpningen.

5 kap. 6 §

I 6 § finns en föreskrift om val av beräkningsmetod. Ordet beräkningsmetod används också i rubriken till paragrafen. Liksom i fråga om 5 kap. 6 § i förslaget till lag om offentlig upphandling kan man undra vilka beräkningsmetoder som valet ska stå mellan. Förutom i 5 § finns i det nu aktuella kapitlet ingen bestämmelse om beräkningsmetod. Enligt 5 § ska värdet av en koncession beräknas med hjälp av en objektiv metod. Någon vägledning om vad som är en beräkningsmetod lämnas inte där.

Förevarande paragraf och rubriken över den bör utformas i enlighet med vad Lagrådet föreslagit i anknytning till 5 kap. 6 § i förslaget till lag om offentlig upphandling.

5 kap. 7 §

Paragrafen talar om uppdelning av en koncession. Vad som avses bör vara uppdelning av en upphandling, så som det står i rubriken till paragrafen, eller kanske uppdelning av en anskaffning. Det är tänkbart att uppdelningen sker så att en del inte är en koncession.

Av paragrafen följer att en upphandling får delas upp i syfte att undvika att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet blir tillämpliga, om det är berättigat av objektiva skäl. Att uppdelningen ska få göras i detta syfte är förmodligen inte avsett, men den ska få göras om det är objektivt berättigat. Lagrådet hänvisar i denna del till vad Lagrådet har anfört i anslutning till 5 kap. 7 § i förslaget till lag om offentlig upphandling.

I 8 § finns bestämmelser om hur bestämmelserna om tröskelvärde ska tillämpas när ett projekt delas upp i flera upphandlingar. Det framgår inte om den paragrafen ska tillämpas i de fall som regleras i 7 §. Detta bör klargöras under den fortsatta beredningen.

5 kap. 8 §

Enligt paragrafen reglerar den det fallet att en planerad byggtreprenad eller ett planerat tillhandahållande av tjänster kan innebära att flera koncessioner upphandlas i form av delkontrakt. Då ska det sammanlagda värdet av delkontrakten beaktas när det avgörs om värdet överstiger tröskelvärdet enligt 1 §. Om värdet överstiger tröskelvärdet, ska varje enskild upphandling av delkontrakt göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet.

Att använda termen "delkontrakt" på detta sätt är inte särskilt träffande. Bestämmelsens avsedda innebörd synes vara att ett planerat projekt kan delas upp i flera koncessioner som upphandlas var för sig. Men om så sker, ska varje koncession upphandlas enligt reglerna om upphandling över tröskelvärdet, om det sammanlagda värdet av upphandlingarna överstiger tröskelvärdet.

Lagrådet föreslår att paragrafen och rubriken före den ges följande lydelse.

Uppdelning i flera upphandlingar

Om en planerad byggentreprenad eller ett planerat tillhandahållande av tjänster delas upp, ska det sammanlagda värdet beaktas vid tillämpningen av 1 §. Om tröskelvärdet då överskrids, ska varje del upphandlas enligt bestämmelserna i denna lag om upphandling över tröskelvärdet.

6 kap. 2 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ersätts med en definition i 3 §. Om Lagrådets förslag följs, får de följande paragraferna i kapitlet numreras om.

6 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att det i första stycket förs in en hänvisning beträffande annons till 8 kap. 1 §. Då behövs inte hänvisningen i andra stycket.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten eller enheten ska i annonsen enligt 8 kap. 1 § beskriva koncessionen och villkoren för deltagande. Kriterierna för utvärdering av anbud enligt 13 kap. 1 § ska anges i något koncessionsdokument. Detsamma gäller uppställda krav på tekniska, fysiska, funktionella eller rättsliga egenskaper som alla anbud ska uppfylla (minimikrav).

6 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Den upphandlande myndigheten eller enheten får med användning av objektiva kriterier begränsa antalet anbudssökande eller anbud. Antalet ska vara så stort att effektiv konkurrens kan uppnås.

6 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att ordet "tidsfrist" byts till "tid".

6 kap. 6 §

Lagrådet föreslår att andra stycket ges följande lydelse.

Det som ska anskaffas genom koncessionen, kriterierna för utvärdering av anbud och uppställda minimikrav får inte ändras under förhandlingarna.

7 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

Tekniska krav och funktionskrav ska redovisas i något av koncessionsdokumenten. De ska ange de egenskaper som byggentreprenaden eller tjänsten ska ha. Egenskaperna får också avse processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla byggentreprenaden eller tjänsten under förutsättning att de avser det som ska anskaffas och står i proportion till värdet av anskaffningen och syftet med den.

7 kap. 2 och 3 §§

Paragraferna motsvarar i tillämpliga delar 9 kap. 6 och 7 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har föreslagit ändringar i dessa paragrafer. Motsvarande ändringar bör göras i detta lagförslag.

8 kap. 1–4 §§

Lagrådet föreslår att paragraferna ges följande lydelse.

1 § En upphandlande myndighet eller enhet som avser att upphandla en bygg- eller tjänstekoncession ska informera om detta genom att annonsera upphandlingen.

I 3 och 4 §§ finns bestämmelser om undantag från denna skyldighet.

2 § En upphandlande myndighet eller enhet som avser att upphandla en tjänstekoncession som avser tjänster av sådant slag som anges i bilaga 3 ska informera om detta genom en förhandsannons.

3 § En upphandlande myndighet eller enhet får upphandla en bygg- eller tjänstekoncession utan föregående annonsering om det som ska upphandlas kan tillhandahållas endast av en viss leverantör på grund av

1. att syftet med koncessionen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation,

2. att det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens, eller

3. skyddet av en ensamrätt, oavsett om den är sådan som anges i 1 kap.

7 §.

Ett sådant förfarande får i de fall som regleras i första stycket 2 och 3 tillämpas endast om det inte finns något rimligt alternativ och avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstruerad avgränsning av förutsättningarna för upphandlingen.

4 § Förutsatt att kraven enligt upphandlingsdokumenten inte ändrats väsentligt får en upphandlande myndighet eller enhet besluta att ingå avtal om en bygg- eller tjänstekoncession utan föregående annonsering, om det vid ett förfarande med annonsering inte lämnats några lämpliga anbudsansökningar eller anbud. En rapport om detta ska lämnas till Europeiska kommissionen om den begär det.

8 kap. 5 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 6 kap. 13 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i den paragrafen och föreslår att motsvarande ändringar görs i 5 §.

8 kap. 6 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 10 kap. 5 § förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att första stycket i den paragrafen ändras så att det bättre stämmer överens med motsvarande reglering i direktivet, artikel 50.1 i LOU-direktivet. Den artikeln har sin motsvarighet i art. 32.1 i LUK-direktivet. Den bestämmelsen anger dock inte, som art. 50.1 i LOU-direktivet, att tidsfristen ska räknas från avtalsingåendet. I stället anges i art. 32.1 i LUK-direktivet att startpunkten ska vara "tilldelningen av en koncession", varmed i direktivet avses myndighetens eller enhetens beslut att anta anbud i fråga om en koncession. Någon förklaring till denna diskrepans lämnas inte i direktivet. Därmed uppkommer en svårförklarlig skillnad mellan lagarna beträffande startpunkten för beräkning av den frist som gäller för myndigheten eller enheten att skicka en efterannons.

Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet eller enhet som har beslutat att ingå avtal om en koncession ska skicka en efterannons om upphandlingsresultatet senast 48 dagar efter det att beslutet har fattats.

Trots första stycket får den upphandlande myndigheten eller enheten vid avtal om tjänstekoncessioner som avser tjänster av sådant slag som anges i bilaga 3 samla efterannonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas senast 48 dagar efter utgången av det kvartal under vilket avtalen ingicks.

8 kap. 7–10 §§

Paragraferna har sina motsvarigheter i 10 kap. 7, 8 och 10 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i dessa och föreslår att motsvarande ändringar görs i 7–10 §§.

9 kap. 1 §

Rubriken till paragrafen bör ändras till "Bestämmande av tidsfrister". Paragrafen har sin motsvarighet i 11 kap. 1 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i den paragrafen och föreslår att motsvarande ändringar görs i 1 §. På motsvarande sätt som i 11 kap. 1 § i förslaget till lag om offentlig upphandling bör som en andra mening föras in det som anges i 9 kap. 4 § om fristbestämningen när ansökan eller anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats. Bestämmelsen i andra meningen bör ges följande lydelse.

Om anbudsansökningar eller anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats, ska tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar eller anbud bestämmas så att alla leverantörer kan få kännedom om all information som behövs för att utarbeta en anbudsansökan eller ett anbud.

9 kap. 2 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 11 kap. 2 och 3 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i dessa paragrafer och föreslår att motsvarande ändringar görs i 2 §. I andra stycket används uttrycket "sker i successiva steg". Uttrycket bör bytas ut mot "genomförs stegvis".

9 kap. 3 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 11 kap. 6 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i den paragrafen och föreslår att motsvarande ändringar görs i 3 §.

9 kap. 4 §

Lagrådet har i det föregående föreslagit att bestämmelsen flyttas till första paragrafen och där förs in som in som en andra mening.

9 kap. 5 §

Paragrafen har sin motsvarighet i 11 kap. 9 § i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet har i det föregående föreslagit att vissa ändringar görs i den paragrafen och föreslår att motsvarande ändringar görs i 5 §, som får beteckningen 4 §, om Lagrådets förslag beträffande föregående paragraf följs.

10 kap.

I väsentliga delar överensstämmer paragraferna i kapitlet med bestämmelser i 12 kap. i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de bestämmelserna. Dock noterar Lagrådet att regleringen för upphandling av koncessioner i vissa avseenden är mindre detaljerad än regleringen i förslaget till lag om offentlig upphandling. Sålunda saknas regler om öppnande av anbud eller anbudsansökningar. Vad Lagrådet har anfört i anslutning till 12 kap. 10 § andra stycket i förslaget till lag om offentlig upphandling är därför inte relevant här.

Rubrikerna över 11 kap. 1–2 §§ och 3–4 §§

Lagrådet hänvisar till vad som har anförts om motsvarande rubriker i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna.

11 kap. 1–2 och 4–8 §§

Paragraferna motsvarar 13 kap. 1–7 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till dessa paragrafer.

12 kap.

I fråga om rubriken till kapitlet hänvisar Lagrådet till vad Lagrådet har anfört i anslutning till rubriken till 14 kap. i förslaget till lag om offentlig upphandling.

Vid föredragningen har upplysts att bestämmelserna i kapitlet ska vara fristående i förhållande till motsvarande bestämmelser i förslagen till lag om offentlig upphandling och lag om upphandling inom försörjningssektorerna. För att detta ska bli tydligt bör inte sådana uttryck användas som används i en bestämd betydelse i någon av de lagarna.

I den föreslagna 3 § finns i första stycket en bestämmelse om villkor för deltagande som närmast uttrycker en självklarhet och inte behöver stå i lagen. Andra stycket innehåller en precisering av den allmänna proportionalitetsprincipen som kan placeras i 2 §. Därmed kan 3 § utgå. De följande paragraferna får i så fall numreras om.

Beträffande den föreslagna 5 § hänvisar Lagrådet till vad Lagrådet har anfört i anslutning till 14 kap. 8 § i förslaget till lag om offentlig upphandling.

Lagrådet föreslår att paragraferna i kapitlet ges följande lydelse.

1 § Innan en upphandlande myndighet eller enhet utvärderar anbuden enligt 13 kap. ska myndigheten eller enheten kontrollera att anbudsgivarna uppfyller de villkor som enheten har ställt enligt detta kapitel. Kontrollen ska göras med utgångspunkt i en försäkran av anbudssökandena och anbudsgivarna om att villkoren är uppfyllda eller med utgångspunkt i referenser som lämnats som bevis enligt krav i annonsen.

2 § En upphandlande myndighet eller enhet får, för kvalificering av leverantörer, endast tillämpa villkor som avser sakkunskap, teknisk förmåga och ekonomi. Villkoren ska vara proportionerliga med hänsyn till syftet att säkerställa effektiv konkurrens.

Leverantörens åberopande av andra företags kapacitet

3 § En leverantör får åberopa ett annat företags kapacitet för att uppfylla något villkor för kvalificering.

Ett annat företags kapacitet får åberopas enligt första stycket oavsett den rättsliga arten av förbindelserna mellan leverantören och företaget. Det är leverantören som ska visa att den kommer att kunna förfoga över de resurser som behövs under varje del av koncessionstiden.

4 § Den upphandlande myndigheten eller enheten får i upphandlingen kräva att det företag vars kapacitet leverantören avser att utnyttja åtar sig ett solidariskt ansvar för leverantörens fullgörande av avtalet om koncessionen, om den kapacitet som ska utnyttjas avser ekonomiska resurser.

Med hänvisning till vad Lagrådet har anfört i anslutning till förslaget till 16 kap. lagen om offentlig upphandling, som innehåller bestämmelser motsvarande dem i det aktuella kapitlet, föreslår Lagrådet att kapitlet ges följande lydelse.

Utvärdering av anbud

Val av anbud

1 § En upphandlande myndighet eller enhet ska välja anbud med användning av kriterier för utvärdering som

1. är förenliga med de principer som anges i 4 kap. 1 §,
2. har anknytning till det som ska anskaffas,

3. säkerställer att anbuderna bedöms i konkurrens med varandra i syfte att fastställa allmänna ekonomiska fördelar för myndigheten eller enheten, och
4. inte ger myndigheten eller enheten obegränsad valfrihet.

Utvärderingskriterierna ska göra det möjligt för myndigheten eller enheten att effektivt kontrollera de uppgifter som leverantörerna lämnar.

2 § Den upphandlande myndigheten eller enheten ska kontrollera att anbuderna uppfyller utvärderingskriterierna.

Prioritetsordning för utvärderingskriterier

3 § Den upphandlande myndigheten eller enheten ska ange utvärderingskriterierna i prioritetsordning.

Om det i ett anbud föreslås en innovativ lösning med funktionella prestanda på en synnerligen hög nivå som den upphandlande myndigheten eller enheten inte hade bort förutse, får myndigheten eller enheten ändra prioritetsordningen om det finns särskilda skäl för detta. En sådan ändring ska medföra att de nya möjligheter som den innovativa lösningen innebär kan beaktas.

Prioritetsordningen får inte ändras så att det leder till diskriminering.

4 § Om den upphandlande myndigheten eller enheten ändrar prioritetsordningen enligt 3 § andra stycket, ska myndigheten eller enheten informera samtliga anbudsgivare om ändringen inbjuda dem att lämna nytt anbud. Vid bestämning av tidsfristen för att lämna anbud ska 9 kap. 2 § andra stycket tillämpas.

Om utvärderingskriterierna angetts i annonsen om upphandling, ska myndigheten eller enheten publicera en ny annons med den ändrade prioritetsordningen. Tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar eller anbud ska bestämmas enligt 9 kap. 2 § första stycket.

14 kap. 1–13 §§

Paragraferna motsvarar i huvudsak 17 kap. 1–14 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de paragraferna. Lagrådet vill tillägga att "Myndigheten eller enheten" bör ersättas med "Den upphandlande myndigheten eller enheten" första gången uttrycket förekommer i 2 och 4 §§.

15 kap. 5 §

Vid föredragningen har upplysts att reglerna i 4 kap. 7 § om reserverade koncessioner ska vara tillämpliga vid upphandlingar enligt 15 kap. Detta bör utvecklas under den fortsatta beredningen. Med reservation för detta och med hänvisning bland annat till vad som har anförts i anslutning till 19 kap. 11 § i förslaget till lag om offentlig upphandling föreslår Lagrådet att ett nytt tredje stycke tillförs paragrafen och att den ges följande lydelse.

En upphandlande myndighet eller enhet som avser att upphandla en koncession enligt detta kapitel, ska publicera en förhandsannons om upphandlingen i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig.

Vid upphandling av koncessioner som avser tjänster enligt bilaga 3 tillämpas bestämmelserna om annonsering i 8 kap. 2 och 6 §§, om värdet av koncessionen uppgår till minst det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 §.

En myndighet som avser att reservera en upphandling enligt 4 kap. 7 §, ska i annonsen enligt första stycket ange att upphandlingen ska genomföras enligt bestämmelserna om reserverade upphandlingar.

16 kap.

Kapitlets paragrafer överensstämmer med paragraferna i 20 kap. i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anförts i anslutning till det kapitlet.

Därutöver noterar Lagrådet att det bör föras in en rubrik före 11 § med samma lydelse som rubriken före 20 kap. 11 § i förslaget till lag om offentlig upphandling.

17 kap. 4 och 7 §§

Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till 21 kap. 4 och 7 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling.

18 kap. 1–5 §§

Förslaget motsvarar 22 kap. 1–5 §§ i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till dessa paragrafer.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna

Förslaget till kraftträdande- och övergångsbestämmelser överensstämmer med motsvarande bestämmelser i förslaget till lag om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de bestämmelserna.

Lagrådet noterar dock att det i punkten 2 – som har framgått ifrågasätter Lagrådet att bestämmelsen behövs – finns en hänvisning till 1 kap. 8 §, som rätteligen bör avse 1 kap. 4 §. Vidare noterar Lagrådet att i denna punkt ordet "kontrakt" används, medan ordet "avtal" används i motsvarande bestämmelse i förslaget till lag om offentlig upphandling.

Bilagorna

Bilaga 2 är enligt rubriken en förteckning över verksamheter som utövas av upphandlande enheter. Med upphandlande enheter avses enligt definitionen i 1 kap. 15 § enheter som bedriver någon av de verksamheter som anges i bilaga 2 och avtalar om koncession för

bedrivande av sådan verksamhet. Detta har tydliga drag av cirkeldefinition.

Förteckningen i bilaga 2 har stora likheter med 2 kap. 2–9 §§ i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna. I dessa paragrafer beskrivs de verksamheter som omfattas av den lagen. Texten i bilagan överensstämmer inte i alla delar med motsvarande text i förslaget till lag om upphandling inom försörjningssektorerna. Lagrådet förordar att texterna ensas under den fortsatta beredningen.

Lagrådet, som ifrågasätter lämpligheten i att bryta ut de centrala bestämmelserna om vilka verksamheter lagen omfattar till en bilaga, efterlyser en beskrivning av de överväganden som ligger bakom den valda ordningen.

Bilagorna 1 och 3 motsvarar bilagorna 1 och 2 i lagen om offentlig upphandling. Lagrådet hänvisar till vad som har anförts i anslutning till dessa bilagor.

Förslaget till lag om ändring i lagen om medbestämmande i arbetslivet

39 §

I denna och den följande paragrafen finns bestämmelser om facklig vetorätt. Enligt den nuvarande ordningen får vetorätten utövas vid upphandling enligt LOU eller LUF på det direktivstyrda området endast om den grund som åberopas är en omständighet som medför att en leverantör *får* uteslutas. På det icke direktivstyrda området får åberopas omständigheter som *ska* eller *får* medföra uteslutning. Som Lagrådet framhöll vid tillkomsten av de nuvarande lagarna

(prop. 2006/07:128 s. 649 f.) är denna ordning förbryllande. På grund av vad som förefaller ha varit ett förbiseende beaktades Lagrådets påpekande emellertid inte. Under föredragningen har upplysts att det inte är avsikten att remissens förslag ska ändra den gällande ordningen.

För att alla omständigheter som får leda till uteslutning ska omfattas krävs emellertid att hänvisningarna till bestämmelser i 13 kap. lagen om offentlig upphandling och i lagen om upphandling inom försörjningssektorerna avser inte bara 3 § resp. 3 och 4 §§ utan även 2 § andra stycket. Hänvisningen till bestämmelser i 11 kap. lagen om upphandling av koncessioner bör avse även 3 §.

40 §

I paragrafen föreskrivs undantag från den fackliga vetorätten enligt 39 §. Första stycket innehåller en uppräkningslista av bestämmelser som helt överensstämmer med en uppräkningslista i 39 § andra stycket. Uppräkningen i 40 § kan med fördel ersättas av en hänvisning till uppräkningen i 39 §.

Förslaget till lag om ändring i kulturmiljölagen

2 kap. 11 och 13 §§

I paragrafernas andra stycke bör i uppräkningen av lagar ”och” ändras till ”eller”.

Lagrådet ifrågasätter om inte lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet ska vara med vid sidan av övriga upphandlingslagar i paragrafernas andra stycke.

Förslaget till lag om ändring i lagen om läkarvårdsersättning

5 §

I paragrafens sista stycke anges att, vid tillämpning av lagen om offentlig upphandling, ingående av samverkansavtal ska likställas med offentlig upphandling avseende sociala tjänster och andra särskilda tjänster. Formuleringen är missvisande. Samverkansavtal ingås efter upphandling. Det är alltså inte fråga om att likställa dem med offentlig upphandling. Den avsedda innebörden i bestämmelsen synes vara att det är bestämmelserna om sociala tjänster och andra särskilda tjänster som ska tillämpas vid ingående av samverkansavtal. I förtydligande syfte bör anges att det är fråga om sociala tjänster och andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 till lagen om offentlig upphandling.

5 g §

Under föredragningen har upplysts att paragrafen ses över i ett annat lagstiftningsärende.

I första stycket har uppräknningen av bestämmelser i den nya lagen om offentlig upphandling blivit missvisande. Den ska rätteligen lyda "20 kap. 1 §, 4 § 1 samt 6, 7 och 9 §§, - -". Uttrycket "förfarande om ersättningsetablering" bör ändras till "förfarande för ersättningsetablering".

Förslaget till lag om ändring i lagen om ersättning för fysioterapi

5 och 5 g §§

Paragraferna överensstämmer med 5 och 5 g §§ i förslaget till lag om ändring i lagen om läkarvårdsersättning. Lagrådet hänvisar till vad Lagrådet har anfört i anslutning till de paragraferna. Härtill kommer att det i 5 g § hänvisas till 20 kap. 22 § lagen om offentlig upphandling, en paragraf som inte finns i remissens lagförslag.

Förslaget till lag om ändring i lagen om valfrihetssystem

1 kap. 1 §

I paragrafen bestäms lagens tillämpningsområde genom hänvisning till CPV-koder. I förhållande till gällande rätt har koderna ändrats på ett sätt som är svårt att överblicka. Under den fortsatta beredningen bör övervägas om en övergångsbestämmelse behövs.

Förslaget till lag om ändring i lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

12 §

I ett annat lagstiftningsärende föreslås paragrafen upphöra att gälla den 1 januari 2016 (se prop. 2015/16:30). Med hänsyn härtill föranleder remissens lagförslag inget yttrande.

Förslaget till lag om ändring i lagen om märkning av energirelaterade produkter

12 §

I paragrafens andra stycke används den terminologi om upphandling av kontrakt som Lagrådet har kommenterat i det inledande allmänna avsnittet. Lagrådet hänvisar till dessa kommentarer.

Enligt vad som föreskrivs i stycket gäller bestämmelsen i första stycket bara vid upphandling av sådana kontrakt vars värde uppgår till eller överstiger de tröskelvärden som anges i 5 kap. 1 § lagen om offentlig upphandling. De tröskelvärden som anges där tar inte sikte på kontraktets värde utan på värdet av upphandlingen. Om denna skillnad är avsedd, bör den förklaras.

Förslaget till lag om ändring i lagen om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster

7 §

I sista stycket finns hänvisningar till paragrafer i 19 kap. lagen om offentlig upphandling och 19 kap. lagen om upphandling inom försörjningssektorerna. Hänvisningarna ska rätteligen avse 25 och 26 §§ i båda lagarna.

Förslaget till lag om ändring i lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdena

1 kap. 4–6 §§

Till skillnad från 3 § innehåller dessa paragrafer ingen hänvisning till lagen om upphandling av koncessioner. I författningskommentaren motiveras detta med att en sådan situation inte bedöms bli aktuell. Lagrådet har inte låtit sig övertygas om att denna bedömning är riktig (jfr 2 kap. 11 § i förslaget till lag om upphandling av koncessioner, som förutsätter en sådan situation). En hänvisning till lagen om upphandling av koncessioner bör därför tas in i paragraferna eller också bör det avsedda förhållandet mellan den lagen och lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdena klargöras på något annat sätt.

Förslaget till lag om ändring i lagen om valfrihetssystem i fråga om tjänster för elektronisk identifiering

7 och 12 §§

I paragraferna förekommer ordet ”annonsen”. Det bör förtydligas till ”annonsen om valfrihetssystemet”.

Övergångsbestämmelser

De föreslagna lagändringarna innebär bl.a. att termen ”förfrågningsunderlag” ändras till ”upphandlingsdokument”. Dessa termer har inte samma innebörd. Under den fortsatta beredningen bör övervägas om detta förhållande motiverar en övergångsbestämmelse med innebörden att äldre bestämmelser gäller för förfaranden som har påbörjats före ikraftträdandet.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

BILAGA

1 kap. Lagens innehåll och definitioner	1 kap. Lagens tillämpningsområde, innehåll och definitioner
	<p>Offentlig upphandling 1 § Denna lag gäller när en upphandlande myndighet vidtar åtgärder i syfte att anskaffa vara, tjänst eller byggtreprenad från en leverantör.</p>
	<p>Andra lagar om upphandling 2 § Lagen gäller inte när lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet är tillämplig.</p>
	<p>Tröskelvärden 3 § Om det beräknade värdet av en upphandling överstiger det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. och upphandlingen inte avser en tjänst av sådant slag som anges i bilaga 2, ska den genomföras med tillämpning av denna lag utom 19 kap. Om det beräknade värdet understiger tröskelvärdet eller om upphandlingen avser en tjänst av sådant slag som anges i bilaga 2, ska den genomföras med tillämpning av 19 kap.</p> <p>Bestämmelser om värdet av en upphandling finns i 5 kap.</p>
<p>Lagens innehåll 1 § Innehållet i denna lag är uppdelat enligt följande: 1 kap. – Lagens innehåll och definitioner 2 kap. – Lagens tillämpningsområde 3 kap. – Undantag från lagens tillämpningsområde 4 kap. – Allmänna bestämmelser 5 kap. – Tröskelvärden 6 kap. – Upphandlingsförfaranden 7 kap. – Ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling 8 kap. – Dynamiska inköpssystem, elektroniska auktioner och elektroniska kataloger 9 kap. – Tekniska krav 10 kap. – Annonsering av upphandling och inbjudan till anbudssökande 11 kap. – Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud 12 kap. – Kommunikation, information till leverantörer och dokumentation 13 kap. – Uteslutning av leverantörer 14 kap. – Kvalificering och urvalsbedömning 15 kap. – Egen försäkran och annan utredning om leverantörer 16 kap. – Tilldelning av kontrakt 17 kap. – Fullgörande av kontrakt 18 kap. – Projekttävlingar på tjänsteområdet 19 kap. – Offentlig upphandling som inte omfattas av direktivet samt offentlig upphandling av sociala tjänster och andra särskilda tjänster 20 kap. – Avtalsspärr, överprövning och skadestånd 21 kap. – Upphandlingsskadeavgift 22 kap. – Tillsyn Till lagen hör följande bilagor:</p>	<p>”Paragrafen bör ändras så att den speglar de nya kapitelrubriker som Lagrådet föreslår.”</p>

<p>Bilaga 1 – Förteckning över byggtreprenadkontrakt Bilaga 2 – Förteckning över sociala tjänster och andra särskilda tjänster Bilaga 3 – Definitioner av vissa tekniska specifikationer</p>	
<p>Var finns definitioner och förklaringar? 2 § I detta kapitel finns definitioner av begrepp som används i lagen. I bilaga 3 finns definitioner av vissa tekniska specifikationer. Det finns definitioner och förklaringar också i andra kapitel. Bestämmelser om betydelsen av följande begrepp, termer och uttryck finns i nedan angivna paragrafer: Anbudsinfordran i 10 kap. 1 § CPV-nomenklaturen i 4 kap. 16 § Delbara respektive odelbara blandade kontrakt i 2 kap. 5 § Direktupphandling i 19 kap. 4 § Dynamiskt inköpssystem i 8 kap. 1 § Elektronisk auktion i 8 kap. 15 § Elektronisk katalog i 8 kap. 29 § Fördelningsnyckel i 7 kap. 6 § Förenklat förfarande i 19 kap. 5 § Förhandlat förfarande med föregående annonsering i 6 kap. 4–11 §§ Förhandlat förfarande utan föregående annonsering i 6 kap. 12–19 §§ Förfarande för inrättande av innovationspartnerskap i 6 kap. 31–43 §§ Interna kontrakt i 3 kap. 11–17 §§ Konkurrenspräglad dialog i 6 kap. 20–30 §§ Leverantör av medietjänster i 3 kap. 21 § Märke i 9 kap. 12 § Organ för bedömning av överensstämmelse i 9 kap. 9 § Projekttävling i 18 kap. 1 § Selektivt förfarande i 6 kap. 3 § Urvalsförfarande i 19 kap. 6 § Öppet förfarande i 6 kap. 2 §.</p>	<p>”Lagrådet föreslår i det följande ändringar som, om de följs, påverkar paragrafens innehåll.”</p>
<p>Definitioner 3 § Med <i>anbudssökande</i> avses den som har ansökt om att få eller inbjudits att delta i 1. ett selektivt förfarande, 2. ett förhandlat förfarande med föregående annonsering, 3. ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering, 4. en konkurrenspräglad dialog, 5. ett förfarande för inrättande av innovationspartnerskap, eller 6. ett urvalsförfarande enligt 19 kap.</p>	<p>Samma</p>
<p>4 § Med <i>byggtreprenadkontrakt</i> avses ett kontrakt som 1. avser utförande eller både projektering och utförande av arbete som är hänförligt till en verksamhet som anges i bilaga 1, 2. avser utförande eller både projektering och utfö-</p>	<p>Med <i>byggtreprenad</i> avses 1. utförande eller både projektering och utförande av arbete som är hänförligt till en verksamhet som anges i bilaga 1, 2. utförande eller både projektering och utförande av ett byggnadsverk, eller</p>

<p>rande av ett byggnadsverk, eller</p> <p>3. medför att ett byggnadsverk realiserar, oavsett hur kontraktet utformas, enligt krav som ställs upp av en upphandlande myndighet som utövar ett avgörande inflytande över typen eller projekteringen av byggnadsverket.</p>	<p>3. förverkligande av ett byggnadsverk enligt krav som ställs upp av en upphandlande myndighet som utövar ett avgörande inflytande över typen av byggnadsverk eller över projekteringen.</p>
<p>5 § Med <i>byggnadsverk</i> avses det samlade resultatet av bygg- och anläggningsarbeten, om resultatet självständigt kan fullgöra en teknisk eller ekonomisk funktion.</p>	<p>Med <i>byggnadsverk</i> avses det samlade resultatet av bygg- och anläggningsarbeten, om resultatet självständigt fyller en teknisk eller ekonomisk funktion.</p>
<p>6 § Med <i>central upphandlande myndighet</i> avses statliga myndigheter och sådana upphandlande myndigheter som anges i bilaga I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, i den ursprungliga lydelsen.</p>	<p>Med <i>central upphandlande myndighet</i> avses en statlig myndighet och en sådan upphandlande myndighet som anges i bilaga I till direktiv 2014/24/EU, i den ursprungliga lydelsen.</p>
<p>7 § Med <i>elektroniska medel</i> avses medel som överför signaler via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier.</p>	<p>Med <i>elektroniska medel</i> avses elektronisk utrustning för behandling och lagring av data som sänds, överförs eller tas emot via kabel eller radiovågor eller på optisk eller annan elektromagnetisk väg.</p>
<p>8 § Med <i>inköpscentral</i> avses en upphandlande myndighet som stadigvarande tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet i form av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. anskaffning av varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter, eller 2. tilldelning av kontrakt eller ingående av ramavtal om varor, tjänster eller byggtreprenader som är avsedda för upphandlande myndigheter. 	<p>Med <i>inköpscentral</i> avses en upphandlande myndighet som stadigvarande tillhandahåller centraliserad inköpsverksamhet i form av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. anskaffning av varor eller tjänster som är avsedda för upphandlande myndigheter, eller 2. ingående av avtal eller av ramavtal om varor, tjänster eller byggtreprenader som är avsedda för upphandlande myndigheter.
<p>9 § Med <i>kontrakt</i> avses ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor som</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer, och 2. avser leverans av varor, tillhandahållande av tjänster eller utförande av byggtreprenad. 	<p>Slopas</p>
<p>10 § Med <i>leverantör</i> avses den som på marknaden tillhandahåller varor eller tjänster eller utför byggtreprenader.</p> <p>Med <i>leverantör</i> avses också grupper av leverantörer.</p>	<p>Samma</p>
<p>11 § Med <i>livscykel</i> avses samtliga skeden som en vara, tjänst eller ett byggnadsverk genomgår under sin livslängd, från råvaruanskaffning eller generering av resurser till bortskaftande, sanering och tjänstens eller användningens slut.</p>	<p>Med <i>livscykel</i> avses samtliga skeden, inklusive forskning och utveckling, som en vara, en tjänst eller ett byggnadsverk genomgår från råvaruanskaffning eller generering av resurser till bortskaftande, sanering och tjänstens eller användningens slut.</p>
<p>12 § Med <i>offentlig upphandling</i> avses de åtgärder som en eller flera upphandlande myndigheter vidtar i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggtreprenader från en eller flera valda leverantörer genom ett kontrakt, oberoende av om det som anskaffas är avsett för ett offentligt ändamål eller inte.</p>	<p>Med <i>upphandling</i> avses de åtgärder som någon vidtar i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggtreprenader från en leverantör, oberoende av om det som anskaffas är avsett för ett offentligt ändamål eller inte. En sådan åtgärd kan vara att anordna en tävling som är öppen för alla och som anordnas i syfte att förvärva en ritning eller projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag (projekttävling).</p>
<p>13 § Med <i>offentligt styrda organ</i> avses sådana juridiska personer som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att behovet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. som till största delen är finansierade av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myn- 	<p>Med <i>offentligt styrda organ</i> avses en sådan juridisk person som tillgodoser behov i det allmännas intresse, under förutsättning att dess verksamhet inte är av industriell eller kommersiell karaktär, och</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. som till största delen är finansierad av staten eller en kommun på lokal eller regional nivå,

<p>dighet,</p> <p>2. vars verksamhet står under kontroll av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet, eller</p> <p>3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten, en kommun, ett landsting eller en upphandlande myndighet.</p>	<p>2. vars verksamhet står under överinseende av staten eller en kommun på lokal eller regional nivå, eller</p> <p>3. i vars styrelse eller motsvarande ledningsorgan mer än halva antalet ledamöter är utsedda av staten eller en kommun på lokal eller regional nivå.</p>
<p>14 § Med <i>ramavtal</i> avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren för senare tilldelning av kontrakt under en given tidsperiod.</p>	<p>Med <i>ramavtal</i> avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa de villkor som ska gälla i de avtal om anskaffning av varor, tjänster och byggtreprenader som grundas på ramavtalet.</p>
<p>15 § Med <i>tjänstekontrakt</i> avses ett kontrakt som gäller tillhandahållande av andra tjänster än de som avses i 4 §.</p>	<p>Med <i>tjänst</i> avses annan tjänst än sådan byggtreprenad som avses i X §.</p>
<p>16 § Med <i>upphandlande myndigheter</i> avses statliga och kommunala myndigheter.</p> <p>Vid tillämpning av denna lag ska med myndighet jämföras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. beslutande församlingar i kommuner och landsting, 2. offentligt styrda organ som avses i 13 §, och 3. sammanslutningar av <ol style="list-style-type: none"> a) en eller flera myndigheter enligt första stycket eller församlingar enligt 1, eller b) ett eller flera organ enligt 2. 	<p>Med <i>upphandlande myndighet</i> avses en statlig eller kommunal myndighet.</p> <p>Vid tillämpning av denna lag ska med myndighet jämföras</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. beslutande församling i kommun på lokal eller regional nivå, 2. offentligt styrt organ som avses i 13 §, och 3. sammanslutning av <ol style="list-style-type: none"> a) myndigheter enligt första stycket eller församlingar enligt 1, eller b) organ enligt 2.
<p>17 § Med <i>upphandlingsdokument</i> avses alla dokument som den upphandlande myndigheten utarbetar eller hänvisar till för att beskriva eller fastställa innehållet i upphandlingen.</p>	<p>Med <i>upphandlingsdokument</i> avses varje dokument som den upphandlande myndigheten använder för att beskriva eller fastställa vad upphandlingen gäller.</p>
<p>18 § Med <i>varukontrakt</i> avses ett kontrakt som gäller köp, leasing, hyra eller hyrköp av varor. Ett varukontrakt kan som ett underordnat inslag omfatta kompletterande monterings- och installationsarbeten.</p>	<p>Med <i>upphandling av vara</i> avses en upphandling som gäller köp, leasing, hyra eller hyrköp av vara. En upphandling av vara kan som ett underordnat inslag avse även kompletterande monterings- och installationsarbeten.</p>
<p>2 kap. Lagens tillämpningsområde</p>	<p>2 kap. Upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster och blandad upphandling</p>
<p>Lagens tillämpningsområde</p> <p>1 § Denna lag gäller för offentlig upphandling. Lagen gäller också när en upphandlande myndighet anordnar projektävlingar.</p> <p>Bestämmelserna i 19 kap. gäller för</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. offentlig upphandling eller projektävling vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap., och 2. offentlig upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster i bilaga 2. 	<p>Slopas</p>
<p>Upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster</p> <p>2 § Denna lag gäller för kontrakt som avser vissa forsknings- och utvecklingstjänster om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. resultaten uteslutande tillkommer den upphandlande myndigheten i den egna verksamheten, och 2. den tillhandahållna tjänsten betalas helt och hållet av den upphandlande myndigheten. <p>De forsknings- och utvecklingstjänster som avses i</p>	<p>Upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster</p> <p>Denna lag gäller för upphandling av vissa forsknings- och utvecklingstjänster, och ...</p> <p>[Lagrådet föreslår att CPV-koderna ska anges i stället för benämningarna]</p>

<p>första stycket är tjänster som omfattas av CPV-koderna för</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. forsknings- och utvecklingstjänster samt tillhörande konsulttjänster, 2. forskning och experimentell utveckling, 3. forskning, 4. forskningslaboratorietjänster, 5. marin forskning, 6. experimentell utveckling, 7. planering och genomförande av forskning och utveckling, 8. förberedande genomförbarhetsstudie och teknisk demonstration, eller 9. test och utvärdering. 	
	<p>Blandad upphandling Med blandad upphandling avses</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. upphandling som inbegriper sådana anskaffningar av flera olika nyttigheter som alla regleras i denna lag, eller 2. upphandling som inbegriper dels anskaffningar som regleras i denna lag, dels andra anskaffningar. <p>Upphandlingar enligt första stycket 1 regleras i 3 §. Upphandlingar enligt första stycket 2 regleras i 4-13 §§.</p>
<p>Blandade kontrakt som avser flera slag av upphandling enligt denna lag 3 § Om ett kontrakt avser mer än ett slag av upphandling enligt denna lag (varor, tjänster eller byggtreprenader) ska det upphandlas i enlighet med bestämmelserna för det slag av upphandling som är huvudföremålet för det berörda kontraktet. För kontrakt som avser dels tjänster som anges i bilaga 2, dels andra tjänster, och för kontrakt som avser dels varor, dels tjänster, ska huvudföremålet bestämmas utifrån vilket av de uppskattade värdena för respektive tjänster eller varor som är det högsta</p>	<p>Blandad upphandling som avser sådana anskaffningar av flera olika nyttigheter som alla regleras i denna lag Om en blandad upphandling avser anskaffning enligt denna lag av mer än ett slag av nyttigheter (varor, tjänster eller byggtreprenader) ska upphandlingen genomföras i enlighet med bestämmelserna för det som är huvudföremålet för upphandlingen.</p> <p>För en blandad upphandling som avser dels tjänster som anges i bilaga 2, dels andra tjänster, ska huvudföremålet bestämmas utifrån det högsta av de uppskattade värdena för tjänsterna. För en blandad upphandling som avser dels varor, dels tjänster, ska huvudföremålet bestämmas utifrån det högsta av de uppskattade värdena för tjänsterna eller varorna.</p>
<p>Blandade kontrakt som faller in under denna lag och andra bestämmelser <i>Blandade kontrakt med inslag av upphandling enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna</i> 4 § Om ett kontrakt avser såväl upphandling som faller in under denna lag som upphandling som faller in under lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, ska den upphandlande enheten med stöd av 2 kap. 11–28 §§ i den lagen avgöra vilka bestämmelser som ska tillämpas för kontraktet.</p>	<p>Blandad upphandling som regleras såväl i denna lag som av andra bestämmelser <i>Blandad upphandling med inslag av anskaffning enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna</i> Om en blandad upphandling avser både anskaffning som regleras i denna lag och anskaffning som regleras i lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, avgör 2 kap. 12–28 §§ i lagen om upphandling inom försörjningssektorerna vilka bestämmelser som ska tillämpas för upphandlingen.</p>
<p><i>Vad är delbara respektive odelbara blandade kontrakt?</i> 5 § Ett delbart blandat kontrakt är ett kontrakt där de ingående delarna objektivt kan särskiljas. Sådana kontrakt behandlas i 6–12 §§. Ett odelbart blandat kontrakt är ett kontrakt där de ingående delarna ob-</p>	<p><i>Delbar och odelbar blandad upphandling</i> En delbar blandad upphandling är en upphandling där det ingår delar som kan särskiljas objektivt. Sådana upphandlingar behandlas i 6–12 §§.</p> <p>En odelbar blandad upphandling är en upphandling</p>

<p>jektivt inte kan särskiljas. Sådana kontrakt behandlas i 13 §.</p>	<p>där det ingår delar som inte kan särskiljas objektivt. Sådana upphandlingar behandlas i 13 §.</p>
<p><i>Hur får delbara blandade kontrakt tilldelas?</i> 6 § Om ett delbart blandat kontrakt avser såväl upphandling som faller in under denna lag som upphandling som inte gör det, får en upphandlande myndighet tilldela separata kontrakt för de olika delarna. Myndigheten får också tilldela ett enda kontrakt.</p>	<p><i>Hur får en delbar blandad upphandling genomföras?</i> Om en delbar blandad upphandling avser både anskaffning som regleras i denna lag och anskaffning som inte regleras i denna lag, får den upphandlande myndigheten genomföra separata upphandlingar för de olika delarna. Myndigheten får också genomföra upphandlingen som en enda upphandling.</p>
<p><i>När ett delbart blandat kontrakt tilldelas som separata kontrakt</i> 7 § Om den upphandlande myndigheten tilldelar separata kontrakt, ska den för varje separat kontrakt tillämpa de bestämmelser som det kontraktets egenskaper motiverar.</p>	<p><i>När en blandad upphandling genomförs som flera upphandlingar</i> Om den upphandlande myndigheten eller enheten delar upp en blandad upphandling i flera separata upphandlingar, ska för varje upphandling tillämpas de bestämmelser som gäller för den upphandlingen.</p>
<p><i>När ett delbart blandat kontrakt tilldelas som ett enda kontrakt</i> 8 § Om den upphandlande myndigheten tilldelar ett enda kontrakt, ska denna lag tillämpas på kontraktet, om inte något annat följer av 9–12 §§.</p>	<p><i>När en delbar blandad upphandling genomförs som en upphandling</i> Om den upphandlande myndigheten genomför en delbar blandad upphandling som en upphandling, ska denna lag tillämpas på upphandlingen, om inte något annat följer av 9–12 §§.</p>
<p>9 § Ett delbart blandat kontrakt som består av varor, tjänster eller byggtreprenader och av koncessioner ska tilldelas i enlighet med bestämmelserna i denna lag om värdet av den del av kontraktet som faller in under denna lag beräknas uppgå till lägst det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. Kontraktet ska tilldelas i enlighet med bestämmelserna i 19 kap. om värdet av den del av kontraktet som faller in under denna lag beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap. och värdet av den del som avser koncessioner beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner.</p>	<p>Om en upphandlande myndighet genomför en delbar blandad upphandling som en upphandling och den gäller dels anskaffning av varor, tjänster eller byggtreprenader enligt denna lag, dels anskaffning som regleras i lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, ska upphandlingen genomföras med tillämpning av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag, om värdet av den anskaffning som regleras i lagen beräknas uppgå till minst det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 §, eller 2. bestämmelserna i 19 kap. i denna lag, om värdet av den anskaffning som regleras i lagen beräknas understiga det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 § och värdet av den anskaffning som avser koncessioner beräknas understiga det tröskelvärde som ska tillämpas enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner.
<p><i>När ett delbart blandat kontrakt som avser försvars- eller säkerhetsaspekter tilldelas som ett enda kontrakt</i> 10 § Den upphandlande myndigheten får tilldela ett delbart blandat kontrakt som till en del faller in under artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) utan tillämpning av denna lag. Första stycket gäller också om kontraktet innehåller delar som faller in under artikel 346 i EUF-fördraget och lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.</p>	<p><i>När en delbar blandad upphandling med försvars- eller säkerhetsaspekter genomförs som en enda upphandling</i> Om den upphandlande myndigheten genomför en delbar blandad upphandling som en enda upphandling får upphandlingen genomföras utan tillämpning av denna lag om anskaffningen till en del omfattas av artikel 346 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Detta gäller även om upphandlingen också avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.</p>
<p>11 § Den upphandlande myndigheten får tilldela ett delbart blandat kontrakt som till en del avser upphandling som faller in under lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet i enlighet med bestämmelserna i den lagen. Första stycket påverkar inte tillämpningen av be-</p>	<p>Om den upphandlande myndigheten genomför en delbar blandad upphandling som en enda upphandling och den till en del avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, får myndigheten välja att genomföra upphandlingen med tillämpning av bestämmel-</p>

stämmelserna om tröskelvärden och undantag i lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.	serna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller denna lag.
12 § Bestämmelserna i 10 och 11 §§ gäller bara om tilldelning av ett enda kontrakt är berättigat av objektiva skäl och inte beslutas i syfte att undvika att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i antingen denna lag eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet blir tillämpliga.	Bestämmelserna i 10 och 11 §§ gäller bara om beslutet att genomföra upphandlingen som en enda upphandling fattas på objektiva grunder och inte i syfte att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i antingen denna lag eller lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet inte ska bli tillämpliga.
<i>Odelbara blandade kontrakt</i> 13 § Om de olika delarna av ett blandat kontrakt objektivt inte kan särskiljas, ska tillämpliga bestämmelser fastställas på grundval av kontraktets huvudföremål. Om ett sådant kontrakt innehåller delar som faller in under artikel 346 i EUF-fördraget, får den upphandlande myndigheten dock tilldela det utan tillämpning av denna lag. Om kontraktet delvis avser upphandling som faller in under lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, får myndigheten tilldela det i enlighet med bestämmelserna i den lagen.	<i>Odelbar blandad upphandling</i> Vid en odelbar blandad upphandling ska de bestämmelser som gäller för upphandlingens huvudföremål tillämpas. Om en sådan upphandling inbegriper anskaffning som omfattas av artikel 346 i EUF-fördraget, får den upphandlande myndigheten genomföra upphandlingen utan tillämpning av denna lag. Om upphandlingen i stället till en del avser anskaffning som regleras i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, får den upphandlande myndigheten genomföra upphandlingen med tillämpning av bestämmelserna i antingen lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet eller denna lag.
3 kap. Undantag från lagens tillämpningsområde	samma
Upphandling inom försörjningssektorerna 1 § Denna lag gäller inte för en upphandling eller en projekttävling som 1. omfattas av lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, eller 2. är undantagen enligt 3 kap. 4, 10 eller 25 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna.	Viss upphandling inom försörjningssektorerna Denna lag gäller inte för en upphandling som är undantagen enligt 3 kap. 4, 10 eller 25 § lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna.
Vissa närstående posttjänster 2 § Denna lag gäller inte för ett kontrakt som tilldelas av en upphandlande myndighet som tillhandahåller posttjänster enligt 2 kap. 7 § lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, om kontraktet avser 1. adresshanteringstjänster, överföring av registrerad e-post, säker elektronisk överföring av kodade dokument och andra liknande tjänster, om tjänsterna har anknytning till och utförs helt med elektroniska medel, 2. tjänster som avser postanvisningar och girobetalningar samt finansiella tjänster som omfattas av CPV-koderna 66100000-1 till 66720000-3 och av 3 kap. 31 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna, 3. filatelitjänster, eller 4. tjänster där fysisk leverans eller magasinering kombineras med andra tjänster som inte är posttjänster (logistiktjänster).	Vissa tjänster som är posttjänster närstående Denna lag gäller inte för en upphandling som genomförs av en upphandlande myndighet som tillhandahåller posttjänster enligt 2 kap. 7 § lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna, om upphandlingen avser 1. adresshanteringstjänster, överföring av registrerad e-post, säker elektronisk överföring av kodade dokument eller liknande tjänster, om tjänsterna har anknytning till och utförs helt med elektroniska medel, 2. tjänster som avser postanvisningar eller girobetalningar eller finansiella tjänster som omfattas av CPV-koderna 66100000-1–66720000-3 eller av 3 kap. 31 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna, 3. filatelitjänster, eller 4. tjänster där fysisk leverans eller magasinering kombineras med andra tjänster som inte är posttjänster (logistiktjänster).
Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet 3 § Denna lag gäller inte för en upphandling eller en projekttävling som 1. omfattas av lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, eller 2. är undantagen enligt 1 kap. 7, 8, 9 eller 10 § lagen	Upphandling som rör försvar eller säkerhet 3 § Denna lag gäller inte för en upphandling som är undantagen enligt 1 kap. 7, 8, 9 eller 10 § lagen om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.	
<p>Sekretess 4 § Denna lag gäller inte heller för andra kontrakt eller projektävlingar än sådana som avses i 3 §, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. skyddet av rikets väsentliga säkerhetsintressen inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder, eller 2. en tillämpning av denna lag skulle kräva att en upphandlande myndighet tillhandahåller information vars avslöjande strider mot rikets väsentliga säkerhetsintressen. 	<p>4 § Även om en upphandling inte är undantagen enligt 3 § eller 1 kap. 2 §, ska denna lag inte gälla för upphandlingen, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. skyddet av Sveriges väsentliga säkerhetsintressen inte kan säkerställas om upphandling genomförs enligt denna lag, eller 2. en tillämpning av denna lag skulle kräva att en upphandlande myndighet tillhandahåller information vars avslöjande strider mot Sveriges väsentliga säkerhetsintressen.
<p>5 § Denna lag gäller inte om en upphandling och fullgörandet av det tilldelade kontraktet eller projektävlingen omfattas av sekretess eller rör rikets väsentliga intressen. Detta gäller under förutsättning att det skydd som behövs inte kan garanteras genom mindre ingripande åtgärder.</p>	<p>Denna lag gäller inte när såväl upphandlingen som fullgörandet av det ingångna avtalet omfattas av sekretess eller rör Sveriges väsentliga intressen, om det skydd som behövs inte kan säkerställas vid upphandling enligt denna lag.</p>
<p>Elektroniska kommunikationstjänster 6 § Denna lag gäller inte för kontrakt eller projektävlingar som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tillhandahålla eller driva allmänna kommunikationsnät, eller 2. för allmänheten tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. <p>Allmänna kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.</p>	<p>Allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst Denna lag gäller inte för upphandling som huvudsakligen syftar till att ge en upphandlande myndighet möjlighet att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tillhandahålla eller driva ett allmänt kommunikationsnät, eller 2. för allmänheten tillhandahålla en elektronisk kommunikationstjänst. <p>Allmänt kommunikationsnät och elektronisk kommunikationstjänst har samma betydelse som i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.</p>
<p>Förfaranden enligt andra internationella regler 7 § Denna lag gäller inte för ett kontrakt eller en projektävling som en upphandlande myndighet är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden, om bestämmelserna har fastställts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. genom ett rättsligt instrument som medför internationella skyldigheter och som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som är gemensamt för de avtalsslutande parterna, eller 2. av en internationell organisation. 	<p>Upphandling enligt vissa internationella regler 7 § Denna lag gäller inte för en upphandling som berör försvars- eller säkerhetsintressen och som en upphandlande myndighet är skyldig att genomföra enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden, om bestämmelserna har fastställts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. genom ett internationellt avtal eller arrangemang som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som de avtalsslutande parterna ska genomföra eller utnyttja gemensamt, 2. genom ett internationellt avtal eller arrangemang som avser stationering av militär personal och som rör en stats åtaganden, eller 3. av en internationell organisation [som måste preciseras under den fortsatta beredningen].
<p>8 § Denna lag gäller inte för ett kontrakt eller en projektävling som avser försvars- eller säkerhetsaspekter och som en upphandlande myndighet är skyldig att tilldela eller anordna enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden, om bestämmelserna har fastställts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. genom ett internationellt avtal eller arrangemang som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som är gemensamt för de avtalsslutande parterna, 	<p>8 § Denna lag gäller inte för en upphandling som en upphandlande myndighet är skyldig att genomföra enligt andra bestämmelser om upphandlingsförfaranden än i denna lag, om bestämmelserna har fastställts</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. genom ett rättsligt instrument som medför internationella rättsliga skyldigheter och som har ingåtts mellan någon av staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och någon annan stat, eller del av sådan, för ett projekt som är gemensamt för de avtalsslutande parterna, eller 2. av en internationell organisation [se 7 §].

<p>2. genom ett internationellt avtal eller arrangemang som avser stationering av militär personal och som rör en stats åtaganden, eller</p> <p>3. av en internationell organisation.</p>	
<p>Förfaranden som helt eller delvis finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut</p> <p>9 § Denna lag gäller inte för ett kontrakt eller en projekttävling som en upphandlande myndighet tilldelar eller anordnar enligt upphandlingsregler som har fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när kontraktet eller projekttävlingen helt finansieras av den organisationen eller det institutet.</p> <p>Om kontraktet eller projekttävlingen till största delen medfinansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna komma överens om vilka regler som ska tillämpas för förfarandet.</p>	<p>Anskaffning som helt eller delvis finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut</p> <p>Denna lag gäller inte för en upphandling som genomförs enligt regler som har fastställts av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut när anskaffningen eller projekttävlingen helt finansieras av den organisationen eller det institutet.</p> <p>Om anskaffningen eller projekttävlingen till största delen finansieras av en internationell organisation eller ett internationellt finansinstitut, ska parterna komma överens om vilka regler som ska tillämpas för förfarandet.</p>
<p>Tjänstekontrakt som tilldelas på grund av ensamrätt</p> <p>10 § Denna lag gäller inte för ett tjänstekontrakt som en upphandlande myndighet tilldelar en annan upphandlande myndighet som på grund av lag eller annan författning har ensamrätt att utföra tjänsten.</p>	<p>Upphandling av tjänst som annan myndighet har ensamrätt att utföra</p> <p>Denna lag gäller inte när en upphandlande myndighet upphandlar en tjänst som ska utföras av en annan myndighet som på grund av lag eller annan författning har ensamrätt att utföra tjänsten.</p>
<p>Interna kontrakt</p> <p>11 § Denna lag gäller inte för ett avtal som sluts mellan en upphandlande myndighet och en avtalspart som är en juridisk person eller en gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900), om avtalet är att anse som ett internt kontrakt enligt någon av 12–17 §§.</p>	<p>Intern upphandling</p> <p>Denna lag gäller inte när den upphandlande myndighetens motpart är en juridisk person eller en gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900), om upphandlingen är en intern upphandling enligt någon av 12–15 §§.</p>
<p>12 § Ett avtal enligt 11 § ska anses vara ett internt kontrakt, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den upphandlande myndigheten utövar kontroll över avtalsparten motsvarande den som myndigheten utövar över sin egen förvaltning, 2. avtalsparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för myndighetens räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som myndigheten utövar kontroll över, och 3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i avtalsparten. 	<p>En upphandling ska anses vara en intern upphandling, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den upphandlande myndigheten utövar kontroll över motparten motsvarande den som myndigheten utövar över sin egen förvaltning, 2. motparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet, bestämt enligt 17 §, för myndighetens räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som myndigheten utövar kontroll över, och 3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i motparten. <p>En upphandlande myndighet ska anses utöva kontroll enligt första stycket 1 om den har ett avgörande inflytande över motpartens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan juridisk person eller gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900) som själv kontrolleras på samma sätt av myndigheten.</p>
<p>13 § Ett avtal enligt 11 § ska också anses vara ett internt kontrakt, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den upphandlande myndigheten gemensamt med andra upphandlande myndigheter utövar kontroll över avtalsparten motsvarande den som myndigheterna utövar över sina egna förvaltningar, 	<p>En upphandling ska anses vara en intern upphandling, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den upphandlande myndigheten gemensamt med andra upphandlande myndigheter utövar kontroll över motparten motsvarande den som myndigheterna utövar över sina egna förvaltningar,

<p>2. avtalsparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för myndigheternas räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som myndigheterna utövar kontroll över, och</p> <p>3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i avtalsparten.</p>	<p>2. motparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet, bestämt enligt 17 §, för myndigheternas räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som myndigheterna utövar kontroll över, och</p> <p>3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i motparten.</p> <p>Upphandlande myndigheter ska anses utöva sådan gemensam kontroll som avses i första stycket 1, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. motpartens beslutsorgan består av representanter från samtliga myndigheter, 2. myndigheterna tillsammans har ett avgörande inflytande över motpartens strategiska mål och viktiga beslut, och 3. motparten inte har något eget intresse som strider mot myndigheternas intressen.
<p>14 § Ett avtal enligt 11 § ska också anses vara ett internt kontrakt, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den upphandlande myndigheten står under sådan kontroll av avtalsparten som avses i 12 § 1, 2. myndigheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för den kontrollerande avtalspartens räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som den kontrollerande avtalsparten utövar kontroll över, och 3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i avtalsparten. 	<p>En upphandling ska anses vara en intern upphandling, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den upphandlande myndigheten står under en kontroll av motparten som motsvarar den som motparten utövar över sin egen förvaltning, 2. myndigheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet, bestämt enligt 17 §, för den kontrollerande motpartens räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som den kontrollerande motparten utövar kontroll över, och 3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i motparten. <p>En motpart ska anses utöva sådan kontroll som avses i första stycket 1 om den har ett avgörande inflytande över den upphandlande myndighetens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan juridisk person eller gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900) som själv kontrolleras på samma sätt av motparten.</p>
<p>15 § Ett avtal enligt 11 § ska också anses vara ett internt kontrakt, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den upphandlande myndigheten står under sådan kontroll som avses i 12 § 1 och den kontrollerande personen dessutom utövar sådan kontroll som avses i 12 § 1 över avtalsparten, 2. myndigheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet för den kontrollerande personens räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som den kontrollerande personen utövar kontroll över, och 3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i avtalsparten. 	<p>En upphandling ska anses vara en intern upphandling, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den upphandlande myndigheten står under en kontroll som motsvarar den som den kontrollerande personen utövar över sin egen förvaltning och den kontrollerande personen dessutom utövar sådan kontroll över motparten, 2. myndigheten utför mer än 80 procent av sin verksamhet, bestämt enligt 17 §, för den kontrollerande personens räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som den kontrollerande personen utövar kontroll över, och 3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i motparten. <p>Den kontrollerande personen ska anses utöva sådan kontroll som avses i första stycket 1, om den har ett avgörande inflytande över den upphandlande myndighetens och motpartens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan juridisk person eller gemensam nämnd enligt kommunal-</p>

	lagen (1991:900) som själv kontrolleras på samma sätt av den kontrollerande personen.
<p><i>Bedömning av förhållanden avseende kontroll och verksamhet</i></p> <p>16 § En upphandlande myndighet ska anses utöva sådan kontroll som avses i 12 § 1, om den har ett avgörande inflytande över avtalspartens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan juridisk person eller gemensam nämnd enligt kommunallagen (1991:900) som själv kontrolleras på samma sätt av myndigheten.</p> <p>Upphandlande myndigheter ska anses utöva sådan gemensam kontroll som avses i 13 § 1, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. avtalspartens beslutsorgan består av representanter från samtliga myndigheter, 2. myndigheterna tillsammans har ett avgörande inflytande över avtalspartens strategiska mål och viktiga beslut, och 3. avtalsparten inte har något eget intresse som strider mot myndigheternas intressen. <p>En avtalspart ska anses utöva sådan kontroll som avses i 14 § 1, om den har ett avgörande inflytande över den upphandlande myndighetens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan juridisk person eller gemensam nämnd enligt kommunallagen som själv kontrolleras på samma sätt av avtalsparten.</p> <p>Den kontrollerande personen ska anses utöva sådan kontroll som avses i 15 § 1, om den har ett avgörande inflytande över den upphandlande myndighetens och avtalspartens strategiska mål och viktiga beslut. Kontrollen kan också utövas av en annan juridisk person eller gemensam nämnd enligt kommunallagen som själv kontrolleras på samma sätt av den kontrollerande personen.</p>	Slopas
<p>17 § En avtalsparts verksamhetsandel enligt 12 § 2, 13 § 2, 14 § 2 och 15 § 2 ska bestämmas på grundval av avtalspartens genomsnittliga totala omsättning i fråga om varor, tjänster och byggtreprenader under de tre år som föregår kontraktet eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter under samma tidsperiod.</p> <p>Om uppgifterna inte längre är relevanta eller inte är tillgängliga, får verksamhetsandelen bestämmas på grundval av något annat lämpligt kvantitativt eller kvalitativt verksamhetsmått.</p>	<p>Verksamhetsandelen enligt 12 § 2, 13 § 2, 14 § 2 och 15 § 2 ska bestämmas på grundval av den genomsnittliga totala omsättningen i fråga om varor, tjänster och byggtreprenader under treårsperioden närmast innan upphandlingen påbörjas eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter avseende samma tidsperiod.</p> <p>Om uppgifterna inte längre är relevanta eller inte är tillgängliga, får verksamhetsandelen bestämmas på grundval av något annat lämpligt kvantitativt eller kvalitativt verksamhetsmått.</p>
<p>Kontrakt mellan upphandlande myndigheter</p> <p>18 § Denna lag gäller inte för ett kontrakt som ingås mellan två eller flera upphandlande myndigheter, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kontraktet upprättar eller reglerar formerna för ett samarbete mellan myndigheterna för att säkerställa att de offentliga tjänster som myndigheterna ska utföra tillhandahålls med målet att uppnå myndigheternas gemensamma mål, 2. genomförandet av samarbetet styrs endast av överväganden som hänger samman med allmänintresset, och 	<p>Upphandling mellan upphandlande myndigheter</p> <p>Denna lag gäller inte för upphandling mellan två eller flera upphandlande myndigheter, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. upphandlingen syftar till att upprätta eller reglera formerna för ett samarbete mellan myndigheterna som ska säkerställa att de offentliga tjänster som myndigheterna ska utföra tillhandahålls för att uppnå myndigheternas gemensamma mål, 2. samarbetet styrs endast av överväganden som hänger samman med allmänintresset, och 3. myndigheterna på den öppna marknaden utövar

<p>3. myndigheterna utövar verksamhet på den öppna marknaden i en omfattning som understiger 20 procent av de verksamheter som berörs av samarbetet.</p>	<p>mindre än 20 procent av den verksamhet som berörs av samarbetet.</p>
<p>19 § Verksamhetsandelen enligt 18 § 3 ska bestämmas på grundval av den upphandlande myndighetens genomsnittliga totala omsättning i fråga om varor, tjänster och byggtreprenader under de tre år som föregår kontraktet eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter under samma tidsperiod.</p> <p>Om uppgifterna inte längre är relevanta eller inte är tillgängliga, får verksamhetsandelen bestämmas på grundval av något annat lämpligt kvantitativt eller kvalitativt verksamhetsmått.</p>	<p>Verksamhetsandelen enligt 18 § 3 ska bestämmas på grundval av de upphandlande myndigheternas sammanlagda genomsnittliga omsättning i fråga om varor, tjänster och byggtreprenader avseende de verksamheter som har omfattats av samarbetet under treårsperioden närmast innan upphandlingen påbörjas eller på grundval av ett annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter avseende samma tidsperiod.</p> <p>Om uppgifterna inte längre är relevanta eller inte är tillgängliga, får verksamhetsandelen bestämmas på grundval av något annat lämpligt kvantitativt eller kvalitativt verksamhetsmått.</p>
<p>Särskilda undantag från tillämpningsområdet <i>Förvärv av fastighet m.m.</i></p> <p>20 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser förvärv av fastighet, arrenderätt, hyresrätt, bostadsrätt, tomträtt, servitutsrätt eller någon annan rätt till fastighet.</p> <p>Med fastighet avses här det som enligt jordabalken utgör eller tillhör en fastighet. En befintlig byggnad som tillhör någon annan än ägaren till jorden ska också anses utgöra en fastighet. Detsamma gäller sådana tillbehör till byggnaden som avses i 2 kap. 2 och 3 §§ jordabalken, om de tillhör byggnadens ägare.</p>	<p>[Rubrikerna oförändrade. Regleringen i första stycket bör utredas närmare]</p> <p>Med fastighet avses här det som enligt jordabalken utgör eller tillhör en fastighet. Det som gäller för fastighet gäller också för befintlig byggnad som tillhör någon annan än ägaren till jorden liksom sådana tillbehör till byggnaden som avses i 2 kap. 2 och 3 §§ jordabalken, om de tillhör byggnadens ägare.</p>
<p><i>Radio- och tv-området</i></p> <p>21 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för medietjänster och som tilldelas av en leverantör av medietjänster, eller 2. sändningstid eller tillhandahållande av program och som tilldelas en leverantör av medietjänster. <p>Leverantör av medietjänster har samma betydelse som i radio- och tv-lagen (2010:696).</p>	<p><i>Radio- och tv-området</i></p> <p>Denna lag gäller inte för upphandling</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. som ska genomföras av en leverantör av medietjänster och som avser anskaffning, utveckling, produktion eller samproduktion av programmaterial avsett för medietjänster, eller 2. som avser sändningstid eller program inom radio- och tv-området som ska tillhandahållas av en leverantör av medietjänster. <p>Leverantör av medietjänster har samma betydelse som i radio- och tv-lagen (2010:696).</p>
<p><i>Skiljemanna- och förlikningsuppdrag</i></p> <p>22 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser skiljemanna- eller förlikningsuppdrag.</p>	<p><i>Skiljemanna- och förlikningsuppdrag</i></p> <p>Denna lag gäller inte för upphandling som avser skiljemanna- eller förlikningsuppdrag.</p>
<p><i>Vissa juridiska tjänster</i></p> <p>23 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser biträde till en klient av en advokat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. i ett skiljemanna- eller förlikningsförfarande i Sverige, i någon annan stat eller inför en internationell skiljemanna- eller förlikningsinstans, 2. i ett rättsligt förfarande inför en svensk domstol eller hos en svensk myndighet, eller 3. i ett rättsligt förfarande inför en domstol, tribunal eller hos en svensk myndighet i någon annan stat eller inför en internationell domstol, tribunal eller institution. <p>Undantagen gäller även för juridisk rådgivning som</p>	<p><i>Vissa juridiska tjänster</i></p> <p>Denna lag gäller inte för upphandling som avser biträde till en klient av en advokat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. i ett skiljemanna- eller förlikningsförfarande, 2. vid ett rättsligt förfarande inför en svensk domstol eller hos en svensk myndighet, eller 3. vid ett nationellt eller internationellt rättsligt förfarande inför en domstol, tribunal eller vid myndighet eller institution. <p>Undantagen gäller även för juridisk rådgivning som ges av en advokat inför ett sådant förfarande, eller när</p>

ges av en advokat inför ett sådant förfarande, eller när det finns en påtaglig indikation för och är mycket sannolikt att den sak som rådgivningen gäller kommer att bli föremål för ett sådant förfarande.	det finns en påtaglig indikation för och är mycket sannolikt att den sak som rådgivningen gäller kommer att bli föremål för ett sådant förfarande.
24 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser <ol style="list-style-type: none"> 1. tjänster som avser certifiering och autentisering av dokument och som måste tillhandahållas av notarius publicus, 2. juridiska tjänster som tillhandahålls av förmyndare, förvaltare eller god man, 3. juridiska tjänster som tillhandahålls av någon som är utsedd av domstol eller som enligt lag har till uppgift att utföra särskilda uppdrag under överinseende av domstol, eller 4. juridiska tjänster som är förenade med offentlig maktutövning. 	Denna lag gäller inte för upphandling som avser <ol style="list-style-type: none"> 1. tjänster som avser certifiering och autentisering av dokument och som måste tillhandahållas av notarius publicus, 2. juridiska tjänster som tillhandahålls av förmyndare, förvaltare eller god man, 3. juridiska tjänster som tillhandahålls av någon som är utsedd av domstol eller som enligt lag har till uppgift att utföra särskilda uppdrag under överinseende av domstol, eller 4. juridiska tjänster som är förenade med offentlig maktutövning.
<i>Vissa finansiella tjänster</i> 25 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser <ol style="list-style-type: none"> 1. finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument, 2. verksamhet som rör förvaltning av statsskulden eller som avser tjänster som utförs av en centralbank, 3. insatser som genomförs tillsammans med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen, eller 4. lån, även i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument. Finansiella instrument har samma betydelse som i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.	<i>Vissa finansiella tjänster</i> Denna lag gäller inte för upphandling som avser <ol style="list-style-type: none"> 1. finansiella tjänster i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument, 2. verksamhet som rör förvaltning av statsskulden eller som avser tjänster som utförs av en centralbank, 3. insatser som genomförs tillsammans med Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen, eller 4. lån, även i samband med utfärdande, försäljning, förvärv eller överlåtelse av värdepapper eller andra finansiella instrument. Finansiella instrument har samma betydelse som i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.
<i>Anställningskontrakt</i> 26 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser anställningar.	<i>Anställningskontrakt</i> Denna lag gäller inte för upphandling som avser anställningar.
<i>Vissa tjänster inom områdena civilt försvar, räddningstjänst och förebyggande av fara</i> 27 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser tjänster inom områdena civilt försvar, räddningstjänst eller förebyggande av fara, om tjänsterna tillhandahålls av icke vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar och omfattas av CPV-koderna för <ol style="list-style-type: none"> 1. brandkårs- och räddningstjänster, 2. brandkårstjänster, 3. brandsläckning, 4. brandskyddstjänster, 5. bekämpning av skogsbränder, 6. räddningstjänster, 7. civilförsvartjänster, 8. nukleära säkerhetstjänster, eller 9. ambulanstjänster, utom ambulanstjänster för transport av patienter. 	<i>Vissa tjänster inom områdena civilt försvar, räddningstjänst och förebyggande av fara</i> Denna lag gäller inte för upphandling som avser tjänst inom områdena civilt försvar, räddningstjänst eller förebyggande av fara, om tjänsterna tillhandahålls av icke vinstdrivande organisationer eller sammanslutningar och omfattas av någon av CPV-koderna [Här bör enligt Lagrådets förslag koderna anges i stället för beteckningarna på tjänsteslagen.]
<i>Politiska kampanjer</i> 28 § Denna lag gäller inte för kontrakt som avser politiska kampanjer om de tilldelas av ett politiskt	<i>Politiska kampanjer</i> Denna lag gäller inte för upphandling som avser politisk kampanj som upphandlas av ett politiskt parti i

parti i samband med en valkampanj och omfattas av CPV-koderna för <ol style="list-style-type: none"> 1. reklamkampanjer, 2. produktion av propagandafilm, eller 3. produktion av propagandavideor. 	samband med en valkampanj och omfattas av någon av CPV-koderna [Här bör enligt Lagrådets förslag koderna anges i stället för beteckningarna på tjänstslagen.]
4 kap. Allmänna bestämmelser	Samma
Principer för offentlig upphandling 1 § Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.	Samma
2 § En upphandling får inte utformas i syfte att undanta den från lagens tillämpningsområde och får inte heller utformas i syfte att begränsa konkurrensen så att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt.	En upphandling får inte utformas i syfte att undanta den från lagens tillämpningsområde.
3 § En upphandlande myndighet bör beakta miljöhänsyn och sociala hänsyn vid offentlig upphandling om upphandlingens art motiverar detta.	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
Grundläggande bestämmelser om kvalificering av leverantör och val av anbud 4 § En upphandlande myndighet ska innan den tilldelar ett kontrakt i en offentlig upphandling kontrollera att <ol style="list-style-type: none"> 1. anbudet uppfyller de krav, villkor och kriterier som anges i något av upphandlingsdokumenten, 2. leverantören inte ska uteslutas med stöd av 13 kap., och 3. leverantören uppfyller de krav som myndigheten har ställt enligt 6 § och 14 kap. 1–5 §§. Vid en kontroll ska myndigheten tillämpa 15 kap. När leverantören ska utnyttja andra företags kapacitet för att uppfylla tillämpliga krav enligt 14 kap. 1 § första stycket 2 och 3, ska dessa företag kontrolleras enligt första stycket 2 och 3.	Grundläggande bestämmelser om val av anbud En upphandlande myndighet ska inför ett beslut om att anta ett anbud <ol style="list-style-type: none"> 1. kontrollera att anbudet uppfyller de krav, villkor och kriterier som anges i något av upphandlingsdokumenten, 2. ta ställning till om leverantören ska uteslutas med stöd av 13 kap., och 3. kontrollera att leverantören uppfyller de kriterier som myndigheten har angett att den kommer att tillämpa enligt 6 § och de krav som myndigheten har ställt enligt 14 kap. 1–5 §§. Vid en kontroll ska myndigheten tillämpa 15 kap. När leverantören ska utnyttja ett annat företags kapacitet för att uppfylla något krav enligt 14 kap. 1 § första stycket 2 eller 3, ska detta företag kontrolleras enligt första stycket 2 och 3 med avseende på det kravet.
5 § En upphandlande myndighet ska tilldela ett kontrakt enligt bestämmelserna i 16 kap. När myndigheten använder ett öppet förfarande vid upphandlingen, får myndigheten bedöma om kontraktet ska tilldelas enligt första stycket innan den kontrollerar om leverantören uppfyller villkoren enligt 4 § första stycket 2 och 3. Om myndigheten bedömer leverantörens anbud enligt andra stycket och finner att leverantören ska tilldelas kontraktet, ska kontrollen av villkoren enligt 4 § första stycket 2 och 3 göras på ett opartiskt och öppet sätt innan kontraktet tilldelas.	En upphandlande myndighet ska välja leverantör enligt bestämmelserna i 16 kap. När myndigheten använder ett öppet förfarande vid upphandlingen, får myndigheten välja leverantör enligt första stycket innan den kontrollerar om leverantören uppfyller villkoren enligt 4 § första stycket 2 och 3.
6 § När en upphandlande myndighet använder ett selektivt förfarande, ett förhandlat förfarande med föregående annonsering, en konkurrenspräglad dialog eller ett förfarande för inrättande av innovationspartnerskap får den begränsa antalet anbudssökande.	När en upphandlande myndighet använder ett selektivt förfarande, ett förhandlat förfarande med föregående annonsering, en konkurrenspräglad dialog eller ett förfarande för inrättande av innovationspartnerskap, får den begränsa antalet anbudssökande som får lämna

<p>Den upphandlande myndigheten ska i annonsen eller inbjudan att bekräfta intresse ange</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vilka kriterier eller regler som den kommer att tillämpa vid valet av anbudssökande, och 2. det lägsta antal anbudssökande som kommer att bjudas in och, i förekommande fall, det högsta antal som kommer att bjudas in. <p>En upphandlande myndighet ska bjuda in minst det lägsta antal anbudssökande som angetts i annonsen eller inbjudan att bekräfta intresse. Om antalet anbudssökande som uppfyller de angivna kraven är lägre än det angivna lägsta antalet, får den upphandlande myndigheten fortsätta förfarandet genom att bjuda in de kvalificerade anbudssökande som har begärt att få delta.</p>	<p>anbud.</p> <p>Den upphandlande myndigheten ska i annonsen eller i inbjudan att bekräfta intresse ange</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de kriterier och regler som den kommer att tillämpa vid urvalet av anbudssökande som ska få lämna anbud, och 2. det lägsta antal anbudssökande som kommer att få lämna anbud och, i förekommande fall, det högsta antal som kommer att bjudas in. <p>En upphandlande myndighet ska bjuda in åtminstone så många anbudssökande till att lämna anbud som har angetts i annonsen eller inbjudan att bekräfta intresse. Om antalet anbudssökande som uppfyller de angivna kriterierna är lägre än det angivna lägsta antalet, får den upphandlande myndigheten fortsätta förfarandet genom att bjuda in de kvalificerade anbudssökande som har begärt att få delta.</p>
<p>Rätten att få delta i en offentlig upphandling</p> <p>7 § En leverantör, som enligt bestämmelser i det land i vilket verksamheten är etablerad har rätt att leverera den tjänst som kontraktet är avsett för, får inte uteslutas från att delta i en offentlig upphandling endast på grund av krav på att leverantören ska vara en fysisk eller en juridisk person.</p> <p>När det gäller varukontrakt som också omfattar tjänster eller monterings- och installationsarbeten, tjänstekontrakt eller byggtreprenadkontrakt får juridiska personer åläggas att i anbudet eller anbudsansökan uppge namn och yrkeskvalifikationer på de personer som ska utföra tjänsterna.</p>	<p>Rätten att få delta i en upphandling</p> <p>En leverantör som enligt bestämmelser i den stat i vilken leverantörens verksamhet är etablerad har rätt att leverera den tjänst som upphandlingen avser får inte uteslutas från att delta i en upphandling endast på grund av krav på att leverantören ska vara en fysisk eller en juridisk person.</p> <p>När det gäller sådan upphandling av vara som också omfattar tjänster eller monterings- och installationsarbeten, upphandling av tjänst eller upphandling av byggtreprenad får en juridisk person åläggas att i anbudet eller anbudsansökan uppge namn på de personer som ska utföra tjänsterna och deras yrkeskvalifikationer.</p>
<p>8 § Grupper av leverantörer får delta i offentliga upphandlingar. En upphandlande myndighet får inte ställa upp villkor om att sådana grupper ska ha en viss juridisk form för att få lämna en anbudsansökan eller ett anbud. Myndigheten får dock begära att en grupp ska ha en viss juridisk form när den blivit tilldelad kontraktet, om det krävs för att kontraktet ska kunna fullgöras på ett godtagbart sätt.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får ange i upphandlingsdokumenten hur grupper av leverantörer ska uppfylla kraven på ekonomisk och finansiell ställning enligt 14 kap. 3 och 4 §§ eller teknisk kunskap och yrkeskunskap enligt 14 kap. 5 § om det är berättigat av objektiva skäl.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får ställa upp särskilda villkor om hur grupper av leverantörer ska fullgöra kontraktet om det är berättigat av objektiva skäl.</p>	<p>En grupp av leverantörer får delta i en upphandling. En upphandlande myndighet får inte ställa upp villkor om att en sådan grupp ska ha en viss juridisk form för att få lämna en anbudsansökan eller ett anbud. Myndigheten får dock begära att en sådan grupp ska ha en viss juridisk form när avtalet ingås, om det krävs för att avtalet ska kunna fullgöras på ett tillfredsställande sätt.</p> <p>Myndigheten får ange i något av upphandlingsdokumenten hur en grupp av leverantörer ska uppfylla kraven på ekonomisk och finansiell ställning enligt 14 kap. 3 och 4 §§ eller teknisk kunskap och yrkeskunskap enligt 14 kap. 5 §, om det är berättigat av objektiva skäl.</p> <p>Myndigheten får ställa upp särskilda villkor om hur en grupp av leverantörer ska fullgöra avtalet om det är berättigat av objektiva skäl.</p>
<p>Om en anbudssökande eller anbudsgivare har deltagit i förberedelserna</p> <p>9 § Om en anbudssökande eller anbudsgivare har deltagit i förberedelserna av en offentlig upphandling, ska de andra anbudssökandena eller anbudsgivarna</p>	<p>[Lagrådet har vissa synpunkter på texten och i frågan om tredje stycket behövs]</p>

<p>informerar om vilka upplysningar av relevans för upphandlingen som har lämnats i det sammanhanget.</p> <p>En anbudssökande eller anbudsgivare som har deltagit i förberedelserna av upphandlingen ska uteslutas från förfarandet om det inte finns något annat sätt att garantera att principen om likabehandling följs. Innan anbudssökande eller anbudsgivare utesluts från förfarandet ska de få möjlighet att bevisa att deras deltagande i förberedelserna inte kan leda till en snedvridning av konkurrensen.</p> <p>De åtgärder som vidtas ska dokumenteras i den individuella rapport som krävs enligt 12 kap. 17 §.</p>	
<p>Tilldelning av ett kontrakt i separata delar</p> <p>10 § En upphandlande myndighet får besluta att ett kontrakt ska tilldelas i separata delar och får då också fastställa storleken på och föremålet för dessa delar.</p>	<p>Separata avtal i en upphandling</p> <p>En upphandlande myndighet får besluta att separata avtal ska ingås för olika delar av en upphandling. Myndigheten får då också fastställa storleken på och föremålet för dessa delar.</p>
<p><i>En upphandlande myndighets skyldighet att motivera varför ett kontrakt inte ska tilldelas i separata delar</i></p> <p>11 § Om en upphandlande myndighet beslutar att inte tilldela ett kontrakt i separata delar, ska skälen för detta anges. Skälen ska lämnas i något av upphandlingsdokumenten eller i en sådan individuell rapport som avses i 12 kap. 17 §.</p>	<p><i>Skyldighet att motivera att separata avtal inte ska ingås i en upphandling</i></p> <p>11 § Om en upphandlande myndighet beslutar att inte ingå separata avtal för olika delar i en upphandling, ska skälen för detta anges. Skälen ska lämnas i något av upphandlingsdokumenten eller i en sådan individuell rapport som avses i 12 kap. 17 §.</p>
<p><i>Anbud på ett kontrakt som ska tilldelas i delar</i></p> <p>12 § En upphandlande myndighet som tilldelar ett kontrakt i delar enligt 10 §, ska bestämma om leverantörerna får lämna anbud på en, flera eller alla delar av kontraktet.</p> <p>Om anbud får lämnas på flera eller alla delar av ett kontrakt enligt första stycket, får myndigheten begränsa antalet delar av kontraktet som får tilldelas en och samma leverantör. När myndigheten beslutar om en sådan begränsning, ska den också fastställa vilken ordning som ska tillämpas när en leverantör enligt tilldelningskriterierna ska tilldelas fler delar av kontraktet än vad begränsningen tillåter.</p>	<p><i>Anbud i en upphandling</i></p> <p>12 § En upphandlande myndighet som enligt 10 § beslutar att separata avtal ska ingås för olika delar i en upphandling, ska bestämma om leverantörerna får lämna anbud på en, flera eller alla delar i upphandlingen.</p> <p>Om anbud får lämnas på flera eller alla delar i en upphandling enligt första stycket, får myndigheten begränsa det antal separata avtal som myndigheten kommer att ingå med en och samma leverantör. När myndigheten beslutar om en sådan begränsning, ska den också fastställa den ordning som ska tillämpas när myndigheten ska besluta att ingå avtal med en och samma leverantör avseende fler delar av upphandlingen än vad begränsningen tillåter.</p>
<p><i>Tilldelning av kombinerade delar av ett kontrakt som har delats upp</i></p> <p>13 § En upphandlande myndighet som delar upp ett kontrakt i delar enligt 10 § och bestämmer att anbud får lämnas på flera eller alla delar av kontraktet enligt 12 §, får bestämma att flera eller alla delar ska kunna tilldelas en och samma leverantör som kombinerade delar.</p> <p>Om myndigheten har beslutat att ett uppdelat kontrakt ska kunna tilldelas i kombinerade delar enligt första stycket, får den tilldela flera eller alla delar av kontraktet till den leverantör vars anbud sammantaget bäst uppfyller tilldelningskriterierna. En sådan tilldelning omfattas inte av några begränsningar enligt 12 § andra stycket.</p> <p>När myndigheten bestämmer att ett uppdelat kontrakt ska kunna tilldelas i kombinerade delar enligt första stycket, ska den också fastställa vilken ordning som</p>	<p><i>Avtal om kombinerade delar av en upphandling som har delats upp</i></p> <p>13 § En upphandlande myndighet som delar upp en upphandling i delar enligt 10 § och bestämmer att anbud får lämnas på flera eller alla delar av den enligt 12 §, får bestämma att avtal ska kunna ingås med en och samma leverantör avseende flera eller alla delar som kombinerade delar.</p> <p>Om myndigheten har beslutat att avtal i en uppdelad upphandling ska kunna ingås i kombinerade delar enligt första stycket, får den besluta att ingå avtal i flera eller alla delar med den leverantör vars anbud sammantaget bäst uppfyller de uppställda kriterierna. Ett sådant beslut om avtalsingående omfattas inte av några begränsningar enligt 12 § andra stycket.</p> <p>När myndigheten bestämmer att avtal i en uppdelad</p>

<p>ska tillämpas dels för att bedöma vilken eller vilka leverantörer som ska tilldelas kontraktet, dels för att bedöma om tilldelningen ska göras i delar eller kombinerade delar.</p>	<p>upphandling ska kunna avse kombinerade delar enligt första stycket, ska den också fastställa vilken ordning som ska tillämpas för att bedöma dels med vilken eller vilka leverantörer som avtal ska ingås, dels om avtal ska ingås i delar eller kombinerade delar.</p>
<p><i>Annonsering och offentliggörande i övrigt</i> 14 § En upphandlande myndighet som tilldelar ett kontrakt i delar enligt 10 §, ska i annonsen enligt 10 kap. eller i en inbjudan att bekräfta intresse enligt 10 kap. 9 § ange om anbud får lämnas för en, flera eller alla delar av kontraktet enligt 12 § första stycket.</p> <p>Om myndigheten ska begränsa antalet delar av ett kontrakt som får tilldelas en leverantör enligt 12 § andra stycket, ska myndigheten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. i annonsen eller inbjudan enligt första stycket ange det antal delar av kontraktet som högst får tilldelas en och samma leverantör, och 2. i något av upphandlingsdokumenten ange den ordning som ska tillämpas när en leverantör enligt tilldelningskriterierna ska tilldelas fler delar av kontraktet än vad begränsningen tillåter. <p>Om myndigheten ska tilldela kombinerade delar av ett kontrakt enligt 13 §, ska myndigheten i annonsen eller inbjudan enligt första stycket ange</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. att ett uppdelat kontrakt kan tilldelas i kombinerade delar enligt 13 § första stycket, och 2. den ordning som ska tillämpas enligt 13 § tredje stycket. 	<p><i>Annonsering och offentliggörande i övrigt</i> 14 § En upphandlande myndighet som beslutar att separata avtal ska ingås för olika delar i en upphandling enligt 10 §, ska i annonsen eller i inbjudan att bekräfta intresse ange om anbud får lämnas avseende en, flera eller alla delar av upphandlingen enligt 12 § första stycket.</p> <p>Om myndigheten avser att begränsa antalet delar av upphandlingen som myndigheten kan komma att ingå avtal om med en leverantör enligt 12 § andra stycket, ska myndigheten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. i annonsen eller inbjudan ange det största antal delar som myndigheten kommer att ingå avtal om med en och samma leverantör och 2. i något av upphandlingsdokumenten ange den ordning som ska tillämpas när myndigheten beslutar att ingå avtal med samma leverantör om fler delar av upphandlingen än vad begränsningen medger. <p>Om myndigheten avser att ingå avtal om kombinerade delar enligt 13 §, ska myndigheten i annonsen eller inbjudan enligt första stycket ange</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. att avtal kan komma att ingås om kombinerade delar enligt 13 § första stycket och 2. den ordning som ska tillämpas enligt 13 § tredje stycket.
<p>Reserverade kontrakt 15 § En upphandlande myndighet får</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. reservera deltagandet i en offentlig upphandling för skyddade verkstäder eller för leverantörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller av personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden, eller 2. föreskriva att ett kontrakt ska fullgöras inom ramen för ett program för skyddad anställning. <p>En förutsättning för att en leverantör ska få delta i en offentlig upphandling av ett reserverat kontrakt är att minst 30 procent av dem som sysselsätts i den skyddade verkstaden, hos leverantören eller i programmet för skyddad anställning är personer med funktionsnedsättning eller personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.</p> <p>När en upphandlande myndighet avser att reservera ett kontrakt, ska den i annonsen enligt 10 kap. ange att upphandlingen ska genomföras enligt bestämmelserna om reserverade kontrakt.</p>	<p>Reserverad upphandling En upphandlande myndighet får för en upphandling</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. reservera deltagandet för skyddade verkstäder eller för leverantörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller av personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden eller 2. föreskriva att ett avtal ska fullgöras inom ramen för ett program för skyddad anställning. <p>En förutsättning för att en leverantör ska få delta i en upphandling enligt första stycket är att minst 30 procent av dem som sysselsätts i den skyddade verkstaden, hos leverantören eller i programmet för skyddad anställning är personer med funktionsnedsättning eller personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.</p>
<p>CPV-nomenklaturen 16 § Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för offentlig upphandling ska göras genom användning av den terminologi som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi</p>	<p>CPV-nomenklaturen Alla hänvisningar till nomenklatur inom ramen för upphandling enligt denna lag ska göras genom användning av den terminologi som fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi</p>

<p>vid offentlig upphandling (CPV), i lydelsen enligt Europeiska kommissionens förordning (EG) nr 213/2008.</p> <p>Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling CPV-koder för sådana</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. forsknings- och utvecklingstjänster som avses i 2 kap. 2 §, 2. civilförsvarstjänster, räddningstjänster och tjänster för förebyggande av fara som avses i 3 kap. 27 §, 3. politiska kampanjer som avses i 3 kap. 28 §, och 4. byggtreprenadkontrakt som anges i bilaga 1. 	<p>logi vid offentlig upphandling (CPV), i lydelsen enligt Europeiska kommissionens förordning (EG) nr 213/2008.</p> <p>[Lagrådet föreslår att paragrafen flyttas till första kapitlet.]</p>
<p>5 kap. Tröskelvärden</p>	<p>Samma</p>
<p>Tröskelvärdenas storlek</p> <p>1 § Denna lag ska tillämpas på offentliga upphandlingar vars värde beräknas uppgå till minst de belopp (tröskelvärden) som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, i den ursprungliga lydelsen, eller som Europeiska kommissionen vid varje tid har beslutat eller lämnat meddelande om, om upphandlingen avser</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. varukontrakt som tilldelas av en central upphandlande myndighet, i fråga om varukontrakt som tilldelas av en central upphandlande myndighet inom försvarsområdet dock endast om kontraktet avser varor som omfattas av bilaga III till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, i den ursprungliga lydelsen, 2. tjänstekontrakt som tilldelas av en central upphandlande myndighet eller projekttävling som anordnas av sådan myndighet, 3. varu- och tjänstekontrakt som tilldelas eller projekttävling som anordnas i andra fall än som avses i 1 eller 2, 4. tjänstekontrakt som avser sådana sociala tjänster och andra särskilda tjänster som anges i bilaga 2, eller 5. byggtreprenadkontrakt. <p>Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling tröskelvärdena i euro och svenska kronor samt en förteckning över de försvarsprodukter som avses i första stycket 1.</p> <p>Värdet av en offentlig upphandling ska beräknas exklusive mervärdesskatt.</p>	<p>Tillämpliga tröskelvärden</p> <p>De tröskelvärden som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § anges i direktiv 2014/24/EU i den ursprungliga lydelsen eller i beslut eller meddelanden av Europeiska kommissionen enligt artikel 6 i direktivets ursprungliga lydelse.</p> <p>Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling tröskelvärdena i euro och svenska kronor samt en förteckning över de försvarsprodukter som omfattas av bilaga III till direktiv 2014/24/EU i den ursprungliga lydelsen.</p>

<p>Kontrakt som subventioneras med mer än hälften av en upphandlande myndighet 2 § Denna lag ska tillämpas på kontrakt som upphandlas av någon annan än en upphandlande myndighet eller av en upphandlande myndighet för någon annans räkning, om mer än hälften av kostnaden för kontraktet täcks av direkta bidrag från en upphandlande myndighet och kontraktets värde beräknas uppgå till minst de belopp (tröskelvärden) som anges i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, i den ursprungliga lydelsen, eller som Europeiska kommissionen vid varje tid har beslutat eller lämnat meddelande om, om kontraktet avser</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. en byggtreprenad som gäller uppförande av sjukhus, anläggningar för sport, rekreation och fritid, skol- eller universitetsbyggnader eller byggnader för administrationsändamål, eller 2. tjänster som har samband med en byggtreprenad som avses i 1. <p>Den upphandlande myndighet som lämnar ett sådant bidrag ska se till att bestämmelserna i denna lag tillämpas om kontraktet upphandlas av någon annan än myndigheten.</p> <p>Regeringen tillkännager i Svensk författningssamling tröskelvärdena i euro och svenska kronor.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Beräkning av värdet av en upphandling 3 § Värdet av en upphandling ska uppskattas till det totala belopp som ska betalas i upphandlingen. Vid beräkningen ska options- och förlängningsklausuler som anges i något av upphandlingsdokumenten beaktas som om de utnyttjats. Vidare ska de premier och ersättningar som den upphandlande myndigheten planerar att betala till anbudssökande eller anbudsgivare räknas in i värdet.</p>	<p>Värdet av en upphandling Värdet av en upphandling är det totala belopp som enligt den upphandlande myndighetens uppskattning ska betalas för de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska anskaffas. När värdet bestäms ska options- och förlängningsklausuler som anges i något av upphandlingsdokumenten inbegripas som om de hade utnyttjats. Vidare ska de premier och ersättningar som den upphandlande myndigheten planerar att betala till anbudssökande eller anbudsgivare inkluderas i värdet.</p> <p>Värdet ska bestämmas exklusive mervärdesskatt.</p>
<p><i>Separata operativa enheter</i> 4 § Om en upphandlande myndighet består av flera separata operativa enheter, ska det uppskattade totala värdet för alla operativa enheter beaktas. Värdet får dock beräknas särskilt för en operativ enhet om den enheten ansvarar självständigt för sin upphandling eller för vissa kategorier av sin upphandling.</p>	<p>Om en upphandlande myndighet består av separata operativa enheter ska värdet av en upphandling uppskattas till det samlade värdet för alla sådana enheter. Värdet får dock uppskattas särskilt för en sådan enhet, om den ansvarar självständigt för sina anskaffningar eller för vissa kategorier av anskaffningar och en uppdelning av värdet är motiverad av objektiva skäl.</p>
<p><i>Värdetidpunkten</i> 5 § Beräkningen av värdet av en upphandling ska avse värdet vid den tidpunkt då anbudsinfördran skickas ut eller, om en sådan inte krävs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten inleder upphandlingsförfarandet.</p>	<p><i>Värdetidpunkten</i> Uppskattningen av en upphandlings värde enligt 3 § ska avse värdet vid den tidpunkt då anbudsinfördran skickas ut, eller, om en sådan inte görs, vid den tidpunkt då den upphandlande myndigheten påbörjar upphandlingsförfarandet.</p>
<p>Förbud mot vissa beräkningsmetoder 6 § Valet av beräkningsmetod får inte göras i avsikt att undvika att bestämmelserna om upphandling över</p>	<p>Förbud mot kringgående Metoden för att uppskatta en upphandlings värde får inte väljas i avsikt att undvika att bestämmelserna i</p>

tröskelvärdena i denna lag blir tillämpliga.	denna lag om upphandling över tröskelvärdena blir tillämpliga.
<p>Förbud mot att dela upp en upphandling i vissa fall</p> <p>7 § En upphandling får inte delas upp i avsikt att undvika att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag blir tillämpliga, om det inte är berättigat av objektiva skäl.</p>	En upphandling får delas upp så att bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena inte blir tillämpliga endast om en sådan uppdelning är berättigad av objektiva skäl.
<p>Upphandling av delkontrakt</p> <p>8 § Om en planerad byggtreprenad eller anskaffning av tjänster respektive anskaffning av likartade varor kan innebära att flera kontrakt upphandlas i form av delkontrakt, ska det sammanlagda värdet av delkontrakten beaktas vid tillämpningen av 1 §.</p> <p>Om tröskelvärdet då överskrids, ska varje enskild upphandling av delkontrakt göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdena i denna lag. Detta gäller dock inte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. för ett delkontrakt vars värde understiger <ol style="list-style-type: none"> a) 80 000 euro när det gäller tjänster eller varor, eller b) 1 000 000 euro när det gäller byggtreprenader, och 2. om det sammanlagda värdet av sådana delkontrakt uppgår till högst 20 procent av det sammanlagda värdet av alla delkontrakten. <p>Vid upphandling av sådana delkontrakt som undantas med stöd av denna paragraf ska 19 kap. tillämpas.</p>	<p>Upphandling som delas upp på flera anskaffningar</p> <p>Om en upphandling får delas upp på flera anskaffningar, ska det sammanlagda värdet av anskaffningarna beaktas när det avgörs om upphandlingens värde uppgår till tröskelvärdet enligt 1 §. Om tröskelvärdet överskrids, ska varje enskild anskaffning göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet.</p> <p>En enskild anskaffning ska inte göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet, om den anskaffningens värde är lägre än</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 80 000 euro när det gäller varor eller tjänster, eller 2. 1 000 000 euro när det gäller byggtreprenader. <p>Finns det flera anskaffningar av sådant slag som anges i föregående stycke, ska var och en av dem göras enligt bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet, om det sammanlagda värdet av dessa anskaffningar överstiger 20 procent av det totala värdet av upphandlingen.</p> <p>För sådana anskaffningar som enligt denna paragraf undantas från bestämmelserna om upphandling över tröskelvärdet tillämpas bestämmelserna i 19 kap.</p>
<p>Byggtreprenadkontrakt</p> <p>9 § Vid beräkningen av värdet av ett byggtreprenadkontrakt ska kostnaden för entreprenaden räknas in, liksom värdet av varor och tjänster som den upphandlande myndigheten tillhandahåller entreprenören och som är nödvändiga för att entreprenaden ska kunna fullgöras.</p>	<p>Byggtreprenad</p> <p>I värdet enligt 3 § av en upphandling av en byggtreprenad ska ingå, utöver det belopp som enligt myndighetens uppskattning ska betalas för den byggtreprenad som ska anskaffas, värdet av varor och tjänster som den upphandlande myndigheten tillhandahåller entreprenören och som är nödvändiga för att entreprenaden ska kunna fullgöras.</p>
<p>Varukontrakt som löper på viss tid eller på obestämd tid</p> <p>10 § Värdet av ett kontrakt som är avsett att gälla leasing, hyra eller hyrköp av varor och som löper på en bestämd tid om högst tolv månader ska beräknas till den totala kostnaden för kontraktet under löptiden.</p> <p>För varukontrakt som avser längre löptid ska värdet beräknas till den totala kostnaden inklusive varans uppskattade restvärde.</p> <p>För varukontrakt som löper på obestämd tid eller vars löptid inte kan bestämmas ska värdet beräknas till månadskostnaden multiplicerad med talet 48.</p>	<p>Leasing, hyra och hyrköp av varor</p> <p>Värdet av en upphandling som avser leasing, hyra eller hyrköp av varor på en bestämd tid om högst tolv månader ska uppskattas med utgångspunkt i den totala kostnaden under löptiden.</p> <p>Om löptiden är längre än tolv månader ska värdet uppskattas med utgångspunkt i den totala kostnaden, inklusive varans restvärde.</p> <p>Om löptiden är obestämd eller inte kan fastställas vid värdetidpunkten ska värdet bestämmas till 48 månads-kostnader.</p>
<p>Varu- eller tjänstekontrakt som regelbundet återkommer eller som ska förnyas</p> <p>11 § Värdet av ett varu- eller tjänstekontrakt som</p>	<p>Vissa regelbundet återkommande upphandlingar och avtal som ska förnyas</p> <p>[Lagrådet lämnar inget förslag till hur första stycket</p>

<p>regelbundet återkommer eller som ska förnyas inom en viss tid, ska beräknas med ledning av</p> <p>1. det verkliga totala värdet av en följd av liknande kontrakt som upphandlats under den föregående tolv månadersperioden eller under det föregående räkenskapsåret, om möjligt justerat med hänsyn till förutsebara ändringar i kvantitet eller värde under den tolv månadersperiod som följer efter det första kontraktet, eller</p> <p>2. det uppskattade totala värdet av en följd av kontrakt som kommer att upphandlas under den tolv månadersperiod som följer på den första leveransen eller, om räkenskapsåret är längre än tolv månader, under räkenskapsåret.</p>	<p>ska formuleras. Emellertid föreslås ett andra stycke med följande lydelse.]</p> <p>Det som sägs i första stycket ska gälla också för avtal som enligt villkoren ska förnyas inom en viss tid.</p>																
<p>Vissa tjänstekontrakt 12 § Hur värdet av vissa tjänstekontrakt ska beräknas framgår av följande uppställning:</p> <table border="0" data-bbox="347 779 895 1238"> <tr> <td><i>När kontraktet avser</i></td> <td><i>ska värdet beräknas med utgångspunkt i</i></td> </tr> <tr> <td>1. försäkringstjänster</td> <td>den premie som ska betalas och andra former av ersättning</td> </tr> <tr> <td>2. banktjänster och andra finansiella tjänster</td> <td>arvoden, provisioner, ränta och andra former av ersättning</td> </tr> <tr> <td>3. projektering</td> <td>arvoden eller den provision som ska betalas och andra former av ersättning.</td> </tr> </table>	<i>När kontraktet avser</i>	<i>ska värdet beräknas med utgångspunkt i</i>	1. försäkringstjänster	den premie som ska betalas och andra former av ersättning	2. banktjänster och andra finansiella tjänster	arvoden, provisioner, ränta och andra former av ersättning	3. projektering	arvoden eller den provision som ska betalas och andra former av ersättning.	<p>Vissa tjänster Hur värdet av vissa upphandlingar av tjänster ska uppskattas framgår av följande uppställning:</p> <table border="0" data-bbox="943 779 1533 1238"> <tr> <td>När upphandlingen avser</td> <td>ska värdet uppskattas med</td> </tr> <tr> <td>1. försäkringstjänster</td> <td>den premie som ska betalas och andra ersättningar för tjänsten</td> </tr> <tr> <td>2. banktjänster och andra finansiella tjänster</td> <td>arvoden, provisioner, ränta och andra ersättningar för tjänsten</td> </tr> <tr> <td>3. projektering</td> <td>arvoden eller den provision som ska betalas och andra ersättningar för projekteringen.</td> </tr> </table>	När upphandlingen avser	ska värdet uppskattas med	1. försäkringstjänster	den premie som ska betalas och andra ersättningar för tjänsten	2. banktjänster och andra finansiella tjänster	arvoden, provisioner, ränta och andra ersättningar för tjänsten	3. projektering	arvoden eller den provision som ska betalas och andra ersättningar för projekteringen.
<i>När kontraktet avser</i>	<i>ska värdet beräknas med utgångspunkt i</i>																
1. försäkringstjänster	den premie som ska betalas och andra former av ersättning																
2. banktjänster och andra finansiella tjänster	arvoden, provisioner, ränta och andra former av ersättning																
3. projektering	arvoden eller den provision som ska betalas och andra former av ersättning.																
När upphandlingen avser	ska värdet uppskattas med																
1. försäkringstjänster	den premie som ska betalas och andra ersättningar för tjänsten																
2. banktjänster och andra finansiella tjänster	arvoden, provisioner, ränta och andra ersättningar för tjänsten																
3. projektering	arvoden eller den provision som ska betalas och andra ersättningar för projekteringen.																
<p>13 § Om ett tjänstekontrakt upphandlas utan att något totalpris anges, ska värdet av kontraktet vara det uppskattade totala värdet av tjänsterna under kontraktets löptid, om denna är högst 48 månader. Om löptiden är längre eller om kontraktet löper på obestämd tid, ska värdet av kontraktet vara det uppskattade totala värdet av månadsvärdet multiplicerat med talet 48.</p>	<p>Om en tjänst upphandlas utan att det totala belopp som ska betalas för tjänsten anges, ska värdet enligt 3 § vara det som ska betalas för tjänsten under avtalets löptid, om denna är högst 48 månader. Om löptiden är längre eller om den är obestämd, ska värdet bestämmas till 48 månadskostnader.</p>																
<p>Ramavtal och dynamiska inköpssystem 14 § Värdet av ett ramavtal eller ett dynamiskt inköpssystem ska beräknas till det högsta sammanlagda värdet av samtliga kontrakt som planeras under ramavtalets eller det dynamiska inköpssystemets löptid.</p>	<p>Ramavtal och dynamiska inköpssystem Värdet enligt 3 § av ett ramavtal eller ett dynamiskt inköpssystem ska uppskattas med utgångspunkt i det högsta sammanlagda värdet av planerade anskaffningar av varor, tjänster eller byggtreprenader inom ramen för ramavtalet eller det dynamiska inköpssystemet under löptiden.</p>																
<p>Innovationspartnerskap 15 § Värdet av ett innovationspartnerskap ska beräknas till det högsta sammanlagda värdet av de forsknings- och utvecklingsverksamheter som ska genomföras under alla stadier av det planerade partnerskapet samt de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska utvecklas eller upphandlas i slutet av det planerade partnerskapet.</p>	<p>Innovationspartnerskap Värdet av ett innovationspartnerskap ska uppskattas till det högsta sammanlagda värdet av de forsknings- och utvecklingsinsatser som ska genomföras under alla stadier av det planerade partnerskapet samt värdet av de varor, tjänster och byggtreprenader som ska utvecklas och som ska anskaffas i slutet av partnerskapet.</p>																
	<p>Projekttävlingar Värdet av en projekttävling som avses i 18 kap. 2 § ska uppskattas till summan av sådana ersättningar och</p>																

	tävlingspriser som kan komma att tilldelas deltagarna samt det beräknade värdet av de avtal om tjänst som kan komma att ingås med vinnaren eller vinnarna i tävlingen.
6 kap. Upphandlingsförfaranden	Samma
Upphandlingsförfarandena 1 § Vid offentlig upphandling får, under de förutsättningar och på det sätt som anges i denna lag, följande upphandlingsförfaranden användas: 1. öppet förfarande, 2. selektivt förfarande, 3. förhandlat förfarande med föregående annonsering, 4. förhandlat förfarande utan föregående annonsering, 5. konkurrenspräglad dialog, eller 6. förfarande för inrättande av innovationspartnerskap.	Samma
Öppet förfarande 2 § Vid ett öppet förfarande får alla leverantörer lämna anbud efter en anbudsinfördran.	Öppet förfarande Vid ett öppet förfarande får alla leverantörer lämna anbud efter en anbudsinfördran enligt 10 kap. 1 §.
Selektivt förfarande 3 § Vid ett selektivt förfarande får alla leverantörer efter en anbudsinfördran ansöka om att få delta genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt för urvalet. Endast de anbudssökande som inbjuds att delta av den upphandlande myndigheten får lämna anbud. När den upphandlande myndigheten enligt 4 kap. 6 § begränsar antalet anbudssökande som den kommer att bjuda in att lämna anbud, ska antalet anbudssökande som bjuds in att delta vara tillräckligt stort för att en effektiv konkurrens ska kunna uppnås och får inte vara mindre än fem.	Selektivt förfarande Vid ett selektivt förfarande får alla leverantörer efter en anbudsinfördran enligt 10 kap. 1 § ansöka om att få delta genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt för urvalet. De anbudssökande som myndigheten bjuder in får lämna anbud. När myndigheten enligt 4 kap. 6 § begränsar antalet anbudssökande som får lämna anbud, ska antalet vara så stort att effektiv konkurrens kan uppnås. Antalet får inte vara mindre än fem.
Förhandlat förfarande med föregående annonsering 4 § Vid ett förhandlat förfarande med föregående annonsering får alla leverantörer efter en anbudsinfördran ansöka om att få delta i förfarandet genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt för urvalet. Endast de anbudssökande som den upphandlande myndigheten bjuder in att delta får lämna anbud. Dessa anbud ska ligga till grund för efterföljande förhandlingar. När den upphandlande myndigheten enligt 4 kap. 6 § begränsar antalet anbudssökande som den kommer att bjuda in att förhandla med, ska antalet anbudssökande som bjuds in att delta vara tillräckligt stort för att en effektiv konkurrens ska kunna uppnås och får inte vara mindre än tre.	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
<i>När förfarandet får användas</i> 5 § Ett förhandlat förfarande med föregående annonsering får användas, om 1. den upphandlande myndighetens behov inte kan tillgodoses utan anpassning av lättillgängliga lösningar, 2. föremålet för kontraktet inbegriper formgivning eller innovativa lösningar,	<i>När förfarandet får användas</i> Ett förhandlat förfarande med föregående annonsering får användas, om 1. det visserligen finns en lätt tillgänglig lösning men den inte kan tillfredsställa den upphandlande myndighetens behov utan anpassning, 2. föremålet för upphandlingen inbegriper formgivning eller innovativa lösningar,

<p>3. kontraktet inte kan tilldelas utan föregående förhandlingar på grund av särskilda omständigheter som avser kontraktets art, komplexitet eller rättsliga och ekonomiska utformning eller på grund av riskerna i anslutning till dessa, eller</p> <p>4. den upphandlande myndigheten inte med tillräcklig precision kan utarbeta tekniska specifikationer med hänvisning till en standard, europeisk teknisk bedömning, gemensam teknisk specifikation eller teknisk referens.</p>	<p>3. beslut om att anta ett anbud inte kan fattas utan föregående förhandlingar på grund av särskilda omständigheter som avser arten, komplexiteten eller den rättsliga och ekonomiska utformningen av det som ska anskaffas eller på grund av riskerna i anslutning till dessa omständigheter, eller</p> <p>4. den upphandlande myndigheten - - - teknisk referens.</p>
<p>6 § Ett förhandlat förfarande med föregående annonsering får användas om de anbud som lämnats vid ett öppet eller selektivt förfarande är ogiltiga eller inte acceptabla.</p>	<p>Ett förhandlat förfarande med föregående annonsering får också användas om de anbud som lämnats vid ett öppet eller selektivt förfarande är ogiltiga eller inte acceptabla.</p>
<p><i>Upphandlingsdokumenten</i></p> <p>7 § Den upphandlande myndigheten ska i upphandlingsdokumenten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. fastställa föremålet för upphandlingen genom att beskriva myndighetens behov och de egenskaper som krävs av de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska upphandlas, 2. ange vad i beskrivningen som utgör de minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud, och 3. ange kriterierna för tilldelning av kontrakt. <p>Den information som lämnas i upphandlingsdokumenten ska vara tillräcklig för att en leverantör ska kunna bedöma upphandlingens art och räckvidd och besluta om att ansöka om att få delta i förfarandet.</p>	<p><i>Upphandlingsdokumenten</i></p> <p>Den upphandlande myndigheten ska i upphandlingsdokumenten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. fastställa föremålet för upphandlingen genom att beskriva myndighetens behov och vad som krävs i fråga om egenskaper hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska anskaffas, 2. ange vad i beskrivningen som utgör de minimikrav som alla anbud ska uppfylla, och 3. ange de kriterier som ska tillämpas vid beslut om att anta anbud. <p>Den information som lämnas i upphandlingsdokumenten ska vara tillräcklig för att en leverantör ska kunna bedöma upphandlingens art och omfattning och därmed kunna ta ställning till om den ska ansöka om att få delta i förfarandet.</p>
<p>8 § Om ändringar sker i upphandlingsdokumenten efter det att upphandlingsförfarandet påbörjats, ska den upphandlande myndigheten skriftligen informera alla kvarvarande anbudsgivare om detta. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten ge anbudsgivarna möjlighet att inom skälig tid komma in med ändrade anbud.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får efter att upphandlingen påbörjats inte ändra minimikraven.</p>	<p>Om ändringar görs i upphandlingsdokumenten efter det att anbud har lämnats, ska den upphandlande myndigheten skriftligen informera alla kvarvarande anbudsgivare om detta och ge dem skälig tid för att ändra sina anbud.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får inte ändra minimikraven efter det att upphandlingen påbörjats.</p>
<p><i>Förhandlingarna</i></p> <p>9 § Den upphandlande myndigheten ska förhandla med anbudsgivarna om de anbud som de lämnar, med undantag för de slutgiltiga anbuden, för att förbättra innehållet i dem. Förhandlingarna får inte avse minimikraven eller tilldelningskriterierna.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får utan förhandlingar tilldela kontrakt utifrån ett ursprungligt anbud om den i annonsen om upphandlingen eller i inbjudan att bekräfta intresse har meddelat att den förbehåller sig den rätten.</p>	<p><i>Förhandlingarna</i></p> <p>Den upphandlande myndigheten ska förhandla med anbudsgivarna om förbättringar i deras anbud. Förhandlingarna får inte avse minimikraven eller kriterierna för utvärdering av anbud.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får utan förhandlingar fatta beslut om att anta ett ursprungligt anbud om den i annonsen om upphandlingen enligt 10 kap. 2 § eller i inbjudan att bekräfta intresse enligt 10 kap. 9 § har meddelat att den förbehåller sig den rätten.</p>
<p>10 § Förhandlingarna får delas upp i successiva etapper för att minska antalet anbud som omfattas av förhandlingen. Detta förutsätter att det har angetts i något av upphandlingsdokumenten. Den upphandlande myndigheten får efter varje etapp minska det antal anbud som myndigheten ska förhandla om.</p>	<p>Under förhandlingarna får den upphandlande myndigheten minska antalet anbudsgivare. Det slutliga antalet anbud ska vara så stort att effektiv konkurrens uppnås, under förutsättning att det från början fanns ett tillräckligt antal anbud eller lämpliga anbudssökande.</p>

<p>Minskningen av antalet anbud ska ske på grundval av de tilldelningskriterier som har angetts i upphandlingsdokumenten.</p> <p>Det slutliga antalet anbud ska alltid vara så stort att effektiv konkurrens uppnås, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal anbud eller lämpliga anbudssökande.</p>	<p>Förhandlingarna får delas upp i etapper, om det har angetts i något av upphandlingsdokumenten. Den upphandlande myndigheten får efter varje etapp välja de anbud som myndigheten ska fortsätta att förhandla om. Valet ska göras med användning av de kriterier som har angetts i upphandlingsdokumenten och med iakttagande av kravet på effektiv konkurrens.</p>
<p>11 § När den upphandlande myndigheten har för avsikt att avsluta förhandlingarna, ska myndigheten informera de anbudsgivare som fortfarande deltar i förhandlingarna och ange en gemensam tidsfrist för dem att komma in med eventuella nya eller ändrade anbud.</p>	<p>När den upphandlande myndigheten har för avsikt att avsluta förhandlingarna, ska myndigheten informera de anbudsgivare som fortfarande deltar i förhandlingarna om detta och ange en gemensam tidsfrist för dem att lämna slutliga anbud som inte får vara föremål för förhandling.</p>
<p>Förhandlat förfarande utan föregående annonsering <i>Inga lämpliga anbudsansökningar eller anbud</i></p> <p>12 § Förutsatt att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändrats väsentligt får en upphandlande myndighet använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt om det vid ett öppet eller selektivt förfarande inte lämnats några lämpliga anbudsansökningar eller anbud. En rapport om detta ska lämnas till Europeiska kommissionen om den begär det.</p>	<p>Förhandlat förfarande utan föregående annonsering <i>Inga lämpliga anbudsansökningar eller anbud</i></p> <p>En upphandlande myndighet får använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering, om det vid ett öppet eller selektivt förfarande inte har lämnats några lämpliga anbudsansökningar eller anbud och de krav som har angetts i de ursprungliga upphandlingsdokumenten inte har ändrats väsentligt. En rapport om detta ska lämnas till Europeiska kommissionen om den begär det.</p>
<p>13 § En anbudsansökan ska anses vara olämplig om den berörda leverantören ska eller kan uteslutas enligt denna lag eller inte uppfyller de urvalskriterier som fastställts av den upphandlande myndigheten.</p> <p>Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är irrelevant för kontraktet och därför uppenbart inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens krav enligt upphandlingsdokumenten.</p>	<p>En anbudsansökan ska anses vara olämplig om den berörda leverantören ska eller kan uteslutas enligt 13 kap. eller inte uppfyller de kvalifikationskrav som den upphandlande myndigheten har fastställt.</p> <p>Ett anbud ska anses vara olämpligt om det är uppenbart att det inte utan väsentliga ändringar kan tillgodose den upphandlande myndighetens krav enligt upphandlingsdokumenten.</p>
<p><i>Konstnärlig prestation, tekniska skäl eller skydd av ensamrätt</i></p> <p>14 § Om det som ska upphandlas endast kan tillhandahållas av en viss leverantör, får en upphandlande myndighet använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation, 2. det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens, eller 3. anledningen till att det endast kan tillhandahållas av en viss leverantör är skydd av ensamrätt. <p>Första stycket 2 och 3 får endast tillämpas om det inte finns något rimligt alternativ och avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstruerad avgränsning av förutsättningarna för upphandlingen.</p>	<p><i>Konstnärlig prestation, tekniska skäl eller skydd av ensamrätt</i></p> <p>En upphandlande myndighet får använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation som kan tillhandahållas av endast en viss leverantör, 2. det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens, eller 3. det som ska anskaffas kan tillhandahållas av endast en viss leverantör därför att det skyddas av ensamrätt. <p>Ett sådant förfarande får användas i fall som avses i första stycket 2 och 3 endast om det inte finns något rimligt alternativ och avsaknaden av konkurrens inte beror på en konstruerad avgränsning av förutsättningarna för upphandlingen.</p>
<p><i>Synnerlig brådska</i></p> <p>15 § Om synnerlig brådska, orsakad av omständigheter som inte kan tillskrivas och inte har kunnat förutses av den upphandlande myndigheten, gör det omöjligt att hålla de tidsfrister som gäller vid öppet, selektivt eller förhandlat förfarande med föregående annonsering, får en upphandlande myndighet använda för-</p>	<p><i>Synnerlig brådska</i></p> <p>En upphandlande myndighet får använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det, på grund av synnerlig brådska som beror på omständigheter som inte kan tillskrivas och inte har kunnat förutses av myndigheten, är omöjligt att hålla de tidsfrister som gäller vid öppet och selektivt förfarande eller</p>

<p>handlat förfarande utan föregående annonsering vid tilldelning av kontrakt, om det är absolut nödvändigt att tilldela kontraktet.</p>	<p>vid förhandlat förfarande med föregående annonsering och anskaffningen är nödvändig.</p>
<p><i>Ogiltiga eller oacceptabla anbud</i> 16 § I de fall som avses i 6 § får en upphandlande myndighet avstå från att på nytt annonsera upphandlingen om den i förfarandet tar med endast de anbudsgivare som</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uppfyller kraven enligt 13 kap., 14 kap. och 4 kap. 6 §, och 2. har lämnat anbud som uppfyller de formella kraven för anbuds förfarandet i det föregående öppna eller selektiva förfarandet. 	<p><i>Ogiltiga eller oacceptabla anbud</i> En upphandlande myndighet får i de fall som avses i 6 § avstå från att annonsera upphandlingen på nytt om den i förfarandet tar med endast de anbudsgivare som</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. inte ska uteslutas enligt bestämmelserna i 13 kap., 2. uppfyller de krav som anges i 14 kap. och de kriterier eller regler som myndigheten har angett att den kommer att tillämpa vid urvalet av anbudssökande, och 3. i det föregående förfarandet har lämnat anbud som uppfyller de formella kraven för anbuds förfarandet.
<p><i>Vid tilldelning av varukontrakt</i> 17 § En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering för tilldelning av varukontrakt, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kontraktet gäller varor som framställs endast för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål under förutsättning att <ol style="list-style-type: none"> a) kontraktet inte syftar till vinst eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader, och b) tilldelningen av kontraktet inte påverkar efterföljande konkurrensutsatt kontraktstilldelning avsedd särskilt för sådana ändamål, 2. kontraktet gäller kompletterande leveranser från den ursprungliga varuleverantören under förutsättning att <ol style="list-style-type: none"> a) leveransen antingen syftar till att delvis ersätta varuleveranser eller anläggningar, eller till att utöka befintliga varuleveranser eller anläggningar, och b) ett byte av leverantör skulle medföra att den upphandlande myndigheten tvingades anskaffa varor som skulle vara tekniskt oförenliga med de först anskaffade eller leda till oproportionerliga tekniska svårigheter avseende drift och underhåll, 3. kontraktet gäller varor som noteras och omsätts på en råvarumarknad, eller 4. det är möjligt att anskaffa varor eller tjänster på särskilt förmånliga villkor i samband med att en leverantör upphört med sin verksamhet, trätt i likvidation, försatts i konkurs eller är föremål för motsvarande förfarande. <p>Ett varukontrakt enligt första stycket 2 får gälla under längre tid än tre år endast om det finns särskilda skäl.</p>	<p><i>Upphandling av varor i vissa fall</i> En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering för upphandling av varor, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. upphandlingen gäller varor som framställs endast för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål och anskaffningen <ol style="list-style-type: none"> a) inte omfattar tillverkning i kvantiteter som är ägnade att åstadkomma lönsamhet eller att täcka forsknings- och utvecklingskostnader, och b) inte påverkar efterföljande konkurrensutsatt upphandling avsedd särskilt för sådana ändamål, 2. upphandlingen gäller kompletterande anskaffningar från den ursprungliga varuleverantören som syftar till att ersätta eller utöka befintliga varor eller anläggningar, och ett byte av leverantör skulle medföra att myndigheten tvingades anskaffa varor som vore tekniskt oförenliga med de först anskaffade eller skulle leda till oproportionerliga tekniska svårigheter avseende drift och underhåll, 3. upphandlingen gäller varor som är noterade och omsätts på en råvarumarknad, eller 4. det är möjligt att anskaffa varor eller tjänster på särskilt förmånliga villkor i samband med att en leverantör upphör med sin verksamhet eller har trätt i likvidation, försatts i konkurs eller är föremål för motsvarande förfarande. <p>Ett avtal om kompletterande leveranser enligt första stycket 2 får gälla under längre tid än tre år endast om det finns särskilda skäl.</p>
<p><i>Tidigare tjänster eller byggtreprenader</i> 18 § En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det gäller en ny tjänst eller byggtreprenad som är en upprepning av tidigare tjänster eller byggtreprenader under förutsättning att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de nya arbetena ingår i ett projekt som tidigare varit föremål för ett upphandlingsförfarande, 2. arbetena tilldelas samma leverantör, 3. de nya tjänsterna eller byggtreprenaderna är i överensstämmelse med det ursprungliga projektet, 4. omfattningen av möjliga nya tjänster eller byggtreprenader 	<p><i>Tidigare tjänster eller byggtreprenader</i> En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering för upphandling av tjänster eller byggtreprenader om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tjänsterna eller byggtreprenaderna har anknytning till ett tidigare upphandlingsförfarande och anskaffas från samma leverantör som i det förfarandet, 2. de nya tjänsterna eller byggtreprenaderna hör samman med dem som anskaffades i den ursprungliga upphandlingen, 3. omfattningen av möjliga tillkommande tjänster eller byggtreprenader och villkoren för anskaffning av

<p>gentreprenader och villkoren för tilldelningen av dem angetts i upphandlingsdokumenten för det ursprungliga projektet,</p> <p>5. värdet av det nya kontraktet ingått i beräkningen av värdet av det ursprungliga projektet, och</p> <p>6. det i samband med den ursprungliga upphandlingen annonserats att det nu avsedda förfarandet kunde komma att användas.</p> <p>Ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt denna paragraf får tillämpas under högst tre år efter det att det ursprungliga kontraktet slöts.</p>	<p>dem har angetts i upphandlingsdokumenten för den ursprungliga upphandlingen,</p> <p>4. värdet av de nya anskaffningarna har ingått i beräkningen av värdet av den ursprungliga upphandlingen, och</p> <p>5. det i samband med den ursprungliga upphandlingen har angetts att det nu avsedda förfarandet kunde komma att användas.</p> <p>Ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt denna paragraf får användas under högst tre år efter det att det ursprungliga avtalet slöts.</p>
<p><i>Tjänstekontrakt som följer av projekttävling</i></p> <p>19 § En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det är fråga om ett tjänstekontrakt som följer på en projekttävling, under förutsättning att kontraktet enligt tävlingsreglerna ska tilldelas vinnaren eller en av vinnarna av tävlingen.</p> <p>Om en tävling avslutats med att fler än en vinnare utsetts, ska samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingar.</p>	<p><i>Avtal om tjänst efter en projekttävling</i></p> <p>En upphandlande myndighet får använda förhandlat förfarande utan föregående annonsering för upphandling av en tjänst som följer på en projekttävling, om avtal enligt tävlingsreglerna ska ingås med vinnaren eller en av vinnarna i tävlingen.</p> <p>Om en tävling har avslutats med att fler än en vinnare har utsetts ska samtliga vinnare inbjudas att delta i förhandlingar.</p>
<p>Konkurrenspräglad dialog</p> <p>20 § Vid en konkurrenspräglad dialog får alla leverantörer efter en anbudsinfördran i form av en annons om upphandling ansöka om att få delta i förfarandet genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt för urvalet. Endast de anbudssökande som myndigheten bjuder in får delta i dialogen. När den upphandlande myndigheten enligt 4 kap. 6 § begränsar antalet anbudssökande som den kommer att bjuda in att inleda dialog med, ska antalet anbudssökande som bjuds in att delta vara tillräckligt stort för att en effektiv konkurrens ska kunna uppnås och får inte vara mindre än tre.</p>	<p>Konkurrenspräglad dialog</p> <p>Syftet med en konkurrenspräglad dialog ska vara att identifiera och ange hur den upphandlande myndighetens behov bäst kan tillgodoses. Vid en sådan dialog får alla leverantörer efter en anbudsinfördran ansöka om att få delta i förfarandet genom att lämna de uppgifter som myndigheten begärt för urvalet. Endast de anbudssökande som myndigheten bjuder in får delta i dialogen.</p> <p>När myndigheten enligt 4 kap. 6 § begränsar antalet anbudssökande som får lämna anbud, ska antalet vara så stort att effektiv konkurrens kan uppnås. Antalet får inte vara mindre än tre.</p>
<p>21 § Dialogens syfte ska vara att identifiera och ange hur den upphandlande myndighetens behov bäst kan tillgodoses. Under dialogen får myndigheten diskutera alla aspekter av upphandlingen med de utvalda deltagarna.</p>	<p>Slopas</p>
<p><i>När förfarandet får användas</i></p> <p>22 § En upphandlande myndighet får använda sig av en konkurrenspräglad dialog i de fall som anges i 5 och 6 §§.</p>	<p>Samma</p>
<p><i>Annonsering</i></p> <p>23 § Om en upphandlande myndighet avser att använda sig av en konkurrenspräglad dialog, ska den i en annons om upphandling ange detta. I annonsen eller i ett beskrivande dokument ska myndigheten ange sina behov och krav. I samma dokument ska den upphandlande myndigheten ange och förklara innebörden av tilldelningskriterierna samt ange en preliminär tidsplan.</p>	<p><i>Upphandlingsdokument</i></p> <p>I något av upphandlingsdokumenten ska den upphandlande myndigheten ange sina behov och krav, ange kriterierna för utvärdering av anbud och förklara deras innebörd samt ange en preliminär tidsplan.</p>
<p><i>Genomförandet av dialogen</i></p> <p>24 § Den upphandlande myndigheten får bestämma att dialogen ska genomföras i successiva steg för att</p>	<p><i>Genomförandet av dialogen</i></p> <p>Den upphandlande myndigheten får bestämma att dialogen ska genomföras i etapper för att antalet lös-</p>

<p>begränsa antalet lösningar som ska diskuteras under dialogen. Detta ska i så fall anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet. Begränsningen ska göras enligt de tilldelningskriterier som anges i annonsen eller i det beskrivande dokumentet. Det slutliga antalet lösningar ska alltid vara så stort att effektiv konkurrens uppnås, under förutsättning att det finns ett tillräckligt antal lösningar.</p>	<p>ningar som ska diskuteras under dialogen ska begränsas. Detta ska i så fall anges i något av upphandlingsdokumenten. Begränsningen ska göras enligt kriterier för utvärdering som ska anges i samma dokument.</p> <p>Det slutliga antalet lösningar ska vara så stort att effektiv konkurrens uppnås, under förutsättning att det från början fanns ett tillräckligt antal lösningar.</p>
<p>25 § Den upphandlande myndigheten ska fortsätta dialogen fram till dess att myndigheten har funnit den eller de lösningar som tillgodoser myndighetens behov. Dialogen ska därefter förklaras avslutad och de deltagande anbudssökandena ska snarast möjligt skriftligen underrättas om detta.</p>	<p>Samma</p>
<p><i>Uppmaning att lämna anbud</i> 26 § När en underrättelse har lämnats enligt 25 §, ska den upphandlande myndigheten uppmana var och en av de deltagande anbudssökandena att lämna slutgiltiga anbud på grundval av den eller de lösningar som har lagts fram och preciserats under dialogen. Anbudet ska innehålla alla de faktorer och villkor som är nödvändiga för projektets genomförande.</p>	<p><i>Uppmaning att lämna anbud</i> När en underrättelse har lämnats enligt 25 §, ska den upphandlande myndigheten uppmana de deltagande anbudssökandena att lämna slutliga anbud på grundval av den eller de lösningar som har lagts fram och preciserats under dialogen.</p>
<p><i>Klarläggande, precisering och optimering av anbud</i> 27 § Den upphandlande myndigheten får uppmana en deltagande anbudsgivare att klarlägga, precisera och optimera sitt anbud. Sådana åtgärder eller kompletterande upplysningar får dock inte omfatta ändringar av väsentliga aspekter av anbudet eller den offentliga upphandlingen om ändringarna riskerar att snedvrیدا konkurrensen eller leda till diskriminering.</p>	<p><i>Klarläggande, precisering och optimering av anbud</i> Den upphandlande myndigheten får uppmana en deltagande anbudsgivare att klarlägga, precisera och optimera sitt anbud. Klarlägganden, preciseringar, optimeringar och kompletterande upplysningar får dock inte medföra ändringar av grundläggande delar av anbudet eller upphandlingen, däribland det behov myndigheten avser att tillgodose med upphandlingen och de krav som har ställts upp i annonsen, om ändringarna riskerar att snedvrیدا konkurrensen eller leda till diskriminering.</p>
<p><i>Tilldelning av kontrakt</i> 28 § Det enda kriteriet för tilldelning av kontrakt ska vara det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet enligt 16 kap. 1 § andra stycket 1.</p>	<p><i>Kriterium för utvärdering av anbud</i> Det enda kriteriet för utvärdering av anbud ska vara det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet enligt 16 kap. 1 § andra stycket 1.</p>
<p><i>Förhandlingar i syfte att bekräfta villkor</i> 29 § På den upphandlande myndighetens begäran får förhandlingar med den anbudsgivare som har lämnat det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet föras i syfte att bekräfta de finansiella åtagandena eller andra villkor som anges i anbudet genom att slutgiltigt fastställa kontraktsvillkoren. Detta gäller under förutsättning att förhandlingarna 1. inte leder till att väsentliga aspekter i anbudet eller den offentliga upphandlingen ändras i sak, och 2. inte riskerar att snedvrیدا konkurrensen eller orsaka diskriminering.</p>	<p><i>Precisering av villkor</i> Den upphandlande myndigheten får förhandla med den anbudsgivare som har lämnat det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet för att de finansiella åtagandena eller andra villkor som anges i anbudet ska preciseras. Detta gäller under förutsättning att förhandlingarna 1. inte leder till att väsentliga aspekter i anbudet eller den offentliga upphandlingen ändras i sak, och 2. inte riskerar att snedvrیدا konkurrensen eller orsaka diskriminering.</p>
<p><i>Priser eller betalning till deltagare</i> 30 § Den upphandlande myndigheten får bestämma att priser eller betalning ska ges till deltagarna i dialogen.</p>	<p><i>Ersättning för deltagande i dialogen</i> Den upphandlande myndigheten får besluta om tävlingspriser eller annan ersättning för deltagande i dialogen.</p>
<p>Innovationspartnerskap 31 § Vid ett förfarande för inrättande av innovationspartnerskap får alla leverantörer efter en anbudsinfordran i form av en annons om upphandling ansöka</p>	<p>Innovationspartnerskap En upphandlande myndighet får inrätta ett innovationspartnerskap för att anskaffa en vara, tjänst eller byggentreprenad som tillgodoser behov som enligt</p>

<p>om att få delta i partnerskapet genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt. Endast de anbudssökande som myndigheten bjuder in får delta i förfarandet och lämna in anbud med forsknings- och innovationsprojekt.</p> <p>När den upphandlande myndigheten enligt 4 kap. 6 § begränsar antalet anbudssökande som den kommer att bjuda in att lämna in forsknings- och innovationsprojekt, ska antalet anbudssökande som bjuds in att delta vara tillräckligt stort för att en effektiv konkurrens ska kunna uppnås och får inte vara mindre än tre.</p>	<p>myndighetens bedömning inte kan tillgodoses genom lösningar som finns på marknaden. [Motsvarar 32 § i remissens lagförslag.]</p>
<p><i>När förfarandet får användas</i> 32 § En upphandlande myndighet får använda ett förfarande för inrättande av innovationspartnerskap om den har behov av en vara, tjänst eller byggtreprenad för att tillgodose behov som den upphandlande myndigheten bedömer inte kan tillgodoses genom lösningar som finns på marknaden.</p>	<p>När ett innovationspartnerskap ska inrättas får alla leverantörer efter en anbudsinfordran enligt 10 kap. 1 § ansöka om att få delta i upphandlingsförfarandet genom att lämna de uppgifter som den upphandlande myndigheten begärt för urvalet. De anbudssökande som myndigheten bjuder in får lämna anbud. Anbuderna ska ligga till grund för förhandlingar enligt 36 §.</p> <p>När myndigheten enligt 4 kap. 6 § begränsar antalet anbudssökande som får lämna anbud, ska antalet vara tillräckligt stort för att en effektiv konkurrens ska kunna uppnås. Antalet får inte vara mindre än tre. [Motsvarar 31 § i remissens lagförslag.]</p>
<p><i>Urvalet av anbudssökande</i> 33 § Vid urvalet av anbudssökande ska en upphandlande myndighet särskilt tillämpa krav som avser leverantörers kapacitet inom området för forskning och utveckling och kapacitet att utveckla och genomföra innovativa lösningar.</p>	<p><i>Krav på anbudssökande</i> [Samma paragraftext som i remissen]</p>
<p><i>Upphandlingsdokumenten</i> 34 § Den upphandlande myndigheten ska i upphandlingsdokumenten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ange ett identifierat behov av en innovativ vara, tjänst eller byggtreprenad som myndigheten inte kan tillgodose genom att anskaffa en vara, tjänst eller byggtreprenad som redan finns tillgänglig på marknaden, 2. ange vilka delar i beskrivningen av det som ska upphandlas som är minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud, och 3. ange vilken ordning som ska tillämpas för den immateriella äganderätten. <p>Den information som lämnas i upphandlingsdokumenten ska vara tillräcklig för att en leverantör ska kunna bedöma upphandlingens art och räckvidd och besluta om den ska ansöka om att få delta i förfarandet.</p>	<p><i>Upphandlingsdokumenten</i> Den upphandlande myndigheten ska i upphandlingsdokumenten ange</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. det behov av en vara, tjänst eller byggtreprenad som myndigheten inte kan tillgodose genom lösningar som finns på marknaden, 2. de delar av beskrivningen som är sådana minimikrav som ska uppfyllas av alla anbud, och 3. vad som ska gälla i fråga om immateriella rättigheter. <p>Den information som lämnas i upphandlingsdokumenten ska vara tillräcklig för att en leverantör ska kunna bedöma upphandlingens art och omfattning och därmed kunna ta ställning till om den ska ansöka om att få delta i upphandlingsförfarandet.</p>
<p>35 § Om ändringar sker i upphandlingsdokumenten efter det att upphandlingsförfarandet påbörjats ska den upphandlande myndigheten skriftligen informera alla kvarvarande anbudsgivare om detta. I sådana fall ska den upphandlande myndigheten ge anbudsgivarna möjlighet att inom skälig tid komma in med ändrade anbud.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får inte ändra minimikraven efter det att upphandlingen påbörjats.</p>	<p>Samma som 8 §</p>

<p><i>Förhandlingar</i> 36 § Den upphandlande myndigheten ska vid ett förfarande för inrättande av innovationspartnerskap förhandla med anbudsgivarna om de anbud som de lämnar, med undantag för de slutgiltiga anbuden, för att förbättra innehållet i dem. Förhandlingarna får inte avse minimikraven eller tilldelningskriterierna.</p>	<p><i>Förhandlingarna</i> Den upphandlande myndigheten ska förhandla med anbudsgivarna om förbättringar i deras anbud. Förhandlingarna får inte avse minimikraven eller kriterierna för utvärdering av anbud.</p> <p>När myndigheten har för avsikt att avsluta förhandlingarna, ska den informera de anbudsgivare som fortfarande deltar i förhandlingarna om detta och ange en gemensam tidsfrist för dem att lämna slutliga anbud som inte får vara föremål för förhandling.</p>
<p>37 § Förhandlingarna får delas upp i successiva etapper för att minska antalet anbud som omfattas av förhandlingarna. Detta förutsätter att det har angetts i annonsen, i inbjudan att bekräfta intresse eller i upphandlingsdokumenten. Den upphandlande myndigheten får efter varje etapp minska det antal anbud som myndigheten ska förhandla om. Minskningen av antalet anbud ska ske på grundval av de tilldelningskriterier som har angetts i något av upphandlingsdokumenten.</p>	<p>Förhandlingarna får delas upp i etapper, om den upphandlande myndigheten har angett detta i något av upphandlingsdokumenten. Myndigheten får efter varje etapp välja de anbud som myndigheten ska fortsätta att förhandla om. Valet ska göras med användning av de kriterier för utvärdering av anbud som har angetts i upphandlingsdokumenten.</p>
<p><i>Krav för att få inrätta ett innovationspartnerskap</i> 38 § Den upphandlande myndigheten får besluta att inrätta innovationspartnerskap med en eller flera partner som bedriver separat forsknings- och utvecklingsverksamhet.</p>	<p><i>Krav för att få inrätta ett innovationspartnerskap</i> En upphandlande myndighet får inrätta innovationspartnerskap endast med sådana leverantörer som bedriver separat forsknings- och utvecklingsverksamhet.</p>
<p><i>Tilldelning av kontrakt</i> 39 § Det enda kriteriet för tilldelning av kontrakt om innovationspartnerskap ska vara det anbud som har det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet enligt 16 kap. 1 § andra stycket 1.</p>	<p>Samma som 28 §</p>
<p><i>Syftet med innovationspartnerskapet</i> 40 § Ett kontrakt om innovationspartnerskap ska syfta till utveckling av en innovativ vara, tjänst eller byggentreprenad och därpå följande anskaffning av dessa varor, tjänster eller byggentreprenader, under förutsättning att de motsvarar de prestandanivåer och maximala kostnader som den upphandlande myndigheten och deltagarna har kommit överens om.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p><i>Genomförandet av partnerskapet</i> 41 § Ett innovationspartnerskap ska delas upp i successiva etapper som följer stegen i forsknings- och innovationsprocessen. De successiva etapperna får också inkludera tillverkningen av varorna, tillhandahållandet av tjänsterna eller slutförandet av byggentreprenaderna.</p>	<p><i>Genomförandet av partnerskapet</i> Ett innovationspartnerskap ska delas upp i etapper som följer stegen i forsknings- och innovationsprocessen. Processen får också inkludera tillverkningen av varorna, tillhandahållandet av tjänsterna eller utförandet av byggentreprenaderna.</p>
<p>42 § Ett innovationspartnerskap ska ha mellanliggande mål som partnerna ska uppfylla och ska föreskriva utbetalning av ersättning genom lämpliga delbetalningar. Baserat på dessa mål får den upphandlande myndigheten efter varje avslutad etapp besluta att avsluta innovationspartnerskapet eller, om innovationspartnerskapet omfattar flera partner, minska antalet partner genom att avsluta enskilda kontrakt, under förutsättning att myndigheten i upphandlingsdokumenten har angett dessa möjligheter och på vilka villkor de kan utnyttjas.</p>	<p>Ett avtal om innovationspartnerskap ska innehålla delmål som leverantörerna ska uppfylla samt föreskrifter om ersättning genom lämpliga delbetalningar.</p> <p>Med utgångspunkt i delmålen får den upphandlande myndigheten efter varje etapp avsluta innovationspartnerskapet eller, om partnerskapet omfattar flera leverantörer, minska antalet sådana genom att säga upp avtalet med vissa av dem. Sådana åtgärder förutsätter att myndigheten i upphandlingsdokumenten har angett att dessa möjligheter finns och på vilka villkor de kan användas.</p>

<p>43 § Den upphandlande myndigheten ska se till att innovationspartnerskapets struktur, särskilt varaktigheten av och värdet på de olika etapperna, avspeglar graden av innovation hos den föreslagna lösningen och de forsknings- och innovationsverksamheter som krävs för att utveckla en innovativ lösning som ännu inte finns tillgänglig på marknaden. Det uppskattade värdet av varor, tjänster eller byggtreprenader får inte vara oproportionerligt i förhållande till de investeringar som krävs för att ta fram dem.</p>	<p>Den upphandlande myndigheten ska se till att innovationspartnerskapets struktur, särskilt varaktigheten av och värdet på de olika etapperna, avspeglar graden av innovation hos den föreslagna lösningen och de forsknings- och innovationsverksamheter som krävs för att utveckla en lösning som ännu inte finns tillgänglig på marknaden. Det uppskattade värdet av varor, tjänster eller byggtreprenader får inte vara oproportionerligt i förhållande till de investeringar som krävs för att ta fram dem.</p>
<p>7 kap. Ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling</p>	<p>Samma</p>
<p>Ramavtal <i>Tillämpliga bestämmelser</i> 1 § En upphandlande myndighet får ingå ramavtal om den använder något av upphandlingsförfarandena i denna lag.</p>	<p>Samma</p>
<p><i>Ramavtalets löptid</i> 2 § Ett ramavtal får löpa under längre tid än fyra år endast om det finns särskilda skäl.</p>	<p>Samma</p>
<p><i>Tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtal</i> 3 § Kontrakt som grundar sig på ramavtal får ingås endast mellan en upphandlande myndighet som tydligt har identifierats för detta syfte i antingen anbudsfordran eller inbjudan att bekräfta intresse och en leverantör som är part i ramavtalet.</p> <p>Ett kontrakt som grundar sig på ett ramavtal får inte innebära väsentliga ändringar av villkoren i ramavtalet.</p>	<p><i>Parterna i ett avtal som grundar sig på ett ramavtal</i> Avtal som grundar sig på ett ramavtal får ingås endast mellan å ena sidan en upphandlande myndighet som har identifierats i anbudsfordran beträffande ramavtalet eller inbjudan att bekräfta intresse av ramavtalet och å andra sidan en leverantör som är part i ramavtalet.</p> <p>Villkoren i ett avtal som grundar sig på ett ramavtal får inte avvika väsentligt från villkoren i ramavtalet.</p>
<p><i>Tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtal med en enda leverantör</i> 4 § Om ett ramavtal har ingåtts med en enda leverantör, ska kontrakt som grundas på detta ramavtal tilldelas i enlighet med villkoren i ramavtalet.</p> <p>Vid tilldelningen av sådana kontrakt får den upphandlande myndigheten skriftligen samråda med den leverantör som är part i ramavtalet och vid behov uppmana leverantören att komplettera sitt anbud.</p>	<p><i>Avtal som grundar sig på ramavtal med en enda leverantör</i> Om ett ramavtal har ingåtts med en enda leverantör får villkoren i ett avtal som grundas på ramavtalet inte avvika från villkoren i detta.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får inför beslut om ett sådant avtal skriftligen samråda med leverantören och vid behov uppmana denne att komplettera sitt anbud.</p>
<p><i>Tilldelning av kontrakt som grundar sig på ramavtal med flera leverantörer</i> 5 § När ett ramavtal som har ingåtts med flera leverantörer har samtliga villkor fastställda för tillhandahållandet av de varor, tjänster eller byggtreprenader som ramavtalet avser, ska kontrakt som grundas på ramavtalet tilldelas enligt 6 eller 7 §.</p> <p>När ramavtalet inte har samtliga sådana villkor fastställda ska kontrakt som grundas på ramavtalet tilldelas enligt 8 §.</p> <p>Första och andra styckena gäller även delar av ett ramavtal.</p>	<p><i>Beslut att anta anbud som grundar sig på ramavtal med flera leverantörer</i> När ett ramavtal som har ingåtts med flera leverantörer har samtliga villkor fastställda för tillhandahållandet av de varor, tjänster eller byggtreprenader som ramavtalet avser, ska beslut att anta anbud som grundas på ramavtalet fattas enligt 6 eller 7 §. När ramavtalet inte har samtliga sådana villkor fastställda ska beslutet i stället fattas enligt 8 §.</p> <p>Första stycket gäller även delar av ett ramavtal.</p>
<p><i>Tilldelning utan en förnyad konkurrensutsättning</i> 6 § En upphandlande myndighet får tilldela kontrakt som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § första stycket utan en förnyad konkurrensutsättning, med tillämpning av de villkor för tillhandahållande som anges i ramavtalet.</p> <p>Den upphandlande myndigheten ska använda</p>	<p><i>Beslut att anta ett anbud utan en förnyad konkurrensutsättning</i> En upphandlande myndighet får besluta att anta ett anbud som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § första stycket utan en förnyad konkurrensutsättning enligt 9 §, om myndigheten tillämpar objektiva villkor som anges i något av upphandlingsdokumenten för</p>

<p>objektiva villkor för att avgöra vilken av de leverantörer som är parter i ramavtalet som ska tilldelas kontraktet.</p> <p>De objektiva villkoren ska anges i en fördelningsnyckel i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet.</p>	<p>ramavtalet.</p>
<p><i>Tilldelning delvis utan, delvis med en förnyad konkurrensutsättning</i></p> <p>7 § En upphandlande myndighet får tilldela kontrakt som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § första stycket delvis utan en förnyad konkurrensutsättning på det sätt som anges i 6 §, delvis med en förnyad konkurrensutsättning för de leverantörer som är parter i ramavtalet på det sätt som anges i 9 §, om det har angetts i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet att den upphandlande myndigheten ska ha den möjligheten.</p> <p>I upphandlingsdokumentet ska i sådana fall också anges</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vilka av ramavtalets villkor för tillhandahållande som kan bli föremål för en förnyad konkurrensutsättning, och 2. de objektiva villkor som en upphandlande myndighet ska använda när den avgör om tilldelning ska ske med eller utan en förnyad konkurrensutsättning. 	<p><i>Beslut att anta ett anbud delvis med en förnyad konkurrensutsättning</i></p> <p>En upphandlande myndighet får besluta att anta ett anbud som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § första stycket delvis med en förnyad konkurrensutsättning enligt 9 §, om det har angetts i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet att myndigheten ska ha den möjligheten.</p> <p>I upphandlingsdokumentet ska i sådana fall också anges</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de av ramavtalets villkor för tillhandahållande som kan bli föremål för en förnyad konkurrensutsättning, och 2. de objektiva villkor som myndigheten avser att använda när den avgör om anbud ska antas efter eller utan en förnyad konkurrensutsättning.
<p><i>Tilldelning med en förnyad konkurrensutsättning</i></p> <p>8 § En upphandlande myndighet ska tilldela kontrakt som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § andra stycket med en förnyad konkurrensutsättning för de leverantörer som är parter i ramavtalet på sätt som anges i 9 §.</p>	<p><i>Beslut att anta anbud efter en förnyad konkurrensutsättning</i></p> <p>En upphandlande myndighet ska besluta att anta anbud som grundar sig på ett ramavtal som avses i 5 § andra stycket efter en förnyad konkurrensutsättning för de leverantörer som är parter i ramavtalet på sätt som anges i 9 §.</p>
<p><i>Förfarandet vid en förnyad konkurrensutsättning</i></p> <p>9 § Vid en förnyad konkurrensutsättning ska parterna inbjudas att på nytt lämna anbud i enlighet med de villkor för tillhandahållande som anges i ramavtalet. Dessa villkor får om det är nödvändigt preciseras och vid behov kompletteras med andra villkor som har angetts i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet.</p> <p>Vid tillämpning av första stycket ska</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den upphandlande myndigheten för varje kontrakt som ska tilldelas skriftligen samråda med de leverantörer som kan genomföra kontraktet, 2. den upphandlande myndigheten ange en tidsfrist som är tillräcklig för att lämna in anbud för varje särskilt kontrakt, med hänsyn tagen till upphandlingsart och omfattning, 3. anbudet lämnas skriftligen och den upphandlande myndigheten inte ta del av innehållet i anbudet innan den angivna svarstiden har löpt ut, och 4. den upphandlande myndigheten tilldela varje enskilt kontrakt till den anbudsgivare som har lämnat det bästa anbudet på grundval av de tilldelningskriterier som har angetts i något av upphandlingsdokumenten. 	<p><i>Förfarandet vid en förnyad konkurrensutsättning</i></p> <p>Vid en förnyad konkurrensutsättning ska de leverantörer som är parter i ramavtalet inbjudas att på nytt lämna anbud i enlighet med de villkor som anges i ramavtalet. Dessa villkor får, om det är nödvändigt, preciseras och vid behov kompletteras med andra villkor som har angetts i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet.</p> <p>Vid tillämpningen av första stycket ska</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den upphandlande myndigheten för varje anskaffning skriftligen samråda med de leverantörer som kan genomföra anskaffningen, 2. den upphandlande myndigheten ange en tidsfrist som är tillräcklig för att lämna anbud, varvid särskild hänsyn ska tas till hur komplicerad anskaffningen är och hur lång tid som leverantörerna kan antas behöva för att utarbeta anbudet, 3. anbudet lämnas skriftligen och den upphandlande myndigheten inte ta del av innehållet i anbudet innan den angivna svarstiden har löpt ut, och 4. den upphandlande myndigheten besluta att ingå avtal med den anbudsgivare som har lämnat det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt.
<p>Inköpscentraler <i>Anlitande av en inköpscentral</i></p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>

<p>10 § En upphandlande myndighet får anlita en inköpscentral för tillhandahållande av centraliserad inköpsverksamhet utan att upphandla tjänsten. Om en upphandlande myndighet anlitar en inköpscentral enligt första stycket, får tjänsten som inköpscentralen tillhandahåller även omfatta stödverksamhet för inköp.</p>	
<p><i>Anskaffning från en inköpscentral</i> 11 § En upphandlande myndighet får anskaffa varor eller tjänster från en inköpscentral.</p>	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
<p><i>Anskaffning genom en inköpscentral</i> 12 § En upphandlande myndighet får anskaffa varor, tjänster eller byggtreprenader genom</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kontrakt som tilldelas av en inköpscentral, 2. dynamiska inköpssystem som drivs av en inköpscentral, eller 3. ramavtal som ingås av en inköpscentral. 	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
<p><i>Den upphandlande myndighetens ansvar</i> 13 § En upphandlande myndighet ska anses fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag när den anskaffar varor, tjänster eller byggtreprenader från eller genom en inköpscentral enligt 11 eller 12 §. Den upphandlande myndigheten ansvarar dock för att fullgöra skyldigheterna i denna lag när det gäller de delar av ett förfarande som den själv genomför.</p>	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
<p>Gränsöverskridande gemensam upphandling 14 § En upphandlande myndighet får vid gränsöverskridande gemensam upphandling använda metoderna enligt 15–23 §§. Valet av metod får inte göras i syfte att undvika att tvingande nationella föreskrifter som är förenliga med EU-rätten tillämpas.</p>	<p>Gemensam upphandling med myndighet från annan medlemsstat En upphandlande myndighet får genomföra en upphandling gemensamt med en upphandlande myndighet från en annan medlemsstat med användning av upphandlingsåtgärder enligt 15–23 §§.</p> <p>En viss upphandlingsåtgärd får inte väljas i syfte att undvika tillämpningen av tvingande föreskrifter som är förenliga med EU-rätten.</p>
<p><i>Inköpscentraler i andra medlemsstater</i> 15 § En upphandlande myndighet får använda centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral som är belägen i en annan medlemsstat inom EU än den där myndigheten har sin hemvist.</p>	<p><i>Inköpscentral i annan medlemsstat</i> En upphandlande myndighet får använda centraliserad inköpsverksamhet som erbjuds av en inköpscentral i en annan medlemsstat i EU.</p>
<p>16 § Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 15 § ska bestämmelserna i den medlemsstat som inköpscentralen är belägen i tillämpas. Den medlemsstats bestämmelser som är tillämpliga enligt första stycket ska också tillämpas om en upphandlande myndighet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tilldelar ett kontrakt inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral enligt första stycket, 2. genomför en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal som har ingåtts av en inköpscentral enligt första stycket, eller 3. i fråga om ett ramavtal som har ingåtts av en inköpscentral enligt första stycket fastställer enligt 6 och 7 §§ vilken leverantör av ramavtalsparterna som ska utföra en viss uppgift. 	<p>Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 15 § tillämpas bestämmelserna i den medlemsstat där inköpscentralen är belägen.</p> <p>De bestämmelser som är tillämpliga enligt första stycket ska också tillämpas om en upphandlande myndighet</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. beslutar att ingå avtal inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem som drivs av en inköpscentral enligt första stycket, 2. genomför en förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal som har ingåtts av en inköpscentral enligt första stycket, eller 3. enligt 6 och 7 §§ beslutar vilken leverantör som myndigheten ska ingå avtal med inom ramen för ett ramavtal som har ingåtts av en inköpscentral enligt

	första stycket.
<p><i>Gemensamma upphandlingsåtgärder</i></p> <p>17 § En upphandlande myndighet får tillsammans med upphandlande myndigheter i andra medlemsstater än Sverige vidta upphandlingsåtgärder genom att gemensamt</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tilldela ett kontrakt, 2. ingå ett ramavtal, eller 3. driva ett dynamiskt inköpssystem. <p>En upphandlande myndighet som gemensamt har ingått ett ramavtal eller driver ett dynamiskt inköpssystem enligt första stycket 2 eller 3, får tilldela kontrakt på grundval av ramavtalet eller inköpssystemet.</p>	<p><i>Avtal, ramavtal och dynamiska inköpssystem</i></p> <p>En upphandlande myndighet får gemensamt med upphandlande myndigheter i andra medlemsstater i EU vidta upphandlingsåtgärder genom att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. besluta att ingå avtal, 2. ingå ett ramavtal, eller 3. inrätta ett dynamiskt inköpssystem. <p>En upphandlande myndighet som har ingått ett ramavtal enligt första stycket 2 eller inrättat ett dynamiskt inköpssystem enligt första stycket 3 får besluta att ingå avtal inom ramen för ramavtalet eller inköpssystemet.</p>
<p>18 § Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 17 § ska delar som är nödvändiga för samarbetet följa av en överenskommelse.</p>	Slopas
<p>19 § Om en överenskommelse enligt 18 § träffas mellan de deltagande myndigheterna, ska myndigheterna i överenskommelsen fastställa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. myndigheternas ansvarsområden och relevanta nationella bestämmelser som ska vara tillämpliga, och 2. den interna organisationen av upphandlingsförfarandet, innefattande ledning, fördelning av de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska upphandlas och ingående av kontrakt. <p>När myndigheterna fastställer ansvarsområden och relevanta nationella bestämmelser som ska vara tillämpliga enligt första stycket 1, kan</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ansvarsområdena fördelas till en eller flera av dem, eller 2. som tillämpliga bestämmelser fastställas den medlemsstats bestämmelser i vilken minst en av myndigheterna har sin hemvist. 	<p>Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 17 § ska de deltagande myndigheterna, om det behövs, i en överenskommelse fastställa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. myndigheternas ansvarsområden och relevanta nationella bestämmelser som ska vara tillämpliga, och 2. sättet att organisera upphandlingsförfarandet, innefattande ledning, fördelning av varor, tjänster eller byggtreprenader som ska upphandlas och ingående av avtal. <p>Tillämpliga bestämmelser enligt första stycket 1 ska vara bestämmelserna i en medlemsstat där minst en av myndigheterna har sin hemvist.</p>
<p>20 § Fördelningen av ansvarsområden mellan upphandlande myndigheter och tillämpliga nationella bestämmelser enligt 18 och 19 §§ ska anges i något av upphandlingsdokumenten.</p>	<p>I något av upphandlingsdokumenten ska anges det som har fastställts enligt 19 § första stycket 1. [Det bör övervägas om detta ska föras in i föregående paragraf.]</p>
<p>21 § En deltagande myndighet i en gränsöverskridande gemensam upphandling enligt 17 § som anskaffar varor, tjänster eller byggtreprenader från en annan deltagande myndighet ska anses uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag, om dessa i enlighet med överenskommelsen enligt 18 och 19 §§ uppfylls av någon av de deltagande myndigheterna.</p>	<p>En myndighet som deltar i en upphandling enligt 17 § ska anses uppfylla sina skyldigheter enligt denna lag, om någon annan deltagande myndighet uppfyller de skyldigheter som föreskrivs i den lag som ska tillämpas till följd av en överenskommelse enligt 19 §.</p>
<p><i>Upphandling med en gemensam enhet</i></p> <p>22 § En gemensam enhet som har inrättats av upphandlande myndigheter från olika medlemsstater får genomföra upphandlingar.</p> <p>En europeisk gruppering för territoriellt samarbete enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1302/2013, eller någon annan enhet som har bildats enligt unionsrätten ska räknas som en gemensam enhet.</p>	<p><i>Gemensam enhet</i></p> <p>En gemensam enhet som har inrättats av upphandlande myndigheter från olika medlemsstater i EU får genomföra upphandlingar.</p> <p>En europeisk gruppering för territoriellt samarbete enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1082/2006 av den 5 juli 2006 om en europeisk gruppering för territoriellt samarbete (EGTS), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1302/2013, eller någon annan enhet som har bildats enligt unionsrätten ska anses vara en gemensam enhet.</p>
<p>23 § Vid gränsöverskridande gemensam upphandling</p>	Vid gränsöverskridande gemensam upphandling enligt

<p>enligt 22 § ska den gemensamma enhetens behöriga organ besluta om tillämpliga nationella bestämmelser.</p> <p>Tillämpliga nationella bestämmelser ska vara bestämmelserna i den medlemsstat där den gemensamma enheten antingen har sitt registrerade säte eller bedriver sin verksamhet.</p> <p>Ett sådant beslut ska antingen gälla tills vidare, om det fattas genom beslutet att bilda den gemensamma enheten, eller begränsas till en viss tidsperiod, till vissa typer av kontrakt eller till en eller flera enskilda tilldelningar av kontrakt.</p>	<p>22 § ska den gemensamma enhetens behöriga organ besluta om tillämpliga nationella bestämmelser.</p> <p>Tillämpliga nationella bestämmelser ska vara bestämmelserna i en medlemsstat där den gemensamma enheten antingen har sitt registrerade säte eller bedriver verksamhet.</p> <p>Ett sådant beslut får antingen gälla tills vidare, om det fattas när den gemensamma enheten inrättas, eller begränsas till en viss tidsperiod, till vissa slag av upphandlingar eller till en eller flera enskilda anskaffningar.</p>
<p>8 kap. Dynamiska inköpssystem, elektroniska auktioner och elektroniska kataloger</p>	<p>8 kap. Elektroniska metoder för upphandling</p>
<p>Dynamiska inköpssystem <i>Tillämpningsområdet</i></p> <p>1 § En upphandlande myndighet får använda ett dynamiskt inköpssystem för återkommande inköp av sådant som är allmänt tillgängligt på marknaden och som tillgodoser den upphandlande myndighetens behov.</p> <p>Ett dynamiskt inköpssystem ska drivas som en helt elektronisk process. Det ska under hela giltighetstiden vara öppet för varje leverantör som uppfyller urvalskriterierna.</p>	<p>Dynamiska inköpssystem <i>Tillämpningsområdet</i></p> <p>En upphandlande myndighet får använda ett dynamiskt inköpssystem för återkommande anskaffning av varor, tjänster eller byggtreprenader som är allmänt tillgängliga på marknaden och har egenskaper som tillgodoser den upphandlande myndighetens behov.</p> <p>Ett dynamiskt inköpssystem ska drivas som en helt elektronisk process. Det ska ha en bestämd giltighetstid och under den tiden vara öppet för varje leverantör som uppfyller kvalificeringskraven enligt 14 kap. 1–5 §§.</p>
<p>2 § Ett dynamiskt inköpssystem får delas in i kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader. Kategorierna ska definieras objektivt på grundval av egenskaperna hos den upphandling som ska genomföras inom den berörda kategorin.</p>	<p>Ett dynamiskt inköpssystem får delas in i grupper av varor, tjänster eller byggtreprenader. Grupperna ska bestämmas objektivt med hänsyn till de anskaffningar som ska göras.</p>
<p><i>Inrättandet av ett dynamiskt inköpssystem</i></p> <p>3 § För att genomföra upphandlingar enligt ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten följa bestämmelserna om selektivt förfarande. Alla anbudssökande som uppfyller urvalskriterierna ska få delta i systemet. Antalet anbudssökande som ska få delta i systemet får inte begränsas.</p> <p>Om den upphandlande myndigheten har delat in systemet i olika kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader, ska tillämpliga urvalskriterier specificeras för varje kategori.</p>	<p><i>Inrättandet av ett dynamiskt inköpssystem</i></p> <p>Vid upphandlingar i ett dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten tillämpa 6 kap. 3 § om selektivt förfarande. Antalet anbudssökande som får delta i systemet får dock inte begränsas.</p> <p>Om myndigheten har delat in systemet i grupper av varor, tjänster eller byggtreprenader, ska kvalificeringskrav specificeras för varje grupp.</p>
<p>4 § En upphandlande myndighet som inrättar ett dynamiskt inköpssystem ska informera om detta genom att publicera en anbudsinfordran och ange att den avser ett dynamiskt inköpssystem. I anbudsinfordran ska det dynamiska inköpssystemets giltighetstid anges.</p> <p>Om ett dynamiskt inköpssystem delats in i olika kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader, ska dessa indelningar och vad som karakteriserar dem anges i annonsen om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse.</p> <p>Om det dynamiska inköpssystemet drivs av en inköpscentral och får användas av andra upphandlande myndigheter, ska detta anges i den anbudsinfordran</p>	<p>En upphandlande myndighet som inrättar ett dynamiskt inköpssystem ska informera om detta genom en anbudsinfordran och ange att den avser ett sådant system. I anbudsinfordran ska systemets giltighetstid anges.</p> <p>Om ett dynamiskt inköpssystem delats in i grupper av varor, tjänster eller byggtreprenader, ska dessa och vad som karakteriserar grupperna anges i annonsen om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse.</p> <p>Om det dynamiska inköpssystemet drivs av en inköpscentral och får användas av andra upphandlande myndigheter, ska detta anges i anbudsinfordran.</p>

<p>som upprättar det dynamiska inköpssystemet.</p>	
<p><i>Upphandlingsdokumenten</i> 5 § Av upphandlingsdokumenten ska bl.a. följande framgå: 1. vilken typ av köp och vilka kvantiteter som systemet avser, och 2. all nödvändig information om inköpssystemet, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang och specifikationer för anslutning. Den upphandlande myndigheten ska ge fri, direkt och fullständig tillgång till upphandlingsdokumenten enligt 10 kap. 8 § under systemets hela giltighetstid.</p>	<p><i>Upphandlingsdokumenten</i> Av upphandlingsdokumenten ska framgå 1. de anskaffningar och de kvantiteter som systemet avser, och 2. nödvändig information om inköpssystemet, den elektroniska utrustning som används samt tekniska arrangemang och specifikationer för anslutning. Den upphandlande myndigheten ska ge tillgång till upphandlingsdokumenten enligt 10 kap. 8 § första stycket under systemets hela giltighetstid.</p>
<p><i>Ändringar i giltighetstiden</i> 6 § Den upphandlande myndigheten ska anmäla ändringar av det dynamiska inköpssystemets giltighetstid till Europeiska kommissionen.</p>	<p>Samma</p>
<p><i>Ansökan om att få delta i ett dynamiskt inköpssystem</i> 7 § En upphandlande myndighet ska under hela det dynamiska inköpssystemets giltighetstid ge varje leverantör möjlighet att ansöka om att få delta i systemet på de villkor som anges i 3 §. Den upphandlande myndigheten ska utvärdera anbudsansökningarna enligt urvalskriterierna inom 10 arbetsdagar från mottagandet. När det finns skäl till det får i enskilda fall tidsfristen förlängas till 15 arbetsdagar. Trots vad som sägs i andra stycket får den upphandlande myndigheten förlänga utvärderingsperioden, om det inte har skickats någon inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet. Ingen inbjudan att lämna anbud får utfärdas under den förlängda utvärderingsperioden. Den upphandlande myndigheten ska i upphandlingsdokumenten ange längden på den förlängda period som den avser att tillämpa.</p>	<p><i>Ansökan om att få delta i ett dynamiskt inköpssystem</i> En upphandlande myndighet ska under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid ge leverantörer möjlighet att ansöka om att få delta i systemet på de villkor som anges i 3 §. Den upphandlande myndigheten ska utvärdera en anbudsansökan med tillämpning av kvalificeringskrav enligt 14 kap. 1–5 §§ inom 10 arbetsdagar från mottagandet. När det finns skäl till det får tidsfristen förlängas till 15 arbetsdagar. Den upphandlande myndigheten får förlänga utvärderingsperioden ytterligare om ingen inbjudan att lämna anbud ännu har utfärdats i det dynamiska inköpssystemet. Ingen inbjudan får utfärdas under utvärderingsperiodens förlängning. Den upphandlande myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange den förlängda period som den avser att tillämpa.</p>
<p><i>Tidsfrist för att komma in med anbudsansökningar</i> 8 § Tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar ska vara minst 30 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller, när en förhandsannons används som anbudsfordran, från den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena. Inga ytterligare tidsfrister ska gälla för att komma in med anbudsansökningar efter det att inbjudan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet har skickats.</p>	<p><i>Tidsfrist för anbudsansökningar</i> Den tid inom vilken en anbudsansökan ska vara den upphandlande myndigheten till handa får inte vara kortare än 30 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller från den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena. Inga ytterligare tidsfrister ska gälla för anbudsansökningar efter det att inbjudan att lämna anbud för den första upphandlingen enligt det dynamiska inköpssystemet har skickats.</p>
<p><i>Underrättelse om beslut om tillträde till ett dynamiskt inköpssystem</i> 9 § En upphandlande myndighet ska snarast möjligt skriftligen underrätta en leverantör om det beslut som har fattats om leverantörens tillträde till det dynamiska inköpssystemet. Ett beslut att inte godkänna en leverantör som deltagare i systemet ska motiveras.</p>	<p><i>Underrättelse om beslut om deltagande i ett dynamiskt inköpssystem</i> En upphandlande myndighet ska snarast möjligt underrätta en leverantör om det beslut som har fattats om leverantörens deltagande i det dynamiska inköpssystemet. Ett beslut att inte godkänna en leverantör som deltagare ska motiveras.</p>
<p><i>Inbjudan att lämna anbud</i> 10 § Den upphandlande myndigheten ska bjuda in alla leverantörer som godkänts som deltagare i det dynamiska inköpssystemet att lämna in anbud för</p>	<p><i>Inbjudan att lämna anbud</i> Den upphandlande myndigheten ska i varje enskild upphandling bjuda in alla leverantörer som godkänts som deltagare i det dynamiska inköpssystemet att</p>

<p>varje kontrakt som ska tilldelas enligt systemet. Om det dynamiska inköpssystemet har delats in i olika kategorier av varor, tjänster eller byggtreprenader, ska den upphandlande myndigheten bjuda in samtliga leverantörer som godkänts som deltagare inom den kategori som motsvarar berörd upphandling att lämna anbud.</p>	<p>lämna anbud.</p> <p>Om det dynamiska inköpssystemet har delats in i grupper av varor, tjänster eller byggtreprenader, ska myndigheten bjuda in samtliga leverantörer som godkänts som deltagare inom den grupp som motsvarar berörd upphandling att lämna anbud.</p>
<p><i>Tidsfrist för att komma in med anbud</i> 11 § Tidsfristen för att komma in med anbud ska vara minst 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades.</p> <p>En upphandlande myndighet som inte är en central upphandlande myndighet får tillämpa bestämmelserna i 11 kap. 7 § om tidsfrist för att komma in med anbud efter överenskommelse.</p> <p>Bestämmelserna om förkortning av tidsfrister i 11 kap. 5 och 6 §§ får inte tillämpas.</p>	<p><i>Tidsfrist för anbud</i> Tidsfristen för när anbud ska vara den upphandlande myndigheten till handa ska vara minst tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud enligt 10 § skickades till berörda leverantörer.</p>
<p><i>Tilldelning av kontrakt</i> 12 § Den upphandlande myndigheten ska tilldela den leverantör kontraktet vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga på grundval av de tilldelningskriterier som anges i annonsen om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse.</p> <p>Tilldelningskriterierna får vid behov preciseras i inbjudan att lämna anbud.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p><i>Egen försäkran av leverantörer</i> 13 § En upphandlande myndighet får när som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid begära att leverantörer som godkänts som deltagare i systemet, inom fem arbetsdagar från den dag då begäran skickades, lämnar in en ny och uppdaterad version av en sådan egen försäkran som avses i 15 kap. 1–3 §§.</p> <p>Bestämmelserna i 15 kap. 4–6 §§ gäller under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid.</p>	<p><i>Försäkran av leverantörer</i> En leverantör som har godkänts som deltagare i ett dynamiskt inköpssystem efter att ha lämnat en sådan försäkran som avses i 15 kap. 1–3 §§ är skyldig att när som helst under systemets giltighetstid på begäran av den upphandlande myndigheten lämna en ny, uppdaterad version av sin försäkran inom fem arbetsdagar från den dag då begäran kom leverantören till handa.</p> <p>Bestämmelserna i 15 kap. 4–6 §§ gäller under det dynamiska inköpssystemets hela giltighetstid.</p>
<p><i>Avgifter</i> 14 § Inga administrativa avgifter får före eller under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid tas ut av leverantörer som vill delta eller deltar i systemet.</p>	<p><i>Administrativ avgift</i> Den upphandlande myndigheten får inte ta ut någon administrativ avgift av en leverantör som deltar eller vill delta i det dynamiska inköpssystemet.</p>
<p>Elektroniska auktioner <i>Tillämpningsområdet</i> 15 § En upphandlande myndighet får använda en elektronisk auktion för att presentera nya lägre priser eller nya värden för vissa delar av anbudet.</p> <p>Den upphandlande myndigheten ska strukturera den elektroniska auktionen som en upprepad elektronisk process.</p>	<p>Elektroniska auktioner <i>Tillämpningsområdet</i> En upphandlande myndighet får använda en elektronisk auktion där nya lägre priser eller nya värden för vissa delar av anbudet läggs fram.</p> <p>Den upphandlande myndigheten ska utforma den elektroniska auktionen som en upprepad elektronisk process.</p>
<p>16 § En upphandlande myndighet får, om innehållet i upphandlingsdokumenten kan fastställas med tillräcklig grad av exakthet, som en avslutande del genomföra en elektronisk auktion vid</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. öppet förfarande, 2. selektivt förfarande, 3. förhandlat förfarande med föregående annonsering, 4. förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal 	<p>En upphandlande myndighet får, om innehållet i upphandlingsdokumenten kan fastställas med tillräcklig grad av exakthet, som en avslutande del genomföra en elektronisk auktion vid</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. öppet förfarande, 2. selektivt förfarande, 3. förhandlat förfarande med föregående annonsering, 4. förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 och 8 §§, och

<p>enligt 7 kap. 7 och 8 §§, 5. inbjudan att lämna anbud på kontrakt som ska tilldelas enligt ett dynamiskt inköpssystem, 6. förenklat förfarande, och 7. urvalsförfarande.</p>	<p>5. inbjudan att lämna anbud inom ramen för ett dynamiska inköpssystem.</p>
<p>17 § Den elektroniska auktionen ska möjliggöra en rangordning utifrån automatiska utvärderingsmetoder och ska grundas på</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. priser eller nya värden på de delar av anbudet som angetts i upphandlingsdokumenten, när anbudet ska utvärderas på grundval av bästa förhållandet mellan pris och kvalitet eller kostnad, eller 2. priser, när anbudet ska utvärderas enbart på grundval av priset. 	<p><i>Genomförande av en elektronisk auktion</i> Vid en elektronisk auktion ska budgivningen avse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. priser, när anbudet ska utvärderas enbart på grundval av lägsta pris, eller 2. priser eller nya värden på de delar av anbudet som angetts i upphandlingsdokumenten, när anbudet ska utvärderas på grundval av bästa förhållandet mellan pris och kvalitet eller lägsta kostnad. <p>Budens värden ska kunna kvantifieras och uttryckas i siffror och procenttal. Buden ska rangordnas med hjälp av automatiska utvärderingsmetoder och med användning av en matematisk formel. När anbudet ska rangordnas med hänsyn till bästa förhållandet mellan pris och kvalitet ska den matematiska formeln beakta viktningen av de kriterier som fastställts för att bestämma vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga. Om viktningen av kriterierna har angetts i intervall ska dessa fastställas till ett bestämt värde. Om alternativa anbud är tillåtna ska separata formler användas för varje anbud</p> <p>En elektronisk auktion får genomföras i på varandra följande etapper.</p>
<p>18 § Om en elektronisk auktion kommer att användas, ska den upphandlande myndigheten ange det i annonsen om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse.</p>	<p><i>Upphandlingsdokumenten</i> Om en elektronisk auktion kommer att användas, ska den upphandlande myndigheten ange det i annonsen om upphandling eller i inbjudan att bekräfta intresse.</p>
<p><i>Upphandlingsdokumenten</i> 19 § Av upphandlingsdokumenten ska bl.a. följande framgå:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de delar av anbudet, vars värden kan kvantifieras och uttryckas i siffror eller procenttal, som kommer att vara föremål för den elektroniska auktionen, 2. de eventuella gränserna för de värden som kan presenteras, baserade på en bedömning av specifikationerna för föremålet för kontraktet, 3. vilka uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta kommer att ske, 4. relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen, 5. på vilka villkor anbudsgivarna kan lämna anbud, däribland de minsta skillnader mellan anbudet som kan ha bestämts, och 6. relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om anslutningen till denna utrustning. 	<p>I upphandlingsdokumenten ska lämnas följande uppgifter om den elektroniska auktionen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de delar av anbudet som kommer att vara föremål för den elektroniska auktionen, 2. eventuella gränser för de värden som får ingå i budet, baserade på en bedömning av specifikationerna för det som ska anskaffas, 3. de uppgifter som kommer att göras tillgängliga för anbudsgivarna under den elektroniska auktionen och när detta kommer att ske, 4. relevanta uppgifter om genomförandet av den elektroniska auktionen, 5. de villkor på vilka anbudsgivarna kan lämna anbud, däribland de minsta skillnaderna mellan anbudet som kan ha bestämts, 6. relevanta uppgifter om den elektroniska utrustning som ska användas och om anslutningen till denna utrustning, och 7. tidpunkten då den elektroniska auktionen ska avslutas.
<p><i>Första utvärdering av anbud</i> 20 § Innan en upphandlande myndighet inleder en elektronisk auktion, ska myndigheten genomföra en första fullständig utvärdering av anbudet i enlighet med tilldelningskriterierna och den fastställda vikt-</p>	<p><i>Första utvärdering av anbud</i> Innan en upphandlande myndighet inleder en elektronisk auktion ska myndigheten utvärdera anbudet i enlighet med tilldelningskriterierna och viktningen av dessa.</p>

ningen för dessa.	
<p><i>Inbjudan att lämna nya priser eller värden</i> 21 § Alla anbudsgivare som har lämnat godtagbara anbud ska bjudas in med elektroniska medel att delta i den elektroniska auktionen genom att från och med en viss angiven tidpunkt använda de anslutningssätt som anges i inbjudan.</p> <p>Ett anbud ska anses vara godtagbart om det har lämnats in av en anbudsgivare som inte har uteslutits från anbudsförloppet, som uppfyller urvalskriterierna och vars anbud stämmer överens med de tekniska specifikationerna utan att vara ogiltigt, oacceptabelt eller olämpligt.</p> <p>Vad som avses med en olämplig anbudsansökan eller ett olämpligt anbud framgår av 6 kap. 13 §.</p>	<p><i>Inbjudan att delta i en elektronisk auktion</i> En anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud ska bjudas in att delta i den elektroniska auktionen genom att från en viss tidpunkt använda de anslutningssätt som anges i inbjudan.</p> <p>Ett anbud är godtagbart om det stämmer överens med de tekniska specifikationerna och inte är ogiltigt, oacceptabelt eller olämpligt samt har lämnats av en anbudsgivare som inte har uteslutits från anbudsförloppet och som uppfyller kvalificeringskraven.</p> <p>Vad som avses med ett olämpligt anbud framgår av 6 kap. 13 §.</p>
22 § Inbjudan ska åtföljas av resultatet av en fullständig bedömning av det berörda anbudet som gjorts i enlighet med viktningen av tilldelningskriterierna.	I inbjudan ska den upphandlande myndigheten informera om resultatet av utvärderingen enligt 20 § av anbudsgivarens anbud.
<p>23 § Inbjudan ska innehålla den matematiska formel som kommer att användas vid den elektroniska auktionen för att automatiskt bestämma rangordningen med hänsyn till de nya priser eller värden som lämnas under auktionen.</p> <p>Den matematiska formeln ska, utom när det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet fastställs enbart på grundval av priset, innefatta viktningen av de kriterier som fastställts för att bestämma vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga, i enlighet med upphandlingsdokumenten. Om kriterieviktning angetts som intervall, ska dessa i förväg fastställas till ett bestämt värde.</p> <p>Om alternativa anbud är tillåtna, ska separata formler ges för varje anbud.</p>	Inbjudan ska innehålla information om den matematiska formel som avses i 17 § och som ska användas för att bestämma rangordningen mellan anbuderna med hänsyn till de nya priser och värden som lämnas under auktionen.
24 § Den elektroniska auktionen får inte inledas tidigare än två arbetsdagar efter det att inbjudan har skickats ut.	Samma
25 § Den elektroniska auktionen får genomföras i flera på varandra följande etapper.	Slopas
<p><i>Upplysningar till anbudsgivarna</i> 26 § Under varje etapp i en elektronisk auktion ska den upphandlande myndigheten omedelbart lämna varje anbudsgivare tillräckliga upplysningar för att de ska ha kännedom om sin plats i rangordningen.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får också lämna andra upplysningar om priser eller värden under förutsättning att detta har angetts i upphandlingsdokumenten.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får lämna upplysningar om antalet deltagare i den elektroniska auktionen.</p>	<p><i>Upplysningar till anbudsgivarna</i> Under en elektronisk auktion ska den upphandlande myndigheten lämna alla anbudsgivare tillräckliga upplysningar för att de vid varje tidpunkt ska ha kännedom om sin plats i rangordningen.</p> <p>Myndigheten får också lämna andra upplysningar om priser eller värden under förutsättning att detta har angetts i upphandlingsdokumenten.</p> <p>Myndigheten får lämna upplysningar om antalet deltagare i den elektroniska auktionen.</p>
<p><i>Avslutande av en elektronisk auktion</i> 27 § En elektronisk auktion ska avslutas av den upphandlande myndigheten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vid den tidpunkt som angetts i upphandlingsdokumenten, 2. när det inte längre lämnas några nya priser eller nya värden som motsvarar angivna krav på minsta skillnader, eller 	<p>En elektronisk auktion ska avslutas av den upphandlande myndigheten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vid den tidpunkt som angetts i upphandlingsdokumenten, 2. när det inte längre lämnas några nya priser eller nya värden som motsvarar angivna krav på minsta skillnader, eller 3. när det antal auktionsetapper som angetts i upp-

<p>3. när det antal auktionsetapper som angetts i upphandlingsdokumenten har genomförts.</p> <p>I det fall som avses i första stycket 2 ska den upphandlande myndigheten i upphandlingsdokumenten ha angett hur långt efter det att den har tagit emot det sista priset eller värdet som den kommer att avsluta den elektroniska auktionen.</p> <p>I det fall som avses i första stycket 3 ska tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.</p>	<p>handlingsdokumenten har genomförts.</p> <p>I det fall som avses i första stycket 2 ska myndigheten i upphandlingsdokumenten ha angett hur långt efter det att den har tagit emot det sista priset eller värdet som den kommer att avsluta den elektroniska auktionen.</p> <p>I det fall som avses i första stycket 3 ska tidsplanen för varje auktionsetapp anges i inbjudan att delta i auktionen.</p>
<p>28 § När den elektroniska auktionen har avslutats, ska den upphandlande myndigheten tilldela kontraktet på grundval av resultaten av den elektroniska auktionen.</p>	<p>Den upphandlande myndigheten ska ingå avtal med den anbudsgivare som i den elektroniska auktionen har lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.</p>
<p>Elektroniska kataloger <i>Tillämpningsområdet</i></p> <p>29 § En upphandlande myndighet får begära eller godta att anbud som ska lämnas med elektroniska medel lämnas i form av en elektronisk katalog eller innehåller en elektronisk katalog.</p> <p>Anbud som lämnas i form av en elektronisk katalog får kompletteras med andra handlingar.</p>	<p>Elektroniska kataloger <i>Tillämpningsområdet</i></p> <p>En upphandlande myndighet får begära eller godta att anbud med elektroniska medel ska lämnas i ett format för att presentera och organisera information som är gemensamt för alla deltagande anbudsgivare och som lämpar sig för elektronisk behandling (elektronisk katalog).</p> <p>Anbud som lämnas i form av en elektronisk katalog får kompletteras med andra handlingar.</p>
<p>30 § Om anbud ska eller får lämnas i form av eller innehålla en elektronisk katalog, ska den upphandlande myndigheten ange det i annonsen om upphandling eller, om en förhandsannons används som anbudsinfordran, i inbjudan att bekräfta intresse.</p> <p>Den upphandlande myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange uppgifter om den elektroniska utrustning som används och om anslutning till denna utrustning samt format och specifikationer för den elektroniska katalogen.</p>	<p><i>Upphandlingsdokumenten</i></p> <p>Av annonsen om upphandling eller inbjudan att bekräfta intresse ska det framgå om anbud ska eller får</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lämnas i form av en elektronisk katalog eller 2. innehålla en elektronisk katalog. <p>Något av upphandlingsdokumenten ska innehålla nödvändiga uppgifter om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den elektroniska utrustning som används och om anslutningen till denna utrustning, samt 2. format och specifikationer för den elektroniska katalogen.
<p><i>Upprättandet av en elektronisk katalog</i></p> <p>31 § En elektronisk katalog ska upprättas av en anbudssökande eller anbudsgivare för deltagande i ett visst upphandlingsförfarande enligt de specifikationer och det format som fastställs av den upphandlande myndigheten. Om kataloger ska uppdateras enligt 32 § eller 35 § andra stycket, ska katalogernas format tillåta en sådan uppdatering.</p>	<p><i>Upprättandet av en elektronisk katalog</i></p> <p>En elektronisk katalog ska upprättas av en anbudssökande eller anbudsgivare enligt specifikationer och format som har fastställts av den upphandlande myndigheten. Om en katalog ska uppdateras enligt 32 § eller 35 § andra stycket ska dess format tillåta en sådan uppdatering.</p>
<p><i>Uppdatering av kataloger vid förnyad konkurrensutsättning enligt ett ramavtal</i></p> <p>32 § Om ett ramavtal har ingåtts i en upphandling där anbud lämnats i form av eller innehållit elektroniska kataloger, får den upphandlande myndigheten besluta att en förnyad konkurrensutsättning för tilldelning av kontrakt enligt ramavtalet ska genomföras på grundval av elektroniska kataloger som uppdateras enligt 33 §.</p>	<p><i>Uppdatering av katalog</i></p> <p>Om ett ramavtal har slutits efter det att anbud har lämnats i form av en elektronisk katalog eller har innehållit en sådan, får den upphandlande myndigheten besluta att en förnyad konkurrensutsättning enligt 7 kap. 6–9 §§ ska genomföras med användning av en elektronisk katalog som uppdateras enligt 33 §.</p>
<p>33 § För att uppdatera de elektroniska katalogerna ska den upphandlande myndigheten antingen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uppmana anbudsgivarna att lämna in uppdaterade 	<p>För att uppdatera en elektronisk katalog ska den upphandlande myndigheten antingen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uppmana varje anbudsgivare att lämna in en uppdaterad

<p>kataloger som har anpassats till den förnyade inbjudan, eller</p> <p>2. meddela anbudsgivarna att myndigheten avser att samla in uppgifter för att anpassa de tidigare inlämnade elektroniska katalogerna till den förnyade inbjudan.</p> <p>Om den upphandlande myndigheten ska uppdatera katalogerna enligt första stycket 2, ska detta anges i något av upphandlingsdokumenten för ramavtalet.</p>	<p>terad katalog som har anpassats till den förnyade konkurrensutsättningen, eller</p> <p>2. meddela varje anbudsgivare att myndigheten avser att samla in uppgifter från den redan inlämnade elektroniska katalogen för att anpassa den till den förnyade konkurrensutsättningen.</p> <p>En katalog får uppdateras enligt första stycket 2, om detta har angetts i upphandlingsdokumenten för ramavtalet.</p>
<p>34 § I ett meddelande enligt 33 § första stycket 2 ska den upphandlande myndigheten</p> <p>1. ge anbudsgivarna tillfälle att inom en skälig tidsfrist komma in med de uppgifter som krävs för att uppdatera de elektroniska katalogerna, och</p> <p>2. informera anbudsgivarna om att de kan avböja att lämna in uppgifter.</p> <p>Innan den upphandlande myndigheten tilldelar ett kontrakt, ska den anbudsgivare som lämnat uppgifter ges möjlighet att bekräfta att anbudet inte innehåller några materiella felaktigheter.</p>	<p>I ett meddelande enligt 33 § första stycket 2 ska den upphandlande myndigheten informera varje anbudsgivare om när den avser att samla in uppgifter för en uppdaterad elektronisk katalog och ge anbudsgivaren möjlighet att avböja en sådan uppgiftsinsamling. Meddelandet ska lämnas så lång tid före den planerade uppgiftsinsamlingen att anbudsgivaren får skälig tid för att ta ställning till den.</p> <p>Innan myndigheten fattar beslut om att ingå avtal med utgångspunkt i uppgifter i en elektronisk katalog som myndigheten har uppdaterat, ska den ge varje anbudsgivare möjlighet att kontrollera att det på så sätt upprättade anbudet inte innehåller några fel.</p>
<p><i>Elektroniska kataloger vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem</i></p> <p>35 § Vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem får en upphandlande myndighet begära att anbud ska lämnas i form av eller innehålla en elektronisk katalog.</p> <p>En upphandlande myndighet får också, om den begär att leverantörer till ansökan om att få delta i det dynamiska inköpssystemet bifogar en elektronisk katalog, besluta att tilldelning av kontrakt enligt det dynamiska inköpssystemet ska genomföras på grundval av elektroniska kataloger som uppdateras.</p> <p>Om den upphandlande myndigheten ska uppdatera katalogerna, ska detta anges i något av upphandlingsdokumenten för det dynamiska inköpssystemet.</p>	<p><i>Elektroniska kataloger vid dynamiska inköpssystem</i></p> <p>Vid upphandling inom ett dynamiskt inköpssystem ska en leverantör på begäran av den upphandlande myndigheten lämna anbud som har form av en elektronisk katalog eller innehåller en sådan.</p> <p>Myndigheten får, om den har begärt att leverantörer till ansökan om att få delta i det dynamiska inköpssystemet bifogar en elektronisk katalog, besluta att upphandlingen ska genomföras med användning av elektroniska kataloger som uppdateras med tillämpning av bestämmelserna i 33 § första stycket 2 och andra stycket samt 34 §.</p>
<p>36 § För att uppdatera de elektroniska katalogerna ska den upphandlande myndigheten tillämpa bestämmelserna i 33 § första stycket 2 och 34 §.</p>	<p>Slopas</p>
<p>9 kap. Tekniska krav</p>	<p>Samma</p>
<p>Tekniska specifikationer</p> <p><i>Vad som anges i de tekniska specifikationerna</i></p> <p>1 § Tekniska specifikationer ska ingå i upphandlingsdokumenten. Specifikationerna ska vara utformade på något av de sätt som anges i 3–5 §§ förutsatt att det inte står i strid med andra bindande tekniska regler. I specifikationerna ska de egenskaper anges som krävs av de berörda varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna.</p> <p>De egenskaper som anges får också avse</p> <p>1. den specifika processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna, eller</p> <p>2. en specifik process som avser ett annat skede i</p>	<p>Tekniska specifikationer</p> <p><i>Vad som anges i de tekniska specifikationerna</i></p> <p>De tekniska egenskaper som varan, tjänsten eller byggtreprenaden ska ha ska anges som specifikationer enligt bilaga 3. De tekniska specifikationerna ska ingå i något av upphandlingsdokumenten. De ska vara utformade på något av de sätt som anges i 3–5 §§ förutsatt att det inte står i strid med tvingande tekniska regler.</p> <p>De egenskaper som specificeras får också avse</p> <p>1. processen eller metoden för att producera eller tillhandahålla varan, tjänsten eller byggtreprenaden, eller</p>

<p>varornas, tjänsternas eller byggtreprenadernas livscykel.</p> <p>Detta gäller även när de egenskaper som anges inte utgör en del av de berörda varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna i sig. De måste dock vara kopplade till kontrakt föremålet.</p> <p>I de tekniska specifikationerna får det också anges om överlåtelse av immateriella rättigheter kommer att krävas.</p>	<p>2. en process som avser ett annat skede i varans, tjänstens eller byggnadsverkets livscykel.</p> <p>Föregående stycke gäller också när de egenskaper som avses inte är egenskaper hos den berörda varan, tjänsten, byggtreprenaden eller det berörda byggnadsverket. Egenskaperna måste dock ha anknytning till det som ska anskaffas.</p> <p>I de tekniska specifikationerna får det också anges om överlåtelse av immateriella rättigheter kommer att krävas.</p>
<p><i>När det som upphandlas ska användas av fysiska personer</i></p> <p>2 § När det som upphandlas ska användas av fysiska personer, ska de tekniska specifikationerna bestämmas med hänsyn till</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kriterier som avser tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning, eller 2. utformning med tanke på samtliga användares behov. <p>Undantag får endast göras om det finns särskilda skäl.</p> <p>Har obligatoriska krav för tillgänglighet antagits av Europeiska unionen genom en rättsakt, ska de tekniska specifikationer som avser tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning eller utformning för samtliga användares behov bestämmas med hänvisning till den rättsakten.</p>	<p><i>Anskaffning för fysiska personers användning</i></p> <p>När det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.</p> <p>Undantag får göras endast om det finns särskilda skäl.</p> <p>Om Europeiska unionen i en rättsakt har antagit obligatoriska krav på tillgänglighet ska de tekniska specifikationer som avses i första stycket bestämmas med hänvisning till den rättsakten.</p>
<p><i>Tekniska specifikationer i form av prestanda- eller funktionskrav</i></p> <p>3 § En upphandlande myndighet ska ange de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav eller genom hänvisning enligt 4 eller 5 §. I prestanda- eller funktionskrav kan miljöegenskaper ingå. Kraven ska vara så utformade att föremålet för kontraktet klart framgår.</p> <p>En upphandlande myndighet får hänvisa till de tekniska specifikationerna enligt 4 § som ett sätt för leverantören att visa att de uppställda prestanda- eller funktionskraven enligt första stycket är uppfyllda.</p>	<p><i>Tekniska specifikationer i form av prestanda- eller funktionskrav</i></p> <p>En upphandlande myndighet får ange de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav. Kraven ska vara utformade så att det klart framgår vad som ska anskaffas.</p> <p>Myndigheten får tillåta att en leverantör åberopar sådana standarder eller bedömningar som avses i 4 § för att visa att kraven enligt första stycket är uppfyllda.</p>
<p><i>Tekniska specifikationer i form av hänvisningar</i></p> <p>4 § De tekniska specifikationerna ska, om de inte anges som prestanda- eller funktionskrav, hänvisa till tekniska specifikationer, och i turordning till</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. svensk standard som stämmer överens med europeisk standard, 2. europeisk teknisk bedömning, 3. gemensam teknisk specifikation, 4. internationell standard, 5. annat tekniskt referenssystem som utarbetats av europeiska standardiseringsorgan, eller 6. annan svensk standard, svenskt tekniskt godkännande eller svensk teknisk specifikation om projektering, beräkning och utförande av byggtreprenader samt användning av varor. <p>Varje hänvisning som avses i första stycket ska följas av orden "eller likvärdigt".</p>	<p><i>Tekniska specifikationer i form av hänvisningar</i></p> <p>Om de tekniska specifikationerna inte anges som prestanda- eller funktionskrav ska de hänvisa till standarder och bedömningar, och i fallande prioritetsordning till</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. svensk standard som stämmer överens med europeisk standard, 2. europeisk teknisk bedömning, 3. gemensam teknisk specifikation, 4. internationell standard, 5. annat tekniskt referenssystem som utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan, eller 6. annan svensk standard eller svensk teknisk bedömning eller, i fråga om en byggtreprenad eller användning av en vara, svensk teknisk specifikation för projektering, beräkning och utförande.

	Varje hänvisning som avses i första stycket ska följas av orden ”eller likvärdig”
<p><i>Tekniska specifikationer i form av en kombination av 3 och 4 §§</i></p> <p>5 § En upphandlande myndighet får ange de tekniska specifikationerna genom hänvisning till prestanda- eller funktionskrav enligt 3 § i fråga om vissa egenskaper och till specifikationer enligt 4 § i fråga om andra egenskaper.</p>	<p><i>Tekniska specifikationer som kombinerar prestanda- och funktionskrav med standarder och bedömningar</i></p> <p>En upphandlande myndighet får ange de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav enligt 3 § i fråga om vissa egenskaper och med hänvisning till standarder och bedömningar enligt 4 § i fråga om andra egenskaper.</p>
<p><i>Uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer</i></p> <p>6 § De tekniska specifikationerna får inte innehålla hänvisningar till ett särskilt fabrikat, en särskild källa eller ett särskilt framställningssätt som karakteriserar varor eller tjänster som tillhandahålls av en specifik leverantör, inte heller hänvisningar till varumärke, patent eller typ, ursprung eller tillverkning, om detta leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas. Sådana hänvisningar får dock förekomma om det annars inte är möjligt att beskriva föremålet för kontraktet tillräckligt preciserat och begripligt. En sådan hänvisning ska följas av orden ”eller likvärdigt”.</p>	<p><i>Uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer</i></p> <p>Om det leder till att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas och inte motiveras av föremålet för anskaffningen, får de tekniska specifikationerna inte innehålla hänvisningar till</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ett fabrikat, ett ursprung eller ett framställningssätt som karakteriserar varor eller tjänster som tillhandahålls av en viss leverantör, 2. varumärke, patent eller typ, 3. ursprung, eller 4. tillverkning. <p>En sådan hänvisning får dock förekomma om det annars inte är möjligt att beskriva det som ska anskaffas tillräckligt tydligt. En sådan hänvisning ska följas av orden ”eller likvärdigt”.</p> <p>I de tekniska specifikationerna får anges om överlåtelse av immateriella rättigheter kommer att krävas.</p>
<p><i>Likvärdiga lösningar</i></p> <p>7 § Om en upphandlande myndighet väljer att i enlighet med 3 § ange prestanda- eller funktionskrav, får den inte på grund av dessa krav förkasta ett anbud i fråga om varor, tjänster eller byggtreprenader, om anbudet stämmer överens med</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. en nationell standard som stämmer överens med en europeisk standard, 2. ett europeiskt tekniskt godkännande, 3. en gemensam teknisk specifikation, 4. en internationell standard, eller 5. ett tekniskt referenssystem, som har utarbetats av ett europeiskt standardiseringsorgan. <p>Detta gäller endast om specifikationerna avser de prestanda- eller funktionskrav som myndigheten fastställt. Det är anbudsgivaren som ska visa att de varor, tjänster eller byggtreprenader som stämmer överens med någon av de specifikationer som det hänvisas till i första stycket, uppfyller de prestanda- eller funktionskrav som den upphandlande myndigheten har ställt upp.</p>	<p><i>Likvärdiga lösningar</i></p> <p>En upphandlande myndighet som i enlighet med 3 § anger de tekniska specifikationerna som prestanda- eller funktionskrav får inte förkasta ett anbud som avser vara, tjänst eller byggtreprenad som motsvarar de standarder eller bedömningar som anges i 4 § första stycket 1–5 eller likvärdiga standarder eller bedömningar.</p> <p>Första stycket gäller bara om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den återopade standarden eller bedömningen avser de prestanda- eller funktionskrav som myndigheten har angett, och 2. anbudsgivaren visar att nyttigheten uppfyller de angivna kraven.
<p>8 § Om en upphandlande myndighet väljer att hänvisa till tekniska specifikationer enligt 4 §, får den inte förkasta ett anbud enbart på grund av att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna inte stämmer överens med specifikationer som den har hänvisat till, om anbudsgivaren i sitt anbud kan visa att de föreslagna lösningarna på ett likvärdigt sätt uppfyller kraven enligt de tekniska specifikationerna.</p>	<p>Om en upphandlande myndighet ställer krav genom att hänvisa till en standard eller bedömning enligt 4 § får den inte förkasta ett anbud endast på grund av att en vara, tjänst eller byggtreprenad inte motsvarar denna standard eller bedömning om det i anbudet visas att de föreslagna lösningarna uppfyller kraven på ett likvärdigt sätt.</p>

<p><i>Utredning för överensstämmelse med kraven eller kriterierna</i></p> <p>9 § En upphandlande myndighet får som bevis för överensstämmelse med kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet, kräva att leverantörerna ska uppvisa en provningsrapport från ett organ för bedömning av överensstämmelse eller ett intyg från ett sådant organ.</p> <p>Med organ för bedömning av överensstämmelse avses ett organ som utför bedömning av överensstämmelse, bl.a. kalibrering, provning, certifiering och kontroll, och som är ackrediterat för uppgiften i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, i den ursprungliga lydelsen.</p>	<p><i>Utredning om överensstämmelse</i></p> <p>En upphandlande myndighet får som bevis för överensstämmelse med kraven i de tekniska specifikationerna, kriterierna för utvärdering av anbud enligt 16 kap. eller villkoren för fullgörande av avtalet enligt 17 kap. kräva att leverantören ska uppvisa en provningsrapport eller ett intyg från ett organ för bedömning av överensstämmelse. Detta organ ska vara ackrediterat för denna uppgift i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008 om krav för ackreditering och marknads kontroll i samband med saluföring av produkter och upphävande av förordning (EEG) nr 339/93, i den ursprungliga lydelsen.</p>
<p>10 § Om en upphandlande myndighet kräver att ett sådant intyg ska vara utfärdat av ett visst organ för bedömning av överensstämmelse, ska den även godta intyg från andra likvärdiga sådana organ.</p>	<p>Om en upphandlande myndighet kräver ett intyg eller en provningsrapport som ska vara utfärdat av ett visst organ för bedömning av överensstämmelse ska den också godta ett intyg eller en provningsrapport från likvärdiga organ.</p>
<p>11 § När en leverantör inte har möjlighet att inom de aktuella tidsfristerna få tillgång till sådana provningsrapporter eller intyg som avses i 9 § eller ett sådant intyg som avses i 10 §, och detta inte beror på leverantören, ska den upphandlande myndigheten godta annan lämplig utredning som visar att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna uppfyller kraven eller kriterierna i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet.</p>	<p>När en leverantör inte inom den angivna tidsfristen kan få tillgång till en provningsrapport eller ett intyg som avses i 9 eller 10 § och detta inte beror på leverantören eller något förhållande på leverantörens sida, ska den upphandlande myndigheten godta annan lämplig utredning. Denna utredning ska visa att varan, tjänsten eller byggtreprenaden uppfyller kraven i de tekniska specifikationerna, kriterierna för utvärdering av anbud eller villkoren för fullgörande av avtalet.</p>
<p>Märken</p> <p>12 § Med <i>märke</i> avses alla dokument, certifikat eller intyg som bekräftar att varor, tjänster, byggtreprenader eller processer eller berörda förfaranden uppfyller vissa krav.</p>	<p>Inget förslag</p>
<p>13 § En upphandlande myndighet får i de tekniska specifikationerna, tilldelningskriterierna eller villkoren för fullgörande av kontraktet kräva ett särskilt märke som bevis för att varorna, tjänsterna eller byggtreprenaderna motsvarar de egenskaper som krävs, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kraven för märket endast rör kriterier som är kopplade till kontraktets föremål, 2. kraven för märket är lämpliga för att definiera egenskaperna hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som ska upphandlas, 3. kraven för märket grundas på objektiva kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier, 4. märket har antagits genom ett öppet och transparent förfarande i vilket samtliga berörda parter kan delta, 5. märket är tillgängligt för alla berörda parter, och 6. kraven för märket fastställs av tredje part över vilken den som ansöker om märket inte kan utöva ett avgörande inflytande. 	<p>En upphandlande myndighet får i de tekniska specifikationerna, kriterierna för utvärdering av anbud eller villkoren för fullgörande av avtalet kräva ett visst märke som bevis för att varan, tjänsten eller byggtreprenaden motsvarar de egenskaper som krävs, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kraven för märket endast rör kriterier som har anknytning till det som ska anskaffas, 2. kraven för märket är lämpliga för att definiera egenskaperna hos den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska anskaffas, 3. kraven för märket grundas på objektiva kontrollerbara och icke-diskriminerande kriterier, 4. märket har antagits genom ett öppet och transparent förfarande i vilket samtliga berörda kan delta, 5. märket är tillgängligt för alla berörda, och 6. kraven för märket fastställs av ett organ som den som ansöker om märket inte har ett avgörande inflytande över. <p>Om myndigheten inte kräver att det som ska anskaffas</p>

<p>Om en upphandlande myndighet inte kräver att varorna, tjänsterna eller byggentreprenaderna ska uppfylla alla krav som följer av ett märke, ska den ange vilka av kraven för märket som ska uppfyllas.</p> <p>Om ett märke uppfyller villkoren i första stycket 2–5, men kraven för märket även rör kriterier som inte är kopplade till kontrakt föremålet, får den upphandlande myndigheten inte kräva märket i sig. Den får dock fastställa de tekniska specifikationerna genom hänvisningar till sådana detaljerade specifikationer för märket som är kopplade till kontrakt föremålet, eller vid behov till delar av dessa.</p>	<p>har alla egenskaper som krävs för ett märke, ska den ange vilka krav för märket som ska uppfyllas.</p> <p>Om ett märke uppfyller villkoren i första stycket 3–6, men kraven för märket också rör kriterier som inte har anknytning till det som ska anskaffas, får myndigheten inte kräva att leverantören har rätt att använda märket för varan, tjänsten eller byggentreprenaden. Myndigheten får dock fastställa de tekniska specifikationerna genom hänvisningar till sådana detaljerade specifikationer för märket som har anknytning till det som ska anskaffas.</p>
<p>14 § En upphandlande myndighet som kräver ett särskilt märke enligt 13 § ska godta ett annat märke om det märket innebär att varorna, tjänsterna eller byggentreprenaderna uppfyller likvärdiga krav.</p>	<p>En upphandlande myndighet som kräver ett visst märke enligt 13 § ska godta ett annat märke om kraven för detta märke är likvärdiga med kraven för det angivna märket.</p>
<p>15 § Om en leverantör kan visa att den inte hade möjlighet att få tillgång till det märke som den upphandlande myndigheten kräver eller ett likvärdigt märke inom den aktuella tidsfristen och att detta inte beror på leverantören, ska den upphandlande myndigheten godta annan lämplig utredning som visar att varorna, tjänsterna eller byggentreprenaderna uppfyller kraven för det angivna märket eller, i de fall som anges i 13 § andra stycket, de särskilt angivna kraven för märket.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Anbud med alternativa utföranden</p> <p>16 § En upphandlande myndighet får tillåta eller kräva att anbudsgivare lägger fram anbud med alternativa utföranden. Den ska i annonsen om upphandlingen eller, när en förhandsannons används som anbudsinfordran, i inbjudan att bekräfta intresse, ange om den tillåter eller kräver alternativa anbud. Sådana anbud är inte tillåtna om detta inte anges. Alternativa anbud ska vara kopplade till kontrakt föremålet.</p>	<p>Anbud med avvikande lösningar</p> <p>En upphandlande myndighet får tillåta eller kräva att anbudsgivare lämnar anbud med lösningar som avviker från dem som myndigheten har angett. Ett sådant anbud får beaktas endast om myndigheten i annonsen eller i inbjudan att bekräfta intresse har angett att den tillåter eller kräver sådana anbud.</p>
<p>17 § En upphandlande myndighet som tillåter eller kräver anbud med alternativa utföranden ska i upphandlingsdokumenten ange vilka minimikrav som gäller för sådana anbud och vilka eventuella särskilda villkor som gäller för hur anbudena ska presenteras. Den upphandlande myndigheten ska också se till att de valda tilldelningskriterierna kan tillämpas såväl på anbud med alternativa utföranden som uppfyller minimikraven som på anbud som uppfyller kraven men som inte utgör alternativ.</p> <p>Endast sådana anbud med alternativa utföranden som uppfyller minimikraven får beaktas vid upphandlingen.</p>	<p>En upphandlande myndighet som tillåter eller kräver anbud som avses i 16 § ska i upphandlingsdokumenten ange</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vilka minimikrav som gäller för anbud, 2. vilka särskilda villkor som gäller för redovisningen av anbud, och 3. om anbud med en avvikande lösning får lämnas endast tillsammans med ett anbud som utgår från samma lösning som myndigheten har angett. <p>Anbud med avvikande lösningar får beaktas endast om de uppfyller minimikraven.</p>
<p>18 § Vid tilldelning av varu- eller tjänstekontrakt får en upphandlande myndighet som har tillåtit eller krävt anbud med alternativa utföranden inte förkasta ett sådant anbud enbart på grund av att det, om det antas, skulle bli ett tjänstekontrakt i stället för ett varukontrakt eller ett varukontrakt i stället för ett tjänstekontrakt.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>10 kap. Annonsering av upphandling och inbjudan till anbudssökande</p>	<p>Samma</p>
<p>Annonsering</p>	<p>Annonsering</p>

<p><i>Anbudsinfordran</i> 1 § En upphandlande myndighet ska, om inte något annat följer av 6 kap. 12–19 §§, informera om sin avsikt att tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal genom att offentliggöra en anbudsinfordran. En anbudsinfordran ska göras genom en annons om upphandling enligt 2 § eller en förhandsannons enligt 3 §</p>	<p><i>Anbudsinfordran</i> En upphandlande myndighet ska genom en anbudsinfordran informera om sin avsikt att ingå ett avtal eller ett ramavtal. En anbudsinfordran ska göras genom en annons om upphandling eller, i de fall som regleras i [3] §, en förhandsannons. Särskilda regler om upphandling utan föregående annonsering finns i 6 kap. 12–19 §§.</p>
<p><i>Annons om upphandling</i> 2 § En upphandlande myndighet ska använda en annons om upphandling som anbudsinfordran. I 3 § finns bestämmelser om undantag från denna skyldighet.</p>	<p>Slopas</p>
<p><i>Förhandsannons som anbudsinfordran</i> 3 § En upphandlande myndighet som inte är en central upphandlande myndighet enligt 1 kap. 6 §, får använda en förhandsannons som anbudsinfordran när ett kontrakt ska tilldelas genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering. En upphandlande myndighet som upphandlar sociala tjänster och andra särskilda tjänster som anges i bilaga 2 får också använda en förhandsannons som anbudsinfordran.</p>	<p><i>Förhandsannons som anbudsinfordran</i> En upphandlande myndighet som inte är en central upphandlande myndighet får använda en förhandsannons som anbudsinfordran när upphandling ska göras genom selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering. En myndighet som ska upphandla tjänster av sådant slag som anges i bilaga 2 får också använda en förhandsannons som anbudsinfordran.</p>
<p><i>Förhandsannons för att informera om planerade upphandlingar</i> 4 § En upphandlande myndighet får i en förhandsannons informera om planerade upphandlingar. En upphandlande myndighet som vill tillämpa bestämmelserna om förkortning av tidsfrister i 11 kap. 5 § ska i en förhandsannons lämna information om planerade upphandlingar.</p>	<p><i>Förhandsannons för att informera om planerade upphandlingar</i> En upphandlande myndighet får i en förhandsannons informera om planerade upphandlingar. Bestämmelser om förkortade tidsfrister efter en sådan förhandsannonsering finns i 11 kap. 5 §.</p>
<p><i>Efterannons om resultatet av en upphandling</i> 5 § En upphandlande myndighet som har tilldelat ett kontrakt eller ingått ett ramavtal ska skicka en efterannons om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att kontraktet tilldelats eller ramavtalet ingåtts. Trots första stycket får den upphandlande myndigheten vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem eller av kontrakt som avser sociala tjänster eller andra särskilda tjänster enligt bilaga 2 gruppera efterannonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas senast 30 dagar efter utgången av varje kvartal. Första stycket gäller inte för tilldelning av kontrakt som görs med stöd av ett ramavtal som ingåtts i enlighet med denna lag.</p>	<p><i>Efterannons om resultatet av en upphandling</i> En upphandlande myndighet som har beslutat att ingå ett avtal eller ramavtal ska skicka en efterannons om upphandlingsresultatet senast 30 dagar efter det att avtalet eller ramavtalet ingicks. Trots första stycket får myndigheten, vid beslut om att ingå avtal enligt ett dynamiskt inköpssystem eller avtal som avser tjänster av sådant slag som anges i bilaga 2, samla efterannonserna kvartalsvis. I sådana fall ska de samlade annonserna skickas senast 30 dagar efter utgången av det kvartal under vilket avtalen ingicks. Första stycket gäller inte avtal om anskaffning som ingås med stöd av ett redan gällande ramavtal.</p>
<p><i>Annons om förhandsinsyn</i> 6 § En upphandlande myndighet som avser att tilldela ett kontrakt genom förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 12–19 §§ får skicka en annons om sin avsikt till Europeiska kommissionen (förhandsinsyn).</p>	<p><i>Annons om avtal utan föregående annonsering</i> En upphandlande myndighet som avser att ingå avtal efter förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 12–19 §§ får informera om sin avsikt genom en annons.</p>
<p><i>Bemyndigande</i></p>	<p><i>Bemyndigande</i></p>

<p>7 § Regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i och offentliggörandet av annonser.</p>	<p>Regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i och offentliggörandet av annonser enligt detta kapitel.</p>
<p>Elektronisk tillgång till upphandlingsdokumenten 8 § Den upphandlande myndigheten ska vid annonsering om upphandling, förhandsannonsering och annonsering om projekttävling med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten från den dag då annonsen publiceras. Den internetadress där dokumenten finns tillgängliga ska anges i annonsen. Om den upphandlande myndigheten inte kan ge elektronisk tillgång till något upphandlingsdokument enligt första stycket, ska myndigheten i annonsen upplysa om hur leverantörerna kan få tillgång till dokumentet på något annat sätt. En sådan upplysning ska i förekommande fall innehålla uppgift om tidsfristen för att begära tillgång till dokumentet.</p>	<p>Elektronisk tillgång till upphandlingsdokumenten Den upphandlande myndigheten ska vid annonsering om upphandling, förhandsannonsering och annonsering om projekttävling med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten från den dag då annonsen publiceras. Den internetadress där dokumenten finns tillgängliga ska anges i annonsen. Om myndigheten inte kan ge tillgång till något upphandlingsdokument enligt första stycket, ska myndigheten i annonsen upplysa om hur leverantörerna kan få tillgång till dokumentet på något annat sätt.</p>
<p>Inbjudan till anbudssökande <i>Skriftlig inbjudan att bekräfta intresse efter förhandsannonsering</i> 9 § Om en förhandsannons har använts som anbudsinfordran, ska den upphandlande myndigheten vid ett och samma tillfälle skicka en skriftlig inbjudan till samtliga anbudssökande att bekräfta sitt intresse utifrån mer detaljerade upplysningar om upphandlingen. Först när myndigheten har fått veta vilka anbudssökande som fortfarande är intresserade, får den ange vilka leverantörer som ska få komma in med anbud eller delta i förhandlingar. En inbjudan ska innehålla en hänvisning till den internetadress där upphandlingsdokumenten har gjorts fritt, direkt, fullständigt och kostnadsfritt tillgängliga med elektroniska medel. Ett upphandlingsdokument som inte har gjorts tillgängligt för anbudssökandena med elektroniska medel eller på något annat sätt, ska bifogas inbjudan. En inbjudan ska dessutom innehålla minst uppgift om 1. art och mängd av det som ska upphandlas, option på ytterligare kontrakt och om möjligt beräknad tidsfrist för optionen samt, när det gäller kontrakt som kan förnyas, art och mängd och, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande annonser om upphandling av varor, tjänster eller byggtreprenader, 2. huruvida selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering ska användas, 3. dag för leverans av varor eller för påbörjande eller avslutande av tjänsterna eller byggtreprenaderna, 4. adress till den upphandlande myndigheten, 5. ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från leverantörer, 6. huruvida kontraktet avser köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa, 7. kriterier för tilldelning av kontrakt samt kriteriernas inbördes vikt eller kriteriernas prioritetsordning, om detta inte redovisas i förhandsannonsen, de tekniska specifikationerna eller i inbjudan att komma in</p>	<p>Inbjudan till anbudssökande <i>Skriftlig inbjudan att bekräfta intresse efter förhandsannonsering</i> Om en förhandsannons har använts som anbudsinfordran, ska den upphandlande myndigheten vid ett och samma tillfälle skicka en skriftlig inbjudan till samtliga anbudssökande att bekräfta sitt intresse. Först när myndigheten har fått veta vilka anbudssökande som fortfarande är intresserade, får den ange vilka leverantörer som ska få lämna anbud eller delta i förhandlingar. Om upphandlingsdokumenten har gjorts fritt, direkt, fullständigt och kostnadsfritt tillgängliga med elektroniska medel ska inbjudan innehålla en hänvisning till den internetadress där så skett. Ett upphandlingsdokument som inte har gjorts tillgängligt för anbudssökandena med elektroniska medel eller på något annat sätt, ska bifogas inbjudan. En inbjudan ska dessutom innehålla 1. uppgift om art och mängd av det som ska upphandlas, option på ytterligare avtal och om möjligt beräknad tidsfrist för optionen samt, när det gäller avtal som kan förnyas, art och mängd och, om möjligt, beräknad tidpunkt för kommande annonser om upphandling av varor, tjänster eller byggtreprenader, 2. uppgift om huruvida selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering ska användas, 3. uppgift om dag för leverans av varor eller för påbörjande eller avslutande av tjänsterna eller byggtreprenaderna, 4. uppgift om adress till den upphandlande myndigheten, 5. uppgift om ekonomiska eller tekniska krav, ekonomiska garantier och upplysningar som krävs från leverantörer, 6. uppgift om huruvida anskaffningen av vara avser köp, leasing, hyra eller hyrköp eller en kombination av dessa,</p>

<p>med anbud eller att förhandla, och 8. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen.</p>	<p>7. uppgift om kriterier för val av anbud samt kriteriernas inbördes vikt eller prioritetsordning, om detta inte redovisas i något annat upphandlingsdokument, samt 8. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen.</p>
<p><i>Skriftlig inbjudan att komma in med anbud eller att delta i dialog</i> 10 § Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och förfarande för inrättande av innovationspartnerskap ska den upphandlande myndigheten vid ett och samma tillfälle skicka en skriftlig inbjudan till samtliga utvalda anbudssökande att komma in med anbud eller, vid konkurrenspräglad dialog, att delta i dialogen.</p> <p>En inbjudan ska innehålla en hänvisning till den internetadress där upphandlingsdokumenten har gjorts fritt, direkt, fullständigt och kostnadsfritt tillgängliga med elektroniska medel. Ett upphandlingsdokument som inte har gjorts tillgängligt för anbudssökandena med elektroniska medel eller på något annat sätt, ska bifogas inbjudan.</p> <p>En inbjudan ska dessutom innehålla minst uppgift om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tidsfristen för att begära kompletterande upplysningar och handlingar samt belopp och betalningssätt, om det ska betalas en avgift för handlingarna, 2. sista dag för att ta emot anbud samt till vilken adress anbudet ska skickas och på vilket eller vilka språk det ska skrivas, eller, vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om dag och plats för dialogens början samt om det eller de språk som ska användas, 3. en hänvisning till annonsen om upphandling eller till förhandsannonsen, om en sådan annons har använts som anbudsinfördran, 4. vilka handlingar som ska bifogas, 5. den inbördes viktningen av kriterierna för tilldelning av kontrakt eller kriteriernas prioritetsordning, om dessa upplysningar inte framgår av annonsen om upphandling, inbjudan att bekräfta intresse, de tekniska specifikationerna eller det beskrivande dokumentet, och 6. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen. 	<p><i>Skriftlig inbjudan att lämna anbud eller att delta i dialog</i> Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och vid inrättande av innovationspartnerskap ska den upphandlande myndigheten vid ett och samma tillfälle skicka en skriftlig inbjudan till samtliga utvalda anbudssökande att komma in med anbud eller, vid konkurrenspräglad dialog, att delta i dialogen.</p> <p>Om upphandlingsdokumenten har gjorts fritt, direkt, fullständigt och kostnadsfritt tillgängliga med elektroniska medel ska inbjudan innehålla en hänvisning till den internetadress där så skett. Ett upphandlingsdokument som inte har gjorts tillgängligt för anbudssökandena med elektroniska medel eller på något annat sätt, ska bifogas inbjudan.</p> <p>En inbjudan ska dessutom innehålla</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. uppgift om tidsfristen för att begära kompletterande upplysningar och handlingar samt belopp och betalningssätt, om det ska betalas en avgift för handlingarna, 2. uppgift om sista dag för att ta emot anbud samt till vilken adress anbudet ska skickas och på vilket eller vilka språk det ska skrivas, eller, vid konkurrenspräglad dialog, uppgift om dag och plats för dialogens början samt om det eller de språk som ska användas, 3. en hänvisning till annonsen om upphandling eller till förhandsannonsen, om en sådan annons har använts som anbudsinfördran, 4. uppgift om de handlingar som ska bifogas, 5. uppgift om kriterier för utvärdering av anbud samt kriteriernas inbördes vikt eller prioritetsordning, om detta inte redovisas i något annat upphandlingsdokument, samt 6. övriga uppgifter av betydelse för upphandlingen.
<p>11 kap. Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud</p>	<p>11 kap. Tidsfrister för anbudsansökningar och anbud</p>
<p>Förhållanden som ska beaktas när tidsfristernas längd bestäms 1 § När tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud bestäms av den upphandlande myndigheten, ska särskild hänsyn tas till hur komplicerad upphandlingen är och hur lång tid som leverantörerna kan antas behöva för att utarbeta anbudsansökningarna eller anbudet. Dock ska tidsfristerna i detta kapitel iakttas</p>	<p>Förhållanden som ska beaktas när tidsfrister för anbudsansökningar eller anbud bestäms När tidsfrister för anbudsansökningar eller anbud bestäms av den upphandlande myndigheten, ska särskild hänsyn tas till hur komplicerad upphandlingen är och hur lång tid som leverantörerna kan antas behöva för att utarbeta anbudsansökningarna eller anbudet. Om anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats ska tiden vara så lång att alla leverantörer kan få kännedom om all information som behövs för att utarbeta ett anbud.</p> <p>Vid bestämning av tidsfrister enligt första stycket ska dock bestämmelserna i detta kapitel iakttas.</p>

<p>Tidsfrist vid öppet förfarande 2 § Vid öppet förfarande ska tidsfristen för att komma in med anbud vara minst 35 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering, om inte något annat följer av 5–11 §§.</p>	<p>Tidsfrist vid öppet förfarande Vid öppet förfarande får den tid inom vilken anbudet ska vara den upphandlande myndigheten till handa inte vara kortare än 35 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.</p> <p>Första stycket gäller om inte något annat följer av 5–11 §§.</p>
<p>Tidsfrister vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och förfarande för inrättande av innovationspartnerskap 3 § Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och förfarande för inrättande av innovationspartnerskap ska tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar vara minst 30 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller, när en förhandsannons har använts som anbudsinfordran, från den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena.</p> <p>Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering ska tidsfristen för att komma in med anbud vara minst 30 dagar från den dag då inbjudan att komma in med anbud skickades till utvalda anbudssökande.</p> <p>Första stycket gäller om inte något annat följer av 10 och 11 §§. Andra stycket gäller om inte något annat följer av 5–11 §§.</p>	<p>Tidsfrister vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och förfarande för inrättande av innovationspartnerskap Vid selektivt förfarande, förhandlat förfarande med föregående annonsering, konkurrenspräglad dialog och förfarande för inrättande av innovationspartnerskap får den tid inom vilken anbudsansökningen ska vara den upphandlande myndigheten till handa inte vara kortare än 30 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering eller, när en förhandsannons har använts som anbudsinfordran, från den dag då inbjudan att bekräfta intresse skickades till anbudssökandena. Detta gäller om inte något annat följer av 10 och 11 §§</p> <p>Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får den tid inom vilken anbudet ska vara myndigheten till handa inte vara kortare än 30 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades till utvalda anbudssökande. Detta gäller om inte något annat följer av 5–11 §§.</p>
<p>Tidsfrister vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem 4 § I 8 kap. 8 och 11 §§ finns bestämmelser om tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem.</p>	<p>Tidsfrister vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem I 8 kap. 8 och 11 §§ finns bestämmelser om tidsfrister för anbudsansökningar och anbud vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem.</p>
<p>Förkortade tidsfrister efter förhandsannonsering 5 § Om den upphandlande myndigheten har förhandsannonserat utan att annonsen använts som anbudsinfordran, får tidsfristen för att komma in med anbud</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vid öppet förfarande bestämmas till minst 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering, och 2. vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering bestämmas till minst 10 dagar från den dag då inbjudan att komma in med anbud skickades till utvalda anbudssökande. <p>De tidsfrister som anges i första stycket får användas endast om förhandsannonsen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. innehöll de då tillgängliga uppgifter som anges i bilaga V del B avsnitt I till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG, i den ursprungliga lydelsen, och 2. skickades för publicering minst 35 dagar men högst 12 månader före den dag då annonsen om upphand- 	<p>Förkortade tidsfrister efter förhandsannonsering Om den upphandlande myndigheten har förhandsannonserat utan att annonsen använts som anbudsinfordran, får den tid inom vilken anbudet ska vara myndigheten till handa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vid öppet förfarande inte vara kortare än 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering, och 2. vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering inte vara kortare än 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades till utvalda anbudssökande. <p>En tidsfrist får förkortas enligt första stycket endast om förhandsannonsen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. innehöll de uppgifter som anges i bilaga V del B avsnitt I till direktiv 2014/24/EU, i den ursprungliga lydelsen, i den mån uppgifterna fanns att tillgå när förhandsannonsen publicerades, och 2. skickades för publicering minst 35 dagar men högst 12 månader före den dag då annonsen om upphandling

ling skickades för publicering.	skickades för publicering.
<p>Förkortade tidsfrister vid elektroniska anbud 6 § Om den upphandlande myndigheten tillåter att anbudet skickas in elektroniskt, får tidsfristen enligt 2 § eller 3 § andra stycket för att komma in med anbud vid öppet eller selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering, förkortas med fem dagar.</p>	<p>Förkortade tidsfrister vid elektroniska anbud Om den upphandlande myndigheten tillåter att anbudet skickas elektroniskt, får tidsfristen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vid öppet förfarande enligt 2 § inte vara kortare än 30 dagar, och 2. vid selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering enligt 3 § andra stycket inte vara kortare än 25 dagar.
<p>Tidsfrist för att komma in med anbud efter överenskommelse 7 § Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får en upphandlande myndighet, som inte är en central upphandlande myndighet enligt 1 kap. 6 §, bestämma tidsfristen för att komma in med anbud till den tid som har överenskommit med de utvalda anbudssökandena, under förutsättning att alla anbudssökande får samma tid för att komma in med anbud.</p> <p>Om en sådan överenskommelse inte har kunnat nås, ska tidsfristen vara minst 10 dagar från den dag då inbjudan att komma in med anbud skickades till anbudssökandena.</p> <p>Första stycket gäller inte om tidsfristen ska förlängas enligt 8 §.</p>	<p>Tidsfrist för anbud efter överenskommelse Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får en upphandlande myndighet, som inte är en central upphandlande myndighet enligt 1 kap. 6 §, komma överens med de utvalda anbudssökandena om en gemensam tid inom vilken anbud ska vara myndigheten till handa.</p> <p>Om en sådan överenskommelse inte nås, får den tid inom vilken anbud ska vara myndigheten till handa inte vara kortare än tio dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades till anbudssökandena.</p> <p>Första stycket gäller inte om tidsfristen ska förlängas enligt 8 §.</p>
<p>Förlängning av tidsfristen för att komma in med anbud 8 § Tidsfristen för att komma in med anbud ska förlängas så att alla leverantörer ska kunna få kännedom om all den information som behövs för att utarbeta ett anbud, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. anbud inte kan lämnas annat än efter ett besök på plats, 2. kompletterande handlingar eller upplysningar inte lämnas ut inom de tidsfrister som anges i 12 kap. 12 §, eller 3. väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten. 	<p>Förlängning av tidsfristen för anbud Den tid inom vilken anbud ska vara den upphandlande myndigheten till handa ska förlängas om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kompletterande handlingar eller upplysningar inte kan lämnas ut inom de tidsfrister som anges i 12 kap. 12 §, eller 2. väsentliga ändringar görs i upphandlingsdokumenten.
<p>9 § Tidsfristen för att komma in med anbud ska förlängas med fem dagar, om den upphandlande myndigheten inte med elektroniska medel ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. från den dag då en annons om upphandling eller en förhandsannons publiceras, eller 2. från och med den dag då en inbjudan att bekräfta intresse skickas till anbudssökandena. <p>Detta gäller inte om tidsfristen anges efter en överenskommelse enligt 7 § första stycket eller förkortas vid ett påskyndat förfarande enligt 10 och 11 §§.</p>	<p>Den tid inom vilken anbud ska vara den upphandlande myndigheten till handa ska förlängas med fem dagar, om myndigheten inte med elektroniska medel ger fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. från den dag då en annons om upphandling eller en förhandsannons publiceras, eller 2. från och med den dag då en inbjudan att bekräfta intresse skickas till anbudssökandena. <p>Första stycket gäller inte om tidsfristen anges efter en överenskommelse enligt 7 § första stycket eller förkortas vid ett påskyndat förfarande enligt 10 och 11 §§.</p>
<p>Förkortade tidsfrister på grund av tidsbrist (påskyndat förfarande) 10 § Om det på grund av tidsbrist inte är möjligt att tillämpa de tidsfrister som anges i detta kapitel, gäller 11 §. Bestämmelserna i 11 § gäller dock inte om</p>	<p>Påskyndat förfarande Om det på grund av tidsbrist inte är möjligt att tillämpa de tidsfrister som anges i detta kapitel får vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering den tid inom vilken anbudsansökningar ska vara den upphandlande myndigheten</p>

<p>tidsfristen ska förlängas enligt 8 §.</p>	<p>till handa inte vara kortare än 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.</p> <p>Om det på grund av tidsbrist inte är möjligt att tillämpa de tidsfrister som anges i detta kapitel får vid öppet förfarande tidsfristen för anbud inte vara kortare än 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering. Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får tidsfristen för anbud dock inte vara kortare än 10 dagar från den dag då inbjudan att lämna anbud skickades till utvalda anbudssökande.</p> <p>Bestämmelserna i första och andra styckena gäller inte om tidsfristen ska förlängas enligt 8 §.</p>
<p>11 § Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får tidsfristen för att komma in med anbudsansökningar bestämmas till minst 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.</p> <p>Vid öppet förfarande får tidsfristen för att komma in med anbud bestämmas till minst 15 dagar från den dag då annonsen om upphandling skickades för publicering.</p> <p>Vid selektivt förfarande och förhandlat förfarande med föregående annonsering får tidsfristen för att komma in med anbud bestämmas till minst 10 dagar från den dag då inbjudan att komma in med anbud skickades till utvalda anbudssökande.</p>	<p>Slopas</p>
<p>12 kap. Kommunikation, information till leverantörer och dokumentation</p>	<p>Samma</p>
<p>Kommunikation <i>Kommunikation med allmänt tillgängliga elektroniska medel</i></p> <p>1 § En upphandlande myndighet ska använda elektroniska medel när myndigheten kommunicerar med leverantörer under en upphandling. Myndigheten ska anvisa elektroniska medel som leverantörerna ska använda när de kommunicerar med myndigheten.</p> <p>Vid kommunikation med elektroniska medel ska dessa vara icke-diskriminerande och allmänt tillgängliga. Medlen ska vara möjliga att använda tillsammans med sådan maskin- och programvara och utrustning som i allmänhet används. De får inte begränsa leverantörernas tillträde till en upphandling. I 2–5 §§ finns bestämmelser om undantag från skyldigheten att kommunicera med allmänt tillgängliga elektroniska medel.</p>	<p>Kommunikation <i>Kommunikation med allmänt tillgängliga elektroniska medel</i></p> <p>En upphandlande myndighet och en leverantör ska använda elektroniska medel när de kommunicerar med varandra under en upphandling. Myndigheten ska anvisa de elektroniska medel som ska användas.</p> <p>Elektroniska medel som avses i första stycket ska vara icke-diskriminerande och allmänt tillgängliga. Medlen ska vara möjliga att använda tillsammans med sådan maskin- och programvara samt sådan annan utrustning som används i allmänhet.</p> <p>I 2–5 §§ finns bestämmelser om undantag från skyldigheten att kommunicera med allmänt tillgängliga elektroniska medel.</p>
<p><i>Kommunikation med andra medel än elektroniska</i></p> <p>2 § En upphandlande myndighet får använda eller anvisa andra medel för kommunikation än elektroniska, om det på grund av upphandlingens beskaffenhet inte är möjligt att använda något elektroniskt medel som uppfyller kraven i 1 § andra stycket. Möjligheten att använda eller anvisa andra medel för</p>	<p><i>Kommunikation med andra medel</i></p> <p>En upphandlande myndighet får vid behov anvisa leverantörerna ett lämpligt elektroniskt medel för kommunikation trots att medlet inte uppfyller kraven enligt 1 § andra stycket. Myndigheten ska i sådana fall erbjuda kostnadsfri tillgång till det elektroniska medlet.</p>

<p>kommunikation än elektroniska gäller endast för den del av upphandlingen där förutsättningarna enligt första stycket är uppfyllda.</p>	
<p>3 § En upphandlande myndighet får använda eller anvisa andra medel för kommunikation än elektroniska i den utsträckning det är nödvändigt på grund av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. säkerhetsbrister i allmänt tillgängliga tjänster för elektronisk kommunikation, 2. informationssäkerhetsbrister hos myndigheten, eller 3. den särskilt känsliga karaktären hos de uppgifter som ska lämnas. <p>Möjligheten att använda eller anvisa andra medel för kommunikation än elektroniska gäller endast om ett tillräckligt skydd för uppgifterna inte kan ges genom användning av alternativa elektroniska medel enligt 5 §.</p>	<p>Om det på grund av upphandlingens beskaffenhet inte är möjligt att använda något elektroniskt medel som uppfyller kraven enligt 1 § andra stycket, får en upphandlande myndighet använda eller anvisa andra medel för kommunikation.</p> <p>Om förutsättningen enligt första stycket gäller en del av upphandlingen, får myndigheten använda eller anvisa andra medel för kommunikation endast i den delen.</p>
<p>4 § Muntlig kommunikation får användas under en upphandling, om kommunikationen inte avser de väsentliga delarna av upphandlingen och den upphandlande myndigheten dokumenterar uppgifter från kommunikationen av betydelse för upphandlingen. Muntlig kommunikation får dock inte användas vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem.</p>	<p>En upphandlande myndighet får använda eller anvisa andra medel för kommunikation än sådana elektroniska medel som avses i 1 § i den utsträckning det är nödvändigt på grund av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. säkerhetsbrister i allmänt tillgängliga tjänster för elektronisk kommunikation, 2. brister i informationssäkerheten hos myndigheten, eller 3. den särskilt känsliga karaktären hos de uppgifter som ska lämnas. <p>Möjligheten att använda eller anvisa andra medel för kommunikation än elektroniska gäller endast om ett tillräckligt skydd för uppgifterna inte kan ges genom användning av elektroniska medel som avses i 2 §.</p>
<p><i>Kommunikation med alternativa elektroniska medel</i> 5 § En upphandlande myndighet får vid behov anvisa leverantörerna ett lämpligt elektroniskt medel för kommunikation trots att medlet inte uppfyller kraven i 1 § andra stycket. Myndigheten ska i sådana fall erbjuda kostnadsfri tillgång till det elektroniska medlet.</p>	<p>Muntlig kommunikation får användas under en upphandling, om kommunikationen inte avser de väsentliga delarna av upphandlingen och den upphandlande myndigheten dokumenterar uppgifter från kommunikationen av betydelse för upphandlingen. Muntlig kommunikation får dock inte användas vid upphandling enligt ett dynamiskt inköpssystem.</p>
<p><i>Information om användning av elektroniska medel</i> 6 § En upphandlande myndighet ska se till att information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbudsansökningar och anbud, inbegripet kryptering och tidsstämpling, finns tillgänglig för alla berörda parter.</p>	<p><i>Information om användning av elektroniska medel</i> 6 § En upphandlande myndighet ska se till att information om de specifikationer som är nödvändiga för elektronisk inlämning av anbudsansökningar och anbud, inbegripet kryptering och tidsstämpling, finns tillgänglig för alla berörda.</p>
<p><i>Avancerad elektronisk signatur</i> 7 § En upphandlande myndighet får kräva att elektroniska anbudsansökningar och anbud ska vara försedda med en avancerad elektronisk signatur enligt lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer.</p>	<p>Samma</p>
<p><i>Säkerhet vid elektronisk kommunikation</i> 8 § En upphandlande myndighet ska se till att kommunikation med elektroniska medel under en upphandling sker på ett säkert sätt med hänsyn till de risker som är förknippade med olika skeden av upp-</p>	<p>En upphandlande myndighet ska se till att kommunikation med elektroniska medel under en upphandling sker på ett säkert sätt med hänsyn till de risker som är förknippade med olika skeden av upphandlingen.</p>

<p>handlingen.</p> <p>En upphandlande myndighet ska ha sådan utrustning att den på ett säkert sätt elektroniskt kan ta emot och fastställa exakt tidpunkt för mottagande av anbudsansökningar och anbud samt ritningar och planer i projekttävlingar. Utrustningen ska vara försedd med sådana säkerhetsanordningar att det inom rimliga gränser kan säkerställas att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ingen har tillträde till de uppgifter som överförs elektroniskt före utgången av den fastställda tidsfristen, 2. bara behöriga personer därefter kan få tillgång till uppgifterna, och 3. det går att spåra om någon obehörig har tagit del av uppgifterna. <p>Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om säkerhetsanordningarna.</p>	<p>Myndigheten ska ha sådan utrustning att den på ett säkert sätt elektroniskt kan ta emot och fastställa exakt tidpunkt för mottagande av anbudsansökningar och anbud samt ritningar och planer i projekttävlingar. Utrustningen ska vara försedd med sådana säkerhetsanordningar att det inom rimliga gränser kan säkerställas att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ingen har tillträde till de uppgifter som överförs elektroniskt före utgången av den fastställda tidsfristen, 2. bara behöriga personer därefter kan få tillgång till uppgifterna, och 3. det går att spåra om någon obehörig har tagit del av uppgifterna. <p>Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om säkerhetsanordningarna.</p>
<p><i>Uppgifter från leverantörer ska bevaras säkert</i> 9 § Uppgifter som har lämnats vid kommunikation under en upphandling ska bevaras säkert.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p><i>Öppnande av anbudsansökningar och anbud</i> 10 § En upphandlande myndighet får inte ta del av innehållet i anbudsansökningarna och anbuden förrän tidsfristen för att komma in med anbudsansökan respektive anbud har gått ut.</p> <p>Anbud ska öppnas samtidigt och så snart som möjligt efter anbudstidens utgång vid en förrättning där minst två personer som utsetts av den upphandlande myndigheten ska delta. Anbuden ska föras upp i en förteckning, som ska bestyrkas av dem som deltar i förrättningen. På begäran av en anbudsgivare ska dessutom en person som är utsedd av en handelskammare närvara. Kostnaderna för detta ska betalas av den som framställt begäran.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p><i>Ändringar och tillägg i information och dokumentation från leverantörer</i> 11 § Om den information eller dokumentation som ska lämnas av leverantörerna är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om dokument saknas, får den upphandlande myndigheten begära att en eller flera leverantörer lämnar, kompletterar, förtydligar eller färdigställer relevant information eller dokumentation.</p> <p>Sådana åtgärder ska vara förenliga med principerna om likabehandling och öppenhet.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Information till leverantörer <i>Kompletterande handlingar och upplysningar</i> 12 § Den upphandlande myndigheten ska till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet lämna ut kompletterande handlingar och kompletterande upplysningar om upphandlingsdokumenten senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.</p> <p>Vid ett påskyndat förfarande enligt 11 kap. 10 och</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>

<p>11 §§ ska kompletteringarna lämnas senast fyra dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud.</p>	
<p><i>Underrättelse om beslut</i> 13 § En upphandlande myndighet ska snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som har fattats om att sluta ett ramavtal eller att tilldela ett kontrakt. Underrättelsen ska innehålla skälen för beslutet och uppgift om den period under vilken avtal enligt 20 kap. 1 § inte får ingås (avtalsspärr). En skriftlig underrättelse ska snarast möjligt lämnas till anbudssökandena och anbudsgivarna även när en upphandlande myndighet beslutar att avbryta en upphandling efter anbudsinfordran samt vid beslut att göra om upphandlingen. I underrättelsen ska skälen för beslutet anges.</p>	<p><i>Underrättelse om beslut</i> En upphandlande myndighet ska snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som har fattats om att anta ett anbud om ett avtal eller om ett ramavtal. Underrättelsen ska innehålla skälen för beslutet och uppgift om den period under vilken avtal enligt 20 kap. 1 § inte får ingås (avtalsspärr). En skriftlig underrättelse ska snarast möjligt lämnas till anbudssökandena och anbudsgivarna även när myndigheten beslutar att avbryta en upphandling efter anbudsinfordran samt vid beslut att göra om upphandlingen. I underrättelsen ska skälen för beslutet anges.</p>
<p><i>Upplysningar på begäran av en leverantör</i> 14 § En upphandlande myndighet ska till den anbudssökande eller anbudsgivare som begär det lämna upplysningar om skälen för att leverantörens ansökan har avslagits eller anbud förkastats. En upphandlande myndighet ska på begäran av en anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud lämna upplysningar om 1. utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare som tilldelats kontraktet eller parterna i ramavtalet, och 2. hur förhandlingarna eller dialogen med anbudsgivarna har fortlöpt. Upplysningar enligt första och andra styckena ska lämnas snarast möjligt och senast inom 15 dagar från det att en skriftlig begäran kom in.</p>	<p>En upphandlande myndighet ska till den anbudssökande eller anbudsgivare som begär det lämna upplysningar om skälen för att leverantörens ansökan har avslagits eller anbud förkastats. En upphandlande myndighet ska på begäran av en anbudsgivare som har lämnat ett godtagbart anbud lämna upplysningar om 1. utformningen av och de relativa fördelarna med det valda anbudet samt namnet på den anbudsgivare vars anbud myndigheten har antagit eller namnet på parterna i ramavtalet, och 2. i förekommande fall hur förhandlingarna eller dialogen med anbudsgivarna har fortlöpt. Upplysningar enligt första och andra styckena ska lämnas snarast möjligt och senast inom 15 dagar från det att en skriftlig begäran kom in.</p>
<p><i>Anbudsgivare är bunden av sitt anbud</i> 15 § En upphandlande myndighet ska i annonsen om upphandling eller i förhandsannonsen, om en sådan annons används som anbudsinfordran, ange den tid som en anbudsgivare ska vara bunden av sitt anbud. En anbudsgivare är bunden av sitt anbud även om anbudsgivaren har fått en underrättelse enligt 13 § första stycket eller upplysningar enligt 14 §.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Dokumentation <i>Dokumentationsplikt</i> 16 § En upphandlande myndighet ska dokumentera genomförandet av en upphandling. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens beslut under upphandlingens samtliga skeden.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p><i>Individuella rapporter</i> 17 § En upphandlande myndighet ska upprätta en individuell rapport för varje kontrakt som tilldelas, ramavtal som ingås och dynamiskt inköpssystem som inrättas. Detta gäller inte för kontrakt som tilldelas på grundval av ett ramavtal enligt 7 kap. 4 eller 6 §.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>

<p>18 § Av en individuell rapport ska bl.a. följande framgå:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. skälen till att ett anbud som ansetts vara onormalt lågt har förkastats, 2. skälen till att ett kontrakt eller ramavtal inte har tilldelats en leverantör, 3. skälen till att en leverantör inte har godkänts som deltagare i ett dynamiskt inköpssystem, 4. skälen till att förhandlat förfarande med föregående annonsering, förhandlat förfarande utan föregående annonsering eller konkurrenspräglad dialog har tillämpats, 5. skälen till att inlämning av anbud med andra medel än elektroniska har godkänts, och 6. upptäckta intressekonflikter och åtgärder som vidtagits till följd av detta. <p>Den individuella rapporten eller huvuddragen i den ska på begäran skickas till Europeiska kommissionen eller den tillsynsmyndighet som avses i 22 kap. 1 §. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter en individuell rapport ska innehålla.</p>	<p>Av en individuell rapport ska följande framgå:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. skäl till att ett anbud som har förkastats har ansetts vara onormalt lågt, 2. skäl till att en leverantörs anbud om ett avtal eller ett ramavtal inte har antagits, 3. skäl till att en leverantör inte har godkänts som deltagare i ett dynamiskt inköpssystem, 4. skäl till att förhandlat förfarande med föregående annonsering, förhandlat förfarande utan föregående annonsering eller konkurrenspräglad dialog har tillämpats, 5. skäl till att inlämning av anbud med andra medel än elektroniska har godkänts, och 6. intressekonflikter och åtgärder som har vidtagits till följd av dem. <p>Den individuella rapporten eller huvuddragen i den ska på begäran skickas till Europeiska kommissionen eller den tillsynsmyndighet som avses i 22 kap. 1 §.</p> <p>Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter en individuell rapport ska innehålla.</p>
<p><i>Bevarande av handlingar</i></p> <p>19 § När en upphandling har avslutats ska en upphandlande myndighet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbudsansökningar och anbud med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, sådana dokument som avses i 16 §, den individuella rapporten enligt 17 § och liknande handlingar. Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelades. En upphandlande myndighet som inte omfattas av arkivlagen ska även bevara det kontrakt som har ingåtts efter tilldelning enligt denna lag. Kontraktet ska bevaras åtminstone under sin löptid.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>13 kap. Uteslutning av leverantörer</p>	<p>Samma</p>
<p>Brott</p> <p>1 § En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten får kännedom om att leverantören enligt en dom som har fått laga kraft är dömd för brott som innefattar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sådan brottslighet som avses i artikel 2 i rådets rambeslut 2008/841/RIF av den 24 oktober 2008 om kampen mot organiserad brottslighet, 2. bestickning enligt definitionen i artikel 3 i rådets akt av den 26 maj 1997 om utarbetande på grundval av artikel K 3.2 c i fördraget om Europeiska unionen av konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, korruption enligt artikel 2.1 i rådets rambeslut 2003/568/RIF av den 22 juli 2003 om kampen mot korruption inom den privata sektorn, eller korruption enligt nationella bestämmelser, 	<p>En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten genom kontroll enligt 15 kap. eller på annat sätt får kännedom om att leverantören enligt en dom som har vunnit laga kraft är dömd för brott som innefattar - - -</p>

<p>3. bedrägeri i den mening som avses i artikel 1 i konventionen som utarbetats på grundval av artikel K.3 i fördraget om Europeiska unionen, om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen,</p> <p>4. penningtvätt eller finansiering av terrorism enligt definitionen i artikel 1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU,</p> <p>5. terroristbrott eller brott med anknytning till terroristverksamhet såsom de definieras i artikel 1 respektive 3 i rådets rambeslut 2002/475/RIF av den 13 juni 2002 om bekämpande av terrorism eller anstiftan, medhjälp och försök att begå brott i den mening som avses i artikel 4 i det rambeslutet, eller</p> <p>6. människohandel enligt definitionen i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, i den ursprungliga lydelsen.</p> <p>Är leverantören en juridisk person, ska leverantören uteslutas om en person som ingår i leverantörens förvaltnings-, lednings- eller kontrollorgan har dömts för brottet. Detsamma gäller om den som har dömts för brottet är behörig att företräda, fatta beslut om eller kontrollera leverantören.</p>	
<p>Obetalda skatter och socialförsäkringsavgifter</p> <p>2 § En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten får kännedom om att leverantören inte har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, och detta har fastställts genom ett bindande domstolsavgörande eller myndighetsbeslut som har fått laga kraft.</p> <p>En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om myndigheten på ett annat lämpligt sätt kan visa att de skyldigheter som avses i första stycket inte har fullgjorts.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Allvarliga brister i övrigt i fråga om hur en leverantörs verksamhet bedrivs</p> <p>3 § En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör från att delta i en upphandling, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. leverantören <ol style="list-style-type: none"> a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden, b) är föremål för tvångsförvaltning, c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer, d) har avbrutit sin näringsverksamhet, eller e) befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett liknande förfarande enligt nationella lagar och andra författningar, 2. myndigheten på lämpligt sätt kan visa att leverantören gjort sig skyldig till något allvarligt fel i 	<p>---</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. leverantören <ol style="list-style-type: none"> a) är i konkurs eller är föremål för insolvens- eller likvidationsförfaranden, b) är föremål för tvångsförvaltning, c) har ingått ackordsuppgörelse med borgenärer eller d) har avbrutit sin näringsverksamhet eller befinner sig i en motsvarande situation till följd av ett förfarande enligt nationella lagar och andra författningar som liknar dem som avses i a)–c). --- 4. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något väsentligt krav i ett tidigare avtal enligt <ol style="list-style-type: none"> a. denna lag,

<p>yrkesutövningen som gör att leverantörens redbarhet kan ifrågasättas,</p> <p>3. myndigheten har tillräckligt sannolika indikationer på att leverantören har ingått överenskommelser med andra leverantörer som syftar till att snedvrیدا konkurrensen,</p> <p>4. leverantören har visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något materiellt krav enligt ett tidigare kontrakt enligt denna lag, ett tidigare kontrakt med en upphandlande enhet enligt lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna eller en tidigare koncession enligt lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner, och detta har medfört att det tidigare kontraktet sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,</p> <p>5. myndigheten inte kan undvika en snedvridning av konkurrensen eller inte kan garantera en likabehandling av leverantörerna på grund av jäv och detta inte kan avhjälpas genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören,</p> <p>6. myndigheten genom andra mindre ingripande åtgärder än uteslutning av leverantören inte kan avhjälpas en snedvridning av konkurrensen på grund av ett sådant tidigare deltagande från leverantörens sida som avses i 4 kap. 9 §,</p> <p>7. leverantören i allvarlig omfattning</p> <p>a) har lämnat oriktiga uppgifter om den information som kan begäras för kontroll av att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 1–7 §§ eller av att leverantören uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav enligt 14 kap. 1–5 §§,</p> <p>b) har undanhållit sådan information, eller</p> <p>c) inte har kunnat lämna de kompletterande dokument som myndigheten har begärt in enligt 15 kap. 4–6 §§, eller</p> <p>8. leverantören otillbörligt har försökt att påverka den upphandlande myndighetens beslutsprocess eller tillägna sig sekretessbelagda uppgifter som kan ge leverantören otillbörliga fördelar i upphandlingen eller av oaktsamhet har lämnat vilseledande uppgifter som kan ha en väsentlig inverkan på de beslut som fattas under upphandlingen i fråga om uteslutning av leverantörer, urval av leverantörer som kan tilldelas kontrakt och tilldelning av kontrakt.</p>	<p>b. lagen (0000:000) om upphandling inom försörjningssektorerna,</p> <p>c. lagen (0000:000) om upphandling av koncessioner,</p> <p>d. lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, eller</p> <p>e. något annat avtal med en upphandlande myndighet eller enhet och detta har medfört att det tidigare avtalet har sagts upp i förtid eller lett till skadestånd eller jämförbara påföljder,</p>
<p>Utredning</p> <p>4 § En upphandlande myndighet ska, innan den beslutar att utesluta en leverantör, ge leverantören tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över de omständigheter som enligt myndigheten utgör skäl för uteslutning.</p> <p>Om leverantören anser att det inte finns skäl för uteslutning, ska detta anges i yttrandet. Leverantören ska tillsammans med yttrandet ge in den utredning enligt 15 kap. 7–10 §§ som myndigheten har begärt. Leverantören bör även tillsammans med yttrandet ge in</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>

<p>sådan utredning i övrigt som visar att leverantören är tillförlitlig.</p>	
<p>Undantag från uteslutning i vissa fall 5 § En leverantör ska inte uteslutas enligt 1 eller 3 §, om leverantören visar att den har</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ersatt eller åtagit sig att ersätta eventuella skador som har orsakats av brottet eller det allvarliga felet, 2. klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt och aktivt samarbetar med de utredande myndigheterna, och 3. vidtagit lämpliga konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder för att förhindra ytterligare brott eller allvarliga fel. <p>När en upphandlande myndighet bedömer om leverantörens åtgärder är tillräckliga, ska myndigheten beakta allvarlighetsgraden och de särskilda omständigheterna kring brottet eller det allvarliga felet. En leverantör ska inte uteslutas enligt 2 §, när den har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter och socialförsäkringsavgifter inklusive eventuell ränta eller sanktionsavgift eller ingått en bindande överenskommelse om betalning eller motsvarande.</p>	<p>Undantag från uteslutning i vissa fall En leverantör som omfattas av någon uteslutningsgrund enligt 1 eller 3 § ska inte uteslutas, om leverantören visar att den är tillförlitlig genom att den har</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ersatt eller åtagit sig att ersätta skador som har orsakats av brottet eller misskötsamheten, 2. klargjort förhållanden och omständigheter på ett uttömmande sätt genom att aktivt samarbeta med de utredande myndigheterna, samt 3. vidtagit konkreta tekniska, organisatoriska och personalmässiga åtgärder som är ägnade att förhindra brott eller misskötsamhet. <p>De åtgärder som leverantören har vidtagit ska bedömas med beaktande av brottets eller misskötsamhetens allvar och de särskilda omständigheterna kring handlandet.</p> <p>En leverantör som har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter och socialförsäkringsavgifter inklusive ränta och sanktionsavgifter eller ingått en bindande överenskommelse om betalning eller motsvarande ska inte uteslutas enligt 2 §.</p>
<p>6 § En upphandlande myndighet får låta bli att följa en skyldighet att utesluta en leverantör, om det finns tvingande hänsyn till allmänintresset.</p>	<p>En upphandlande myndighet får i undantagsfall låta bli att följa en skyldighet att utesluta en leverantör om det är motiverat av tvingande hänsyn till allmänintresset.</p>
<p>Beslut om uteslutning 7 § En upphandlande myndighet kan när som helst under en upphandling utesluta en leverantör från att delta i upphandlingen, om det visar sig finnas grund för uteslutning med hänsyn till leverantörens handlande eller brist på handlande antingen före eller under upphandlingen. En upphandlande myndighet ska snarast underrätta en leverantör skriftligen om beslutet och skälen för det.</p>	<p>Beslut om uteslutning En upphandlande myndighet får utesluta en leverantör när det under ett upphandlingsförfarande uppdragas att det finns grund för uteslutning. Myndigheten ska snarast underrätta en leverantör skriftligen om beslutet och skälen för det.</p>
<p>14 kap. Kvalificering och urvalsbedömning</p>	<p>14 kap. Kvalificering</p>
<p>Kvalificeringskrav 1 § En upphandlande myndighet får i upphandlingen ställa krav på att leverantörerna ska vara kvalificerade i vissa avseenden. Kraven får endast avse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. behörighet att utöva yrkesverksamhet enligt 2 §, 2. ekonomisk och finansiell ställning enligt 3 och 4 §§, eller 3. teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt 5 §. <p>De krav som myndigheten väljer att tillämpa ska vara lämpliga för att säkerställa att leverantörerna har den rättsliga och finansiella förmåga och besitter den tekniska och yrkesmässiga kapacitet som krävs för att utföra det kontrakt som ska tilldelas. Alla krav ska ha samband med kontraktsföremålet och stå i proportion till detta. Kraven kan uttryckas som minimikrav på förmåga. Myndigheten ska i annonsen eller i en inbjudan att bekräfta intresse ange vilka kvalificeringskrav som</p>	<p>Kvalificeringskrav En leverantör ska vara kvalificerad i vissa avseenden, om en upphandlande myndighet kräver det. Kraven får avse endast</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. behörighet att utöva yrkesverksamhet enligt 2 §, 2. ekonomisk och finansiell ställning enligt 3 och 4 §§ eller 3. teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt 5 §. <p>De krav som myndigheten ställer ska vara lämpliga för att säkerställa att leverantören har den rättsliga och finansiella förmåga och den tekniska och yrkesmässiga kapacitet som krävs för att utföra det som upphandlingen syftar till att anskaffa. Alla krav ska ha samband med det som ska anskaffas och stå i proportion till detta. Kraven kan uttryckas som minimikrav på förmåga.</p>

<p>ska tillämpas i upphandlingen och vilken utredning leverantörerna bör lämna in.</p>	<p>Myndigheten ska i annonsen eller i en inbjudan att bekräfta intresse ange vilka kvalificeringskrav som ska tillämpas i upphandlingen och vilken utredning leverantören bör lämna.</p>
<p><i>Behörighet att utöva yrkesverksamhet</i> 2 § En upphandlande myndighet får ställa krav på leverantörers behörighet att utöva yrkesverksamhet. Sådana krav kan innebära att leverantörerna ska visa att de</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. är registrerade i ett aktiebolags- eller handelsregister eller motsvarande register som förs i den stat där respektive leverantörs verksamhet är etablerad, eller 2. innehar sådana tillstånd eller är medlemmar i sådana organisationer som, när tilldelning av ett kontrakt görs med tillämpning av bestämmelserna om upphandling av tjänster, krävs för att kunna tillhandahålla tjänsten i den stat där respektive leverantör är etablerad. 	<p><i>Behörighet att utöva yrkesverksamhet</i> Ett krav enligt 1 § första stycket 1 får innebära att leverantören ska</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vara registrerad i ett aktiebolags-, handels- eller föreningsregister eller motsvarande register som förs i den stat där leverantörens verksamhet är etablerad eller 2. ha ett sådant tillstånd eller vara medlem i en sådan organisation som, när ett beslut om att ingå avtal fattas med tillämpning av bestämmelserna om upphandling av tjänster, krävs för att leverantören ska kunna tillhandahålla tjänsten i den stat där leverantören är etablerad.
<p><i>Ekonomisk och finansiell ställning</i> 3 § En upphandlande myndighet får ställa krav på leverantörers ekonomiska och finansiella ställning för att säkerställa att leverantörerna har nödvändig ekonomisk och finansiell kapacitet för att fullgöra kontraktet. Myndigheten kan i detta syfte kräva att leverantörerna ska ha en viss</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. minsta årsomsättning inklusive en minsta omsättning inom det område som omfattas av kontraktet, 2. kvot mellan tillgångar och skulder, eller 3. lämplig nivå på ansvarsförsäkringen för verksamheten. 	<p><i>Ekonomisk och finansiell ställning</i> Ett krav enligt 1 § första stycket 2 får innebära att leverantören ska ha</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. en viss minsta årsomsättning eller en minsta omsättning inom det område som omfattas av anskaffningen, 2. en viss kvot mellan tillgångar och skulder eller 3. en lämplig ansvarsförsäkring.
<p>4 § Omsättningen enligt 3 § andra stycket 1 får inte bestämmas till ett belopp som är mer än två gånger så högt som det uppskattade kontraktsvärdet. Om det med hänsyn till kontraktsföremålets art finns särskilda skäl, får omsättningen bestämmas till ett högre belopp. Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten eller i en individuell rapport enligt 12 kap. 17 och 18 §§ ange vilka omständigheter som utgör sådana särskilda skäl. Kvoten mellan tillgångar och skulder får endast beaktas om metoderna och kriterierna för beaktandet anges i upphandlingsdokumenten. När ett kontrakt ska tilldelas i delar, gäller första stycket för varje enskild del. Om en leverantör kan tilldelas flera delar av ett uppdelat kontrakt som ska utföras samtidigt, får omsättningen enligt första stycket bestämmas till ett belopp som motsvarar det sammanlagda beloppet avseende omsättningarna för respektive del. Om ett kontrakt som grundas på ett ramavtal ska tilldelas efter en förnyad konkurrensutsättning, ska det uppskattade kontraktsvärdet enligt första stycket beräknas på grundval av den förväntade största storleken på de specifika kontrakt som ska fullgöras sam-</p>	<p>Ett krav på minsta omsättning enligt 3 § andra stycket 1 får inte bestämmas till ett belopp som är mer än två gånger så högt som det uppskattade värdet av upphandlingen. Om det finns särskilda skäl med hänsyn till det som upphandlingen syftar till att anskaffa, får omsättningskravet bestämmas till ett högre belopp. Den upphandlande myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten eller i en individuell rapport enligt 12 kap. 17 och 18 §§ ange vilka omständigheter som utgör eller har utgjort sådana särskilda skäl. Ett krav enligt 3 § andra stycket 2 på en viss kvot mellan tillgångar och skulder får ställas endast om metoderna och kriterierna för beräkning av kvoten anges i något av upphandlingsdokumenten. När myndigheten ska genomföra separata upphandlingar för olika delar, gäller första stycket för varje enskild del. Om myndigheten kan komma att acceptera anbud från en och samma leverantör avseende flera delar och dessa ska utföras samtidigt, får kravet enligt första stycket på en minsta omsättning bestämmas till ett belopp som motsvarar det sammanlagda beloppet för de delar som kan komma att omfattas.</p>

<p>tidigt eller, om den uppgiften inte är känd, på grundval av ramavtalets uppskattade värde.</p> <p>Om ett kontrakt ska tilldelas inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem, ska det uppskattade kontraktsvärdet enligt första stycket beräknas på grundval av den förväntade största storleken på de specifika kontrakt som kommer tilldelas inom ramen för systemet.</p>	<p>Om en anskaffning som grundas på ett ramavtal ska ske efter en förnyad konkurrensutsättning, ska det uppskattade värdet enligt första stycket beräknas på grundval av den förväntade största storleken på de avtal som ska fullgöras samtidigt eller, om den uppgiften inte är känd, på grundval av ramavtalets uppskattade värde.</p> <p>Om en anskaffning ska ske inom ramen för ett dynamiskt inköpssystem, ska det uppskattade värdet enligt första stycket beräknas på grundval av den förväntade största storleken på de anskaffningar som kommer att ske inom ramen för systemet</p>
<p><i>Teknisk och yrkesmässig kapacitet</i></p> <p>5 § En upphandlande myndighet får ställa krav på leverantörers tekniska och yrkesmässiga kapacitet för att säkerställa att leverantörerna förfogar över nödvändiga personalresurser, tekniska resurser och sådan erfarenhet som krävs för att fullgöra kontraktet enligt en lämplig kvalitetsstandard.</p> <p>Myndigheten kan i detta syfte kräva att leverantörerna visar att de har tillräcklig erfarenhet genom att ge in lämpliga referenser från tidigare fullgjorda kontrakt</p>	<p><i>Teknisk och yrkesmässig kapacitet</i></p> <p>Ett krav enligt 1 § första stycket 3 får innebära att leverantören ska förfoga över nödvändiga personalresurser och tekniska resurser samt ha sådan erfarenhet som behövs för att avtalet ska kunna fullgöras enligt en ändamålsenlig kvalitetsstandard.</p>
<p>Leverantörers utnyttjande av andra företags kapacitet</p> <p>6 § En leverantör får vid behov och för fullgörandet av ett visst kontrakt utnyttja andra företags kapacitet för att uppfylla tillämpliga kvalificeringskrav som avser ekonomisk och finansiell ställning och teknisk och yrkesmässig kapacitet enligt 1 § första stycket 2 och 3. När kapaciteten gäller sådana utbildnings- och yrkeskvalifikationer som avses i 15 kap. 12 § 7 får leverantören dock endast åberopa ett annat företags kapacitet om det företaget också kommer att utföra den tjänst eller byggentreprenad för vilken kapaciteten krävs.</p> <p>Första stycket gäller oavsett den rättsliga arten av förbindelserna mellan leverantören och företagen. Det är leverantören som ska visa att den kommer att kunna förfoga över de nödvändiga resurserna när kontraktet ska fullgöras.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>7 § En upphandlande myndighet som vid en kontroll enligt 4 kap. 4 § tredje stycket finner att ett företag som åberopas av en leverantör inte uppfyller de krav företaget åberopas för att uppfylla eller omständigheterna hos företaget är sådana att det finns grund för uteslutning, ska begära att leverantören ska byta ut företaget mot ett annat företag.</p>	<p>På begäran av en upphandlande myndighet som vid en kontroll enligt 4 kap. 4 § tredje stycket finner att ett företag som åberopas av en leverantör inte uppfyller de krav företaget åberopas för eller att företagets förhållanden är skäl för uteslutning enligt 13 kap. 1–3 §§, ska leverantören byta ut företaget mot ett annat företag.</p> <p>Myndigheten ska begära byte om grunden för uteslutning anges i 13 kap. 1 § eller 2 § första stycket.</p>
<p>8 § Myndigheten får besluta att leverantörerna och de företag vars kapacitet leverantörerna avser att utnyttja ska vara solidariskt ansvariga för fullgörandet av kontraktet, om kapaciteten som ska utnyttjas avser ekonomisk och finansiell ställning enligt 1 § första</p>	<p>Den upphandlande myndigheten får ställa som villkor i upphandlingen att det företag vars kapacitet leverantören avser att utnyttja åtar sig ett solidariskt ansvar för leverantörens fullgörande av avtalet, om den kapacitet som ska utnyttjas avser ekonomisk och finansiell</p>

<p>stycket 2. Myndigheten får besluta att vissa uppgifter som är avgörande för kontraktet ska utföras direkt av leverantörerna, om kontraktet avser tjänstekontrakt, byggentreprenadkontrakt eller monterings- eller installationsarbeten inom ramen för ett varukontrakt.</p>	<p>ställning enligt 1 § första stycket 2. Myndigheten får ställa som villkor i upphandlingen att vissa uppgifter som är avgörande för anskaffningen ska utföras av leverantören själv, om upphandlingen avser en tjänst, en byggentreprenad eller ett monterings- eller installationsarbete inom ramen för en upphandling av en vara.</p>
<p>15 kap. Egen försäkran och utredning om leverantörer</p>	<p>Försäkran av leverantör samt utredning om leverantörer</p>
<p>Europeiskt enhetligt upphandlingsdokument 1 § En leverantör får när den lämnar in ett anbud eller en anbudsansökan också lämna in ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument med en egen försäkran om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 13 kap. 1–3 §§, och 2. att leverantören uppfyller de krav som myndigheten har ställt enligt 14 kap. 1–5 § eller 4 kap. 6 §. <p>Om leverantören avser att utnyttja andra företags kapacitet enligt 14 kap. 6 §, får den också lämna in en sådan försäkran för motsvarande förhållanden hos dessa företag.</p>	<p>Försäkran av leverantör En leverantör som lämnar ett anbud eller en anbudsansökan får också lämna en försäkran om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. att det inte finns grund enligt 13 kap. 1–3 §§ för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen, 2. att leverantören uppfyller de krav som den upphandlande myndigheten ställt enligt 14 kap. 1–5 §§, och 3. att leverantören uppfyller de kriterier som myndigheten i förekommande fall ställt upp enligt 4 kap. 6 §. <p>Om leverantören avser att utnyttja andra företags kapacitet enligt 14 kap. 6 §, ska leverantörens försäkran åtföljas av en särskild försäkran för vart och ett av de företag vilkas kapacitet åberopas. En försäkran enligt första eller andra stycket ska lämnas i det standardformulär som europeiska kommissionen har fastställt enligt artikel 59.2 i direktiv 2014/24/EU.</p>
<p>2 § Ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument ska, utöver den egna försäkran, innehålla</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. information om vem som ansvarar för att utfärda kompletterande dokument enligt 4 §, 2. en formell förklaring om att leverantören på begäran och utan dröjsmål kan göra dokumenten tillgängliga, och 3. nödvändiga uppgifter för att myndigheten i förekommande fall själv ska kunna inhämta dokumenten med hjälp av elektroniska medel. <p>Det europeiska enhetliga upphandlingsdokumentet ska även innehålla annan relevant information som den upphandlande myndigheten har begärt.</p>	<p>Den upphandlande myndigheten ska preliminärt godta en försäkran enligt 1 § som bevis för att leverantören inte ska uteslutas och uppfyller de krav och kriterier som myndigheten har ställt.</p> <p>En försäkran som har lämnats i en tidigare upphandling ska godtas om leverantören bekräftar att den fortfarande är korrekt.</p>
<p>3 § När en leverantör lämnar in ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument, ska den upphandlande myndigheten godta dokumentet som preliminärt bevis på att förutsättningarna enligt 1 § är uppfyllda. Ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument som har använts i en tidigare upphandling ska godtas enligt första stycket, om leverantören bekräftar att uppgifterna i dokumentet fortfarande är korrekta.</p>	<p>Slopas</p>
<p>Kompletterande dokument 4 § En upphandlande myndighet får när som helst under en upphandling begära att en leverantör som har lämnat in ett europeiskt enhetligt upphandlingsdokument ska komplettera detta och lämna in alla eller en del av de intyg som omfattas av dokumentet,</p>	<p>Kompletterande intyg På begäran när som helst under ett upphandlingsförfarande av den upphandlande myndigheten ska en leverantör som har lämnat en försäkran enligt 1 § komplettera den med ett eller flera av de intyg som anges i försäkran. En begäran ska göras, om myndigheten</p>

<p>om myndigheten anser detta vara nödvändigt för att genomföra upphandlingen på ett korrekt sätt.</p>	<p>anser det vara nödvändigt för att upphandlingen ska kunna genomföras korrekt.</p>
<p>5 § Innan en upphandlande myndighet meddelar ett beslut om att tilldela ett kontrakt, ska den begära att en leverantör som myndigheten avser att tilldela kontraktet ska lämna in uppdaterade kompletterande dokument enligt 7–14 §§ och i förekommande fall enligt 15 och 16 §§.</p> <p>Detta gäller inte för kontrakt som grundar sig på ramavtal som har ingåtts enligt 7 kap. 4 och 6 §§. Myndigheten får begära att leverantören ska komplettera eller förtydliga de intyg som den har begärt.</p>	<p>På begäran av den upphandlande myndigheten ska den leverantör som myndigheten avser att ingå avtal med lämna sådana kompletterande dokument enligt 7–14 §§, och i förekommande fall enligt 15 och 16 §§, som visar aktuella förhållanden. En sådan begäran ska göras innan myndigheten beslutar att anta ett anbud.</p> <p>Detta gäller inte för avtal som grundar sig på ramavtal som har ingåtts enligt 7 kap. 4 och 6 §§.</p> <p>Leverantören ska på begäran av myndigheten komplettera eller förtydliga de dokument som myndigheten har begärt.</p>
<p>6 § En leverantör är inte skyldig att lämna in kompletterande dokument eller andra skriftliga bevis, om myndigheten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. redan har tillgång till materialet, eller 2. själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt med hjälp av elektroniska medel. 	<p>En leverantör är inte skyldig att lämna in kompletterande intyg eller andra skriftliga bevis, om den upphandlande myndigheten</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. redan har tillgång till materialet, eller 2. själv har möjlighet att kostnadsfritt få tillgång till intyg eller relevant information direkt med hjälp av elektroniska medel.
<p>Utredning som får begäras in från leverantörer</p> <p>7 § En upphandlande myndighet får begära att leverantörer ska lämna in sådan utredning som avses i 8–16 §§ till myndigheten som visar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. att det inte finns grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 13 kap., 2. att leverantören uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav enligt 14 kap. 15 §, och 3. att de enheter vars kapacitet leverantören avser att utnyttja enligt 14 kap. 6 § inte omfattas av någon uteslutningsgrund och uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav. <p>Myndigheten får inte begära att leverantörer ska lämna in annan utredning än sådan som avses i 8–16 §§.</p>	<p>Utredning som får begäras in från leverantörer</p> <p>På begäran av en upphandlande myndighet i fall som avses i 4 och 5 §§ ska en leverantör visa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. att det inte finns grund enligt 13 kap. för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen, 2. att leverantören uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav enligt 14 kap. 1–5 §§, och 3. att, om leverantören avser att enligt 14 kap. 6 § utnyttja andra enheters kapacitet, dessa enheter inte omfattas av någon uteslutningsgrund och uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav. <p>Myndigheten får inte begära att leverantörer ska lämna in annan utredning än sådan som avses i 8–16 §§.</p>
<p><i>Utredning om skäl för uteslutning av en leverantör från att delta i en upphandling</i></p> <p>8 § En upphandlande myndighet får begära att en leverantör lämnar in ett utdrag ur ett officiellt register eller en annan likvärdig handling som visar att det inte finns skäl för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 13 kap. 1 §.</p> <p>Om det av den begärda utredningen inte framgår att leverantören enligt en dom som har fått laga kraft har dömts för sådana brott som avses i 13 kap. 1 §, ska det anses saknas grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen med stöd av den bestämmelsen. En annan bedömning kan göras om utredningen i övrigt tyder på något annat.</p>	<p><i>Utredning om skäl för uteslutning</i></p> <p>På begäran av en upphandlande myndighet ska en leverantör lämna in ett utdrag ur ett brottsregister eller en likvärdig handling som har utfärdats av en behörig myndighet i ursprungsstaten eller den stat där leverantören är etablerad och som visar att det inte finns omständigheter som enligt 13 kap. 1 § utgör skäl för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen.</p> <p>Visar inte den begärda utredningen att leverantören enligt en dom som har fått laga kraft har dömts för något sådant brott som avses i 13 kap. 1 §, ska leverantören inte med stöd av den bestämmelsen uteslutas från att delta i upphandlingen, om inte något annat framgår av utredningen i övrigt.</p>
<p>9 § En upphandlande myndighet får begära att en leverantör lämnar in ett intyg som har utfärdats av en behörig myndighet i det berörda landet och som visar att det inte finns skäl för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen enligt 13 kap. 2 § eller 3 § 1.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>

<p>Om det av den begärda utredningen inte framgår att leverantören brustit i sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter enligt 13 kap. 2 § eller befinner sig i någon av de situationer som avses i 13 kap. 3 § 1, ska det anses saknas grund för att utesluta leverantören från att delta i upphandlingen med stöd av de bestämmelserna. En annan bedömning kan göras om utredningen i övrigt tyder på något annat.</p>	
<p>10 § Om sådana dokument som avses i 8 och 9 §§ inte utfärdas i landet i fråga eller om de inte omfattar alla relevanta situationer enligt 13 kap. 1 och 2 §§ samt 3 § 1, får de ersättas av en utsaga som har lämnats på heder och samvete eller av en liknande försäkran.</p>	<p>Om sådana dokument som avses i 8 eller 9 § inte utfärdas i staten i fråga eller om de inte omfattar alla situationer som är relevanta enligt 13 kap. 1 och 2 §§ samt 3 § 1, får dokumenten ersättas av en utsaga som leverantören har lämnat på heder och samvete inför ett behörigt organ eller av en liknande försäkran.</p>
<p><i>Utredning om en leverantörs ekonomiska och finansiella ställning</i></p> <p>11 § En upphandlande myndighet får, för att kunna bedöma om en leverantör uppfyller tillämpliga krav i fråga om ekonomisk och finansiell ställning av leverantören begära utredning i första hand i form av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lämpliga intyg från banker eller, i förekommande fall, bevis på relevant ansvarsförsäkring för verksamheten, 2. årsredovisningar eller utdrag ur dem, om offentliggörande av årsredovisningar krävs enligt lagstiftningen i det land där leverantören är etablerad, eller 3. uppgift om företags samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller, för högst de tre senaste verksamhetsåren om uppgifter om denna omsättning är tillgängliga. Om en leverantör har godtagbara skäl för att inte lämna in sådan utredning som den upphandlande myndigheten begärt, får leverantören i stället lämna in annan utredning som myndigheten finner lämplig. 	<p><i>Utredning om en leverantörs ekonomiska och finansiella ställning</i></p> <p>På begäran av en upphandlande myndighet ska en leverantör lämna in utredning om sin ekonomiska och finansiella ställning i första hand i form av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lämpliga intyg från banker eller, i förekommande fall, bevis om lämplig ansvarsförsäkring, 2. årsredovisningar eller utdrag ur dem, om offentliggörande av årsredovisningar krävs enligt lagen i den stat där leverantören är etablerad, eller 3. uppgift om företags samlade omsättning och, i förekommande fall, omsättningen för det verksamhetsområde som upphandlingen gäller, för högst de tre senaste verksamhetsåren, om uppgifter om denna omsättning är tillgängliga. <p>Om en leverantör har godtagbara skäl för att inte lämna in sådan utredning som myndigheten begär, får leverantören i stället åberopa annan utredning.</p>
<p><i>Utredning om en leverantörs tekniska kapacitet</i></p> <p>12 § En upphandlande myndighet får, för att kunna bedöma om en leverantör uppfyller tillämpliga krav i fråga om teknisk kapacitet av leverantören begära utredning i form av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. en förteckning över genomförda byggtreprenader under högst de fem senaste åren, åtföljd av intyg om att de viktigaste byggtreprenaderna har utförts på ett tillfredsställande sätt, 2. en förteckning över de viktigaste leveranser eller tjänster som har utförts under högst de tre senaste åren, med angivande av värde, tidpunkt och privata eller offentliga mottagare, 3. uppgifter om teknisk personal och tekniska organ, vare sig de tillhör leverantören eller inte, i synnerhet om dem som ansvarar för kvalitetskontrollen och, i fråga om offentliga byggtreprenader, uppgifter om teknisk personal och tekniska organ som entreprenören kan förfoga över för att genomföra entreprenaden, 4. en beskrivning av leverantörens tekniska utrust- 	<p><i>Utredning om en leverantörs tekniska kapacitet</i></p> <p>På begäran av en upphandlande myndighet ska en leverantör lämna in utredning om sin tekniska kapacitet i form av ---</p>

<p>ning och av de metoder som leverantören använder för att säkra kvaliteten samt av leverantörens undersöknings- och forskningsresurser,</p> <p>5. information om de system för hantering av leveranskedjan och spårningssystem som leverantören kan komma att tillämpa vid fullgörandet av kontraktet,</p> <p>6. om de aktuella varorna eller tjänsterna är komplexa eller i undantagsfall är avsedda för ett särskilt ändamål, uppgifter om en kontroll som den upphandlande myndigheten själv ska utföra eller som på myndighetens vägnar ska utföras av ett behörigt organ i varuleverantörens eller tjänsteleverantörens etableringsland, förutsatt att detta organ ger sitt samtycke,</p> <p>7. information om tjänsteleverantörens eller byggentreprenörens utbildnings- och yrkeskvalifikationer eller motsvarande uppgifter om ledande personer i företaget, förutsatt att kvalifikationerna inte ska utvärderas som tilldelningskriterium,</p> <p>8. information om de miljöskyddsåtgärder leverantören kan komma att tillämpa vid fullgörandet av kontraktet,</p> <p>9. uppgifter om antal anställda i medeltal per år hos tjänsteleverantören eller byggentreprenören och antal anställda med ledningsfunktion under de tre senaste åren,</p> <p>10. uppgifter om vilka verktyg, maskiner och teknisk utrustning som tjänsteleverantören eller entreprenören förfogar över för att fullgöra kontraktet,</p> <p>11. information om hur stor del av kontraktet som leverantören eventuellt kommer att lägga ut på underleverantörer, eller</p> <p>12. när det gäller de varor som ska levereras, dels prover, beskrivningar eller fotografier, vars äkthet ska styrkas om den upphandlande myndigheten begär det, dels intyg som har upprättats av officiella institutioner för kvalitetskontroll eller enheter för sådan kontroll av erkänd kompetens och av vilka det ska framgå att varor som är klart identifierade genom referenser stämmer överens med vissa tekniska specifikationer eller standarder.</p>	
<p>13 § Om det är nödvändigt för att garantera en tillfredsställande konkurrens, får en upphandlande myndighet begära att leverantörer ska lämna en utredning till myndigheten om relevanta varuleveranser, tjänster eller byggentreprenader som har utförts tidigare än vad som anges i 12 § 1 och 2.</p>	<p>Om det är nödvändigt för att en effektiv konkurrens ska säkerställas, ska en leverantör på begäran av en upphandlande myndighet lämna en utredning till myndigheten om relevanta varuleveranser, tjänster eller byggentreprenader som har utförts tidigare än vad som anges i 12 § 1 och 2.</p>
<p>14 § En sådan kontroll som avses i 12 § 6 ska visa varuleverantörens tillverkningskapacitet eller tjänsteleverantörens tekniska kapacitet och om nödvändigt leverantörens undersöknings- och forskningsresurser samt resurser för kvalitetskontroll.</p>	<p>En kontroll enligt 12 § 6 ska avse varuleverantörens tillverkningskapacitet eller tjänsteleverantörens tekniska kapacitet och om nödvändigt leverantörens undersöknings- och forskningsresurser samt resurser för kvalitetskontroll.</p>
<p>Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder <i>Kvalitetssäkringsstandarder</i></p> <p>15 § Om en upphandlande myndighet kräver att leverantörerna visar upp ett intyg utfärdat av ett oberoende organ om att leverantören följer vissa kvalitets-</p>	<p>Kvalitetssäkrings- och miljöledningsstandarder <i>Kvalitetssäkringsstandarder</i></p> <p>Om den upphandlande myndigheten kräver att leverantörerna visar upp ett intyg, utfärdat av ett oberoende organ, om att leverantören följer vissa kvalitets-</p>

<p>säkringsstandarder, inklusive tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, ska myndigheten hänvisa till kvalitets-säkringssystem som bygger på relevanta europeiska standardserier och är certifierade av organ som har ackrediterats för uppgiften.</p> <p>Myndigheten ska godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis om likvärdiga kvalitetssäkringsåtgärder, om leverantören</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. inte har möjlighet att få intygen inom gällande tidsfrister och detta inte beror på leverantören, och 2. visar att åtgärderna stämmer överens med de kvalitetssäkringsstandarder som myndigheten har krävt. 	<p>säkringsstandarder, inklusive standarder för tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, ska myndigheten precisera kraven genom att hänvisa till kvalitetssäkringssystem som bygger på relevanta europeiska standardserier och är certifierade av organ som har ackrediterats för uppgiften.</p> <p>Myndigheten ska godta ett likvärdigt intyg från något annat organ som är etablerat inom EES.</p> <p>När en leverantör inte kan få tillgång till intyget inom den angivna tidsfristen och detta inte beror på leverantören eller något förhållande på leverantörens sida, ska myndigheten godta även andra bevis om att leverantören har vidtagit åtgärder som leder till likvärdig kvalitetssäkring, om leverantören visar att åtgärderna stämmer överens med de kvalitetssäkringsstandarder som myndigheten har krävt.</p>
<p><i>Miljöledningsstandarder</i></p> <p>16 § Om en upphandlande myndighet kräver att leverantörerna visar upp ett intyg utfärdat av ett oberoende organ om att leverantören följer vissa miljöledningssystem eller miljöledningsstandarder, ska myndigheten hänvisa till</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas), i lydelsen enligt rådets förordning (EU) nr 517/2013, 2. andra miljöledningssystem som erkänns i enlighet med artikel 45 i samma förordning, eller 3. andra miljöledningssystem som bygger på miljöledningsstandarder som grundas på berörda europeiska eller internationella standarder och är certifierade från organ som har ackrediterats för uppgiften. <p>Myndigheten ska godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis om likvärdiga miljöledningsåtgärder, om leverantören kan visa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. att leverantören inte har möjlighet att få intygen utfärdade eller att få dem inom gällande tidsfrister och detta inte beror på leverantören, och 2. att åtgärderna är likvärdiga med dem som erfordras i det miljöledningssystem eller den miljöledningsstandard som myndigheten har krävt. 	<p><i>Miljöledningsstandarder</i></p> <p>Om den upphandlande myndigheten kräver att leverantörerna visar upp ett intyg, utfärdat av ett oberoende organ, om att leverantören följer vissa miljöledningssystem eller miljöledningsstandarder, ska myndigheten precisera kraven genom att hänvisa till</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas), i lydelsen enligt rådets förordning (EU) nr 517/2013, 2. andra miljöledningssystem som erkänns i enlighet med artikel 45 i samma förordning, eller 3. andra miljöledningssystem som bygger på miljöledningsstandarder som grundas på berörda europeiska eller internationella standarder och är certifierade från organ som har ackrediterats för uppgiften. <p>Myndigheten ska godta ett likvärdigt intyg från något annat organ som är etablerat inom EES.</p> <p>När en leverantör inte kan få tillgång till intyget inom den angivna tidsfristen och detta inte beror på leverantören eller något förhållande på leverantörens sida, ska myndigheten godta andra bevis om att leverantören har vidtagit miljöledningsåtgärder, om leverantören visar att åtgärderna är likvärdiga med dem som erfordras i det miljöledningssystem eller den miljöledningsstandard som myndigheten har krävt.</p>
<p>Officiella förteckningar och certifieringar genom certifieringsorgan</p> <p>17 § När en leverantör är registrerad i en officiell förteckning över godkända leverantörer i ett land inom EES eller är certifierad av ett certifieringsorgan som uppfyller europeiska certifieringsstandarder, får det antas att leverantören i fråga om de förhållanden som omfattas av förteckningen eller certifieringen uppfyller de förutsättningar och krav som anges i</p>	<p>”får det antas” bör ändras till ”ska det anses” och ”land” bör ändras till ”stat”</p>

13 kap. 1–3 §§ och 14 kap. 1 §.	
16 kap. Tilldelning av kontrakt	16 kap. Utvärdering av anbud
<p>Grunder för utvärdering av anbud och tilldelning av kontrakt</p> <p><i>Tilldelning av kontrakt</i></p> <p>1 § En upphandlande myndighet ska tilldela den leverantör ett kontrakt vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för myndigheten.</p> <p>Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska utvärderas på grundval av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, 2. kostnad, eller 3. pris. 	<p>Grunder för val av anbud och kriterier för utvärderingen av anbud</p> <p><i>Val av anbud</i></p> <p>En upphandlande myndighet ska välja det för myndigheten ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.</p> <p>När myndigheten inleder upphandlingsförfarandet ska den bestämma att någon av följande grunder ska användas vid valet enligt första stycket:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lägsta pris, 2. lägsta kostnad, eller 3. bästa förhållande mellan pris och kvalitet. <p>Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange den grund för valet av anbud som den avser att använda.</p>
<p><i>Tilldelningskriterier för utvärdering av anbud</i></p> <p>2 § När en upphandlande myndighet utvärderar ett anbud på grundval av bästa förhållandet mellan pris och kvalitet enligt 1 § andra stycket 1, ska myndigheten bedöma anbudet på grundval av tilldelningskriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom kvalitetsaspekter, miljö–aspekter eller sociala aspekter.</p> <p>När en upphandlande myndighet utvärderar ett anbud på grundval av kostnad enligt 1 § andra stycket 2, ska myndigheten bedöma anbudets effekter i fråga om kostnadseffektivitet, såsom en analys av kostnaderna under livscykeln för en vara, tjänst eller byggtreprenad.</p>	<p><i>Kriterier för utvärdering av anbud</i></p> <p>När en upphandlande myndighet utvärderar ett anbud ska den bedöma anbudet utifrån kriterier som har anknytning till det som ska anskaffas.</p> <p>Ett utvärderingskriterium ska anses ha anknytning till den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska anskaffas om kriteriet i något avseende hänför sig till denna nyttighet under något skede av livscykeln.</p> <p>Utvärderingskriterierna ska säkerställa en effektiv konkurrens och får inte ge den upphandlande myndigheten en obegränsad valfrihet. De ska preciseras så att det utifrån leverantörens uppgifter går att kontrollera hur väl ett anbud uppfyller kriterierna. Om det behövs ska myndigheten kontrollera att leverantörens uppgifter är riktiga.</p>
<p><i>Tilldelningskriteriernas utformning</i></p> <p>3 § Tilldelningskriterierna ska anses vara kopplade till föremålet för kontraktet, om de i något avseende avser den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska levereras, tillhandahållas eller utföras genom kontraktet och berör kontraktetsföremålet under dess livscykel.</p>	Slopas
<p>4 § Tilldelningskriterierna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ska garantera en effektiv och rättvis konkurrens, 2. får inte ha den effekten att de ger den upphandlande myndigheten en obegränsad valfrihet, och 3. ska kompletteras med specifikationer som gör det möjligt att effektivt kontrollera hur väl anbudet uppfyller tilldelningskriterierna, på grundval av de uppgifter som lämnas av leverantörerna. <p>Om det finns anledning till det, ska myndigheten kontrollera om de uppgifter som leverantören har lämnat in är korrekta.</p>	Slopas
<p><i>Livscykelkostnader</i></p> <p>5 § Kostnader under livscykeln för en vara, tjänst eller byggtreprenad får beaktas av den upphandlande myndigheten när den utvärderar ett anbud enligt 2 §.</p>	<p><i>Livscykelkostnad som kriterium för utvärdering av anbud</i></p> <p>När en upphandlande myndighet utvärderar ett anbud utifrån lägsta kostnad eller bästa förhållande mellan pris och kvalitet får bedömningen utgå från en analys</p>

<p>Kostnader enligt första stycket omfattar kostnader som myndigheten eller någon annan användare ska betala, såsom kostnader</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. för förvärv, 2. för användning, 3. för underhåll, eller 4. vid livslängdens slut. <p>Kostnader enligt första stycket omfattar även kostnader för externa miljöeffekter som är kopplade till föremålet för kontraktet, om miljöeffekterna kan fastställas till ett belopp i pengar och kontrolleras.</p>	<p>av kostnaderna under livscykeln för den vara, den tjänst eller det byggnadsverk som ska anskaffas (livscykelkostnader).</p> <p>Livscykelkostnader får omfatta kostnader för externa miljöeffekter som har anknytning till det som ska anskaffas, om miljöeffekterna kan fastställas till ett belopp i pengar som kan kontrolleras.</p> <p>Om myndigheten avser att beakta livscykelkostnader vid utvärderingen ska den i upphandlingsdokumenten ange vilka uppgifter leverantörerna ska lämna för detta ändamål och vilken metod myndigheten kommer att använda för att bestämma livscykelkostnaderna.</p>
<p>6 § Den upphandlande myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange vilka uppgifter om livscykelkostnader leverantörerna ska lämna in till myndigheten och vilken metod myndigheten kommer att använda för att på grundval av dessa uppgifter fastställa livscykelkostnaderna.</p>	<p>Slopas</p>
<p>7 § Den upphandlande myndighetens metod för att bedöma kostnader för externa miljöeffekter enligt 5 § tredje stycket</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ska grundas på objektivt verifierbara och icke-diskriminerande kriterier, 2. får inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna vissa av leverantörerna, och 3. ska vara tillgänglig för leverantörerna. <p>Metoden för att bedöma kostnaderna ska utformas så att de uppgifter som ska lämnas in till myndigheten kan tillhandahållas av leverantörerna med rimliga ansträngningar.</p>	<p>En upphandlande myndighets metod för att bedöma kostnader för externa miljöeffekter enligt 5 § tredje stycket ska grundas på objektivt verifierbara och icke-diskriminerande kriterier. Den får inte på ett otillbörligt sätt gynna eller missgynna vissa av leverantörerna.</p> <p>Metoden ska utformas så att de uppgifter som krävs med rimliga ansträngningar ska kunna tillhandahållas av en omdömesgill leverantör.</p>
<p><i>Viktning av tilldelningskriterier</i></p> <p>8 § När ett anbud ska utvärderas på grundval av bästa förhållandet mellan pris och kvalitet enligt 1 § andra stycket 1 eller kostnad enligt 1 § andra stycket 2, ska tilldelningskriterierna viktas inbördes. Kriterierna får viktas inom intervall med en lämplig största tillåtna spridning.</p> <p>Om kriterierna inte är möjliga att vikta, ska myndigheten i stället ta hänsyn till dem genom en fallande prioritetsordning.</p>	<p><i>Viktning av kriterier för utvärdering av anbud</i></p> <p>När grunden för val av anbud är lägsta kostnad enligt 1 § andra stycket 2 eller bästa förhållande mellan pris och kvalitet enligt 1 § andra stycket 3, ska kriterierna för utvärdering av anbud viktas inbördes. De får viktas inom intervall med en lämplig största spridning.</p> <p>Om kriterierna inte kan viktas, ska den upphandlande myndigheten beakta dem genom en prioritetsordning.</p> <p>Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange hur kriterierna ska viktas eller vilken prioritetsordning som ska tillämpas.</p>
<p>9 § Den upphandlande myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange hur tilldelningskriterierna ska viktas inbördes enligt 8 §.</p>	<p>Slopas</p>
<p>Onormalt låga anbud</p> <p>10 § Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten skriftligen begära att leverantören lämnar en förklaring till det låga priset. En sådan begäran om förklaring kan gälla</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. om leverantören kan utnyttja särskilt kostnadseffektiva metoder för att fullgöra kontraktet, 2. om leverantören kan utnyttja tekniska lösningar eller ovanligt gynnsamma förhållanden för att full- 	<p>Onormalt låga anbud</p> <p>Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt ska den upphandlande myndigheten begära att leverantören förklarar priset eller kostnaden.</p> <p>Myndigheten ska förkasta anbudet om leverantören inte på ett tillfredsställande sätt har förklarat priset eller kostnaden.</p>

<p>göra kontraktet,</p> <p>3. egenarten hos de varor, tjänster eller byggtreprenader som föreslås av leverantören,</p> <p>4. om leverantören kan få statligt stöd, eller</p> <p>5. skyldigheterna som avses i 17 kap. 2–5 §§.</p>	
<p>11 § En upphandlande myndighet ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat förklara det låga priset.</p>	Slopas
<p>12 § Om en upphandlande myndighet finner att ett anbud är onormalt lågt på grund av att leverantören fått ett statligt stöd, ska myndigheten ge leverantören en möjlighet att inom skälig tid visa att stödet är förenligt med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).</p> <p>Om leverantören efter en sådan åtgärd som avses i första stycket inte kunnat visa att stödet i fråga är förenligt med EUF-fördraget, ska anbudet förkastas. En upphandlande myndighet som förkastar ett anbud med stöd av andra stycket ska underrätta Europeiska kommissionen om det.</p>	<p>Om en upphandlande myndighet finner att ett anbud är onormalt lågt på grund av att leverantören fått ett statligt stöd, ska myndigheten ge leverantören en möjlighet att inom skälig tid visa att stödet är förenligt med fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget).</p> <p>Om leverantören efter en sådan åtgärd som avses i första stycket inte visat att stödet i fråga är förenligt med EUF-fördraget, ska anbudet förkastas.</p> <p>En myndighet som förkastar ett anbud med stöd av andra stycket ska underrätta Europeiska kommissionen om det.</p>
<p>17 kap. Fullgörande av kontrakt</p>	Lagrådet diskuterar rubriken men föreslår ingen ny text.
<p>Särskilda villkor för fullgörande av kontrakt</p> <p>1 § En upphandlande myndighet får ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Dessa villkor ska vara kopplade till kontraktets föremål i den mening som avses i 16 kap. 3 §. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumentet.</p>	<p>Särskilda villkor om hur avtal ska fullgöras</p> <p>En upphandlande myndighet får ställa särskilda villkor om ekonomiska, innovationsrelaterade, sociala, miljömässiga och andra hänsyn för hur ett avtal ska fullgöras. Dessa villkor ska anknyta till den vara, tjänst eller byggtreprenad som ska levereras, tillhandahållas eller utföras genom avtalet under någon del av nyttighetens livscykel. Villkoren ska anges i upphandlingsdokumentet.</p>
<p>När en leverantör anlitar underleverantörer för att fullgöra ett kontrakt</p> <p><i>Uppgifter om hur leverantörer planerar att kontraktet ska fullgöras</i></p> <p>2 § En upphandlande myndighet får begära att leverantörer ska lämna in uppgifter om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hur stor del av kontraktet som leverantören kan komma att fullgöra genom att anlita underleverantörer, och 2. de underleverantörer som leverantören avser att anlita för att fullgöra kontraktet i den delen. 	<p>Anlitande av underleverantör</p> <p><i>Uppgift om planerat anlitande av underleverantörer</i></p> <p>På begäran av den upphandlande myndigheten ska en leverantör i anbudet uppge</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. om någon del av avtalet kan komma att läggas ut på någon annan än leverantören och i så fall hur stor del av avtalet detta gäller samt 2. vilka andra än leverantören som kan komma att anlitas. <p>Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumentet ange de uppgifter leverantören ska lämna.</p>
<p><i>Offentliggörande</i></p> <p>3 § Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumentet ange de uppgifter leverantörerna ska lämna in till myndigheten enligt 2 §.</p>	Slopas
<p><i>Uppgifter som ska lämnas innan fullgörandet av ett kontrakt påbörjas</i></p> <p>4 § En upphandlande myndighet ska ställa krav på att den leverantör som har tilldelats ett kontrakt ska lämna in sådana uppgifter som avses i 5 § innan leverantören påbörjar fullgörandet av kontraktet, om kon-</p>	<p><i>Uppgifter om anlitade underleverantörer</i></p> <p>4 § Vid upphandlingar som avser en byggtreprenad eller en sådan tjänst som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av myndigheten ska leverantören i avtalet med den upphandlande myndigheten förpliktas att lämna namnuppgifter och kontakt-</p>

<p>traktet avser</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. färdigställande av en byggentreprenad, eller 2. en tjänst som ska tillhandahållas vid en anläggning under direkt tillsyn av myndigheten. 	<p>uppgifter för de underleverantörer som anlitas och för legala ställföreträdare för dessa underleverantörer. Denna skyldighet ska dock inte gälla om underleverantören är en leverantör av varor.</p> <p>Leverantören ska lämna uppgifterna</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. innan leverantören börjar fullgöra avtalet, för de underleverantörer som då har anlitats, 2. när en ändring av namn eller kontaktuppgifter görs under avtalstiden och 3. när leverantören anlitar nya underleverantörer sedan den har börjat fullgöra avtalet. <p>Myndigheten har rätt att i avtalet utvidga leverantörens uppgiftsskyldighet. En sådan utvidgning kan avse uppgifter om sådana underleverantörer som en underleverantör har anlitat och uppgifter om underleverantörer som anlitas i tidigare led.</p>
<p>5 § Myndigheten ska enligt 4 § ställa krav på att leverantören anger namn på och kontaktuppgifter för de underleverantörer som anlitas. Samma uppgifter ska lämnas för legala ställföreträdare för dessa underleverantörer.</p> <p>Myndigheten ska också ställa krav på att leverantören ska underrätta myndigheten om varje ändring av namn och kontaktuppgifter som görs under kontraktets löptid. Första och andra styckena gäller inte om underleverantören är en varuleverantör.</p>	<p>Slopas</p>
<p>Ändringar av kontrakt och ramavtal under löptiden</p> <p><i>Ändring av kontrakt eller ramavtal utan att en ny upphandling genomförs</i></p> <p>6 § Ett kontrakt eller ett ramavtal får inte ändras under sin löptid utan att den upphandlande myndigheten genomför en ny upphandling. Detta gäller dock inte om ändringarna är sådana som avses i 7–12 §§.</p>	<p>Ändringar utan krav på ny upphandling</p> <p>Ett avtal eller ett ramavtal får ändras utan en ny upphandling om ändringen görs med stöd av någon bestämmelse i 7–12 §§.</p>
<p><i>Ändringar av mindre värde</i></p> <p>7 § En ändring av ett kontrakt eller ett ramavtal är tillåten, om värdet av ändringen är lägre än de värden som följer av andra stycket och ändringen inte medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras. Värdet av ändringen ska bedömas på grundval av det samlade nettovärdet av flera ändringar, om ändringen har genomförts som successiva ändringar.</p> <p>Värdet av ändringen ska vara lägre än</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tillämpligt tröskelvärde enligt 5 kap., och 2. 10 procent av det ursprungliga kontraktets eller ramavtalets värde, om det är fråga om varu- eller tjänstekontrakt, eller 15 procent av det ursprungliga kontraktets eller ramavtalets värde, om det är fråga om byggentreprenadkontrakt. 	<p><i>Ändringar av mindre värde</i></p> <p>Ett avtal eller ett ramavtal får ändras utan en ny upphandling om ändringen inte medför att avtalets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras och ökningen eller minskningen av upphandlingens värde är lägre än</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 §, och 2. 10 procent av det ursprungliga avtalets eller ramavtalets värde, om det är fråga om en varuupphandling eller upphandling av en tjänst, eller 15 procent av det ursprungliga avtalets eller ramavtalets värde, om det är fråga om upphandling av en byggentreprenad. <p>När värdet av ändringen uppskattas ska samma principer användas som vid uppskattning av värdet av en upphandling enligt 5 kap.</p> <p>Värdet av ändringen ska, om den genomförs i etapper, uppskattas utifrån det samlade nettovärdet av ändring-</p>

	en.
<p><i>Ändringar enligt en ändringsklausul</i></p> <p>8 § En ändring av ett kontrakt eller ett ramavtal är tillåten, om den görs enligt en sådan ändringsklausul som avses i andra stycket och ändringen inte medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras.</p> <p>En ändringsklausul ska anges i något av upphandlingsdokumenten i den ursprungliga upphandlingen. Klausulen ska klart, exakt och entydigt beskriva under vilka förutsättningar den kan tillämpas. Den ska också ange omfattningen och arten av ändringarna som kan komma att göras.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p><i>Kompletterande beställningar</i></p> <p>9 § En ändring av ett kontrakt är tillåten, om den är en sådan kompletterande beställning som avses i andra stycket och ändringen inte innebär att priset ökar med mer än 50 procent av värdet på det ursprungliga kontraktet. Om flera ändringar genomförs successivt, ska begränsningen i fråga om ökningen av priset tillämpas på varje enskild ändring.</p> <p>En kompletterande beställning av varor, tjänster eller byggtreprenader får göras från den leverantör som har tilldelats kontraktet, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. beställningen har blivit nödvändig att göra, 2. ett byte av leverantör inte kan göras av ekonomiska eller tekniska skäl, och 3. ett byte av leverantör skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande myndigheten. 	<p><i>Kompletterande beställningar</i></p> <p>En kompletterande beställning av varor, tjänster eller byggtreprenader får göras från den leverantör som den upphandlande myndigheten har ingått det ursprungliga avtalet med utan att en ny upphandling måste genomföras, om ändringen inte innebär att priset ökar med mer än 50 procent av det ursprungliga avtalets värde och under förutsättning att</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. beställningen har blivit nödvändig, 2. leverantören av ekonomiska eller tekniska skäl inte kan bytas och 3. ett byte av leverantör skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande myndigheten. <p>Om flera kompletterande beställningar görs efter varandra, ska begränsningen i fråga om ökningen av priset tillämpas på varje enskild beställning.</p>
<p><i>Ändringar till följd av oförutsebara omständigheter</i></p> <p>10 § En ändring av ett kontrakt eller ett ramavtal är tillåten, om behovet av ändringen har uppstått till följd av omständigheter som den upphandlande myndigheten inte har kunnat förutse och om ändringen varken</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. innebär att priset ökar med mer än 50 procent av värdet på det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet, eller 2. medför att kontraktets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras. <p>Om flera ändringar genomförs successivt, ska begränsningen i fråga om ökningen av priset enligt första stycket 1 tillämpas på varje enskild ändring.</p>	<p><i>Ändringar till följd av oförutsebara omständigheter</i></p> <p>Ett avtal eller ett ramavtal får ändras utan en ny upphandling, om behovet av ändringen beror på omständigheter som den upphandlande myndigheten vid beslutet att acceptera leverantörens anbud inte borde ha förutsett och om ändringen varken medför att avtalets eller ramavtalets övergripande karaktär ändras eller innebär att priset ökar med mer än 50 procent av det ursprungliga avtalets eller ramavtalets värde.</p> <p>Om flera på varandra följande ändringar genomförs, ska begränsningen i fråga om ökningen av priset enligt första stycket tillämpas på varje enskild ändring.</p>
<p><i>Byte av leverantör</i></p> <p>11 § Byte av den leverantör som har tilldelats kontraktet är en tillåten ändring, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den nya leverantören inte ska uteslutas enligt 13 kap. och denna leverantör uppfyller tillämpliga kvalificeringskrav i den ursprungliga upphandlingen enligt 14 kap. 1–5 §§, 2. den nya leverantören helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, och 3. dessa omstruktureringar inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet. 	<p><i>Byte av leverantör</i></p> <p>Ett avtal eller ett ramavtal får ändras genom att en leverantör byts ut mot en annan leverantör utan en ny upphandling, om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. den nya leverantören helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, inklusive uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens och 2. det förhållandet att en ny leverantör helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe inte medför andra väsentliga ändringar av avtalet eller ramavtalet.

<p>Om leverantörens underleverantörer inträder i leverantörens ställe till följd av en överenskommelse med leverantören och den upphandlande myndigheten, ska det också anses vara en tillåten ändring av kontraktet.</p>	<p>Ett byte av leverantör enligt första stycket förutsätter dels att den upphandlande myndigheten inte med tillämpning av 13 kap. beslutar att utesluta den nya leverantören, dels att den leverantören uppfyller de kvalificeringskrav som har ställts i den ursprungliga upphandlingen enligt 14 kap. 1–5 §§.</p> <p>En underleverantör till leverantören får utan en ny upphandling också inträda i leverantörens ställe till följd av en överenskommelse mellan leverantören, myndigheten och underleverantören.</p>
<p><i>Ändringar som inte är väsentliga</i> 12 § En ändring som inte omfattas av bestämmelserna i 7–11 §§ ska ändå anses vara en tillåten ändring, om den inte är väsentlig. En ändring ska bl.a. anses vara väsentlig, om den</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. inför nya villkor som, om de hade ingått i den ursprungliga upphandlingen, hade medfört att andra anbudssökande bjöds in att delta, att andra anbud blev aktuella att utvärdera eller att ytterligare leverantörer deltog i upphandlingen, 2. innebär att kontraktets eller ramavtalets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för den leverantör som har tilldelats kontraktet eller är part i ramavtalet på ett sätt som inte medgavs i det ursprungliga kontraktet eller ramavtalet, 3. medför att kontraktets eller ramavtalets omfattning utvidgas betydligt, eller 4. innebär byte av leverantör. 	<p><i>Ändringar som inte är väsentliga</i> Ett avtal eller ett ramavtal får ändras utan en ny upphandling, trots att ändringen inte omfattas av bestämmelserna i 7–11 §§, om den inte är väsentlig.</p> <p>En ändring ska anses vara väsentlig, bl.a. om den</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. inför nya villkor som, om de hade ingått i den ursprungliga upphandlingen, skulle ha medfört att andra anbudssökande bjudits in att lämna anbud, att andra anbud skulle ha ingått i utvärderingen eller att ytterligare leverantörer skulle ha deltagit i upphandlingen, 2. innebär att avtalets eller ramavtalets ekonomiska jämvikt ändras till förmån för den upphandlande myndighetens avtalspart eller den som är part i ramavtalet, 3. medför att avtalets eller ramavtalets omfattning utvidgas betydligt, eller 4. innebär byte av leverantör i avtalet eller ramavtalet.
<p><i>Beräkning av det ursprungliga kontraktets värde</i> 13 § Vid tillämpning av 7, 9 och 10 §§ ska det ursprungliga kontraktets värde beräknas i enlighet med en indexeringsklausul som ingår i kontraktet.</p>	<p><i>Beräkning av det ursprungliga avtalets värde</i> Vid tillämpning av 7, 9 och 10 §§ ska det ursprungliga avtalets eller ramavtalets värde beräknas i enlighet med en indexeringsklausul om en sådan ingår i avtalet eller ramavtalet.</p>
<p><i>Annonsering om ändring av kontrakt</i> 14 § En upphandlande myndighet som har ändrat ett kontrakt med stöd av 9 eller 10 § ska upplysa om detta i en annons. Regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i och offentliggörandet av annonsen.</p>	<p><i>Annonsering om ändring av avtal eller ramavtal</i> En upphandlande myndighet som har ändrat ett avtal eller ramavtal med stöd av 9 eller 10 § ska upplysa om detta i en annons. Regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i och offentliggörandet av annonsen.</p>
<p>18 kap. Projekttävlingar på tjänsteområdet</p>	<p>18 kap. Projekttävlingar</p>
<p>Definition 1 § Med <i>projekttävling</i> avses en tävling som är öppen för alla och som anordnas av en upphandlande myndighet i syfte att förvärva en ritning eller en projektbeskrivning som en jury utsett till vinnande bidrag.</p>	<p>Slopas</p>
<p>Tillämpningsområdet 2 § Detta kapitel gäller projekttävlingar som</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ingår i ett förfarande för tilldelning av ett tjänstekontrakt, eller 2. innefattar priser eller ersättningar till deltagarna. 	<p>Tillämpningsområdet Detta kapitel gäller projekttävlingar som</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ingår i en upphandling av en tjänst, eller 2. innefattar ersättningar till deltagarna eller tävlingspriser.
<p>Beräkning av tröskelvärdet för projekttävlingar 3 § Tröskelvärdet i 5 kap. 1 § ska för projekttävlingar som avses i 2 § 1 beräknas på grundval av värdet av tjänstekontraktet, exklusive mervärdesskatt, och i</p>	<p>Slopas</p>

förekommande fall med tillägg för tävlingspriser eller ersättningar till deltagarna.	
4 § Tröskelvärdet i 5 kap. 1 § ska för projekttävlingar som avses i 2 § 2 beräknas på grundval av summan av de priser och ersättningar som ska betalas till deltagarna och det beräknade värdet exklusive mervärdesskatt av de tjänstekontrakt som senare kan tilldelas vinnaren eller vinnarna i tävlingen.	Slopas
Annonsering 5 § En upphandlande myndighet som avser att anordna en projekttävling ska annonsera tävlingen och resultatet av denna (efterannonsering). Om den upphandlande myndigheten har för avsikt att efter projekttävlingen tilldela ett tjänstekontrakt i enlighet med bestämmelserna om förhandlat förfarande utan föregående annonsering, ska detta anges i annonsen om tävlingen.	Annonsering En upphandlande myndighet som avser att anordna en projekttävling ska annonsera tävlingen. Om projekttävlingen ska följas av en upphandling i enlighet med bestämmelserna om förhandlat förfarande utan föregående annonsering, ska det anges i annonsen om tävlingen. Myndigheten ska skicka en efterannons om resultatet av projekttävlingen. Regeringen får meddela föreskrifter om innehållet i och offentliggörandet av annonser enligt detta kapitel.
Urval av deltagare 6 § En projekttävling får begränsas till ett visst antal tävlingsdeltagare. Den upphandlande myndigheten ska ange krav för urvalet av deltagare. Antalet tävlingsdeltagare som bjuds in ska vara så stort att effektiv konkurrens uppnås.	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
Jury och dess sammansättning 7 § En jury ska utse vinnande bidrag i en projekttävling. Ledamöterna i juryn ska vara fysiska personer som är oberoende i förhållande till deltagarna i projekttävlingen. Om det krävs särskilda yrkesmässiga kvalifikationer för att få delta i en projekttävling, ska minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha motsvarande kvalifikationer.	Jury och dess sammansättning En jury ska utse vinnande bidrag i en projekttävling. Juryn ska bestå av fysiska personer som är opartiska och oberoende i förhållande till deltagarna i tävlingen. Om det krävs särskilda yrkesmässiga kvalifikationer för att få delta i en projekttävling, ska minst en tredjedel av ledamöterna i juryn ha motsvarande kvalifikationer.
Juryns beslut 8 § Juryn ska vara självständig i sina yttranden och beslut. När ett tävlingsbidrag presenteras för juryn får det inte framgå vem som har lämnat det. Anonymiteten ska gälla fram till dess att juryn har lämnat sitt yttrande eller meddelat sitt beslut. Vid granskningen får endast de kriterier som angetts i annonsen om projekttävlingen beaktas.	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
9 § Juryn ska lämna ett av ledamöterna undertecknat protokoll i vilket tävlingsbidragen rangordnas. Protokollet ska innehålla en motivering till rangordningen samt de kommentarer och klargöranden som det kan finnas behov av att göra. Tävlingsdeltagarna kan vid behov uppmanas av juryn att besvara frågor som juryn har noterat i protokollet i syfte att klargöra projektets alla aspekter. Fullständiga protokoll ska upprättas över dialogen mellan ledamöterna i juryn och tävlingsdeltagarna.	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
19 kap. Offentlig upphandling som inte omfattas av direktivet samt offentlig upphandling av sociala	19 kap. Upphandling under tröskelvärdena samt upphandling av tjänster enligt bilaga 2

tjänster och andra särskilda tjänster	
<p>Tillämpningsområdet 1 § Detta kapitel gäller för</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. offentlig upphandling eller projekttävling vars värde beräknas understiga det tröskelvärde som gäller enligt 5 kap., och 2. offentlig upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster i bilaga 2. 	Slopas
<p>Tillämpliga bestämmelser 2 § Vid offentlig upphandling enligt detta kapitel tillämpas</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1 kap. (lagens innehåll och definitioner), – 2 kap. (lagens tillämpningsområde), – 3 kap. (undantag från lagens tillämpningsområde), – 4 kap. (allmänna bestämmelser), utom 4–6 §§ med grundläggande bestämmelser samt 10–14 §§ om tilldelning av ett kontrakt i separata delar, – 7 kap. (ramavtal, inköpscentraler och annan samordnad upphandling), utom 14–23 §§ om gränsöverskridande gemensam upphandling, – 8 kap. 1–14 §§ (dynamiska inköpssystem), utom 6 § om ändringar i giltighetstiden, 8 och 11 §§ om tidsfrister samt 12 och 13 §§ om tilldelning av kontrakt och egen försäkran av leverantörer, – 8 kap. 15–28 §§ (elektroniska auktioner), – 9 kap. 6 § (uppgifter och hänvisningar som inte får ingå i tekniska specifikationer), – 9 kap. 12–15 §§ (märken), – 14 kap. 2 § (behörighet att utöva yrkesverksamhet), – 17 kap. 1 § (särskilda villkor för fullgörande av kontrakt), – 20 kap. (avtalsspärr, överprövning och skadestånd), – 21 kap. (upphandlingsskadeavgift), och – 22 kap. (tillsyn). 	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
<p>3 § Vid offentlig upphandling enligt detta kapitel tillämpas även bestämmelserna om konkurrenspräglad dialog i 4 kap. 6 §, 6 kap. 1 § 5 och 20–30 §§, 10 kap. 10 § och 11 kap. 3 §.</p> <p>Vid sådan offentlig upphandling av sociala tjänster eller andra särskilda tjänster i bilaga 2 vars värde uppgår till minst det tröskelvärde som avses i 5 kap. 1 § första stycket 4, tillämpas även bestämmelserna om tekniska specifikationer i 9 kap. 1–5 och 7–11 §§, om annonsering i 10 kap. 1–3 och 5 §§ och om individuella rapporter i 12 kap. 17 och 18 §§.</p>	<p>Vid upphandling enligt detta kapitel tillämpas även bestämmelserna om konkurrenspräglad dialog i 4 kap. 6 §, 6 kap. 1 § 5 och 20–30 §§, 10 kap. 10 § och 11 kap. 3 §.</p> <p>Vid sådan upphandling av tjänst enligt bilaga 2 vars värde uppgår till minst det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och 5 kap 1 § gäller även bestämmelserna ...</p>
<p>Definitioner som gäller för detta kapitel 4 § Med <i>direktupphandling</i> avses en upphandling utan krav på anbud i viss form.</p>	<p>Definitioner som gäller för detta kapitel Med direktupphandling avses en upphandling som inte måste göras enligt ett visst förfarande.</p>
<p>5 § Med förenklat förfarande avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att delta, deltagande leverantörer ska lämna anbud och den upphandlande myndigheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.</p>	<p>Med förenklat förfarande avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att delta och lämna anbud och där den upphandlande myndigheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.</p>

<p>6 § Med urvalsförfarande avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att ansöka om att få lämna anbud, den upphandlande myndigheten inbjuder vissa leverantörer att lämna anbud och den upphandlande myndigheten får förhandla med en eller flera anbudsgivare.</p>	<p>Med urvalsförfarande avses ett förfarande där alla leverantörer har rätt att ansöka om att få lämna anbud och där den upphandlande myndigheten bestämmer vilka som ska få lämna anbud samt får förhandla med en eller flera anbudsgivare.</p> <p>Antalet leverantörer som får lämna anbud ska bestämmas med hänsyn till arten av det som ska anskaffas och vara tillräckligt stort för att effektiv konkurrens ska uppnås.</p>
<p>Upphandlingsförfaranden 7 § En offentlig upphandling enligt detta kapitel ska göras genom förenklat förfarande, urvalsförfarande eller, vid ett dynamiskt inköpssystem, genom ett selektivt förfarande enligt 6 kap. 3 § första stycket. Konkurrenspräglad dialog får, i enlighet med 3 §, användas om inte förenklat förfarande eller urvalsförfarande medger tilldelning av kontrakt. Direktupphandling får användas om upphandlingens värde uppgår till högst 28 procent av det tröskelvärdet som avses i 5 kap. 1 § första stycket 3. Vidare får direktupphandling användas i tillämplig omfattning i de fall förutsättningarna för förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 12–19 §§ eller 18 kap. 5 § andra stycket är uppfyllda eller om det finns synnerliga skäl. Den upphandlande myndigheten ska besluta riktlinjer för användning av direktupphandling.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Beräkning av värdet av en upphandling 8 § Värdet av en upphandling ska uppskattas till det totala belopp som ska betalas i upphandlingen. En upphandling får inte delas upp i avsikt att kringgå bestämmelserna i denna lag. Vid beräkningen ska options- och förlängningsklausuler beaktas som om de utnyttjats. Vid beräkningen ska den upphandlande myndigheten beakta direktupphandlingar av samma slag gjorda av myndigheten under räkenskapsåret.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Annonsering 9 § Vid förenklat förfarande ska den upphandlande myndigheten begära anbud genom annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig. Vid urvalsförfarande ska den upphandlande myndigheten publicera en ansökningsinbjudan genom en annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig. Myndigheten får i sin inbjudan ange det antal leverantörer som den avser att bjuda in. Antalet ska bestämmas med hänsyn till arten av det som ska upphandlas och vara tillräckligt stort för att effektiv konkurrens ska uppnås. En upphandlande myndighet som inrättar ett dynamiskt inköpssystem ska publicera en ansökningsinbjudan genom en annons i en elektronisk databas, som är allmänt tillgänglig. Annonserna ska finnas tillgängliga i databasen under hela det dynamiska inköpssystemets giltighetstid.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>

<p>10 § En upphandlande myndighet får publicera annonser om upphandlingar på det sätt som gäller för upphandlingar enligt 10 kap.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Innehåll i en annons 11 § En annons om upphandling enligt 9 § ska innehålla uppgift om föremålet för upphandlingen och kontaktuppgifter till den upphandlande myndigheten.</p>	<p>Innehåll i en annons En annons ... myndigheten. En myndighet som avser att reservera en upphandling enligt 4 kap. 15 §, ska i annonsen enligt 9 § ange att upphandlingen ska genomföras enligt bestämmelserna om reserverade upphandlingar.</p>
<p>12 § Vid förenklat förfarande ska annonsen om upphandling innehålla uppgift om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hur anbud får lämnas, 2. den dag då anbud senast ska ha kommit in, och 3. den dag till och med vilken anbud ska vara bindande. <p>Vid urvalsförfarande ska annonsen med ansökningsinbjudan innehålla uppgift om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hur en anbudsansökan får lämnas, 2. den dag ansökan senast ska ha kommit in, och 3. den dag till och med vilken anbud ska vara bindande. 	<p>Orden ”senast ska ha kommit in” i första och andra styckena bör ersättas med ”ha kommit den upphandlande myndigheten till handa”</p>
<p>Annonsering vid förhandsinsyn 13 § En upphandlande myndighet som avser att tilldela ett kontrakt genom direktupphandling enligt 7 § tredje stycket får annonsera sin avsikt i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig (förhandsinsyn). Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om innehållet i en annons om förhandsinsyn.</p>	<p>Annons om avsikt att anta anbud genom direktupphandling En upphandlande myndighet som avser att anta ett anbud genom direktupphandling enligt 7 § tredje stycket får informera om sin avsikt genom en annons i en elektronisk databas som är allmänt tillgänglig.</p>
<p>Elektronisk tillgång till upphandlingsdokumenten 14 § Den upphandlande myndigheten ska vid annonsering enligt 9 eller 13 § med elektroniska medel ge fri, direkt, fullständig och kostnadsfri tillgång till upphandlingsdokumenten från den dag då annonsen publiceras. Den internetadress där dokumenten finns tillgängliga ska anges i annonsen. Om den upphandlande myndigheten inte kan ge elektronisk tillgång till något upphandlingsdokument enligt första stycket, ska annonsen upplysa om hur leverantörerna kan få tillgång till dokumentet på något annat sätt. En sådan upplysning ska i förekommande fall innehålla uppgift om tidsfristen för att begära tillgång till dokumentet. Första och andra styckena gäller även när den upphandlande myndigheten annonserar om upphandling enligt 10 kap. 2 eller 3 §.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud 15 § Anbudssökande och anbudsgivare ska ges skälig tid att komma in med ansökningar respektive anbud. Tiden för att komma in med anbudsansökningar får dock aldrig vara kortare än 10 dagar från den dag då ansökningsinbjudan blev publicerad enligt 9 § andra eller tredje stycket. Vid ett dynamiskt inköpssystem ska inte några tidsfrister gälla för anbudsansökningar efter det att inbju-</p>	<p>Tidsfrister för anbudsansökningar och anbud Den upphandlande myndigheten ska bestämma en skälig tid inom vilken en anbudsansökan eller ett anbud ska vara myndigheten till handa. För en anbudsansökan får tiden inte vara kortare än tio dagar från den dag då ansökningsinbjudan skickades för publicering Vid ett dynamiskt inköpssystem ska inte några tidsfrister gälla för anbudsansökningar efter det att inbju-</p>

dan att lämna anbud för den första specifika upphandlingen skickats.	dan att lämna anbud för den första upphandlingen inom ramen för systemet har skickats.
<p>Kommunikation 16 § Bestämmelserna i 12 kap. 1–9 §§ och 10 § första stycket gäller vid offentlig upphandling som avses i detta kapitel. Bestämmelserna i 12 kap. 1–5 §§ gäller dock inte vid direktupphandling enligt 7 § tredje stycket.</p>	<p>Kommunikation Bestämmelserna i 12 kap. 1–11 §§ gäller vid upphandling som avses i detta kapitel. Bestämmelserna i 12 kap. 1–5 §§ gäller dock inte vid direktupphandling enligt 4 § och 7 § tredje stycket.</p>
<p>Öppnande av anbud 17 § Anbud ska öppnas samtidigt och så snart som möjligt efter anbudstidens utgång vid en förrättning där minst två personer som utsetts av den upphandlande myndigheten ska delta. Anbuderna ska föras upp i en förteckning, som ska bestyrkas av dem som deltar i förrättningen. På begäran av en anbudsgivare ska dessutom en person som är utsedd av en handelskammare närvara. Kostnaderna för detta ska betalas av den som framställt begäran.</p>	Slopas
<p>Ändringar och tillägg i information och dokumentation från leverantörer 18 § Om den information eller dokumentation som ska lämnas av leverantörerna är eller verkar vara ofullständig eller felaktig eller om dokument saknas, får den upphandlande myndigheten begära att en eller flera leverantörer lämnar, kompletterar, förtydligar eller färdigställer relevant information eller dokumentation. Sådana åtgärder ska vara förenliga med principerna om likabehandling och öppenhet.</p>	Slopas
<p>Kontroll och uteslutning av leverantörer 19 § En leverantör ska uteslutas från deltagande i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 13 kap. 1 §. En leverantör får uteslutas enligt 13 kap. 2 och 3 §§. En upphandlande myndighet som av leverantören begär upplysningar om förhållanden som avses i första och andra styckena ska i något av upphandlingsdokumenten eller begäran om upplysningar ange på vilket sätt leverantören kan lämna upplysningarna.</p>	<p>Kontroll och uteslutning av leverantörer En upphandlande myndighet ska utesluta en leverantör från deltagande i en upphandling i enlighet med det som föreskrivs i 13 kap. 1 §. Myndigheten får utesluta en leverantör enlighet med det som föreskrivs 13 kap. 2 och 3 §§. En myndighet som av leverantören begär upplysningar om förhållanden som avses i första och andra styckena ska i något av upphandlingsdokumenten eller i begäran om upplysningar ange på vilket sätt leverantören kan lämna upplysningarna.</p>
<p>20 § Vid kontroll av om en leverantör har fullgjort sina skyldigheter avseende betalning av skatter eller socialförsäkringsavgifter i Sverige enligt 13 kap. 2 § ska den upphandlande myndigheten inhämta uppgifter om detta från behörig myndighet.</p>	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
<p>Begränsad kontroll 21 § En upphandlande myndighet får begränsa kontrollen av sådana handlingar som rör leverantörens lämplighet. Leverantören ska ges skälig tid att komma in med de begärda handlingarna. I ett förenklat förfarande ska handlingarna begäras in och kontrolleras när det gäller den eller de anbudsgivare som myndigheten avser att bjuda in till förhandling eller, om ingen förhandling sker, den eller</p>	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.

<p>de anbudsgivare som myndigheten avser att tilldela kontraktet eller ramavtalet. Kontrollen ska göras innan anbudsgivarna bjuds in till förhandling respektive underrättas om tilldelningsbeslutet enligt 29 §. I ett urvalsförfarande eller vid en konkurrenspräglad dialog ska handlingarna begäras in och kontrolleras när det gäller de anbudssökande som myndigheten avser att bjuda in att lämna anbud respektive att förhandla.</p>	
<p>Egen försäkran och kontroll av leverantörer vid dynamiska inköpssystem 22 § En leverantör som ansöker om att få delta i ett dynamiskt inköpssystem får också lämna in en egen försäkran där leverantören intygar att det inte finns grund för uteslutning av leverantören enligt 19 § och att leverantören i övrigt uppfyller de krav som den upphandlande myndigheten har ställt.</p> <p>Den upphandlande myndigheten får när som helst under det dynamiska inköpssystemets giltighetstid begära att leverantörer som godkänts som deltagare i systemet lämnar in en ny sådan egen försäkran som avses i första stycket.</p> <p>Innan den upphandlande myndigheten tilldelar ett kontrakt enligt det dynamiska inköpssystemet, ska myndigheten från den leverantör som den avser att tilldela kontraktet begära in och kontrollera de uppgifter som ligger till grund för en sådan egen försäkran som avses i första stycket. Leverantören ska ges skälig tid att komma in med de begärda handlingarna.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Prövning av anbudsansökningar och anbud 23 § En upphandlande myndighet ska pröva alla anbudsansökningar och anbud som har kommit in i rätt tid, om inte något annat följer av 19 §.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Tillgång till andra företags kapacitet 24 § En leverantör får vid behov när det gäller ett visst kontrakt åberopa andra företags kapacitet. Leverantören ska genom att tillhandahålla ett åtagande från de andra företagen eller på annat sätt visa att leverantören kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras.</p>	<p>Åberopande av ett annat företags kapacitet En leverantör får när det gäller en viss upphandling åberopa andra företags kapacitet. Leverantören ska visa att den kommer att förfoga över nödvändiga resurser när avtalet ska fullgöras</p>
<p>Tilldelning av kontrakt 25 § En upphandlande myndighet ska tilldela den leverantör ett kontrakt vars anbud är det ekonomiskt mest fördelaktiga för myndigheten.</p> <p>Vilket anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska utvärderas på grundval av</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, 2. kostnad, eller 3. pris. <p>När en upphandlande myndighet utvärderar ett anbud på grundval av bästa förhållandet mellan pris och kvalitet, ska myndigheten bedöma anbudet på grundval av tilldelningskriterier som är kopplade till föremålet för kontraktet, såsom kvalitetsaspekter, miljöaspekter eller sociala aspekter.</p> <p>När en upphandlande myndighet utvärderar ett anbud</p>	<p>Se 16 kap. 1 och 2 §§</p>

<p>på grundval av kostnad, ska myndigheten bedöma anbudets effekter i fråga om kostnadseffektivitet, såsom en analys av kostnaderna under livscykeln för en vara, tjänst eller byggentreprenad.</p>	
<p>26 § När ett anbud ska utvärderas på grundval av bästa förhållandet mellan pris och kvalitet enligt 25 § andra stycket 1 eller kostnad enligt 25 § andra stycket 2, ska tilldelningskriterierna viktas inbördes. Kriterierna får viktas inom intervall med en lämplig största tillåtna spridning.</p> <p>Om kriterierna inte är möjliga att vikta, ska myndigheten i stället ta hänsyn till dem genom en fallande prioritetsordning.</p> <p>Myndigheten ska i något av upphandlingsdokumenten ange hur tilldelningskriterierna ska viktas inbördes.</p>	Se 16 kap. 8 och 9 §§
<p>Onormalt låga anbud</p> <p>27 § Om ett anbud förefaller vara onormalt lågt, ska den upphandlande myndigheten skriftligen begära att leverantören lämnar en förklaring till det låga priset. Myndigheten ska förkasta en leverantörs anbud om den finner att priset är onormalt lågt och leverantören inte på ett tillfredsställande sätt kunnat förklara det låga priset.</p>	Se 16 kap. 10 och 11 §§
<p>Information till leverantörer</p> <p>28 § Den upphandlande myndigheten ska till alla anbudsgivare som deltar i upphandlingsförfarandet lämna ut kompletterande handlingar och kompletterande upplysningar om upphandlingsdokumenten senast sex dagar före angiven sista dag för att komma in med anbud, förutsatt att sådana upplysningar har begärts i god tid.</p>	Se 12 kap. 12 § första stycket.
<p>29 § Vid förenklat förfarande, urvalsförfarande, konkurrenspräglad dialog och dynamiskt inköpssystem ska den upphandlande myndigheten snarast möjligt skriftligen underrätta anbudssökandena och anbudsgivarna om de beslut som avses i 12 kap. 13 § och lämna sådana upplysningar som avses i 12 kap. 14 §.</p> <p>Vid direktupphandling ska den upphandlande myndigheten, när beslut om leverantör och anbud fattats, underrätta anbudsgivarna om beslutet snarast möjligt.</p> <p>En anbudsgivare är bunden av sitt anbud även om anbudsgivaren har fått sådan underrättelse eller sådana upplysningar som avses i första stycket.</p>	<p>Vid förenklat ... 14 §.</p> <p>Vid direktupphandling ska myndigheten, när beslut om val av leverantör och anbud fattats, snarast möjligt underrätta anbudsgivarna om beslutet.</p> <p>En ... stycket.</p>
<p>Dokumentation</p> <p>30 § En upphandlande myndighet ska dokumentera genomförandet av en upphandling. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att motivera myndighetens beslut under upphandlingens samtliga skeden.</p> <p>Detta gäller inte om upphandlingens värde understiger 100 000 kronor.</p>	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
<p>31 § När en upphandling har avslutats ska en upphandlande myndighet som inte omfattas av arkivlagen (1990:782) på betryggande sätt förvara anbud och anbudsansökningar med tillhörande beskrivningar, modeller och ritningar samt anbudsförteckningar, sammanställningar, en individuell rapport enligt</p>	Se 12 kap. 19 §

<p>12 kap. 17 §, sådana dokument som avses i 30 § och liknande handlingar. Handlingarna ska bevaras minst fyra år från den dag då kontraktet tilldelades.</p> <p>En upphandlande myndighet som inte omfattas av arkivlagen ska även bevara det kontrakt som har ingåtts efter tilldelning enligt detta kapitel. Kontraktet ska bevaras åtminstone under sin löptid.</p>	
<p>Projekttävlingar</p> <p>32 § Bestämmelserna i 18 kap. 2 och 6–9 §§ gäller även för projekttävlingar som understiger tröskelvärdet i 5 kap. 1 §, om tävlingens värde överstiger det värde som anges i 7 § tredje stycket.</p> <p>Vid anordnande av projekttävlingar ska 7 § tillämpas. En projekttävling ska annonseras enligt 9 eller 13 §.</p> <p>Om ett kontrakt enligt tävlingsreglerna ska tilldelas vinnaren eller en av vinnarna, ska vinnaren respektive vinnarna bjudas in att delta i förhandlingar.</p>	<p>Projekttävlingar</p> <p>Bestämmelserna i 18 kap. 2 och 6–9 §§ gäller för en projekttävling med ett värde som understiger det tröskelvärde som enligt 1 kap. 3 § och 5 kap. 1 § ska tillämpas på projekttävlingar som anordnas av en central upphandlande myndighet men överstiger 28 procent av det tröskelvärde som enligt samma bestämmelser ska tillämpas på andra projekttävlingar.</p> <p>Vid anordnande av en projekttävling med ett värde som understiger det tröskelvärde som ska tillämpas enligt 1 kap. 3 § och i 5 kap. 1 § gäller 7 §. En sådan projekttävling ska annonseras enligt 9 eller 13 §.</p> <p>En projekttävlings värde enligt första eller andra stycket ska beräknas enligt 5 kap. 16 §.</p> <p>Om ett avtal om tjänst enligt tävlingsreglerna ska ingås med vinnaren eller en av vinnarna, ska vinnaren eller samtliga vinnare bjudas in att delta i förhandlingar. En sådan avsikt ska anges i annonsen om tävlingen.</p>
<p>20 kap. Avtalsspärr, överprövning och skadestånd</p>	<p>Samma</p>
<p>Avtalsspärr</p> <p><i>Allmänna bestämmelser om avtalsspärr</i></p> <p>1 § Om en upphandlande myndighet är skyldig att skicka en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 12 kap. 13 § första stycket eller 19 kap. 29 § första stycket och underrättelsen har skickats med ett elektroniskt medel, får den upphandlande myndigheten inte ingå avtal (avtalsspärr) förrän 10 dagar har gått från det att underrättelsen skickades.</p> <p>Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, får avtal inte ingås förrän 15 dagar har gått från utskickandet.</p> <p>Om en upphandlande myndighet i underrättelsen har angett en längre avtalsspärr än den föreskrivna minimifristen, får avtal inte ingås förrän efter utgången av den angivna perioden.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p><i>Undantag från avtalsspärr</i></p> <p>2 § Avtalsspärr gäller inte</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vid tilldelning av kontrakt efter upphandling utan föregående annonsering med stöd av 6 kap. 12–19 §§, 2. vid tilldelning av kontrakt med förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 och 8 §§, 3. vid tilldelning av kontrakt enligt ett dynamiskt inköpssystem, eller 4. vid direktupphandling enligt 19 kap. 7 § tredje stycket. 	<p>Avtalsspärr gäller inte för ingående av avtal</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. efter upphandling utan föregående annonsering med stöd av 6 kap. 12–19 §§, 2. efter förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 och 8 §§, 3. enligt ett dynamiskt inköpssystem, eller 4. efter direktupphandling enligt 19 kap. 7 § tredje stycket.
<p><i>Avtalsspärr vid förhandsinsyn</i></p>	<p>Vid annonsering enligt 10 kap. 6 § eller 19 kap.</p>

<p>3 § Vid förhandsinsyn enligt 10 kap. 6 § eller 19 kap. 13 § får den upphandlande myndigheten inte ingå avtal förrän 10 dagar har gått från det att annonsen om förhandsinsyn publicerats.</p>	<p>13 § får den upphandlande myndigheten inte ingå avtal förrän 10 dagar har gått från det att annonsen publicerats.</p>
<p>Överprövning <i>Allmänna bestämmelser om överprövning</i> 4 § Efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada får allmän förvaltningsdomstol överpröva</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. en upphandling, och 2. giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör. 	<p>Överprövning <i>Allmänna bestämmelser om överprövning</i> Efter ansökan av en leverantör får allmän förvaltningsdomstol</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. enligt 6 § överpröva en upphandling och 2. enligt 13 § överpröva giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör.
<p><i>Behörig domstol</i> 5 § En ansökan om överprövning ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten har sin hemvist. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p><i>Överprövning av en upphandling</i> 6 § Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Överprövning av en upphandling får inte ske efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör.</p>	<p><i>Överprövning av en upphandling</i> Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. En upphandling får inte överprövas efter det att avtal har slutits mellan myndigheten och en leverantör.</p>
<p>7 § Om den upphandlande myndigheten under pågående överprövning av en upphandling ingår ett avtal i strid med 1, 3, 8, 9 eller 10 §, ska rätten, på yrkande av leverantören, överpröva avtalets giltighet i enlighet med 13–15 §§.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p><i>Förlängd avtalsspärr</i> 8 § Om en ansökan om överprövning av en upphandling har gjorts, fortsätter avtalsspärr enligt 1 eller 3 § att gälla under handläggningen i förvaltningsrätten (förlängd avtalsspärr). Rätten får besluta att någon förlängd avtalsspärr inte ska gälla.</p>	<p>Samma</p>
<p><i>Interimistiskt beslut vid överprövning av en upphandling</i> 9 § I fall då avtalsspärr enligt 1, 3 eller 8 § inte gäller får rätten besluta att den upphandlande myndigheten inte får ingå avtal innan något annat har bestämts. Rätten får avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.</p>	<p><i>Interimistiskt beslut vid överprövning av en upphandling</i> När avtalsspärr enligt 1, 3 eller 8 § inte gäller får rätten besluta att den upphandlande myndigheten inte får ingå avtal innan något annat har bestämts. Rätten ska avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som beslutet skulle kunna medföra är större än den skada som skulle kunna drabba den leverantör som begär överprövning.</p>
<p><i>Tiodagarsfrist</i> 10 § När en förlängd avtalsspärr gäller enligt 8 §, får den upphandlande myndigheten inte ingå avtal förrän 10 dagar har gått från det att förvaltningsrätten har avgjort målet. När en förvaltningsrätt eller en kammarrätt har fattat ett beslut enligt 9 §, får avtal inte ingås förrän</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>

<p>10 dagar har gått från det att domstolen har avgjort målet eller upphävt beslutet. När Högsta förvaltningsdomstolen har fattat ett beslut enligt 9 § och beslutat att återförvisa målet till lägre instans, får avtal inte ingås förrän 10 dagar har gått från beslutet om återförvisning.</p> <p>Rätten får besluta att någon tiodagarsfrist inte ska gälla.</p>	
<p><i>Tidsfrister för ansökan om överprövning av en upphandling</i></p> <p>11 § En ansökan om överprövning av en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten före utgången av en sådan avtalsspärr som avses i 1 eller 3 §.</p>	Samma
<p>12 § En ansökan om överprövning av ett beslut att avbryta en upphandling ska ha kommit in till förvaltningsrätten innan 10 dagar har gått från det att den upphandlande myndigheten med ett elektroniskt medel har skickat en underrättelse om beslutet och angett skälen för beslutet.</p> <p>Om underrättelsen har skickats på annat sätt än med ett elektroniskt medel till en eller flera anbudssökande eller anbudsgivare, ska en ansökan om överprövning ha kommit in till förvaltningsrätten innan 15 dagar har gått från det att underrättelsen skickades ut.</p>	Samma
<p><i>Överprövning av ett avtals giltighet</i></p> <p>13 § Rätten ska besluta att ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör är ogiltigt, om avtalet har slutits</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. utan föregående annonsering enligt 10 kap. 1, 2, 3 eller 4 §, 18 kap. 5 § eller 19 kap. 9 § när det inte har varit tillåtet att använda direktupphandling enligt 19 kap., 2. efter en förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 eller 8 § samt 9 § utan att de villkor har följts som framgår av de paragraferna eller av det ramavtal som ligger till grund för konkurrensutsättningen och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, eller 3. enligt ett dynamiskt inköpssystem utan att de villkor som anges i 8 kap. 10 eller 12 § har följts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada. <p>Ett avtal ska också förklaras ogiltigt, om det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 1, 3 eller 8 §, ett interimistiskt beslut enligt 9 § eller tiodagarsfristen i 10 § eller om avtalet har slutits före en underrättelse om tilldelningsbeslut enligt 12 kap. 13 § första stycket eller 19 kap. 29 § första stycket. För ogiltighet i sådana fall krävs dessutom att de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § eller någon annan bestämmelse i denna lag har överträtts och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada.</p>	Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.
<p>14 § Om det finns tvingande hänsyn till ett allmänintresse, ska rätten besluta att avtalet får bestå trots att förutsättningarna för ogiltighet enligt 13 § är uppfyllda.</p>	Om det motiveras av tvingande hänsyn till ett allmänintresse, ska rätten besluta att avtalet får bestå trots att förutsättningarna för ogiltighet enligt 13 § är uppfyllda.
<p>15 § Bestämmelserna om ogiltighet i 13 § ska inte</p>	Samma

<p>tillämpas</p> <p>1. på avtal som har slutits av en upphandlande myndighet efter en förnyad konkurrensutsättning inom ett ramavtal enligt 7 kap. 7 eller 8 §, om den upphandlande myndigheten skickat en underrättelse om tilldelningsbeslutet enligt 12 kap. 13 § första stycket samt iakttagit en avtalsspärr enligt 1 §,</p> <p>2. på avtal som har slutits av en upphandlande myndighet enligt ett dynamiskt inköpssystem, om den upphandlande myndigheten skickat en underrättelse om tilldelningsbeslutet enligt 12 kap. 13 § första stycket, samt iakttagit en avtalsspärr enligt 1 §, eller</p> <p>3. om en upphandlande myndighet genom förhandsinsyn enligt 10 kap. 6 § eller 19 kap. 13 § har meddelat sin avsikt att upphandla och har iakttagit avtalsspärren vid förhandsinsyn enligt 3 §.</p>	
<p><i>Interimistiskt beslut vid överprövning av ett avtals giltighet</i></p> <p>16 § Rätten får besluta att ett avtal inte får fullgöras till dess att något annat har bestämts. Rätten får avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som åtgärden skulle medföra kan bedömas vara större än skadan för leverantören.</p>	<p><i>Interimistiskt beslut vid överprövning av ett avtals giltighet</i></p> <p>Rätten får besluta att ett avtal inte får fullgöras innan något annat har bestämts.</p> <p>Rätten ska avstå från att fatta ett sådant beslut, om den skada eller olägenhet som beslutet skulle kunna medföra är större än den skada som skulle kunna drabba den leverantör som begär överprövning.</p>
<p><i>Tidsfrister för ansökan om överprövning av ett avtals giltighet</i></p> <p>17 § En ansökan om överprövning av ett avtals giltighet ska, om inte annat följer av andra stycket, ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från det att avtalet slöts.</p> <p>Ansökan ska dock ha kommit in till förvaltningsrätten innan 30 dagar har gått från det att</p> <p>1. Europeiska kommissionen har publicerat en annons enligt 10 kap. 5 §, eller</p> <p>2. den upphandlande myndigheten skriftligen har underrättat anbudssökandena och anbudsgivarna om att avtalet har slutits samt har lämnat en sammanfattning av sådana upplysningar som avses i 12 kap. 14 §.</p>	<p>Lagrådet diskuterar lagtexten men föreslår ingen ny text.</p>
<p>Beräkning av vissa tider</p> <p>18 § Vid beräkningen av längden av en avtalsspärr samt av tiodagarsfrister enligt 10 § och tidsfrister för ansökan om överprövning ska 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid tillämpas.</p>	<p>Samma</p>
<p>Förbud mot överklagande</p> <p>19 § Ett beslut som denna lag är tillämplig på får inte överklagas med stöd av 10 kap. kommunallagen (1991:900).</p>	<p>Förbud mot överklagande</p> <p>Ett beslut enligt denna lag får inte överklagas med stöd av 10 kap. kommunallagen (1991:900).</p>
<p>Skadestånd</p> <p>20 § En upphandlande myndighet som inte har följt bestämmelserna i denna lag ska ersätta den skada som därigenom har uppkommit för en leverantör. Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en anbudssökande eller anbudsgivare som har deltagit i en offentlig upphandling och som har haft kostnader för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag menligt har påverkat hans eller hennes möjlighet-</p>	<p>Skadestånd</p> <p>Rätten till skadestånd inbegriper ersättning till en leverantör som har deltagit i en offentlig upphandling för kostnader den har haft för att förbereda anbud och i övrigt delta i upphandlingen, om åsidosättandet av bestämmelserna i denna lag menligt har påverkat leverantörens möjligheter att få sitt anbud antaget.</p>

er att tilldelas kontraktet.	
21 § Talan om skadestånd ska väckas vid allmän domstol inom ett år från den tidpunkt då avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör eller har förklarats ogiltigt enligt 13 § genom ett avgörande som har fått laga kraft. Väcks inte talan i tid, är rätten till skadestånd förlo-rad.	Samma
21 kap. Upphandlingsskadeavgift	Samma
Allmänna bestämmelser om upphandlingsskadeavgift 1 § Allmän förvaltningsdomstol får besluta att en upphandlande myndighet ska betala en särskild avgift (upphandlingsskadeavgift), om 1. allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har fått laga kraft fastställt att ett avtal får bestå, trots att det har slutits i strid med bestämmelserna om avtalsspärr i 20 kap. 1, 3 eller 8 §, 2. allmän förvaltningsdomstol i ett avgörande som har fått laga kraft fastställt att ett avtal får bestå på grund av tvingande hänsyn till ett allmänintresse enligt 20 kap. 14 §, eller 3. myndigheten har slutit avtal med en leverantör utan föregående annonsering enligt 10 kap. 1, 2, 3 eller 4 §, 18 kap. 5 § eller 19 kap. 9 §.	Samma
2 § Tillsynsmyndigheten ska hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande myndighet ska betala upphandlingsskadeavgift i de fall som anges i 1 § 1 och 2. Tillsynsmyndigheten får hos allmän förvaltningsdomstol ansöka om att en upphandlande myndighet ska betala upphandlingsskadeavgift i de fall som avses i 1 § 3.	Samma
Behörig domstol 3 § En ansökan om att en upphandlande myndighet ska betala upphandlingsskadeavgift ska göras hos den förvaltningsrätt i vars domkrets den upphandlande myndigheten har sin hemvist. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kam-marrätten.	Samma
Avgiftens storlek 4 § Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10 000 kronor och högst 10 000 000 kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av kontraktsvärdet. Beräkningen av kontraktsvärdet ska göras enligt 5 kap. 3–5 §§ eller 19 kap. 8 §.	Avgiftens storlek Upphandlingsskadeavgiften ska uppgå till lägst 10 000 kronor och högst 10 000 000 kronor. Avgiften får inte överstiga tio procent av upphandlingens värde enligt 5 kap. eller 19 kap. 8 §.
5 § Vid fastställande av upphandlingsskadeavgiftens storlek ska särskild hänsyn tas till hur allvarlig över-trädelsen är. I ringa fall ska någon avgift inte beslutas. Avgiften får efterges, om det finns synnerliga skäl.	Samma
Tidsfrister för ansökan om avgift 6 § En ansökan om upphandlingsskadeavgift enligt 1 § 1 eller 2 ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från den tidpunkt då det avgörande som ansökan grundas på har fått laga kraft.	Samma
7 § När en ansökan om upphandlingsskadeavgift	orden ”samtliga beslut” på två ställen i första stycket

<p>grundas på 1 § 3 och en eller flera leverantörer har ansökt om överprövning av avtalets giltighet inom de tidsfrister som anges i 20 kap. 17 §, får ansökan inte göras förrän fristen har löpt ut och samtliga beslut med anledning av överprövningen har fått laga kraft. Ansökan ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom sex månader från den tidpunkt då samtliga beslut med anledning av överprövningen har fått laga kraft.</p> <p>Om ingen leverantör har ansökt om överprövning av avtalets giltighet inom de tidsfrister som anges i 20 kap. 17 §, ska ansökan ha kommit in till förvaltningsrätten inom ett år från det att avtalet slöts.</p>	ändras till ”samtliga avgöranden”
<p>Betalning av avgift 8 § Upphandlingsskadeavgiften tillfaller staten.</p>	Samma
<p>9 § Upphandlingsskadeavgift ska betalas till tillsynsmyndigheten inom 30 dagar från det att avgörandet om avgiften har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i avgörandet.</p> <p>Om avgiften inte betalas i tid, ska tillsynsmyndigheten lämna den obetalda avgiften till indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.</p>	Samma
<p>10 § En beslutad upphandlingsskadeavgift faller bort, om avgörandet beträffande avgiften inte har kunnat verkställas inom fem år från det att avgörandet har fått laga kraft.</p>	Samma
<p>22 kap. Tillsyn</p>	Samma
<p>Allmänna bestämmelser om tillsyn 1 § En myndighet ska utöva tillsyn över den offentliga upphandlingen enligt denna lag. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilken myndighet som ska utöva denna tillsyn.</p>	<p>Allmänna bestämmelser om tillsyn En myndighet ska utöva tillsyn över upphandling enligt denna lag.</p> <p>Regeringen ... tillsyn.</p>
<p>2 § Tillsynsmyndigheten får från upphandlande myndigheter eller från dem som kan antas vara upphandlande myndigheter inhämta upplysningar som är nödvändiga för tillsynsverksamheten. Upplysningarna ska i första hand inhämtas skriftligen. Om det på grund av materialets omfattning, brådska eller något annat förhållande är lämpligare, får upplysningarna inhämtas genom besök hos den upphandlande myndigheten.</p>	<p>Tillsynsmyndigheten får från en upphandlande myndighet eller från den som tillsynsmyndigheten bedömer vara en upphandlande myndighet inhämta upplysningar som är nödvändiga för tillsynsverksamheten. Om det behövs på grund av brådska, materialets omfattning eller något annat förhållande, får upplysningarna inhämtas genom besök hos den upphandlande myndigheten.</p>
<p>3 § En upphandlande myndighet är skyldig att tillhandahålla de upplysningar som tillsynsmyndigheten begär för sin tillsyn. Detsamma gäller den som kan antas vara en upphandlande myndighet.</p>	<p>En upphandlande myndighet är skyldig att tillhandahålla de upplysningar som tillsynsmyndigheten begär för sin tillsyn. Detsamma gäller den som tillsynsmyndigheten bedömer vara en upphandlande myndighet.</p>
<p>Föreläggande 4 § Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt denna lag, får myndigheten förelägga en upphandlande myndighet eller den som kan antas vara en upphandlande myndighet att lämna uppgifter, visa upp en handling eller lämna över en kopia av handlingen. Ett föreläggande får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett föreläggande överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.</p>	<p>Föreläggande Om det behövs för att tillsynsmyndigheten ska kunna utöva sin tillsyn enligt denna lag, får myndigheten förelägga en upphandlande myndighet eller den som tillsynsmyndigheten bedömer vara en upphandlande myndighet att lämna uppgifter, visa upp en handling eller lämna över en kopia av handlingen.</p>

<p>Behörig domstol</p> <p>5 § Tillsynsmyndighetens föreläggande får överklagas till den förvaltningsrätt i vars domkrets den som föreläggandet riktar sig till har sin hemvist. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kamrarrätten.</p>	<p>Behörig domstol</p> <p>Tillsynsmyndighetens föreläggande får överklagas till den förvaltningsrätt i vars domkrets den som föreläggandet riktar sig till har sin hemvist. När ett föreläggande överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.</p> <p>Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kamrarrätten.</p>
--	---